

6. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi

6th INTERNATIONAL Social Sciences Congress

Özet Bildiriler Kitabı

ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ SARAYBOSNA VI. INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS BOSNIA
24-25 EKİM 2024

Kapak Tasarım: Ar. Gör. Furkan MACAN

Yayına Hazırlayanlar: Ar. Gör. Elif Dilara Gergin

Ar. Gör. Fethiye Küçük

Ar. Gör. Burak Seyhan

e-ISBN:

"Kitapta yer alan bölümler yazar(lar)ın kendi görüşlerini yansıtmaktadır, editör(ler) sorumlu tutulamaz."

"Kitapta yer alan bölümlerin genel kabul edilmiş bilimsel ilke ve kurallara uygun şekilde hazırlandığı yazarlar tarafından beyan edilmiştir."

Onur Kurulu

Prof.Dr. Halil İbrahim Zeybek/ Gümüşhane Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Mustafa Doğan Karacoşkun / Kilis 7 Aralık Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Mutlu Türkmen/ Bayburt Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Fatih Yılmaz/ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Ahmet Yıldırım/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi (IUS) Rektörü

Düzenleme Kurulu

Doç.Dr. H.Gülçin Beken/ Gümüşhane Üniversitesi (Kongre Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Ali Savaş Bülbül/ Bayburt Üniversitesi

Prof. Mehmet Ali Yıldırım/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Prof.Dr. Cihan Çakmak/ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Prof. Rasim Koçyiğit/ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Prof. Sedat Maden/ Bayburt Üniversitesi

Prof.Dr. M. Ruhat Yaşar/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Prof.Dr. Halil Aldemir/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Prof.Dr. Pınar Hayaloğlu/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Berat Sarıkaya/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Ena Kazić/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi

Doç.Dr. Ahmet Tüzen/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. İsmail Çalık/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Ervin Kovačević/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi

Doç.Dr. Emil Knezović/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi

Doç.Dr. Kürşad Kara/ Bayburt Üniversitesi

Doç.Dr. Mustafa Demir/ Bayburt Üniversitesi

Doç.Dr. Serhat Dağ/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Muhammed Yasin Taşkesenlioğlu/ Atatürk Üniversitesi

Doç.Dr. Oğuzhan Ekinci/ Erzurum Teknik Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Mustafa Ayyıldız/ Gümüşhane Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Ahmet Akgül/Tokat/ Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Erdinç Gülcü/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Osman Benk/ Gümüşhane Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi İmren Pınar Dülgar/ Gümüşhane Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Fevziye Bekar/ Gümüşhane Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Esra Karapınar Kocağ/ Gümüşhane Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Dilek Yalçın/ Gümüşhane Üniversitesi

Öğr.Gör. Ali Genç/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Arş.Gör. Burak Seyhan/ Gümüşhane Üniversitesi

Bilim Kurulu

Prof.Dr. Ahmet Mutlu Akyüz/ Gümüşhane Üniversitesi

Prof.Dr. Ahmet Nalçacı/ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Prof.Dr. Ahmet Yiğit/ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Prof.Dr. Ali Çağatay Kılınç/ Karabük Üniversitesi

Prof.Dr. Ali Rıza Sandalcılar/ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Prof.Dr. Ali Servet Öncü/ Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Ali Uzun/ Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Prof.Dr. Alper Veli Çam/ Gümüşhane Üniversitesi

Prof.Dr. Bayram Nazir/ Gümüşhane Üniversitesi

Prof.Dr. Bülent Şen/ Tarsus Üniversitesi

Prof.Dr. Cemalettin Kalaycı/ Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof.Dr. Gülsüm Çalışır/ Gümüşhane Üniversitesi

Prof.Dr. Güven Delice/ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof.Dr. Halil Özşavlı/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Prof.Dr. Harun Öğmüş/ Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof.Dr. Hasan Ayaydın/ Gümüşhane Üniversitesi

Prof.Dr. Hasan Özalp/ Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof.Dr. İskender Peker/ Gümüşhane Üniversitesi

Prof.Dr. İsmet Emre/ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof.Dr. M. Fatih Kanter/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Prof.Dr. Mehmet Vural/ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof.Dr. Mahmut Kaya/ Harran Üniversitesi

Prof.Dr. Mehmet Temel/ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Prof.Dr. Nuri Baltacı/ Gümüşhane Üniversitesi

Prof.Dr. Ali Utku/ Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Muhammet Hanifi Macit/ Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Selami Şimşek/ Gümüşhane Üniversitesi

Prof.Dr. Seyfettin Artan/ Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof.Dr. Yücel Bulut/ İstanbul Üniversitesi

Prof.Dr. Zülküf Kara/ Mardin Artuklu Üniversitesi

Doç.Dr. Ali Kestane/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Doç.Dr. Dilek Çil/ Trabzon Üniversitesi

Doç.Dr. Esra Asıcı/ İzmir Demokrasi Üniversitesi

Doç.Dr. Hale Kırer Silvalecuna/ Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç.Dr. Hasan Mahmut Kalkışım (Gümüşhane Üniversitesi)

Doç.Dr. Hamza Kurtkapan/ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Doç.Dr. Hatice Kılınçer/ İstanbul Üniversitesi

Doç.Dr. İbrahim Yücedağ/ Mardin Artuklu Üniversitesi

Doç.Dr. Kadir Sancak/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Muazzez Harunoğulları/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Doç.Dr. Muharrem Şahiner/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Doç.Dr. Mustafa Kınağ/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Doç.Dr. Mehmet Akif Gözitok/ Erzurum Teknik Üniversitesi

Doç.Dr. Mustafa Zuhal/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Mürşit Recepoğlu/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Nazlı Keyifli/ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Doç.Dr. Orkun Çelik/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Osman Taşkın/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Doç.Dr. Ömer Akkuş/ Samsun Üniversitesi

Doç.Dr. Ömer Cide/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Doç.Dr. Serdar Nerse/ Batman Üniversitesi

Doç.Dr. Serhat Kuzucu/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Doç.Dr. Serkan Acuner/ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Doç.Dr. Sinan Erdoğan/ Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Mahsum Avcı/ Bingöl Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Zeynep Hümeyra Koç/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Seher Maşkaraoğlu/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Zeynel Amaç/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Ayşe Nur Katmer/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Tuğba Bıyıkbeyi/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Osman Ülker/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Remziye Karakum/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Faruk Bartan/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin Kurşun/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Figen Yıldırım/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Öğr.Gör. Zeynep Büşra Korkmaz/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Kongre Programı

24.10.2024 Perşembe – Açılış Oturumları Amfitiyatro (A F1.24)	**Uluslararası Saraybosna Üniversitesi A Binası Mavi**
09.30:10.30	
Prof. Dr. Halil İbrahim ZEYBEK (Gümüşhane Üniversitesi)	
Prof.Dr. Ahmet YILDIRIM (Uluslararası Saraybosna Üniversitesi)	
Davetli konuşmacı/ Invited Speaker (Yüz yüze/Face to face) **Prof.Dr. Recai AYDIN (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi) "Potential Impacts of EU Membership on Chronic Unemployment in Western Balkans**	

24.10.2024 Perşembe – Keynote Speaker		**Oturum Bağlantısı: Saraybosna, hflps://sanalsinif1.gumushane.edu.tr/rooms/wxx-bih-gay- kvc/join**
11.00-13.00		
Moderatör: Mustafa GÜNEŞ	Dr. Curtis RUNSTEDLER (University of Stuttgart)	Challenging Techno-Orientalism and Anti-Asian American Stereotypes in Alexander Weinstein's "Saying Goodbye to Yang.

24.10.2024	**Perşembe -Yüzyüze 1**	**Oturum yeri: A Binası(A F1.10)**
11:00-13:00	**Yazar**	**Bildiri**
Oturum Başkanı: Pınar HAYALOČLU	Beydanur NİZAM, Hilal TAŞKIN	Yemeğin Göçü: Boşnak Yemeklerinin Göç Sonrasında Türkiye'de Yaygınlaşması-İstanbul Bayrampaşa Örneği
	Şener ŞENTÜRK, Mustafa AKGÜN, Adem APAYDIN	Lise Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerileri Ve Mesleki Karar Düzeylerinin İncelenmesi
	Ayşe Nur DESTEBAŞI ABBAS, Aylin MERCAN ALKAN	Bireysel Emeklilik Sistemi Ve Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Arasındaki İlişkinin Analizi: Türkiye Örneği
	Pınar HAYALOĞLU, Hikmet Gülçin BEKEN	Yeni Nesil Enerji Teknolojilerinin Çevresel Sürdürülebilirliğe Etkisi: Yeşil Enerji Dönüşümü

24.10.2024	**Perşembe – Yüzyüze 2**	**Oturum yeri: A Binası Senato Odası (A G.30)**

11.00-13:00 Yazar		Bildiri
Oturum Başkanı: Hikmet Gülçin BEKEN	Fadıl ŞİRAZ, Şener ŞENTÜRK, Rüveyda Hicran ÇEBİ, Recep İŞERİ, Adem APAYDIN, Refik DEMİR	Yabancı Dil Program Değerlendirmelerinin İncelenmesi: Meta Değerlendirme
	Abdusselam KÖSE, Mustafa Fatih AYDIN	Rasim Özdenören'in Çözülme Adlı Eserinin Kök Değerler Açısından İncelenmesi
	Şeyma TAŞ, Fadıl ŞİRAZ, Şener ŞENTÜRK	Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) Okul Öncesi Eğitim Programının, Program Ögeleri Açısından İncelenmesi
	Banu ABBASOĞLU	Sınıf Öğretmenlerinin Alfa Kuşağı Öğrenme Ortamlarına Hazır Olma Durumlarının İncelenmesi
	Fatih Emre ŞEN	Yabancılaşma Kavramının Karşılaştırmalı Bir Analizi Ve Modern Toplumda Yabancılaşma Sorunları: They Live Sinema Filmi Örneği
	Fatma ÇİÇEK	Pozitif Söylem Analizi: Frand Fanon'un "Siyah Deri Beyaz Maskeler"i Üzerinden Alternatif Bir Söylem Analizi İnşası

24.10.2024	Perşembe – Yüzyüze 1	Oturumyeri: A Binası(A F1.10)
13:00-15:00 Yazar		Bildiri
Oturum Başkanı: Yakup GÖÇEMEN	Yakup GÖÇEMEN	Muhammed Hayruddîn el-Feyzî Filibevî ve el-Es'ile ve'l-Ecvibe Mine'l-Funûni'l-Erba'a Adlı Eseri
	Semih BEKÇİ	Şehbenderzâde Filibeli Ahmed Hilmi Efendi'nin Tasavvufa Yöneltilen Eleştirilere Verdiği Cevaplar
	Rumeysa Hatice ULUDOĞAN ZENGİN	Din Eğitimi ve Güvenlik: UNESCO'nun Eğitim Politikasındaki Rolü
	Büşra ÖKSÜZ, Yusuf Bahri GÜNDOĞDU	Geleneksel Felsefeden Kopuş: Modern Felsefenin Kurucusu Olarak Descartes'ın Rolü
	Büşra ÖKSÜZ, Mustafa DEMİR, Sinan ARI	Sosyal Medyada Bireyin Özgürlüğü Problemine Varoluşçu Perspektiften Bakış
	Fatih AKSOY, Gülsüm ÇALIŞIR	Metaverse İçerikli Reklamların Göstergebilimsel Analiz Yöntemi ile İncelenmesi: Magnum Reklam Filmi
	Hicret ÖKSÜZ	Hayran Kültüründe Podcast Yayıncılığı

24.10.2024	Perşembe – Yüzyüze 2	Oturum yeri: A Binası Senato Odası (A G.30)
13:00-15:00	**Yazar**	**Bildiri**
Oturum Başkanı: Gülin YAZICI ÇELEBİ	Sunay GÜNGÖR, Gülin YAZICI ÇELEBİ	Tanrı Algısı Ölçeğinin İran Kültürüne Uyarlama Çalışması
	Gülin YAZICI ÇELEBİ, Sunay GÜNGÖR	Üniversite Öğrencilerinde Problemli İnternet Kullanımı ile Bilinçli Farkındalık, Bilişsel Esneklik ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi
	Ayşenur Tuba ULUDOČAN	Osmanlı Siyaset Düşüncesinde Tarımın Rolü: Kâbusnâme'nin Anadolu Tercümeleri Üzerine Bir İnceleme
	Yasin DÖNMEZ	Arap Milliyetçiliğinin Kurucu İradesi: Mişel Eflak
	Aleyna ÖNAL, Sinan ÇELİK	Sosyal Medya Bağımlılığının Bireylerin Karar Almaları Üzerindeki Rolü: Türkiye'de Instagram Yasağı ve Tatil Rezervasyonlarının İptali
	Serdar KOCAEFE, Yasin DÖNMEZ, Fatih Emre ŞEN	Leoparın İktidarı: Çatalhöyük'te Siyasal Birlik ve Sembolizm
	Nazmiye ARDUÇ	Travmatik Yas Süreci

24.10.2024	Perşembe – Yüzyüze 2	Oturum yeri: A Binası(A F1.10)
15:00-17:00	**Yazar**	**Bildiri**
Oturum Başkanı: Almasa MULALIĆ	Emina JELEŠKOVIĆ, Almasa MULALIĆ, Selvira DRAGANOVIĆ	Exploring the Implementation of Inclusive Education: Challenges and Opportunities
	Mersiha JUSIĆ	Survivor guilt in the aftermath of disasters- a cognitive approach to harvesting its empowering potential
	Sıla KAYA, Leman KORKMAZ	Women's Confrontation to Sexism: Utilizing the CPR Model and Theatre of the Oppressed Methods for Practicing Confrontation
	İlhan Can ÖZMEN, Simge BEŞENK	Measurement of Social and Emotional Language Learning Skills of University Students: The Case of Gaziantep Province
	İbrahim Halil EFENDİOČLU	Metaverse Marketing And Consumer Dynamics: A New Era Of Virtual Interaction
	Gülten Silindir KERETLİ	Brecht's Epic Theatre Techniques and Pineteresque Devices in Pinter's Political Drama

	Gülten Silindir KERETLİ	The Confined Spaces in Harold Pinter's Theatrical Plays within the framework of Henri Lefebvre

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 1	Oturum Bağlantısı: Gümüşhane
11:00-13:00 Yazar		Bildiri
İKTİSAT Oturum Başkanı: Esra Karapınar KOCAČ	Nuri Çağrı AKAR	Endonezya'nın Ekonomik Büyümesinin Yapısal İşsizlik ve Konjonktürel İşsizliğe Etkilerinin Araştırılması Üzerine Ampirik Bir İnceleme
	Ümit KOÇ	İşgücü Piyasasındaki Makro ve Mikro Uyuşmazlıklar: Teori ve Literatür
	Ayşe CEBECİ	Uluslararası Ticaretin Yeniden İnşası: 'Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı', 'Kuşak ve Yol İnisiyatifi' ve Yeni Düzenlemeler
	Seyfettin ARTAN, Elif Duygu KÖMÜRCÜOĞLU	İklimflasyon ve Yeşil Merkez Bankacılığı
	Mehmet DİNÇASLAN	Feminist İktisadın Metodolojik Eleştirileri Hakkında Bazı Notlar

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 1	Oturum Bağlantısı: Bayburt
11:00-13:00 Yazar		Bildiri
ARAP DİLİ VE EDEBİYATI Oturum Başkanı: Selami ŞİMŞEK	Mahfuz GEYLANİ	Ukberî'nin İ'râbu'l-Hadisi'n-Nebevî Adlı Eserinde Yer Verdiği Bazı İrâb Vecihleri
	Merve ZEYREK	Basra ve Kûfe Ekolleri Arasindaki Bir Gerilim: Taaccup Siygasindaki İrâb İddiasının İhtiva Ettiği Şirk Manası
	Mohamad ALAHMAD	Ahmed Ziyâd Muhabbık'ın "Nil Sokağında Bir Daire" Romanında Kadın Figürü
	Mehmet KUYANAY	Bosna-Hersekli Âlim Muhammed Tayyib Okiç ve Arapça İle İlgili Çalışmaları
	Hatice Kübra ÖZDEMİR	Erken Dönem Arap Dilbiliminde Sîbeveyh'in Anlam Tanımı ve Yorumu
	Ahmet GÜR	Ṣ-N-ʿa ile ʿa-M-L ve Ḥ-B-Ṭ Ile B-Ṭ-L Köklerinin Dilsel Tahlili: Hûd Suresi 16. Ayet Özelinde Bir İnceleme

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 1	Oturum Bağlantısı: Kilis
11:00-13:00 Yazar		Bildiri
SİYASET Oturum Başkanı: İmren Pınar DÜLGAR	Tahir Anıl GÜNGÖRDÜ, Remzi Tunahan TEKBIYIK	Üniversite Öğrencileri Arasındaki Siyasal Kutuplaşma Düzeyinin Ölçülmesi: Biga İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği
	İnci ÇOBAN İNCE	Seçme Hakkı ve 1924 Anayasası Dönemi
	Berna KARALOČLU	Misyonerlik Olgusunun Sebilürreşad Dergisi Üzerinden Değerlendirilmesi
	Haydar KARAMAN	Radikalleşmenin Sınırları: Sahra Altı Afrika'da Terör Örgütlerinin Etkisi ve Mücadele Yöntemleri
	Kübra YAŞAROČLU, Bilal ÇELİK	Marka Kimliği Geliştirmede Stratejik Bir Yaklaşım Olarak Kültürel Özgünlük

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 1	Oturum Bağlantısı: Tokat
11:00-13:00 Yazar		Bildiri
EDEBİYAT Oturum Başkanı: Seda ÖZSOY SOMUNCUOČLU	Ahmet BİNGÖL	Modern Düşüncede Özgürlük Anlayışı: Alexis de Tocqueville ve John Stuart Mill Karşılaştırması
	Sadife DEMİRAL, Ada TOMSUK, Buğra KIRAÇ	Teknopedagojik Eğitim Kapsamında İngilizce Öğrenimine Yönelik Tasarlanan Metaverse Ortamının Dijital Etik ve Vatandaşlık Bağlamında İncelenmesi
	Abdulhamit TOPRAK	Posoflu Âşık Zülali'nin Şiirleri: İşlevsel Halk Bilimi Kuramıyla Yeniden Okuma
	Orhan Gazi GÖKÇE	Bir Geleneği Yeniden Hatırlamak: Manzum Sözlüklerin Modern Edebiyat Eğitimine Muhtemel Katkıları
	Gülten AKGÜL	Wounded Countries and Women: A Comparative Study of A Thousand Splendid Suns by Khaled Hosseini and İncir Kuşları by Sinan Akyüz

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 2	Oturum Bağlantısı: Gümüşhane
13:00-15:00 Yazar		Bildiri
FİNANS	Nuri Çağrı AKAR	Fed Faiz Oranı ile Net Portföy Yatırımları Arasındaki İlişkinin Araştırılması: Brezilya Üzerine Bir Ampirik İnceleme
	Eda AYVACIK	Dijital Finansal Dönüşüm ve Kripto Varlıklar

Oturum Başkanı: Fatih AKDENİZ	Zeynep Şimşek BİNGÖL	Türkiye'de Katılım Bankacılığında Standartlaşma: Aaoifi Standartları ile Karşılaştırmalı Bir Analiz – Mudarebe Standardı Örneği
	Sabir SALAMOV, Büşra TOSUNOĞLU	Blok Zincir Teknolojisinin Muhasebe ve Denetime Yansımaları: Bibliyometrik Bir Analiz
	Sedat COŞKUN	Türkiye'de Muhasebe Bilim Alanında Çalışan Akademisyenlerin Araştırma Alanlarının Belirlenmesi

24.10.2024	**Perşembe – Paralel Oturumlar 2**	**Oturum Bağlantısı: Bayburt**
13:00-15:00	**Yazar**	**Bildiri**
DİN FELSEFESİ-KELAM Oturum Başkanı: Berat SARIKAYA	Abdullah ÇAČIL	Fichte'nin "Doğal Hakların Temelleri" Eserinde Özgürlük ve Öteki İlişkisi
	Erdoğan Serdar ÇALIK	Ahmet Yesevi'nin Hikmetlerinde Erdem Anlayışı: Toplumsal ve Bireysel Ahlaki Sorumluluklar
	Halil EFE	Hanbelî Usûl Düşüncesinin Erken Dönem Gelişimi: İbn Hâmid Ve Tehzîbü'l-Ecvibe'si
	Zeynep Hümeyra KOÇ	Kindî ve Mu'tezile Metafiziğinde Tanrı ve Âlem
	Aynur ATAR AKSOY	Transhümanizmin Değer Problemine İlişkin Çözüm Önerisi Sunan Bir Bakış
	Berat SARIKAYA	Ahiret İnancının Rasyonel Temelleri: Adalet, Sorumluluk ve Ebedîlik Duygusu

24.10.2024	**Perşembe – Paralel Oturumlar 2**	**Oturum Bağlantısı: Kilis**
13:00-15:00	**Yazar**	**Bildiri**
YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ Oturum Başkanı: Handan ÇAM	İbrahim Korkmaz KAHRAMAN, Habib KÜÇÜKŞAHİN	ChatGPT'de Yaşanan Gelişmelerin Yapay Zekâ Token Getirileri ve Yatırımcı Tercihleri Üzerindeki Etkisi
	Aydın BİŞİRİCİ	Eğitimde Yapay Zeka Tabanlı Sohbet Robotlarının Potansiyeli
	Akın ZENGİN, Osman DEMİREL	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Temelli Dinleme Becerisini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalarının Yetersizliği Üzerine
	Cemile Gökçe ÖZMEN, Begüm KARTAL	Türkçe Ürün Yorumlarının Boyut Tabanlı Duygu Analizi ve Makine Öğrenimi Yöntemleri ile Sınıflandırılması

	Vahid SİNAP	Şeffaflık, Güvenlik ve İzlenebilirlik Perspektiflerinden Blockchain Teknolojisinin Tedarik Zinciri Yönetiminde Uygulanabilirliği

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 2	Oturum Bağlantısı: Tokat
13:00-15:00	Yazar	Bildiri
TARİH Oturum Başkanı: Yıldıray YILDIRIM	Hasan YENİDOČAN	Büyük Selçuklular Zamanında Musiki
	Murat KILIÇ	Is the Battle of Mount Waush Can Consider a Success for the Urartian State?
	Musa DEMİR	Modern İstanbul'un Oluşmasında Pera'nın Rolü
	Sıla Nur AYKAL	II. Meşrutiyet Dönemi Osmanlı Basınında Kadın

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 3	Oturum Bağlantısı: Gümüşhane
15:00-17:00	Yazar	Bildiri
İŞLETME-YÖNETİM Oturum Başkanı: Fevziye BEKAR	Lütfiye TEKPINAR	DALY of Circulatory System Diseases Globally and Comparison with Türkiye
	YASEMİN ASİLTÜRK OKUTAN	Gastronomide Yeni Nesil: Dijital Gastronomi
	Uğur UČRAK, Abide AKSUNGUR, Selahattin AKYÜZ	Sağlık Hizmetleri Kullanımı Ölçeğinin Geliştirilmesi
	Ramazan Eyüp GERGİN	FUCOM Yöntemiyle En Uygun Çok Modlu Konteyner Taşıma Yolu Seçim Kriterlerinin Önceliklendirilmesi
	Wahidullah MUBASHIR	Using Behavioral Public Policies In Crime Prevention and Reducing Recidivism Rates
	Sani HACIYEV	Rus İmparatorluğu Dışişleri Bakanlığı Asya Departmanı'nın Osmanlı ile İlişkiler Yönündeki Faaliyeti

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 3	Oturum Bağlantısı: Bayburt
15:00-17:00	Yazar	Bildiri
	Muhammed AKDOČAN	Bursa Kadısı Bergamalı İbrahim ve Meşârik
	Abdulvehhab GÖZÜN	Hadisler Işığında Zulüm ve Zalimlerin Kötü Akıbeti - Gazze Mezalimi Örnekliğinde
	Abdulbaki DURMAZ	Nevevî'nin İrşâd'inda, İbnu's-Salâh'a

HADİS Oturum Başkanı: Muhammet AYDIN		Yönelttiği Tenkitler
	Alam KHAN	Parental Wisdom in Prophetic Tradition: A Critical Analysis of Hadith Narratives from the Six Canonical Collections
	Kadir BOZKUL	Kütüb-İ Sitte Özelinde Hz. Ebubekir'in Halifeliğine İşaret Eden Hadislerin Değerlendirilmesi
	Abdulhekim ÖZ	Sünnet- Örf İlişkisi Bakımından "Misafir Hakkı"

24.10.2024	**Perşembe – Paralel Oturumlar 3**	**Oturum Bağlantısı: Kilis**
15:00-17:00	**Yazar**	**Bildiri**
HUKUK Oturum Başkanı: İmren Pınar DÜLGAR	Salih TAŞDÖĞEN	Tali Kurucu İktidar" Bir "Kurucu İktidar" Midir?
	Bersun SARIGÜL ATA	Örnek 13 İcra Takibi Sonrası İtirazın İptali İçin Ödeme Süresi Dolmadan Arabuluculuk Yoluna Başvurunun Geçerliliği Sorunu Hakkında
	Mustafa OKUR	Ön İnceleme Duruşmasına Elektronik Ortamda Katilimin Mümkün Olup Olmadığı Meselesi
	Aynaz UČUR	Hukuk Seçimi İlkesinin Akit Dışı Borç İlişkileri Bakımından Uygulanması
	Ali SAÇAR	Hukuk ve Sosyal Bilimler İlişkisi Bağlamında Anayasal Kurumların Tarihsel Evriminin İncelenmesinin Önemine Dair Bir Örnek Olarak İngiltere Bankasının Kuruluşu ve Gelişimi

24.10.2024	**Perşembe – Paralel Oturumlar 3**	**Oturum Bağlantısı: Tokat**
15:00-17:00	**Yazar**	**Bildiri**
FELSEFE-EDEBİYAT Oturum Başkanı: Akif	Safa AFŞAR	Depremin Dünya Mitolojilerinde Anlatımı
	Pelin EKŞİ	Mansplaining'in Türkçeleştirilmesi
	Hafıza Şeyma KOCAKERİM	Özbek Türkçesi'nde Akrabalık Adları
	Nurettin ÇALIŞKAN	Klasik Türk Şiirinde Halden Şikâyet ve Sosyal Düzen Eleştirisi: 19. Yüzyıl Sonu Şairi Yozgatlı Fenni Örneği
	Fatih TIČLI	Klasik Türk Edebiyatında Bir Mükeyyifat Unsuru Olarak Enfiye
	Veysel Karani ALTUN	İbn Rüşd'ün Görüşleri Işığında Eğitimli

GÖZITOK		İnsanın Yeri

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 4	Oturum Bağlantısı: Gümüşhane
17:00-19:00 Yazar		**Bildiri**
ULUSLAR ARASI İLİŞKİLER Oturum Başkanı: Metin AKSOY	Arzu TURGUT	Ukrayna'da Ülke İçinde Yerinden Edilmiş Kişiler ve Ukraynalı Mülteciler Sorunu
	Nigora KHODZHAMBERDIEVA	Uluslararası Siyasette Çifte Standartların Yüzleşmesi--Confronting the Clash Of Double Standards In International Politics
	Selin ERKUL ÇAY	Otonom Silah Sistemlerinin Tarihsel Gelişimi
	Gülden BULUT	AB'de Iklim Politikalarının Avrupalılaşması ve Avrupa Yeşil Mutabakatı

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 4	Oturum Bağlantısı: Bayburt
17:00-19:00 Yazar		**Bildiri**
TEFSİR Oturum Başkanı: Abdurrahman ALTUNTAŞ	Fatıma Nur Ferda GÜNLÜ	Kur'an-ı Kerim Perspektifinden Hayvanların Yaratılış Amacı ve Toplumdaki Konumu: İnsana Verilen Değer ve Sorumluluklar Bağlamında Bir İnceleme
	Noor Hayat KHAN	Political Teachings of an Islamic State: An Analytical Study in Light of The State of Madinah
	Muhammed Sait HATİPOČLU	Kur'ân Dışı Vahyin Kur'âni Temellerine Yönelik Bir İnceleme
	Yusuf AKÇAY	İ'râbü'l-Kur'ân Literatürü
	Fikri GÜNEY	Tefsirlerde İmruu'l-Kays'ın Şiirlerinin İstişhadı Meselesi
	Büşra ÖZDEMİR	Vahyin Lafzî Bütünlüğü ve Peygamberî Telaşın İlâhî Düzenlenişi: Kıyâmet Suresi 75/16-19 Ayetlerinin Filolojik ve Teolojik Değerlendirmesi

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 4	Oturum Bağlantısı: Tokat
17:00-19:00 Yazar		**Bildiri**
	Mehmet Ozan AHNAS	LGBTİ+'larda Din Algısı ve Dindarlık Biçimleri: Diyarbakır Örneği
	Harun GEÇER	Bir Kapı Ve Eşik Olarak Sanal Mekânda Dindarların Var Olma Sorunu

SOSYOLOJİ Oturum Başkanı: Celal YEŞILÇAYIR	Nedim ÖZ	Erdemli Toplumun Temel Dinamikleri-2
	Hatice DURAN OKUR	Algoritmik Kültür Tüketiminin Toplumsal Etkileri
	Sevilya MURAT	Gender Discrimination in Hiring in Uzbekistan
	Mehmet SU	İlahiyat Eğitimi Alan Suriyeli Öğrencilerin Sosyal Uyumu Üzerine Bir Araştırma

25.10.2024	**Cuma – Paralel Oturumlar 5**	**Oturum Bağlantısı: Gümüşhane**
10:00-12:00	**Yazar**	**Bildiri**
İKTİSAT	Tuğçe KAYAGİL, Özcan ÖZKAN	Konumsal Algıların Belirleyicileri
	Özge VARLI, Bilal ÇELİK	Patolojik Narsisizm Bağlamında Lüks Tüketim: Teorik Bir Model Önerisi
Oturum Başkanı: Esra KARAPINAR KOCAĞ	Alirıza AČ, Bahar DURMUŞ	Bayburt Üniversitesi Öğrencilerinin 2023 - 2024 Akademik Yılı Harcamalarının Analizi ve Bayburt Ekonomisine Katkısı
	Gökçe SÜZGÜN IŞIK	Bursa'da Kadın'ın İş Gücüne Katılımı: 1945-1960
	Gökçe SÜZGÜN IŞIK	Varlık Vergisi Uygulaması: Bursa Örneği
	Onur ÇELİK	Crowding-out or -in? New Empirical Evidence for Türkiye Economy

25.10.2024	**Cuma – Paralel Oturumlar 5**	**Oturum Bağlantısı: Bayburt**
10:00-12:00	**Yazar**	**Bildiri**
PSİKOLOJİ Oturum Başkanı: Harun GEÇER	Yasin Samet KAZEL, Mustafa Doğan KARACOŞKUN	Afet Durumunda Tanrı'yı Hatırlamak: Depremzede Üniversite Öğrencilerinin Tanrı Tasavvurları Üzerine Metaforik Bir Araştırma
	Yunus TÜKEN	DKAB Öğretmenlerinin Deprem Sonrası Karşılaştıkları Okula Uyum ve Sınıf Yönetimi Problemleri
	Metin GÜVEN	Bir Değer Olarak Alçakgönüllülük: Pozitif Psikoloji Bağlamında Alçakgönüllülük Üzerine Yapılan Araştırmalar Üzerine Bir Değerlendirme (2000 – 2024)
	Melike İLERİSOY, Selin DEMİR	Beliren Yetişkinlik ve Genç Yetişkinlikte Sosyal Medya Bağımlılığı ve Sosyal Anksiyete İlişkisi
	Dilek ATICI, Gülçilem ŞAHİN ÇELİK	Doomscrolling (Felaket Kaydırması): Kötü Haber Bağımlılığı ve Ruh Sağlığı Üzerindeki Etkileri

	Harun GEÇER	Bir Kapı Ve Eşik Olarak Sanal Mekânda Dindarların Var Olma Sorunu

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 5	Oturum Bağlantısı: Kilis
10:00-12:00	**Yazar**	**Bildiri**
İLETİŞİM Oturum Başkanı: Elif KÜTÜKOĞLU	Nurullah GÖZCÜ	Bir Dijital Paylaşım Topluluğu Olarak İran Türkleri: Telegram Örneği
	Oğuzhan BAYRAK	Günümüz Rekabetçi Kapitalist Anlayışın Dizilerdeki İlişki Biçimlerine Yansımaları: Deha Dizisi Üzerine Bir İnceleme
	Sebiha YILDIZ	Dijital Çağın Yeni Paradiğması: Sosyal Medya Etkileyicileri (İnfluencer) ve İçerik Üreticilerinin Vergilendirilmesi
	Zekeriya SARIHAN	Türkiye'de Stratejik Halkla İlişkiler Konusunda Yazılmış Tezlerin İçerik Çözümlemesi Tekniğiyle İncelenmesi
	Selin COŞKUN	Dört Büyük Spor Şirketinin Finansal Yapı Oranlarının Analizi

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 5	Oturum Bağlantısı: Tokat
10:00-12:00	**Yazar**	**Bildiri**
COĞRAFYA Oturum Başkanı: Fatih IŞIK	Büşra ERASLAN	GHSL: Global Built-up Surface Verileri ve Google Earth Engine Kullanılarak İstanbul'un Kentleşme Dinamiklerinin İncelenmesi (1980-2030)
	Muazzez HARUNOĞULLARI	Silahlı Çatışmalar Ekseninde Zorla Yerinden Edilmeler
	Fatma Betül URHAN, Ersin Kaya SANDAL	Sektörel Uzmanlaşmanın Düzey-2 Bölge Ölçeğinde Mekânsal Analizi: Ana Metal Sanayi Sektörü Örneği
	Emine Saka AKIN, Aygün KALINBAYRAK ERCAN	Tarihi Kent Merkezlerinde Ulaşım Akslarının Bütünleşmesi: Tokat, Türkiye
	Duygu KALKAN AÇIKKAPI, Rabia BULUT, Alper Kaan KALKAN	Amasya Kent Merkezinde Açık Yeşil Alanların Geçmişteki İzlerinin Belgelenmesi ve Haritalandırılması

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 6	Oturum Bağlantısı: Gümüşhane
13:00-15:00	**Yazar**	**Bildiri**
ORGÜTSEL		

DAVRANIŞ	Cemile Gökce ÖZMEN, Mehmet TİS	Akademisyenlerin Duygusal Emek Düzeyinin Belirlenmesi: Gaziantep İli Örneği
Oturum Başkanı: Osman BENK	İpek Senem GEDİKOČLU	An Action Research Methodology on Burnout
	Ahmet TUZCUOČLU	Sosyal Medya Pazarlama Çalışmalarında Influencer Etkisi: Bir Model Önerisi
	Ahmet TUZCUOČLU, Can OKTAY	Küresel ve Yerel İşletmelerdeki Pazarlama Yaklaşımı ve Uygulama Farklılıkları: İlaç Sektöründe Bir İnceleme
	Onur ÖKSÜZ, Hasan AYAYDIN	CRITIC Tabanlı Gri İlişkisel Analiz Yöntemi ile Bist Metal Ana Sanayi Şirketlerinin Finansal Performans Ölçümü

25.10.2024	**Cuma – Paralel Oturumlar 6**	**Oturum Bağlantısı: Bayburt**
13:00-15:00	**Yazar**	**Bildiri**
EĆİTİM Oturum Başkanı: Fevziye BEKAR	Mehmet MARANGOZ	Yapay Zekâ ve Eğitim
	Zeynep ŞENER	Kadın-Erkek İlişkileri Bağlamında Margaret Atwood ve Nazlı Eray'ın Hikâyeleri
	Derya AYDIN OKUR	Afetlerde Kişilerin Korunmasında Dayanışma İlkesi: Uluslararası Hukuk Komisyonu'nun Taslak Maddelerinin Değerlendirilmesi
	Esra KILIÇ AFACAN, Zafer İBRAHİMOČLU	Ortaokul Öğrencilerine Dijital Vatandaşlık Yeterliklerinin Kazandırılması
	Mutlu AKSOY, Tuğba ASLAN	Problem Solving Strategies Applied by Preservice Teachers During Micro Teaching Sessions

25.10.2024	**Cuma – Paralel Oturumlar 6**	**Oturum Bağlantısı: Tokat**
13:00-15:00	**Yazar**	**Bildiri**
TARİH Oturum Başkanı: Yasin TAŞKESENLI	Remziye KARAKUM	Mihmân-nâme-i Buhârâ'da Ramazân Ayı Sohbetleri
	Enes TURBIC	Avusturya-Macaristan Yönetiminde Bosna Hersek Halklarındaki Dini Kurumların Özerklik Meseleleri
	Filiz AKÇAY	Türkiye Selçukluları ve Haçlılar Arasında Gerçekleşen Kale Muhasaraları
	Akın TERCANLI	Pieter Lastman'ın Eserlerinde İkonografik Temalar

OĞLU	Eren YİČİTOČLU	SSCB'nin Batı Savunma Hattı Molotov Hattı
	Musa ALPBOČA, Şenay ÖZGÜR YILDIZ	19. Y.Y. Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Kalos Kalfa

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 7	Oturum Bağlantısı: Gümüşhane
15:00-17:00	**Yazar**	**Bildiri**
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	Şeymanur YILMAZ, Fetullah BATTAL	Yeşil Yönetim ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Üzerine Yapılmış Çalışmaların Bibliyometrik Analizi (Wos:1997-2024)
	Havva Nur ÇELİK, Burçin AYSU	Çocuk Gelişimci Gözünden Çevre Eğitimi Kapsamında Hayvan Sevgisinin Çocuklar Üzerindeki Etkisi
	Enes ÇITAK, Emre ÇOLAKOČLU	Sürdürülebilir Tüketim Kapsamında Güneş Enerjisi Kullanma İstekliliğinin Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi
	Mustafa GÜLHAN	Dış Göçün Kent Ekonomisine Etkisi: Manisa Örneği
Oturum Başkanı: Fevziye BEKAR	Orhan MUTU, Yılmaz SEÇİM	Açık Mutfak Konseptli Yiyecek-İçecek İşletmelerinde Çalışan Mutfak Personelinin Çalışma Motivasyonu Üzerine Nitel Bir Araştırma
	Nazlı KEYİFLİ ŞENTÜRK	Bütçe Şeffaflığı ve Kalkınma: Gelişmekte Olan Ülkeler Üzerine Bir Değerlendirme

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 7	Oturum Bağlantısı: Kilis
15:00-17:00	**Yazar**	**Bildiri**
SOSYAL HİZMET	Mevla KUBAY, Günay ÇAKIR	Orman Köylerine Yapılan Desteklerin Sosyal Hayat Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması: Gümüşhane İli Örneği
	Emine DİNÇER SET	Uluslararası Sosyal Hizmet Eğitim Standartları Çerçevesinde İnsan Ticareti Mağdurlarının Tespit ve Değerlendirme Süreçlerinin Değerlendirilmesi
	Servet GÜN	Mesleki Eğitim Merkezleri ve Çocuk İşçiliği Üzerine
Oturum Başkanı: Tuğba TÜRKKAN	Hazal SWEARİNGER	Ev ve Toplum Temelli Uzun Süreli Bakımda Yenilikçi Hizmet Modelleri: Küresel Yaklaşımlar ve Stratejiler

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 7	Oturum Bağlantısı: Tokat
15:00-17:00 Yazar		Bildiri
PSİKOLOJİ Oturum Başkanı: Osman BENK	Özgür BOZAN	Schizophrenia as A Posthumanıst: Nature-Life Interaction In Anti-Oedipus
	Hülya ÖZCAN	Ayfer Tunç'un Kaybetme Korkusu Hikâyesi Üzerine Psikanalitik Bir Tahlil Denemesi
	Lokman KOÇAK, Burcu DAŞDEMİR	Üniversite Öğrencilerinde Deprem Sonrası İkincil Travmatik Stres Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
	Gamze UYKUCU ARMUTÇUOĞLU, Hamit COŞKUN	İlişkisel Bellek Modeli ve Beyin Fırtınası Düşünce Üretimi Perfomansı
	Ertuğrul HATİPOĞLU,Şükran GEYİK, Ceren ÇAKIR, Hilal BAKAR	Otizmli Çocuğu Olan Ailelerde Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 8	Oturum Bağlantısı: Gümüşhane
17:00-19:00 Yazar		Bildiri
ÖRGÜTSEL DAVRA NIŞ Oturum Başkanı: Osman BENK	Osman BENK, Neslihan CANBAZ	Eğitim Sistemindeki Değişim ile İş Motivasyonu İlişkisi: Öğretmen Deneyimleri
	Merve GÜÇLÜ AYDOĞAN	Examining the Relationship Between Smartphone Addiction, Mood Disorders, and Psychological Well-Being Among University Students in Bosnia and Herzegovina
	Selahattin AKYÜZ, Abide AKSUNGUR, Uğur UĞRAK	Hemşire Stres Ölçeği Kısa Formunun Türkçeye Uyarlanması
	Canan SANDAL, Mustafa Yüksel ERDOĞDU	Ergenlerde Yalnızlık Ölçeğinin Geliştirilmesi Ve Psikometrik Niteliklerinin Saptanması
	Lokman KOÇAK, Tuğba Nur TOPÇU	Lise Öğrencilerinde Sağlıklı Beslenmeye Yönelik Tutum ile Psikolojik Sağlamlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
	Nurjihan binti IDRIS	Does Noncognitive Skills Help to Shorten Youth Unemployment And Inactivity? Evidence From England

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 8	Oturum Bağlantısı: Kilis
17:00-19:00 Yazar		Bildiri
SOSYAL	Mertcan SAKİYAN	Teori-Pratik İkiliğini İnsan-Hayvan Ayrımı Perspektifinden Okumak: Bir Program Örneği Olarak Issız Ada

HİZMET Oturum Başkanı: Seda ÖZSOY SOMUNCUOĞLU	Elife BARMAK, Vildan TÜZÜN , Neriman ARAL ,Fatih AYDOĞDU , Burçin AYSU	Konuşma Sesi Bozukluğu Olan Çocukların Özelinde Aile İçi Kaliteli Zaman: Nitel Bir Çalışma
	Balkır UYSAL	Rethinking Child Welfare Policies in the Context of Urban Space and Citizenship
	Emre ÖZTÜRK	Hakikatin İnsanlarından İnsanların Hakikatlerine 'Dönüş': Hermeneutik Ve Pragmatizmin Bilim İncelemeleri Üzerine Bir Değerlendirme
	Betül YILMAZ	Afet Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
	Mustafa ÖZER	The Impact of the Syrian Refugee Crisis on Youth Unemployment in MENA Countries: A Comparative Analysis
	Gözde SUNAL, Gül GÜRSOY	Yaşlılığın Sinematik Anatomisi: Gaspar Noé'nin Vortex Filmi Üzerine Tematik Bir Analiz

25.10.2024	**Cuma – Paralel Oturumlar 8**	**Oturum Bağlantısı: Tokat**
17:00-19:00 Yazar		**Bildiri**

EĞİTİM Oturum Başkanı: Kürşat Kara	Gökçehan AKTÜRK	Küreselleşmenin Birey ve Toplum Üzerindeki Etkileri: Kelebek Etkisi Bağlamında Bir Analiz
	Nurhan YAKAR, Eyup YÜNKÜL	Okul Öncesi Eğitimde Serbest Zaman Etkinliklerinde Çocukların Cinsiyete Göre Oyun ve Oyuncak Seçiminin İncelenmesi
	Burcu DUMAN,Eyup YÜNKÜL	5. Sınıf İngilizce Kitabında Yer Alan Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi
	Halil BOLAT	Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okulöncesi Eğitim Programında Yer Alan Somut Olmayan Kültürel Miras Ögelerinin İncelenmesi
	Hülya TAFLI DÜZGÜN, Mürşid KESKİN	Deconstructing the Monster in Medieval Tradition
	Büşra YİĞİT, Hanifi PARLAR	Tez Danışmanlarının Gözünden: Lisansüstü Öğrencilerden Beklentiler ve Başarıya Giden Yol

OTURUM BAĞLANTILARI	
Saraybosna	https://sanalsinif1.gumushane.edu.tr/rooms/wxx-bih-gay-kvc/join

Gümüşhane	https://sanalsinif1.gumushane.edu.tr/rooms/ywo-pbx-lyl-9u6/join
Bayburt	https://sanalsinif1.gumushane.edu.tr/rooms/lpt-c3l-eiy-t0g/join
Kilis	https://sanalsinif1.gumushane.edu.tr/rooms/vw2-mji-rvy-gx4/join
Tokat	https://sanalsinif1.gumushane.edu.tr/rooms/no4-dkj-x5r-dgu/join

USBK 2024 BİLDİRİ ÖZETLERİ

Yemeğin Göçü: Boşnak Yemeklerinin Göç Sonrasında Türkiye'de Yaygınlaşması-İstanbul Bayrampaşa Örneği……

Lise Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerileri ve Mesleki Karar Düzeylerinin İncelenmesi……

Bireysel Emeklilik Sistemi ve Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Arasındaki İlişkinin Analizi: Türkiye Örneği…….

Yeni Nesil Enerji Teknolojilerinin Çevresel Sürdürülebilirliğe Etkisi: Yeşil Enerji Dönüşümü……

Yabancı Dil Program Değerlendirmelerinin İncelenmesi: Meta Değerlendirme…….

Rasim Özdenören'in Çözülme Adlı Eserinin Kök Değerler Açısından İncelenmesi……..

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) Okul Öncesi Eğitim Programının Program Ögeleri Açısından İncelenmesi……

Sınıf Öğretmenlerinin Alfa Kuşağı Öğrenme Ortamlarına Hazır Olma Durumlarının İncelenmesi……...

Yabancılaşma Kavramının Karşılaştırmalı Bir Analizi Ve Modern Toplumda Yabancılaşma Sorunları: They Live Sinema Filmi Örneği……..

Pozitif Söylem Analizi: Frantz Fanon'un "Siyah Deri Beyaz Maskeler"İ Üzerinden Alternatif Bir Söylem Analizi İnşası……

Muhammed Hayruddîn El-Feyzî Filibevî Ve El-Es'ile Ve'l-Ecvibe Mine'l-Funûni'l-Erba'A Adlı Eseri…….

Şehbenderzâde Ahmed Hilmi Efendi'nin Tasavvufa Yöneltilen Eleştirilere Verdiği Cevaplar.....

Din Eğitimi ve Güvenlik: Unesco'nun Eğitim Politikasındaki Rolü……

Geleneksel Felsefeden Kopuş: Modern Felsefenin Kurucusu Olarak Descartes'ın Rolü……

Sosyal Medyada Bireyin Özgürlüğü Problemine Varoluşçu Perspektiften Bakış……...

Metaverse İçerikli Reklamların Göstergebilimsel Analiz Yöntemi ile İncelenmesi: Magnum Reklam Filmi……

Hayran Kültüründe Podcast Yayıncılığı……...

Tanrı Algısı Ölçeğinin İran Kültürüne Uyarlama Çalışması……

Üniversite Öğrencilerinde Problemli İnternet Kullanımı ile Bilinçli Farkındalık, Bilişsel Esneklik ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi…….

Osmanlı Siyaset Düşüncesinde Tarımın Rolü: Kâbusnâme'nin Anadolu Tercümeleri Üzerine Bir İnceleme……

Arap Milliyetçiliğinin Kurucu İradesi: Mişel Eflak…….

Sosyal Medya Bağımlılığının Bireylerin Karar Almaları Üzerindeki Rolü: Türkiye'de Instagram Yasağı ve Tatil Rezervasyonlarının İptali……...

Leoparın İktidarı: Çatalhöyük'te Siyasal Birlik ve Sembolizm……...

Travmatik Yas Süreci……...

Exploring the Implementation of Inclusive Education: Challenges and Opportunities……...

Survivor guilt in the aftermath of disasters- a cognitive approach to harvesting its empowering potential…….....

Measurement of Social and Emotional Language Learning Skills of University Students: The Case of Gaziantep Province……..

Metaverse Pazarlaması ve Tüketici Dinamikleri: Sanal Etkileşimde Yeni Bir Dönem……...

Brecht's Epic Theatre Techniques and Pineteresque Devices in Pinter's Political Drama…..

The Confined Spaces in Harold Pinter's Theatrical Plays within the framework of Henri Lefebvre……

Endonezya'nın Ekonomik Büyümesinin Yapısal İşsizlik ve Konjonktürel İşsizliğe Etkilerinin Araştırılması Üzerine Ampirik Bir İnceleme…….

İşgücü Piyasasındaki Makro ve Mikro Uyuşmazlıklar: Teori ve Literatür……..

Uluslararası Ticaretin Yeniden İnşası: 'Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı', 'Kuşak ve Yol İnisiyatifi' ve Yeni Düzenlemeler……

İklimflasyon ve Yeşil Merkez Bankacılığı……...

Feminist İktisadın Metodolojik Eleştirileri Hakkında Bazı Notlar……..

Ukberî'nin İ'râbu'l-hadisi'n-nebevî Adlı Eserinde Yer Verdiği Bazı İ'râb Vecihleri…….

Basra ve Kûfe Ekolleri Arasındaki Bir Gerilim: Taaccup Sıygasındaki İrâb İddiasının İhtiva Ettiği Şirk Manası……..

Ahmed Ziyâd Muhabbık'ın "Nil Sokağında Bir Daire" Romanında Kadın Figürü…….

Bosna-Hersekli Âlim Muhammed Tayyib Okiç ve Arapça ile İlgili Çalışmaları……

Erken Dönem Arap Dilbiliminde Sîbeveyh'in Anlam Tanımı ve Yorumu…….

Ṣ-N-ʿA ile ʿA-M-L ve Ḥ-B-Ṭ ile B-Ṭ-L Köklerinin Dilsel Tahlili: Hûd Suresi 16. Ayet Özelinde Bir İnceleme……..

Üniversite Öğrencileri Arasındaki Siyasal Kutuplaşma Düzeyinin Ölçülmesi: Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği……

Seçme Hakkı ve 1924 Anayasası Dönemi……...

Misyonerlik Olgusunun Sebilürreşad Dergisi Üzerinden Değerlendirilmesi……...

Marka Kimliği Geliştirmede Stratejik Bir Yaklaşım Olarak Kültürel Özgünlük……

Modern Düşüncede Özgürlük Anlayışı: Alexis de Tocqueville ve John Stuart Mill Karşılaştırması……..…

Teknopedagojik Eğitim Kapsamında İngilizce Öğrenimine Yönelik Tasarlanan Metaverse Ortamının Dijital Etik ve Vatandaşlık Bağlamında İncelenmesi…….

Posoflu Âşık Zülali'nin Şiirleri: İşlevsel Halk Bilimi Kuramıyla Yeniden Okuma……

Bir Geleneği Yeniden Hatırlamak: Manzum Sözlüklerin Modern Edebiyat Eğitimine Muhtemel Katkıları……..

Yaralı Ülkeler ve Kadınlar: Khaled Hosseini'nin Bin Muhteşem Güneş ve Sinan Akyüz'ün İncir Kuşları Romanlarının Karşılaştırmalı Bir İncelemesi…….

FED Faiz Oranı İle Net Portföy Yatırımları Arasındaki İlişkinin Araştırılması: Brezilya Üzerine Bir Ampirik İnceleme…….

Dijital Finansal Dönüşüm ve Kripto Varlıklar…….

Türkiye'de Katılım Bankacılığında Standartlaşma: Aaoıfı Standartları ile Karşılaştırmalı Bir Analiz – Mudarebe Standardı Örneği…….

Blok Zincir Teknolojisinin Muhasebe ve Denetime Yansımaları: Bibliyometrik Bir Analiz.

Türkiye'de Muhasebe Bilim Alanında Çalışan Akademisyenlerin Araştırma Alanlarının Belirlenmesi……..

Fichte'nin "Doğal Hakların Temelleri" Eserinde Özgürlük ve Öteki İlişkisi……..

Ahmet Yesevi'nin Hikmetlerinde Erdem Anlayışı: Toplumsal ve Bireysel Ahlaki Sorumluluklar……...……

Hanbelî Usûl Düşüncesinin Erken Dönem Gelişimi: İbn Hâmid ve Tehzîbü'l-ecvibe'si…...

Kindî Ve Mu'Tezile Metafiziğinde Tanrı Ve Âlem…….

Transhümanizmin Değer Problemine İlişkin Çözüm Önerisi Sunan Bir Bakış……...

Ahiret İnancının Rasyonel Temelleri: Adalet, Sorumluluk ve Ebedîlik Duygusu……...

Chatgpt'de Yaşanan Gelişmelerin Yapay Zekâ Token Getirileri ve Yatırımcı Tercihleri Üzerindeki Etkisi……..

Eğitimde Yapay Zeka Tabanlı Sohbet Robotlarının Potansiyeli……..

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Temelli Dinleme Becerisini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalarının Yetersizliği Üzerine……..

Türkçe Ürün Yorumlarının Boyut Tabanlı Duygu Analizi ve Makine Öğrenimi Yöntemleri ile Sınıflandırılması……..……

Şeffaflık, Güvenlik ve İzlenebilirlik Perspektiflerinden Blockchain Teknolojisinin Tedarik Zinciri Yönetiminde Uygulanabilirliği…….

XV VE XVI. Yüzyıllarda Avlonya, Silistre ve Köstendil Livalarında Çeltik Üretimi Ve Çeltikçi Reaya……..

DALY of Circulatory System Diseases Globally and Comparison with Türkiye……...

Sağlık Hizmetleri Kullanımı Ölçeğinin Geliştirilmesi…….

Hadisler Işığında Zulüm ve Zalimlerin Kötü Akıbeti-Gazze Mezalimi Örnekliğinde-……...

Nevevî'nin İrşâd'ında, İbnu's-Salâh'a Yönelttiği Tenkitler……

Parental Wisdom in Prophetic Tradition: A Critical Analysis of Hadith Narratives from the Six Canonical Collections……

Sünnet- Örf İlişkisi Bakımından "Misafir Hakkı"……...

Örnek 13 İcra Takibi Sonrası İtirazın İptali İçin Ödeme Süresi Dolmadan Arabuluculuk Yoluna Başvurunun Geçerliliği Sorunu Hakkında……

Ön İnceleme Duruşmasına Elektronik Ortamda Katılımın Mümkün Olup Olmadığı Meselesi.....

Hukuk Seçimi İlkesinin Akit Dışı Borç İlişkileri Bakımından Uygulanması……..

Hukuk Ve Sosyal Bilimler İlişkisi Bağlamında Anayasal Kurumların Tarihsel Evriminin İncelenmesinin Önemine Dair Bir Örnek Olarak İngiltere Bankasının Kuruluşu Ve Gelişimi……

Mansplaining'in Türkçeleştirilmesi…….

Özbek Türkçesi'nde Akrabalık Adları…….

Klasik Türk Şiirinde Halden Şikâyet ve Sosyal Düzen Eleştirisi: 19. Yüzyıl Sonu Şairi Yozgatlı Fenni Örneği……..

Klasik Türk Edebiyatında Bir Mükeyyifat Unsuru Olarak Enfiye……...

İbn Rüşd'ün Görüşleri Işığında Eğitimli İnsanın Yeri…….

Otonom Silah Sistemlerinin Tarihsel Gelişimi……

Kur'an-ı Kerim Perspektifinden Hayvanların Yaratılış Amacı ve Toplumdaki Konumu: İnsana Verilen Değer ve Sorumluluklar Bağlamında Bir İnceleme…….

Political Teachings Of An Islamic State: An Analytical Study In Light Of The State Of Madinah……

Kur'ân Dışı Vahyin Kur'âni Temellerine Yönelik Bir İnceleme…….

İ'râbü'l-Kur'ân Literatürü……

Tefsirlerde İmruu'l-Kays'ın Şiirlerinin İstişhadı Meselesi……..

Vahyin Lafzî Bütünlüğü ve Peygamberî Telaşın İlâhî Düzenlenişi: Kıyâmet Suresi 75/16-19 Ayetlerinin Filolojik ve Teolojik Değerlendirmesi…….

Modern İstanbul'un Oluşmasında Pera'nın Rolü…….

LGBTİ+'larda Din Algısı ve Dindarlık Biçimleri: Diyarbakır Örneği…….

Bir Kapı ve Eşik Olarak Sanal Mekânda Dindarların Var Olma Sorunu…….

Erdemli Toplumun Temel Dinamikleri-2…….

Algoritmik Kültür Tüketiminin Toplumsal Etkileri…….

İlahiyat Eğitimi Alan Suriyeli Öğrencilerin Sosyal Uyumu Üzerine Bir Araştırma (Kilis Örneği)……..

Konumsal Algıların Belirleyicileri……...

Patolojik Narsisizm Bağlamında Lüks Tüketim: Teorik Bir Model Önerisi……...

Bayburt Üniversitesi Öğrencilerinin 2023 -2024 Akademik Yılı Harcamalarının Analizi ve Bayburt Ekonomisine Katkısı……..

Bursa'da Kadın'ın İş Gücüne Katılımı: 1945-1960…….

Varlık Vergisi Uygulaması: Bursa Örneği……...

Crowdıng-Out Or In? New Evıdence For Türkiye Economy……..

Afet Durumunda Tanrı'yı Hatırlamak: Depremzede Üniversite Öğrencilerinin Tanrı Tasavvurları Üzerine Metaforik Bir Araştırma……

DKAB Öğretmenlerinin Deprem Sonrası Karşılaştıkları Okula Uyum ve Sınıf Yönetimi Problemleri……...

Bir Değer Olarak Alçakgönüllülük: Pozitif Psikoloji Bağlamında Alçakgönüllülük Üzerine Yapılan Araştırmalara Dair Bir Değerlendirme (2000 – 2024)……...

Beliren Yetişkinlik Ve Genç Yetişkinlikte Sosyal Medya Bağımlılığı Ve Sosyal Anksiyete İlişkisi……...

Doomscrollıng (Felaket Kaydırması) Konusunu İçeren Makalelerin İncelenmesi……..

Bir Dijital Paylaşım Topluluğu Olarak İran Türkleri: Telegram Örneği…….

Dijital Çağın Yeni Paradiğması: Sosyal Medya Etkileyicileri (İnfluencer) ve İçerik Üreticilerinin Vergilendirilmesi……...

Türkiye'de Stratejik Halkla İlişkiler Konusunda Yazılmış Tezlerin İçerik Çözümlemesi Tekniğiyle İncelenmesi……

Dört Büyük Spor Şirketinin Finansal Yapı Oranlarının Analizi……..

GHSL: Global Built-up Surface Verileri ve Google Earth Engine ile İstanbul'un Kentleşme Dinamikleri (1980-2030)……..

Silahlı Çatışmalar Ekseninde Zorla Yerinden Edilmeler…….

Tarihi Kent Merkezlerinde Ulaşım Akslarının Bütünleşmesi: Tokat, Türkiye……

Akademisyenlerin Duygusal Emek Düzeyinin Belirlenmesi: Gaziantep İli Örneği……

An action research methodology on burnout……...

Sosyal Medya Pazarlama Çalışmalarında Influencer Etkisi: Bir Model Önerisi…….

Küresel ve Yerel İşletmelerdeki Pazarlama Yaklaşımı ve Uygulama Farklılıkları: İlaç Sektöründe Bir İnceleme……..

CRITIC Tabanlı Gri İlişkisel Analiz Yöntemi ile BİST Metal Ana Sanayi Şirketlerinin Finansal Performans Ölçümü……...

Yapay Zekâ ve Eğitim……..

Kadın-Erkek İlişkileri Bağlamında Margaret Atwood ve Nazlı Eray'ın Hikâyeleri……

Afetlerde Kişilerin Korunmasında Dayanışma İlkesi: Uluslararası Hukuk Komisyonu'nun Taslak Maddelerinin Değerlendirilmesi……..

Ortaokul Öğrencilerine Dijital Vatandaşlık Yeterliklerinin Kazandırılması……...

Problem Solving Strategies Applied by Preservice Teachers During Micro Teaching Sessions……

Mihmân-nâme-i Buhârâ'da Ramazân Ayı Sohbetleri……..

Avusturya-Macaristan Yönetiminde Bosna Hersek Halklarındaki Dini Kurumların Özerklik Meseleleri……..

Türkiye Selçukluları ve Haçlılar Arasında Gerçekleşen Kale Muhasaraları……...

Pieter Lastman'ın Eserlerinde İkonografik Temalar……

19. Yy Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Kalos Kalfa……..

Yeşil Yönetim Ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Üzerine Yapılmış Çalışmaların Bibliyometrik Analizi (Wos:1997-2024)…….

Çocuk Gelişimci Gözünden Çevre Eğitimi Kapsamında Hayvan Sevgisinin Çocuklar Üzerindeki Etkisi……...……...

Sürdürülebilir Tüketim Kapsamında Güneş Enerjisi Kullanma İstekliliğinin Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi……

Dış Göçün Kent Ekonomisine Etkisi: Manisa Örneği……..

Açık Mutfak Konseptli Yiyecek-İçecek İşletmelerinde Çalışan Mutfak Personelinin Çalışma Motivasyonu Üzerine Nitel Bir Araştırma…….

Bütçe Şeffaflığı Ve Kalkınma: Gelişmekte Olan Ülkeler Üzerine Bir Değerlendirme……...

Orman Köylerine Yapılan Desteklerin Sosyal Hayat Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması: Gümüşhane İli Örneği……..

Uluslararası Sosyal Hizmet Eğitimi Ve Standartları Çerçevesinde İnsan Ticareti Mağdurlarının Tespit Ve Değerlendirme Süreçlerinin Değerlendirilmesi……...

Mesleki Eğitim Merkezleri ve Çocuk İşçiliği Üzerine……

Ev Ve Toplum Temelli Uzun Süreli Bakımda Yenilikçi Hizmet Modelleri: Küresel Yaklaşımlar Ve Stratejiler……

Schizophrenia As A Posthumanist: Nature-Life Interaction In Anti-Oedipus…….

Ayfer Tunç'un Kaybetme Korkusu Hikâyesi Üzerine Psikanalitik Bir Tahlil Denemesi…...

Üniversite Öğrencilerinde Deprem Sonrası İkincil Travmatik Stres Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi…….

İlişkisel Bellek Modeli ve Beyin Fırtınası Düşünce Üretimi Performansı……...

Otizmli Çocuğu Olan Ailelerde Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi……...

Eğitim Sistemindeki Değişim ile İş Motivasyonu İlişkisi: Öğretmen Deneyimleri…….

Hemşire Stres Ölçeği Kısa Formunun Türkçeye Uyarlanması……

Lise Öğrencilerinde Sağlıklı Beslenmeye Yönelik Tutum İle Psikolojik Sağlamlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi……..

Does noncognitive skills help to shorten youth unemployment and inactivity? Evidence from England……

Teori-Pratik İkiliğini İnsan-Hayvan Ayrımı Perspektifinden Okumak: Bir Program Örneği Olarak Issız Ada……...

Konuşma Sesi Bozukluğu Olan Çocukların Özelinde Aile İçi Kaliteli Zaman: Nitel Bir Çalışma…….

Rethinking Child Welfare Policies in the Context of Urban Space and Citizenship……...

Yaşlılığın Sinematik Anatomisi: Gaspar Noé'nin Vortex Filmi Üzerine Tematik Bir Analiz……...

Küreselleşmenin Birey ve Toplum Üzerindeki Etkileri: Kelebek Etkisi Bağlamında Bir Analiz……...

Okul Öncesi Eğitimde Serbest Zaman Etkinliklerinde Çocukların Cinsiyete Göre Oyun Ve Oyuncak Seçiminin İncelenmesi……..

5. Sınıf İngilizce Kitabında Yer Alan Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi……..

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okulöncesi Eğitim Programında Yer Alan Somut Olmayan Kültürel Miras Ögelerinin İncelenmesi……

Tez Danışmanlarının Gözünden: Lisansüstü Öğrencilerden Beklentiler ve Başarıya Giden Yol……

Examining the Relationship Between Smartphone Addiction, Mood Disorders, and Psychological Well-Being Among University Students in Bosnia and Herzegovina……..

YEMEĞİN GÖÇÜ: BOŞNAK YEMEKLERİNİN GÖÇ SONRASINDA TÜRKİYE'DE YAYGINLAŞMASI-İSTANBUL BAYRAMPAŞA ÖRNEĞİ

Beydanur NİZAM

Arş.Gör., İstanbul Rumeli Üniv., beydanur.nizam@rumeli.edu.tr, 0000-0002-3702-432

Hilal TAŞKIN

Dr. Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, hilalkarakas0@gmail.com, 0000-0003-0132-4827

Özet

Tarih boyunca kültür ve yemek birbiriyle etkileşim halinde olmuştur. Geçtiğimiz yüzyılda Türkiye'ye Balkanlardan yoğun göçler gerçekleşmiştir. Bu süreçte de kültürler ve mutfaklar arasında etkileşim olduğu gözlenmiştir. Bu çalışmada Boşnak kültürünün göçler yoluyla İstanbul'a taşınması hususunun mutfak kültürü üzerindeki yansımalarının ve sürdürülebilirlik durumunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın veri toplama yöntemi nitel araştırma yöntemleri kapsamında bulunan yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi seçilerek Boşnak kökenli 10 bireyle görüşme sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler yüz yüze şeklinde gerçekleştirilmiştir. Amaçlı örneklem kapsamında bulunan kolayda örneklem yöntemiyle -İstanbul Bayrampaşa Mahallesi'nde yaşamakta olan Boşnak- katılımcılara ulaşılarak yöneltilen sorular; Boşnak mutfağının özellikleri, ön plana çıkan yemekleri, Boşnak mutfağının Türkiye'de yaygınlaşma durumu, yemek kültürlerinin göç ile değişiklikleri, yemeklerde orijinal tariflere ne düzeyde bağlı kaldıkları, Boşnak kültürünün sürdürülebilirlik durumunun yorumlanması temel başlıklarını içermektedir. Çalışma sonucunda; genel itibariyle katılımcılar Türkiye'ye göç edilmesinden itibaren gelenek, adet ve yemeklerini devam ettirmekte olduklarını ifade etmişlerdir. Boşnak mutfağının ön plana çıkan yiyecekleri sorulduğunda tüm katılımcılar Boşnak böreği ve mantısını örnek olarak sıralamıştır. Katılımcılar yemek kültürlerinin göç ile değişimi konusunda kahvaltı içeriklerinin değiştiğini belirtirken bir diğer önemli bulgu yemeklerin içerisine konulan baharatlar olmuştur. Katılımcıların tamamı Türkiye'de Boşnak mutfağının bilinirliğinin artmasından memnun olduklarını dile getirmişlerdir. Boşnak kültürünün sürdürülebilirliği durumu için ise katılımcılar kültür günleri yapılabileceği ve aile içerisinde kültürün devam ettirilmesi gerektiği üzerine fikirlerini ifade etmişlerdir. Diğer bir taraftan Boşnak kültürü ve mutfağının bilinirliği üzerine daha fazla çalışma yapılması gerektiği yönünde katılımcılar tarafından genel bir fikir beyanına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Kültürlerarası İletişim, Boşnak Kültürü, Göç, Boşnak Mutfağı

THE MIGRATION OF CUISINE: THE POPULARIZATION OF BOSNIAN DISHES IN TURKEY AFTER MIGRATION- THE EXAMPLE OF BAYRAMPAŞA, ISTANBUL

Abstract

Throughout history, culture and cuisine have always interacted with each other. In the past century, significant waves of migration from the Balkans to Turkey have taken place. During this process, interactions between cultures and cuisines have been interaction. This study aims to examine the impact of Bosnian culture's migration to Istanbul on culinary culture and to assess its sustainability. The data collection method used in the study was the semi-structured interview technique, a qualitative research method, conducted with 10 individuals of Bosnian descent. The interviews were conducted face-to-face. Questions were asked by reaching participants -Bosniaks living in the Bayrampaşa Neighborhood of Istanbul- with the convenience sampling method within the scope of purposeful sampling: The characteristics of Bosnian cuisine, its prominent dishes, the extent of its dissemination in Turkey, changes in culinary traditions after migration, the degree to which they adhere to original recipes, and the sustainability of Bosnian culture. The results of the study showed that, overall, participants have continued their traditions, customs, and culinary practices since migrating to Turkey. When asked about the most prominent foods of Bosnian cuisine, all participants mentioned Bosnian börek and mantı. In terms of how their culinary culture has changed following migration, participants noted changes in breakfast content, and another significant finding was the use of different spices in their dishes. All participants expressed satisfaction with the growing awareness of Bosnian cuisine in Turkey. To ensure the sustainability of Bosnian culture, participants suggested organizing cultural days and emphasized the importance of preserving their cultural heritage within families. Additionally, there was a general consensus among participants that more studies should be conducted to raise awareness about Bosnian culture and cuisine.

Keywords: Culture, Intercultural Communication, Bosnian Culture, Migration, Bosnian Cuisine

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN 21. YÜZYIL BECERİLERİ VE MESLEKİ KARAR DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Şener ŞENTÜRK
Doç.Dr., Ondokuz Mayıs Üniv., sener.senturk@omu.edu.tr ID: 0000-0002-0672-7820
Mustafa AKGÜN
Samsun İl MEM akgun2755@gmail.com ID: 0009-0001-9689-2984
Adem APAYDIN
Samsun İl MEM ademapaydinn55@gmail.com ID: 0009-0007-2805-5088

Özet

Eğitim sisteminde istendik değişimler için, bireyin gelişim özellikleri, toplumsal süreç ve eğitim konusu temel alınarak hedefler belirlenir. Bu hedefler yetiştirilmek istenen insan modeline ilişkin felsefi yaklaşım, toplumsal yapı, bireyin gelişim özellikleri ve eğitimin sürecinin maliyetleri göz önüne alınarak süzgeçlerden geçirilir. Ancak teknolojideki hızlı gelişmeler bu sürecin sürekli güncellenmesini, çağın gereksinimleri doğrultusunda bireylerin bilgiye ulaşabilen, bilgi üretebilen, girişimci, esnek, teknolojik okuryazarlık vb.

becerilere sahip fertler olarak yetişmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda araştırmada bireylerin günümüz becerilerine ne düzeyde sahip oldukları, bireysel ve mesleki özelliklere ilişkin görüşleri ortaya konmuştur. Araştırmada ayrıca lise öğrencilerinin 1. Yy becerileri ve mesleki karar düzeylerinin cinsiyet, öğrenim görülen okul, anne baba eğitim düzeyi ve gelir durumu gibi değişkenler bakımından anlamlı farklılık gösterip göstermediği ortaya komaya çalışılmıştır. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırma evrenini Samsun il ve ilçelerinde lisede öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Örneklem ise bu evrenden küme örnekleme yoluyla ulaşılan 643 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmada veriler, 21. Yy becerileri ölçeği ve mesleki karar ölçeği ile elde edilmiştir. 4 alt boyut, 5'li likert yapıda 31 maddeden oluşmuş olan 21. Yy becerileri ölçeği Cronbach's Alpha değeri .88'dir. Mesleki karar ölçeği ise 3 alt boyut, 5'li likert yapıda 27 maddeden oluşmuş ve ölçeğin bu araştırma için güvenirlik .93 bulunmuştur. Araştırmada verilerin analizinde yüzde (%) ve frekans (f) değerleri aritmetik ortalama puanları ve katılımcıların görüşleri arasındaki puan farkları için de t-testi ve anova tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırmada katılımcıların 21. Yy düzeylerinin nadiren düzeyinde olduğu, mesleki karar düzeylerinin ise kendime güveniyorum düzeyinde olduğu görülmüştür. 21. yy becerileri ve mesleki karar bakımından cinsiyet, öğrenim görülen okul, anne-baba eğitimi açısından anlamlı fark bulunmazken, gelir düzeyi bakımından her iki ölçekte de yüksek gelir düzeyine anlamlı fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: 21. Yy becerileri, mesleki karar, lise öğrencileri.

THE RESEARCH OF THE 21ST CENTURY SKILLS AND CAREER DECISION LEVELS OF HIGH SCHOOL STUDENTS

Abstract

For the desired changes in the education system, targets are determined based on the developmental characteristics of the individual, the social process and the subject of education. These targets are filtered by considering the philosophical approach, social structure, developmental characteristics of the individual and the costs of the education process regarding the desired human model to be raised. However, rapid developments in technology ensure that this process is constantly updated and that individuals are raised as individuals who can access information, produce information, are entrepreneurial, flexible, and have technological literacy skills in line with the requirements of the age. In this direction, the level of individuals' current skills and their views on individual and professional characteristics were revealed in the research. In addition, the research attempted to reveal whether the 1st Century skills and career decision levels of high school students showed significant differences in terms of variables such as gender, school of study, parental education level and income status. The research was conducted using the descriptive screening model, one of the quantitative research methods. The research population consisted of students studying in high schools in the province of Samsun and its districts. The sample consisted of 643 students reached from this universe through cluster sampling. Data in the study were obtained with the 21st Century skills scale and the career decision scale. The 21st Century skills scale, which consists of 4 sub-dimensions and 31 items in a 5-point Likert structure, has a Cronbach's Alpha value of .88. The career decision scale, on the other hand, consists of 3 sub-dimensions and 27 items in a 5-point Likert structure, and the reliability of the scale for this study was found to be .93. In the analysis of the data in the study, t-test and anova techniques were used for the arithmetic mean scores of the percentage (%) and frequency (f) values and the score differences between the participants' opinions. In

the study, it was seen that the participants' 21st Century levels were rarely at the level, and their career decision levels were at the level of I trust myself. While no significant difference was found in terms of gender, school of education, and parental education in terms of 21st century skills and career decision, a significant difference was found for the high income level in both scales in terms of income level. Keywords: 21st century skills, career decision, high school students

Keywords: 21st century skills, career decision, high school students.

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ VE GAYRİ SAFİ YURTİÇİ HASILA ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Aylin MERCAN ALKAN

Arş.Gör. Tokat Gaziosmanp. Üniv., aylin.mercan@gop.edu.tr, ID: 0000-0001-7611-8724

Ayşe Nur DESTEBAŞI ABBAS

Öğr.Gör. Tokat Gaziosmanp. Üniv., ayse.destebasi@gop.edu.tr, ID: 0000-0003-0167-7841

Özet

Bireysel Emeklilik Sistemi (BES), bireyler için uzun vadeli tasarruf aracı ve emeklilik dönemlerinde gelir güvencesi mahiyetinde olan bir finansal araçtır. Ekonomik büyüme ile bireysel emeklilik sistemi arasında tasarruf artışı nedeniyle ilişki beklenmektedir. Bireylerin gelir düzeyi ekonomik büyüme ile arttığı takdirde tasarruf alışkanları da değişkenlik gösterir, BES gibi tasarruf araçları ekonomik büyüme sonucunda daha fazla tercih edilirken, ülkenin sermaye birikimi de bu davranıştan etkilenir. Bu bağlamda, BES ile gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) arasındaki ilişkinin incelendiğinde makroekonomik değişkenlerdeki dönüşümü anlamak hem de ekonomik büyümenin refah ve sosyal güvenlik sistemleri üzerindeki etkisini tespit edebilmek mümkündür. Bu çalışma, Türkiye örneğinde BES ve ekonomik büyüme arasındaki dinamikleri ele alarak, iki değişken arasındaki uzun dönemli ilişkiyi ve nedenselliği araştırmayı hedeflemektedir.

Türkiye'de bireysel emeklilik sistemi (BES) katkı payı ile gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) arasındaki ilişki, 2003-2023 dönemi yıllık verileri kullanılarak incelenmiştir. İlk olarak, serilerin durağanlık özellikleri Augmented Dickey-Fuller (ADF) ve Phillips-Perron (PP) birim kök testleri ile analiz edilmiştir. BES katkı payı serisinin düzeyde durağan olduğu tespit edilirken, GSYİH serisinin birinci farkında durağan olduğu görülmüştür. Durağanlık testlerinin ardından, değişkenler arasında uzun dönemli bir ilişkinin varlığını tespit etmek amacıyla tek denklemli eşbütünleşme testi uygulanmıştır. Ancak, test sonuçları BES ve GSYİH arasında uzun dönemli bir eşbütünleşme ilişkisi olmadığını ortaya koymuştur.

Son olarak, Granger nedensellik testi ile nedensellik ilişkisi incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre %10 kritik seviyede, GSYİH'den BES katkı payına doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Bu sonuç, GSYİH'deki değişimlerin BES katkı payı üzerinde etkili olabileceğini göstermektedir.

Bu bulgular, Türkiye'de BES'in ekonomik büyüme ile tek yönlü bir ilişkiye sahip olduğunu, ancak uzun vadede aralarında bir denge ilişkisinin bulunmadığını ortaya koymaktadır.

Çalışma, bireysel emeklilik sistemi ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin daha derinlemesine anlaşılması için ileri çalışmaların gerekliliğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelime: Bireysel Emeklilik Sistemi, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, Eşbütünleşme Analizi, Nedensellik Analizi

ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE INDIVIDUAL PENSION SYSTEM AND GROSS DOMESTIC PRODUCT: THE CASE OF TURKIYE

Abstract

The Individual Pension System (IPS) is a long-term savings tool for individuals and serves as a financial instrument that provides income security during retirement. A relationship is expected between economic growth and the individual pension system due to the increase in savings. As individuals' income levels rise with economic growth, their saving habits also vary. Savings tools such as IPS are preferred more as a result of economic growth, and the country's capital accumulation is affected by this behavior. In this context, examining the relationship between IPS and Gross Domestic Product (GDP) can help understand the transformation in macroeconomic variables and determine the impact of economic growth on welfare and social security systems. This study aims to investigate the long-term relationship and causality between IPS and economic growth, focusing on the dynamics between the two variables in the case of Turkey.

The relationship between individual pension system (IPS) contributions and gross domestic product (GDP) in Turkey was analyzed using annual data for the 2003-2023 period. First, the stationarity properties of the series were analyzed using Augmented Dickey-Fuller (ADF) and Phillips-Perron (PP) unit root tests. While the IPS contribution series was found to be stationary at level, the GDP series was stationary at the first difference. After the stationarity tests, a single-equation cointegration test was applied to determine the existence of a long-term relationship between the variables. However, the test results revealed that there is no long-term cointegration relationship between IPS and GDP.

Finally, the causality relationship was examined using the Granger causality test. According to the findings, at a 10% critical level, a unidirectional causality relationship from GDP to IPS contributions was detected. This result suggests that changes in GDP may affect IPS contributions.

These findings indicate that in Turkey, IPS has a unidirectional relationship with economic growth, but there is no equilibrium relationship between them in the long term. The study points to the necessity of further research to gain a deeper understanding of the relationship between the individual pension system and economic growth.

Keywords: Individual Pension System, Gross Domestic Product, Cointegration Analysis, Causality Analysis

YENİ NESİL ENERJİ TEKNOLOJİLERİNİN ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE ETKİSİ: YEŞİL ENERJİ DÖNÜŞÜMÜ

Pınar HAYALOĞLU

Prof.Dr., Gümüşhane Üniv., pinarhayaloglu@gumushane.edu.tr, ID: 000-0001-7181-8801

H.Gülçin BEKEN

Doç.Dr., Gümüşhane Üniv., hgulcin.beken@gumushane.edu.tr, ID: 0000-0002-1664-456X

Özet

Günümüzde artan çevresel sorunlar, fosil yakıtlara dayalı enerji sistemlerinin sürdürülemez olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. İklim değişikliği, hava kirliliği ve ekosistemlerin bozulması gibi sorunların önüne geçebilmek için enerji üretiminde yenilikçi çözümlere duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. İklim değişikliği ile mücadelede uyum ve hafifletme şeklinde görülebilecek politikalar içerisinde yeşil enerji dönüşümü merkezi bir noktada yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, yeni nesil enerji teknolojilerinin çevresel sürdürülebilirliğe olan katkılarını inceleyerek, yeşil enerji dönüşümünün önemini vurgulamaktır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının (güneş, rüzgâr, biyokütle, hidroelektrik) kullanımını artırmayı hedefleyen teknolojik gelişmeler, karbon emisyonlarını azaltarak çevresel etkilerin hafifletilmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Özellikle enerji depolama sistemleri, akıllı şebekeler ve enerji yönetim yazılımları, enerji verimliliğini artırmakta ve enerji arz güvenliğini sağlamaktadır. Temiz enerjiye ilişkin altyapının oluşturulması önem kazanmaktadır. Temiz enerjiye geçiş hem karbon salımlarının azaltılması hem de enerji maliyetlerinde yaşanacak düşüş ile dünya genelinde faydalarını sağlayacaktır. Kamu ve özel finansman kaynaklarının varlığı ve dağılımı da temiz enerjiye geçiş sürecinin hızı ve verimliliği üzerinde etkili olacaktır. Bu çalışmada, bu yeni teknolojilerin fosil yakıt bağımlılığını nasıl azalttığı ve enerji verimliliğini nasıl iyileştirdiği analiz edilmektedir.

Yenilenebilir teknolojilerin yaygınlaşması, düşük karbon teknolojilerini benimseme, mevcut teknolojileri bu noktada çeşitlendirme ve dönüşüm sürecini kolaylaştırıcı teknolojik yenilikleri gerçekleştirmek ülkelerin izleyebileceği politikalar arasındadır. Yeşil enerji dönüşümüne yönelik politikalar sürdürülebilir kalkınma amaçlarında istenilen sonuçlara ulaşılmasını destekleyici bir ortamın yaratılmasına da katkıda bulunacaktır.

Ayrıca çalışmada yeşil enerji dönüşümünün sadece çevresel değil, sosyal ve ekonomik etkileri de ele alınacaktır. Bu bağlamda, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada yeşil enerji teknolojilerinin katkısı değerlendirilecektir. Çalışma, enerji sektöründe gerçekleşen teknolojik dönüşümlerin sürdürülebilir bir gelecek inşasında ne kadar önemli olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil enerji dönüşümü, yeni nesil enerji teknolojileri, çevresel sürdürülebilirlik, karbon emisyonları, enerji verimliliği

GREEN ENERGY TRANSFORMATION AND THE EFFECT OF NEW GENERATION ENERGY TECHNOLOGIES ON ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY

Abstract

Today's increasing environmental problems clearly reveal that energy systems based on fossil fuels are unsustainable. The need for innovative solutions in energy production is increasing in order to prevent problems such as climate change, air pollution and ecosystem degradation. Among the measures that might be viewed as adaptation and mitigation in the battle against climate change, green energy transformation is at the forefront. By analyzing

the contributions of new generation energy technologies to environmental sustainability, this study seeks to highlight the significance of the green energy transformation.

By lowering carbon emissions, technological advancements that seek to expand the use of renewable energy sources—such as solar, wind, biomass, and hydroelectricity—are essential to lessening the negative effects on the environment. Energy management software, smart grids, and energy storage devices in particular boost energy efficiency and protect the security of the energy supply. Developing clean energy infrastructure is becoming more and more important. By lowering carbon emissions and energy prices, the switch to sustainable energy will help people all around the world. The speed and effectiveness of the shift to clean energy will also be influenced by the distribution and availability of public and private funding sources. This study examines how these new technologies increase energy efficiency and lessen reliance on fossil fuels.

Popularization of renewable technologies, adoption of low carbon technologies, diversification of existing technologies at this point, and implementation of technological innovations that facilitate the transformation process are among the policies that countries can follow. Green energy transformation policies will also help create an atmosphere that facilitates achieving the intended outcomes of sustainable development goals.

Additionally, the study will address the social, economic, and environmental impacts of green energy conversion. The role that green energy technologies play in accomplishing sustainable development objectives will be assessed in this context. The goal of the study is to demonstrate the significance of technology improvements in the energy sector for creating a sustainable future.

Keywords: Green energy conversion, New Generation Energy Technologies, Environmental sustainability, Greenhouse gas emissions, Energy efficiency

YABANCI DİL PROGRAM DEĞERLENDİRMELERİNİN İNCELENMESİ: META DEĞERLENDİRME

Fadıl ŞİRAZ, Dr.Öğr.Üyesi, OMÜ, fadil.siraz@omu.edu.tr, 0000-0002-5478-7529

Şener ŞENTÜRK, Doç.Dr., OMÜ, sener.senturk@omu.edu.tr, 0000-0002-0672-7820

Rüveyda H ÇEBİ, Dr.Öğr.Üyesi, OMÜ, ruveyda.cebi@omu.edu.tr, 0000-0001-9451-7040

Recep İŞERİ, Garip Zeycan Fen Lisesi, recepiseri02@gmail.com

Adem APAYDIN, MEB/Felsefe Grubu Öğretmeni, ademapaydinn55@gmail.com

Refik DEMİR, Ortadurak Şehit Muhammet Önder Ortaokulu, refikdemir.55@hotmail.com

Özet

Dijitalleşme ve yeni dönem dünyasında özellikle eğitim-öğretimle ilgili yapılmış değerlendirmelerin bir üst değerlendirmesi kabul edilen meta değerlendirmenin yapılması önemli görülmektedir. Meta değerlendirme çalışmaları, araştırmaların niteliklerini değerlendirmek ve en uygun olanlarını seçmek için kritik bir araçtır. Bu süreç, sadece araştırma seçimini değil, aynı zamanda veri tabanının genel kalitesini de artırır. Ayrıca, meta değerlendirme, meta-analiz çalışmalarının yararlılık, uygunluk ve uygulanabilirlik gibi

yönlerden niteliğini değerlendirmek için gereklidir. Meta-analizin sonuçlarının ne kadar etkili ve geçerli olduğunu belirlemek için yapılan bu değerlendirme, sonuçların doğruluğunu ve güvenilirliğini analiz eder ve araştırmacıların sonuçlara ne kadar güvenebileceğini gösterir. Böylece, yabancı dil programlarının meta değerlendirme çalışmaları hem veri tabanlarının oluşturulmasında hem de meta-analiz çalışmalarının kalitesinin değerlendirilmesinde vazgeçilmezdir. Bu süreç, araştırmacılara daha sağlam, güvenilir ve geçerli sonuçlar elde etme imkânı sunar ve genel araştırma kalitesini ve bilimsel katkıyı artırır. Ayrıca küreselleşen dünya gerçeğinde yabancı dil öğretiminde program geliştirmenin daha da önem taşıdığını belirtebiliriz. Bu araştırmada temel amaç; yabancı dil programlarına ait yapılmış olan çalışmaların meta değerlendirmesini yapmaktır. Bu temel amaç çerçevesinde daha önce yapılmış olan program değerlendirme çalışmaları *fizibilite, fayda, uygunluk* ve *doğruluk* standartlarına göre incelenmektedir. Yabancı dil programlarının meta değerlendirme gerekliliği, bu programların etkinliğini ve kalitesini artırmada kritik bir rol oynar. Araştırmacılar, çalışmalarında veri tabanı oluştururken genellikle meta değerlendirme çalışmalarına başvururlar, çünkü bu yöntemle geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış araştırmaları veri tabanlarına dahil ederler. Bu Araştırma meta değerlendirme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma çalışma grubunu meta değerlendirme geleneğine uygun olarak yabancı dil alanında yapılmış olan makale ve tezler oluşturmaktadır. Veri tabanlarından (Google Scholar, Research Gate, Akademik Research, Educational Sciences, Research Article, Library Genesis, Dergipark, Eric, Scopus, Tylor ve Francis, Web of Science, Libra omu, Uluslararası Tez Merkezi, YÖK Tez Merkezi) konu ile ilgili yayınlar (dokümanlar) temin edilmiş ve bu dokümanlar bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bu çalışmada Değerlendirme İnceleme Formu ve Program Değerlendirme Standartları Kontrol Listesi adlı iki veri toplama aracı kullanılmaktadır. Bu araştırmada veri toplama süreci doküman incelemesi şeklinde gerçekleştirilmektedir. Veri analizi uluslararası kuruluş tarafından daha önceden belirlenmiş olan standartlar bakımından yapılmaktadır. Sonuç olarak yabancı dil program değerlendirme çalışmalarının çoğunlukla yapısal olarak değerlendirme sistematiğine uygun şekilde kurgulandığı; fayda standartları açısından çalışmaların değerlendiricinin güvenilirliği, paydaşların dikkate alınması ve amaçların açıkça belirlenmesi gibi unsurların önemsendiği; fizibilite standartları açısından çalışmaların proje yönetimi ve kaynak kullanımının yüksek oranda olumlu değerlendirilmesine rağmen bağlamsal geçerlilik konusunda düşük oranlar, değerlendiricilerin kültürel ve politik bağlamlarda iyileştirme gerekliliği; uygunluk standartları açısından çalışmaların, etik, yasal ve adil süreçlere büyük önem verildiği, ancak resmi anlaşmalar ve şeffaflık konularında bazı eksikliklerin olduğu; doğruluk standartlarına göre, çalışmaların güvenilir ve geçerli bilgi sağlamada etkili olduğu, ancak bilgi yönetimi ve iletişim konularında bazı eksikliklerin bulunduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: meta değerlendirme, yabancı dil öğretim programı, program değerlendirme

REVIEW OF FOREIGN LANGUAGE PROGRAM EVALUATIONS: META-EVALUATION

Abstract

In the world of digitalization and the new era, it is considered important to conduct meta-evaluation, which is considered a superior evaluation of evaluations made especially about education and training. Meta-evaluation studies are a critical tool for evaluating research and selecting the most appropriate ones. This process increases not only the selection of research

but also the general validity of the database. In addition, meta-evaluation is important to consider aspects such as the health of the meta-analysis, its use and applicability. This evaluation, which is conducted to determine how effective and valid the meta-analysis results are, analyzes the accuracy and reliability of the results and shows how much researchers can trust the expenditure. Thus, meta-evaluation studies of foreign language programs are indispensable both in the data of databases and in the evaluation of meta-analysis in contemporary and standards. This process offers researchers the opportunity to obtain more solid, reliable and valid results and increases guaranteed and approved contributions to general research. We can also state that program development in foreign language teaching has become even more important in the reality of the globalizing world. The main purpose of this research is to conduct a meta-evaluation of the records belonging to foreign language programs. Within the framework of this purpose, previously conducted program evaluation studies are examined according to their feasibility, benefit, capacity and accuracy records. The necessity of meta-evaluation of foreign language programs plays a critical role in increasing the adequacy and standards of these programs. Researchers generally resort to meta-evaluation when creating a database, because they provide these services and include proven research in their databases. This research was carried out with the meta-evaluation method. In accordance with the meta-evaluation tradition of this research study, articles and theses made in the field of foreign language are composed. Publications (documents) related to the subject were obtained from databases (Google Academic, Research Gate, Academic Research, Educational Sciences, Research Article, Library Genesis, Dergipark, Eric, Scopus, Tylor and Francis, Web of Science, Libra Omu, International Thesis Center, YÖK Thesis Center) and these documents are composed of this comprehensive study structure. Two data collection tools called Review Review Form and Program Evaluation Standards Checklist are used. In this research, the data collection process is carried out in the form of a detailed review. Data analysis is carried out in accordance with standards previously determined by the international organization. As a result, it was observed that foreign language program evaluation studies were mostly structured in accordance with the evaluation systematic; in terms of benefit standards, the reliability of the evaluator, consideration of stakeholders and clear definition of objectives were considered important; in terms of feasibility standards, although the project management and resource use of the studies were evaluated positively to a high extent, there were low rates in terms of contextual validity, and the need for improvement in cultural and political contexts by evaluators; in terms of suitability standards, great importance was given to ethical, legal and fair processes, but there were some deficiencies in formal agreements and transparency; in terms of accuracy standards, the studies were effective in providing reliable and valid information, but there were some deficiencies in information management and communication.

Key words: meta-evaluation, foreign language curriculum, curriculum evaluation

RASİM ÖZDENÖREN'İN ÇÖZÜLME ADLI ESERİNİN KÖK DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Mustafa Fatih AYDIN

Arş.Gör.Dr. Kilis 7 Aralık Üniv., edbyt_fth_23@hotmail.com, 0000-0002-2123-0695

Abdusselam KÖSE

Arş.Gör. Kilis 7 Aralık Üniv.,abdusselam.kose@kilis.edu.tr, 0000-0002-7524-9383

Özet

Değerler, bir toplumun dinamiklerini belirleyen, ait olduğu toplumun yaşayış biçimini sistemleştiren prensipler ve kurallar bütünüdür. Bir toplum, değerleri var olduğu ölçüde varlığını sürdürmektedir. Dolayısıyla toplumlar ve toplumların özelinde de bireyler için değerler, bireyin yaşamına anlam katan ve ilkesel olarak bireye rehberlik edip ve yine bireyleri ortak bir noktada buluşturan birleştirici unsurlardır. Çünkü değerler toplumların hem dayanak noktaları hem de referans aldıkları kültürel kodlardır. Bu kodlar olmaksızın toplumlar bir arada olma bilincinden uzaklaşmakta ve yaşayış itibariyle de anlamsız ve amaçsız bir hüviyete bürünebilmektedirler. Bundan dolayıdır ki değerler bir toplum için yadsınamaz bir öneme sahiptir. Nitekim değerleri olmayan toplumlar asli görevlerinden uzaklaşmakta ve toplum bilincini yitirebilmektedir. Bu bağlamda günümüzde değerler, önceki dönemlere göre daha çok önemsenmekte ve Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel eğitim kurumlarında da sistemli bir şekilde bireylere aktarılmaya çalışılmaktadır. Güncellenen ve geliştirilen mevcut öğretim programlarında da değerler eğitimine büyük ölçüde yer verildiği görülmektedir. Özellikle Talim ve Terbiye kurulu tarafından kök değerler adı altında tasnif edilen değerler, öğretimin sistemleştirilmesine anlamlı bir katkı sağlamıştır. Bu anlamda 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda da geniş bir şekilde yer bulan kök değerler, değerler eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır.

Bu çalışmanın amacı Türk edebiyatında önemli bir isim olan Rasim Özdenören'in Çözülme adlı eserinin, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programında belirtilen ''kök değerler'' çerçevesinde incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre yazarın Çözülme adlı eserinin 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda belirtilen on kök değer (adalet, dostluk, dürüstlük, özdenetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik)'in tamamını içerdiği belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Değerler, Kök değerler, Rasim Özdenören, Çözülme

EXAMINATION OF RASİM ÖZDENÖREN'S WORK TITLED ÇÖZÜLME IN TERMS OF ROOT VALUES

Abstract

Values are a set of principles and rules that determine the dynamics of a society and systematize the way of life of the society to which it belongs. A society continues to exist to the extent that its values exist. Therefore, for societies, and specifically for individuals, values are unifying elements that add meaning to the individual's life, guide the individual in principle, and bring individuals together at a common point. Because values are both the basis of societies and the cultural codes they refer to. Without these codes, societies move away from the awareness of being together and can become meaningless and purposeless in terms of life. That is why values have an undeniable importance for a society. As a matter of fact, societies without values may move away from their primary duties and lose social awareness. In this context, values are given more importance today than in previous periods, and efforts are made to convey them to individuals systematically in public and private

educational institutions affiliated with the Ministry of National Education. It is seen that values education is included to a great extent in the current updated and developed curriculum. Especially the values classified under the name of root values by the Board of Education have made a significant contribution to the systematization of education. In this sense, root values, which are widely included in the 2019 Turkish Course Curriculum, have an important place in values education. The aim of this study is to examine the work of Rasim Özdenören, an important name in Turkish literature, titled Çözülme, within the framework of the "root values" specified in the 2019 Turkish Course Curriculum. Document analysis technique, one of the qualitative research methods, was used in the study. According to the findings obtained as a result of the study, it was determined that the author's work titled Dissolution contains all of the ten root values (justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, responsibility, patriotism, helpfulness) specified in the 2019 Turkish Course Curriculum.

Keywords: Values, Root values, Rasim Özdenören, Çözülme

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ (TYMM) OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMININ PROGRAM ÖGELERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Şeyma TAŞ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi seymatass@gmail.com ID: 0009-0005-3776-7103

Fadıl ŞİRAZ

Dr. Öğrt. Üye. Ondokuz Mayıs Üniv., fadil.siraz@omu.edu.tr ID: 0000-0002-5478-7529

Şener ŞENTÜRK

Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniv., sener.senturk@omu.edu.tr ID: 0000-0002-0672-7820

Özet

Bu araştırmada, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) kapsamında geliştirilen 2024 Okul Öncesi Öğretim Programı ile 2013 Okul öncesi öğretim programı, programların ana unsurları olan; hedef- kazanımlar, içerik, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme-değerlendirme yöntemleri açısından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Araştırmada, 2013 ve 2024 Okul Öncesi Eğitim Programlarının yapısal özelliklerini analiz etmek için doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Milli Eğitim Bakanlığının resmi web sitesinde yer alan 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarına ait dokümanlar oluşturmuştur. Verilerin toplanması için araştırmacı tarafından geliştirilen “Veri Toplama Formu” kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları, betimsel analizi yöntemiyle elde edilmiştir. Bu analizlerin sonucunda, her iki programdaki benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiş ve bu bulgular doğrultusunda programlar karşılaştırmalı bir çerçevede incelenmiştir.

Araştırma bulguları, yapısal faktörler açısından 2024 Okul öncesi öğretim programının, 2013 programına kıyasla daha kapsamlı bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. 2024 programında bireyselleştirilmiş eğitim yerine farklılaştırma ve zenginleştirme stratejilerine odaklanıldığı belirlenmiştir. Hedef kazanımlar ve içerik açısından, 2024 programının öğrenme çıktıları ve alt öğrenme çıktıları, 2013 programının ise kazanımlar ve göstergeler

olarak adlandırıldığı; bu adlandırmalar açısından bir farklılık olduğu görülmüştür. Öğrenme-öğretme süreçleri açısından, 2024 programında okul dışı öğrenme etkinlikleri ve aile-toplum katılımı gibi yeni unsurlara yer verildiği ve bu süreçlerin 2013 programından daha ayrıntılı bir şekilde ele alındığı tespit edilmiştir. Her iki programın da çocukların, programın ve öğretmenin değerlendirilmesini içerdiği, ancak 2024 programında bu süreçlerin daha ayrıntılı bir şekilde işlendiği görülmüştür. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri bakımından, 2024 programının beceri tabanlı ve yapıcı geri bildirimlere odaklanan bir yaklaşım benimsediği, 2013 programına kıyasla daha çeşitli ve kapsamlı araçlara yer verdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye yüzyılı maarif modeli, Okul öncesi eğitim, öğretim programı, program karşılaştırma.

INVESTIGATION OF TURKISH CENTURY EDUCATION MODEL (TYMM) PRESCHOOL EDUCATION PROGRAM IN TERMS OF PROGRAM ELEMENTS

Abstract

In this study, the 2024 Preschool Curriculum developed within the scope of the Turkish Century Education Model (TYMM) and the 2013 Preschool Curriculum were examined comparatively in terms of the main elements of the curricula; objectives and outcomes, content, learning-teaching processes and assessment-evaluation methods. In the study, document analysis method was used to analyze the structural features of the 2013 and 2024 Preschool Education Programs. The study group of the research consisted of the documents of the 2013 and 2024 Preschool Education Programs on the official website of the Ministry of National Education. In addition, program books and related written materials for preschool education were obtained from current internet sources and included in the study group.

In the study, document analysis method was used to analyze the structural features of the 2013 and 2024 Preschool Education Programs. The study group of the research consisted of the documents of the 2013 and 2024 preschool education programs on the official website of the Ministry of National Education. “Data Collection Form” developed by the researcher was used to collect the data. The results of the study were obtained through descriptive analysis. As a result of these analyses, similarities and differences in both programs were identified and the programs were examined in a comparative framework in line with these findings.

The findings of the study show that the 2024 preschool curriculum has a more comprehensive structure in terms of structural factors compared to the 2013 curriculum. The 2024 curriculum focuses on differentiation and enrichment strategies instead of individualized education. In terms of target outcomes and content, it was seen that the 2024 program was named as learning outcomes and sub-learning outcomes, while the 2013 program was named as outcomes and indicators; there was a difference in terms of these naming. In terms of learning-teaching processes, it was determined that the 2024 program included new elements such as out-of-school learning activities and family-community involvement, and that these processes were handled in more detail than the 2013 program. It was observed that both programs included the evaluation of children, the program and the teacher, but these processes were handled in more detail in the 2024 program. In terms of assessment and evaluation methods, it was determined that the 2024 program adopted a skills-based approach focusing on constructive feedback and included more diverse and comprehensive tools compared to the 2013 program.

Keywords: Preschool Education, Curriculum, Turkey Century Education Model, Program Comparison

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ALFA KUŞAĞI ÖĞRENME ORTAMLARINA HAZIR OLMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Banu Abbasoğlu

Dr., Final Bahçeşehir Üni., banu.abbasoglu@gmail.com, orcid.org/0000-0003-2647-3351

Özet

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin Alfa kuşağı öğrenme ortamlarına hazır olma durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseninin kullanıldığı çalışmada veri toplama yöntemi olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu amaçla, 2021-2022 bahar döneminde İstanbul, Kocaeli, Bursa, Yalova illerinden 32 resmi ilkokul ve bu okullarda görev yapan 34 sınıf öğretmeni çalışmaya katılmıştır. Çalışmada örneklemin belirlenmesinde en az son üç yıl aktif proje yürüten öğretmenler ile hiç proje görevi almayan öğretmenlerin çalışmaya dâhil edilmesi ölçüt olarak alınmıştır. Verilerin toplanması amacı ile öğretmenler ile çevrim içi yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Veriler içerik analiz yöntemi ile MAXQDA programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarından dört üst kategori (öğrenci gelişimine yönelik rehberlik, öğretmen özellikleri, öğrenme ortamının gelişimi, eğitimde teknoloji), 21 kategori ve 130 kod elde edilmiştir. Eğitimde teknoloji üst kategorisinde kod matris tarayıcısına göre, aktif olarak proje yapan katılımcıların eğitimde teknoloji araçlarını kullanmaya yönelik daha yoğun ifadede bulundukları görülmüştür. Tüm katılımcıların öğretim teknolojilerini öğretmenden öğrenciye bilgi aktarmak amacı ile daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir. Aynı zamanda hiç proje görevi almayan katılımcıların kullandıkları Web 2.0 araçlarının, Wordwall, Canva, Kahoot ile sınırlı olduğu ve bu kullanımlarının süreklilik arz etmediği görülmüştür. Proje yürüten ve yürütmeyen öğretmenlerin, İki Vaka Modeli analizine göre, Web 2.0 araçları, sosyal medya uygulamaları, sanal sınıf uygulamaları, görsel işitsel materyal üretme, e-güvenlik, yaparak yaşayarak öğrenme, grup çalışmaları, öğrenme ve öğretmeye istekli olmak, bilgiye erişim ve anlatım/sunum kodları her iki grupta da ortak kodlar olarak yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Alfa Kuşağı, Eğitim Teknolojisi, Öğrenme Ortamı, Sınıf Öğretmeni

EXAMINING PRIMARY SCHOOL TEACHERS' READINESS FOR LEARNING ENVIRONMENTS OF ALPHA GENERATION

Abstract

The aim of this study was to examine the readiness of primary school teachers for learning environments of the Alpha Generation. The study used a case study design and a semi-structured interview technique as qualitative research and data collection methods. For this purpose, 32 public primary schools and 34 classroom teachers working in these schools from Istanbul, Kocaeli, Bursa, and Yalova provinces participated in the study in the 2021-2022 spring semester. In determining the sample in the study, the inclusion of teachers who have been actively involved in projects for at least the last three years and teachers who have never undertaken a project assignment were taken as criteria. Online semi-structured interviews were held with teachers and the data were analyzed using the MAXQDA program

with the content analysis method. The results revealed 4 upper categories (guidance for student development, teacher characteristics, development of the learning environment, and technology in education), 21 categories, and 130 codes. In the upper category of 'technology in education', according to the code matrix browser, it was observed that the participants who were actively involved in projects expressed more intensely about using technology tools in education. It was determined that all participants used instructional technologies more to transfer information from teacher to student. The Web 2.0 tools were used by the participants who had never undertaken a project assignment. Such tools were limited to Wordwall, Canva, and Kahoot and their use was not continuous. According to the Two Case Model analysis, teachers who carried out projects and those who did not carry out projects, use Web 2.0 tools, social media applications, virtual classroom applications, producing audiovisual materials, e-safety, learning by doing, group work, being willing to learn and teach, access to information and narrative/presentation codes were common codes in both groups.

Keywords: Generation Alpha, Education technology, Learning Environment, Primary School Teacher

YABANCILAŞMA KAVRAMININ KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZİ VE MODERN TOPLUMDA YABANCILAŞMA SORUNLARI: THEY LIVE SİNEMA FİLMİ ÖRNEĞİ

Fatih Emre ŞEN

Bilim Uzmanı, Ankara Üni. SBE Siyaset Bil. ve Kamu Yön. Programı Dr. Öğrencisi, emrefatihsen@gmail.com,ORCID 0000-0003-4721-6573

Özet

Sosyal bilimlerde başta özellikle siyaset bilimi, psikoloji, sosyoloji ve ekonomi gibi disiplinlerde yabancılaşma kavramı en çok tartışılan kavramlardan biridir. Etimolojik olarak farklı değişim ve dönüşümler geçiren bu kavram, Karl Marx'ın çalışmalarıyla bugünkü anlamını kazanmış ve sosyal bilimlerde temel bir kavram haline gelmiştir. Ancak Marx'tan önce G.W.F. Hegel, L.A. Feuerbach ve E. De La Boêtie gibi düşünürler de yabancılaşmayı çeşitli özellikleriyle farklı bağlamlarda ele almıştır. Marx öncesi düşünürler, yabancılaşmayı genellikle din ve özgürlük bağlamında incelemiş, iktisadi ve politik boyutlarıyla ele almamışlardır.

Marx, kendisinden önceki yaklaşımları eleştirerek yabancılaşmaya yeni bir perspektif kazandırmıştır. Özellikle emeğin yabancılaşması üzerine yaptığı analizler, kavramı ekonomi politik ile bütünleştirmiştir. Marx'a göre, emeğin yabancılaşması birkaç aşamada gerçekleşir ve bu süreç sonunda emek, ontolojik olarak değerini kaybederek bir meta haline gelir. Bu yaklaşım, yabancılaşma kavramının sistematik bir düzleme oturmasını sağlamıştır.

Bu çalışma yabancılaşma kavramının Marx öncesi ve sonrası süreçlerini karşılaştırmalı bir şekilde ele almıştır. Marx sonrasında, kavram ideolojik kutuplaşmalardan uzaklaşmış ve farklı siyasi görüşler tarafından benimsenmiş, akademik tartışmalarda sıkça değinilen bir kavram olmuştur.

Günümüzde ise yabancılaşma modern toplumda insanın kendine ve çevresine yabancılaşması bağlamında kabul görmektedir. Buna istinaden de "They Live" sinema filmi

gibi bazı eserler de yabancılaşmanın hangi boyutlara ulaştığını sinema aracılığıyla ortaya koymaya çalışmaktadır. Çalışmada "They Live" üzerinden yapılan göstergebilimsel analizle, yabancılaşmanın sinemadaki yansımaları ve kapitalizmin modern insan üzerindeki etkileri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Sonuç olarak, yabancılaşmanın modern toplumdaki olumsuz etkileri ve bireyin varlığına yabancılaşmasının yol açtığı sorunlar yapılan göstergebilimsel analiz ile ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılaşma, Marx, Kapitalizm, Göstergebilim, They Live.

A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CONCEPT OF ALIENATION AND THE PROBLEMS OF ALIENATION IN MODERN SOCIETY: THE EXAMPLE OF THE MOVIE THEY LIVE

Abstract

The concept of alienation is one of the most debated topics in social sciences, particularly in disciplines such as political science, psychology, sociology, and economics. This concept, which has undergone various changes and transformations etymologically, gained its contemporary meaning through the works of Karl Marx, becoming a fundamental concept in social sciences. However, before Marx, thinkers like G.W.F. Hegel, L.A. Feuerbach, and E. De La Boêtie also addressed alienation in different contexts and with various characteristics. Pre-Marxian thinkers generally examined alienation in the context of religion and freedom, neglecting its economic and political dimensions.

Marx, by critiquing previous approaches, introduced a new perspective to the concept of alienation. His analyses, particularly on the alienation of labor, integrated the concept with political economy. According to Marx, the alienation of labor occurs in several stages, ultimately resulting in labor losing its ontological value and becoming a commodity. This approach provided a systematic framework for understanding alienation.

This study examines the pre-Marxian and post-Marxian processes of the concept of alienation in a comparative manner. After Marx, the concept moved away from ideological polarizations and was embraced by various political perspectives, becoming a frequently discussed topic in academic debates.

In contemporary discussions, alienation is often understood within the context of modern society, where individuals experience alienation from themselves and their surroundings. In this regard, works such as the film "They Live" attempt to illustrate the extent of alienation through cinematic means. Through a semiotic analysis of "They Live", this study examines the representations of alienation in cinema and the effects of capitalism on modern individuals. Consequently, the study seeks to highlight the negative impacts of alienation in modern society and the problems caused by individuals' alienation from their own existence through a detailed semiotic analysis.

Keywords: Alienation, Marx, Capitalism, Semiotics, They Live.

POZİTİF SÖYLEM ANALİZİ: FRANTZ FANON'UN "SİYAH DERİ BEYAZ MASKELER"İ ÜZERİNDEN ALTERNATİF BİR SÖYLEM ANALİZİ İNŞASI

Fatma ÇİÇEK

Dr.Öğr.Üyesi Kilis 7 Aralık Üni., fatmacicek@kilis.edu.tr, orcid: 0000-0003-0356-2538

Özet

Söylem; bir metin, söz veya durum üzerinde tesis edilen hegemonik bir otorite iddiasıdır. Eleştirel Söylem Analizi (ESA) ise bu hegemonyanın doğurduğu veya onunla ilintili olan ideolojik, yanlı veya haksız bir güç ilişkisini ifşa etme sürecini ifade etmektir. O halde eleştirel düzeyde bir söylem analizi yapılıyorsa, araştırılan meselede bir tür haksızlık veya eşitsizlik ilişkisinin olduğu varsayılıyordur. Ancak bir söylem her zaman haksız bir otoriteye dayanmak mecburiyetinde değildir. Yani bazı söylemler haksız otoriteleri, yanlış bilinçlenme ve yabancılaşma olgusunu bilfiil tartışmaya açarak onu ifşa etmekte; böylesi söylemlerin üretildiği metinler ise bizzat söylem analizinin yürüdüğü yoldan yürümektedir. O halde böylesi söylemleri eleştirel bir biçimde ele almak, bahsedilen söylemin doğasına aykırı olacaktır. Yani bir metni eleştirel düzeyde bir söylem analizine tabii tutmak ancak içinde eleştirilebilir haksız bir söylem biçimini barındırmasına bağlıdır. Fakat araştırmaya konu olan söylem, tam tersine yanlış bir söylemi tüm çıplaklığıyla ortaya serme iddiasındaysa o metnin kendine has söylemini farklı bir modelle açıklamak zaruri hale gelmektedir. İşte böylesi bir zaruretin motive ettiği bu çalışma; söz konusu edilen söylemlerin dinamiklerini çözümleyebilmek için yeni bir söylem analizi yaklaşımı önermektedir. Burada kolonyalizm söylemini tüm açıklığıyla ifşa eden Frantz Fanon'un Siyah Deri Beyaz Maskeler adlı eseri, zikredilen söylem biçiminin spesifik bir örneği olduğu için tercih edilmiştir. Burada bir güç ilişkisini ifşa eden söz konusu metnin analizi yapılırken; metnin ve yazarının hangi yollardan geçerek aydınlandığı, hegemonyanın ayırdına nasıl vardığı ve eski söylemi nasıl çürüttüğü anlaşılmaya çalışılmaktadır. Özetle bu çalışma; bir tür söylemin söylemini analiz etme, yani meta söylem yapma çabasıdır. Eleştirel olandan farkı ise doğru bir bilinç inşa etme çabasında olan ve halihazırda kendisi eleştirel bir çabanın ürünü olan metinlerdeki yararlı çabayı ortaya çıkarmasıdır. Pozitif Söylem Analizi (PSA) olarak adlandırılan bu yöntem; olumlu bir bakış açısına sahiptir ve söylem analizlerinin tek tip olumsuz eleştirel perspektife dayanmak zorunda olmadığını göstermesi açısından önem arz etmektedir. İlgili eser bu yöntemle çözümlendiğinde, Fanon'un bizzat haksız otorite inşa eden beyaz söyleminin ile beyazlarla eşdeğer olduğunu çaresizce haykıran siyahi söylemin ikisinin de hasta olduğunu ve tedaviye eşit derecede ihtiyaç duyduğunu belirten yeni bir söylem ürettiği görülmektedir. Bir anlamda Fanon; beyaz maske takan bir siyahi olarak tüm ırkçı ve savunmacı söylemlere karşı bir öz-hesaplaşma söylemi inşa etmektedir. Bu çalışma; bahsedilen eser üzerinden hem post-kolonyal söylemin dinamiklerini ortaya koyması açısından hem de hegemonik güç ilişkilerini ifşa eden benzer çalışmalarda kullanılabilecek alternatif bir söylem analizi modeli önermesi açısından söylem çalışmaları alanına katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Söylem, Söylem Analizi, Pozitif Söylem Analizi, Post-Kolonyal Söylem, Frantz Fanon

POSITIVE DISCOURSE ANALYSIS: CONSTRUCTING AN ALTERNATIVE DISCOURSE ANALYSIS BASED ON FRANTZ FANON'S "BLACK SKIN, WHITE MASKS"

Abstract

Discourse is an argument of hegemonic authority established over a text, word or situation. In addition, Critical Discourse Analysis (CDA) refers to the process of exposing an ideological, biased or unfair power relationship that is caused by or related to this hegemony. So, if a critical discourse analysis is applied to a situation, it is assumed that there is some kind of injustice or inequality relationship in the issue under investigation. However, a

discourse does not always have to rely on an unjust authority. In other words, some discourses expose the unjust authorities by actually opening up discussion to the phenomenon of false consciousness and alienation, and the texts in which such discourses are produced follow the path of discourse analysis itself. Therefore, it would be against the nature of discourse to critically address such discourse. In other words, subjecting a text to a critical discourse analysis is only possible if it contains an unfair discourse form that can be criticized. However, if the discourse in question claims to reveal a false discourse on the contrary, it becomes necessary to explain the discourse of that text with a different model. This study, motivated by such a necessity, proposes a new discourse analysis approach in order to analyze the dynamics of the discourses in question. Here Frantz Fanon's Black Skin, White Masks, which clearly exposes the discourse of colonialism, was chosen because it is a specific example of the mentioned form of discourse. While analyzing this text that reveals a power relationship, it is attempted to understand the paths through which the text and its author became enlightened, how he became aware of hegemony, and how he refuted the previous discourse. In short, this study is an effort to analyze the discourse of the discourse, that is, to make a meta-discourse. The difference from the critical one is that it reveals the useful effort in the texts that are trying to build a correct consciousness and are already the product of a critical effort. This method, called Positive Discourse Analysis (PSA), has a positive perspective and is important in terms of showing that discourse analyses do not have to be based on a single type of negative critical perspective. When the book is analyzed with this method, it is seen that Fanon has produced a new discourse stating that both the unjust authoritarian white discourse and the black discourse that claims to be equal to whites are sick and equally in need of treatment. In a sense, Fanon, as a black man wearing a white mask, constructs a discourse of self-reckoning against all racist and defensive discourses. This study aims to contribute to the literature of discourse studies by revealing the dynamics of post-colonial discourse through the mentioned book and by proposing an alternative discourse analysis model that can be used in similar studies that reveal hegemonic power relations.

Keywords: Discourse, Discourse Analysis, Positive Discourse Analysis, Post-Colonial Discourse, Frantz Fanon

MUHAMMED HAYRUDDÎN EL-FEYZÎ FİLİBEVÎ VE EL-ES'İLE VE'L-ECVİBE MİNE'L-FUNÛNİ'L-ERBA'A ADLI ESERİ

Yakup GÖÇEMEN

Doç. Dr. Kilis 7 Aralık Üni., yakupgocemen@kilis.edu.tr ORC-ID 0000-0003-2778-1401

Özet

Muhammed Hayruddîn el-Feyzî Filibevî, XIX. yüzyılda Filibe'de yetişmiş Osmanlı âlimlerindendir. "Ayaklı kütüphane" lakabıyla ünlenen dedesi Mustafa Efendi ve "Filibeli ders vekili Hoca Efendi" olarak bilinen babası Ahmed Halîl Fevzî'den kazandığı ilim geleneğini sürdüren Muhammed Hayruddîn, 1300/1883 yılında Osmanlı ilmiye rütbelerinden biri olan Haremeyn-i Muhteremeyn pâyesine layık görülmüş, 1310/1893 yılında İstanbul ve 1318/1901 yılında da Anadolu kazaskerliği pâyelerini kazanmıştır. 1327/1909 yılında vefat ettiği bilinen Muhammed Hayruddîn'in hayatına dair bilgiler yok denecek kadar az olsa da Türkiye'de Osmanlı'nın son dönemlerine ait el yazması ve matbu eserlerin tasnif edildiği kütüphanelerde müellife ait bazı eserlerin varlığı tespit edilmiştir.

1287/1870 yılında İstanbul'da Matbaa-i Âmire'de basılan ve Osmanlı ilim geleneğinde âlet ilimleri olarak bilinen sarf, nahiv, belâğat ve mantık ilimleriyle ilgili soru ve cevaplar içeren el-Es'ile ve'l-Ecvibe Mine'l-Funûni'l-Erba'a'nın yanı sıra 1298/1881 yılında İstanbul'da Tevfîk Efendi Matbaası'nda basılan ve fıkıh usulü kitabı olan Tevşîhu'l-Usûl gibi eserler, müellifin yazdığı kitaplardan bazılarıdır. Eser, Süleymaniye Kütüphanesi Pertevniyal Koleksiyonu'nda (Bibliyografik kayıt no: 321186) ve Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi'nde (Bibliyografik kayıt no: 115808) matbû olarak yer almaktadır. Eserin mukaddimesinde geçen ifadeler, bu kitabın Filibeli Muhammed Hayruddîn el-Feyzî'ye ait olduğunun delilidir. Kezâ bu mukaddimede müellif, eserini Şeyhülislâm Akşehirli Hasan Fehmî Efendi'nin emriyle yazdığını söylemektedir. Eser üzerine yaptığımız araştırmalar sonucunda el-Es'ile ve'l-Ecvibe Mine'l-Funûni'l-Erba'a adlı kitabın, Laleli'deki Ragıp Paşa Kütüphanesi'nde (Bibliyografik kayıt no: 4013) yer alan el-Cevhera adlı eserle aynı olduğu görülmüştür. Klasik öğretim yöntemlerinden biri olan soru-cevap tekniğiyle hazırlanan ve sırasıyla sarf, nahiv, belâğat ve mantık ilimlerinin önemli konularına dair sorular ve cevaplar içermektedir. Âlet ilimlerinin ilim talebelerine öğretilmesine katkı sağlamak amacıyla eserin yazıldığı anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili, Âlet ilimleri, Filibe, Muhammed Hayruddîn el-Feyzî, el-Es'ile ve'l-Ecvibe Mine'l-Funûni'l-Erba'a.

MUHAMMAD HAYRUDDÎN AL-FAYZÎ FİLİBAWÎ AND HİS WORK ENTİTLED AL-AS'İLE WA'L-AJWİBA MİNE'L-FUNÛNİ'L-ARBA'A

Abstract

Muhammad Hayruddîn al-Fayzî Filibawî, a 19th-century Ottoman scholar from Plovdiv, is recognized for continuing the scholarly tradition passed down from his grandfather, Mustafa Efendi, who was known as the "Walking Library" and his father Ahmed Halîl Fayzî, known as "Filibeli Ders Vekili Hoca Efendi". In 1883 Muhammed Hayruddîn was honored with the title "Haremeyn-i Muhteremeyn", one of the ranks within the Ottoman scholarly hierarchy. Later he earned the titles of "Kazasker" of Istanbul in 1893 and Kazasker of Anatolia in 1901. Although little is known about his life he is known to have passed away in 1909 some of his works have been identified in Turkish libraries where late Ottoman manuscripts and printed works are cataloged. Among his known works are el-*Es'ile ve'l-Ecvibe Mine'l-Funûni'l-Erba'a* a book printed in 1870 at the Matbaa-i Âmire in Istanbul, containing questions and answers related to the 'alāt sciences, which include morphology, syntax, rhetoric and logic. Another of his works Tevşîhu'l-Usûl a book on the principles of Islamic jurisprudence was printed in 1881 at the Tevfîk Efendi Printing House in Istanbul. These works are available in printed form in the Pertevniyal Collection of the Süleymaniye Library (Bibliographic record no: 321186) and the Konya Yusuf Ağa Library (Bibliographic record no: 115808). The introduction of *el-Es'ile ve'l-Ecvibe Mine'l-Funûni'l-Erba'a* confirms that the book was authored by Filibeli Muhammed Hayruddîn el-Fayzî. In the introduction the author mentions that he wrote the work at the request of Şeyhülislâm Akşehirli Hasan Fehmî Efendi. Further research has revealed that *el-Es'ile ve'l-Ecvibe Mine'l-Funûni'l-Erba'a* is identical to a work titled el-Cevhera which is housed in the Ragıp Paşa Library in Laleli (Bibliographic record no: 4013). This work, prepared using the classical question-and-answer technique, addresses key topics in the sciences of morphology, syntax, rhetoric, and logic. It was written with the aim of aiding in the instruction of 'alāt sciences to students..

Keywords: Arabic Language, Alāt sciences, Plovdiv, Muhammad Hayruddîn al-Fayzî, al-As'ile wa'l-Ajwiba Mine'l-Funûni'l-Arba'a.

ŞEHBENDERZÂDE AHMED HİLMİ EFENDİ'NİN TASAVVUFA YÖNELTİLEN ELEŞTİRİLERE VERDİĞİ CEVAPLAR

Semih BEKÇİ

Dr.Öğr.Üyesi Kilis 7 Aralık Üniv., semihbekci@kilis.edu.tr. ORCID 000-0002-9823-4184

Özet

Aslen Filibeli olan Şehbenderzâde Ahmed Hilmi Efendi (ö. 1333/1914), Osmanlı'nın son dönemlerinde yaşamış entelektüel kimliğe sahip fikir adamlarındandır. Hayatının önemli bir bölümünü İstanbul'da geçirmiş; tasavvuf, edebiyat, felsefe ve kelâm alanlarında eserler kaleme almıştır. Neşrettiği *Hikmet* isimli gazete ve dergisinde siyonizm ve masonluğu sert bir şekilde eleştirmiş, bu nedenle sürgün edildiği ifade edilmiştir. Sürgün hayatında tasavvufa ilgi duymuş ve Arûsiyye tarikatına intisap etmiştir. Bu tebliğde Ahmed Hilmi'nin *Târîh-i İslâm* eseri bağlamında tasavvuf düşüncesi kısaca belirtildikten sonra oryantalistler tarafından tasavvufa yöneltilen birtakım eleştirilere verdiği cevaplar irdelenmiştir. Böylece sahih tasavvuf düşüncesinin en doğru bir şekilde anlaşılması amaçlanmıştır. Ahmed Hilmi, "Hikmet-i İslâmiyye" şeklinde tarif ettiği tasavvufun kaynağının Kurân ve sünnet olduğunu ve dini hayattaki olumlu yansımalarını aktarmıştır. Vahdet-i vücûd düşüncesinin İslâm'ın tevhit anlayışını ortaya koyduğunu belirtmesi de onun İbnü'l-Arabî takipçilerinden olduğunu göstermektedir. İslâm'ı diğer dinlerin alıntısı, tasavvufu Hind ve İran menşeli kabul edip dinin dışına iten, vahdet-i vücûd düşüncesinin de yabancı kaynaklardan beslenip İslâm'a girdiğini iddia eden Reinhart Dozy, Dunstan, Raine ve d'Estournelles gibi Avrupalı oryantalistlerin görüşlerini deliller ile reddetmiştir. Tasavvufu ruhbanlığa indirgeyerek sûfîleri rahiplere, zâviyeleri de manastırlara benzetme çabasına giren bu oryantalistleri, tasavvufun Kur'ân ve sünnetle olan ilişkisine vâkıf olmamak ve tarafgirlikle itham etmiştir. Tasavvuf, tarikat ve silsile ile ilgili eserlerinde kaydettikleri birbirine zıt görüşlerini açıkladıktan sonra onları bu tür düşüncelere sevk eden temel nedenin içerisinde bulundukları dinî taassup olduğunun altını çizmiştir. Ahmed Hilmi'ye göre, tasavvufun doğru anlaşılması ve eleştirilere karşı korunması için iki ana yol vardır: Birincisi Kur'ân'ın zâhirî ve bâtınî manasına vâkıf olmak, ikincisi ise tasavvufî metinlerin doğru bir şekilde anlaşılmasıdır. Bu prensiplerin uygulanması da genellikle tasavvufî sohbetlere katılım ve seyr u sülûk eğitimine bağlıdır.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Filibe, Şehbenderzâde Ahmed Hilmi Efendi, Târîh-i İslâm.

RESPONSES OF ŞEHBENDERZÂDE FİLİBELİ AHMED HİLMİ EFENDİ TO CRITICISMS OF SUFISM

Abstract

Originally from Philippopolis (Plovdiv), Şehbenderzâde Ahmed Hilmi Efendi (d. 1333/1914) was an intellectual figure who lived during the late Ottoman period. He spent a significant part of his life in Istanbul, where he wrote works in the fields of Sufism, literature, philosophy, and Islamic theology (kalam). In his newspaper and magazine titled *Hikmet*, he strongly criticized Zionism and Freemasonry, and as a result, it is said that he was exiled. During his exile, he developed an interest in Sufism and became affiliated with the Arûsiyye order. In this presentation, after briefly outlining Ahmed Hilmi's thoughts on Sufism within the context of his work *Târîh-i İslâm*, the responses he provided to various criticisms of

Sufism made by Orientalists are examined. Thus, the aim is to achieve the most accurate understanding of authentic Sufi thought. Ahmed Hilmi described Sufism as "Hikmet-i İslâmiyye" (Islamic Wisdom) and emphasized that its source is the Quran and Sunnah, highlighting its positive reflections in religious life. His assertion that the concept of *vahdet-i vücûd* (unity of existence) reflects Islam's understanding of tawhid (monotheism) also indicates that he was a follower of Ibn al-Arabi. He refuted, with evidence, the views of European Orientalists such as Reinhart Dozy, Dunstan, Raine, and d'Estournelles, who claimed that Islam was merely a compilation of other religions, that Sufism had roots in Hindu and Iranian origins, and that the concept of *vahdet-i vücûd* was derived from foreign sources and introduced into Islam. He accused these Orientalists of reducing Sufism to a form of monasticism by likening Sufis to priests and Sufi lodges to monasteries, and of being ignorant of and biased against the relationship between Sufism and the Quran and Sunnah. After explaining the contradictory views recorded in his works on Sufism, orders, and spiritual lineages, he emphasized that the fundamental reason driving these Orientalists to such thoughts was their religious prejudice. According to Ahmed Hilmi, there are two main ways to ensure the correct understanding of Sufism and protect it against criticism: The first is to be well-versed in both the apparent and hidden meanings of the Quran, and the second is to correctly understand Sufi texts. The application of these principles is generally dependent on participating in Sufi gatherings and undergoing the training of *seyr u sülûk* (the spiritual journey and discipline).

Keywords: Sufism, Philippopolis (Plovdiv), Şehbenderzâde Ahmed Hilmi Efendi, Târîh-i İslâm.

DİN EĞİTİMİ VE GÜVENLİK: UNESCO'NUN EĞİTİM POLİTİKASINDAKİ ROLÜ

Rumeysa Hatice Uludoğan Zengin

Arş.Gör., Gümüşhane Üniv. rumeysahaticeuludogan@gmail.com 0000-0003-2842-4609

Özet

Geleceğin eğitim sistemleri, din eğitimi ile güvenlik olgaları arasındaki dinamik etkileşimlerle şekillenmektedir. Bu bağlamda, UNESCO, küresel eğitim politikalarında din ve güvenlik konularındaki köklü geçmişi ile önemli bir aktör olarak öne çıkmaktadır. Eğitim süreçlerinde dinin rolü ve güvenlik sorunları arasındaki ilişki, bireylerin ve toplumların sosyal uyumunu sağlama ve potansiyel çatışmaları önleme açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışma, UNESCO'nun din eğitimi ve güvenlik konusundaki stratejilerini ve uygulamalarını zamansal (diachronik) ve niteliksel-niceliksel bakış açılarıyla kapsamlı bir analize tabi tutmayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, UNESCO'nun seçilmiş normatif belgeleri, eğitim projeleri ve bu projelere dair kılavuzlar sistematik bir şekilde incelenecektir. Bu inceleme, UNESCO'nun küresel eğitim politikalarında din eğitimi ve güvenlik ilişkisini nasıl yorumladığını, bu meselelere hangi kavramlarla yaklaştığını ve hangi didaktik yöntemlerle pedagojik bir duruş sergilediğini ortaya koyacaktır. UNESCO ile ele alınan konular, 1948'den 2024'e kadar dinin farklı temalarla zenginleşmesini sağlamıştır. Bu bağlamda, tüm normatif kaynaklar, sözleşmeler, öneriler ve deklarasyonlar taranmış; din ile ilgili konular detaylı bir şekilde incelenmiştir. UNESCO'nun konferans raporları, el kitapları, dergiler ve diğer metinler de bu incelemenin bir parçasını oluşturmaktadır. Din eğitimi ve yüksek öğretimde sağlanan anlayış, yeni tematik odakların oluşumuna olanak

tanımaktadır. UNESCO'nun din eğitimi ve güvenlik alanındaki çalışmaları, eğitim sistemlerinin uluslararası zorluklara yanıt verme kapasitesini artırmakta ve bireyler arasında hoşgörü, anlayış ve barış kültürünün gelişmesine katkıda bulunmaktadır. UNESCO'nun pedagojik yaklaşımlarının incelenmesi, din eğitiminin ve güvenlik anlayışının gelecekteki eğitim politikalarında nasıl şekilleneceğine dair önemli ipuçları sunmakta ve bu konudaki uluslararası iş birliğinin güçlendirilmesine imkan tanımaktadır. Bununla birlikte, UNESCO'nun okul eğitimine olan etkisi ve eğitim alanındaki dinin geleceği, değişen kavramlar ve köklü didaktik yaklaşımlar aracılığıyla şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Ancak, UNESCO'nun gelecekteki eğitim süreçleri üzerindeki etkisi, özellikle son dönemdeki AGİT ve Avrupa Konseyi'nin faaliyetleriyle karşılaştırıldığında, görünüşte sınırlı kalmaktadır. Bunun iki ana nedeni bulunmaktadır. Birincisi, UNESCO'nun en büyük din projeleri, sekülerleşme tezinin zirveye ulaştığı bir dönemde gerçekleştirilmiş ve bu süreçte okulda dinle ilgili tartışmalar, hem toplumsal hem de bilimsel açıdan neredeyse marjinal bir konu haline gelmiştir. İkincisi, UNESCO, eğitim alanında dini konu olarak açıkça tanımlamadığı için projeleri, örneğin "İnanç Yolları" gibi, eğitim alanında çalışanların dikkatinden genellikle kaçmaktadır. Diğer uluslararası kuruluşların faaliyetleri ise, dinin geri dönüşü olarak adlandırılan olguya doğrudan yanıt vererek zamanın ruhunu yakalamaktadır. Ancak Avrupa Konseyi ve AGİT/ODIHR, günümüze kadar UNESCO'nun sözleşmeleri ve deklarasyonlarına atıfta bulunarak ve bu kuruluşun didaktik yaklaşımlarını kullanarak, bu unsurları bağımsız bir şekilde gelecekteki din temalı eğitim çalışmalarına entegre etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din, Din Eğitimi, Güvenlik, UNESCO

RELIGIOUS EDUCATION AND SECURITY: THE ROLE OF UNESCO IN EDUCATIONAL POLICY

The educational systems of the future are shaped by the dynamic interactions between religious education and the phenomenon of security. In this context, UNESCO emerges as a significant actor in global education policies, owing to its extensive history concerning religion and security. The relationship between the role of religion in educational processes and security issues is crucial for ensuring social cohesion among individuals and communities, as well as for preventing potential conflicts. This study aims to conduct a comprehensive analysis of UNESCO's strategies and practices related to religious education and security through both diachronic and qualitative-quantitative perspectives. Within the scope of this research, selected normative documents, educational projects, and guidelines pertaining to these projects from UNESCO will be systematically examined. This examination will reveal how UNESCO interprets the relationship between religious education and security within global education policies, the concepts it employs to address these issues, and the didactic methods it adopts to present a pedagogical stance. The topics addressed by UNESCO have enriched the discourse on religion from 1948 to 2024 through various themes. In this regard, all normative sources, treaties, recommendations, and declarations have been scrutinized, with a focus on issues related to religion. UNESCO's conference reports, handbooks, journals, and other texts are integral to this analysis. The insights gained from religious education and higher education pave the way for the emergence of new thematic focuses. UNESCO's work in the fields of religious education and security enhances the capacity of educational systems to respond to international challenges and contributes to the development of a culture of tolerance, understanding, and peace among individuals. Examining UNESCO's pedagogical approaches provides important insights into how the concepts of religious education and security will shape future

educational policies and allows for the strengthening of international collaboration on these issues. However, the influence of UNESCO on school education and, consequently, the future of religion in education is being shaped through evolving concepts and longstanding didactic approaches. Nonetheless, the impact of UNESCO on future educational processes appears limited, particularly when compared to the recent activities of the OSCE and the Council of Europe. There are two main reasons for this. Firstly, UNESCO's largest religious projects were conducted during a period when the thesis of secularization was at its peak, rendering discussions on religion in schools a marginal topic both socially and academically. Secondly, as UNESCO does not explicitly categorize religion as a topic within education, its projects, such as "Roads of Faith," often escape the attention of professionals in the field of education. Conversely, the activities of other international organizations respond directly to the phenomenon known as the return of religion, thereby capturing the zeitgeist. However, both the Council of Europe and the OSCE/ODIHR have continued to refer to UNESCO's treaties and declarations, incorporating its didactic approaches into future religious-themed educational initiatives independently.

Keywords: Religion, Religious Education, Security, UNESCO

GELENEKSEL FELSEFEDEN KOPUŞ: MODERN FELSEFENİN KURUCUSU OLARAK DESCARTES'IN ROLÜ

Yusuf Bahri Gündoğdu

Doç.Dr., Ondokuz Mayıs Üniv, yusufbahri.gundogdu@omu.edu.tr, 0000-0001-8305-8993

Büşra Öksüz

Arş.Gör., Bayburt Üniv, 1busraoksuz@gmail.com, 0000-0002-2063-8701

Özet

Modern felsefe, Orta Çağ felsefesini kabul etmeyen bir düşünce geleneği olarak tanımlanmaktadır. Özellikle modern felsefe ile Orta Çağ'dan ontolojik ve epistemolojik manada bir kopuş söz konusu olmuştur. Modern olarak ifade edilen tarihsel dönemin Orta Çağ'dan farklı bir zihinsel manzarası bulunmaktadır. Bu dönemde kilisenin güçlü otoritesi sarsılmış ve yerine bilim geçmeye başlamıştır. Modern felsefenin genel olarak Descartes (1596-1650) ile başladığı kabul edilmektedir. 17. yüzyıl filozofu olan Descartes fikirleriyle düşünce dünyasına hızlı bir giriş yapmıştır. Nitekim Leibniz onun için şu ifadeleri kullanmıştır: *"Hep söylerim, Descartes'cı felsefe doğru bilgiye geçiş yeridir, bu yerden geçmeden doğruya varmak zordur."* Bu ifadeden de anlaşılacağı üzere Descartes hem yaşadığı çağın bilinci olmayı başarmış hem de bu bilinç ile çağının ötesine geçmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni kullanılarak yapılan bu çalışmada, modern felsefenin kurucusu olarak kabul edilen Descartes'ın rolü ele alınmaya çalışılmıştır. Descartes'ın yaşadığı yıllar eski değerlerin silinip yenilerinin oluşmaya başladığı yıllardır. Temel amacı, aklı kullanarak felsefi gerçekliğe ulaşmak olan Descartes'ın yapmaya çalıştığı şey, eski felsefi geleneklerden koparak yeni bir başlangıç yapmaktır. O, öncelikle aklı ve bilimi her şeyin nihai yargıcı yapıp, sağlam bir yere oturtmak istemiştir. İnsan dünyası için aklı en yüce kavram olarak gören Descartes, bilginin temellerini yeniden inşa ederken "düşünen özneyi" temele almıştır. Gerçeğin bilgisine ulaşabilmek için mutlaka doğru bir yönteme sahip olmak gerektiği düşüncesi ile yöntemli kuşkuculuğunun sunucunda ulaştığı "*düşünüyorum o halde varım*" önermesi, modern düşüncenin çıkış noktası olarak

görülmektedir. Descartes, geleneksel bilgeliği reddetmiş ve felsefede özneden yola çıkarak modern dünyanın inşasında özneyi ön plana çıkarmıştır. Dolayısıyla Descartes, teoloji temelli bir evren anlayışının yerini aklın ve bilimin almaya başlamasında öncü olan isimlerden birisi olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Orta Çağ felsefesi, modern felsefe, Descartes

BREAKING FROM TRADITIONAL PHILOSOPHY: DESCARTES AS THE FOUNDER OF MODERN PHILOSOPHY

Abstract

Modern philosophy is defined as a tradition of thought that does not accept the philosophy of the Middle Ages. Especially with modern philosophy, there has been an ontological and epistemological break with the Middle Ages. The historical period referred to as modern has a different mental landscape from the Middle Ages. In this period, the strong authority of the church was shaken and science began to take its place. It is generally accepted that modern philosophy began with Descartes (1596-1650). The 17th century philosopher Descartes made a rapid entry into the world of thought with his ideas. As a matter of fact, Leibniz used the following expressions for him: *"I always say that Descartes' philosophy is the passage to true knowledge, it is difficult to reach the truth without passing through this place*." As can be understood from this statement, Descartes not only succeeded in becoming the consciousness of the age he lived in, but also went beyond his age with this consciousness. In this study, which was conducted using document analysis design, one of the qualitative research methods, the role of Descartes, who is accepted as the founder of modern philosophy, was tried to be addressed. The years in which Descartes lived were the years in which old values were erased and new ones began to emerge. Descartes, whose main aim was to reach philosophical reality by using reason, tried to make a new beginning by breaking away from old philosophical traditions. First of all, he wanted to make reason and science the ultimate judge of everything and to establish it on a solid ground. Descartes, who saw reason as the supreme concept for the human world, took the 'thinking subject' as the basis while rebuilding the foundations of knowledge. The proposition *"I think, therefore I am"*, which he arrived at as a result of his methodical scepticism with the idea that one must have a correct method in order to reach the knowledge of the truth, is seen as the starting point of modern thought. Descartes rejected traditional wisdom and emphasised the subject in the construction of the modern world by starting from the subject in philosophy. Therefore, Descartes was one of the pioneers in replacing a theology-based understanding of the universe with reason and science.

Keywords: Medieval philosophy, modern philosophy, Descartes

SOSYAL MEDYADA BİREYİN ÖZGÜRLÜĞÜ PROBLEMİNE VAROLUŞÇU PERSPEKTİFTEN BAKIŞ

Büşra Öksüz

Arş. Gör., Bayburt Üniversitesi, 1busraoksuz@gmail.com, 0000-0002-2063-8701

Mustafa Demir

Doç. Dr., Bayburt Üniversitesi, mustafademir82@hotmail.com, 0000-0002-0159-8986

Sinan Arı

Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, sinanari@bayburt.edu.tr, 0000-0003-0769-7317

Özet

Sosyal medya kullanıcıları içerik üretme, paylaşımda bulunma, beğenme, takip etme veya etmeme, yorum yapma veya yapmama gibi birçok seçimle karşı karşıya kalmaktadır. Bireyin bu seçimlerinde sınırsız bir özgürlüğe sahip olduğu sanılsa da sosyal medya kullanıcılarının baskın görüşe karşı susma eğilimi, beğenilmeme korkusu, hoşlanılmayan içerikler, reklamlar, toplumsal, ekonomik ve siyasi etkiler, gözetim altında olma duygusu gibi unsurlar bireyin sosyal medyada seçim özgürlüğünü kısıtlayabilmektedir. Bu da varoluşçuluk felsefesinin temel problemlerinden olan "gerçekten özgür müyüz?" sorusunu gündeme getirmektedir. İnsan varlığına ait bir problem olan özgürlük problemi düşünce tarihi boyunca cevap aranan bir soru olmuştur. Bireyin özgürlüğü veya genel olarak irade özgürlüğü problemi varoluşçuların esas olarak ilgilendiği alanlardan birisidir. Varoluş felsefesi veya varoluşçuluk bireyin hızla değişen ve dönüşen tarihsel-olgusal koşullar içerisinde kendini sorgulamasını ve varoluşunu anlamlı kılma çabasını ifade etmektedir. Varoluşçular, insanlara özgür olduklarını ve değerli olanın ne olduğu ve nasıl yaşamak gerektiği noktasında seçimlerinde özgür olduklarını göstermeye çalışmışlardır. Bu çalışmada "sosyal medyada birey özgür müdür?" sorusunun insanın özgürlüğüyle ilgilenen varoluşçuluk felsefesinden hareketle değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Yöntem olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni tercih edilmiştir. Sosyal medyada bireyin seçim özgürlüğünün çeşitli unsurlara bağlı olarak kısıtlanması varoluşçuluğun özgürlük anlayış ile örtüşmediğini ve buna bağlı olarak bireyin varoluşunu ortaya koyup özgürlüğünü gerçekleştiremediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, özgürlük, varoluşçuluk

EXISTENTIALIST PERSPECTIVE ON THE PROBLEM OF INDIVIDUAL FREEDOM IN SOCIAL MEDIA

Abstract

Social media users are faced with many choices such as producing content, sharing, liking, following or not following, commenting or not commenting. Although it is thought that the individual has unlimited freedom in these choices, factors such as the tendency of social media users to remain silent against the dominant opinion, fear of being disliked, disliked content, advertisements, social, economic and political influences, and the feeling of being under surveillance may restrict the individual's freedom of choice in social media. This raises the question 'Are we really free?', which is one of the basic problems of existential philosophy. The problem of freedom, which is a problem of human existence, has been a question for which answers have been sought throughout the history of thought. The freedom of the individual or the problem of freedom of will in general is one of the areas that existentialists are mainly interested in. Existential philosophy or existentialism refers to the individual's self-questioning within rapidly changing and transforming historical-phenomenal conditions and his/her endeavour to make his/her existence meaningful. Existentialists have tried to show that people are free and free to choose what is valuable and how to live. In this study, it is aimed to evaluate the question 'is the individual free in social media?' based on the philosophy of existentialism, which deals with human freedom. Document analysis design, one of the qualitative research methods, was preferred as the

method. The restriction of the individual's freedom of choice in social media due to various factors shows that existentialism does not coincide with the understanding of freedom and accordingly, the individual cannot reveal his existence and realise his freedom.

Keywords: Social media, freedom, existentialism

METAVERSE İÇERİKLİ REKLAMLARIN GÖSTERGEBİLİMSEL ANALİZ YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ: MAGNUM REKLAM FİLMİ

Tuğçe AYDOĞAN KILIÇ

Arş.Gör.Dr. Gümüşhane Üniv., tugceaydogan@gumushane.edu.tr, 0000-0001-8008-8820

Fatih AKSOY

Dr.Öğr.Üyesi Gümüşhane Üniv., fatih.aksoy@gumushane.edu.tr, 0000-0002-6114-0520

Gülsüm ÇALIŞIR

Prof.Dr. Gümüşhane Üniv., gulsumcalisir@gumushane.edu.tr, 0000-0003-3631-6819

Özet

İnternet kullanımının yaygınlaşması sonucunda dijital platformlarda uzun vakit geçiren tüketiciler ile iletişim kurma çabasında olan markalar reklam ve iletişim stratejilerini bu platformlar aracılığıyla sürdürmektedir. Özellikle sosyal medya platformlarının popüler olması reklamcılık sektöründe tüketiciler ile yeni ve hızlı iletişime olanak tanıyan bir dünyanın kapısı açılmıştır. Sosyal medya mecraları arasında önemli bir yere sahip olan Facebook şirketinin ismini Meta olarak değiştirmesi ile metaverse odaklı bir teknoloji şirketine dönüşmesi markaların bu dünyaya ilgisinin artmasına yol açmıştır. Kurgusal evren olarak yaratılan ve gelecekte internetin yerini alacağı iddiasını taşıyan metaverse, sahip olduğu özellikler nedeniyle markaların tüketiciler ile iletişim kuracağı mecralardan biri haline gelmiştir.

Bu kapsamda çalışmanın amacı, kurgusal evren ve gerçek dünyanın iç içe geçmiş hali olma vaadini taşıyan metaverse'ün, markaların reklamlarında nasıl yer bulduğu ve bu durumun markaların iletişim stratejilerine sağladığı katkı üzerinedir. Aynı zamanda metaverse'ün reklamcılık sektöründe kullanımına ilişkin örneklerin yer alması ile çalışmanın dijital reklamcılığın geleceği üzerine bir bakış açısı sunması da amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada metaverse kavramı literatür taraması yapılmış ve markaların yaptığı metaverse içerikli reklamlara bakılarak sektörde kendisini *haz otoritesi* olarak konumlandıran Magnum markasının anti-metaverse temalı reklam filmi göstergebilimsel yöntem ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak çalışma bulgularına göre markaların metaverse sanal dünyasında konumlanmaya çalıştığı ve bu amaca yönelik tüketicilere mesaj verdikleridir. Aynı zamanda markayı yansıtan avatarlar üzerinden de tüketicilerin ürünleri *deneyimleme* şansı tanıdıkları görülmüştür. Bu durum dijital reklamcılığın yeni formlarının ortaya çıkacağı ve sanal dünyada tüketiciler ile etkileşime dayalı deneyim odaklı pazarlama faaliyetlerinin gelişim göstereceği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Metaverse, Avatar, Sanal Dünya, Magnum, Göstergebilim

INVESTIGATION OF METAVERSE CONTENT ADVERTISEMENTS WITH SEMIOTIC ANALYSIS METHOD: MAGNUM ADVERTISEMENT FILM

As a result of the widespread use of the Internet, brands striving to communicate with consumers who spend a long time on digital platforms continue their advertising and communication strategies through these platforms. Especially the popularity of social media platforms has opened the door to a world that allows new and fast communication with consumers in the advertising sector. The transformation of Facebook, which has an important place among social media channels, into a metaverse-oriented technology company by changing its name to Meta has led to an increase in the interest of brands in this world. The metaverse, which is created as a fictional universe and claims to replace the internet in the future, has become one of the channels where brands will communicate with consumers due to its features.

In this context, the aim of the study is to examine how the metaverse, which promises to be an intertwined state of the fictional universe and the real world, finds a place in the advertisements of brands and how this situation contributes to the communication strategies of brands. At the same time, it is also aimed to provide a perspective on the future of digital advertising by including examples of the use of metaverse in the advertising sector. In line with this purpose, the concept of metaverse was reviewed in the literature and the anti-metaverse themed advertisement film of Magnum brand, which positions itself as the authority of pleasure in the sector, was analysed with the semiotic method by looking at the advertisements with metaverse content made by the brands. As a result, according to the findings of the study, brands try to position themselves in the virtual world of the metaverse and give messages to consumers for this purpose. At the same time, it has been observed that consumers are given the chance to experience the products through avatars reflecting the brand. This situation shows that new forms of digital advertising will emerge and experience-oriented marketing activities based on interaction with consumers in the virtual world will develop.

Keywords: Metaverse, Avatar, Virtual World, Magnum, Semiotics

HAYRAN KÜLTÜRÜNDE PODCAST YAYINCILIĞI

Hicret ÖKSÜZ

Arş. Gör, Gümüşhane Üniv., hicret.oksuz@gumushane.edu.tr, 0009-0002-2351-420X

Özet

Hayran Kültürü, internetin gelişimiyle birlikte, özellikle de Web 2.0 döneminden sonra, öne çıkan kavramlardan biri haline gelmiştir. Yakınsak teknolojilerin getirdiği eşzamansız medya içeriği tüketimi, etkileşime açık medya ortamı ve katılımcı kültürün yarattığı aktif ve üretken izleyici profili, hayranların da daha görünür olmasını sağlamıştır. Medya içeriğini tüketmenin yanı sıra üretme konusunda da söz sahibi olan hayranlar, dijital çağın onlara sunduğu fırsatlar sayesinde diğer hayranlara ya da hayran topluluklarına daha kolay ulaşarak kendi içeriklerini paylaşabilmektedirler. Bunun yanı sıra hayranlık duydukları kişi, grup ya da evren için kendi medya içeriklerini üreten hayranlar, aktif olarak üretim sürecine dahil olmaktadırlar.

İzleyici kimliğinin oldukça önemli hale geldiği ve medya ürünleri hususunda aktif katılımın vazgeçilmez olduğu bu dijital çağda hayranlar ve dolayısıyla da hayran kültürü de oldukça önem kazanmaktadır. Hayranların kendi içeriklerini ürettikleri ve medya içeriği konusunda üretüketici kimliği kazandıkları bu dönemde podcast yayıncılığı da hayran kültüründe yer

almaktadır. Hayranlar, ilgi duydukları kişi, grup ya da konulara yönelik amatör olarak podcast yayıncılığı yapmaktadırlar. Haftalık veya aylık şeklinde olabildiği gibi, belli bir zaman aralığı olmadan da yapılabilen bu yayınlar hayranlar tarafından fandomun (bir hayran grubu) geri kalanına ya da daha geniş kitlelere ulaştırılmaktadır. Bu bağlamda Spotify ve Apple Podcasts gibi uygulamalar aracılığıyla paylaşıma sunulan podcastler, hayranların kendi ürettikleri içerikleri kitlelerle paylaşmasına ve bu yayınların yaygınlaşmasına yol açmaktadır. Bu çalışmada, dijitalleşmenin sunduğu imkanlar ve internetin gelişimiyle birlikte karşımıza çıkan uygulamalar aracılığıyla podcast yayıncılığının hayran kültüründeki yeri anlaşılmaya çalışılmaktadır. Bu bağlamda podcast yayınlarının paylaşıma sunulabildiği uygulamalardan olan Spotify ve Apple Podcasts'in işleyiş şekli ele alınarak hayranların bu uygulamaları kullanımına yönelik temel bir çerçeve çıkarılmaktadır. Çalışmada Apple Podcasts ve Spotify uygulamaları aracılığıyla hayran kültüründe podcast yayıncılığı, hayranların kendi podcast içeriklerini üretebilmesi çerçevesinde incelenmiş ve konuya ilişkin literatür taraması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hayran Kültürü, Hayran, Podcast, Podcast yayıncılığı, Spotify, Apple Podcasts.

PODCASTING IN FAN CULTURE

Abstract

Fan Culture has become one of the most prominent concepts with the development of the Internet, especially after the Web 2.0 era. The asynchronous consumption of media content brought about by convergent technologies, the interactive media environment and the active and productive audience profile created by participatory culture have made fans more visible. Fans, who have a say in producing as well as consuming media content, can reach other fans or fan communities more easily and share their own content thanks to the opportunities offered to them by the digital age. In addition, fans who produce their own media content for the person, group or universe they admire are actively involved in the production process.

In this digital age, where audience identity has become very important and active participation in media products is indispensable, fans and therefore fan culture have also become very important. In this period when fans produce their own content and gain a prosumer identity in terms of media content, podcasting is also included in fan culture. Fans engage in amateur podcasting for the people, groups or topics they are interested in. These podcasts, which can be weekly or monthly, or without a specific time interval, are delivered by fans to the rest of the fandom (a fan group) or to wider audiences. In this context, podcasts offered for sharing through applications such as Spotify and Apple Podcasts allow fans to share their own content with the masses and lead to the spread of these broadcasts. This study tries to understand the place of podcasting in fan culture through the opportunities offered by digitalization and the applications that have emerged with the development of the internet. In this context, the functioning of Spotify and Apple Podcasts, which are among the applications where podcasts can be shared, is discussed and a basic framework for fans' use of these applications is drawn. In the study, podcast broadcasting in fan culture through Apple Podcasts and Spotify applications is examined within the framework of fans' ability to produce their own podcast content and a literature review on the subject is conducted.

Keywords: Fan Culture, Fan, Podcast, Podcast Broadcasting, Spotify, Apple Podcasts.

TANRI ALGISI ÖLÇEĞİNİN İRAN KÜLTÜRÜNE UYARLAMA ÇALIŞMASI

Sunay GÜNGÖR

Dr.Öğr.Üyesi Gümüşhane Üniv. Psikoloji Böl. shivili@gmail.com 0000-0001-9804-0040

Gülin YAZICI ÇELEBİ

Dr.Öğr.Ü. Gümüşhane Ün. Psikoloji Bl. gulin_celebi@hotmail.com 0000-0002-6779-9123

Özet

Bu araştırmanın amacı Güler (2017) tarafından Türkiye'de geliştirilmiş olan 22 maddeden oluşan Tanrı Algısı Ölçeği'nin İran kültürüne uyarlanmasıdır. Araştırmanın örneklemini Tahran kentinde yaşayan 15-49 yaş □x=39.5 oluşan toplam 700 kişi oluşturmaktadır. Ölçeğin geçerlilik analizini yapmak amacıyla elde edilen 3 faktörlü ölçüm modeline Doğrulayıcı faktör analizi ve Açımlayıcı faktör analizi 400 orneklem üzerine uygulanmıştır. Ayrıca benzer ölçeklerin geçerliliğini test etmek için İran kültürne uyarlanmış olan ölçek; Tanrı algısı ölçeği kullanılmıştır. Analiz sonucunda ölçeğin iyi uyum değerleri ortaya koyduğu ve bir model olarak doğrulandığı tespit edilmiştir. Bu durum Türkiye ve İran kültürleri arasında yakınlık olduğunu göstermektedir. Tanrı Algısı Ölçeği'nin güvenirlik çalışmaları kapsamında iç tutarlık katsayısı ''Seven Tanrı'' boyutu için α = .91; ''Tanrıya Yönelik Olumluu Duygular'' boyutu için .83; ''Uzak ve Umursamaz Tanrı'' boyutu için .83; ''Korkutan ve Cezalandıran Tanrı'' ''boyutu için .79 ve ''Tanrıya Yönelik Olumsuz Duygular'' boyutu için .78 olarak hesaplanmıştır. Yapılan analizler tüm faktörlerin toplam varyansın %66.56 sını açıkladığını göstermektedir. Sonuç olarak, bu araştırmada Tanrı algısı Ölçeğinin geçerliliği ve güvenirliliği İran kültüründe incelenmiş ve iyi bir yapı geçerliliğinin olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışma ölçeğin bu İran kültüründe kullanılabilecek bir ölçek olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Tanrı algısı, ölçek, uyarlamak, İran, kültür

ADAPTATION OF GOD PERCEPTION SCALE TO IRANIAN CULTURE

Abstract

The aim of this study is to adapt the 22-item God Perception Scale, which was developed by Güler (2017) in Turkey, to Iranian culture. Sample of the study consists of a total of 700 individuals between the ages of 15 and 49 and □x =39.5 who were living in the city of Tehran. In order to analyse the validity of the scale, confirmatory factor analysis was applied on a sample of 300 individuals and exploratory factor analysis was applied on a sample of 400 individuals to the 3-factor measurement model obtained. In addition, a similar scale, God Perception Scale, adapted to Iranian culture, was used to examine the validity of similar scales and to make comparisons. This Likert type scale was developed by Klein (1993) and consists of 27 items and three sub-dimensions. This scale was adapted to Iranian culture in a study by Faizabadi and Kosrevi (2009). As a result of the analysis, the scale was found to show good fit values and it was validated as a model. The results show that Turkish and Iranian cultures are close. Within the scope of reliability studies for God Perception Scale, internal consistency coefficient was found as α = .91 for the factor of Loving God, as .83 for the factor of Positive feelings towards God, as .83 for the factor of Distant/Indifferent God, as .79 for the factor of Scary and punishing God and as .78 for the factor of Negative feelings towards God. Analyses show that all of the factors explain 66.56% of the total variance. In conclusion, the validity and reliability of God Perception Scale was examined in Iranian

culture and it was found to have a good construct validity. This study has shown that the scale can be used in this culture.

Key Words: God perception, scale, adaptation, Iranian, culture

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMI İLE BİLİNÇLİ FARKINDALIK, BİLİŞSEL ESNEKLİK VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

Gülin YAZICI ÇELEBİ

Dr.Öğr.Ü. Gümüşhane Ün. Psikoloji Bl. gulin_celebi@hotmail.com 0000-0002-6779-9123

Sunay GÜNGÖR

Dr.Öğr.Üyesi Gümüşhane Üniv. Psikoloji Böl. shivili@gmail.com 0000-0001-9804-0040

Özet

İnternet kullanımı hem iş hayatının hem de günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Sunduğu birçok kolaylık ve eğlence/ zaman geçirme olanağı ile hemen her ihtiyaca cevap veriyor olması bu durumun en önemli nedenler arasındadır. Ancak hayatın bu kadar içinde olması faydaları kadar zararlarını da akla getirmektedir. Amacı dışında kullanmak, gereğinden fazla kullanmak internetin olmaması durumunda huzursuz olmak sıklıkla karşılaştığımız durumlar haline gelmiştir. Bu da problemli internet kullanımı kavramını ortaya çıkarmıştır. "Problemli internet kullanımı" terimi, giderek daha fazla kontrol kaybı, olumsuz sonuçların ortaya çıkması ve olumsuz sonuçların ortaya çıkması ile karakterize edilen uyumsuz bir internet kullanım modeline atıfta bulunan bir şemsiye terim olarak kullanılmaktadır. Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinde problemli internet kullanımı ile ilişkili olabilecek değişkenlerin incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 309 kadın, 95 erkek olmak üzere toplam 404 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan (2007) tarafından geliştirilen problemli internet kullanımı ölçeği, Telef (2013) tarafından uyarlanan psikolojik iyi oluş ölçeği, Sapmaz ve Doğan (2013) tarafından geçerlilik güvenirlik çalışması yapılan bilişsel esneklik ölçeği, Özyeşil vd. (2011) tarafından uyarlanan bilinçli farkındalık ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25 paket programı ile analiz edilmiştir. Analizlere başlanmadan önce normallik incelemeleri yapılmış ve kullanılacak istatistiksel tekniklere karar verilmiştir. Analiz sonuçları problemli internet kullanımının bilinçli farkındalık, psikolojik iyi oluş ve bilişsel esneklik ile negatif yönde ilişkili olduğunu ve bu faktörlerin problemli internet kullanımının anlamlı birer yordayıcısı olduğunu ortaya koymaktadır. Psikolojik iyi oluş, bilinçli farkındalık ve bilişsel esnek değişkenleri arasında ise pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Değişkenler ayrıca cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey, ebeveyb eğitim durumu ve kardeş sayısı açısından farklılaşıp farklılaşmama durumları açısından da incelen problemli internet değişkeni açısında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelime: Problemli internet kullanımı, bilinçli farkındalık, bilişsel esneklik, psikolojik iyi oluş

ANALYSIS OF THE RELATIONSHIPS BETWEEN PROBLEMATIC INTERNET USE AND MINDFUL ATTENTION AWARENESS, COGNITIVE FLEXIBILITY AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN UNIVERSITY STUDENTS

Abstract

Internet use has become an indispensable part of both business life and daily life. The fact that it responds to almost very need with many conveniences and entertainment/free time opportunities it offers is among the most important reasons for this situation. However, its high level of involvement in life bring its harms to mind as well as its benefits. Using the internet for wrong purposes, using it more than necessary, being restless in the absence of the internet have become situations that we often come across. This has led to the concept of problematic internet use. The term "problematic internet use" is used as an umbrella term that refers to a maladaptive pattern of internet use characterized by an increasing loss of control and the emergence of negative consequences. The aim of this study is to examine the variables that may be related to problematic internet use in university students. Study group consists of a total of 404, 309 female and 95 male, university students. Problematic Internet Use Scale developed by Ceyhan, Ceyhan and Gürcan (2007), Psychological Well-being Scale adapted by Telef (2013), Cognitive Flexibility Scale, the validity and reliability of which was conducted by Sapmaz and Doğan (2013), Mindful Attention Awareness Scale adapted by Özyeşil et al. (2011) and Personal Information Form were used in the study as data collection tools. The data obtained was analysed by SPSS 25 software. Normality distributions were examined and the statistical techniques to be used were determined before starting the analyses. The results of the analyses showed that problematic internet use were negatively correlated with mindful attention awareness, psychological well-being and cognitive flexibility and that these factors were significant predictors of problematic internet use. A positive and significant correlation was found between the variables of psychological well-being, mindful attention awareness and cognitive flexibility. The variables were also examined in terms of whether they differed according to gender, socio-economic level, parental educational status and number of siblings and no significant difference was found.

Key Words: Problematic internet use, mindful attention awareness, cognitive flexibility, psychological well-being

OSMANLI SİYASET DÜŞÜNCESİNDE TARIMIN ROLÜ: KÂBUSNÂME'NİN ANADOLU TERCÜMELERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Ayşenur Tuba Uludoğan

Arş.Gör. Pamukkale Üni. İlahiyat F.., auludogan@pau.edu.tr, orcid: 0000-0002-7016-5447

Özet

Kâbusnâme'nin Anadolu'ya yapılan tercümelerinde ziraat, dönemin sosyo-ekonomik ve siyasal düşüncesi açısından önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Ziraat ve toplumun üretim faaliyetleri, özellikle Osmanlı Devleti'nin kuruluş evresinde devlet yapısının şekillenmesi ve halkın iktisadi faaliyetleriyle yakından ilişkiliydi. Bu çalışmada, *Kâbusnâme*'nin ziraatle ilgili konularının Osmanlı siyaset düşüncesine olan etkileri incelenmekte ve bu etkileşimin fütüvvet teşkilatları, Ahiler ve dervişler aracılığıyla Anadolu'ya taşındığı vurgulanmaktadır. Fütüvvet teşkilatının etkisiyle Horasan ve Mâverâünnehir'den gelen dervişler ve Ahiler, Osmanlı'nın kuruluş sürecinde tarımsal faaliyetleri organize etmede önemli rol oynamışlardır. Bu gruplar, fethedilen toprakların tarımsal üretime kazandırılması için işlenmemiş arazileri sultandan vakıf olarak almış ve buralarda yeni yerleşim birimleri kurulmasında etkin rol oynamışlardır. Fütüvvet anlayışı, kişinin kendi emeğiyle geçimini sağlamasını esas alınmaktadır. Fakat *Kâbusnâme*'de ve

tercümelerinde ziraat, diğer gelir kaynaklarının önüne geçmiştir. Çünkü tarımsal üretim, bir idarenin ve devletin sağladığı güvenlik şartlarıyla doğrudan bağlantılıdır. Bu bağlamda, Osmanlı devletinin ziraata dayalı gelir yapısının şekillenmesinde ve tımar ve ikta sistemlerinin oluşumunda, *Kâbusnâme* gibi metinlerin sosyo-kültürel etkileşiminin etkisi gözlemlenmektedir. Osmanlı'nın sosyo-ekonomik düzeni içerisinde ziraat, sadece bir ekonomik faaliyet olmanın ötesine geçerek devletin devamlılığı ve halkın refahı için bir gereklilik olarak görülmüştür. Horasan ve Mâverâünnehir'den gelen bu kültürel birikim, Osmanlı ziraat politikasını ve devlet düşüncesini şekillendiren önemli bir kaynak olmuştur. Çalışmamız, bu kültürel etkileşimlerin Osmanlı'nın siyasi ve ekonomik yapısına katkılarını ele almaktadır. Çalışmada, *Kâbusnâme*'nin Anadolu tercümeleri incelenmiş, Ahilik ve fütüvvet teşkilatlarının ziraat ve toplumsal düzen üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Ayrıca, Osmanlı'nın tarıma dayalı iktisadi yapısının şekillenmesinde bu metinlerin ve düşüncelerin oynadığı rol ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kâbusnâme, fütüvvet teşkilatı, ziraat, Osmanlı siyaset düşüncesi, Horasan ekolü, ziraat.

THE ROLE OF AGRICULTURE IN OTTOMAN POLITICAL THOUGHT: A STUDY ON THE ANATOLIAN TRANSLATIONS OF THE QABUSNAME

Abstract

In the Anatolian translations of the *Qabusname*, agriculture emerges as a significant component within the socio-economic and political thought of the period. The relationship between agriculture and the socio-political structure was especially pertinent during the formative stages of the Ottoman Empire, as the economic activities of the population were closely linked to the establishment and stability of the state apparatus. This study examines the influence of agricultural topics in the *Qabusname* on Ottoman political thought and highlights the role of futuwwa organizations, the Ahis, and dervishes in transmitting these ideas to Anatolia. Under the guidance of the futuwwa ethos, dervishes and Ahis, who migrated from Khorasan and Transoxiana, played a pivotal role in organizing agricultural endeavors during the early Ottoman period. These groups were granted uncultivated lands by the sultan, typically in the form of charitable foundations *waqf*, which they used to cultivate and establish new settlements. While futuwwa doctrine emphasizes self-sufficiency through personal labor, in the *Qabusname* and its translations, agriculture is prioritized over other means of livelihood. This prioritization stems from the recognition that stable agricultural production relies heavily on the security and infrastructure provided by the state. The influence of texts like the *Qabusname* on the development of the Ottoman agricultural economy and the formation of the timar and ikta systems is evident. Agriculture in the Ottoman Empire was not merely viewed as an economic activity but as a fundamental requirement for the state's continuity and the well-being of its subjects. The cultural transmission from Khorasan and Transoxiana played a key role in shaping the agricultural policies and political philosophy of the early Ottoman state. This study explores the impact of these cultural exchanges on the political and economic structures of the Ottoman Empire. By analyzing the Anatolian translations of the *Qabusname*, the role of Ahi and futuwwa organizations in shaping both agricultural practices and the broader socio-economic order is assessed. Furthermore, the implications of these texts for the evolution of the Ottoman agricultural economy are discussed.

Keywords: Qabusname, Futuwwa, Agriculture, Ottoman Political Thought, Khorasan School, Timar System.

ARAP MİLLİYETÇİLİĞİNİN KURUCU İRADESİ: MİŞEL EFLAK

Yasin DÖNMEZ

YL Öğ., Ankara Yıldırım Beyazıt Ün.,donmezyasin95@gmail.com, 0009-0005-0845-1425

Özet

Mişel Eflak, Arap Milliyetçiliği ve Baas Partisi'nin kurucusu ve ideolojik lideri olarak, Arap dünyasında derin bir etki bırakmış önemli bir figürdür. Eflak, genç yaşlarda milliyetçi fikirlerle tanıştıktan sonra, ideolojik olgunluğuna Fransa'da aldığı eğitimle ulaşmıştır. Fransa'da Batı düşünürleri Marx, Nietzsche ve Gide gibi isimlerin etkisinde kalan Eflak, sosyal adalet ve toplumsal değişim konularına odaklanmıştır. Bu dönemde, Arap milliyetçiliği ile sosyalizmin nasıl birleşebileceği üzerine düşünceler geliştiren Eflak, Baas ideolojisinin temellerini atmıştır.

Eflak'a göre, Arap halklarının birliği yalnızca siyasi anlamda değil, kültürel, ekonomik ve sosyal düzeyde de sağlanmalıdır. Arap dünyasının parçalanmış yapısının, sömürgeci güçlere karşı zayıf kalmasına neden olduğunu savunarak, tüm Arap halklarının tek bir devlet altında birleşmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu birleşme, dış müdahalelere karşı direncin artmasını sağlamalıdır. 1947'de Salah el-Din Bitar ile birlikte kurduğu Baas Partisi, Arap dünyasında hızla büyüyen bir siyasi güç haline gelmiş, özellikle Suriye ve Irak'ta etkili olmuştur. 1963'te Baas Partisi, Suriye'deki askeri darbe ile iktidara gelmiş ve Eflak, partinin ideoloğu olarak önemli bir rol üstlenmiştir.

Ancak 1966'da Baas'ın radikal kanadı tarafından dışlanan Eflak, Lübnan'a sürgün edilmiştir. Bu sürgün, onun siyasi etkinliğini sınırlamış olsa da ideolojik rehberliğini sürdürmesini engelleyememiştir. Irak'a geçtikten sonra Saddam Hüseyin'in yönetiminde, Baas ideolojisinin ideolojik lideri olarak etkisini sürdürmüştür. Ancak Saddam rejiminin baskıcı ve otoriter yapısı, Eflak'ın sosyalist ve milliyetçi ideallerinin zamanla manipüle edilmesine yol açmıştır. Eflak'ın, 1989'daki ölümünden sonra, Saddam Hüseyin, Eflak'ın Müslüman olduğu ve "Ahmed Mişel Eflak" adını aldığı iddialarını ortaya atmıştır, bu da onun hala önemli bir figür olarak kabul edilmesini sağlamıştır.

Eflak'ın mirası, Baas ideolojisinin temel taşları olan birlik, özgürlük ve sosyal adalet ilkelerinin savunulmasında derin etkiler yaratmıştır. Arap dünyasında sosyal adalet ve bağımsızlık mücadelesinin en önemli savunucularından biri olarak kabul edilen Mişel Eflak, Arap milliyetçiliği ve sosyalizmi birleştiren bir ideolojik hareketin kurucusu olarak tarihe geçmiştir. Bugün dahi Arap siyasetinde önemli bir etkiye sahip olan Eflak'ın düşünceleri, birçok tartışmanın merkezinde yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mişel Eflak, Arap Milliyetçiliği, Sosyalizm, Baas Partisi, Siyasi İdeoloji.

SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞININ BİREYLERİN KARAR ALMALARI ÜZERİNDEKİ ROLÜ: TÜRKİYE'DE INSTAGRAM YASAĞI VE TATİL REZERVASYONLARININ İPTALİ

Aleyna ÖNAL

Arş.Gör. Gümüşhane Ün., aleyna.onal@gumushane.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6304-9221

Sinan ÇELİK

Arş. Gör. Gümüşhane Üni., sinan.celik@gumushane.edu.tr, ORCID: 0000-0002-03140637

Özet

İletişim teknolojilerindeki hızlı değişim ve dönüşüm, bireylerin medya platformlarını yalnızca tüketici olarak değil, aynı zamanda içerik üreticisi olarak da kullanmalarına olanak tanımıştır. Bu dönüşüm, sosyal medya platformlarının hızla yaygınlaşmasıyla birlikte, bireylerin sosyal etkileşim biçimlerinde ve günlük yaşamlarında köklü değişiklikler yaratmıştır. Ancak, bu gelişmelerin sadece olumlu yönleri değil, aynı zamanda çeşitli dezavantajları da ortaya çıkmıştır. Sosyal medya bağımlılığı, bu dezavantajlardan biri olarak bireylerin gündelik hayatlarındaki karar alma süreçleri üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'de Instagram kullanıcılarının sosyal medya bağımlılığı düzeylerini ve bu bağımlılığın bireylerin karar alma süreçleri üzerindeki etkilerini derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada odak noktası, Instagram'ın Türkiye'de 02 Ağustos 2024 ve 10 Ağustos 2024 tarihleri arasında erişim engeline takıldığı süre zarfında kullanıcıların tatil rezervasyonlarını iptal etmesi ile ilgili karar alma süreçlerindeki değişikliklerin araştırılmasıdır. Sosyal medyanın bireylerin sosyal ilişkileri ve karar alma süreçleri üzerindeki rolü, sosyal medya bağımlılığı ile ilişkili olarak ele alınmış ve Instagram kullanımının bu süreçlerdeki etkileri detaylandırılmıştır. Araştırma verileri, Türk medyasında yayımlanan haberlerden derlenmiş ve içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu süreçte, sosyal medya kullanıcılarının Instagram'ı sosyal hayatlarını görünür kılmak amacıyla aktif olarak kullandığı ve Instagram'ın erişime kapalı olduğu süre boyunca, bireylerin sosyal hayatlarındaki karar alma süreçlerinde belirgin değişiklikler yaşadığı gözlemlenmiştir. Özellikle, Instagram'ın kapalı olduğu bu dönemde, kullanıcıların tatil rezervasyonlarını iptal etme eğiliminde oldukları ve sosyal etkileşimlerini bu doğrultuda sınırlandırdıkları belirlenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgulardan yola çıkılarak sosyal medya bağımlılığının yönetilmesi ve bireylerin bu bağımlılıkla başa çıkma stratejileri hakkında önerilerde bulunulmaktadır. Elde edilen bulgular, sosyal medya kullanımının bireylerin karar alma süreçleri üzerinde yarattığı etkileri anlamak için bir temel sağlamaktadır.

Anahtar Kavramlar: Instagram, Bireyin Dijitalleşmesi, Sosyal Medya Bağımlılığı

THE ROLE OF SOCIAL MEDIA ADDICTION ON INDIVIDUALS' DECISION MAKING: INSTAGRAM BAN AND CANCELLATION OF VACATION BOOKINGS IN TURKEY

Abstract

The rapid change and transformation in communication technologies has enabled individuals to use media platforms not only as consumers but also as content producers. This transformation, together with the rapid proliferation of social media platforms, has led to radical changes in the way individuals interact socially and in their daily lives. However, these developments have not only had positive aspects but also various disadvantages. Social media addiction, as one of these disadvantages, has significant effects on individuals' decision-making processes in their daily lives. This study aims to examine in depth the level of social media addiction among Instagram users in Turkey and the effects of this addiction on individuals' decision-making processes. The focus of the study is to investigate the changes in users' decision-making processes related to canceling their vacation reservations during the period when Instagram was blocked in Turkey between August 02, 2024 and August 10, 2024. The role of social media on individuals' social relationships and decision-making processes is discussed in relation to social media addiction and the effects of

Instagram use on these processes are detailed. The research data were compiled from news published in the Turkish media and analyzed using content analysis method. In this process, it has been observed that social media users actively use Instagram to make their social lives visible and that during the period when Instagram was unavailable, individuals experienced significant changes in their decision-making processes in their social lives. In particular, during this period when Instagram was down, users tended to cancel their vacation reservations and limit their social interactions accordingly. Based on the findings obtained in the study, recommendations are made about the management of social media addiction and coping strategies of individuals with this addiction. The findings provide a basis for understanding the effects of social media use on individuals' decision-making processes.

Keywords: Instagram, Digitalization of the Individual, Social Media Addiction

LEOPARIN İKTİDARI: ÇATALHÖYÜK'TE SİYASAL BİRLİK VE SEMBOLİZM

Serdar KOCAEFE

YL Öğ., A. Hacı Bayram Veli Üni, kocaefe_serdar_@hotmail.com 0009-0002-8466-6717

Yasin DÖNMEZ

YL Öğ.,, Ank. Yıldırım Beyazıt Üni, donmezyasin95@gmail.com 0009-0005-0845-1425

Fatih Emre ŞEN

Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi,emrefatihsen@gmail.com 0000-0003-4721-6573

Özet

Çatalhöyük, M.Ö 7400-6200 yılları arasında, yaklaşık 5000-8000 kişinin yaşadığı bir yerleşim yeridir. 1961'de James Mellart tarafından keşfedilen Çatalhöyük, dönemin sosyo-ekonomik yapısı hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. 1993'te ise Ian Hodder öncülüğünde Çatalhöyük'te ikinci kazı dönemi başlatılmıştır. Bu kazılarda ortaya çıkarılan figüratif sanat eserleri özellikle dikkat çekicidir. Tasvirlerin çoğu leopara ilişkin olmasına rağmen leopara dair herhangi bir fiziki kalıntı bulunamamıştır. 2004'te ise, bir gömütte bir kadın iskeleti yanında bir erkek kafatası ve leopar pençesinden yapılmış bir kolye ucu bulunmuştur. Günümüze dek, leopara ilişkin ortaya çıkan tek fiziki nesne bu kolye ucudur.

Ian Hodder, aynı zamanda post-süreçsel arkeoloji yaklaşımını benimsemiş bir teorisyendir. Post-süreçsel arkeoloji 1980'lerin başında "Yeni Arkeoloji"ye tepki olarak doğmuş, materyalist ve süreçsel arkeolojik yaklaşımlara hem metodolojik hem de ideolojik araç ve söylemlerine bir eleştiri getirmiştir. Bu yaklaşım, araştırma nesnesi olarak toplumla ilgilenmeye başlamıştır. Pozitivizm etkisindeki Yeni Arkeoloji'nin evrensel geçerli yasalarına karşı toplumsal yapının; ilişkiler, normlar, değerler ve semboller bağlamında özgüllüğünü savunmuş ve hem bir özne hem de nesne olarak faile yönelmiştir. Nesnelerle ve bu nesnelerin bağlamıyla, araştırmacının içinde yaşadığı zaman ve mekânın etkileşimi arkeolojik mantığın temelidir. Böylece araştırmacı madde ile düşünce arasındaki sistematik bağları saptayabilecek ve araştırma nesnesinin tarihsel bir "moment"te ürettiği anlamı ortaya çıkarabilecektir.

Post-süreçsel perspektifle değerlendirildiğinde Çatalhöyük buluntuları incelemeye değerdir. Araştırmacılara göre Çatalhöyük'te tarım, hayvancılık ve avcılık gibi faaliyetlerle karmaşık bir ekonomik yapı oluşmuştur. Üretim süreci için bir organizasyon yapısı, bir örgütlenme

becerisi geliştirildiği düşünülmektedir. Toplumun örgütlenme ve yeniden üretim sürecinde çeşitli hiyerarşik ilişkiler olduğu değerlendirilmektedir. Tüm bunlar, bu ilişkiler ağı içinde bir yönetim ve birlik anlayışının olup olmadığı sorusunu akıllara getirmektedir. Nitekim Hodder, Çatalhöyük'te topluma yön veren bir heyetin var olabileceğini öne sürmüştür.

Bu çalışmada, Çatalhöyük'te, görece gelişmiş örgütlenme becerisi ve toplumsal yapısı göz önünde bulundurulduğunda, bir siyasal iktidar ve birlik formunun var olabileceği ve bu siyasal formu leopar pençesinden yapılmış kolyenin sembolize etmiş olabileceği ileri sürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çatalhöyük, Siyasal İktidar, Siyasal Temsil, Ian Hodder, Postsüreçsel Arkeoloji.

TRAVMATİK YAS SÜRECİ

Nazmiye Arduç

Dr.Öğr.Ü. Doğuş Üni. Psikoloji Böl., ORCID: 0009-0009-2734-9214narduc@dogus.edu.tr

Özet

Yas, her insanın hayatında karşılaşabileceği, sevdiklerinin kaybı veya önemli bir değişiklik sonrasında yaşadığı derin ve doğal bir duygusal tepkidir. Ancak, bazı durumlarda kişinin ani bir şekilde kayıp yaşaması veya şiddet, savaş gibi olayların sonucunda ölüme tanık olması, yas sürecini karmaşık bir hale getirebilir. Beklenmedik ya da bireyin güvenliğini tehdit eden durumlarda ortaya çıkan stres ve kaygı, travmatik bir olay olarak yas sürecine dahil olduğunda, bu dönem daha şiddetli ve uzun sürebilir. Bu çalışmada, karmaşık bir yas süreci olan travmatik yasın, doğal yas sürecinden farklarının ortaya konulması, travmatik yas sürecine etki eden faktörlerin değerlendirilmesi ve bireyin fiziksel ve psikolojik iyileşmesini destekleyecek uygun yöntemlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Yas ve travma sonrası yaşanan duygusal ve psikolojik tepkiler evrensel olsa da sürecin şiddeti bireyin kişilik özelliklerine, kültürüne, inançlarına ve sahip olduğu sosyal destek sistemlerine bağlı olarak özgün bir yapıda gözlemlenebilir. Bireylerin bir kaybı nasıl deneyimlediklerini değerlendirmek için Samet Baş ve diğerleri (2020) tarafından geliştirilen "Travmatik Yas Envanteri-Kendi Bildirimi" Türkçe versiyonunun kullanılması, kişinin duygusal tepkilerini derecelendirmeye olanak sağlayabilir. Özellikle travmatik yas dönemi geçiren bireylerin sağlıklı bir iyileşme süreci yaşayabilmesi, kendilerini anlamalarına ve duygusal tepkilerini işleyebilmelerine bağlıdır. Bu süreçte psikoterapi, sosyal destek ağları ve gerekirse psikofarmakolojik destek gibi yöntemlerle bireyin ihtiyaç duyduğu desteği alması sağlanmalı ve travma sonrası büyüme hedeflenmelidir. Sonuç olarak, travma ve yas, hayatın kaçınılmaz bir parçası olan derin duygusal deneyimlerdir. Travmatik yaslar ise bireyin yaşamında önemli dönüm noktaları olabilir ve bu süreçle nasıl başa çıkılacağı genellikle bireyin psikolojik ve sosyal kaynaklarına bağlıdır. Bu sebeple, profesyonel destek, terapi ve sosyal destek ağları bu süreçte kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Travma, Yas, Psikoterapi

TRAUMATIC GRIEF PROCESS

Abstract

Grief is a deep and natural emotional response that every individual may encounter in their lifetime following the loss of loved ones or significant changes. However, in some cases, the experience of sudden loss or witnessing death as a result of events such as violence or war can complicate the grieving process. When stress and anxiety, which are the result of unexpected or life-threatening situations, become part of the grief process as a traumatic event, this period can become more intense and prolonged. This study aims to highlight the differences between traumatic grief—a complex grieving process—and natural grief, evaluate the factors influencing the traumatic grief process, and assess appropriate support methods that can facilitate post-traumatic growth to ensure that the individual's grief period results in physical and psychological healing. Although emotional and psychological responses to grief and trauma are universal, the intensity of the process can vary depending on the individual's personality traits, culture, beliefs, and social support systems, thus manifesting in a unique manner. To evaluate how individuals experience loss, the use of the Turkish version of the "Traumatic Grief Inventory-Self Report" scale developed by Samet Baş et al. (2020) can allow for the grading of emotional responses. Specifically, ensuring that individuals experiencing traumatic grief undergo a healthy recovery process is contingent upon their ability to understand themselves and process their emotional reactions. Through methods such as psychotherapy, social support networks, and, if necessary, psychopharmacological support, individuals should be provided with the necessary support to facilitate post-traumatic growth. In conclusion, trauma and grief are profound emotional experiences that are an inevitable part of life. Traumatic grief can be significant turning points in an individual's life, and how they cope with this process is often dependent on their psychological and social resources. Therefore, professional support, therapy, and social support networks play a crucial role in this process.

Keywords: Trauma, Grief, Psychotherapy

EXPLORING THE IMPLEMENTATION OF INCLUSIVE EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

Emina Jelešković

Dr. International University of Sarajevo, ejeleskovic@ius.edu.ba 0000-0001-8438-829X

Almasa Mulalić

Dr. International University of Sarajevo, amulalic@ius.edu.ba 0000-0002-8173-895X

Selvira Draganović

Dr. International University of Sarajevo, sdraganovic@ius.edu.ba 0000-0001-7080-8919

Abstract

Special education has become a mandatory practice in many countries, enforced by the law to promote inclusivity within the education system. This approach has been implemented in both primary and secondary schools. However, the question arises: to what extent does the enforcement of inclusive education maintain the quality of education while addressing the unique needs of students with special educational needs? The paper aims to explore the practical implementation of inclusive education in mainstream classrooms, challenges and opportunities faced by students and teachers. Findings from the literature suggest that inclusive education fosters a more positive learning environment, enhances access to diverse

role models and boosts the self-esteem of all students by promoting acceptance and understanding. Additionally, it prepares students for real-world experiences where they will interact with individuals of all abilities. However, there are also significant challenges. Students with special needs may experience social isolation as their peers may not always understand or accept their differences. Teachers often face difficulties providing individualized attention and, without adequate training or resources, they may struggle to meet the diverse needs of their students. Furthermore, the academic performance of both special needs students and their peers may be affected if the classroom environment does not adequately accommodate a wide range of learning needs. The crucial requirement for a successful implementation of inclusive education is proper education and training of teachers. This also calls for modifications of teacher education curricula, whereby future teachers would develop adequate competences. In addition, educational authorities are obliged to provide in-service teachers with necessary training and continuous professional development activities related to inclusive education.

Keywords: inclusive education, learning needs, special educational needs

SURVIVOR GUILT IN THE AFTERMATH OF DISASTERS- A COGNITIVE APPROACH TO HARVESTING ITS EMPOWERING POTENTIAL

Mersiha Jusić

Assist.Prof.Dr., International Univ. of Sarajevo mjusic@ius.edu.ba 0000-0003-4673-2947

Abstract

The emotional toll of surviving a catastrophic event or a near-death experience is often profound, and survivors may struggle with a wide range of negative feelings. After a time of severe danger, such as an earthquake, people may develop a unique form of guilt. When they see the tragic end of a loved one or the deaths and losses suffered by others, survivors may feel guilty about their own survival. Moreover, individuals may believe that they might have managed the event differently, when in fact they had no actual influence. Since guilt is a self-conscious affect and a moral emotion characterized by negative self-evaluation, it is important to consider survival guilt as a separate and distinctive indicator that is to a high extent influenced by an individual's cognitive processes and biases. Therefore, cognitively based interventions can address guilt as such, alleviating it and potentially using it as a starting point for personal and even societal post-traumatic growth. As a result, understanding the cognitive features of survival guilt may help inform and create new perspectives, not just within the existing therapies for PTSD but also in a communal response to a collective trauma. This paper provides an overview of the existing theoretical approaches to survivor guilt, along with somewhat scarce research results that could further improve the cognitive approach to this phenomenon and shed more light on its potential to encourage post-traumatic growth both in individuals and communities.

Key words: survivor guilt, PTSD, cognitive approach, post-traumatic growth

FELAKETLERİN ARDINDAN HAYATTA KALANLARIN SUÇLULUĞU - GÜÇLENDİRİCİ POTANSİYELİNDEN YARARLANMAYA YÖNELİK BİLİŞSEL BİR YAKLAŞIM

Özet

Yıkıcı bir olaydan veya ölüme yakın bir deneyimden sağ çıkmanın duygusal bedeli genellikle çok ağırdır ve hayatta kalanlar çok çeşitli olumsuz duygularla mücadele edebilir. Deprem gibi ciddi bir tehlike anından sonra insanlar benzersiz bir suçluluk duygusu geliştirebilirler. Hayatta kalanlar, sevdikleri birinin trajik sonunu veya başkalarının uğradığı ölüm ve kayıpları gördüklerinde, kendi hayatta kalmaları konusunda kendilerini suçlu hissedebilirler. Dahası, bireyler gerçekte hiçbir etkiye sahip olmadıkları halde, olayı farklı şekilde yönetmiş olabileceklerine inanabilirler. Suçluluk, öz bilinçli bir duygulanım ve olumsuz öz değerlendirmeyle karakterize edilen ahlaki bir duygu olduğundan, hayatta kalma suçluluğunu, bireyin bilişsel süreçlerinden ve önyargılarından büyük ölçüde etkilenen ayrı ve ayırt edici bir gösterge olarak düşünmek önemlidir. Bu nedenle, bilişsel temelli müdahaleler suçluluk duygusunu bu şekilde ele alabilir, onu hafifletebilir ve potansiyel olarak travma sonrası kişisel ve hatta toplumsal gelişim için bir başlangıç noktası olarak kullanabilir. Sonuç olarak, hayatta kalma suçluluğunun bilişsel özelliklerini anlamak, yalnızca TSSB için mevcut terapiler kapsamında değil, aynı zamanda kolektif bir travmaya toplumsal bir tepki olarak da bilgilendirmeye ve yeni bakış açıları yaratmaya yardımcı olabilir. Bu makale hayatta kalanların suçluluğuna yönelik mevcut teorik yaklaşımlara genel bir bakış sunmakta ve bu olguya yönelik bilişsel yaklaşımı daha da geliştirebilecek ve bunun hem bireylerde hem de topluluklarda travma sonrası büyümeyi teşvik etme potansiyeline daha fazla ışık tutabilecek oldukça az sayıdaki araştırma sonuçlarını sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Hayatta kalanların suçluluğu, TSSB, bilişsel yaklaşım, travma sonrası gelişim

MEASUREMENT OF SOCIAL AND EMOTIONAL LANGUAGE LEARNING SKILLS OF UNIVERSITY STUDENTS: THE CASE OF GAZIANTEP PROVINCE

İlhan Can ÖZMEN

Lect. Hasan Kalyoncu University, can.ozmen@hku.edu.tr 0000-0001-6535-473X

Simge BEŞENK

Hasan Kalyoncu Uni., Undergraduate St. simgebesenk@gmail.com 0009-0007-1578-9963

Abstract

The concept of social-emotional learning (SEL) was first introduced in 1994 by a group of scholars and researchers with the goal of enhancing student competencies and improving school performance. SEL is a comprehensive process designed to equip students with essential skills such as emotion management, empathy, building positive relationships, and making effective decisions. This process not only boosts students' academic achievement but is also crucial for their lifelong success. However, many students lack these skills, leading to significant challenges in social interactions and classroom dynamics. Given that SEL is essential not only for academic success but also for the overall development of students, fostering this capacity requires a collaborative effort between both teachers and students.

In the context of language learning, factors such as individual learner differences, social environments, cultural aspects of the language, and the teacher-student relationship play a critical role. These elements significantly influence university students' attitudes, interests, and motivation toward language learning. Cultivating a more positive learning environment

can enhance students' attitudes toward language acquisition and mitigate the impact of negative influences. In this regard, equipping students with SEL skills empowers them to forge stronger relationships with teachers and peers, manage stress, navigate emotional challenges, and boost their self-confidence. Consequently, it is evident that SEL skills are integral to language learning. However, a review of the existing literature reveals that the impact of social-emotional learning on language acquisition has not been sufficiently explored within the Turkish context.

This study aims to assess the social-emotional language skills of prep class students at a private university in Gaziantep, Turkey. In the initial phase of the research, following the acquisition of necessary ethical approvals, data were collected online from a total of 180 students, comprising 129 males and 51 females. The Social Emotional Language Learning Skills Scale, developed by Zaimoğlu (2019), was employed during the data collection process. Subsequent analyses, including independent t-tests and ANOVA, were conducted to explore the relationships between demographic variables and social-emotional language skills. The findings indicated no significant relationship between gender or academic achievement and social-emotional language skills, though factors such as age and financial status were found to significantly influence these skills.

These results offer valuable insights for the development of language learning strategies and the reevaluation of educational policies. By highlighting the critical impact of social-emotional skills on language learning, this study underscores the need to prioritize these skills in educational settings.

This study was conducted under the supervision of Simge BEŞENK and Lect. İlhan Can ÖZMEN, with the support of TUBITAK 2209-A project number 1919B012223148

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL VE DUYGUSAL DİL ÖĞRENME BECERİLERİNİN ÖLÇÜMÜ: GAZİANTEP İLİ ÖRNEĞİ

Özet

Sosyal-duygusal öğrenme (SDÖ) kavramı ilk olarak 1994 yılında bir grup akademisyen ve araştırmacı tarafından öğrenci yetkinliklerini geliştirmek ve okul performansını iyileştirmek amacıyla geliştirilmiştir. SDÖ, öğrencileri duygu yönetimi, empati, olumlu ilişkiler kurma ve etkili kararlar alma gibi temel becerilerle donatmak için tasarlanmış kapsamlı bir süreçtir. Bu süreç sadece öğrencilerin akademik başarılarını artırmakla kalmaz, aynı zamanda yaşam boyu başarıları için de çok önemlidir. Ne var ki, pek çok öğrenci bu becerilerden yoksundur ve bu da sosyal etkileşimlerde ve sınıf dinamiklerinde önemli zorluklara yol açmaktadır. SDÖ'nün sadece akademik başarı için değil, aynı zamanda öğrencilerin genel gelişimi için de gerekli olduğu düşünüldüğünde, bu kapasitenin geliştirilmesi hem öğretmenler hem de öğrenciler arasında işbirliğine dayalı bir çaba gerektirir.

Dil öğrenimi bağlamında, bireysel öğrenci farklılıkları, sosyal ortamlar, dilin kültürel yönleri ve öğretmen-öğrenci ilişkisi gibi faktörler kritik bir rol oynamaktadır. Bu unsurlar, üniversite öğrencilerinin dil öğrenimine yönelik tutumlarını, ilgilerini ve motivasyonlarını önemli ölçüde etkiler. Daha olumlu bir öğrenme ortamı yaratmak, öğrencilerin dil edinimine yönelik tutumlarını geliştirebilir ve olumsuz etkilerin etkisini azaltabilir. Bu bağlamda, öğrencileri SDÖ becerileriyle donatmak, öğretmenleri ve akranlarıyla daha güçlü ilişkiler kurmalarını, stresi yönetmelerini, duygusal zorlukların üstesinden gelmelerini ve özgüvenlerini artırmalarını sağlar. Sonuç olarak, SDÖ becerilerinin dil öğreniminin ayrılmaz bir parçası

olduğu açıktır. Ancak mevcut literatür incelendiğinde, sosyal-duygusal öğrenmenin dil edinimi üzerindeki etkisinin Türkiye bağlamında yeterince araştırılmadığı görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Gaziantep'teki özel bir üniversitenin hazırlık sınıfı öğrencilerinin sosyal-duygusal dil becerilerini değerlendirmektir. Araştırmanın ilk aşamasında, gerekli etik onayların alınmasının ardından, 129 erkek ve 51 kız olmak üzere toplam 180 öğrenciden çevrimiçi olarak veri toplanmıştır. Veri toplama sürecinde Zaimoğlu (2019) tarafından geliştirilen Sosyal Duygusal Dil Öğrenme Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Daha sonra, demografik değişkenler ile sosyal-duygusal dil becerileri arasındaki ilişkileri araştırmak için bağımsız t-testleri ve ANOVA dahil olmak üzere analizler yapılmıştır. Bulgular, cinsiyet veya akademik başarı ile sosyal-duygusal dil becerileri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını, ancak yaş ve maddi durum gibi faktörlerin bu becerileri önemli ölçüde etkilediğini göstermiştir.

Bu sonuçlar, dil öğrenme stratejilerinin geliştirilmesi ve eğitim politikalarının yeniden değerlendirilmesi için değerli bilgiler sunmaktadır. Bu çalışma, sosyal-duygusal becerilerin dil öğrenimi üzerindeki kritik etkisini vurgulayarak, eğitim ortamlarında bu becerilere öncelik verilmesi gerektiğinin altını çizmektedir.

Bu çalışma, Simge Beşenk yürütücülüğünde ve Öğr. Gör. İlhan Can Özmen danışmanlığında, 1919B012223148 numaralı TÜBİTAK 2209-A proje desteğiyle gerçekleştirilmiştir

Anahtar Kelimeler: Dil Öğrenme, Sosyal Duygusal Öğrenme, Sosyal Duygusal Dil Öğrenme Becerileri

METAVERSE PAZARLAMASI VE TÜKETİCİ DİNAMİKLERİ: SANAL ETKİLEŞİMDE YENİ BİR DÖNEM

İbrahim Halil Efendioğlu

Doç. Dr. Gaziantep Üniv., efendioglu@gantep.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4968-375X

Özet

Metaverse pazarlaması, markaların sanal ve artırılmış gerçeklik ortamlarında etkileşimli ve sürükleyici deneyimler oluşturarak pazarlama faaliyetlerini yürütme uygulamasıdır. Bu çalışmanın amacı, metaverse pazarlaması ve tüketicilerle ilgili yayınları bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemektir. Analiz, R Studio ve Bibliometrix paketi kullanılarak gerçekleştirilmiş ve yayınlar, Web of Science (WoS) veritabanından elde edilmiştir. Analize dahil edilen yayınların başlıkları, anahtar kelimeleri ve özetleri dikkate alınmış ve arama "metaverse", "pazarlama" ve "tüketici" terimleri kullanılarak yapılmıştır. Bu bağlamda, 2010 ve 2024 yılları arasında 103 yayın tespit edilmiştir. Analiz sonucunda elde edinilen bulgulara göre, bir yayın 2010 yılında, 10 yayın 2022 yılında, 31 yayın 2023 yılında ve 61 yayın 2024 yılında yayımlanmıştır. Ayrıca, bu yayınlar toplam 334 yazar tarafından yazılmış ve 11 yazar tek başına yayın yapmıştır. En fazla makalenin yayımlandığı dergiler arasında Journal of Retailing and Consumer Services, Journal of Global Fashion Marketing ve Psychology & Marketing bulunmaktadır. Bu alanlarda en aktif yazarlar ise Rauschnabel P.A., Buhalis D., Felix R., Kumar H., Kwon K.H., Lee J. ve Mogaji E.'dir. En fazla yayına sahip ülkeler Amerika Birleşik Devletleri, Çin ve Birleşik Krallık'tır. Aynı zamanda, bu konuda en fazla çıktı üreten kurumlar Georgetown Üniversitesi, Shanghai Jiao Tong Üniversitesi ve British

Columbia Üniversitesi'dir. Metaverse pazarlaması ve tüketici alanındaki bu bibliyometrik analiz, konunun gelecekte artan önemini gözler önüne sermektedir. Son yıllarda hızla artan çalışma sayısı, bu alanın hızla genişlediğini ve akademik ilgiyi çektiğini göstermektedir. En çok atıf alan çalışmalar ve en üretken yazarlar incelendiğinde, bu eğilimin küresel ölçekte yayıldığını ve gelecekte daha fazla ilgi göreceğini kanıtlamaktadır. Özellikle, genişleyen uluslararası iş birliği ağları, bu konunun evrensel önemini vurgulayarak küresel etkisini ortaya koymaktadır. Bunun yanında eş atıf ağları ve yayınlarda sık kullanılan terimler, metaverse pazarlamasının tüketici davranışlarını devrim niteliğinde değiştirme potansiyelini olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla bu konudaki araştırmaların, önümüzdeki yıllarda pazarlama stratejilerinin merkezinde yer alacağı ön görülmektedir. Bu çalışma, Metaverse pazarlamasında araştırma yapmak isteyen araştırmacılar ve uygulayıcılar için değerli bir kaynak ve yol gösterici olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: metaverse pazarlama, tüketici davranışı, bibliometric analysis

METAVERSE MARKETING AND CONSUMER DYNAMICS: A NEW ERA OF VIRTUAL INTERACTION

Abstract

Metaverse marketing is the practice of brands creating interactive and immersive experiences within virtual and augmented reality environments to carry out marketing activities. The aim of this study is to examine publications related to metaverse marketing and consumers through the bibliometric analysis method. The analysis was conducted using R Studio and the Bibliometrix package, and the publications were sourced from the Web of Science (WoS) database. The titles, keywords, and abstracts of the publications included in the analysis were considered, and the search was conducted using the terms "metaverse," "marketing," and "consumer." In this context, 103 publications between 2010 and 2024 were identified. According to the analysis findings, one publication was from 2010, 10 from 2022, 31 from 2023, and 61 from 2024. Furthermore, these publications were written by 334 authors, 11 of whom were published as sole authors. The journals with the most published articles include the Journal of Retailing and Consumer Services, the Journal of Global Fashion Marketing, and Psychology & Marketing. The most active authors in these fields are Rauschnabel P.A., Buhalis D., Felix R., Kumar H., Kwon K.H., Lee J., and Mogaji E. The countries with the most publications are the United States, China, and the United Kingdom. At the same time, the institutions producing the highest output in this area are Georgetown University, Shanghai Jiao Tong University, and the University of British Columbia. This bibliometric analysis of metaverse marketing and consumers highlights the increasing importance of the topic in the future. The rapidly growing number of studies in recent years indicates that this field is expanding quickly and attracting significant academic interest. When the most cited works and the most productive authors are examined, it is evident that this trend is spreading globally and will continue to receive more attention. Particularly, expanding international collaboration networks emphasizes the universal significance of this topic and highlights its global impact. Additionally, co-citation networks and frequently used terms in publications reveal the potential of metaverse marketing to revolutionize consumer behavior. Therefore, research in this area will be at the center of marketing strategies in the coming years. This study is expected to serve as a valuable resource and guide for researchers and practitioners interested in conducting research in metaverse marketing.

Keywords: metaverse marketing, consumer behavior, bibliometric analysis

BRECHT'S EPIC THEATRE TECHNIQUES AND PINETERESQUE DEVICES IN PINTER'S POLITICAL DRAMA

Gülten SİLİNDİR KERETLİ

Asst. Prof. Dr. Kilis 7 Aralik Univ. gultensilindirkeretli@gmail.com 0000-0003-4523-7266

Abstract

Bertolt Brecht and Harold Pinter, two domineering figures in 20th-century theatre, each developed distinctive styles and philosophies that significantly influenced the landscape of modern dramatic art. Although they operated from different cultural and historical contexts, there are notable points of intersection in their approaches to theatre, particularly in the way they engage with political themes, the purpose of drama, and the nature of human relationships. Brecht sought to use theatre as a tool for social change, developing the concept of "epic theatre." He believed that theatre should provoke critical thinking rather than simply entertain. By employing techniques such as alienation (Verfremdungseffekt), he aimed to distance the audience from emotional attachment to characters so they could engage intellectually with the social issues presented. While Pinter's work is often more subtle in its political themes, it nevertheless interrogates power dynamics and authority. His plays reveal the oppressive aspects of personal and political relationships, often using tension and ambiguity to evoke a sense of unease about societal norms. Pinter's engagement with political and social issues, especially in his later works, aligns with Brecht's desire to challenge the status quo. Brecht manipulated dialogue and song to create a disjunctive form of theatrical expression that would prompt audiences to question the narrative and its social implications. His dialogues often contained direct political commentary, and he favored a more servile function of language that served the needs of the message rather than character depth.In contrast, Pinter is known for his unique use of language, characterized by pauses, repetitions, and silences. His dialogue often reflects the inadequacies and failures of communication in human relationships, revealing deeper tensions than overt political commentary. Pinter's focus is more on the interpersonal dynamics, though they are often set against a backdrop of larger social issues. Brecht viewed human relationships as influenced by socio-economic factors. His characters often represent broader social classes, and their relationships are shaped by their positions within societal structures. Brecht's work tends to emphasize collective motives over individual psychology. Pinter's characters are deeply psychological and often engage in power struggles that reveal personal vulnerabilities and existential anxieties. The complexities of human relationships, especially in intimate settings, are central to Pinter's work, focusing on the emotional stakes involved. While there is a socio-political element, Pinter's emphasis is on the individual experience and the psychological implications of tyranny and fear. His epic theatre employs a narrative style that invites the audience to maintain a critical perspective, often breaking the fourth wall and using non-traditional structures to emphasize his political messages. Brecht's works frequently blend different forms, including music and visual art, to enhance thematic expression. Pinter's plays often have a more conventional structure but utilize suspense, ambiguity, and the subversion of ordinary settings to build tension. His "Pinteresque" style—marked by the use of silence, rhythm, and timing—creates a haunting atmosphere that leaves audiences grappling with unresolved emotions and thoughts. Ultimately, while Bertolt Brecht and Harold Pinter approach theatre from different angles—Brecht with a defined agenda for social criticism through a collective lens, and Pinter with a focus on individual

experiences and psychological depth—their works encourage audiences to engage deeply with the complexities of life, human behavior, and the political realities that shape them. Both playwrights have left an indelible mark on modern theatre, influencing generations of playwrights and compelling audiences to reconsider the role of theatre in society.

Key Words: Epic theatre, Pinteresque, Verfremdungseffekt, British political drama

BERTOLT BRECHT'İN VE HAROLD PİNTER'IN SİYASAL POLİTİK TİYATRO TEKNİKLERİ

Özet

20. yüzyıl tiyatrosunun iki önemli tiyatro yazarlarından Bertolt Brecht ve Harold Pinter, her biri modern dramatik sanatın manzarasını önemli ölçüde etkileyen kendine özgü stiller ve felsefeler geliştirdiler. Farklı kültürel ve tarihsel bağlamlarda faaliyet göstermelerine rağmen, tiyatroya yaklaşımlarında, özellikle politik temalarla, tiyatronun amacı ve insan ilişkilerinin doğasıyla etkileşim kurma biçimleri açısından dikkate değer kesişim noktaları vardır. Brecht, "epik tiyatro" kavramını geliştirerek tiyatroyu toplumsal değişim için bir araç olarak kullanmaya çalıştı. Tiyatronun sadece eğlendirmekten çok eleştirel düşünmeyi kışkırtması gerektiğine inanıyordu. Yabancılaşma (Verfremdungseffekt) gibi teknikleri kullanarak, izleyiciyi karakterlere olan duygusal bağdan uzaklaştırmayı ve böylece sunulan toplumsal sorunlarla entelektüel olarak etkileşime girebilmelerini amaçladı. Pinter'ın çalışmaları politik temalarında genellikle daha incelikli olsa da, yine de güç dinamiklerini ve otoriteyi sorgular. Oyunları, toplumsal normlar hakkında bir huzursuzluk duygusu uyandırmak için genellikle gerginlik ve belirsizlik kullanarak kişisel ve politik ilişkilerin baskıcı yönlerini ortaya koyar. Pinter'ın politik ve sosyal meselelerle, özellikle de sonraki çalışmalarında, ilgilenmesi, Brecht'in statükoyu sorgulama arzusuyla örtüşmektedir. Brecht, izleyicileri anlatıyı ve onun sosyal etkilerini sorgulamaya sevk edecek, tiyatro ifadesinin kopuk bir biçimini yaratmak için diyaloğu ve şarkıyı manipüle etti. Diyalogları genellikle doğrudan politik yorumlar içeriyordu ve karakter derinliğinden ziyade mesajın ihtiyaçlarına hizmet eden daha kölece bir dil işlevini tercih ediyordu. Buna karşılık, Pinter duraklamalar, tekrarlar ve sessizliklerle karakterize edilen benzersiz dil kullanımıyla bilinir. Diyalogları genellikle insan ilişkilerindeki iletişimin yetersizliklerini ve başarısızlıklarını yansıtır ve açık politik yorumlardan daha derin gerilimleri ortaya çıkarır. Pinter'ın odağı daha çok kişilerarası dinamikler üzerindedir, ancak bunlar genellikle daha büyük sosyal meselelerin bir arka planına yerleştirilir. Brecht, insan ilişkilerini sosyoekonomik faktörlerden etkilenen bir şey olarak görüyordu. Karakterleri genellikle daha geniş sosyal sınıfları temsil eder ve ilişkileri toplumsal yapılar içindeki konumlarından şekillenir. Brecht'in çalışmaları bireysel psikolojiden çok kolektif güdülere vurgu yapma eğilimindedir. Pinter'ın karakterleri derin bir şekilde psikolojiktir ve sıklıkla kişisel zaafları ve varoluşsal kaygıları ortaya çıkaran güç mücadelelerine girerler. İnsan ilişkilerinin karmaşıklıkları, özellikle samimi ortamlarda, Pinter'ın çalışmalarının merkezinde yer alır ve söz konusu duygusal risklere odaklanır. Sosyo-politik bir unsur olsa da, Pinter'ın vurgusu bireysel deneyim ve tiranlık ve korkunun psikolojik etkileri üzerindedir. Epik tiyatrosu, izleyiciyi eleştirel bir bakış açısı sürdürmeye davet eden, sıklıkla dördüncü duvarı yıkan ve politik mesajlarını vurgulamak için geleneksel olmayan yapılar kullanan bir anlatı stili kullanır. Brecht'in eserleri, tematik ifadeyi geliştirmek için sıklıkla müzik ve görsel sanatlar dahil olmak üzere farklı biçimleri harmanlar. Pinter'ın oyunları genellikle daha geleneksel bir yapıya sahiptir ancak gerginlik oluşturmak için gerilim, belirsizlik ve sıradan ortamların altüst edilmesini kullanır. Sessizlik, ritim ve zamanlamanın kullanımıyla belirginleşen "Pinteresk" tarzı, izleyicileri çözülmemiş duygular ve düşüncelerle boğuşurken bırakan ürkütücü bir atmosfer yaratır. Sonuç olarak,

Bertolt Brecht ve Harold Pinter tiyatroya farklı açılardan yaklaşırken -Brecht kolektif bir mercekten toplumsal eleştiri için tanımlanmış bir gündemle, Pinter ise bireysel deneyimlere ve psikolojik derinliğe odaklanarak- eserleri izleyicileri hayatın karmaşıklıkları, insan davranışı ve onları şekillendiren politik gerçekliklerle derinlemesine etkileşime girmeye teşvik eder. Her iki oyun yazarı da modern tiyatroda silinmez bir iz bırakmış, nesiller boyu oyun yazarlarını etkilemiş ve izleyicileri tiyatronun toplumdaki rolünü yeniden düşünmeye zorlamıştır.

Anahtar Kelimeler: epik tiyatro, Pinteresk özellikler, siyaset tiyatrosu, yabancılaşma tekniği

THE CONFINED SPACES IN HAROLD PINTER'S THEATRICAL PLAYS WITHIN THE FRAMEWORK OF HENRI LEFEBVRE

Gülten SİLİNDİR KERETLİ

Asst. Prof. Dr. Kilis 7 Aralik Univ. gultensilindirkeretli@gmail.com 0000-0003-4523-7266

Abstract

Harold Pinter's drama can be interpreted through the lens of Henri Lefebvre's theories, particularly concerning space, social relations, and the production of everyday life. Lefebvre's triadic model comprises spatial practice, representations of space, and spaces of representation. In Pinter's plays, the physical setting often reveals the characters' psychological states and social relationships. The confined spaces, such as small rooms in "The Homecoming" or the claustrophobic settings in "The Birthday Party," reflect characters' entrapment in their mundane realities and societal roles. Lefebvre's concept emphasizes how spaces are actively produced and perceived, mirroring the characters' struggles for power and autonomy. Pinter's dialogue frequently subverts conventional communication, embodying Lefebvre's notion that language and representations shape our understanding of the world. The cryptic conversations and pauses in Pinter's works reflect a tension between characters and their environment, illustrating a sense of alienation. The spaces in Pinter's plays are not just physical; they encompass the social and historical contexts that influence the characters' experiences. This aspect relates to how individuals interpret and contest the meaning of their environments. Pinter's work often challenges the status quo, revealing the power dynamics and oppressive structures within social interactions. Characters grapple with their identities and societal expectations, creating a tension between personal space and social space. The emotional residue of places in Pinter's plays resonates with Lefebvre's idea that spaces are sites of conflict, identity, and resistance. In this study, by employing Lefebvre's framework, we can see Pinter's drama as a nuanced exploration of how individuals navigate and negotiate their realities within socially constructed spaces. The interplay of language, power, and space in Pinter's works highlights the complexities of human relationships in the face of societal pressures.

KEY WORDS: socially constructed space, power dynamics, Henri Lefebvre

HENRİ LEFEBVRE ÇERÇEVESİNDE HAROLD PİNTER'IN TİYATRO OYUNLARINDAKİ MAHSUR KALINMIŞ MEKANLAR

Özet

Harold Pinter'ın tiyatrosu, özellikle mekan, toplumsal ilişkiler ve günlük yaşamın üretimiyle ilgili olarak Henri Lefebvre'in teorisinin perspektifinden yorumlanabilir. Lefebvre'in üçlü modeli, mekansal pratik, mekan temsilleri ve temsil mekanlarını içerir. Pinter'ın oyunlarında, fiziksel ortam genellikle karakterlerin psikolojik durumlarını ve sosyal ilişkilerini ortaya koyar. "Eve Dönüş" oyununda küçük odalar veya "Doğum Günü Partisi" adlı oyununda klostrofobik ortamlar gibi sınırlı alanlar, karakterlerin sıradan gerçekliklerine ve toplumsal rollerine hapsolmuşluklarını yansıtır. Lefebvre'in kavramı, mekanların aktif olarak nasıl üretildiğini ve algılandığını vurgular ve karakterlerin güç ve özerklik mücadelelerini yansıtır. Pinter'ın diyalogları, Lefebvre'in dil ve temsillerin dünyayı anlamamızı şekillendirdiği fikrini somutlaştırarak, geleneksel iletişimi sık sık altüst eder. Pinter'ın eserlerindeki gizemli konuşmalar ve duraklamalar, karakterler ve çevreleri arasındaki gerilimi yansıtır ve bir yabancılaşma duygusunu gösterir. Pinter'ın oyunlarındaki mekanlar yalnızca fiziksel değildir; karakterlerin deneyimlerini etkileyen toplumsal ve tarihsel bağlamları da kapsar. Bu yön, bireylerin çevrelerinin anlamını nasıl yorumladıkları ve buna nasıl itiraz ettikleriyle ilgilidir. Pinter'ın çalışmaları sıklıkla statükoyu sorgular ve toplumsal etkileşimlerdeki güç dinamiklerini ve baskıcı yapıları ortaya çıkarır. Karakterler kimlikleriyle ve toplumsal beklentilerle boğuşur ve kişisel alan ile toplumsal alan arasında bir gerilim yaratır. Pinter'ın oyunlarındaki mekanların duygusal kalıntıları, Lefebvre'in mekanların çatışma, kimlik ve direniş alanları olduğu fikriyle örtüşür. Bu çalışmada, Lefebvre'in çerçevesini kullanarak, Pinter'ın tiyatrosunu bireylerin toplumsal olarak inşa edilmiş mekanlarda gerçekliklerini nasıl yönlendirdikleri ve müzakere ettiklerinin nüanslı bir keşfi olarak görebiliriz. Pinter'ın çalışmalarındaki dil, güç ve mekanın etkileşimi, toplumsal baskılar karşısında insan ilişkilerinin karmaşıklıklarını vurgular.

Anahtar Kelimeler: toplumsal olarak inşa edlmiş mekan, Henri Lefebvre, güç dinamikleri

ENDONEZYA'NIN EKONOMİK BÜYÜMESİNİN YAPISAL İŞSİZLİK VE KONJONKTÜREL İŞSİZLİĞE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI ÜZERİNE AMPİRİK BİR İNCELEME

N. Çağrı AKAR

Dr.Öğr.Üyesi Bayburt Üniv., nakar@bayburt.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5648-8787

Özet

Ekonominin başlıca sorunlarından biri de işsizliktir. Özellikle Gelişmekte Olan Ülkeler'de (GOÜ) Gelişmiş Ülkeler'e (GÜ) göre bu sorun daha yaygın ve derin olabilmektedir. Ancak günümüz iktisat literatüründe işsizlik geniş bir kavram olduğu için kendi içinde türleri bulunmaktadır. İşsizliğin kompozisyonundaki bileşenlerden "Yapısal İşsizlik" ve "Konjonktürel (Dönemsel) İşsizlik" bu çalışmada ele alınmaktadır. Yapısal işsizlik, ekonominin yapısında meydana gelen değişimlerden kaynaklanan işsizlik olarak tanımlanırken, konjonktürel işsizlik ise ekonomide meydana gelen talep daralmasından kaynaklanan işsizlik olarak tanımlanabilir. Ekonomik büyüme ile işsizlik arasındaki ilişkiye dair hem teorik hem de ampirik olarak geniş bir literatür vardır. Ancak bu çalışma daha özele inerek ekonomik büyümenin işsizlik bileşenlerinden Yapısal İşsizlik ve Konjonktürel İşsizlik üzerinde etkisi var mı sorusuna ampirik olarak yanıt aramaktadır. Bu bağlamda büyümenin bahsi geçen işsizlik türleri üzerindeki etkilerinin ampirik ortaya konulması hedeflenmektedir. Bu çalışmada, bir GOÜ olan Endonezya'nın 2001-2022 yılları arasındaki büyüme oranı ile hem yapısal işsizlik oranı hem de konjonktürel işsizlik oranı arasındaki

ilişkiyi ampirik olarak incelemek amacıyla En Küçük Kareler (EKK) yöntemi kullanılarak tahmin yapılmıştır. Tahmin sonucunda elde edilen bulgulara göre, Endonezya'nın büyüme oranın yapısal işsizlik üzerinde istatistiki olarak anlamı ve negatif bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, Endonezya'nın büyüme oranında meydana gelen bir artışın yapısal işsizliği bir miktar düşürdüğü ampirik olarak kanıtlanmıştır. Ancak, Endonezya'nın büyüme verisi ile konjonktürel işsizlik verisi için yapılan EKK tahmininde negatif etkiyi gösteren katsayı çıkmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç olmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada elde edilen sonuçların, bu alanda yapılacak olan diğer ampirik çalışmalar için araştırmacılara katkı sunması beklenmektedir. Bu çalışmadan hareketle daha kapsamlı ve detaylı çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Yapısal İşsizlik, Konjonktürel İşsizlik

AN EMPIRICAL STUDY ON THE EFFECTS OF INDONESIA'S ECONOMIC GROWTH ON STRUCTURAL UNEMPLOYMENT AND CYCLIC UNEMPLOYMENT

Abstract

One of the main problems of the economy is unemployment. This problem can be more widespread and deep especially in Developing Countries compared to Advanced Economies (AE). However, since unemployment is a broad concept in today's economic literature, it has its own types. The components of the composition of unemployment, "Structural Unemployment" and "Cyclical Unemployment" are discussed in this study. While structural unemployment is defined as unemployment resulting from changes in the structure of the economy, cyclical unemployment can be defined as unemployment resulting from a contraction in demand in the economy. There is a wide literature on the relationship between economic growth and unemployment, both theoretically and empirically. However, this study goes into more specifics and searches for an empirical answer to the question of whether economic growth has an effect on Structural Unemployment and Cyclical Unemployment, which are components of unemployment. In this context, it is aimed to empirically reveal the effects of growth on the mentioned types of unemployment. In this study, the Ordinary Least Squares (OLS) method was used to empirically examine the relationship between the growth rate of Indonesia, a developing country, between 2001-2022 and both the structural unemployment rate and the cyclical unemployment rate. According to the findings obtained as a result of the estimation, it was determined that Indonesia's growth rate had a statistically significant and negative effect on structural unemployment. Accordingly, it was empirically proven that an increase in Indonesia's growth rate slightly reduced structural unemployment. However, although the coefficient indicating a negative effect was found in the OLS estimation made for Indonesia's growth data and cyclical unemployment data, it was determined that there was no statistically significant result. It is expected that the results obtained in this study will contribute to researchers for other empirical studies to be conducted in this field. More comprehensive and detailed studies can be conducted based on this study.

Keywords: Economic Growth, Structural Unemployment, Cyclical Unemployment

İŞGÜCÜ PİYASASINDAKİ MAKRO VE MİKRO UYUŞMAZLIKLAR: TEORİ VE LİTERATÜR

Ümit KOÇ

Dr. Öğr Üyesi, Bayburt Üniversitesi, umitkoc@bayburt.edu.tr, 0000-0003-4360-1853

Özet

İşgücü piyasası ekonominin en önemli piyasaların başında gelmektedir. Emek piyasası olarak isimlendirilen işgücü piyasası düzgün bir şekilde işlemezse ulusal ekonomi birçok sosyal ve ekonomik sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Enflasyonla birlikte işsizlik Türkiye ekonomisi için en büyük tehlikelerin başında gelmektedir. Ayrıca işgücü arzında artan yükseköğrenim mezunu gençler arasında işsizlik oranı yüksek olması da dikkat çeken bir diğer unsur olmaktadır.

İşgücü piyasası tüm bireyleri homojen olarak kabul ederek, arz ve talebi dengeleye getiren tek mekanizmanın ücret olduğu ileri sürmektedir. Bu durum işgücü piyasasında uzun vadede herhangi bir uyumsuz eşleşme probleminin söz konusu olmayacağı ileri sürülmekte ve ücretin tek başına emek piyasasını dengeye getireceğini savunmaktadır. Ayrıca teori, uzun vadede işgücü piyasasının arz kesimine odaklanmakta ve bireyin mesleği, işi veya iş gereklilikleri gibi talep kesimini ilgilendiren değişkenleri dikkate almamaktadır. Bu bağlamda, iş ve iş gereklilikleri homojen unsurlar olarak kabul edilmekte ve dolayısıyla kazanç ve eşleşme fonksiyonlarına dâhil edilmemektedir. Bu çalışmanın temel amacı işgücü piyasasındaki makro ve mikro uyuşmazlıkları ortaya koymak ve ilgili alan yazına katkı sağlamaktır. İşgücü piyasasındaki uyuşmazlıkları makro ve mikro boyutta incelemek mümkündür. İşgücü piyasasının makro seviyedeki işgücü piyasasındaki uyuşmazlık, belirli bir coğrafi birime (bölge, ülke veya ülke grubu) ait toplam arz ve beceri talebi arasındaki boşluğu gösterirken, mikro düzeyde işgücü piyasasındaki uyuşmazlık, işçilerin işleri için gerekenden farklı bir beceri seviyesine sahip olduklarında ortaya çıkmaktadır.

Çalışmanın yöntemi alan yazın taraması olup, çalışmada işgücü piyasasındaki makro ve mikro uyuşmazlıklar teorik ve uygulamalı çalışmalar yardımıyla ortaya konmaktadır. Yapılan tarama sonucu ilgili alan yazında uyuşmazlıklara sebep olan faktörlere belirlemeye yönelen çalışmaların sınırlı olduğuna sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bireylerin genel becerilerinin ölçülmesinde genellikle bilişsel test kullanıldığı ve işe özgü becerilerini tespiti ve gerekliliklerin göz ardı edildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelime: Türkiye işgücü piyasası, dikey uyuşmazlık, yatay uyuşmazlık, beceri uyuşmazlığı

MACRO AND MICRO MİSMATCH IN THE LABOR MARKET: THEORY AND LITERATURE

Abstract

The labor market is one of the most important markets in the economy. The national economy will face many social and economic problems if the labor market does not function properly. Along with inflation, rates are one of the biggest threats to the Turkish economy. In addition, the high unemployment rate among higher education students, which is increasing the supply of students, is not another factor that draws attention.

The labor market accepts all individuals as homogeneous and asserts that the wage is the only mechanism that balances supply and demand. This suggests that there will not be any mismatch problem in the labor market in the long run and argues that the wage alone will bring the labor market into equilibrium. Moreover, the theory focuses on the supply side of the labor market in the long run. It does not consider demand side variables such as an individual's occupation, job, or job requirements. In this context, employment and job

requirements are considered homogeneous elements and, therefore, not included in the earnings and matching functions. The main objective of this study is to reveal macro and micro mismatches in the labor market and contribute to the related literature. Labor market mismatches can be analyzed at macro and micro levels. While the mismatch in the labor market at the macro level of the labor market indicates the gap between the total supply and demand for skills in a particular geographical unit (region, country, or group of countries), the mismatch in the labor market at the micro level occurs when workers have a different skill level than that required for their jobs.

The study's methodology is a literature review, and macro and micro mismatches in the labor market are revealed with the help of theoretical and applied studies. As a result of the review, it is concluded that there are limited studies on the factors that cause mismatches in the relevant literature. In addition, it has been determined that cognitive tests are generally used to measure the general skills of individuals, and job-specific skills and requirements are ignored.

Keywords: Turkish labor market, vertical mismatch, horizontal mismatch, skill mismatch

ULUSLARARASI TİCARETİN YENİDEN İNŞASI: 'TRANSATLANTİK TİCARET VE YATIRIM ORTAKLIĞI', 'KUŞAK VE YOL İNİSİYATİFİ' VE YENİ DÜZENLEMELER

Ayşe Cebeci

Doç.Dr., Harran Üniversitesi, 183171@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2973-2021

Özet

Son 40 yılda yaşanan "küreselleşme" dünya ekonomisinin hızla daha çok birbirine bağımlı hale gelmesini sağladı. Küresel sermaye birikim sürecine, farklı ülkeler farklı şekillerde eklemlendiler. Bazıları enerji ve çeşitli hammadde ihracatçıları olarak (Körfez Ülkeleri) eklemlenirken bazıları ucuz işgücü ve esnek üretim sistemleri ile eklemlendiler. Bu süreçte birikimin ihtiyaç duyduğu toplumsal ilişkilerin oluşumu için birçok düzenleme gerçekleştirildi. Ayrıca uluslararasılaşmış sermayeye kapılarını açan ülkeler daha fazla sermaye çekebilmek için hemen her alanda sermayenin karlılığını arttıracak ve hareketliliğini kolaylaştıracak düzenlemeler yaptılar. Böylece sadece ticari sermaye ve finans sermayesi değil aynı zamanda üretken sermayeler de ülkeler arasında hareketliliğini arttırdı. Bu süreçte Çin'de faaliyet gösteren üretken sermayenin rekabet gücü ve küresel ticaretteki payı artarken 2008'de "Küresel Finans Krizi" yaşandı. Kriz sonrasında birçok ülke yerli endüstrileri korumaya yönelik politikaları yeniden gündeme getirdi. Ancak buna rağmen Çin dünya ticaretinden aldığı payı arttırdı. 2013 yılında iki önemli girişim uluslararası ticaretin yeniden yapılanmasına yönelik olarak karşımıza çıktı. Bunlardan biri Amerika ve Avrupa Birliği (AB) arasındaki ticareti düzenleyecek olan "Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı" (TTIP) anlaşması, diğeri ise Çin'in "Kuşak ve Yol Girişimi" (BRI)'dır. Her iki oluşum da 2013 yılında başladı ancak TTIP müzakereleri 2016'da Trump'ın başkan olmasıyla askıya alındı. 2018'de ABD'nin dış ticaret açığı 621 milyar dolara ulaştı. ABD sadece Çin ile olan ticarette değil AB ile gerçekleştirilen ticarette de önemli kısıtlamalar uygulandı. BRI ise hız kesmeden devam etti. Her iki girişim çeşitli akademik çalışmalarda birbirinden çok farklı şekilde sınıflandırılsa da genel olarak sermaye birikiminin ihtiyaçları bağlamında dikkate alındığında temel gerekçenin aynı olduğu tesbit edilebilir. Faklı sermaye

grupları arasındaki rekabet sürecini önemli derecede etkileyecek olan bu düzenlemeler ve anlaşmalar uluslararası ticaretin yeniden yapılanmasına neden olmuştur.

Bu çalışmada özellikle 2013 yılı sonrasında uluslararası ticarete ortaya çıkan yeni politikalar ve önemli anlaşmalar sermaye birikiminin ihtiyaçları bağlamında analiz edilmiştir. Böylece önümüzdeki süreçte iklim değişikliği, dijital dönüşüm ve yeşil ekonomik uygulamaların "farklı sermaye grupları" ve "genel olarak sermaye"nin (capital in general) talepleri ile çatışma ve uzlaşı alanları belirlenerek tartışılacaktır. Çalışma 2013 sonrasında hızla artan uluslararası ticaretin yeniden inşaası sürecini ve yeni düzenlemelerin sermaye birikimi mantığı ile açıklanabilmesi için kavramsal bir çerçeve sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: TTIP, BRI, Çin, Uluslararası ticaret, Sermaye Birikimi, Küreselleşme

THE RECONSTRUCTION OF INTERNATIONAL TRADE: 'TRANSATLANTIC TRADE AND INVESTMENT PARTNERSHIP', 'BELT AND ROAD INITIATIVE' AND NEW REGULATIONS

Abstract

The "globalization" experienced in the last 40 years has caused the world economy to rapidly become more interdependent. Different countries have integrated into the global capital accumulation process in different ways. While some have integrated as exporters of energy and various raw materials (Gulf Countries), others have integrated with cheap labor and flexible production systems. In this process, many regulations were implemented for the formation of the social relations required for accumulation. Additionally, countries that opened their doors to internationalized capital implemented regulations in almost every area to increase profitability and facilitate the mobility of capital in order to attract more investment. Thus, not only commercial capital and financial capital, but also productive capital increased its mobility across countries. During this process, the competitiveness of productive capital operating in China and its share in global trade increased, while the 'Global Financial Crisis' occurred in 2008. After the crisis, many countries reintroduced policies aimed at protecting domestic industries. Nevertheless, China increased its share of global trade. In 2013, two significant initiatives emerged aimed at the restructuring of international trade. One of these is the 'Transatlantic Trade and Investment Partnership' (TTIP) agreement, which will regulate trade between the United States and the European Union (EU), while the other is China's 'Belt and Road Initiative' (BRI). Both initiatives began in 2013, but the TTIP negotiations were suspended with Trump's presidency in 2016. In 2018, the U.S. trade deficit reached $621 billion. The U.S. imposed significant restrictions not only in trade with China but also in trade with the EU. Meanwhile, the BRI continued unabated. Although both initiatives are classified very differently in various academic studies, it can be observed that the underlying rationale is the same when considered in the context of the needs of capital accumulation. These regulations and agreements, which will significantly affect the competition process among different capital groups, have led to the restructuring of international trade. This study analyzes the new policies and significant agreements that emerged in international trade, particularly after 2013, in the context of the needs of capital accumulation. This study analyzes the new policies and significant agreements that emerged in international trade, particularly after 2013, in the context of the needs of capital accumulation. Thus, in the upcoming process, the conflict and consensual aspects of climate change, digital transformation, and green economic practices will be identified and discussed in relation to the demands of 'different capital groups' and 'capital in general'. The study aims to provide a conceptual framework for explaining the process of

reconstructing rapidly increasing international trade after 2013 and how the new regulations can be understood through the logic of capital accumulation.

Keywords: TTIP, BRI, China, International Trade, Capital Accumulation, Globalization

İKLİMFLASYON VE YEŞİL MERKEZ BANKACILIĞI

Seyfettin ARTAN

Prof.Dr., Karadeniz Teknik Üniv. İİBF, ORCID: 0000-0003-4310-550X, artan@ktu.edu.tr

Elif Duygu KÖMÜRCÜOĞLU

Dr. Öğrencisi, KTÜ SBE, ORCID: 0000-0002-4699-6806, elifduygukullukcu@gmail.com

Özet

İklim değişikliği, ekonomik sistemler üzerinde derin ve karmaşık etkiler yaratarak yeni bir kavramın doğmasına neden olmuştur: iklimflasyon (*climateflation).* İklimflasyon, iklim değişikliği sonucunda ortaya çıkan doğal afetler, enerji maliyetlerindeki artışlar ve yeşil teknolojilere geçişin yarattığı maliyetlerin, mal ve hizmet fiyatlarını yükseltmesini tanımlar. Şöyle ki, iklim değişikliğinin sebep olduğu tarımsal verimlilik kaybı, enerji maliyetlerindeki artış, su kaynaklarının azalması ve doğal afetlerin artan sıklığı, ekonomik istikrarsızlığa ve daha yüksek bir enflasyona (iklimflasyon) yol açmaktadır. Bu süreç, merkez bankalarının geleneksel politika araçlarını gözden geçirmesi ve yeşil merkez bankacılığı uygulamalarını benimsemesi gerektiği yönündeki görüşlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yeşil merkez bankacılığı, iklimflasyon riskini azaltmak için geleneksel para politikasını çevre dostu uygulamalarla uyumlu hale getirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda yeşil merkez bankacılığı, ekonomik sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla, iklim değişikliği ile mücadelede kritik bir rol oynamaktadır. Bu çalışmada, iklim değişikliğinin ortaya çıkardığı iklimflasyonla mücadelede yeşil merkez bankalarının rolleri ve yapılması gerekenler mevcut örnek uygulamalarla tartışılmıştır. Sonuçlar, yeşil merkez bankacılığının iklimflasyonla mücadelede etkin bir rol üstlenebileceğini ancak merkez bankalarının ve politika uygulayıcılarının küresel işbirliğinin önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: İklimflasyon, Yeşil Merkez Bankacılığı, Para Politikası

CLIMATEFLATION AND GREEN CENTRAL BANKING

Abstract

Climate change has profound and complex effects on economic systems, leading to the emergence of a new concept: climateflation. Climateflation refers to the increase in prices of goods and services due to natural disasters, rising energy costs, and the expenses associated with transitioning to green technologies. The decline in agricultural productivity, increased energy costs, water scarcity, and more frequent natural disasters driven by climate change contribute to economic instability and higher inflation. This situation has prompted the reconsideration of traditional monetary policy tools by central banks and the adoption of green central banking practices. Green central banking aims to align traditional monetary policy with environmentally sustainable practices to mitigate climateflation risks. In this study, the roles of green central banks in combating climateflation and the necessary measures are discussed through current examples. The findings highlight that while green

central banking can play an effective role in addressing climateflation, global cooperation among central banks and policymakers is essential for success.

Keywords: Climateflation, Green Central Banking, Monetary Policy

FEMİNİST İKTİSADIN METODOLOJİK ELEŞTİRİLERİ HAKKINDA BAZI NOTLAR

Mehmet Dinçaslan

Dr.Öğr.Ü., Karadeniz Teknik Üni, mehmetdincaslan@ktu.edu.tr, ID:0000-0002-8549-2627

Özet

Feminist iktisatta, toplumsal cinsiyet kavramı rehberliğinde cinsiyetçi yaklaşımın bir tezahürü olarak kadınların iktisadî analizde ikincil konuma düşürüldüğü ileri sürülmektedir. Bu doğrultuda ana akım iktisada metodolojik ve pratik cephelerden eleştiriler yöneltilmekte ve sorunların giderilmesi adına birtakım çözüm önerileri getirilmektedir. Bu çalışmanın amacı ise, feminist iktisat cenahından ana akım iktisada yöneltilen metodolojik eleştirilerin değerlendirmesini yapmaktır. Feminist iktisatçılara göre ana akım iktisatta, özellikle de neoklasik iktisat teorilerinde esas alınan birey tipi, erkek egemen anlayışı temsil etmektedir. Bu birey tipinin eleştirisi yapılarak, toplumsal cinsiyet bağlamında cinsiyetçi hiyerarşiye karşı çıkılmaktadır. Neoklasik iktisat teorileri, rasyonel iktisadi bireyin maksimizasyoncu davranışları üzerinden kurgulanmış, fertleri toplumdan, tarihten, ahlakî ve siyasî değerlerden bağımsız olarak ele almıştır.

Dahası kadınların bakış açıları ve deneyimleri bu teorilerde göz ardı edilmiştir. Aydınlanma felsefesinden ilham alan modern bilim anlayışı da kadınları bilen özne olarak hesaba katmamıştır. Bu metodolojik eleştirilere ilaveten, hane halkı ekonomisi içerisinde kadınların iktisadi hesaplamalara silik olarak yansıyan faaliyetlerinin bulunduğu da bir gerçektir. Hâlbuki Türkiye özelinde bilhassa son 60-70 yıllık devrede kadınların işgücüne katılımı ve istihdamı kayda değer artış göstermiştir. Bu açıdan da iktisat teorilerinde kadınların tecrübesini içeren yaklaşımların geliştirilmesi zorunluluk arz etmektedir. Buraya kadar dile getirilen hususlar feminist iktisadın eleştirel katkılarını yansıtmaktadır.

Diğer yandan bazı feminist iktisatçılarca yapılan iktisadi birey tasvirleri, bir ölçüde analizin doğası gereği genellemeleri bünyesinde barındırmaktadır. Sözgelimi egemenlik ilişkisi erilliğe atfedilirken duygusallık, bağlılık ve diğergâmlık ise dişil vasıflar kümesine dâhil edilmektedir. Bu tezleri doğrulayacak vakalar elbette gösterilebilecektir. Fakat egemenlik ilişkisi kadınlar arasında da söz konusu olabilmektedir. Keza erkekler arasından da diğergâmlık ve duygusallık örnekleri çok sayıda gösterilebilecektir. Bunlara ilaveten kadınların rasyonel davranış sergilediği iktisadî vakalara örnekler verilmesi de mümkündür. Buna göre, feminist iktisatçıların katkıları göz ardı edilmeden, meselenin daha çok insan sorunu üzerine yoğunlaştığı söylenebilir. Bu bağlamda insanların davranış kalıplarını şekillendiren ve sınırlandıran formel ve enformel kurumların tesirlerini dikkate almak gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Feminist İktisat, İktisat Metodolojisi, Heterodoks İktisat, İktisadi Çoğulculuk

SOME NOTES ON THE METHODOLOGICAL CRITIQUES OF FEMINIST ECONOMICS

Abstract

In feminist economics, it is argued that women are relegated to a secondary position in economic analysis as a manifestation of the sexist approach. In this context, criticisms are directed at mainstream economics from methodological and practical fronts, and some proposal solutions are made to eliminate the problems. This paper reassesses feminist economists' methodological criticisms directed at mainstream economics. To feminist economists, the individual type taken as a basis in mainstream economics, especially in neoclassical economic theories, represents the male-dominant understanding. By criticizing this, the sexist hierarchy is opposed. Neoclassical economic theories are constructed on the maximizing behaviours of the rational economic man and consider individuals independently of society, history, and moral and political values.

Moreover, women's perspectives and experiences have been neglected in these theories. The modern understanding of science inspired by the Enlightenment philosophy also does not consider women to be actors. In addition to these methodological criticisms, it is also a fact that women's activities within the household economy are reflected faintly in economic calculations. However, in Türkiye, especially in the last 60-70 years, women's participation in the labour force and employment have significantly increased. In this respect, it is necessary to develop approaches that include women's experience in economic theories.

On the other hand, individual descriptions made by some Feminist economists contain generalizations to some extent due to the nature of the analysis. For example, the relationship of domination is attributed to masculinity, while emotionality, commitment and altruism are included in the set of feminine characters. Cases that will confirm these theses can, of course, be shown. However, the relationship of domination can also exist among women. Likewise, many examples of altruism and emotionality can be demonstrated among men. In addition, it is also possible to give examples of economic cases in which women reflect rational behaviour. Therefore, it is crucial to consider the effects of formal and informal institutions that shape and limit people's behavioural patterns without ignoring the contributions of feminist economists to ensure a more holistic and accurate analysis.

Keywords: Feminist Economics, Economic Methodology, Heterodox Economics, Pluralism in Economics

UKBERÎ'NİN İ'RÂBU'L-HADİSİ'N-NEBEVÎ ADLI ESERİNDE YER VERDİĞİ BAZI İ'RÂB VECİHLERİ

Mahfuz Geylani

Doç.Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üni., mahfuz@comu.edu.tr ID: 0000-0001-6148-4342

Özet

Tam adı Ebu'l-Bekâ Muhibiddîn b. el-Hüseyn b. Abdillâh'tır. "el-Ukberî", "el-Ezecî" ve "el-Bağdâdî" nisbeleriyle anılmıştır. Hicrî 538/1144 yılında Bağdat'ta doğmuştur. Hanbeli mezhebine mensuptur. Bütün hayatını Bağdat'ta ilim tahsil etmek, eser telifi ve ilim öğretmekle geçirmiştir. Arap dili ve edebiyatı, tefsir, hadis, fıkıh, feraiz ve kıraat gibi alanlarda derin bilgiye sahip olmuştur. Kendisinden birçok alim ders ve icazet almıştır. Hicrî 616/1219 yılında Bağdat'ta vefat etmiştir. Kur'an ve hadis metinleri ile şiirler üzerine yaptığı dil ve gramer tahlilleri konusundaki mahareti ile meşhur olmuştur. Bu özelliğinden dolayı

kendisine “sâhibul-i‘râb” lakabı verilmiştir. Kur’an’ın irabına dair telif etmiş olduğu *İ‘râbu’l-Kur’an (İmlâu mâ menne bihi’r-Rahmân min vucûhi’l-irâb ve’l-kıraat fî cemi’l-Kur’an)* adlı eseri benzerleri arasında çokça şöhret bulmuştur. Ukberî’nin irab vecihleri konusunda telif etmiş olduğu eserlerinden biri de çalışma konumuzu oluşturan *İ‘râbu’l-hadisi’n-nebevî* adlı eseridir. Ukberî bu eserde hadiste geçen kelimelerin irab vecihlerini açıklamıştır.

İrâb çalışmalarının ortaya çıkmasındaki en önemli sebep lahn olgusudur. Fetih hareketleriyle birlikte İslâm toprakları genişlemiş, farklı inanç, dil ve kültüre sahip birçok kimse İslâm’a girip Arapça’yı konuşmuşlardır. Bu durum Arap dili üzerinde olumsuz birtakım etkilere sebep olmuş, zamanla Arap dilinde lahn ortaya çıkmıştır. Dil âlimleri Arap dilini lahn tahribatından kurtarmak için Arap dili gramerinin kaidelerini oluşturmaya çalışmışlardır. İrâb amillerin değişmesi ile kelimelerin sonunun değişmesi olarak tanımlanmıştır. Sözcüklerden kasdedilen anlamın anlaşılması için irabın bilinmesi büyük önem arz etmektedir. Öyleki Zeccâcî (v. 337/949) nahvi irâb olarak isimlendirmiştir.

Çalışmamızda öncelikle Ukberî’nin hayatı ve ilmî kişiliği hakkında bilgi verilecek ardından Ukberî’nin *İ‘râbu’l-hadisi’n-nebevî* adlı eserinde yer verdiği irâb vecihleri açıklanacaktır. Bildiri boyutunu aşmaması için eserde yer verilen irâb vecihlerinin bir kısmına değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili, Ukberî, İrâb, İ‘râbu’l-hadisi’n-nebevî

SOME I'RĀB WAJİHS OF UKBARİ IN HIS WORK TITLED I'RĀB AL-HADİTH AL-NABAWĪ

Abstract

His full name is Abu'l-Baqā Muhibiddīn b. al-Husayn b. 'Abdillāh. He was known by the names "al-Ukbarî", "al-Azajî" and "al-Baghdâdî". He was born in Baghdad in 538/1144 AH. He belonged to the Hanbali sect. He spent his whole life in Baghdad studying, composing works and teaching science. He had deep knowledge in Arabic language and literature, tafsir, hadith, fiqh, faraiz and qiraat. Many scholars took lessons and icazet from him. He died in Baghdad in 616/1219 AH. He became famous for his linguistic and grammatical analysis of the Qur'an, hadith texts and poems. Because of this characteristic, he was given the nickname "sāhibul-i'rāb". His work on the irab of the Qur'an, I'rāb al-Qur'an (Imlâu mā menna bihi al-Rahmān min wujūhi al-irāb wa al-kıraat fī jami al-Qur'an), became very famous among his peers. One of Ukbari’s orks on irab wajihs is I’rāb al-hadith al-nabawī, which is the subject of our study. In this work, Ukbari explained the irab forms of the words in the hadith.

The most important reason for the emergence of irāb studies is the phenomenon of lahn. With the conquest movements, the lands of Islam expanded and many people with different beliefs, languages and cultures entered Islam and spoke Arabic. This situation caused some negative effects on the Arabic language, and over time, lahn emerged in the Arabic language. In order to save the Arabic language from the destruction of lahn, linguistic scholars tried to establish the rules of Arabic grammar. Irāb is defined as the change of the endings of words due to the change of the factors. It is of great importance to know the irāb in order to understand the meaning of words. So much so that al-Zajjājī (v. 337/949) named grammar as irāb.

In our study, first of all, information will be given about Ukbari's life and scholarly personality, and then the irāb forms that Ukbari includes in his work I'rāb al-hadith al-nabawī

will be explained. In order not to exceed the size of the paper, some of the irāb wajihs in the work will be mentioned.

Keywords: Arabic Language, Ukbari, Irāb, I'rāb al-hadith al-nabawī

BASRA VE KÛFE EKOLLERİ ARASINDAKİ BİR GERİLİM: TAACCUP SIYGASINDAKİ İRÂB İDDİASININ İHTİVA ETTİĞİ ŞİRK MANASI

Merve ZEYREK

Öğr.Gör., Gümüşhane Üniv., merve.ozer@gumushane.edu.tr, orcid: 0000-0002-1635-7325

Özet

Basra ekolü ile Kûfe ekolü arasında dil kuralları bakımından birçok ihtilaf bulunmaktadır. Söz konusu ihtilaflardan birisi de taaccup sıygalarından biri olan مَا أَفْعَلَه veznindeki أَفْعَل ifadesinin, isim mi fiil mi olduğu noktasındadır. Kûfeliler, أَفْعَل ifadesinin isim olduğunu, Basralılar ise fiil olduğunu ileri sürmektedir. Her iki ekol de söz konusu iddialarını birtakım delillerle desteklemektedir. Bu çalışmada taaccup sıygasındaki أَفْعَل ifadesine dair öne sürülen iddialar ve ortaya koydukları deliller karşılaştırmalı bir biçimde ele alınmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre Kûfe ekolü, أَفْعَل ifadesinin isim olduğunu öne sürerek savını beş delille deteklemektedir. Bu delillerden birisi ve en çarpıcısı şu şekildedir: Basralılara göre مَا أَفْعَلَه taaccup siygasında, مَا dan sonra takdir edilmiş bir شَيء vardır. Yani ما أَحْسَنَ زَيدًا. cümlesi, ما شَيءٌ أَحْسَنَ زَيدًا. takdirindedir. Kûfelilere göre Basralıların takip ettiği irâb yönteminde şirk manası bulunmaktadır. Çünkü مَا أَعْظَمَ الله. cümlesinin takdiri, Basralılara göre مَا شَيءٌ أَعْظَمَ الله. cümlesidir. Ancak Allah, onu azim kılan bir şeye muhtaç olmaksızın Azîm'dir. Basralılar ise bu delillere karşı sekiz cevap vermişler, Kûfelilerin sunmuş olduğu delilleri çürütmüşler ve Kûfelilerin kendilerini itham ettiği şirk iddiasına şöyle cevap vermişlerdir: مَا شَيءٌ أَعْظَمَ الله. cümlesi, ezanı duyan birinin عَظُمْتُ عَظِيمًا. كَبُرْتُ كَبِيرًا. cümlelerini söylemesi gibi Allah'ı azametle nitelemektedir. Ayrıca bu cevabı daha güvenilir kılan üç yorum daha vardır. İlkine göre: مَا شَيءٌ أَعْظَمَ الله. cümlesindeki شَيء ifadesinden, kullarından Onun Azim olduğunu bilen ve Ona kulluk edenler kastedilmektedir. İkinci yoruma göre, bu cümledeki شَيء ifadesinden, Allah'ın yarattıklarından Onun azametine delalet eden şeyler kastedilmektedir. Üçüncü yoruma göre ise cümledeki شَيء ifadesi, Allah'ın bizzat kendi zatına işaret etmektedir. Bu üç yorumunda teyidiyle, söz konusu شَيء ifadesinin takdir edilmesinde itikâdî bir problem olmadığı ortaya çıkmaktadır. Netice olarak, Basralıların delillerinin güçlü olması ve delilleri sunarken asıl kabul edilen kaynaklardan istişhâdda bulunmaları, أَفْعَل nin fiil olduğu savını doğrulamaktadır. Nitekim bu, cumhur ulemanın da izlediği bir görüştür.

Anahtar Kelimeler: Basra Ekolü, Kûfe Ekolü, İhtilaf, Taaccup.

A TENSION BETWEEN THE BASRA AND KUFA SCHOOLS: THE IMPLICATIONS OF THE CLAIM OF IRÂB IN TAACCUP SIYGA AND ITS ASSOCIATED MEANING OF SHIRK

Abstract

There are many disagreements between the school of Basra and the school of Kufa in terms of language rules. One of these disagreements is whether أَفْعَل in مَا أَفْعَلَه, which is one of the sıygas of taaccup, is a noun or a verb. The people of Kufa claim that أَفْعَل is a noun, while the people of Basra claim that it is a verb. Both schools support their claims with some evidences. In this study, the claims and the evidence they put forward regarding the

expression أَفْعَل in the syllable taaccup are discussed in a comparative manner. According to the findings of the study, the Kufa school argues that أَفْعَل is a noun and supports its claim with five evidences. One of these arguments and the most striking one is as follows: According to the Basrans, in the taaccup syllable مَا أَفْعَلَه, there is a شَيء after مَا. That is, the sentence ما أَحْسَنَ زَيدًا. is in the appreciation of ما شَيءٌ أَحْسَنَ زَيدًا. According to the Kūfīs, the irāb method followed by the Basrans has the meaning of shirk. Because the appreciation of مَا أَعْظَمَ الله. is مَا شَيءٌ أَعْظَمَ الله.. However, Allah is All-Mighty without needing anything that makes Him All-Mighty. The people of Basra, on the other hand, gave eight answers to these arguments, refuted the arguments presented by the people of Kufa, and responded to the allegation of shirk that the people of Kufa accused them of as follows: مَا شَيءٌ أَعْظَمَ الله. characterizes Allah with greatness, just as one who hears the call to prayer says كَبَّرْتُ كَبِيرًا. عَظَّمْتُ عَظِيمًا.. There are also three other interpretations that make this answer more reliable. According to the first one: مَا شَيءٌ أَعْظَمَ الله.refers to those of His servants who know that He is All-Mighty and serve Him. According to the second interpretation, the expression شَيء in this sentence refers to the things of Allah's creatures which are evidence of His greatness. According to the third interpretation, the phrase شَيء refers to Allah Himself. With the confirmation of these three interpretations, it becomes clear that there is no theological problem in the appreciation of the expression شَيء. In conclusion, the fact that the evidence of the Basrans is strong and that they cite the primary sources in presenting their evidence confirms the argument that أَفْعَل is a verb. As a matter of fact, this is a view followed by the republican scholars.

Keywords: School of Basra, School of Kufa, Disagreement, Taaccup.

AHMED ZİYÂD MUHABBIK'IN "NİL SOKAĞINDA BİR DAİRE" ROMANINDA KADIN FİGÜRÜ

Mohamad Alahmad

Doç.Dr., Gümüşhane Üni., mohamadalahmad@gumushane.edu.tr, 0000-0002-3690-236X

Özet

Muhabbık'ın romanlarını inceleyen okuyucular, yazarın kadınlara yönelik genel bir empati beslediğini ve onların haklarını savunma çabasına girdiğini gözlemleyecektir. Yazar, kadınların sahip olduğu güçlü ve zayıf yanlarını ve Arap toplumunda karşılaştıkları sorunları detaylı bir biçimde ele alarak, bu meselelerin çözümüne yönelik öneriler geliştirmeye çalışmaktadır. Bu bağlamda Muhabbık, kadınların sorunlarına dair çözüm önerilerini bazen açık bir şekilde ifade etmekte, bazen de dolaylı imalarla desteklemektedir.

Bu çalışma, Ahmed Ziyâd Muhabbık'ın eserlerinden biri olan "Nil Sokağında Bir Daire" romanında kadın figürünün izlenimini sağlamayı amaçlamıştır. Çalışma, öncelikle yazar Muhabbık'ın edebi kimliğinin tanıtılmasıyla başlamış, ardından romanın genel özellikleri kısaca özetlenmiştir. Sonrasında, söz konusu romanda ortaya çıkan farklı kadın tasavvurları derinlemesine incelenmiş ve her bir tasavvurun taşıdığı anlamlar açıklanmıştır. Ayrıca, romandaki kadın karakterlerin bu belirgin imgelere sahip olmalarına yol açan sebepler kapsamlı bir şekilde tartışılmıştır. Araştırma neticesinde aşağıdaki önemli sonuçlara ulaşılmıştır:

Roman, 1960 yılından 2013 yılına kadar olan her beş yıl boyunca Halep'teki kadın tasavvurunu izlemekte olup, yazar özellikle 2013 yılına vurgu yapmaktadır.

Eserde, kadınların çeşitli tasavvurları öne çıkmakta; bu tasavvurlar arasında okul öğretmeni, okul müdürü, bir şirkette çalışan, işçi ve ev hanımı gibi roller yer almaktadır. Ayrıca, kadın karakterler eş, anne, kız kardeş, iş arkadaşı ve komşu gibi sosyal kimlikleriyle de betimlenmektedir.

Romanın kadın karakterlerinde olumlu, parlak ve iyi bir tasavvur belirgin bir şekilde öne çıkmaktadır; çoğu kadın, savaş, zulüm ve yoksulluk koşullarına rağmen güçlü ve sabırlı bir şekilde tasvir edilmektedir. Bu kadınlar, toplumdaki rollerini en etkili biçimde yerine getirirken, zorlu savaş döneminde erkeklerin yanında durmaktadırlar. Bununla birlikte, bazı kadın karakterler olumsuz özelliklerle de temsil edilmektedir. Özellikle (Recâ) karakteri, kardeşini ikinci bir eşle evlenmeye zorlamaya çalışmakta, oysa kardeşi karısına derin bir sevgi beslemekte ve onunla mutlu bir yaşam sürmektedir.

Çalışma, bu çalışmaya en uygun yapısal ve sosyal yöntemlere dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arap romanı, kadın figürü, Ahmed Ziyâd Muhabbık.

THE FEMALE FİGURE İN AHMED ZİYAD MUHABBİK'S NOVEL "A FLAT ON NİL STREET"

Abstract

Abstract Readers who study Muhabbik's novels will observe that the author exhibits a general sense of empathy toward women and strives to advocate for their rights. By thoroughly addressing both the strengths and weaknesses of women, as well as the challenges they face in Arab society, the author attempts to propose solutions to these issues. In this regard, Muhabbik sometimes articulates his suggestions for resolving women's problems explicitly, while at other times, he supports them through subtle implications.

This study aims to provide an impression of the female figure in one of Ahmed Ziyad Muhabbik's works, the novel *An Apartment on Nile Street*. The study begins by introducing the literary identity of Muhabbik, followed by a brief summary of the novel's general characteristics. Then, it delves into an in-depth analysis of the various portrayals of women that emerge in the novel, explaining the meanings each portrayal conveys. Additionally, the reasons why the female characters embody these distinct images are thoroughly discussed.

The research has yielded the following key findings:

- The novel traces perceptions of women in Aleppo every five years, from 1960 to 2013, with the author placing particular emphasis on the year 2013.
- The work highlights various representations of women, with roles such as schoolteacher, school principal, corporate employee, laborer, and housewife. Additionally, the female characters are depicted in their social identities as wives, mothers, sisters, colleagues, and neighbors.
- A distinctly positive, bright, and virtuous portrayal of women is evident in the novel; most of the female characters are depicted as strong and patient, even under the harsh conditions of war, oppression, and poverty. These women are shown to effectively fulfill their roles in society while standing beside men during the difficult war period. However, some female characters are also represented with negative traits. Notably, the character (Reja) tries to coerce her brother into marrying a second wife, despite the brother's deep love for his wife and their happy life together.

The study is based on structural and social methodologies deemed most suitable for this research.

Keywords: Arab novel, female figüre, Ahmed Ziyad Muhabbik.

BOSNA-HERSEKLİ ÂLİM MUHAMMED TAYYİB OKİÇ VE ARAPÇA İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARI

Mehmet KUYANAY

Dr.Öğr.Üyesi Gümüşhane Üniv., mkuyanay.1@gmail.com ID: 0000-0001-8770-8797

Özet

1902-1977 yılları arasında yaşayan Bosna-Hersekli âlim Muhammed Tayyib OKİÇ; Arapça başta olmak üzere Latince, Lehçe, Çekçe, Türkçe, Fransızca, Almanca ve okuyup anlayacak düzeyde İngilizce, İtalyanca ve Farsça dillerine vakıf olup hukuk ve edebiyat alanındaki ihtisası dışında hadis, tefsir ve İslâm tarihi derslerini okutmuştur. Ancak Paris'te öğrenimini sürdürerek Sorbonne Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden Şark Dilleri Okulu'ndan Arap, Türk ve Fars dili ve edebiyatı diplomaları alması ve bir süre Tunus Zeytûne Üniversitesi'nde Arap Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde ihtisas yapması onun Arapça ile olan bağını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte Osmanlı idaresi döneminde Yugoslavya'da yaşamış şahısların biyografisine, çeşitli binalara, Yugoslavya'daki Türkçe, Farsça, Arapça kitaplara dair çalışmalar yapması da onunla genelde dillerle, özelde ise Arapça ile olan münasebeti göstermektedir.

Tunuslu ilim ve fikir adamı, müfessir, fakih, Arap dili ve edebiyatı âlimi Muhammed Tâhir İbn Aşuû'dan da ders alan Tayyip Okiç, dönemin siyasî ve sosyal zorlukları içerisinde mütevazi kişiliği ve mütevazi hayatına rağmen Türkiye'de Talat Koçyiğit, İsmail Cerrahoğlu, Mehmet S. Hatiboğlu, Süleyman Ateş, Abdülkadir Şener, M. Esad Coşan ve Hulusi Kılıç gibi pek öğrencisinin yetişmesinde önemli rol oynamıştır. Söz konusu bu bildiri de Tayyib Okiç'in şahsının, ilmî kişiliğinin ve yetiştirdiği öğrencilerin tanıtımının yan sıra onun hadis, kıraat ve diğer ilimlerle birlikte Arapça ve dil ile ilgili eserlerine ve tasarruflarına yer vermeyi planlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tayyip Okiç, Hulusi Kılıç, Tercüme, Yazma eserler.

BOSNIA-HERZEGOVINA SCHOLAR MUHAMMED TAYYIB OKIC AND HIS STUDIES ON ARABIC

Abstract

Bosnia-Herzegovinian scholar Muhammed Tayyib OKIC, who lived between 1902-1977, was proficient in Arabic, Latin, Polish, Czech, Turkish, French, German, and English, Italian and Persian languages to a level that he could read and understand. In addition to his specialization in law and literature, he taught hadith, tafsir and Islamic history. However, the fact that he continued his education in Paris and received diplomas in Arabic, Turkish and Persian language and literature from the Sorbonne University Faculty of Letters, School of Oriental Languages, and specialized for a while in the Department of Arabic Language and Literature at the Zeytûne University in Tunis reveals his connection with Arabic. In addition, his studies on the biographies of individuals who lived in Yugoslavia during the Ottoman rule, various buildings, and Turkish, Persian, and Arabic books in Yugoslavia show his relationship with languages in general and Arabic in particular. Tayyip Okiç, who also took lessons from the Tunisian scholar and intellectual, commentator, jurist, and Arabic language

and literature scholar Muhammed Tahir İbn Aşuû, played an important role in the education of many students in Turkey, such as Talat Koçyiğit, İsmail Cerrahoğlu, Mehmet S. Hatiboğlu, Süleyman Ateş, Abdülkadir Şener, M. Esad Coşan, and Hulusi Kılıç, despite his modest personality and modest life amidst the political and social difficulties of the period. This report also plans to introduce Tayyib Okiç's personality, his scientific personality and the students he trained, as well as his works and dispositions on hadith, recitation and other sciences, as well as Arabic and language.

Key Words: Tayyip Okiç, Hulusi Kılıç, Translation, Manuscripts.

ERKEN DÖNEM ARAP DİLBİLİMİNDE SÎBEVEYH'İN ANLAM TANIMI VE YORUMU

Hatice Kübra Özdemir

Gümüşhane Üni. İlahiyat Fak. htckbrozdemir@gmail.com ORC-ID:0009-0002-8375-9756

Özet

Dil kullanımında, lafızların birlikteliğinden oluşan bildirimlerin, lügavî anlamlarına işaret eden dilsel delaletlerinin yanısıra, konuşanın bu dilsel delaleti aracı kılarak ulaşmak istediği ya da kastettiği asıl anlam da mevcuttur. Örneğin, Zümer suresi 9. Ayetindeki "Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" ifadesi, bir soru cümlesi olarak inşâ edilse de, burada asıl amaç, soru sormak değil; muhatabı uyarmak, nasihat etmek veya bir bildirimi tekid etmektir.

İletişim, konuşan ve dinleyici arasında ortak dil vasıtasıyla gerçekleşir. Kişi, muhatabına bu dili kullanarak bir bildirimde bulunur. Ait olduğu toplumun uzlaşısına bağlı olarak kullanılan dil, çok çeşitli lafızları ve içiçe sistemleri barındırmaktadır. Her ne kadar uzlaşı sözkonusu olsa da, dili çevreleyen - konuşan, dinleyici, bulundukları bağlam ve lafızların taşıdığı bir çok özellikler gibi - pek çok faktör, dilin kullanımı sırasında kelime ve sözdizimin delaletlerini farklı anlamlara açık hale getirebilir. Bu durum, dilde anlamın birliği ya da kesinliği problemlerini doğurmuştur.

Kutsal metinleri doğru anlamak, bu anlaşılanla amel etmek ve sosyal hayattaki sorumlulukların bireylerin ortaya attığı söylemler üzerinden şekillenmesi gibi hususlar, İslam düşüncesinin merkezine anlamın doğru şekilde tayini problemini yerleştirmiştir. Bu konu dil ilimleri alanında delâlet, mânâ, kasıd, muktezâ-i hâl gibi kavramlar üzerinden ele alınırken; dil felsefesinde pragmatik, semantik, göstergebilim, işaret, delalet gibi başlıklar altında incelenir.

Bu araştırmanın amacı ise İslam düşüncesinin kurucu düşünürlerinden olan Sîbeveyh'in (ö.180/796), el-Kitâb'ı çerçevesinde anlamı ne olarak tanımladığını ortaya koymaktır. Sîbeveyh, İslam düşüncesinin ilk dilbilimsel metni olarak kabul edilen bu eserinde, fasih bir Arabın dil kullanımının zihnî temsillerini sunmayı amaçlar. Dolayısıyla, anlamlı bir bildirimin nasıl inşâ edildiği, asıl anlamın nasıl tayin edildiği ve tarafların ortak bir anlama ulaşma imkanı gibi sorulara cevap bulmak; yabancı bir düşüncenin henüz dahil olmadığı erken dönem İslam düşüncesi kurucu metinlerinin anlamı nasıl ele aldığına ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anlam, Sîbeveyh, Erken Dönem İslam Düşüncesi.

SĪBAWAYH'S DEFINITION AND INTERPRETATION OF MEANING IN EARLY ARABIC LINGUISTICS

Abstract

When one person wants to convey a message to another person, they use language as a tool. The common language shared by both individuals enables effective communication, allowing the speaker to express his or her thoughts and the listener to understand them using words. Meaning is created by the speaker through the use of words and the underlying linguistic framework and interpreted by the listener. Shaped by the consensus of the society that both individuals share, this language contains a rich set of expressions and complex structures. Despite this shared consensus, many factors surrounding language, such as the speaker, the addressee and the context in which they live, cause words and syntactic markers to have different meanings for the users of the language. This has led to problems of unity or precision of meaning in language.

From the perspective of Islamic thought, addressing this issue is crucial, not only due to the necessity of correctly understanding sacred texts and acting upon their understood meanings, but also because social obligations are often constructed through individuals' statements. As a result, constructing the utterance that conveys meaning or correctly interpreting an uttered statement in Islamic thought, holds a central role. The aim of this study is to examine how one of the foundational thinkers of Islamic thought, Sîbawayh (d. 180/796), defines meaning within the framework of his book al-Kitāb, which is recognized as the first comprehensive linguistic work. When Sîbawayh aimed to protect the Arabic language from decline and to record the development of linguistic understanding in Islamic thought up to his time, He also explored these topics in his work. This study aims to shed light on how meaning is determined in early İslamic thought.

Keywords: Meaning, Sībawayh, Early İslamic Thought.

Ş-N-ʿA ile ʿA-M-L ve Ḥ-B-Ṭ ile B-Ṭ-L KÖKLERİNİN DİLSEL TAHLİLİ: HÛD SURESİ 16. AYET ÖZELİNDE BİR İNCELEME

Ahmet GÜR

Öğr.Gör.Dr. Kilis 7 Aralık Üniv., ahmet.gur@kilis.edu.tr ORCID: 0000-0003-4273-4742

Özet

Kur'an-ı Kerim, hem ilahi mesajları hem de derin anlam katmanlarına sahip dilsel zenginliği ile dikkat çeken ve belagat yönüyle bir benzerini getirmede insanları aciz bırakan ilahi bir kitaptır. Bu nedenle Kur'an ayetlerinde geçen kelimelerin köklerini dilbilimsel özellikleri ve anlam derinlikleriyle incelemek, Kur'an'da verilmek istenen mesajın daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacak önemli bir çaba olacaktır.

Bu çalışmada, Hûd suresi 16. ayetinde geçen ṣ-n-ʿa ile ʿa-m-l ve ḥ-b-ṭ ile b-ṭ-l kökleri, dilbilimsel açıdan incelenecek ve bu köklerin etimolojileri, Cahiliye dönemi şiirlerindeki kullanımları ile bu köklere ilk dönem Kur'an tefsirlerinde hangi anlamlar yüklendiği analiz edilecektir. Zira ṣ-n-ʿa ile ʿa-m-l ve ḥ-b-ṭ ile b-ṭ-l kökleri, görünüşte benzer anlamlar taşısalar da onların derinlemesine bir dilbilimsel incelemesi, Hûd suresi 16. ayet özelinde Kur'an'daki bu kavramların daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Çalışmanın odak noktasını şu iki soru oluşturacaktır: Ḥ-b-ṭ ve b-ṭ-l kökleri, genellikle *"eylemlerin boşa gitmesi"* anlamında kullanılsa da, etimolojik açıdan aralarındaki ince farklar nedir? Aynı şekilde ṣ-n-ʿa ile ʿa-m-l kökleri, *"yapmak, işlemek"* manasında sıkça

birbirinin yerine kullanılsa da, dilde taşıdıkları anlam derinlikleri ve incelikleri nasıl ayrışmaktadır?

Bu sorulara cevap bulabilmek için şu yöntemler kullanılacaktır:

1- Etimoloji ve Sözlük İncelemesi: Ḥ-b-ṭ ve b-ṭ-l köklerinin erken dönem sözlüklerdeki tanımları analiz edilecek; bu köklerin *"boşa gitme"* anlamı, ilk anlamları ile karşılaştırılacaktır. Yine ṣ-n-ʿa ile ʿa-m-l köklerine verilen *"yapmak ve işlemek"* gibi anlamların etimolojileri üzerinde durulacak ve aralarındaki anlam farklılığı ortaya konulacaktır. Mesela ḥ-b-ṭ kökünün *"hayvanların zehirli ot yemesi sonucu acı çekerek ölmeleri"* anlamından nasıl geliştiği ve bu mananın Kur'an'daki kullanımına nasıl yansıdığı incelenecektir.

2- Dilbilimsel İlişkiler: Bu köklerin diğer kelimelerle ilişkileri, semantik açıdan değerlendirilecektir.

3- Cahiliye veya Muhadram Şairlerden Şiir Örnekleri: Bu köklerin Cahiliye dönemi şiirlerinde nasıl kullanıldığına dair örnekler verilecek ve o dönemde bunların hangi anlam katmanları taşıdığı gösterilecektir.

4- Kur'an İçi ve Dışı Bağlamları Açısından İncelenmesi: İlk dönem tefsirlerinde sahabe ve tâbiîn neslinin bu köklere yükledikleri anlamlar ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Bu çalışma, Hûd suresi 16. ayet özelinde Kur'an'daki ṣ-n-ʿa ile ʿa-m-l ve ḥ-b-ṭ ile b-ṭ-l köklerinin hem etimolojik hem de anlam bilimsel analizine odaklanarak, dilin zenginliğini ve inceliklerini daha iyi kavramaya yönelik bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arap dili ve belagati, Dilsel tahlil, Hûd suresi

A LINGUISTIC ANALYSIS OF THE ROOTS Ṣ-N-ʿA and ʿA-M-L and Ḥ-B-Ṭ and B-Ṭ-L: A STUDY FOCUSED ON VERSE 16 OF SURAH HŪD

Abstract

The Holy Qur'an is a divine book that draws attention with both its divine messages and its linguistic richness, offering deep layers of meaning that leave people incapable of producing anything comparable in terms of eloquence. For this reason, analyzing the roots of words in Qur'anic verses, along with their linguistic features and depth of meaning, will be a significant effort contributing to a better understanding of the message conveyed in the Qur'an.

In this study, the roots ṣ-n-ʿa, ʿa-m-l, ḥ-b-ṭ, and b-ṭ-l in verse 16 of Surat al-Hūd will be examined linguistically. Their etymologies, their usage in the poetry of the Jahiliyyah period, and the meanings attributed to these roots in early Qur'anic exegesis will be analyzed. Although the roots ṣ-n-ʿa, ʿa-m-l, ḥ-b-ṭ, and b-ṭ-l may seem to have similar meanings, an in-depth linguistic analysis of them will enhance our understanding of these concepts in the Qurʾān, with a particular focus on verse 16 of Surah al-Hūd.

The focus of the study will be on the following two questions: Although the roots ḥ-b-ṭ and b-ṭ-l are often used in the sense of 'the wasting away of actions', what are the subtle etymological differences between them? Similarly, although the roots ṣ-n-ʿa and ʿa-m-l are often used interchangeably in the sense of 'to do, to work', how do they differ in their depth and subtlety of meaning?

The following methods will be used to answer these questions:

1- Etymology and Dictionary Analysis: The definitions of the roots ḥ-b-ṭ and b-ṭ-l in early dictionaries will be analyzed; the meanings of ‘wasting away’ associated with these roots will be compared with their original meanings. Similarly, the etymologies of the meanings given to the roots ṣ-n-ʿa and ʿa-m-l, such as ‘to make’ and ‘to work’, will be analyzed to reveal the differences in their meanings. For example, how the root ḥ-b-ṭ developed from the meaning of ‘the painful death of animals as a result of eating poisonous grass’ and how this meaning is reflected in its usage in the Qur'an will be examined.

2- Linguistic Relations: The relationships of these roots with other words will be evaluated semantically.

3- Poetry Examples from Jahiliyyah or Muhadram Poets: Examples of how these roots were used in the poetry of the Jahiliyyah period will be provided, showcasing the layers of meaning they carried during that time.

4- Analyzing in terms of the Qur'anic and Extra-Qur'anic Contexts: In early exegesis, the meanings attributed to these roots by the Companions and the generation of the Tabi’un will be explored.

This study aims to contribute to a better understanding of the richness and subtleties of language by focusing on both etymological and semantic analysis of the roots ṣ-n-ʿa, ʿa-m-l, ḥ-b-ṭ, and b-ṭ-l in the Qur'an, with a special focus on verse 16 of Surat al-Hūd.

Keywords: Arabic language and rhetoric, linguistic analysis, Surah al-Hūd

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ARASINDAKİ SİYASAL KUTUPLAŞMA DÜZEYİNİN ÖLÇÜLMESİ: BİGA İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ[1]

Remzi Tunahan TEKBIYIK

Çanak. Onsekiz Mart Üni., Lisans Öğr., tkbyktunahan@gmail.com, 0009-0007-0169-9879

Tahir Anıl GÜNGÖRDÜ

Çanak Onsekiz Mart Üni., Arş. Gör., tahir.gungordu@comu.edu.tr, 0000-0002-8130-3075

Özet

Bu çalışma, Türkiye’de siyasal kutuplaşma çalışmaları literatürüne katkı yapmayı amaçlamaktadır. Kutuplaşma literatüründe birer alt kategori olarak bulunan parti sistemi kutuplaşması (party system polarization) ve seçmen kutuplaşması (voter polarization) kavramlarına aynı anda odaklanmaktadır. Araştırmanın amacı dahilinde eleştirel düşünce becerilerindeki gelişmişlik ve farklı fikirleri duyma konusundaki alışkanlıkları nedeniyle üniversite öğrencileri arasında bir ölçüm yapılması araştırmaya değer bulunmuştur. Nicel araştırma desenlerinden tarama modeli olarak şekillendirilen araştırma, CSES’in uluslararası alanda kullanılan ölçeğinin kutuplaşmayla ilgili olan kısmının Türkçeye uyarlanmış hâlinden yararlanmaktadır. Çalışmanın araştırma sorusu, Türkiye’deki siyasal kutuplaşma düzeyinin hangi seviyede olduğu ile ilgilidir. Bu kapsamda varsayımlar, erkekler arasında

[1] Bu bildiri, TÜBİTAK tarafından 2209-A projeleri kapsamında 2023/1 döneminde desteklenen “Üniversite Öğrencileri Arasındaki Siyasal Kutuplaşma Düzeyinin Ölçülmesi: Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği” isimli proje kapsamında üretilmiştir.

siyasal kutuplaşma düzeyinin kadınlara kıyasla daha fazla olması, eğitim düzeyi arttıkça siyasal kutuplaşma düzeyinin azalması, kişilerin eğitim gördükleri bölümlerin, kökenlerinde göçmenlik olmasının, kentsel ya da kırsal alanlarda yaşamalarının siyasal kutuplaşma üzerinde anlamlı bir değişime neden olması ve son olarak kişilerin gelir seviyeleri yükseldikçe siyasal kutuplaşma düzeyinin azalması beklentileri etrafında şekillendirilmiştir. Araştırma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi bünyesindeki Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerini kapsamaktadır. Fakültede 2024 yılı itibarıyla 7 ayrı bölüm ve 1518'i kadın, 1423'ü erkek olmak üzere toplam 2941 öğrenci bulunmaktadır. Bu evren içerisinden kadın ve erkek sayıları dikkate alınarak 173 kadın, 167 erkek öğrenci olmak üzere 340 kişi örneklem açısından literatürce yeterli sayılmaktadır. Araştırma kapsamında kadın ve erkek oranının korunması koşuluyla 387 kişilik bir örneklemden veri toplanmıştır. Örneklemde basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamındaki tüm çıktılar birlikte değerlendirildiğinde üniversite öğrencileri arasında aşırı siyasal kutuplaşmanın, Meclis dışında kalmış partilere yoğun ilginin ve Meclis'te bir parti dışındaki seçenekleri değersiz bulma eğiliminin varlığı açıkça gözlemlenebilmektedir. Çalışmanın çıkış noktası olan siyasal/idari bilgiler eğitimini yoluyla kutuplaşmanın azaltılabileceği varsayımının ise geçersiz göründüğünü söylemek yerinde olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Parti Sistemi Kutuplaşması, Seçmen Kutuplaşması, Seçim Çalışmaları, CSES, Dalton Endeksi.

MEASURING THE LEVEL OF POLITICAL POLARIZATION AMONG UNIVERSITY STUDENTS: THE CASE OF BİGA FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES[2]

Abstract

This study aims to contribute to the literature on political polarization in Turkey. It simultaneously focuses on the concepts of party system polarization and voter polarization, which are both sub-categories in the polarization literature. For the purpose of the study, it was deemed worthwhile to conduct a measurement among university students due to their advanced critical thinking skills and their habits of hearing different opinions. The study, which is shaped as a survey model from quantitative research designs, utilizes the Turkish adaptation of the internationally used scale of CSES related to polarization. The research question of the study is about the level of political polarization in Turkey. In this context, the assumptions are shaped around the expectations that the level of political polarization is higher among men than among women, that the level of political polarization decreases as the level of education increases, that the departments of education, immigration in origin, living in urban or rural areas cause a significant change in political polarization, and finally that the level of political polarization decreases as the income level of individuals increases. The research covers the students of Biga Faculty of Economics and Administrative Sciences of Çanakkale Onsekiz Mart University. As of 2024, the faculty has 7 different departments and a total of 2941 students, 1518 of whom are female and 1423 of whom are male. Considering the number of women and men in this universe, 340 people, 173 female and 167 male students, are considered sufficient in terms of sampling by the literature. Within the scope of the research, data were collected from a sample of 387 people, provided that the

[2] This paper was produced within the scope of the project titled "Measuring the Level of Political Polarization among University Students: The Case of Biga Faculty of Economics and Administrative Sciences" supported by TUBITAK within the scope of 2209-A projects in the 2023/1 period.

ratio of women and men was maintained. Simple random sampling method was used in the sample. When all the outputs within the scope of the study are evaluated together, it can be clearly observed that there is extreme political polarization among university students, intense interest in parties outside the Parliament and a tendency to find the options other than a party in the Parliament worthless. It would be appropriate to say that the assumption that polarization can be reduced through political/administrative studies education, which is the starting point of the study, seems to be invalid.

Keywords: Party System Polarization, Voter Polarization, Election Studies, CSES, Dalton Index.

SEÇME HAKKI VE 1924 ANAYASASI DÖNEMİ

İnci ÇOBAN İNCE

Dr.Öğr.Üyesi, Çankırı Karatekin Üniv., inci.ince@karatekin.edu.tr, 0000-0002-0688-501X

Özet

Seçme hakkı siyasi haklar içinde yer alan temel bir haktır. Bu hak demokrasinin tanımlanması noktasında da bir kriter olarak ortaya çıkmaktadır. Zira demokratik bir ülkede belirli aralıklarla yapılan seçimlerde vatandaşlar seçme hakkını kullanmaktadır. Ancak bu seçme hakkının kullanımı genel oy, eşit oy, gizli oy gibi bazı demokratik ilkelere dayanmalıdır. Sayılabilecek ilkelerin hepsi önemli olmakla birlikte, genel oy ve eşit oy ilkeleri üzerinde özellikle durmak önem taşımaktadır. Zira bir ülkede vatandaşlar oy hakkına sahip olma noktasında eşit olmalı; herkes oy hakkına sahip olmalı ve bazı kimselerin birden fazla oy hakkı olmamalıdır.

1924 Anayasası üzerinde bir değerlendirme yapıldığında öncelikle belirtmek gerekir ki, temel hak ve hürriyetleri düzenlemiş, seçme ve seçilme hakkına da yer vermiş bir anayasadır. 1924 Anayasası'nı seçme hakkı açısından tartışmaya açan hususlar ise, Anayasa'nın yürürlükte kaldığı dönemin bir kısmında genel oy ilkesine olan aykırılık ve 1946 yılına kadar iki dereceli seçim sisteminin uygulanmış olmasıdır. Bu çalışma 1924 Anayasası dönemini bu iki husus üzerinden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle genel oy ilkesi açısından bir değerlendirme yapılacak ve 1924 Anayasası'nın kabul edilen ilk metninde kadınlara tanınmayan seçme ve seçilme hakkının bu ilkeye aykırılığı tartışılacaktır. Bu bağlamda 1934 yılında kadınlara seçme ve seçilme hakkının tanınmasının genel oy ilkesinin hayata geçirilmesindeki önemine vurgu yapılacaktır. Sonrasında Anayasa'nın yürürlükte kaldığı dönemin büyük bir kısmında uygulanan seçmenlerin temsilcilerini doğrudan seçemediği iki dereceli seçim sisteminin oy hakkı ve dolayısıyla da seçme hakkı üzerindeki etkisi açıklanmaya çalışılacaktır. Bu noktada 1924 Anayasası'nın hem tek partili hem de çok partili dönemde uygulanmış olması da değerlendirilecektir. Çalışmanın yöntemi literatür taramasına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tutanaklarına dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Seçme Hakkı, 1924 Anayasası, Genel Oy İlkesi, Seçim Sistemi.

RIGHT TO CHOOSE AND 1924 CONSTITUTION PERIOD

Abstract

Right to choose is a fundamental right within political rights. This right also emerges as a criterion in defining democracy. Because in a democratic country, citizens use the right to choose in elections held at certain intervals. However, the use of this right to choose should be based on certain democratic principles such as universal suffrage, equal suffrage, and secret ballot. Although all of the principles that can be listed are important, it is especially important to focus on the principles of universal suffrage and equal suffrage. Because in a country, citizens should be equal in terms of having the right to vote; everyone should have the right to vote, and some people should not have more than one vote.

When an evaluation is made on the 1924 Constitution, it should first be stated that it is a constitution that regulates fundamental rights and freedoms and includes the right to vote and to be elected. The issues that brought the 1924 Constitution into question in terms of the right to choose were the fact that it was contrary to the principle of universal suffrage during part of the period in which the Constitution was in force and that the two-stage electoral system was implemented until 1946. This study aims to evaluate the period of the 1924 Constitution based on these two issues. In line with this purpose, first of all, an evaluation will be made in terms of the principle of universal suffrage and the contradiction of the right to vote and be elected, which was not granted to women in the first accepted text of the 1924 Constitution, with this principle will be discussed. In this context, the importance of granting women the right to vote and be elected in 1934 in implementing the principle of universal suffrage will be emphasized. Then, the effect of the two-stage election system, in which voters could not directly elect their representatives, which was implemented during most of the period in which the Constitution was in force, on the right to vote and therefore the right to choose will be explained. At this point, the fact that the 1924 Constitution was implemented in both single-party and multi-party periods will also be evaluated. The method of the study is based on literature review and the minutes of the Turkish Grand National Assembly.

Keywords: Right to Choose, 1924 Constitution, Universal Suffrage Principle, Election System.

MİSYONERLİK OLGUSUNUN SEBİLÜRREŞAD DERGİSİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ[3]

Berna Karaloğlu

Arş.Gör. Kilis 7 Aralık Üniv., bernagunduz@kilis.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9717-029X

Özet

Sebilürreşad dergisi İslamcılık ideolojisinin savunuculuğunu yapmak için kurulan Eşref Edip Fergan'ın başyazarlığında bulunduğu Türk siyasal hayatında yer alan en önemli dergilerin başında gelir. 1908 yılında Meşrutiyet döneminde Sırat-ı Müstakim adı altında yayın hayatına başlayan dergi 1925 Takrir-i Sükun Kanunu ile kapatılmış, fakat sonrasında 1948 yılında tekrar yayın hayatına başlayarak 1966 yılına kadar devam etmiştir. Bu bildirinin amacı Sebilürreşad dergisinde ele alınan misyonerlik olgusunun analizini yapmaktır. Bu anlamda söylem analizi yöntemi kullanılarak dergideki Hıristiyanlık ve Batılılaşma hareketlerine yönelik makaleler taranıp değerlendirilecektir. İslam birliği ve İslam ahlakı

[3] Bu bildiri özeti Berna Karaloğlu'nun Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı'nda yapmakta olduğu doktora tezinden türetilmiştir.

temelinde dünya görüşüne sahip olan dergi, misyonerliği İslamiyet'in karşısına çıkan çok büyük bir "kara tehlike" ve düşman olarak görmüştür. Müslümanları sürekli tuzağına düşürmeye çalışan ve bu anlamda her daim taktikler geliştiren bir profilde tasvir edilen misyonerler Batılılaşma hareketleri ile memlekette daha fazla hareket kabiliyetine sahip oldukları iddia edilmiştir. Sebilürreşad, misyonerler için öncelikli hedefin İslam ülkeleri olduğunu ve bu ülkeler arasında da Türkiye'deki Müslümanların Hıristiyanlaştırılmasının öncelik arz ettiğini belirtmiştir. Batılılaşma ve Islahat gibi yenilik hareketlerinin toplumun Hıristiyanlaşmasına zemin hazırlayan yönelimler olduğunu savunan dergi reform hareketlerinin yerli kültürel değerlere halel getirmediği takdirde kabul edilebilir olduğunu savunur. "Ecnebi mütehassıs" ve bunların toplumdaki yerli işbirlikçilerinin o toplumun kültürel değerlerini yozlaştıran en önemli unsurlar olarak görür. Hıristiyanlığın da ancak kendi değerlerini yitirmiş bir toplumda serbestçe yayılabileceği ifade eder. Bu bağlamda Sebilürreşad, misyonerlerin bir toplumda doğrudan Hıristiyan kültürünü yaymadan önce o toplumu kültürel ve dini anlamda silikleştirip manevi yönden duyguları güçsüzleştirmek hedefinde olduğunu dile getirmiştir. Ayasofya caminin müzeye dönüştürülmesi misyonerlik faaliyetlerinin bir sonucu olarak değerlendirilmiştir. Batı'nın gözünde Ayasofya "Ortodoks dünyasının Mekke'si" konumundadır. Hıristiyanlık dünyasının özellikle kendi öz değerlerini yitirmiş Batı hayranı kişi ve işbirlikçileri aracılığıyla misyonerlik faaliyetlerini yürüttüğü dergi tarafından oluşturulan en önemli söylemdir. Bu doğrultuda bu bildiride Sebilürreşad dergisine göre misyonerlik faaliyetlerinin Türkiye'de nasıl geliştiği ve şekillendiği analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Misyonerlik, Sebilürreşad, Batılılaşma

EVALUATION OF MISSIONARY PHENOMENON THROUGH SEBİLÜRREŞAD MAGAZINE

Abstract

Sebilürreşad magazine is one of the most important magazines in Turkish political life, with Eşref Edip Fergan as the editor-in-chief, which was established to advocate the ideology of Islamism. Started in 1908 during the Constitutional Monarchy period under the name Sırat-ı Müstakim, the magazine was closed down with the Takrir-i Sükun Law of 1925, but then started its publication life again in 1948 and continued until 1966. The aim of this paper is to analyze the missionary phenomenon discussed in Sebilürreşad magazine. In this sense, using the discourse analysis method, the articles on Christianity and Westernization movements in the magazine will be scanned and evaluated. The magazine, which has a worldview based on Islamic unity and Islamic morality, saw missionaryism as a great danger and enemy of Islam. Missionaries, who were portrayed as constantly trying to trap Muslims and always developing tactics in this sense, were claimed to have more mobility in the country with the Westernization movements. Sebilürreşad stated that the primary target for missionaries was Islamic countries and among these countries, the Christianization of Muslims in Turkey was a priority. The magazine argued that reform movements such as Westernization and reform were orientations that paved the way for the Christianization of society, and that reform movements were acceptable as long as they did not prejudice local cultural values. The magazine sees "foreign experts" and their local collaborators in the society as the most important elements that corrupt the cultural values of that society. It states that Christianity can only spread freely in a society that has lost its own values. In this context, Sebilürreşad stated that before directly spreading Christian culture in a society, missionaries aimed to dull that society culturally and religiously and weaken its spiritual feelings. The conversion of the Hagia Sophia mosque into a museum was evaluated as a

result of missionary activities. In the eyes of the West, Hagia Sophia is the “Mecca of the Orthodox world”. The most important discourse created by the magazine is that the Christian world carries out its missionary activities through people and collaborators who are admirers of the West, especially those who have lost their own values. Accordingly, this paper will try to analyze how missionary activities developed and took shape in Turkey according to Sebilürreşad magazine.

Key Words: Missionary, Sebilürreşad, Westernization

MARKA KİMLİĞİ GELİŞTİRMEDE STRATEJİK BİR YAKLAŞIM OLARAK KÜLTÜREL ÖZGÜNLÜK

Bilal ÇELİK

Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniv., bcelik@bayburt.edu.tr, ORCİD: 0000-0001-6253-3177

Kübra YAŞAROĞLU

YL Öğrenci, Bayburt Ü. kubrayasaroglukubra@gmail.com ORCİD: 0009-0007-6336-7941

Özet

Tüketici pazarlarındaki kültürel çeşitliliğin küreselleşmeyle birlikte körüklenmesi postmodern toplumlarda markalaşma konusunda zorluklar çıkarmaktadır. Bunun arka planında ise tüketicilerin markaları farklı algılayıp değerlendirmeleri ve tüketicilerle güçlü duygusal bağlar kurmanın giderek zorlaşması gibi nedenlerin yer aldığı bilinmektedir. Bu kapsamda yapılan araştırmalar kültürel bağlamların deneyimlerle bağlantılı duygular, davranışlar ve biliş gibi bireysel düzeydeki faktörleri etkileyebileceğini göstermektedir. Tüketim uygulamaları ayrıca kişinin deneyimlerinden yola çıkarak kimlik arama, dış izleyicilerle bağlantı kurma ve onlardan bilgi edinme ihtiyacıyla ilişkilendirilmektedir. Bu etkinlikler sembolik formların, popüler karakterlerin ve derinlemesine anlatıların oluşmasına yol açmakta ve bu bilgi toplumların kültürel pratiklerini anlamak için kullanılabilmektedir. Bu bağlamda marka özgünlüğü, sürdürülebilir büyüme için en güçlü konumlandırma stratejilerinden biri olarak değerlendirilebilir. Ancak kimliğini kültürel özgünlükle uyumlu hale getiren markalar, mesajlarının ve görsellerinin bünyesinde barındırdığı kültürün gerçek doğasını yansıttığından emin olmalıdır. Bu arayış sadece gelenekleri korumak ya da statik bir kültürel kimliği sürdürmekle ilgili değil; daha ziyade hem iç paydaşlar hem de dış hedef kitlede yankı uyandıran dinamik, canlı bir kültür ifadesini teşvik etmekle ilgilidir. Bir kültürü tanımlayan kökenlere, değerlere ve uygulamalara derin bir anlayış ve saygı duymayı ve bu unsurların işletmenin operasyonlarına, marka bilinci oluşturma ve müşteri etkileşimi stratejilerine düşünceli bir şekilde entegre edilmesini içerir. Bu kapsamda ele alınan çalışmanın amacı bölgesel kalkınmada etkili olan yöresel ürünlerde kültürel özgünlüğün marka kimliği geliştirmedeki etkisinin araştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda gerekli veri setinin elde edilebilmesi için beklenmedik iç görüleri keşfetme esnekliği sunan nitel araştırma yönetmelerinden yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda 12 kişi ile yüz-yüze mülakat yapılmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Analizler sonucunda tüketicilerin marka kimliği oluşturtulmasında kültürel özgünlük beklentileri dikkate alınarak bu doğrultuda öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimler: Marka Kimliği, Kültürel Özgünlük, Yöresel Ürün

CULTURAL AUTHENTICITY AS A STRATEGIC APPROACH TO BRAND IDENTITY CULTIVATION

Abstract

The fueling of cultural diversity in consumer markets along with globalization creates difficulties in branding in postmodern societies. It is known that the reasons behind this are that consumers perceive and evaluate brands differently and that it is becoming increasingly difficult to establish strong emotional bonds with consumers. Research conducted in this context shows that cultural contexts can influence individual-level factors such as emotions, behaviors and cognition related to experiences. Consumption practices are also associated with the need to seek identity through one's experiences and to connect with and gain knowledge from external audiences. These activities lead to the creation of symbolic forms, popular characters and in-depth narratives, and this information can be used to understand the cultural practices of societies. In this context, brand authenticity can be considered one of the most powerful positioning strategies for sustainable growth. However, brands that align their identity with cultural authenticity must ensure that their messages and visuals reflect the true nature of the culture they embody. This quest is not just about preserving traditions or maintaining a static cultural identity; rather, it is about fostering a dynamic, vibrant expression of culture that resonates with both internal stakeholders and external audiences. It involves a deep understanding and respect for the origins, values and practices that define a culture and the thoughtful integration of these elements into a business's operations, branding and customer engagement strategies. The aim of the study discussed in this context is to investigate the effect of cultural originality on brand identity development in local products that are effective in regional development. For this purpose, in order to obtain the necessary data set, a semi-structured interview technique, one of the qualitative research methods that offers the flexibility to discover unexpected insights, was used. In this context, face-to-face interviews were conducted with 12 people and the data obtained was analyzed using the content analysis method. As a result of the analyses, suggestions were developed in this direction, taking into account consumers' expectations of cultural authenticity in creating a brand identity.

Key Words: Brand Identity, Cultural Authenticity, Local Product

MODERN DÜŞÜNCEDE ÖZGÜRLÜK ANLAYIŞI: ALEXİS DE TOCQUEVİLLE VE JOHN STUART MİLL KARŞILAŞTIRMASI

Ahmet Bingöl

Dr.Öğr.Üyesi Ağrı İbrahim Çeçen Üniv., abingol25@hotmail.com, 0000-0003-4627-3015

Özet

Özgürlük kavramı, felsefenin temel konularından biri olarak bireyin iradesi, toplumsal yapı ve devlet sınırları içinde sürekli bir sorgulama alanı olmuştur. Felsefi olarak, özgürlük genellikle bireyin dışsal ve içsel baskılardan bağımsız karar verebilme yetisi şeklinde ele alınır. Antik dönemden itibaren, özgürlük üzerine yapılan tartışmalar modern dönemde demokrasi ile ilişkili olarak daha da karmaşıklaşmış ve bireyin haklarının korunması ile toplumsal düzenin sağlanması bağlamında ele alınmıştır. Bu çalışma, modern özgürlük kavramını Alexis de Tocqueville ve John Stuart Mill'in düşünceleri çerçevesinde karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Tocqueville, Amerika'da Demokrasi adlı eserinde

demokratik toplumlarda özgürlüğün tehdit altında olabileceğini savunarak çoğunluğun tiranlığı kavramını ileri sürmüştür. Bu bağlamda, özgürlüğü yalnızca bireyin kendini gerçekleştirmesi için değil, aynı zamanda toplumun sürdürülebilirliği için de önemli bulur. John Stuart Mill ise Özgürlük Üzerine adlı eserinde bireysel özgürlüğü zarar ilkesi çerçevesinde ele alır. Mill'e göre, bireyin özgürlüğü yalnızca başkalarına zarar verme durumunda sınırlandırılabilir. Mill, özgürlüğü bireyin kendini geliştirme süreci olarak görür ve toplumun bu sürece müdahale etmemesi gerektiğini savunur. Sonuç olarak, Tocqueville ve Mill'in özgürlük üzerine geliştirdikleri düşünceler, modern toplumlarda özgürlüğün anlamı ve sınırları hakkındaki tartışmalara ışık tutmakta ve bu kavramın önemini vurgulamaktadır. Bu çalışmada betimsel bir yöntem kullanılarak, Tocqueville ve Mill'in özgürlük anlayışları mukayese edilmekte, özgürlük, demokrasi ve toplumsal yapı üzerine geliştirdikleri görüşler incelenmektedir. Bu karşılaştırma, her iki düşünürün özgürlüğü nasıl algıladığı ve demokratik toplumlarda bireyin konumunu nasıl gördüklerine dair özgün bir perspektif sunmayı hedeflemektedir. Çalışma, özgün kaynaklar ve modern literatüre dayanarak güncel felsefi tartışmalara katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aydınlanma, Özgürlük, Modern dönem, Alexis de Tocqueville, John Stuart Mill.

THE UNDERSTANDING OF FREEDOM IN MODERN THOUGHT: A COMPARISON OF ALEXIS DE TOCQUEVILLE AND JOHN STUART MILL

Abstract

The concept of freedom, as one of the fundamental issues of philosophy, has been a field of constant questioning within the boundaries of the individual's will, social structure and the state. Philosophically, freedom is generally considered as the ability of the individual to make decisions independent of external and internal pressures. Since antiquity, the debates on freedom have become more complex in the modern period in relation to democracy and have been discussed in the context of protecting the rights of the individual and ensuring social order. This study aims to compare the modern concept of freedom within the framework of the ideas of Alexis de Tocqueville and John Stuart Mill. In his Democracy in America, Tocqueville argued that freedom in democratic societies may be under threat and put forward the concept of tyranny of the majority. In this context, he finds freedom important not only for the self-realization of the individual but also for the sustainability of society. John Stuart Mill, on the other hand, in his work On Liberty, discusses individual freedom within the framework of the principle of harm. According to Mill, an individual's freedom can only be limited if it harms others. Mill sees freedom as a process of self-development and argues that society should not interfere in this process. In conclusion, Tocqueville and Mill's ideas on freedom shed light on the debates about the meaning and limits of freedom in modern societies and emphasize the importance of this concept. In this study, using a descriptive method, Tocqueville and Mill's conceptions of freedom are compared and their views on freedom, democracy and social structure are analyzed. This comparison aims to provide a unique perspective on how both thinkers perceive freedom and how they view the position of the individual in democratic societies. The study aims to contribute to current philosophical debates based on original sources and modern literature.

Keywords: Enlightenment, Freedom, Modern Era, Alexis de Tocqueville, John Stuart Mill.

TEKNOPEDAGOJİK EĞİTİM KAPSAMINDA İNGİLİZCE ÖĞRENİMİNE YÖNELİK TASARLANAN METAVERSE ORTAMININ DİJİTAL ETİK VE VATANDAŞLIK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Ada TOMSUK

Öğrenci, Eskişehir Eti Sos. Bil. Lisesi, adatomsuk@gmail.com, 0009-0006-6264-783X

Buğra KIRAÇ

Öğrenci, Eskişehir Eti Sos. Bil. Lisesi, bugrakirac00@hotmail.com, 0009-0001-3588-9685

Dr. Sadife DEMİRAL

Dr. Öğretmen, M.E.B., sadifede@gmail.com, https://orcid.org/0000-0003-3888-0413

Özet

Yabancı dil öğrenimi için artık geleneksel bir eğitim söz konusu değildir ve teknoloji geliştikçe modern bir eğitim adına alternatifler her geçen gün artmaktadır. Gelişen teknolojiyle birlikte ortaya çıkan kavramlardan biri de metaverse platformlarıdır. Metaverse platformlarıyla dilimize yerleşen dijital yerli kavramı, teknolojiyi aktif olarak kullanan genç bireylerle bağdaşmış ardından da dijital vatandaşlık ve etik kavramlarını beraberinde getirmiştir. Modern eğitimde ana amaçlardan biri eğlenerek öğrenmek ve eğitimi kalıcı hale getirmektir. Dolayısıyla günümüzde evrensel dil olarak kabul edilmesiyle ve okullarda 4+4+4 eğitim sistemi ile 2. sınıftan itibaren verilmeye başlanmasıyla oldukça önemli bir yere sahip olan İngilizce ve bu dilin eğitimi için de bu amaçlar farklılık göstermemektedir. İngilizce öğrenimini eğlenerek ve kalıcı bir şekilde öğretmek metaverse platformlarının kullanımıyla daha kolay bir hale gelebilmektedir. Bu platfomlarda İngilizce öğrenirken farklı konular ile alakalı bilgiler edinmek de metaverse evrenlerinin farklı bir avantajıdır. Metaverse platformlarının sağladığı bu avantajlardan yararlanılarak teknopedagojik eğitim kapsamında İngilizce becerilerini geliştirmeye yönelik sanal bir sınıf oluşturulmuştur. Oluşturulan bu sınıfla birlikte katılımcıların metaverse ortamında karşılaşabilecekleri tehlikelerden ne kadar korunabileceğinin ve etik çerçeveler içerisindeki sorumluluklara ne kadar uyabildiklerinin tespit edilebilmesi için dijital vatandaşlık ve etik düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Projede nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı karma yöntemin açımlayıcı sıralı deseninden yararlanılmıştır. Toplamda 20 katılımcıya açık uçlu görüşme soruları, dijital vatandaşlık ve dijital etik ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen verilerin bulgularının analizinde SPSS, Google Form ve Excel'den yararlanılmıştır. Sonuç olarak işlenen derslerde metaverse teknolojisinin kullanılması, öğrenimin kalıcılığını artırabilecek ve öğrenimi daha eğlenceli hale getirebilecek bir potansiyele sahiptir. Ancak metaverse teknolojisi kullanımında aksi bir olay gerçekleşmemesi için her şeyden önce öğrencilere uzman kişiler tarafından dijital vatandaşlık ve etik eğitimleri verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Metaverse, İngilizce, Dijital Vatandaşlık, Dijital Etik, Teknopedagoji

EXAMINING THE METAVERSE ENVIRONMENT DESIGNED FOR LEARNING ENGLISH AS A PART OF TECHNOPEDAGOGICAL EDUCATION IN THE CONTEXT OF DIGITAL ETHICS AND CITIZENSHIP

Abstract

There is no longer a traditional approach to education when it comes to learning foreign languages, and as technology develops, the alternatives for modern education expand. One of the terms that has emerged with the advancement of technology is metaverse platforms. The concepts of digital natives and digital ethics have entered our vocabulary alongside metaverse platforms. These terms are associated with young individuals who actively use technology. Learning through fun and making education permanent are some of the main goals of modern education. Therefore, these goals do not differ in Turkey for English education, which is taught starting from the 2nd grade in schools under today's 4+4+4 education system. Teaching English in a fun and lasting way is possible through the metaverse. Additionally, acquiring information about various topics while learning English on these platforms is another advantage of metaverse platforms. A virtual classroom has been created to improve English skills within the scope of technopedagogical education by utilizing the benefits provided by metaverse platforms. It aims to measure the participants' levels of digital citizenship and ethics to determine how well they can be protected from potential dangers they may encounter in the metaverse environment and how well they adhere to responsibilities within ethical frameworks in conjunction with the creation of this class. The project applied a mixed method with an explanatory sequential design and qualitative research methods. Open-ended interview questions and a digital citizenship and digital ethics scale were administered to a total of 20 participants. SPSS, Google Forms, and Excel were used in analyzing the results gathered from the data. As a result, the use of metaverse technology in the lessons has the potential to enhance the permanence of learning and make the learning experience more enjoyable. Nevertheless, to prevent any adverse occurrences during the use of metaverse technology, students must first receive training in digital citizenship and ethics from experts.

Keywords: Metaverse, English, Digital Citizenship, Digital Ethics, Technopedagogy

POSOFLU ÂŞIK ZÜLALİ'NİN ŞİİRLERİ: İŞLEVSEL HALK BİLİMİ KURAMIYLA YENİDEN OKUMA

Abdulhamit Toprak,

Dr.Öğr.Ü. Tokat Gaziosmanp. Üni.,abdulhamit.toprak@gop.edu.tr, 0000-0003-0717-5148

Özet

Âşık şiiri ve geleneği kökü Orta Asya Türk kültürüne kadar dayanan bir gelenektir. Bugüne kadar çeşitli sebeplerden ötürü önemli değişimler yaşayan âşıklık geleneği kültür elçileri olarak adlandırdığımız âşıklar tarafından dönemin şartlarına uydurularak varlığına sürdüregelen edebî ve sözlü kültür geleneğidir. 20. Yüzyılda yaşayan ve şiirlerinin kaynağını yaşayıp gördükleri, tasavvuf, milli duygular ve Türk tarihinin oluşturduğu görülen Âşık Zülâlî'nin eldeki yüz on beş şiiri incelenerek işlevsel halk bilimi kuramına göre ele alınmıştır. Böylece Âşık Zülâlî'nin şiirlerinde yeni işlevsel halk bilimi kuramları olup olmadığı üzerinde durulmuştur. Asıl adı Yusuf Zülâlî olan Âşık Zülâlî 1873 yılında Kars'ın Posof ilçesine Suskap köyünde doğmuştur. Ailenin altı çocuğundan dördüncüsü olan Âşık Zülâlî, medrese tahiili görerek Arapça ve Farsça öğrenmiştir. On iki yaşında gördüğü rüyalar üzerine "Bade içmiş ve Hak âşıkı" olarak şiir söylemeye başlamıştır. Türkiye'nin farklı yerlerinde yaşamak durumunda kalan Âşık, memleketine olan özlem nedeniyle şiirler söylemiş, aynı şekilde yaşadığı dönemde savaşların meydana gelmesi, düşman işgallerinin ve zulmünün baş göstermesi nedeniyle de şiirler söylemiştir. Âşık Zülâlî'nin gerçekleşen

olayları bizzat gözlemlemesi veya yaşaması, onu millî konularda ve toplumu eğitici, yönlendirici temalarda şiir söylemesini beraberinde getirmiştir. Şiirlerinde bir dönem duysal ve toplumsal eleştiri konulara yer verdiği görülen Âşık Zülâlî'nin yaşananlar nedeniyle millî konulara yöneldiği görülmüştür. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada Âşık Zülâlî'nin daha ulusal, didaktik ve protesto nitelikli şiirleri üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda işlevsel halk bilimi kuramına göre Kültürel belleği canlı tutma, eğitim ve uyanış çağrısı, itiraz ve ret kültürü, kültürel kimliği ve tarihi belirginleştirme gibi yeni işlevlerin yer aldığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Âşık şiiri, İşlevsel Halk Bilimi, Posoflu Âşık Zülâlî

POEMS OF AŞIK ZÜLALİ FROM POSOF: RE-READING WITH FUNCTIONAL FOLKLORE THEORY

Abstract

Aşık poetry and tradition is a tradition that dates back to Central Asian Turkish culture. The tradition of minstrelsy, which has undergone significant changes due to various reasons, is a literary and oral cultural tradition that has continued its existence by adapting to the conditions of the period by the minstrels we call cultural ambassadors. The one hundred and fifteen poems of Aşık Zülâlî, who lived in the 20th century and whose poems are believed to be based on his experiences, mysticism, national feelings and Turkish history, were examined and addressed according to the functional folklore theory. Thus, it was focused on whether there were new functional folklore theories in Aşık Zülâlî's poems. Aşık Zülâlî, whose real name was Yusuf Zülâlî, was born in 1873 in the village of Suskap in the Posof district of Kars. The fourth of the six children of the family, Âşık Zülâlî studied at the madrasah and learned Arabic and Persian. At the age of twelve, he began to write poetry as a "lover of wine and God" upon the dreams he had. Having to live in different parts of Turkey, Âşık wrote poems due to longing for his homeland, and also wrote poems due to the wars that occurred during his time, enemy occupations and oppression. Âşık Zülâlî's personal observation or experience of the events that took place led him to write poems on national issues and themes that educated and guided society. It has been observed that Âşık Zülâlî, who was seen to include emotional and social criticism in his poems for a while, turned to national issues due to the events that happened. In this study, where the qualitative research method was used, Âşık Zülâlî's more national, didactic and protest poems were emphasized. In this context, according to the functional folklore theory, it has been seen that there are new functions such as keeping cultural memory alive, education and awakening call, culture of objection and rejection, and clarifying cultural identity and history.

Keywords: Ashik Poetry, Functional Folklore, Ashik Zülâlî from Posof

BİR GELENEĞİ YENİDEN HATIRLAMAK: MANZUM SÖZLÜKLERİN MODERN EDEBİYAT EĞİTİMİNE MUHTEMEL KATKILARI

Orhan Gazi Gökçe

Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, gozardi@gmail.com, Orcid No: 0000-0002-3787-7960

Özet

Bu çalışmada, Osmanlı döneminde dil öğretiminde önemli bir yer tutan manzum sözlüklerin modern edebiyat eğitiminde sunabileceği imkânlar incelenmektedir. Manzum sözlükler,

kelimelerin ve anlamlarının şiir formunda düzenlendiği, bu sayede ezberlenmesi ve hatırlanması kolay olan pedagojik eserlerdir. Tarihsel olarak bu sözlükler Osmanlı eğitim sisteminde öğrencilere Arapça, Farsça ve Osmanlı Türkçesi gibi dillerin öğretilmesinde yaygın olarak kullanılmıştır. Bu çalışmada öncelikle manzum sözlüklerin tarihsel gelişimi, yapısal özellikleri ve Osmanlı eğitim sistemindeki fonksiyonları ele alınmaktadır. Bu eserlerin öğrencilerin dil becerilerini geliştirme, kelime dağarcığını genişletme ve dilin estetik yapısını kavrama konusundaki katkıları tarihsel bağlamda ele alınmaktadır. Çalışma bu hafıza tazeleme tarihsel mirasın modern eğitimde nasıl yeniden değerlendirilebileceğine odaklanmaktadır. Günümüz dil ve edebiyat eğitiminde kullanılan yöntemlerle manzum sözlüklerin potansiyel uyumluluğu üzerine yapılan analizler, şiir formunun dil öğretimindeki motivasyon artırıcı ve hafıza geliştirici özelliklerini özellikle odaklanmaktadır. Bu bağlamda manzum sözlüklerin modern eğitimde kullanımıyla ilgili şu sorulara yanıt aranmaktadır: Manzum sözlükler, günümüz edebiyat derslerine nasıl entegre edilebilir? Şiir formundaki bu eserler, öğrencilerin dil öğrenme süreçlerinde nasıl bir motivasyon kaynağı olabilir? Estetik ve ritmik anlatım, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini nasıl geliştirebilir? Bu sorular ışığında manzum sözlüklerin modern eğitimde kullanılabileceği çeşitli alanlar belirlenmiştir. Örneğin bu sözlüklerin dijital eğitim platformlarında interaktif olarak kullanılması, öğrencilere kelime öğretimi için alternatif bir yöntem sunabilir. Aynı zamanda, edebiyat derslerinde kullanılacak ders planları ve müfredat önerileri ile manzum sözlüklerin öğretmenler tarafından nasıl etkin bir şekilde kullanılabileceği tartışılmaktadır. Öğrencilerin manzum sözlükler aracılığıyla kendi şiirsel sözlüklerini oluşturabilecekleri yaratıcı proje çalışmaları da öneriler arasında yer almaktadır. Sonuç olarak manzum sözlüklerin modern edebiyat eğitimine entegrasyonu, dil öğretiminde estetik ve hafızaya dayalı yöntemlerin yeniden canlandırılması anlamına gelmektedir. Bu yaklaşım hem tarihsel bir mirasın korunmasına hem de öğrencilerin dil ve edebiyat becerilerinin geliştirilmesine yönelik yenilikçi çözümler sunabilir. Çalışma, bu potansiyelin eğitim alanında nasıl değerlendirilebileceğini ortaya koyarak eğitimcilere ve araştırmacılara yeni bakış açıları kazandırmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Manzum sözlük, Edebiyat eğitimi, Dil öğretimi, Gelenek

RECALLING A TRADITION: POSSIBLE CONTRIBUTIONS OF MANZUM DICTIONARIES TO MODERN LITERATURE INSTRUCTION

Abstract

This study examines the possibilities that verse dictionaries, which had an important place in language teaching in the Ottoman period, can offer in modern literature instruction. Manzum dictionaries are pedagogical works in which words and their meanings are arranged in the form of poems and thus easy to memorise and remember. Historically, these dictionaries were widely used in the Ottoman education system to teach languages such as Arabic, Persian and Ottoman Turkish to students. In this study, firstly, the historical development, structural features and functions of verse dictionaries in the Ottoman education system are discussed. The contributions of these works in improving students' language skills, expanding their vocabulary and comprehending the aesthetic structure of the language are discussed in a historical context. The study focuses on how this memory-refreshing historical heritage can be re-evaluated in modern education. The analyses of the potential compatibility of verse dictionaries with the methods used in contemporary language and literature instruction focus particularly on the motivational and memory-enhancing properties of the poetry form in language teaching. In this context, the following questions about the use of verse dictionaries in modern education are sought to be answered: How can

verse dictionaries be integrated into contemporary literature courses? How can these works in poetry form be a source of motivation for students' language learning processes? How can aesthetic and rhythmic expression develop students' creative thinking skills? In the light of these questions, various areas where verse dictionaries can be used in modern education have been identified. For example, the interactive use of these dictionaries on digital education platforms can offer students an alternative method for vocabulary teaching. At the same time, lesson plans and curriculum suggestions to be used in literature courses and how verse dictionaries can be used effectively by teachers are discussed. Creative project studies in which students can create their own poetic dictionaries through verse dictionaries are also among the suggestions. In conclusion, the integration of verse dictionaries into modern literature instruction means the revitalisation of aesthetic and memory-based methods in language teaching. This approach can offer innovative solutions for both the preservation of a historical heritage and the development of students' language and literary skills. The study aims to provide new perspectives to educators and researchers by revealing how this potential can be utilised in the field of education.

Keywords: Manzum dictionary, literature instruction, Language teaching, Tradition

YARALI ÜLKELER VE KADINLAR: KHALED HOSSEİNİ'NİN BİN MUHTEŞEM GÜNEŞ VE SİNAN AKYÜZ'ÜN İNCİR KUŞLARI ROMANLARININ KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEMESİ

Gülten AKGÜL

Filolog, Milli Eğitim Bakanlığı, gulakgul5@gmail.com, Orcid No: 0000-0002-0476-6826

Özet

Savaş, insanlık tarihinin en yıkıcı ve karmaşık olaylarından biridir. Toplumları köklü bir şekilde etkileyen ve bireylerin yaşamlarını derinden sarsan bu çatışmalar, yalnızca fiziksel yıkımla sınırlı kalmamış; aynı zamanda psikolojik travmalara, kültürel değişimlere ve toplumsal yapının yeniden şekillenmesine de yol açmıştır. Tarih boyunca savaşlar, milletleri bir araya getirirken ya da ayırırken, insani değerlerin, ahlâkî sorumlulukların ve toplumsal adaletin sorgulanmasına da neden olmuştur. Savaşlar, toplumsal yapıları ve bireylerin yaşamlarını derinden etkilerken, kadınlar üzerindeki etkileri çok daha belirgin ve çok yönlü olmuştur. Savaşlar, kadınları yalnızca doğrudan etkileriyle değil, aynı zamanda savaşın yarattığı toplumsal ve ekonomik değişimler yoluyla da etkilemiştir. Aynı zamanda, savaşlar kadınların savaş ekonomisindeki rollerini, toplum içindeki yerlerini ve toplumsal cinsiyet rollerini de yeniden şekillendirmiştir. Bu süreçler, kadınların toplumsal statüsünde köklü değişimlere yol açarken, aynı zamanda savaşın yıkıcı etkileri nedeniyle birçok karmaşa ve travma yaşamalarına neden olmuştur. Savaşların kadınlar üzerindeki etkilerinin kavranması, bu zorlukların daha iyi anlaşılmasını sağlarken, kadınların savaş sırasında ve sonrasında üstlendikleri çeşitli roller ve katkılar hakkında da bir anlayış geliştirilmesine yardımcı olur. Savaşların insanlık üzerindeki bu derin etkilerinin anlaşılması, geçmiş ve gelecekteki savaşların daha iyi yorumlanmasına ve daha barışçıl bir dünyanın inşasına katkıda bulunabilir. Edebiyat, bu etkileri anlamada güçlü bir araç olarak kullanılmaktadır. Savaşların kadınlar üzerindeki etkileri edebi eserler aracılığıyla anlaşılabilir. Bu bağlamda, bu çalışma, Afganistan doğumlu ve göçmeni olan Amerikalı yazar ve doktor olan Khaled Hosseini'nin (Halid Hüseyin) (1965–) *Bin Muhteşem Güneş* adlı romanı ile Türk gazeteci ve yazar Sinan Akyüz'ün (1972–) *İncir Kuşları* adlı romanı temel alınarak hazırlanmıştır. Çalışma, Bosna

ve Afganistan'daki savaşların kadın karakterler üzerindeki etkilerini karşılaştırarak, her iki romanın anlatılarını ve temalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Bosna ve Afganistan'daki savaşlar, her iki toplumda da derin sosyal ve kültürel yaralar açmıştır. *Bin Muhteşem Güneş* ve *İncir Kuşları*, kadın karakterler üzerinden bu etkileri yansıtarak savaşın toplumsal yapılar üzerindeki derin izlerini ortaya koymaktadır. Bu romanlar, savaşın kadınlar üzerindeki travmatik etkilerini ele alırken, bu etkilerin toplumsal ve bireysel sonuçlarını da gözler önüne sermektedir. Çalışmada, kadın karakterlerin savaş nedeniyle yaşadığı sosyo-psikolojik etkiler, travmaları ve toplumsal rollerine dair mücadeleleri detaylandırılmıştır. Bu çalışma, nitel ve karşılaştırmalı bir edebiyat yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Öncelikle her iki romandaki kadın karakterler ve savaşın onlara olan etkileri detaylı bir şekilde incelenmiş, romanların içerikleri karakter gelişimleri ve savaş teması bağlamında tartışılmıştır. Bu analizler, metinlerarası bir yaklaşım benimsenerek yapılmış ve belirli temalar üzerinden karşılaştırmalar gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulguları, Khaled Hosseini'nin *Bin Muhteşem Güneş* adlı romanında Afganistan'daki savaşın ve Taliban yönetiminin, kadın karakterler Meryem ve Leyla'nın hayatlarını derinden etkilediğini ortaya koymuştur. Meryem'in yaşadığı zorluklar ve Leyla'nın travmatik deneyimleri, savaşın kadınların yaşamlarındaki kısıtlamaları ve şiddeti artırarak eğitim ve sosyal yaşamlarını nasıl daralttığını göstermektedir. Sinan Akyüz'ün *İncir Kuşları* romanında ise, 1992 yılında Bosna'da patlak veren savaşın, fiziksel ve psikolojik olarak travmatize olan Suada, teyzesi ve kız kardeşleri gibi kadın karakterleri nasıl etkilediği ortaya konmaktadır. Sonuç olarak sırf kadın olduğunuz ya da bir ülkenin vatandaşı olduğunuz için ne kadar çaresiz kalabileceğinizi anlatan her iki roman da Bosna ve Afganistan'daki savaşların benzer ve farklı yönlerini gözler önüne sermektedir. Afganistan'daki savaş ve Taliban'ın baskıcı yönetimi, kadınların toplumsal rollerini daha açık bir şekilde kısıtlarken, Bosna'daki savaş, etnik ve sosyal çatışmaların kadınların hayatlarını nasıl derinlemesine etkilediğini betimlemektedir. Her iki eser de savaşın kadınlar üzerindeki psikolojik ve toplumsal etkilerini vurgulayan güçlü anlatılar sunmaktadır. Coğrafya, koşullar ve toplumlar farklı olsa da savaşın acımasızlığı, acının rengi ve gözyaşları her iki romanda da ortaktır. Farklı coğrafyalardaki savaşların kadınlar üzerindeki etkilerini karşılaştıran çalışmalar, bu alandaki bilgiyi artırabilir. Savaşın bireyler ve topluluklar üzerindeki uzun vadeli etkilerinin karşılaştırmalı çalışmaları, savaşın sonuçlarının daha iyi anlaşılmasına yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Afganistan, Bin Muhteşem Güneş, Bosna, Khaled Hosseini, İncir Kuşları, kadınlar, savaş, Sinan Akyüz

WOUNDED COUNTRIES AND WOMEN: A COMPARATIVE STUDY OF THE NOVELS A THOUSAND SPLENDID SUNS BY KHALED HOSSEİNİ AND İNCİR KUŞLARI BY SİNAN AKYÜZ

Abstract

War is one of the most destructive and complex incidents in human history. These conflicts, which radically affect societies and deeply shake the lives of individuals, are not limited to physical destruction; they also lead to psychological traumas, cultural alterations, and the reshaping of the social structure. Throughout history, while wars have brought nations together and torn them apart, they have also caused the questioning of human values, moral responsibilities, and social justice. While wars deeply affect social structures and individuals' lives, they have particularly pronounced and multifaceted effects on women. Wars have affected women not only by the direct effects of war but also by the social and economic alterations created by war. At the same time, wars reshaped women's roles in the war economy, their place in society, and gender roles. These processes have led to radical

alterations in the social status of women, but they have also caused them to experience many perplexities and trauma due to the devastating effects of the war. The apprehension of the effects of wars on women provides a better comprehension of these challenges as well as the diverse roles and contributions women make during and after wars. A comprehension of these profound effects of wars on humanity can contribute to a better understanding of the wars of both the past and the future and to the construction of a more peaceful world. Literature is used as a powerful tool for understanding these influences. The effects of the wars on women can be comprehended through literary works. In this context, this paper is based on the novels *A Thousand Splendid Suns* by Khaled Hosseini (Halid Hüseyin) (1965–), an American writer and doctor who was born and immigrant from Afghanistan, and Turkish journalist and writer Sinan Akyüz's (1972–) *İncir Kuşları*. This paper aims to examine the narratives and themes of both novels by comparing the effects of the wars in Bosnia and Afghanistan on female characters. The wars in Bosnia and Afghanistan caused deep social and cultural wounds in both societies. *A Thousand Splendid Suns* and *İncir Kuşları* embody these effects through female characters, reflecting the deep traces of war on social structures. While these novels deal with the traumatic effects of war on women, they also reveal the social and individual consequences of these effects. The socio-psychological effects of the war on female characters, the traumas they experience, and their social roles and struggles will be detailed. A qualitative and comparative literature method was utilized in this paper. First, the female characters of both novels and the effects of the war on them were analyzed in detail, and the contents of the novels were debated in the context of their character development and the theme of war. These analyses were conducted employing an intertextual approach, and comparisons were made based on certain themes. The findings of the research revealed that in Khaled Hosseini's novel *A Thousand Splendid Suns*, the war in Afghanistan and the Taliban rule deeply affected the lives of the female characters Meryem and Leyla. Meryem's ordeal and Leyla's traumatic experiences indicated how the war increases the restrictions and violence in women's lives and narrows their roles in society by restricting their education and social lives. In Sinan Akyüz's novel *İncir Kuşları*, it is revealed how the war that broke out in Bosnia in 1992 affected the female characters Suada, her aunt, and her sisters, who were traumatized both physically and psychologically. As a result, both novels, which illustrate how helpless you can be just because you are a woman or a citizen of a country, reveal similar and different aspects of the wars in Bosnia and Afghanistan. While the war in Afghanistan and the Taliban's oppressive rule restrict women's social roles more clearly, the war in Bosnia depicts how ethnic and social conflict deeply affects women's lives. Both works offer powerful narratives that highlight the psychological and social effects of war on women. Even though the women are from different geographical regions, conditions, and societies, the brutality of war, the color of pain, and tears are common in both novels. The studies comparing the effects of wars on women in different geographies can increase knowledge in this field. Such comparative studies of the long-term effects of war on individuals and communities can help develop a better understanding of the consequences of war.

Keywords: Afghanistan, A Thousand Splendid Suns, Bosnia, Khaled Hosseini, İncir Kuşları, women, war, Sinan Akyüz

FED FAİZ ORANI İLE NET PORTFÖY YATIRIMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI: BREZİLYA ÜZERİNE BİR AMPİRİK İNCELEME

N. Çağrı AKAR

Dr.Öğr.Üyesi Bayburt Üniv., nakar@bayburt.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5648-8787

Özet

Küreselleşme sonrası dünyada, korumacı politikaların yerini serbestleşme politikalarına bırakmasıyla uluslararası sermaye hareketlerinin arttığı bilinmektedir. Sermaye akımlarının, getirinin görece düşük olduğu piyasalardan yüksek getirinin olduğu piyasalara doğru hareket ettiği varsayılmaktadır. ABD merkez bankası olan FED'in uyguladığı faiz politikasının yükselen piyasa ekonomilerine yönelik sermaye akımlarını etkilediği varsayılmaktadır. Ödemeler dengesindeki Finans Hesabı başlığı altında yer alan sermaye akımları kalemlerinden birisi olan portföy yatırımları günümüzde özellikle yükselen piyasa ekonomileri için önemli bir finansman kaynağı olmaktadır. İç tasarruf miktarı yetersiz olan yükselen piyasa ekonomileri yatırımların finansmanı için küresel portföy yatırımlarını ülkeye çekmeye çalışmaktadır. Küresel bir değişken olduğu varsayılan FED faizinin, hem bir yükselen piyasa ekonomisi olan hem de bir BRICS ülkesi olan Brezilya özelinde portföy yatırımları ile arasında ampirik bir ilişki var mıdır sorusuna yanıt aramaktan yola çıkılarak bu çalışma yapılmıştır. Çalışmanın amacı FED faiz oranının yükselen piyasa ekonomilerinden biri olan Brezilya'daki portföy yatırımları girişleri üzerindeki etkilerinin ampirik olarak araştırılmasıdır. Çalışmada yöntem olarak bir Granger nedensellik yöntemi olan Toda-Yamamoto modeli kullanılarak 2001Q1-2024Q1 dönemini kapsayan çeyrek frekanslı veri seti ile FED faiz oranı ve Brezilya'nın net portföy yatırımları değişkenleri arasında bir nedensellik sınaması yapılmıştır. Analizden elde edilen bulgulara göre; FED faiz oranından Brezilya'nın net portföy yatırımlarına doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi vardır. Ancak Brezilya'nın net portföy yatırımlarından FED faiz oranına doğru bir nedensellik ilişkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuca göre FED faiz oranı Brezilya'ya olan net portföy yatırımlarının bir nedenidir. FED faiz oranının nedeni Brezilya'ya olan portföy yatırımları olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular bu alanda yapılacak daha kapsamlı ampirik çalışmalara yön verecektir.

Anahtar Kelimeler: Sermaye Hareketleri, Portföy Yatırımları, ABD Para Politikaları

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN FED INTEREST RATE AND NET PORTFOLIO INVESTMENTS: AN EMPIRICAL STUDY ON BRAZIL

Abstract

In the post-globalization world, it is known that international capital flows have increased as protectionist policies have given way to liberalization policies. It is assumed that capital flows move from markets with relatively low returns to markets with high returns. It is assumed that the interest rate policy implemented by the FED, the central bank of the United States, affects capital flows to EMEs (emerging market economies). Portfolio investments, one of the capital flow items under the Financial Account heading in the balance of payments, are an important source of financing especially for EMEs today. EMEs with insufficient domestic savings are trying to attract global portfolio investments to the country in order to finance their investments. This study was conducted to seek an answer to the question of whether there is an empirical relationship between the FED interest rate, which is assumed to be a global variable, and portfolio investments in Brazil, which is both an EME and a BRICS country. The aim of the study is to empirically investigate the effects of the FED interest rate on portfolio investment inflows in Brazil, one of the EMEs. In the study, a causality test was conducted between the FED interest rate and Brazil's net portfolio investment variables using the Toda-Yamamoto model, which is a Granger causality method, with a quarterly frequency data set covering the period 2001Q1-2024Q1. According

to the findings obtained from the analysis; There is a unidirectional causality relationship from the FED interest rate to Brazil's net portfolio investments. However, it was concluded that there is no causality relationship from Brazil's net portfolio investments to the FED interest rate. According to the results obtained, the FED interest rate is a reason for net portfolio investments in Brazil. It was found that the reason for the FED interest rate is not portfolio investments in Brazil. The findings obtained from this study will guide more comprehensive empirical studies to be conducted in this field.

Keywords: Capital Flows, Portfolio Investments, US Monetary Policies

DİJİTAL FİNANSAL DÖNÜŞÜM VE KRİPTO VARLIKLAR

Eda AYVACIK

Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniv., eayvacik@bayburt.edu.tr, ORC-ID: 0000-0002-2992-9978

Özet

Günümüz dünyasında her şey de olduğu gibi finans dünyasında da dijital değişimler yaşanmaktadır. Özellikle yapay zekâ teknolojilerinin ve kriptolojinin gelişmesi en başta bankacılık sektörü olmak üzere birçok alanda dönüşümlerin yaşanmasına neden olmuştur. Hiç şüphesiz yatırım araçları da bu dönüşümlerden etkilenmiş ve yeni ürünlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Blockchain teknolojilerinin artık her yerde kullanılması ve bilgisayar teknolojileri açısından kişilerin kendilerini daha güvende hissetmesi de bu dönüşümlerin hızını artırmıştır. Son zamanlarda ise bu yatırım ürünlerinden kripto varlıklar çok popüler olmaya başlamış ve yatırımcıların ilgisini cezbetmiştir. Yatırımcılara bu yeni yatırım sahası karlı yatırım fırsatları sunmuş olsa da bu yeni varlıklara mesafeli yaklaşılmalı, doğru analiz ve yatırım stratejileri belirlenmelidir. Bu açıdan kripto varlıkların iyi şekilde anlaşılması, teknolojik gelişmelerin ne yönde ve ne şekilde geliştiğinin incelenmesi ve bu yeni sistemin iyice anlaşılmasını ve doğru yatırım fırsatları yakalaması ihtimali artırarak yatırımcıların büyük kayıplar yaşamasına engel olacaktır. Ayrıca yeni bu teknoloji maalesef kendi içinde yeni dolandırıcılık yöntemleri ve suç alanları oluşturmuştur. Kişilerin bu yeni dolandırıcılık yöntemlerini bilmeleri ve kendilerini korumaları da kayıplarını azaltmak ve milli serveti koruma açısından da son derece önemlidir. Aynı zamanda yüksek kar bekleyen kişilerin doğru analiz tekniklerini bilmeleri ve en doğru sonuçları veren yöntemleri kullanmaları yatırım kazancı açısından da son derece önemlidir.

Yukardaki açıklamalar doğrultusunda çalışmada öncelikle dijital dönüşümün evrelerinin anlatılması ve sonrasında yeni yatırım ürünlerinden kripto varlıkların tanıtılması amaçlanmıştır. Daha sonra yatırım stratejileri belirlenirken hangi yöntemlerin kullanılması gerektiği, en doğru ve güncel analiz yöntemlerinin neler olduğunun tanıtılması planlanmıştır. Ayrıca bu yeni dijital dünyanın ortaya çıkardığı dolandırıcılık yöntemlerinin tanıtılarak yatırımcıların bu tuzaklardan nasıl uzak durabileceklerine değinilerek konunun geniş bir perspektiften ele alınması planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Finans, Kripto varlıklar, Blockchain

DIGITAL FINANCIAL TRANSFORMATION AND CRYPTO ASSETS

Abstract

In today's world, as in everything else, there are digital changes in the financial world. Especially the development of artificial intelligence technologies and cryptology has caused transformations in many areas, especially in the banking sector. Undoubtedly, investment instruments have also been affected by these transformations and have led to the emergence of new products. The fact that blockchain technologies are now used everywhere and people feel more secure in terms of computer technologies has also increased the speed of these transformations. Recently, crypto assets, one of these investment products, have become very popular and have attracted the attention of investors. Although this new investment field has offered profitable investment opportunities to investors, these new assets should be approached with a distance, and the right analysis and investment strategies should be determined. In this respect, understanding crypto assets well, examining the direction and way technological developments have developed, understanding this new system well and catching the right investment opportunities will increase the likelihood of investors experiencing major losses. In addition, unfortunately, this new technology has created new fraud methods and crime areas within itself. It is also extremely important for people to know these new fraud methods and protect themselves in terms of reducing their losses and protecting the national wealth. At the same time, it is extremely important for those who expect high profits to know the right analysis techniques and use the methods that give the most accurate results in terms of investment profit.

In line with the explanations above, the study aims to first explain the stages of digital transformation and then introduce crypto assets from new investment products. Then, it is planned to introduce which methods should be used when determining investment strategies and what the most accurate and up-to-date analysis methods are. In addition, it is planned to address the subject from a broad perspective by introducing the fraud methods that this new digital world has revealed and how investors can stay away from these traps.

Keywords: Digital Finance, Crypto assets, Blockchain

TÜRKİYE'DE KATILIM BANKACILIĞINDA STANDARTLAŞMA: AAOIFI STANDARTLARI İLE KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ – MUDAREBE STANDARDI ÖRNEĞİ

Zeynep ŞİMŞEK BİNGÖL

Arş. Gör, Gümüşhane Üniv., zeynepsimsek@gumushane.edu.tr 0000-0001-8855-083X

Özet

Katılım bankacılığı, faizsiz finans ilkelerine dayalı olarak faaliyet gösteren bir bankacılık modelidir. Türkiye'de son yıllarda katılım bankacılığı sektörü önemli bir büyüme kaydetmiş ve finansal sistemdeki payı giderek artmıştır. Katılım bankacılığı, müşterilerine faizsiz finansman yöntemleri sunarken İslam hukuku (şeriat) ilkelerine uygun olmayı taahhüt eder. Bu bağlamda, İslami finansman sözleşmeleri ve işlemleri belirli standartlara tabi tutulur.

Mudarebe, bu finansman yöntemlerinden biri olup, sermaye sahibi (rabb-ul-mal) ile emeğini ortaya koyan girişimci (mudareb) arasında kâr-zarar ortaklığı esasına dayanan bir ortaklık modelidir. Mudarebe sözleşmesi, farklı ülkelerdeki İslami finansal kurumlar tarafından çeşitli şekillerde uygulanır. Körfez ülkeleri (Bahreyn, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri) ve Malezya gibi bölgeler, Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions (AAOIFI) ve Islamic Financial Services Board (IFSB) gibi uluslararası

standartlara genellikle uyum sağlamaktadır. Ancak yerel düzenlemeler ve pazar koşulları, bu standartların farklı yorumlanmasına yol açabilir. Örneğin, Malezya'da mudarebe sözleşmelerinin uygulanmasında daha esnek ve pazar odaklı yaklaşımlar benimsenirken, Körfez ülkelerinde şeriat kurallarına daha sıkı bir bağlılık gözlemlenmektedir. Mudarebe uygulamalarının çeşitli ülkelerdeki katılım bankaları arasında farklılık göstermesi, standartlaşmanın önemini ortaya koymaktadır.

İslami finansal işlemleri düzenleyen ve uluslararası düzeyde kabul gören en önemli kuruluşlardan biri olan AAOIFI, İslami finans standartlarının geliştirilmesi ve uygulanmasında büyük bir rol oynamaktadır. Türkiye'de ise, TKBB Danışma Kurulu katılım bankaları için yerel düzenlemelerle, bu uluslararası standartlar arasında denge kurmak amacıyla bazı standartlar yayınlamaktadır.

Bu çalışmada, TKBB tarafından yayınlanan 6 adet standarttan yalnızca Mudarebe standardı ele alınmış ve AAOIFI standartları ile karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. İçerik analizi yöntemi ile yapılan karşılaştırmada, AAOIFI'ye göre TKBB'nin yayınladığı standartların daha kapsamlı olduğu saptanmıştır. Ayrıca TKBB mudarebe standardı ile ilgili hükümlerin gerekçelerini detaylıca izah etmiş ve kaynak göstermiştir. TKBB ve AAOIFI mudarebe standardı ile ilgili tanımlarda ayrıntılı açıklamalara yer vermişlerdir. Bu bulgular ışığında, çalışma katılım bankacılığında uluslararası standartlaşmanın önemini vurgulamakta ve Türkiye'deki katılım bankacılığı ile AAOIFI standartları arasındaki bağlantıyı ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İslami Finans, Katılım Bankacılığı, Standartlaşma, AAOIFI Standartları, Mudarebe.

STANDARDIZATION IN PARTICIPATION BANKING IN TÜRKİYE: A COMPARATIVE ANALYSIS WITH AAOIFI STANDARDS – EXAMPLE OF MUDARABA STANDARD

Participation banking, grounded in interest-free finance principles, has experienced significant growth in Turkey, with its share of the financial system steadily increasing. These banks provide financing methods that adhere to Islamic law (Sharia), offering products like Mudharabah, a profit-and-loss sharing contract between a capital provider (rabb-ul-mal) and an entrepreneur (mudareb). The implementation of Mudharabah varies across countries, with regions like the Gulf (Bahrain, Saudi Arabia, UAE) and Malaysia following international standards set by organizations such as the AAOIFI (Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions) and the IFSB (Islamic Financial Services Board). However, local regulations and market conditions can lead to different interpretations.

In Malaysia, Mudharabah contracts tend to be more flexible and market-oriented, while the Gulf countries follow stricter adherence to Sharia rules. This variation highlights the need for standardization in Islamic finance practices. AAOIFI plays a crucial role in developing and implementing global Islamic finance standards, which are also considered in Turkey's participation banking system. The Participation Banks Association of Turkey (TKBB) publishes its own standards to align local regulations with international ones.

This study focuses on the Mudharabah standard, one of the six standards published by TKBB, and compares it to the AAOIFI standards. The analysis reveals that the Mudharabah standards issued by TKBB are more comprehensive than those of AAOIFI, with detailed explanations and provisions. Both organizations offer clarifications on Mudharabah definitions, but TKBB's guidelines are more extensive. This study underscores the

importance of international standardization in participation banking and emphasizes the relationship between Turkey's participation banking and AAOIFI standards.

Keywords: Islamic Finance, Participation Banking, Standardization, AAOIFI Standards, Mudharabah.

BLOK ZİNCİR TEKNOLOJİSİNİN MUHASEBE VE DENETİME YANSIMALARI: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Sabir SALAMOV

Gümüşhane Ü. Öğ., 23241101515@ogr.gumushane.edu.tr, ID: 0009-0000-2772-5261

Büşra TOSUNOĞLU

Doç.Dr. Gümüşhane Üni., busra.tosunoglu@gumushane.edu.tr, ID: 0000-0001-6292-2770

Özet

Herhangi bir çalışma alanına ilişkin literatür taramasında, çoğu zaman araştırmacılar literatürdeki bilgi birikiminin yoğunluğu karşısında kendisini yetersiz hissedebilmektedir. Bu sorunu çözebilecek ve çok kısa bir zaman diliminde en etkin okuma düzeyine ulaştıracak tekniklerden birisi de bibliyometrik analiz yöntemidir. Bu analiz yöntemi, literatürün detaylı bir şekilde incelenmesini sağlayan ve okuyucuya bir projeksiyon sunan önemli tekniklerden birisidir. Bu nedenle belirli bir araştırma alanı içerisindeki bilimsel çıktıların özellikleri ve gelişim sürecini takip etmek isteyenler, bu analiz yöntemine başvurabilmektedir. Bibliyometrik parametrelerin doğru bir şekilde kullanılması, araştırmacıların performans analizlerini de sağlıklı bir şekilde yapabilmelerine yardımcı olmakla birlikte araştırmacıların doğru eser ve dergilere odaklanmalarını da sağlamaktadır. Son yıllarda bibliyometrik analiz yönteminde fonksiyonel veri analizi gibi bir çalışma alanının literatürdeki gelişimini göz önüne seren ve keşifsel bir araştırma olarak ifade edilen bilim haritalama tekniği de kullanılmaktadır. Bu teknikte yıllar boyutunda yayın türü, yayıncı, yazar, menşei, atıf referans bilgisi ve anahtar kelimeleri gibi odak noktaları sergilenebilmektedir. Görselleştirme, yayınlar veya dergiler arasındaki atıf ilişkileri ağlarından, araştırmacılar arasındaki ortak yazarlık ilişkileri ağlarına veya anahtar kelimeler arasındaki ortak oluşum ilişkileri ağlarına kadar birçok farklı bibliyometrik ağı analiz etmek için güçlü bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, blok zincir teknolojisinin muhasebe ve denetime yansımalarının bibliyometrik analizidir. Bu kapsamda Web of Science (WOS) veri tabanında taranan, ilgili literatür doğrultusunda belirlenen konu başlıkları içeriklerine göre sınıflandırılmıştır. Bibliyometrik veriler, 2017-2024 yıllarını kapsamakta olup taramada erişime açık 142 makaleye ulaşılmıştır. Analiz sonuçlarına göre 2022 yılı, blok zinciri konusuna ilişkin en fazla makalenin yer aldığı yıldır. Dünya çapındaki duruma bakıldığında ise Çin Halk Cumhuriyeti ilk sırada yer almakta olup en etkin dergi "British Accounting Review"dir. Anahtar kelime açısından inceleme sonuçlarına bakıldığında ise çalışmaların büyük çoğunluğunun blok zincir, muhasebe ve teknoloji boyutuyla ele alındığı söylenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Blok Zincir, Muhasebe, Denetim, Bibliyometrik Analiz.

THE IMPLICATION OF BLOCKCHAIN TECHNOLOGY ON ACCOUNTING AND AUDITING: A BIBLIOMETRIC RESEARCH

Abstract

Any field of study related to literature review can often feel inadequate against the density of knowledge accumulated by researchers in the literature. One of the techniques that can solve this problem and reach the most effective reading level in a very short period of time is the bibliometric analysis method. This analysis method is one of the important techniques that allows the literature to be examined in detail and offers a projection to the reader. For this reason, those who want to follow the characteristics and development process that show the developments in a certain research area can apply to this analysis method. The correct use of the bibliometric effect also helps researchers to perform their analyses in a healthy way, and allows them to focus on the right works and journals. In recent years, science mapping technology, which is used as a study of interest such as functional data analysis and a research that is considered for the development in the literature, is also used in the bibliometric analysis method. This technique can display focal points such as publication type, publisher, author, origin, citation reference information and keywords over the years. Visualization stands out as a powerful approach to analyze many different bibliometric networks, from citation relationships networks between publications or journals to co-authorship relationships between researchers or occurrence relationships between keywords. The aim of this study is to examine scientific studies related to green accounting in terms of bibliometric indicators. In this context, the publications scanned in the Web of Science (WOS) database were classified according to the subject headings and contents determined in line with the relevant. literature. The bibliometric data in the study covers the years 2017-2024, and a total of 142 articles open to access were reached in the said search. According to the results of the analysis, 2022 is the year with the highest number of articles on block chain. Looking at the world-wide situation, the People's Republic of China ranks first and the most effective journal is the "British Accounting Review". When we look at the results of the examination in terms of keywords, it can be said that the majority of the studies are handled with the block chain, accounting and technology dimension.

Keywords: Blockchain, Accounting, Auditing, Bibliometric Analysis.

TÜRKİYE'DE MUHASEBE BİLİM ALANINDA ÇALIŞAN AKADEMİSYENLERİN ARAŞTIRMA ALANLARININ BELİRLENMESİ

Sedat COŞKUN

Doç.Dr Manisa CBÜ Salihli İİBF sedat.coskun@cbu.edu.tr ORCID:0000-0003-1364-6516

Özet

Bu çalışmada temel amaç Türkiye'de üniversitelerde muhasebe bilim alanınında çalışan öğretim üyelerinin uzmanlık alanlarına göre dağılımlarının incelenmesidir. Bu çerçevede YÖK akademik veri sistemine kayıtlı olan akademisyenlere yönelik bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öncelikle YÖK akademik veri sisteminde sosyal beşeri ve idari bilimler temel alanı seçilmiş olup daha sonra muhasebe alt bilim alanına göre sıralama yapılmıştır. Sosyal beşeri ve idari bilimler temel alanında var olan akademisyen sayısı akademik unvanlarına göre; 6208 profesör, 5255 doçent, 7271 öğretim görevlisi, 5411 araştırma görevlisi, 10005 doktor öğretim üyesinden oluştuğu tespit edilmiştir. Sosyal beşeri ve idari bilimler temel alanında toplam akademisyen sayısı ise 34.159 olarak belirlenmiştir. Muhasebe bilim alanında ise; 251 profesör, 203 doçent, 439 öğretim görevlisi, 89 araştırma görevlisi, 298 doktor öğretim üyesi olduğu görülmüştür. Toplamda muhasebe bilim alanında

Türkiye'de ilgili bölümlerdeki akademisyen sayısı 1280 olarak tespit edilmiştir. Bu bilgilere göre Sosyal beşeri ve idari bilimler temel alanında yer alan akademisyenler içerisinde muhasebe bilim alanında araştırma yapan akademisyen oranın % 3,75 seviyesinde olduğu görülmüştür. YÖK akademik veri tabanında muhasebe alt bilim dallarına göre akademisyenlerin; Adli Muhasebe, Denetim, Finansal Bilgi Yönetimi, Finansal Muhasebe, Finansal Olmayan Raporlama, İç Kontrol, Kar Amacı Gütmeyen Kurumlar Muhasebesi, Kurumsal Yönetişim, Mali Tablo Analizi, Muhasebe Etiği, Muhasebe Tarihi, Muhasebe Teorisi, Uluslararası Muhasebe, Yönetim ve Maliyet Muhasebesi gibi uzmanlık alanlarında yoğunlaştıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte yukarıdaki uzmanlık alanlarına göre akademisyenlerin birinci sırada finansal muhasebe, ikinci sırada maliyet ve yönetim muhasebesi, üçüncü sırada denetim, dördüncü sırada mali tablolar analizi ve beşinci sırada uluslararası muhasebe alanı olmak üzere daha yoğun araştırma yaptıkları tespit edilmiştir. Akademisyenlerin en az düzeyde araştırma yaptıkları muhasebe alt bilim alanları ise; birinci sırada kar amacı gütmeyen kurumlar muhasebesi, ikinci sırada finansal olmayan raporlama, üçüncü sırada muhasebe tarihi, dördüncü sırada adli muhasebe, beşinci sırada ise iç kontrol olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler, Muhasebe Bilim Alanı, Muhasebe Eğitimi

DETERMINING THE RESEARCH AREAS OF ACADEMICS WORKING IN THE FIELD OF ACCOUNTING SCIENCE IN TURKEY

Abstract

The main purpose of this study is to examine the distribution of faculty members working in the field of accounting at universities in Turkey according to their areas of expertise. In this context, the research was conducted on academics registered in the YÖK academic data system. In the research, firstly, the main field of social, humanistic and administrative sciences was selected in the YÖK academic data system, and then the accounting sub-field was sorted. The number of academics in the basic field of social, humanistic and administrative sciences, according to their academic titles. It has been determined that it consists of 6208 professors, 5255 associate professors, 7271 lecturers, 5411 research assistants, and 10005 doctor faculty members. The total number of academicians in the basic field of social, humanistic and administrative sciences was determined as 34,159. It was observed that there were 251 professors, 203 associate professors, 439 lecturers, 89 research assistants, and 298 doctor faculty members in the field of accounting science. In total, the number of academicians in relevant departments in the field of accounting science in Turkey has been determined as 1280. According to this information, it has been understood that the rate of academicians doing research in the field of accounting science among the academicians in the basic field of social, humanities and administrative sciences is at the level of 3.75%. In the YOK academic database, academicians according to accounting sub-disciplines; specializations such as forensic accounting, auditing, financial information management, financial accounting, non-financial reporting, internal control, non-profit accounting, corporate governance, financial statement analysis, accounting ethics, accounting history, accounting theory, international accounting, management and cost accounting. It was determined that they concentrated in their areas. In this context, it has been determined that academicians conduct more intensive research according to the above fields of expertise, with financial accounting in the first place, cost and management accounting in the second place, auditing in the third place, financial statement analysis in the fourth place and international accounting in the fifth place. The accounting sub-fields in

which academics do the least amount of research are; it was determined that non-profit institutions accounting ranked first, non-financial reporting ranked second, accounting history ranked third, forensic accounting ranked fourth, and internal control ranked fifth.

Keywords: Social Humanities and Administrative Sciences, Accounting Science Field, Accounting Education

FİCHTE'NİN "DOĞAL HAKLARIN TEMELLERİ" ESERİNDE ÖZGÜRLÜK VE ÖTEKİ İLİŞKİSİ

Abdullah ÇAĞIL

Dr. Öğr. Üyesi Ağrı İbrahim Çeçen Üni. acagil@agri.edu.tr 0000-0002-6601-753X

Özet

Bu bildiri, Johann Gottlieb Fichte'nin Doğal Hakların Temelleri adlı eserinde özgürlük ve "öteki" arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Fichte'nin özgürlük anlayışı, yalnızca bireyin kendi iradesine göre eylemde bulunmasıyla sınırlı olmayıp, bireyler arası ilişkilerde karşılıklı tanıma esası üzerine kuruludur. Fichte'ye göre, özgürlük ancak bireyin diğer bireylerin haklarını gözetmesi ve onların özgürlüğünü tanımasıyla anlam bulabilir. Bu anlayış, bireysel özgürlüğü toplumsal bir bağlam içinde değerlendirir ve bireylerin birbirlerine karşı sorumluluklarının altını çizer.

Bildiride, Fichte'nin Doğal Hakların Temelleri adlı eseri ana kaynak olarak değerlendirilmiş ve bu eserdeki özgürlük ve "öteki" kavramları nitel bir metin analizi yöntemiyle incelenmeye çalışılmıştır. Fichte'nin düşüncelerinin günümüz sosyo-politik teorileriyle ilişkisini göstermek amacıyla, John Rawls, Frederick Neuhouser ve Daniel Breazeale gibi Fichte üzerine derin çalışmaları olan düşünürlerin toplumsal sözleşme ve adalet teorilerine dair görüşlerine de değinilmiştir. Bu bağlamda, Fichte'nin özgürlük anlayışının modern hukuk ve siyaset teorilerindeki yansımaları, eleştirel bir yaklaşımla analiz edilmiştir. Ayrıca, özgürlüğün bireyler arası ilişkilerde nasıl korunabileceği hususunda hukukun rolü tartışılmıştır.

Sonuçlar, Fichte'nin özgürlük anlayışının bireylerin yalnızca kendi haklarıyla sınırlı olmadığı, bilakis başkalarının haklarına saygı gösterme zorunluluğu da içerdiğini göstermektedir. Fichte'ye göre, özgürlük ancak "öteki"nin tanınmasıyla anlam kazanır ve bu tanıma olmadan toplumsal düzen sağlanamaz. Bu bağlamda, birey "öteki"nin özgürlüğünü ihlal etmeden kendi özgürlüğünü gerçekleştirmek zorundadır. Fichte'nin bu yaklaşımı, çağdaş hukuk sistemlerindeki bireyler arası hakların korunmasına yönelik normlarla uyum içindedir.

Fichte'nin özgürlük anlayışının izleri, özellikle John Rawls'un adalet teorisi gibi modern toplumsal sözleşme teorilerinde görülebilmektedir. Sosyal hayatta bireysel hakların adil bir şekilde düzenlenmesi ve bu düzenin toplumsal barışa katkıda bulunması fikri, Fichte'nin özgürlük ve "öteki" kavramlarıyla oldukça benzeşmektedir. Sonuç olarak, Fichte'nin özgürlük anlayışının, günümüz sosyo-politik teorilerinin temel ilkeleriyle uyumlu olduğu ve bireysel haklar ile toplumsal sorumluluklar arasındaki dengeyi açıkladığı görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Fichte, Özgürlük, Öteki.

THE RELATIONSHIP BETWEEN FREEDOM AND THE OTHER IN FICHTE'S "FOUNDATIONS OF NATURAL RIGHT"

Abstract

This paper aims to examine the relationship between freedom and the "other" in Johann Gottlieb Fichte's Foundations of Natural Right. Fichte's understanding of freedom is not limited to the individual's ability to act according to their will, but is based on the principle of mutual recognition in interpersonal relationships. According to Fichte, freedom can only find its true meaning when the individual respects the rights of others and acknowledges their freedom. This perspective frames individual freedom within a social context and emphasizes the responsibilities individuals bear towards one another.

In this paper, Fichte's Foundations of Natural Right serves as the primary source, and the concepts of freedom and the "other" within this work are analyzed using qualitative textual analysis. To highlight the connection between Fichte's ideas and contemporary socio-political theories, the views of scholars such as John Rawls, Frederick Neuhouser, and Daniel Breazeale on social contract and justice theories are also explored. In this context, Fichte's concept of freedom and its reflections on modern legal and political theory are critically assessed. Furthermore, the role of law in safeguarding freedom within interpersonal relationships is discussed.

The findings demonstrate that Fichte's concept of freedom is not confined to individuals asserting their own rights, but also involves a duty to respect the rights of others. According to Fichte, freedom only gains its full significance when the "other" is recognized, and without this recognition, social order cannot be established. In this regard, individuals must actualize their freedom without infringing on the freedom of the "other." Fichte's approach aligns with contemporary legal norms aimed at safeguarding individual rights within society.

The influence of Fichte's ideas on freedom is particularly evident in modern social contract theories, such as John Rawls' theory of justice. The notion of organizing individual rights justly within social life, and how this contributes to social peace, closely mirrors Fichte's concepts of freedom and the "other." In conclusion, Fichte's understanding of freedom is shown to be in harmony with the core principles of contemporary socio-political theory, offering a balanced view of individual rights and social responsibilities.

Keywords: Fichte, Freedom, Other.

AHMET YESEVİ'NİN HİKMETLERİNDE ERDEM ANLAYIŞI: TOPLUMSAL VE BİREYSEL AHLAKİ SORUMLULUKLAR

Erdoğan Serdar Çalık

Dr.Öğr.Üyesi, Gümüşhane Ü., escalik@gumushane.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6055-1862

Özet

Bu çalışma, 12. Yy. yaşamış olan ünlü bir Türk mutasavvıfı ve İslam âlimi kimliğiyle, Orta Asya ve Anadolu'da İslam'ın yayılmasında çok büyük rol oynamış bir figür olan Hoca Ahmet Yesevi'nin hikmet adı verilen şiirsel öğretilerinde ele almış olduğu bütüncül bir ahlak anlayışında yer alan erdemleri ve bu erdemlerin bireysel, toplumsal boyutta hayata dair düzenleyici etkilerini ele almaktadır. Hikmetlerde yer alan bireysel erdemler ve manevi olarak insana kazandırdığı arınmanın yanı sıra iyilik, cömertlik, sabır, şükür, alçakgönüllülük gibi meziyetler ve kibirden kaçınma, cimrilik gibi uzak durulması gereken kötü maksimlerden de bahsedilmiştir. Bildiride Ahmet Yesevi'nin toplum hayatını

düzenleme noktasında ele aldığı maksimler ve hem bireysel hem de toplumsal manada bu maksimlerin pratiğe nasıl dönüştürüldüğü üzerinde durulmaktadır. Ahmet Yesevi'nin ahlaki öğretilerinde toplumun huzuru ve barışı büyük bir önem taşımaktadır. İslam ahlakında sıkça vurgu yapılan "komşuluk ilişkileri", "yardımlaşma" ve "adalet" gibi değerler, Yesevi'nin öğretisinde de önemli yer tutmaktadır. Bir insanın sadece kendi manevi yolculuğunda değil, aynı zamanda çevresindeki insanlarla olan ilişkilerinde de sorumlu davranması gerektiğini öğütlemesinin üzerinde durulmuştur. Yani bireysel ahlak, toplumsal ahlakla iç içe geçmiştir. Ahmet Yesevi, halkın arasında dolaşan, onlara ahlaki değerleri öğreten ve tasavvufi bilgiyi sade bir dille aktaran bir derviş olarak bilinmektedir. Onun hikmetleri, sadece dini ve manevi öğretiler değil, aynı zamanda sosyal düzeni güçlendiren ahlaki mesajlarla da doludur. Bu yüzden Yesevi'nin öğretileri, bireysel ve toplumsal sorumluluk bağlamında değerlendirildiğinde, sadece manevi değil, aynı zamanda sosyal bir rehber niteliğindedir. Bu çerçevede, Ahmet Yesevi'nin öğretilerinde bireysel erdem ve toplumsal ahlakın dengesi, günümüz ahlak felsefesi ve sosyal yapılarıyla ilişkilendirilmiş ve ortaya koymuş olduğu pratik ahlakın günümüz problemlerine karşı sunulabilecek çözüm önerileri ile konu tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahlak, Türk Düşüncesi, Ahmet Yesevi

UNDERSTANDİNG OF VİRTUE İN AHMET YESEVİ'S WİSDOM: SOCİAL AND INDİVİDUAL MORAL RESPONSİBİLİTİES

Abstract

This study deals with the virtues in a holistic understanding of morality and their regulating effects on individual and social life in the individual and social dimension in the poetic teachings of Hoca Ahmet Yesevi, a famous Turkish Sufi and Islamic scholar who lived in the 12th century, who played a great role in the spread of Islam in Central Asia and Anatolia. In addition to the individual virtues in the Wisdom and the spiritual purification they bring to human beings, virtues such as kindness, generosity, patience, gratitude, humility and bad maxims such as avoiding arrogance and stinginess are also mentioned. The paper focuses on the maxims of Ahmet Yesevi at the point of regulating social life and how these maxims are transformed into practice both individually and socially. In the moral teachings of Ahmet Yesevi, the peace and tranquility of the society is of great importance. Values such as 'neighbourly relations', 'solidarity' and 'justice', which are frequently emphasised in Islamic ethics, also have an important place in Yesevi's teaching. Emphasis is placed on the admonition that a person should act responsibly not only in his own spiritual journey but also in his relations with the people around him. In other words, individual morality is intertwined with social morality. Ahmet Yesevi is known as a dervish who travelled among the people, taught them moral values and conveyed mystical knowledge in a simple language. His wisdoms are full of not only religious and spiritual teachings, but also moral messages that strengthen the social order. Therefore, Yesevi's teachings, when evaluated in the context of individual and social responsibility, are not only spiritual but also social guidance. In this framework, the balance of individual virtue and social morality in the teachings of Ahmet Yesevi is associated with today's moral philosophy and social structures, and the subject is completed with the solution suggestions that can be presented against today's problems of practical morality.

Keywords: Morality, Turkish Thought, Ahmet Yesevi

HANBELÎ USÛL DÜŞÜNCESİNİN ERKEN DÖNEM GELİŞİMİ: İBN HÂMİD VE TEHZÎBÜ'L-ECVİBE'Sİ[4]

Halil EFE

Dr.Öğr.Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Ü., efehalil@comu.edu.tr, 0000-0003-3509-3078

Özet

Hicrî IV. yüzyıl, Hanbelî usûl düşüncesinin teşekkülünü ve erken gelişimini sağlayan ilmî gelişmeler bakımından önemlidir. Bu gelişmeler, Hanbelî mezhebinin imamı muhaddis ve fakih Ahmed b. Hanbel'e (ö. 241/855) nispet edilen bir fıkıh doktrinini tespit ve inşâ eden ilmî mesailerle birlikte değerlendirilmelidir. Hadis merkezli bir ilmî faaliyet yürütmüş olan İbn Hanbel, fıkıh konularını incelediği yahut fıkhî görüşlerini kaydettiği bir eser kaleme almamış, ancak karşılaştığı veya kendisine sorulan meseleler dolayısıyla fıkhî görüşlerini açıklamıştır. Onun fıkhî meseleler hakkındaki görüş ve değerlendirmeleri (*mesâil*), öğrencileri tarafından *Kitâbü'l-Mesâil* / *el-Mesâil* müşterek ismiyle bilinen derlemelerde kayıt altına alınmıştır (*tedvîn*). Takip eden nesilde Ebû Bekir Ahmed b. Muhammed el-Hallâl (ö. 311/923) *el-Câmi'* isimli eserinde İbn Hanbel'in fıkhî görüşlerini nakleden rivayetleri fıkıh konularına göre tasnif edip sıhhat, geçerlilik ve tutarlılık bakımından değerlendirmiştir. Birinci ve ikinci nesil Hanbelî âlimlerin çalışmaları neticesinde İbn Hanbel'in fıkhî görüşlerinin tedvin ve tasnifi, önemli ölçüde h. III. yüzyılın ikinci yarısı ile h. IV. yüzyılın ilk çeyreği arasındaki dönemde tamamlanmıştır. Bahsi geçen tedvin ve tasnif çalışmaları, rivayet ağırlıklı bir derleme ve değerlendirme özelliği göstermektedir.

Hicrî IV. yüzyıl ise İbn Hanbel'e nispet edilen bir fıkıh doktrini ve metodolojisinin tespit ve inşâsı ile temayüz eder. Ebü'l-Kâsım Ömer b. Hüseyin el-Hırakî (ö. 334/946), İbn Hanbel'in fıkhî görüşlerini esas alıp normatif bir üslûpla mezhebin ilk ve temel fıkıh metni *el-Muhtasar*'ı telif etmiştir. Belli bir olgunluk ve niceliğe ulaşan fürû-i fıkıh çalışmalarını, İbn Hanbel'in fıkıh düşüncesini ve ictihad yöntemini tespit etmeyi amaçlayan nazarî ve metodolojik çalışmalar izlemiştir. Bilhassa üçüncü nesil Hanbelî fakihleri, İbn Hanbel'in fıkhî görüşlerini usûl-i fıkhın konu ve meseleleri çerçevesinde incelemiş, onun ictihadlarının kaynak, yöntem ve ilkelerini belirlemişlerdir. "İbn Şâklâ" Ebû İshak İbrahim b. Ahmed (ö. 369/980), İbn Hanbel'in fıkhî görüşlerine dayanan metodolojik açıklamalarda bulunmuştur. Ebü'l-Hasan Abdülaziz b. Hâris et-Temîmî (ö. 371/982), İbn Hanbel'in fıkhî görüşleri çerçevesinde fıkıh usûlünün muhtelif meselelerini incelemiş, İbn Hanbel'in fıkhî meselelere verdiği cevaplardan yola çıkarak onun usûl anlayışına dair çıkarımlarda bulunmuş; ictihadlarını yönlendiren metodik ilke ve kurallar tespit etmiştir. Temîmî'nin oğlu Ebü'l-Fazl Abdülvâhid b. Abdülaziz (ö. 410/1020) Hanbelî fıkıh usûlüne dair *Usûlü'l-fıkh* isimli bir eser telif etmiştir. "İbn Batta" Ubeydullah b. Muhammed el-Ukberî (ö. 387/997) ise *İbtâlü'l-hiyel* isimli eserinde, aralarında İbn Hanbel'in de bulunduğu -hadis ve *eser* merkezli bir ilim ve fıkıh anlayışını benimsemiş- âlimlerin ictihad ve fetva usûlü hakkında açıklamalarda bulunmuştur.

Bu nesilde Ebû Abdullah Hasan b. Hâmid (ö. 403/1012), İbn Hanbel'in fıkıh düşüncesini tasvir ve ictihad yöntemini tespit eden mesaisi ve eserleriyle öne çıkmıştır. Onun *el-Usûl* ve *Tehzîbü'l-ecvibe* isimli eserleri, Hanbelî fıkıh çevresinde İbn Hanbel'in fıkıh düşüncesini ve ictihad yöntemini konu edinen ilk kapsamlı çalışmalardır. İbn Hâmid, *el-Usûl*'ü esas alarak telif ettiği *Tehzîbü'l-ecvibe*'de İbn Hanbel'in hem ictihadlarının dayanağı olan kaynak ve

[4] Bu çalışma, "Hanbelî Mezhebinin Teşekkül Süreci" başlıklı doktora tezimiz (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022) esas alınarak hazırlanmıştır.

yöntemleri hem de fıkhî görüşlerini açıklarken kullandığı ifadelerin mana, delâlet ve kapsamını incelemiştir. İbn Hanbel'in fıkhî görüşlerini, fıkhî meselelerin hükümleri belirlenirken dikkate alınması gereken istidlâl kaynaklarından biri kabul etmiş ve onun fıkhî görüşüne kıyas yapmanın (*tahrîc*) meşruiyet ve gerekliliğini savunmuş, tahrîci fikrî ve nazarî olarak temellendirmiştir. Ayrıca İbn Hanbel'in fıkıh anlayışını ve ictihad yöntemini, farklı fıkıh çevrelerine mensup fakihlerin yönelttiği tenkitler karşısında müdafaa etmiştir. İbn Hâmid'in *Tehzîbü'l-ecvibe*'si, hem Hanbelî fıkıh çevresindeki tahrîcin meşruiyetine ilişkin görüş farklılığından kaynaklanan kırılma ve yönelişi hem de Hanbelî usûl düşüncesinin erken dönemdeki gelişimini ve ulaştığı olgunluk seviyesini göstermesi bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Ahmed b. Hanbel, el-Mesâil, Hanbelî fıkıh usûlü, İbn Hâmid, Tehzîbü'l-ecvibe, tahrîc.

THE EARLY DEVELOPMENT OF ḤANBALĪ LEGAL METHODOLOGY (UṢŪL AL-FİḲH): IBN ḤĀMİD AND HİS TAHDH̲ĪB AL-ADJWİBA

Abstract

The fourth century of the hijrah is important in terms of the scholarly developments that led to the formation and early development of Ḥanbalī legal methodology. These developments should be considered together with the scholarly endeavors that identified and constructed a legal doctrine attributed to the imām of the Ḥanbalī school of law, the outstanding ḥadīth and fiḳh scholar Aḥmad b. Ḥanbal (d. 241/855). Ibn Ḥanbal, who carried out a ḥadīth-centered scholarly activity, did not write a book in which he examined legal issues or recorded his juridical opinions, but he explained his legal opinions based on the matters he encountered or was asked about. His explanations and answers on jurisprudential matters (*masā'il*) were recorded (*tadwīn*) by his disciples in compilations known by the collective title *Kitāb al-Masā'il* / *al-Masā'il*.

In the following generation, Abū Bakr Aḥmad b. Muḥammad al-Khallāl (d. 311/923), in his work *al-Jāmi'*, classified (*taṣnīf*) the narrations conveying Ibn Ḥanbal's juridical opinions according to the topics of fiḳh and assessmented them in terms of their soundness, validity, and consistency. The compilation and classification of Ibn Ḥanbal's juridical opinions through the efforts of the first and second generations of Ḥanbalī scholars was largely accomplished between the second half of the third century and the first quarter of the fourth century. The aforementioned compilation and classification efforts and works are characterized by a transmission-oriented collection and evaluation.

The fourth century is distinguished by the identification and articulation of a legal doctrine and methodology attributed to Ibn Ḥanbal. Abu'l-Ḳāsim 'Umar b. al-Ḥusayn al-Khirakī (d. 334/946), based on Ibn Ḥanbal's legal opinions and in a normative style, wrote the first précis or short handbook of Ḥanbalī jurisprudence (*furū' al-fiḳh*), *al-Mukhtaṣar*. The theoretical and methodological studies aiming to identify Ibn Ḥanbal's legal thought and method of idjtihād followed the works of furū' al-fiḳh, which reached a certain maturity and quantity. In particular, the third generation of Ḥanbalī jurists examined Ibn Ḥanbal's juridical opinions within the frame of the subjects and issues of uṣūl al-fiḳh and determined the sources, methods and principles of his idjtihād. "Ibn Shāqlā" Abū Isḥāḳ Ibrāhīm b. Aḥmad (d. 369/980), made methodological remarks based on Ibn Ḥanbal's legal opinions. Abū al-Ḥasan 'Abd al-'Azīz b. Ḥāris al-Tamīmī (d. 371/982), studied various issues of the uṣūl al-fiḳh within the frame of Ibn Ḥanbal's legal opinions. Based on Ibn Ḥanbal's statements on jurisprudential matters, he made inferences about his legal methodology and

determined the methodological principles and rules guiding his idjtihād. Al-Tamīmī's son Abū al-Fazl 'Abd al-Wāḥid b. 'Abd al-'Azīz (d. 410/1020), wrote a work on the Ḥanbalī legal methodology entitled *Uṣūl al-fiḳh*. "Ibn Baṭṭa" 'Ubayd Allāh b. Muḥammad al-'Ukbari (d. 387/997), in his work *Ibṭāl al-ḥiyal*, explained the method of idjtihād and fatwā of scholars, including Ibn Ḥanbal, who were partisans of traditions (*ahl al-ḥadīth*), had a deep understanding and a wide accumulation of traditions (*ḥadīth*) and reports (*athar* pl. *āthār*) that transmitted the opinions and practices of the first Muslim generations.

In this generation, Abū ʿAbd Allāh al-Ḥasan b. Ḥāmid (d. 403/1012) came to the forefront with his endeavors and works describing Ibn Ḥanbal's legal thought and identifying his method of idjtihād. His *Kitāb al-Uṣūl* and *Tahdhīb al-adjwiba* were the first comprehensive works on Ibn Ḥanbal's legal thought and methodology in the Ḥanbalī milieu. In *Tahdhīb al-adjwiba*, Ibn Ḥāmid examined both the sources and methods on which Ibn Ḥanbal's idjtihād was based and the meaning, signification and scope of the expressions he used to explain his juridical opinions. He considered Ibn Ḥanbal's legal opinions as a source of reasoning that should be taken into account when deriving the rulings of jurisprudential matters, and he defended the legitimacy and necessity of analogical reasoning (*takhrīdj*) to his legal opinions and justified method of takhrīdj intellectually and theoretically. He also defended Ibn Ḥanbal's legal thought and method of idjtihād against the criticisms of jurists from different schools of law. Ibn Ḥāmid's *Tahdhīb al-adjwiba* is important in terms of demonstrating both the break and orientation in the Ḥanbalī fiḳh circle arising from the disagreement regarding the legitimacy of takhrīdj and the early development and maturity level of Ḥanbalī uṣūl thought.

Key Words: Aḥmad b. Ḥanbal, al-Masā'il, Ḥanbalī legal methodology, Ibn Ḥāmid, Tahdhīb al-adjwiba, analogical reasoning (takhrīdj).

KİNDÎ VE MU'TEZİLE METAFİZİĞİNDE TANRI VE ÂLEM

Zeynep Hümeyra KOÇ

Dr.Öğr.Üyesi, Kilis 7 Aralık Üni. humeyra.koc@kilis.edu.tr orcid: 0000-0002-0750-2658

Özet

Tevhîd, sadece Mu'tezile kelâmının aslı (*usûl-u hamse*) olmayıp tüm Müslüman düşünürlerin ortaya koydukları görüş ve çalışmalardaki temel gayedir. Fakat tevhîdin savunusunu içermesine rağmen birçok görüş kendini âlemin ezelîliği anlayışından uzak tutamamıştır. Filozofların âlemin ezelî olmasının zorunluluğu üzerine ortaya koyduğu doktrinler buna örnek gösterilebilir. Kindî burada ayrı bir yerde durmakta ve Mu'tezile ile paralel olarak bu görüşlerin tevhîd doktrini açısından sorunlu olduğunu ifade etmektedir. Gerek Mu'tezilî âlimler gerekse Kindî gibi filozoflar, âlemin bir başlangıcı ve dolayısıyla sonu olması öğretileri üzerine kurulu olan yoktan yaratma anlayışını savunarak; ezelî olanın tek olduğuna/olması gerektiğine dair bir Tanrı anlayışı geliştirmişlerdir. Onların ezelî olanın tek'liğini ispata dair metafizik yaklaşımı, varlık anlayışlarının zorunlu bir sonucudur. Bir başka ifadeyle, söz konusu kozmolojik anlayış çerçevesinde fizik alanın çözümlenmesi, metafiziğin anlaşılması ve delillendirilmesinin imkân alanını oluşturmaktadır. Bu anlayış aynı zamanda Allah'ın var ve bir olduğu bilgisine, insanın ulaşabilme imkân ve gerekliliğini de ortaya koymaktadır. Bu bağlamda oluşan metafizik tasavvurda Allah, insan ve âlemle iletişim halindedir. Onlara göre, Allah-âlem ilişkisi bir düzen ve gâye temelinde süreklilik

içermektedir. Mantıksal bir sistematikte oluşturdukları doktrinler aynı zamanda Kur'ânî perspektifte de temel bulmaktadır.

Buna göre, Müslüman düşünce dünyasında ilk *meşşâî* filozof olarak kabul edilen ve söz konusu düşünce okulunun kurucusu olan Ya'kūb b. İshāk el-Kindī'nin (ö. 252/866 [?]) ve Mu'tezilî yaklaşımın Tanrı ve âlem anlayışı, bu çalışmanın problematiğini oluşturmaktadır.

Bu doğrultuda, yöntemsel olarak öncelikle verilerin toplanması adına Mu'tezile'nin temel eserleri ve Kindî'nin *Felsefî Risâleler* isimli eseri bağlamında ele alınan çalışma, Mu'tezile ve Kindî'nin metafiziğinde Tanrı ve âlem anlayışlarının değerlendirilmesini hedeflemektedir. Kindî'nin Mu'tezilî doktrinlere vâkıf olduğu, bazı Mu'tezilîlerin de Kindî'den haberdar olduğu düşünüldüğünde, söz konusu düşünürlerin metafizik yaklaşımlarının aynı çerçeve ele alınıp alınamayacağının tespiti ise çalışmanın başka bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Kelâm, Mu'tezile, Kindî, Tevhîd, Metafizik, Âlem.

GOD AND THE WORLD IN THE METAPHYSICS OF KINDĪ AND THE MU'TAZILITES

Abstract

Tawḥīd is not only the doctrine of Mu'tazilite theology (*al-usūl al-kḥamsah*), but also the main goal of the views and works of all Muslim thinkers. However, despite the defense of tawḥīd, many views could not distance themselves from the concept of the eternity of the universe. The doctrines of philosophers on the necessity of the eternity of the universe serve as an example of this. Al-Kindī stands in a different position here and, in parallel with the Mu'tazilites, argues that these views are problematic concerning the doctrine of tawḥīd. Both Mu'tazilite scholars and philosophers like al-Kindī, defending the understanding of creation out of nothing (*ex nihilo*) based on the doctrines of the universe having a beginning and therefore an end, developed an understanding of God where the eternal is/should be one. Their metaphysical approach to prove the uniqueness of the eternal is a necessary consequence of their understanding of existence. In other words, analyzing the physical domain within the framework of this cosmological understanding constitutes the possibility of understanding and proving metaphysics. This understanding also reveals the possibility and necessity of human access to the knowledge that God exists and is one. In the metaphysical conception formed in this context, God is in communication with man and the universe. According to them, the relationship between God and the universe is continuous, based on order and purpose. The doctrines they formulated within a logical systematic framework also find their grounding in the Qur'anic perspective.

Accordingly, Ya'qūb b. Ishāq al-Kindī (d. 252/866 [?]), considered to be the first *peripatetic* philosopher in the Muslim intellectual tradition and the founder of this school of thought, along with the Mu'tazilite understanding of God and the universe, constitute the central issue of this study.

The study, which methodologically relies on the basic works of Mu'tazilites and *al-Kindī*'s *Rasāil* to collect data, aims to evaluate the understanding of God and the universe in the metaphysics of the Mu'tazilites and al-Kindī. Considering that al-Kindī was familiar with Mu'tazilite doctrines and that some Mu'tazilites were aware of al-Kindī, another result of the study is to determine whether the metaphysical approaches of these thinkers can be considered within the same framework.

Key Words: Kalām, Mu‘tazilite, Kindī, Tawḥīd, Metaphysics, The universe.

TRANSHÜMANİZMİN DEĞER PROBLEMİNE İLİŞKİN ÇÖZÜM ÖNERİSİ SUNAN BİR BAKIŞ

Aynur ATAR AKSOY

Arş.Gör, Gümüşhane Üniv., aynuratar@gumushane.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8729-0930

Özet

Transhümanizm; insanoğlunun doğaya karşı yaşadığı kadim acizliği aşarak hem kendisini hem de toplumsal yaşamı baştan aşağı değiştirmesini savunan yeni bir akım olarak ortaya çıkmıştır. Temelinde yatan düşünce insanlık tarihi kadar eski olsa da transhümanizm terimi ilk kez 1957 yılında Julian Huxley tarafından "insanoğlunun topyekûn olarak kendini aşması ve yeni bir tür varoluşsal eşiğe gelmesi" şeklinde kullanılmıştır. Kendi içinde farklı türleri ve boyutları olmakla birlikte transhümanizm "yaşlanmayı ortadan kaldırmak, insanın fiziksel ve psikolojik kapasitesini büyük ölçüde artırmak için yaygın olarak kullanılabilir teknolojiler geliştirerek pratik akıl yoluyla insanlık durumunu temelde iyileştirme olasılığını ve arzusunu olumlayan entelektüel ve kültürel bir hareket" olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle transhümanizm insanın bedensel ve zihinsel sınırlarını ortadan kaldırmak ve daha mutlu, acısız, konforlu, engellerinden arınmış ve olabildiğince uzun yaşamak için tıp, genetik, biyoteknoloji, yapay zekâ ve robotik bilimi gibi her türlü teknolojiyi kullanmayı gerekli ve zorunlu gören bir yaşam felsefesidir. Bu bildiride gelişen teknoloji ile birlikte değişen insanı ve insan hayatını konu almaktayız. İnsanlığın çağın gerisinde kalmaması adına gelişen teknolojilere ayak uydurması, bu teknolojileri kendi değer ve ahlak sistemine entegre etmesi zorunlu hale gelmektedir. Transhümanizm bu teknolojilerin toplumsal hayattaki sonuçlarını, vaatlerini ve potansiyel tehlikelerini de içermektedir. Aynı zamanda bu teknolojilerin geliştirilmesi ve kullanılmasıyla etik değer sorunları da doğmaktadır. Bu sorunlar başta insan onuru, insan hakları, eşitsizlik, mahremiyetin ihlali ve özgürlük gibi temel değerleri içeren meselelerdir. Transhümanizmin değer problemi karşısında çözüm; teknolojik ilerlemelerin kaçınılmazlığını kabul etmekle birlikte, insan doğasının, onurunun, mahremiyetinin ve insanın özgüllüğünün korunmasını temel hedef alarak, teknolojik ilerlemelerin bu değerleri anlamaya ve yaşatmaya hizmet edecek şekilde yönlendirilmesiyle mümkün olmaktadır. Dolayısıyla Transhümanizmi çözümlerken tüm bu değerlerin korunmasının gerekliliğine vurgu yapmak yerinde olacaktır. Merkeze insanı alarak tüm ilerlemeleri onun etrafında ve insanlık yararına geliştirmek; din, dil, ırk farkı gözetmeksizin tüm insanlığa fayda amacı gütmek transhümanizmin etik problemlerine çözüm olarak sunulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Transhümanizm, İnsan, Değer, İnsan Hakları, Eşitlik.

A PERSPECTIVE THAT PROVIDES A SOLUTION TO THE VALUE PROBLEM OF TRANSHUMANISM

Abstract

Transhumanism has emerged as a new movement that realises a comprehensive transformation of both individual identity and societal structures. Although the conceptual underpinnings of transhumanism are as old as human history itself, the term was first articulated by Julian Huxley in 1957 to signify the collective aspiration of humanity to

surpass its limitations and attain a new existential threshold. Transhumanism is characterized as an intellectual and cultural movement that endorses the potential and aspiration to fundamentally improve the human condition through the development of widely applicable technologies aimed at eradicating aging and substantially enhancing both physical and psychological capacities. This paper examines the evolving nature of humanity and human existence in the context of advancing technology. To ensure that humanity does not fall behind the times, it has become imperative to adapt to these emerging technologies and integrate them into existing value and ethical frameworks. Transhumanism encompasses not only the societal implications, promises, and potential dangers associated with these technologies, but also the value problems that arise from their development and application. These problems primarily involve fundamental issues such as human dignity, human rights, inequality, violations of privacy, and freedom. The resolution to the value problem presented by transhumanism entails acknowledging the inevitability of technological progress while fundamentally prioritizing the preservation of human nature, dignity, privacy, and individuality. This approach requires the direction of technological advancements to serve the understanding and nurturing of these values. Consequently, it is essential to underscore the necessity of safeguarding these values when addressing transhumanism. By placing humanity at the center of all advancements and ensuring that developments are designed for the benefit of all individuals—regardless of differences in religion, language, or ethnicity—a comprehensive framework for addressing the ethical value problems posed by transhumanism can be established.

Keywords: Transhumanism, Human, Values, Human Rights, Equality.

AHİRET İNANCININ RASYONEL TEMELLERİ: ADALET, SORUMLULUK VE EBEDÎLİK DUYGUSU

Berat SARIKAYA

Doç.Dr., Gümüşhane Üniv, beratsarikaya@hotmail.com Orcid: 0000-0002-3308-6184

Özet

Ahiret inancı, insanlık tarihi boyunca birçok toplum ve kültürde merkezi bir rol oynamıştır. Ahirete inanmanın sadece dini boyutu değil, aynı zamanda psikolojik ve sosyal boyutları da bulunmaktadır. Ahiret inancının temellendirilmesi öncelikle dini metinlere dayanmaktadır. Peki ölümden sonra yeni bir hayatın var olacağına dair inancın, dini metinlerin dışında temellendirilmesi mümkün müdür? İnsan fıtratında bulunan bazı duyguların, ölümden sonra yeni bir hayatı zorunlu kıldığı görülmektedir. Bunlardan birisi insandaki adalet duygusudur. İnsan doğası, adalet arayışıyla yakından ilişkilidir. İnsan, çevresinde gördüğü ve müdahale edemediği adaletsizlik, zulüm vb. durumların karşılıksız kalmasını asla kabullenmez. Adalet duygusu, insanın içsel bir özelliği olarak kabul edilir. İnsanın içsel adalet arayışı, ahiret inancıyla sıkı sıkıya bağlantılıdır. İnsanın doğası gereği adalet arayışı, onun metafiziksel boyutta da adaletin varlığına duyduğu inançla yakından ilişkilidir.

İnsan doğasında bulunan duygulardan biri de sorumluluk duygusudur. İnsan, doğası gereği çevresindeki dünyaya ve topluma karşı sorumluluk hisseder. Ancak, bu sorumluluk duygusunun temelinde yatan daha derin bir neden vardır. Sorumluluk duygusuyla gerçekleştirilen eylemlerin karşılık bulacağı bir hayat düşüncesi, sorumluluk duygusunu anlamlı hale getirir. Birçok felsefi ve dini sistem, insanın başıboş ve amaçsız yaratılmadığını, insanın yaşamında bir anlam ve amacı olduğuna işaret ederler. Ayrıca insanın başıboş ve

amaçsız olmaması, onun dünya üzerindeki varoluşunun ötesinde bir amaca hizmet ettiğine dair işaret olarak görülebilir.

Diğer taraftan insanlık tarihi boyunca, insanın içsel dünyasının derinliklerinde ebedîlik ve sonsuzluk duygularının varlığı sıkça tartışılmış ve incelenmiştir. Bu duyguların insanın doğasında derin köklerinin olduğu ve birçok kültürde, felsefi sistemde ve dini inançta bu duyguların önemli bir rol oynadığı kabul edilmiştir. İnsanda bulunan ebedîlik duygusu, anlam ve amaç yüklenen ve sorumluluk duygusuyla yaşanan bir hayatın sonunun yokluk olacağı düşüncesini kabul edemez.

Çalışmamız, dini metinlerin dışında insan fıtratında bulunan adalet, sorumluluk ve ebedîlik duygularının rasyonel olarak Ahiret inancını temellendirebileceği düşüncesini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Ayrıca rasyonel olarak da temellendirilmesi mümkün olan Ahiret inancının insanın ruhsal gelişimi ve toplumsal ahlak üzerindeki etkilerine de yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: İnanç, Ahiret İnancı, Adalet, Sorumluluk, Ebedîlik

RATIONAL FOUNDATIONS OF BELIEF IN THE AFTERLIFE: JUSTICE, RESPONSIBILITY AND ETERNITY

Abstract

Belief in the afterlife has played a central role in many societies and cultures throughout human history. Belief in the afterlife has not only a religious dimension, but also psychological and social dimensions. The basis of belief in the afterlife is primarily based on religious texts. So is it possible to base the belief in a new life after death outside of religious texts? It is seen that some emotions inherent in human nature necessitate a new life after death. One of these is the sense of justice in humans. Human nature is closely related to the search for justice. Humans never accept that injustice, cruelty, etc. that they see around them and cannot intervene in, go unrewarded. The sense of justice is considered an inherent characteristic of humans. Humans' inherent search for justice is closely linked to their belief in the afterlife. Humans' inherent search for justice is closely related to their belief in the existence of justice in the metaphysical dimension.

One of the emotions inherent in human nature is the sense of responsibility. Humans naturally feel responsible towards the world and society around them. However, there is a deeper reason underlying this sense of responsibility. The idea of a life where actions taken with a sense of responsibility will be rewarded makes the sense of responsibility meaningful. Many philosophical and religious systems point out that humans were not created aimlessly and purposelessly, and that humans have a meaning and purpose in their lives. In addition, the fact that humans are not aimlessly and purposelessly can be seen as a sign that they serve a purpose beyond their existence on earth.

On the other hand, throughout human history, the existence of feelings of eternity and infinity in the depths of man's inner world has been frequently discussed and examined. It has been accepted that these feelings have deep roots in human nature and that these feelings play an important role in many cultures, philosophical systems and religious beliefs. The sense of eternity in man cannot accept the idea that a life that is loaded with meaning and purpose and lived with a sense of responsibility will end in nothingness.

Our study aims to present the idea that the feelings of justice, responsibility and eternity inherent in human nature, outside of religious texts, can rationally ground belief in the

Hereafter. In addition, the effects of the belief in the Hereafter, which can also be grounded rationally, on the spiritual development of man and social morality will also be included.

Keywords: Faith, Belief in the Afterlife, Justice, Responsibility, Eternity

CHATGPT'DE YAŞANAN GELİŞMELERİN YAPAY ZEKÂ TOKEN GETİRİLERİ VE YATIRIMCI TERCİHLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

İbrahim Korkmaz KAHRAMAN

Öğr.Gör.Dr., Pamukkale Üniv., Çal MYO, ikahraman@pau.edu.tr, 0000-0001-5083-3586

Habib KÜÇÜKŞAHİN

Arş.Gör.Dr., Pamukkale Üniv., İİBF, hkucuksahin@pau.edu.tr, 0000-0003-2967-9814

Özet

Yapay zekâ (YZ), günümüzde hızla gelişen bir teknoloji olarak hayatımızın her alanında yer almaktadır. Özellikle, ChatGPT gibi modeller bu alandaki en önemli örneklerden biridir. YZ'nın teknoloji sektörüne entegrasyonu, kripto para piyasasının da dönüşüm geçirmesine olanak tanımıştır. YZ alanında hızlıca projeler geliştirilmiş ve bu projelere bağlı olarak çeşitli tokenler çıkarılmıştır. Bu doğrultuda ortaya konulan çalışmanın ana motivasyon kaynağı, ChatGPT3.5 ve GPT-4 modellerinin piyasaya sürülmesiyle birlikte kripto para piyasasında yer alan YZ tokenlerinin getirilerinde meydana gelen değişimlerin, kripto para yatırımcılarının YZ tokenlerine yönelik tercihlerini değerlendirmektir. Analiz için Fetch.ai (FET), The Graph (GRT), Internet Computer (ICP), Injective (INJ), NEAR Protocol (NEAR) ve Render (RENDER) gibi popüler YZ tokenlerinin yanı sıra Bitcoin (BTC) ve Ethereum (ETH) gibi en büyük iki kripto para birimi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, ChatGPT3.5'in piyasaya sürülmesinin ardından YZ tokenlerinin getirilerinde bir artış olduğunu, ancak GPT-4'ün piyasaya sürülmesinden sonra bu getirilerde ılımlı bir düşüş seyriyle birlikte bir süreliğine bir konsolidasyon sürecinin yaşandığını ardından tekrar bir yükseliş ivmesinin yakalandığını göstermektedir. Kripto para yatırımcılarının YZ tokenlerine yönelik seçiciliğinin belirlenmesi adına gerçekleştirilen Granger nedensellik testi sonuçları ise, piyasa değeri en büyük iki kripto paradan YZ tokenlerine yönelik bir sermaye akımının gerçekleşebileceğine yönelik beklentinin aksine, BTC ve ETH getirilerinden YZ token getirilerine doğru anlamlı bir nedensellik olmadığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, kripto para piyasasında tüm örneklemde sadece ETH'den FET'e doğru tek yönlü bir Granger nedenselliği tespit edilmiştir. Özellikle, ChatGPT3.5 öncesi ve sonrası dönemlerde, ICP'den FET, INJ ve NEAR'a doğru, GPT-4'ün piyasaya sürülmesi sonrası ise ICP'den FET, GRT, INJ ve NEAR'a doğru Granger nedenselliği tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, özellikle ChatGPT'nin piyasaya sürülmesiyle ETH yatırımcılarının tercihlerini belirli bir seviyede YZ tokenine yönelik olması noktasında dikkat çekici olduğunu göstermektedir. Ayrıca, genel bulgular, ChatGPT gibi YZ teknolojilerinin, kripto para piyasasındaki YZ tokenlerinin fiyat hareketliliği üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu da ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, ChatGPT, Bitcoin, Kripto Para, Granger Nedensellik, Zaman Serisi Analizi

THE IMPACT OF DEVELOPMENTS IN CHATGPT ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOKEN RETURNS AND INVESTOR PREFERENCES

Abstract

Artificial intelligence (AI) has become an integral part of our daily lives as it rapidly evolves in technology today. Notably, models such as ChatGPT are some of the most significant examples in this field. With AI's integration into various sectors, particularly technology, it has also enabled the cryptocurrency market to transform. Projects have been rapidly put forward for the field of AI, and tokens associated with these projects have been launched. The main motivation of the study was to analyze the fluctuations in returns of AI tokens within the cryptocurrency market following the introduction of the ChatGPT3.5 and GPT-4 models, while also assessing cryptocurrency investors' preferences towards AI tokens. Popular AI tokens such as Fetch.ai (FET), The Graph (GRT), Internet Computer (ICP), Injective (INJ), NEAR Protocol (NEAR), and Render (RENDER), as well as the two largest cryptocurrencies such as Bitcoin (BTC) and Ethereum (ETH), were used for the analysis. The findings show that there was an increase in the returns of AI tokens after the launch of ChatGPT3.5, but after the launch of GPT-4, there was a period of consolidation for a while with a moderate decline in these returns, followed by an upward momentum again. The results of the Granger causality test conducted to determine the selectivity of cryptocurrency investors towards AI tokens reveal that there is no significant causality from BTC and ETH returns to AI token returns, contrary to the expectation that there may be a capital flow from the two largest cryptocurrencies to AI tokens. However, in the cryptocurrency market, only a unidirectional Granger causality relationship from ETH to FET was identified across the sample period. Particularly, before and after ChatGPT3.5, Granger causality was detected from ICP to FET, INJ, and NEAR before and after ChatGPT3.5, and from ICP to FET, GRT, INJ, and NEAR after the launch of GPT-4. These results show that, especially with the launch of ChatGPT, it is noteworthy that ETH investors' preferences are to a certain extent towards the AI token. Moreover, the overall findings also reveal that AI technologies such as ChatGPT have a significant impact on the price mobility of AI tokens in the cryptocurrency market.

Keywords: Artificial Intelligence, ChatGPT, Bitcoin, Cryptocurrency, Granger Causality, Time Series Analysis

EĞİTİMDE YAPAY ZEKA TABANLI SOHBET ROBOTLARININ POTANSİYELİ

Aydın BİŞİRİCİ

Fırat Üniv., Eğitim Bil. Ens., abisirici@hotmail.com,ORC-ID: 0000-0003-0926-1488

Özet

Sınıf öğretmenlerinin derslerinde kullanabilecekleri yapay zeka destekli sohbet robotları tanıtılmış ve bu robotların öğretim süreçlerine sağlayabilecekleri potansiyel katkılar ayrıntılı olarak incelenmiştir. Günümüzde yapay zeka teknolojilerinin eğitimde giderek daha fazla yer bulduğu gözlemlenmekte, bu durum öğretmenlerin derslerini daha etkili ve verimli bir şekilde organize edebilmelerine olanak tanımaktadır. Araştırmanın temel amacı, yapay zekanın eğitimdeki rolünü sınıf öğretmenleri özelinde ele alarak, öğretmenlerin bu yeni teknolojiyi nasıl etkili bir şekilde kullanabileceklerini ortaya koymaktır. Bu bağlamda, ChatGPT, Google Gemini ve Microsoft Copilot gibi yaygın yapay zeka destekli sohbet robotlarının ücretsiz versiyonu tanıtılmış ve bu araçlar işlevsellik, kullanım kolaylığı, ders içeriklerine katkıları ve öğretim süreçlerine entegrasyon açısından karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Araştırma yöntemi olarak literatür taraması ve karşılaştırmalı analiz teknikleri kullanılmıştır. İlk aşamada, yapay zeka kavramının tarihsel gelişimi ve eğitimdeki uygulamaları ele alınmış, ardından yapay zeka destekli sohbet robotlarının eğitimde nasıl kullanılabileceğine ilişkin literatürdeki çalışmalar incelenmiştir. Üç farklı sohbet robotunun karşılaştırmalı analizinde, bu araçların öğretmenlere ders hazırlık süreçlerinde nasıl yardımcı olabileceği, ders sırasında nasıl etkin bir şekilde kullanılabileceği ve öğrencilerin ilgisini çekebilecek yaratıcı içeriklerin üretilmesinde nasıl bir rol oynayabilecekleri detaylı bir şekilde tartışılmıştır.

Sonuç olarak, yapay zeka destekli sohbet robotlarının sınıf öğretmenleri için önemli bir potansiyel taşıdığı ve bu araçların dersleri daha ilgi çekici ve etkileşimli hale getirme potansiyeline sahip olduğu belirlenmiştir. Ancak bu teknolojilerin sınırlılıkları da göz önünde bulundurulmalı ve öğretmenler tarafından tamamlayıcı bir araç olarak dikkatle kullanılmalıdır. Çalışma, yapay zeka destekli araçların eğitimdeki rolüne dair gelecekte yapılacak araştırmalar için değerli bulgular sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Sohbet Robotları, ChatGPT, Google Gemini, Microsoft Copilot

POTENTIAL OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE BASED CHATBOTS IN EDUCATION

Abstract

This study introduces AI-supported chatbots for classroom teachers and examines their potential contributions to teaching processes. With the increasing integration of AI technologies in education, teachers can organize lessons more effectively. The main aim is to explore how teachers can effectively use AI tools, focusing on the free versions of ChatGPT, Google Gemini, and Microsoft Copilot. These tools were evaluated in terms of functionality, ease of use, contribution to lesson content, and integration into teaching.

The research utilized literature review and comparative analysis methods. The historical development of AI and its educational applications were discussed, followed by an examination of studies on the use of AI chatbots in education. The analysis focused on how these tools assist in lesson preparation, in-class use, and content creation that engages students.

The study concludes that AI-supported chatbots hold great potential for classroom use, making lessons more interactive and engaging. However, their limitations must be considered, and they should be used as a complementary tool. The findings provide a basis for future research on AI tools in education.

Keywords: Artificial Intelligence, Chatbots, ChatGPT, Google Gemini, Microsoft Copilot

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YAPAY ZEKÂ TEMELLİ DİNLEME BECERİSİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ÇALIŞMALARININ YETERSİZLİĞİ ÜZERİNE

Akın ZENGİN

Öğr.Gör. Gümüşhane Üniv., TÖMER, aknzngn@hotmail.com, 0000-0002-3034-6032

Osman DEMİREL

Öğr.Gör. Güm.Üni. TÖMER, osman.demirel@gumushane.edu.tr, 0000-0001-6783-5967

Özet

Türkçe, dünyada en çok konuşulan diller arasında yer alan ve konuşur sayısı itibarıyla her geçen gün öğrenilme arzusu gösterilen bir dildir. Bu çalışma, konuşur sayısının yüksek olduğu belirtilen Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yapay zekâ temelli dinleme becerisini geliştirmeye yönelik çalışmaların yetersizliği üzerine kaleme alınmıştır. 21. yüzyılın beraberinde getirdiği en büyük yeniliklerden biri, makinelerin insan benzeri düşünme, konuşma ve yazma yeteneklerini taklit eden yapay zekâdır. Eğitimde geniş bir uygulama alanı bulan yapay zekâ, özellikle dil öğretiminde devrim niteliğinde yenilikleri beraberinde getirmiştir. Bununla birlikte, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ temelli dinleme becerisi geliştirme çalışmalarının yetersizliği, bu alanın potansiyelini tam anlamıyla ortaya koyamamasına neden olmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin sayısının artmasıyla birlikte, bu alandaki eğitim materyallerinin ve yöntemlerinin de modern teknolojilerle desteklenmesi gerekliliği de bir gerçektir. Eğitimin her alanında öğretmenler ve öğrenciler tarafından kullanılan yapay zekânın yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisini geliştirmeye yönelik kullanımı alan için elzem bir durumdur. Bu gelişmelerin tam anlamıyla değerlendirilmesi, Türkçe öğretiminin kalitesini artıracak ve öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyecektir. Ele alınan çalışma vasıtasıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekânın her alanına yönelik çalışmaların artırılmasının gerekli olduğu, çeşitli chatbot, ve uygulamalar geliştirilmesi gerektiği, dinleme becerisini geliştirmeye yönelik yapay zekâ uygulamaları ile ilgili araştırmalar yapılarak sonuçlarının yayınlanması gerektiği, lisansüstü tezlerde örnek olarak yapay zekâ temelli dinleme becerisini geliştirmeye ve ölçmeye yönelik form veya ölçekler hazırlanmasının önemli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca yapay zekâ temelli yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanacak lisansüstü tezlerde dinleme becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklerin hazırlanması ve sonuçlarının tartışılması gerektiği de araştırmacılar tarafından önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Yapay Zekâ, Dinleme.

ON THE INADEQUACY OF ACTIVITY DESIGN STUDIES IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Abstract

Turkish is one of the most widely spoken languages in the world and the number of speakers shows a desire to learn it day by day. This study is written on the inadequacy of artificial intelligence-based studies to improve listening skills in teaching Turkish as a foreign language, which is stated to have a high number of speakers. One of the 21st century's greatest innovations is artificial intelligence, which imitates the human-like thinking, speaking and writing abilities of machines. Artificial intelligence, which has found a wide application area in education, has brought revolutionary innovations especially in language teaching. However, the insufficiency of artificial intelligence-based listening skill development studies in teaching Turkish as a foreign language causes this field to fail to fully reveal its potential. With the increasing number of individuals learning Turkish as a foreign language, it has become necessary to support the educational materials and methods in this field with modern technologies. The use of artificial intelligence, which is used by teachers and students in every field of education, to improve listening skills in teaching

Turkish as a foreign language is essential for the field. The full evaluation of these developments will improve the quality of Turkish language teaching and positively affect student success. Through the study, it is stated that it is necessary to increase studies on all areas of artificial intelligence in teaching Turkish as a foreign language, various chatbots and applications should be developed, researches on artificial intelligence applications to improve listening skills should be conducted and the results should be published, and it is important to prepare forms or scales to develop and measure artificial intelligence-based listening skills in graduate theses. In addition, it was also suggested by the researchers that activities to improve listening skills should be prepared and their results should be discussed in postgraduate theses to be prepared in the field of teaching Turkish as a foreign language based on artificial intelligence.

Keywords: Turkish Teaching, Artificial Intelligence, Listening.

TÜRKÇE ÜRÜN YORUMLARININ BOYUT TABANLI DUYGU ANALİZİ VE MAKİNE ÖĞRENİMİ YÖNTEMLERİ İLE SINIFLANDIRILMASI[5]

C. Gökçe ÖZMEN

Arş.Gör. Hasan Kalyoncu Üni., cgokce.elkovan@hku.edu.tr ID: 0000-0003-4983-915X

Begüm KARTAL

Lisans Öğr., Hasan Kalyoncu Ü., begumkarrtal@gmail.com ID: 0009-0005-9452-5688

Özet

İşletmeler ve markalar için ürün veya hizmetlerine yönelik müşterilerin geri bildirimleri ve duyguları her zaman oldukça önemli olmuştur. Web 4.0'ın gelişmesi ile müşteriler, işletmelerin web sayfalarında, satın alma kanallarında veya sosyal ağlarda görüş ve duygularını paylaşmaya başlamıştır. Böylece işletmeler bu bildirimlere gerçek müşterilerinden gerçek zamanlı olarak ulaşma şansını yakalamıştır. Dijital olarak paylaşılan bu geri bildirimler müşteri sadakatini, marka imajını, müşterilerin görüş ve duygularını taşımaktadır. Binlerce veya on binlerce üretilen bu ürün yorumları büyük veri niteliği taşımaktadır. Büyük verinin bir yığın olduğu göz önüne alındığında faydalı bilgiler çıkarmak çağdaş analiz yöntemlerine ihtiyaç doğurmuştur. Bu yöntemlerden biri de doğal dil işleme yöntemlerinden duygu analizidir.

Bu çalışmada bir kozmetik markasının kapatıcı (concealer) ürününe trendyol.com e-ticaret sitesinde yer alan Türkçe ürün yorumları boyut tabanlı duygu analizi ile analiz edilmesi ve makine öğrenmesi algoritmaları ile ölçüm sonuçlarının değerlendirilerek kıyaslanması amaçlanmaktadır. Duygu analizi, öznel metinlerden yazarın duygularının çıkarıldığı bir metin madenciliği yöntemidir. Çalışmada, e-ticaret sitesinde ilgili ürün gruba yönelik en çok değerlendirmenin yer aldığı marka seçilmiş ve 8600 adet Türkçe yorum Python Jupyter Notebook yazım dili kullanılarak, pozitif, nötr ve negatif üçlü sınıflandırmalı boyut temelli duygu analizine tabi tutulmuştur. Ürüne yönelik boyutlara göre manuel duygu atamasının yapılması ile Naive Bayes ve Destek Vektör Makineleri algoritmaları ile sınıflandırma doğrulukları, kesinlik, hassasiyet ve f-ölçüm skorları hesaplanarak performans değerlendirmesi yapılmıştır. Böylece manuel olarak eğitilen model için her iki algoritmaya

[5] Çalışma Begüm KARTAL yürütücülüğünde, Arş. Gör. Cemile Gökçe ÖZMEN danışmanlığında 1919B012308430 numaralı TÜBİTAK 2209-A proje desteğiyle gerçekleştirilmiştir.

göre karşılaştırma yapılmış ve kozmetik ürünlerinin müşteri yorumlarında boyut tabanlı duygu analizinin etkinliği değerlendirilmiştir.

Çalışmanın ilk aşamasında veri setinin oluşturulmasından sonra, ikinci aşamada verilerin analize hazır hale getirilmesi amacıyla veri ön işleme çalışması yapılmış, veriler tokenlerine ayrılmıştır. Hedef markanın ürünün vadettiği sonuçlar ve tüketicilerin yorum sıklığı göz önüne alınarak çalışmada on üç ayrı özellik (boyut) çıkarılmıştır. Bunlar; performans, nemlendirme, aydınlatma, verimlilik, renk/ renk uyumu, yapı, fiyat, paketleme, teslimat, boyut/miktar, kalıcılık, kapatıcılıktır. Çalışmada ayrıca herhangi bir boyuta atıfta bulunmayıp genel duygu ifadelerinin yer aldığı yorumlar 'genel duygu' adı altında ayrı bir boyutta incelenmiştir. Üçüncü aşamada çıkarılan on üç özelliğe manuel olarak duygu etiketlemesi yapılmıştır. Böylece müşteri yorumlarında ürünün farklı özelliklerine yönelik duygu tespitinin yapılması sağlanmıştır. Ayrıca eğitilen model, gelecekte farklı çalışmalarda kullanılabilecek şekilde genişletilmeye hazır hale getirilmiştir.

Çalışmanın dördüncü aşamasında, oluşturulan modelin her bir boyutu için Naive Bayes ve Destek Vektör Makineleri teoremi ile doğruluk, kesinlik, geri çağırma ve F-1 ölçüsü ile sınıflandırma performansı değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, her iki teorem ile her boyut için sınıflandırma doğruluğu %83 üzerinde elde edilmiştir. Diğer taraftan en yüksek sınıflandırma doğrululuğu %99 ile "verimlilik" boyutunda, Destek Vektör Makineleri modeli ile sağlanmıştır. Ayrıca tüm veri setindeki genel duyguya yönelik performans kıyaslamasında ise en iyi doğruluk %80 ile Destek Vektör Makineleri modeli ile elde edilmiştir. Bu çalışma ile, bir müşterinin ürüne yönelik ihtiyacı olan tüm cevaplara ulaşması, sübjektif yargıların ortaya çıkarılması ve tüketicilerin ürünün öne çıkan özelliklerine karşı duygularının hangi yönde olduğu kolayca ve yüksek doğrulukla ulaşılması sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doğal Dil İşleme, Metin Madenciliği, Boyut Tabanlı Duygu Analizi, Makine Öğrenmesi

CLASSIFICATION OF TURKISH PRODUCT REVIEWS WITH ASPECT-BASED SENTIMENT ANALYSIS AND MACHINE LEARNING METHODS[6]

Abstract

For businesses and brands, customers' feedback and feelings about their products or services have always been very important. With the development of Web 4.0, customers have started to share their opinions and feelings on businesses' web pages, purchasing channels or social networks. Thus, businesses' have had the chance to access these feedbacks from real customers in real time. These digitally shared feedbacks carry customers' loyalty, brand image, opinions and emotion of customers. Thousands of these products reviews are big data. Considering that big data is a pile, extracting useful information has created the need for modern analysis methods. One of these methods is sentiment analysis from natural language processing methods.

This study aims to analyze the Turkish product reviews of a cosmetics brand's concealer product on trendyol.com e-commerce site with dimension sentiment analysis and to evaluate and compare the measurement results with machine learning algorithms. Sentiment analysis is a text mining method in which the author's emotions are extracted from subjective texts. In the study, the brand with the highest numbers of reviews for the relevant product group

[6] The study was conducted by Begüm KARTAL under the supervision of Assoc. Assist. Cemile Gökçe ÖZMEN with the support of TÜBİTAK 2209-A project number 1919B012308430.

on the e-commerce site was selected and 8600 Turkish comments were subjected to dimension-based sentiment analysis with positive, neutral and negative triad classifications using Python Jupyter Notebook scripting language. After manual sentiment assignment according to the dimensions of the products, Naïve Bayes and Support Vector Machines algorithms were used to evaluate the performance by calculating classifications accuracies, precision, sensitivity and f-measure scores. Thus, a comparison was made for the manually trained model according to both algorithms and the effectiveness of dimension-based sentiment analysis in customer reviews of cosmetic products evaluated.

After creation of data set in the first stage of the study, data preprocessing was carried out in the second stage to make the data ready for analysis, and the data were divided into tokens. Thirteen different dimensions were extracted in the study, taking in to account the results promised by the target brand's product and the frequency of consumer comments. These are performance, moisturizing, illumination, efficiency, color match, texture, price, packaging, delivery, size/quantity, permanence, and coverage. In the study comments did not refer to any dimension but included general sentiment expressions were analyzed under a separate dimension called 'general sentiment'. In the third stage, thirteen features extracted were manually labeled with emotion. Thus, it was ensured to identify the sentiment for different features of the product in customer reviews. In addition, the trained model was ready to be extended to be used in different studies in the future.

In the fourth stage of the study, classification performance was evaluated for each dimension of the generated model with Naive Bayes and Support Vector Machines theorem with accuracy, precision, recall, recall and F-1 measure. As a result, the classification accuracy for each dimension with both theorems was obtained above 83%. On the other hand, the highest classification accuracy was achieved with the Support Vector Machines model in the "efficiency" dimension with 99%. In addition, in the performance comparison for the overall sentiment in the whole dataset, the best accuracy was achieved with the Support Vector Machines model with 80%. With this study, it is possible to reach all the answers that a customer needs for a product, to reveal subjective judgments and to reach the direction of consumers' feelings towards the prominent features of the product easily and with high accuracy.

Keywords: Natural Language Processing, Text Mining, Dimension-Based Sentiment Analysis, Machine Learning

ŞEFFAFLIK, GÜVENLİK VE İZLENEBİLİRLİK PERSPEKTİFLERİNDEN BLOCKCHAİN TEKNOLOJİSİNİN TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ

Vahid SİNAP

Dr.Öğr.Üyesi, Ufuk Üniv., vahidsinap@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8734-9509

Özet

Tedarik zincirleri, birçok farklı paydaşın iş birliği yaptığı karmaşık sistemlerdir ve bu süreçte güvenlik açıkları, sahtecilik, veri hataları ve izlenebilirlik eksiklikleri gibi sorunlar sıkça yaşanmaktadır. Blockchain, merkezi olmayan, dağıtık ve güvenli yapısı ile bu sorunların üstesinden gelmek için etkili bir çözüm sunmaktadır. Bu çalışmada blockchain teknolojisinin tedarik zincirlerindeki katkıları şeffaflık, güvenlik ve izlenebilirlik olmak

üzere üç ana başlık altında ele alınmaktadır. Blockchain'in merkeziyetsiz ve paylaşımlı yapısı, tedarik zincirinde yer alan her işlemin tüm paydaşlar tarafından görülebilir olmasını sağlamaktadır. Bu sayede, tedarik zincirindeki üretici, dağıtıcı, perakendeci veya tüketici gibi herhangi bir paydaş ürünün nereden geldiğini, hangi aşamalardan geçtiğini ve bu süreçte kimin sorumlu olduğunu açıkça görebilmektedir. Bu şeffaflık, özellikle gıda ve ilaç gibi sektörlerde sahtecilik riskini azaltırken, tüketicilere güvenilir ve doğrulanabilir bilgiler sunmaktadır. Aynı zamanda tedarikçiler, süreç boyunca hataları veya aksaklıkları hızla tespit ederek müdahale edebilmekte, bu da genel güvenilirliği artırmaktadır. Blockchain'in değiştirilemez veri yapısı, tedarik zincirindeki her işlemin kaydedildikten sonra geri dönük olarak değiştirilmesini imkânsız hale getirmektedir. Bu özellik, sahtecilik ve veri manipülasyonu risklerini en aza indirmektedir. Tüm işlemler şifrelenmiş ve dağıtılmış bir ağda kaydedildiği için, dışarıdan müdahalelerle bilgilere zarar verilmesi de önlenmektedir. Böylece, tedarik zinciri boyunca herkesin erişebileceği güvenilir ve doğrulanabilir veriler korunmuş olmaktadır. Blockchain teknolojisi, her ürün veya malzemenin tedarik zincirindeki tüm adımlarını kaydederek izlenebilirliği artırmaktadır. Bir gıda ürününün çiftlikten sofraya kadar olan yolculuğu blockchain'e kaydedildiğinde, üretim, işleme, depolama ve nakliye gibi her aşama bloklar halinde sisteme eklenmektedir. Bu sayede perakendeciler ve tüketiciler, ürünün nerede üretildiğini, hangi tarihlerde hangi işlemlerden geçtiğini ve kimler tarafından taşındığını kolayca görebilmektedir. Eğer ürünle ilgili bozulma ya da geri çağırma durumu gibi bir sorun ortaya çıkarsa blockchain üzerinden hızlıca hangi aşamada sorun yaşandığı tespit edilip gerekli adımlar atılabilmektedir. Bu izlenebilirlik, süreçlerin daha verimli yönetilmesini, hataların erken tespit edilmesini ve ürün güvenliğinin artırılmasını sağlamaktadır. Bunların yanı sıra, blockchain uygulamaları, tedarik zinciri süreçlerinde veri paylaşımını hızlandırarak ve güvenilirliği artırarak, karar alma süreçlerini daha etkili hale getirmekte ve işletme maliyetlerini düşürmektedir. Ancak, blockchain'in yaygınlaşmasının önündeki engeller arasında yüksek başlangıç maliyetleri ve mevcut sistemlerle entegrasyon zorlukları bulunmaktadır. Blockchain teknolojisi, tedarik zinciri yönetiminde güvenliği artırmak, süreçleri daha şeffaf ve izlenebilir hale getirmek için güçlü bir araç olarak öne çıkmakta olup, gelecekteki tedarik zinciri stratejilerinde önemli bir yer edineceği ön görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Blockchain, tedarik zinciri yönetimi, izlenebilirlik, şeffaflık, güvenlik

APPLICABILITY OF BLOCKCHAIN TECHNOLOGY IN SUPPLY CHAIN MANAGEMENT FROM TRANSPARENCY, SECURITY AND TRACEABILITY PERSPECTIVES

Abstract

Supply chains are complex systems where many different stakeholders collaborate, and problems such as security gaps, fraud, data errors and lack of traceability are common in this process. Blockchain offers an effective solution to overcome these problems with its decentralized, distributed and secure structure. In this study, the contributions of blockchain technology in supply chains are discussed under three main headings: transparency, security and traceability. Blockchain's decentralized and shared structure ensures that every transaction in the supply chain is visible to all stakeholders. In this way, any stakeholder in the supply chain, such as the producer, distributor, retailer or consumer, can clearly see where the product comes from, what stages it goes through and who is responsible for this process. This transparency reduces the risk of counterfeiting, especially in sectors such as food and pharmaceuticals, while providing consumers with reliable and verifiable information. At the same time, suppliers can quickly identify and respond to errors or

glitches throughout the process, increasing overall reliability. Blockchain's immutable data structure makes it impossible to retroactively change every transaction in the supply chain once it has been recorded. This minimizes the risks of fraud and data manipulation. Since all transactions are encrypted and recorded on a distributed network, external interference is also prevented. This protects reliable and verifiable data that is accessible to everyone along the supply chain. Blockchain technology increases traceability by recording all the steps of each product or material in the supply chain. When a food product's journey from farm to fork is recorded on blockchain, each stage - production, processing, storage and transportation - is added to the system in blocks. In this way, retailers and consumers can easily see where the product was produced, when it was processed and by whom it was transported. If there is a problem with the product, such as spoilage or recall, the blockchain can quickly identify at which stage the problem occurred and take the necessary steps. This traceability enables more efficient management of processes, early detection of errors and increased product safety. In addition, by accelerating data sharing and increasing reliability in supply chain processes, blockchain applications make decision-making processes more effective and reduce operating costs. However, barriers to the widespread adoption of blockchain include high start-up costs and integration challenges with existing systems. Blockchain technology stands out as a powerful tool to increase security in supply chain management and make processes more transparent and traceable and is expected to play an important role in future supply chain strategies.

Keywords: Blockchain, supply chain management, traceability, transparency, security

XV. VE XVI. YÜZYILLARDA AVLONYA, SİLİSTRE VE KÖSTENDİL LİVALARINDA ÇELTİK ÜRETİMİ VE ÇELTİKÇİ REAYA

Havva Merve SEYHAN

Dr., Bağımsız Araştırmacı havva.citak.90@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9348-5286

Özet

Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarından itibaren, çeltik üretimi yaptıkları arşiv kayıtları ile tespit edilmiştir. Osmanlılar, Rumeli'ye geçip devletleşme sürecini tamamladıktan sonra Anadolu'dan getirdiği kalabalık nüfusla birlikte burada da çeltik tarımına başlamışlardır. Çeltik tarımı, özel bir statü olan, Çeltikçi-reaya adı verilen, köylüler tarafından yapılmaktadır. Çeltik bitkisi, ziraatı oldukça zor ve çok emek isteyen, suya olan daimi ihtiyacından dolayı toprak seçen, diğer tahıllara oranla daha pahalı ve lüks tüketim maddeleri arasında gösterilen bir bitkidir. Yazılı kaynaklara göre Avlonya çeltik üretiminin yapılmaya başlandığı ilk şehirlerden birisi olma özelliğini taşımaktadır. En eski tahrir defteri olan 1431-1432 tarihli Arvanid defteri, çeltik üretimine dair bulabildiğimiz en eski bilgileri ihtiva etmesi bakımından çalışmamız açısından son derece önemli bir defterdir ve Avlonya'ya aittir. 1454- 1455 tarihinde çeltik tarımı ve çeltikçilere dair ilk resmi kayıtları bulunan Silistre'de yalnızca Yanbolu livasında pirinç ziraatı yapılmaktadır. Yanbolu'da çeltik üreticileri yalnızca Umur Beyin hass topraklarında toplanmıştır. Bahse konu defterde, çeltik ekilen köylerde reaya, çeltik eken ve çeltik ekmeyen olarak ikiye ayrılmıştır. Çeltikçi reaya kendi içinde çift, bennak, imam, yörük ve bive olarak, çeltik ekmeyen reaya kendi içinde aynı kıstaslarda ayrılmıştır. Çeltikçilerin bu sistem ile kaydedildiği ilk ve tek defter elimizdeki bu defterdir. Bulunduğu coğrafi konumu ve sahip olduğu iklim ve toprak çeşitleri ile Osmanlı Köstendil'i, XV. yüzyıldan itibaren pirinç yetiştiriciliğinde önemli bir yer

tutmaktadır.

Çalışmamızda Balkan coğrafyasının faklı bölgelerinde bulunan üç şehrin pirinç üretimi, pirinç üreticileri, üreticilerin dini ve medeni durumları, yaşadıkları köyler ve ziraat ettikleri nehirler, verdikleri vergiler, çeltikçilerin idari konumları, ekim yaptıkları tarla ve tohum miktarı ve çeltik değirmenleri hakkındaki belge ve bilgiler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çeltikçilerin sosyal, ekonomik ve idari durumlarının ortaya konulmasının, bu alandaki mevcut bilgilere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Çeltikçi, Avlonya, Silistre, Köstendil

PADDY PRODUCTION IN VLORË (AVLONYA), SILISTRA AND KYUSTENDIL LIVAS IN THE 15th AND 16th CENTURIES AND CELTIKCI REAYA

Abstract

It has been determined through archive records that they have been producing paddy rice since the founding of the Ottoman Empire. After the Ottomans moved to Rumelia and completed the nationalization process, they started paddy farming here with the large population they brought from Anatolia. Paddy farming is done by villagers called Çeltikçi-reaya, who have a special status. Rice plant is a plant whose cultivation is quite difficult and requires a lot of labor, it chooses soil due to its constant need for water, and it is more expensive than other grains and is considered a luxury consumption product. According to written sources, Vlore is one of the first cities where rice production started. The oldest cadastral register, the Arvanid register dated 1431 and 1432, is an extremely important register for our study as it contains the oldest information we could find on paddy production and it belongs to Vlorë. In Silistra, where the first official records of rice farming and rice farmers were found in 1454 and 1455, rice farming is done only in the Yanbolu liva. In Yanbolu, paddy producers are concentrated only in Umur Bey's hass lands. In the mentioned book, reayas, in the villages where rice is cultivated, are divided into two: those who cultivate rice and those who do not cultivate rice. The paddy cultivating reaya are divided into double (çift), bennak, imam, yörük and bive, and the non-paddy cultivating reaya are divided according to the same criteria. This book is the first and only book in which paddy farmers are recorded with this system. With its geographical location, climate and soil types, Ottoman Kyustendil has had an important place in rice cultivation since the 15th century.

In our study, we tried to reveal documents and information about paddy production, paddy producers, religious and marital status of the producers, the villages they live in and the rivers they cultivate, the taxes they pay, the administrative positions of the paddy farmers, the amount of fields and seeds they cultivate and the paddy mills in three cities located in different regions of the Balkan geography. It is thought that revealing the social, economic and administrative situations of paddy farmers will contribute to the existing knowledge in this field.

Key Words: Ottoman Empire, Paddy, Vlorë, Silistra, Kyustendil

DALY OF CIRCULATORY SYSTEM DISEASES GLOBALLY AND COMPARISON WITH TÜRKİYE

Lütfiye TEKPINAR

Assist.Prof.Dr. Necmettin Erbakan Uni., ltfyetkpnr@gmail.com, 0000-0003-2267-771X

Abstract

Purpose: When the causes of death in Turkey are examined, circulatory system diseases are the first among the causes of death according to TÜİK 2022 and 2023 data. In 2023, ischemic heart diseases constitute the majority of deaths due to circulatory system diseases. Circulatory system diseases significantly affect the quality of life of individuals from young to old ages. This effect can be measured with concepts such as DALY and QALY, which are evidence-based and internationally comparable. This study aims to examine the DALY of circulatory system diseases in Turkey and compare it with other countries according to the socio-demographic index.

Method: IHME (The Institute for Health Metrics and Evaluation) is a large platform that provides international health data. Data were downloaded from IHME for the years 1990-2021, location: global, high-medium-low socio-demographic index (SDI) countries and Turkey, and the processed data for cardiovascular diseases, ischemic heart diseases and stroke were selected, examined and interpreted.

Result: It is observed that the DALY of cardiovascular diseases in Turkey has been lower than the global from 1990 to 2021. The countries with the lowest burden are those with low SDI, while the countries with the highest are those with high-medium SDI. In Turkey, the DALY of cardiovascular diseases in 2021 was found to be 4,915.16 per 100,000. The group with the highest DALY burden (7,505.87) is the countries with high-medium SDI. It was observed that the countries with medium SDI had a burden of 5,820.56 DALYs, 5,427.81 DALYs globally, 5,142.21 DALYs in countries with low-medium SDI, 4,915.16 DALYs in countries with high SDI, and 3,162.34 DALYs in countries with low SDI. Turkey ranks second in ischemic heart disease with 2,615.79 DALYs. Countries with high-medium SDI are in the first place with 3,415.76. When the DALY burden of stroke cases is examined globally, it is seen that it is 2,033.33 per 100,000. The group with the highest DALY burden of stroke is the countries with high-medium SDI with 2,945.1, and Türkiye with 1,417.54.

Conclusion: The DALY burden of cardiovascular diseases is high both globally and nationally. The disease burden of countries with high-medium SDI appears to be higher than other groups. When evaluated globally in ischemic heart diseases, Turkey ranks second behind the group with the highest burden.

Keywords: DALY, disease burden, cardiovascular, ischemic heart disease, stroke

KÜRESEL ÖLÇEKTE DOLAŞIM SİSTEMİ HASTALIKLARININ DALY'Sİ VE TÜRKİYE KARŞILAŞTIRMASI

Özet

Amaç: Türkiye'de ölüm nedenleri incelendiği zaman TÜİK 2022 ve 2023 verilerine göre dolaşım sistemi hastalıkları ölüm nedenleri arasında ilk sırada yer almaktadır. 2023 yılında dolaşım sistemi hastalıkları kaynaklı ölümlerin çoğunu iskemik kalp hastalıkları oluşturmaktadır. Dolaşım sistemi hastalıkları genç yaşlardan ileri yaşlara kadar bireylerin yaşam kalitesini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu etki kanıta dayalı ve uluslararası karşılaştırılabilir olarak DALY ve QALY gibi kavramlar ile ölçülebilmektedir. Bu araştırmada Türkiye'de dolaşım sistemi hastalıklarının DALY'sinin incelenerek, sosyo-demografik indekse göre diğer ülkelerle kıyaslanması amaçlanmaktadır.

Yöntem: IHME (The Institute for Health Metrics and Evaluation) uluslararası sağlık verilerini sunan geniş bir platformdur. Veriler IHME den 1990-2021 yılları arası, lokasyon: küresel, yüksek-orta-düşük sosyo-demografik indekse sahip ülkeler ve Türkiye, neden olarak: kardiyovasküler hastalıklar, iskemik kalp hastalıkları ve inme seçilerek işlenmiş veriler indirilmiş, incelenerek yorumlaması yapılmıştır.

Bulgular: Türkiye'de kardiyovasküler hastalıkların DALY'sinin 1990 yılından 2021 yılına genelden daha düşük olduğu görülmektedir. Yükü en az ülkeler düşük SDI'ya sahip ülkeler, en fazla olanlar ise yüksek-orta SDI'ya sahip ülkelerdir. Türkiye'de 2021 yılında kardiyovasküler hastalıkların DALY'si 100.000'de 4.915,16 olduğu görülmüştür. DALY yükü en fazla olan grup (7.505,87) yüksek-orta SDI'ya sahip ülkelerdir. Orta SDI'ya sahip ülkeler 5.820,56, Küresel düzeyde 5.427,81, Düşük-orta SDI'ya sahip ülkelerde 5.142,21, yüksek SDI'ya sahip ülkelerde 4.915,16, düşük SDI'ya sahip ülkelerde ise 3.162,34 DALY yükü olduğu görülmüştür. İskemik kalp hastalığında Türkiye 2.615,79 ile ikinci sıradadır. Yüksek orta SDI'ya sahip ülkeler 3.415,76 ile ilk sıradadır. Küresel anlamda felç vakası DALY yükü incelendiğinde 100.000'de 2.033,33 olduğu görülmüştür. Felç DALY yükü en yüksek grup 2.945,1 ile yüksek-orta SDI'ya sahip ülkeler, Türkiye ise 1.417,54 olarak saptanmış.

Sonuç: Kardiyovasküler hastalıklar küresel anlamda önemli boyutta bir yük oluşturmaktadır. Yüksek-orta SDI'ya sahip ülkelerin hastalık yükü diğer gruplara göre daha fazla görünmektedir. Türkiye iskemik kalp hastalıklarında küresel anlamda değerlendirildiğinde en fazla yüke sahip olan gurubun ardında yer alarak ikinci sıraya yerleşmektedir. Küresel anlamda ve ulusal boyutta kardiyovasküler hastalıklar DALY yükü yüksek düzeydedir.

Anahtar Kelimeler: DALY, hastalık yükü, kardiyovasküler, iskemik kalp hastalığı, inme

SAĞLIK HİZMETLERİ KULLANIMI ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Uğur UĞRAK

Sağ. Bil. Üni. Gülhane Sağlık MYO, ugur.ugrak@sbu.edu.tr, 0000-0002-6043-835X.

Abide AKSUNGUR

Altındağ İlçe Sağlık Müd, Ankara, abideaksungur@hotmail. com, 0000-0002-8140-0289.

Selahattin AKYÜZ

Sağlık Bakanlığı, Ankara, selahattinakyuz74@gmail.com, 0000-0002-4591-5461.

Özet

Sağlık hizmetleri, ülkelerin sosyo-ekonomik açıdan kalkınma düzeylerinin ölçülmesinde kullanılan en önemli göstergelerden birisidir (Öztürk ve Uçan, 2017:140). Sağlık hizmetleri kullanımı, sağlık hizmetlerinin ihtiyaç duyan kişiler, hastalar tarafından kullanılması şeklinde tanımlanmaktadır (Erdem, Pirinççi, 2003:40). Sağlık hizmetleri kullanımı, birey, aile ve toplumun sağlıklı olma, sürdürme ve sağlık seviyesini mümkün olan en üst düzeye çıkarmak amacıyla koruyucu, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını ifade etmektedir (Şenol, 2006:16). Sağlık hizmetleri kullanımı, toplumun sağlık düzeyinin iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı yapan en önemli faktörlerden biridir. Ayrıca bireylerin temel hakkı olarak tanımlanan sağlık hizmetleri kullanımı sağlık sistemlerinin performanslarının değerlendirilmesinde ve sağlık sektörünün yeniden

yapılandırılmasında önemli bir yer tutmaktadır (Kılıç, Çalışkan, 2014:192). Bu çalışmada sağlık hizmetleri kullanımı ölçeğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Ankara'nın merkez bir ilçesinde çalışmaya katılmayı kabul eden 410 kişiden veri toplanmıştır. Veri formunun birinci bölümü katılımcı özelliklerini, ikinci bölümü ise Sağlık Hizmeti Kullanımını (SHK) ölçmeyi hedefleyen soruları içermektedir. SHK'na dair ifadeler 1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Fikrim Yok, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum şeklinde cevaplanmaktadır. Ölçekten 1-5 aralığında puan alınmaktadır. Veri analizinde SPSS 29 ve AMOS 24 programları kullanılmıştır. SHK'nın yapı geçerliliği Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile değerlendirilmiştir. DFA'da 10000 yeniden örneklemeli bootstrap yöntemi kullanılmış olup bulgular %95 güven aralığında incelenmiştir. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alfa (CA) katsayısı ile incelenmiştir. P<0,05 değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Bu çalışma Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Etik Kurul'unun 05.02.2024 tarih ve 11 nolu toplantısında onay alınarak yürütülmüştür.

Araştırmaya dâhil edilen katılımcıların yaş ortalaması 42,48±12,610 olup 201 (%49,0) kişi kadın ve 209 (%51) erkektir. 72 (%17,6) kişi bekârken 338 (%82,4) kişi evlidir. Ortalama çocuk sayısı 2,15±1,392 olup 230 (%56,1) kişi lise ve altında 180 (%43,9) kişi ön lisans ve üstünde eğitime sahiptir. Katılımcılardan 112 (%27,3) kişi ev hanımı, 153 (%37,3) kişi kamu personeli, 82 (%20,0) kişi özel sektör çalışanı, 21 (%5,1) kişi emekli ve 42 (%10,2) kişi ise diğer meslek sahibidir. Temel Bileşen Analizi yöntemi ile yapılan AFA'da faktör sınırlaması yapılmamıştır. KMO örneklem yeterliliğinin (0,754) ve Bartlett Küresellik Test değerinin (Ki kare=416,252; p=<0,001) faktör analizi yapılması için yeterli ve uygun olduğu görülmüştür. Ölçek maddelerinin bir boyut altında toplandığı, yamaç grafiğinin de bu bulguyu desteklediği, açıklanan toplam varyansın %59,092 olduğu ve faktör yüklerinin 0,728 – 0,834 aralığında olduğu belirlenmiştir. AFA sonrasında 1 boyuttan oluşan yapı için DFA yapılmıştır. DFA modelinin uyum indeks değerleri modelin veriler ile uyumlu olduğunu göstermektedir. SHK maddelerinin faktör yüklerinin istatistiki olarak anlamlı (p<0,05) olduğu görülmüştür. CA katsayısının 0,768 olduğu ve ölçeğin güvenilir olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular SHK ölçeğinin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermekte olup sağlık hizmet kullanımını ölçmede kullanılabileceği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık hizmeti kullanımı, Ölçek geliştirme, Geçerlilik, Güvenilirlik.

DEVELOPMENT OF THE HEALTHCARE UTILIZATION SCALE

Abstract

Healthcare services are among the most important indicators used to assess the socio-economic development levels of countries (Öztürk & Uçan, 2017:140). Healthcare utilization is defined as the use of healthcare services by individuals or patients who require them (Erdem & Pirinççi, 2003:40). It refers to individuals, families, and communities benefiting from preventive, treatment, and rehabilitative health services to maintain, improve, and optimize their health levels (Şenol, 2006:16). Healthcare utilization is one of the key factors contributing to the improvement and enhancement of societal health. Moreover, healthcare utilization, considered a fundamental right of individuals, plays a significant role in evaluating healthcare system performance and in restructuring the health sector (Kılıç & Çalışkan, 2014:192). This study aims to develop a scale for measuring healthcare utilization.

Data was collected from 410 individuals who agreed to participate in the study conducted in

a central district of Ankara. The first section of the data form included demographic questions, while the second section contained items aimed at measuring Healthcare Utilization (HU). The HU items were scored on a 5-point Likert scale, ranging from 1 (Strongly Disagree) to 5 (Strongly Agree). The total score ranged between 1 and 5. The data were analyzed using SPSS 29 and AMOS 24 software. The construct validity of the HU scale was assessed through Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA). In CFA, the bootstrap method with 10,000 resampling iterations was employed, and the findings were examined within a 95% confidence interval. The reliability of the scale was evaluated using Cronbach's Alpha (CA) coefficient, and a p-value of <0.05 was considered statistically significant. The study was conducted with the approval of the Ethics Committee of Çankırı Karatekin University, granted on February 5, 2024 (Meeting No: 11).

The mean age of the participants was 42.48±12.61 years; 201 (49.0%) were female and 209 (51.0%) were male. Of the participants, 72 (17.6%) were single, while 338 (82.4%) were married. The mean number of children was 2.15±1.39, with 230 individuals (56.1%) having a high school education or lower, and 180 (43.9%) holding an associate degree or higher. In terms of employment, 112 (27.3%) were housewives, 153 (37.3%) were public employees, 82 (20.0%) worked in the private sector, 21 (5.1%) were retired, and 42 (10.2%) had other professions. In the EFA conducted using Principal Component Analysis, no factor restriction was imposed. The Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) measure of sampling adequacy was found to be 0.754, and Bartlett's Test of Sphericity ($\chi^2=416.252$; $p<0.001$) indicated that the data were suitable for factor analysis. The items of the scale loaded on a single factor, and the scree plot supported this finding. The total variance explained was 59.09%, and the factor loadings ranged between 0.728 and 0.834. Following EFA, CFA was performed for the one-dimensional structure. The fit indices of the CFA model demonstrated that the model was a good fit to the data. The factor loadings of the HU items were statistically significant ($p<0.05$). The CA coefficient was 0.768, indicating that the scale was reliable. These findings suggest that the HU scale is valid and reliable, and it can be used to measure healthcare utilization.

Keywords: Healthcare utilization, Scale development, Validity, Reliability.

HADİSLER IŞIĞINDA ZULÜM VE ZALİMLERİN KÖTÜ AKIBETİ-GAZZE MEZALİMİ ÖRNEKLİĞİNDE-

Abdulvehhab Gözün

Doç.Dr., Gümüşhane Üniv., abdulvehhabgozun29@gmail.com, 0000-0003-0333-4463

Özet

İnsanlık tarihi boyunca, evrensel geçerliliğe sahip birtakım olgular bulunmaktadır. Bunlardan biri, zıtlık ilkesidir. Meşhur, "Eşya zıddıyla kaimdir." genelgeçer kuralının dayanağı bu gerçekliktir. Ahlakî erdemler de hiç şüphesiz bu kurala tâbidir. Bunlardan biri, cihanşümul olan adalet prensibidir. Zıddı ise zulümdür. Birincisinin öznesi olan kişiler ya da topluluklar âdil; ikincisinin fâili olanlar ise zalim olarak nitelendirilir. Zulmün ya da mezalimin nesnesi olanlara da mazlum denilir.

İlk insanlardan itibaren yeryüzünde, adalet ve zulüm ile âdiller ve zalimler hep var olagelmişlerdir. Ancak bazı dönemlerde ya da bölgelerde terazinin, adalet kefesi; kimi

zaman dilimlerinde ya da coğrafyalarda da zulüm kefesi ağır basmıştır. Bu hakikat, kuşkusuz günümüz için de geçerli olup muhtemelen kıyamete dek devam edecektir. Bunun en büyük şahitlerinden biri 7 Ekim 2023 tarihinde şiddetini artıran ve hâlâ sürmekte olan Gazze mezalimidir. Bunu icra edenler ise hemen hemen herkesçe malum olduğu üzere İsrail'deki siyonist rejim ve destekçileridir.

Mutlak adalet vasfıyla nitelenen tek varlık yaratıcıdır. O, aslında insanlar için seçtiği yaşam biçimi olan dinde, gönderdiği elçiler ve indirdiği kitaplar aracılığıyla, onlara da teorik olarak kayıtsız adaleti emretmiş ve nihaî hedef olarak bunu göstermiştir. Ancak pratikte, nefis, şeytan, olumsuz karakteristik özellikler, batıl ideolojiler, çevresel faktörler vb. nedenlere karşı direnç gösteremeyen ve özgür iradesiyle yaratıcının buyruklarını ıskalayan insanlar, adaleti değil zulmü tercih etmektedirler. Adaletin dünyevî ve uhrevî motivasyonlarını içselleştirenler ise seçimlerini ekseriyetle bu yönde kullanmaktadırlar. Yüzde yüzünü elde edemeseler de başarabildikleri kadarıyla oranı yükseltmeye çabalamaktadırlar.

Allah'ın (c.c.) dini olan İslâm'ın son kitabı Kur'an'da ve son peygamberi Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Sünnet'inde, sözü edilen adaletin iteleyici motivasyonlarının yanı sıra, zıttı olan zulmün engelleyici unsurları ayrıntılı bir şekilde tüm insanlığa bildirilmiştir. Binaenaleyh bu araştırmada, Gazze mezaliminin insanî, vicdanî ve islâmî dürtüsüyle, zulmün çirkin yüzü ve zalimlerin kötü akıbeti ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu amaçla mezkûr konu, Kur'an ve özellikle Sünnet üzerinden belgesel araştırma ve yorumlama yöntemiyle ele alınıp incelenecektir. Sonuçta, zulmün nasıl bir karanlık tarafı olduğu ve nihayetinde mazlumdan ziyade zâlimin başına ne işler açacağı gözler önüne serilmeye gayret edilecektir. Gazze mezaliminin sonlanmasına sebep olamayacaksa da bu bildirinin, insanlığın vicdanının sesine bir nebze de olsa katkı sunması, araştırmacı açısından hedeflenen, ziyadesiyle kâfi bir durumdur.

Anahtar Kelimeler: Hadis, Zulüm, Zalim, Mazlum, Gazze, Mezalim.

THE EVIL FATE OF OPPRESSION AND OPPRESSORS IN THE LIGHT OF HADITH -IN THE EXAMPLE OF THE GAZA ATROCITY-

Abstract

Throughout human history, there have been some universally valid facts. One of these is the principle of opposites. The well-known rule, "Things exist with their opposites," is based on this reality. Moral virtues are undoubtedly subject to this rule. One of these is the universal principle of justice. Its opposite is oppression. Individuals or groups that are the subjects of the former are called just; those who are the perpetrators of the latter are called oppressors. Those who are the objects of oppression or cruelty are called oppressed.

Since the first humans, justice and oppression, just and oppressors have always existed on earth. However, in some periods or regions, the scales of justice have weighed heavier; in some time periods or geographies, the scales of oppression have weighed heavier. This truth is undoubtedly valid for today and will probably continue until the apocalypse. One of the greatest witnesses to this is the Gaza atrocities that escalated on October 7, 2023 and are still ongoing. As is known by almost everyone, those who carried this out are the Zionist regime in Israel and its supporters.

The only being that is characterized by the quality of absolute justice is the creator. In fact, He has theoretically commanded unconditional justice to people through the religion that He has chosen for them, through the messengers He has sent and the books He has revealed, and He has shown this as the ultimate goal. However, in practice, people who cannot resist

the ego, the devil, negative characteristics, false ideologies, environmental factors, etc. and who ignore the commands of the creator with their free will, prefer cruelty rather than justice. Those who internalize the worldly and otherworldly motivations of justice, on the other hand, mostly use their choices in this direction. Even if they cannot achieve one hundred percent, they try to increase the rate as much as they can.

In the Quran, the last book of Islam, the religion of Allah (swt), and in the Sunnah of the last prophet Hz. Muhammad (pbuh), the driving motivations of the aforementioned justice as well as the preventing elements of its opposite, oppression, have been reported to all humanity in detail. Accordingly, in this research, the human, conscientious and Islamic motivation of the Gaza atrocities, the ugly face of oppression and the bad fate of the oppressors will be revealed. For this purpose, the aforementioned subject will be addressed and examined through the Quran and especially the Sunnah with the documentary research and interpretation method. As a result, an effort will be made to reveal what kind of a dark side oppression has and what it will ultimately cause to the oppressor rather than the oppressed. Although it will not cause the Gaza atrocities to end, the fact that this report contributes to the voice of humanity's conscience to some extent is more than enough for the researcher.

Keywords: Ḥadīth, Cruelty, Oppressor, Oppressed, Gaza, Cruelty.

NEVEVÎ'NİN *İRŞÂD*'INDA, İBNU'S-SALÂH'A YÖNELTTİĞİ TENKİTLER

Abdulbaki DURMAZ

Arş.Gör. Kilis 7 Aralık Üni. abdulbakidurmaz@kilis.edu.tr orcid: 0000-0002-7463-7560

Özet

İbnu's-Salâh diye meşhur olan Ebu Amr Takiyyuddîn Osman b. Abdurrahman eş-Şehrezûrî'nin (v.643/1245) yazmış olduğu *Mukaddimetü İbni's-Salah* diye bilinen *Ulûmu'l-hadis* adlı eser, yazıldığı günden beri hadis usûlunun vazgeçilmez bir kaynağı olmuştur. *Ulûmu'l-hadis'*ten sonra yazılan usûl eserleri bu eserin ya şerhi ya da muhtasarı niteliğindedir. *Ulûmu'l-hadis* üzerine yazılan muhtasar eserlerin başında, Yahya b. Şerefüddin en-Nevevî'nin (v. 676/1277) *İrşâdü tullâbi'l-hakâik ilâ ma'rifeti süneni hayri'l-halâik (Sallallâhu aleyhi ve sellem)* adlı eseri yer almaktadır. Nevevî, İbnu's-Salâh'ın *Ulûmu'l-hadis'* isimli eserini ihtisar etmekle beraber bazı konularda İbnu's-Salâh'ın görüşlerine eklemeler yapmış, hatalı olduğunu düşündüğü bazı yerlerde tashihler yapmış, bazı konularda ise İbnu's-Salâh'ın görüşlerine tenkitler yönelterek kendi görüşünü açıklamıştır. Bu çalışmada İmam Nevevî'nin zikredilen eserinde İbnu's-Salâh'a yöneltmiş olduğu tenkitler incelenmiştir. Araştırma sonucunda 8 mesele hakkında tenkidin bulunduğu görülmüştür. Bu tenkitlerin bir kısmı bilgi hatasına bir kısmı ise yoruma yönelik yapılmıştır. Tenkitlere konu olan meseleler arasında hadislerin sıhhatini belirleme işinin zamanında yapılıp bitmiş olması, Buhârî-Müslim hadislerinin üzerinde icmâın bulunması, İmam Mâlik'in rivayetinde teferrüd etmesi gibi önemli konular yer almaktadır. Çalışmada her bir tenkit ayrı ayrı ele alınıp öncelikle tenkit konusu aktarılmış arkasından tenkidin değerlendirilmesi yapılmıştır. Değerlendirmede İbn Kesîr (v.774/1373), Irâkî (v.806/1403), Bulkînî (v. 824/1421) ve İbn Hacer (v. 852/1449) gibi alimlerin hadis usulüne dair eserlerindeki görüşlerine müracaat edilerek bir sonuca varılmıştır. Ayrıca son dönem âlimlerinin tartışmalara nasıl baktıkları ve nasıl değerlendirdikleri de dikkate alınmıştır. Bir iki tenkit dışında âlimler, Nevevî'nin tenkitlerinde haklı olduğu anlamında görüş

belirtmişlerdir. Tenkit edilen görüşlerin günümüze kadar konuşulması ve tartışılması yapılan tenkitlerin etkisini göstermektedir. Bu tür tenkitlerin ortaya çıkarılması hadis usulünün gelişim sürecini görmeye büyük katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler; Hadis Usûlü, Nevevî, İbnu's-Salah, Tenkit

THE CRITICISMS OF AL-NAWAWÎ TOWARDS IBN AL-SALAH IN HIS WORK TITLED "IRSHAD"

Abstract

Abu 'Amr Taqiyyuddīn 'Uthman b. 'Abdurrahman al-Shahrazūrī (d. 643/1245), known as Muqaddimah Ibn al-Salāh, has been an indispensable source of hadīth methodology since the day it was written. The works of uṣūl written after 'Ulūmu al-hadith are either a commentary or a summary of this work. One of the most important works written on 'Ulūm al-hadith is Irshād al-Ṣullābi al-ḥaqā'iq ilā ma'rifat al-sunnī hayri al-halā'iq (Sallallāhu 'alayhi wa sallam) written by Yahya b. Sharaf al-Dīn al-Nawawī's (d. 676/1277). Although al-Nawawī's work is a commentary on Ibn al-Salāh's 'Ulūm al-ḥadīth', he added to Ibn al-Salāh's views on some issues, made corrections in some places where he thought they were erroneous, and explained his own views on some issues by criticizing Ibn al-Salāh's views. This study analyzed Imam al-Nawawī's criticisms of Ibn al-Salāh in the aforementioned work. As a result, the research addressed that there were criticisms on eight issues. Some of these criticisms are based on errors in knowledge and some focused on interpretation. Among the issues subject to criticism are important topics such as the timely completion of the work of determining the authenticity of hadiths, the existence of ijmaa on the hadiths of Bukhari and Muslim, and Imam Mālik's tafsir in his narration. In this study, each criticism is dealt with separately. First, I presented the subject of the criticism, and then, evaluated it comprehensively. In the evaluation, I checked with the opinions of scholars such as Ibn Kathīr (d. 774/1373), al-'Irāqī (d. 806/1403), Bulkīnī (d. 824/1421), and Ibn Hajar (d. 852/1449) in their works on hadīth methodology and made a conclusion in this regard. In addition, I explored how the scholars of the last period viewed and evaluated the debates. Except for one or two criticisms, the scholars claimed that al-Nawawī was right in his criticisms. Even in recent world, scholars compare and contrast al-Nawawî's criticisms and make debates about them regarding their effects on the matter. This also shows how the criticisms are important and valid. I expect that pointing out such criticisms will augment the literature and the development process of hadith methodology.

Keywords; Hadith Methodology, al-Nawawī, Irshad, Ibn al-Salah, Criticism

PARENTAL WISDOM IN PROPHETIC TRADITION: A CRITICAL ANALYSIS OF HADITH NARRATIVES FROM THE SIX CANONICAL COLLECTIONS

Alam Khan

Assoc. Prof. Dr., alamiiui09@gmail.com

Abstract

This comprehensive study delves into the nuanced teachings of the Prophet ﷺ on parenting, underscoring the central role of children as the bedrock of societal stability. Through an in-depth analysis of rigorously documented ḥadīths, the research uncovers over a hundred narrations, forty-two of which are distinct and transmitted by twenty-five different narrators.

Significant variations among the compilers reflect unique emphases: Imam Bukhārī contributes twenty-four narrations, while Imam Muslim and at-Tirmidhī offer six each. Meanwhile, Abū Dāwūd, an-Nasā'ī, and Ibn Mājah provide further diverse insights. These narrations are organized around five critical themes: the importance of selecting meaningful names, the procedural intricacies of *Tahnīk*, the ritual practice of *ʿAqīqah*, fostering love and compassion for children, and providing early education with a focus on spiritual development and worship.

The study employs a systematic and analytical framework to extract actionable guidelines, aiming to equip parents with methodologies grounded in Prophetic wisdom. Through this lens, the research emphasizes the long-term impact of these guidelines on fostering both individual character and societal coherence. By weaving together legal, ethical, and spiritual dimensions, this work offers a roadmap for nurturing future generations with the moral and spiritual integrity needed to build a balanced, harmonious society.

Keywords: Prophetic parenting, Children's development, Parental methodology, Spiritual upbringing, Tahnīk, ʿAqīqah

SÜNNET- ÖRF İLİŞKİSİ BAKIMINDAN "MİSAFİR HAKKI"

Abdulhekim ÖZ

Dr., Kilis İl Müftü Yard., abdulhekimoz@hotmail.com, orcid.org/0000-0002-0689-8224

Özet

İslam'ın insanlığa mesajı; genelde bütün canlılar için özellikle hemcinsi için dünyayı yaşanabilir kılması, hayatın ve tabiatın dengesini koruması yönünde olmuştur. İnsanoğlunda, insan olması hasebiyle yaratılıştan kaynaklı, dünyaya gelişiyle birlikte var olan bazı hasletler mevcuttur. Bunlardan bir tanesi de maddi veya manevi olarak elindeki imkânları başka insanlarla, diğer canlılarla paylaşabilme özelliğinin olmasıdır. Dolayısıyla insanın misafirine karşı yaptığı ikram da bu özelliğinden yani doğuştan gelen hasletlerin bir gereğidir.

Hadis külliyatımızda, Hz. Peygamber (s.a.v.) den, misafire ikramda bulunmanın faziletini öven, hane sahibine mihmandarlığı tavsiye eden, gelen misafire yemek yedirmeyi teşvik eden onlarca rivayet nakledilmiştir. Müslümanlar, peygamberlerinin bu tavsiye ve teşviklerini bir emir olarak telakki etmiş ve bu hadisler, daha sonraki asırlarda bir misafirperverlik, mihmandarlık örfünün gelişmesine, irfan geleneğinin oluşmasına vesile olmuştur.

Çalışmamızın konusu, misafirlikle alakalı olan bir hadisin anlaşılması, daha açık bir ifadeyle dilimize "Misafirlik Hakkı" olarak tercüme edilen bir rivayetin, farklı anlaşılabilme ihtimali üzerinde olmuştur. Zira söz konusu rivayette, misafirlik hakkından söz edilmekte ve gerektiğinde bu hakkın cebren olsa dahi alınabileceğinden bahsedilmektedir.

Bu hadis üzerinde etüt yapmamızın nedeni; haddizatında gönüllülük esasına dayalı olan, vicdani ve ahlaki olarak anlaşılabilecek bir meselenin, zorunlu ve hukuki olan, ev sahibinin üzerinde bulunan, ondan alınması gereken maddi bir hak veya verilmesi gereken bir borç olarak anlaşılabilme ihtimalidir.

İlgili rivayetin kaynak taraması, temel hadis eserleri olarak bilinen "Kütûb-i Tis'ayla sınırlı tutulmuştur. Söz konusu rivayetin bu eserlerdeki varyantları, sened ve metin açısından ele

alınmış, okuyucuya kolaylık olacağı kanaatini göz önünde bulundurarak râvilerin bir sened şeması çıkarılmıştır. Bununla beraber hadis şârihlerinin rivayetle ilgili olan görüşlerine yer verilmiştir. Son olarak da sonuç kısmında rivayet üzerinde bir değerlendirme yapılmıştır.

Maksadımız ve hedefimiz, sözün sahibine aidiyetinin tahkik edilmesi ve Hz. Peygamber (s.a.v.) den bize nakledilen söz, fiil ve uygulamaların maksadının doğru anlaşılmasından sonra okuyucuyla, toplumla paylaşılması yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Hz. Peygamber, Allah Resulü, Hadis, Rivayet, Hak, İkram, Misafir, Dayf.

"GUEST RIGHTS" IN TERMS OF THE RELATION BETWEEN SUNNAH AND CUSTOM

Abstract

The message of Islam to humanity has been to make the world livable for all living beings, especially for their fellow beings, and to preserve the balance of life and nature. Human beings have certain characteristics that are inherent in their birth, due to their being human. One of these is sharing the possibilities they have, whether material or spiritual, with other people and other living beings. Therefore, the hospitality a person shows to their guests is a requirement of these innate characteristics.

In our collection of hadiths, dozens of narrations have been narrated from the Prophet (pbuh) praising the virtue of hospitality to guests, advising the owner of the house to be hospitable, and encouraging the guest to be fed. Muslims have perceived these recommendations and encouragements of their prophets as commands, and these hadiths have been instrumental in the development of a custom of hospitality and hospitality in the following centuries, and the formation of this tradition of wisdom.

The subject of our study is the understanding of a hadith related to guesthood, or more clearly, the possibility of a narration translated into our language as “The Right of Guesthood” being understood differently. Because the narration in question mentions the right of guesthood and mentions that this right can be taken away even by force if necessary.

The reason for studying this hadith is that an issue that is essentially based on voluntariness and can be understood as conscientious and moral might be understood as a material right that is obligatory and legal, that belongs to the host and that must be taken from him or a debt that must be given.

The source scan of the relevant narration was limited to the “Kütûb-i Tis’a” known as the basic hadith works. The variants of the narration in these works were examined in terms of chain of narration and text, and a chain of narrators was created considering the belief that it would be easier for the reader. In addition, the words of the hadith commentators regarding the narration were included and finally a short evaluation was made. Our purpose and goal is to verify the ownership of a word and to share it with the reader and society after correctly understanding the purpose of the words, actions and practices conveyed to us from the Prophet (pbuh).

Keywords: Prophet, Messenger of Allah, Hadith, Narration, Truth, Honor, Guest, Dayf.

ÖRNEK 13 İCRA TAKİBİ SONRASI İTİRAZIN İPTALİ İÇİN ÖDEME SÜRESİ

DOLMADAN ARABULUCULUK YOLUNA BAŞVURUNUN GEÇERLİLİĞİ SORUNU HAKKINDA

Bersun SARIGÜL ATA

Dr. Başkent Üniv., bersunsarigul@hotmail.com, https://orcid.org/0000-0002-5298-5804

Özet

Kira bedelinin ödenmemesi sebebiyle ilamsız tahliyede, kiracı vadesi gelmiş kira bedelini Türk Borçlar Kanunu hükümlerine göre ifa etmediyse, alacaklı kira bedelinin ödenmesini ve tahliyesini talep edebilir. Tahliye talebini alan icra müdürünün borçluya gönderdiği ödeme emri örnek no:13 olarak adlandırılmaktadır. Borçlunun yedi gün içinde ödeme emrine itiraz etmesi veya itiraz etmemesi halinde de Türk Borçlar Kanununun 315/2 maddesi uyarınca (konut ve çatılı işyeri kiralarında otuz gün içinde) borcunu ödemesi gerekir. Borçlunun bu süre zarfında borcunu ödemesi halinde alacaklının borçlunun tahliyesini talep etme imkânı ortadan kalkar. 7445 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 37. maddesi ile kiralanan taşınmazların 2004 sayılı Kanun'a göre ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin hükümler hariç olmak üzere, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı sayıldığı hükme bağlanmıştır. Bu hükümle birlikte kira bedelinin ödenmemesi sebebiyle ilamsız tahliye takibinden sonra dava yoluna gidebilmek için öncelikle zorunlu dava şartı olan arabuluculuk yoluna başvurulması gerekmektedir. Ancak otuz günlük ödeme süresi geçmeden dava açılamayacağına ilişkin düzenleme bulunsa da bu sürede arabuluculuk yapılıp yapılamayacağına ilişkin herhangi bir düzenleme yoktur. Borçlu kiracı otuz günlük ödeme süresinde itiraz etmiş olsa dahi, bu sürede ödemesini yapabilir. Bu ödemenin yapılmasıyla birlikte tahliye koşulu ortadan kalkar. Dolayısıyla bu otuz günlük sürenin beklenmesi gerekir. Arabuluculuk ise alternatif bir uyuşmazlık çözümü olup dava açılmadan önce tarafların uzlaşmasını esas alan bir yoldur. Bahse konu otuz günlük süre içerisinde alternatif çözüm yollarından biri olan arabuluculuğa başvurulup başvurulamayacağı, başvurulabilirse bu başvurunun, otuz gün dolduktan sonra dava açılacağı zaman zorunlu arabuluculuk şartının usulüne uygun olarak yerine getirilmiş kabul edilmesini sağlayıp sağlamayacağı gibi hususların üzerinde durulması gerekir.

Anahtar Kelimeler: Kira bedelinin ödenmemesi, Dava şartı arabuluculuk, Tahliye.

THE VALIDITY OF THE APPLICATION TO MEDIATION BEFORE THE EXPIRY OF THE PAYMENT PERIOD FOR THE ANNULMENT OF THE OBJECTION AFTER THE FORM NO. 13 EXECUTION PROCEEDINGS ARE INITIATED

Abstract

If the tenant has not paid the due rent in accordance with the provisions of the Turkish Code of Obligations, in eviction without judgement due to non-payment of the rent, the creditor may demand the payment and eviction of the rent. The order of payment sent to the debtor by the bailiff who receives the evacuation demand is called form no. 13. If the debtor does not object to the order of payment within seven days, he/she must pay the debt in accordance with Art. 315/2 of the Turkish Code of Obligations within thirty days for residential and roofed workplace leases. If the debtor pays the debt during this period, the creditor's right to demand the eviction of the debtor ceases to exist. Pursuant to Art. 37 of the Law No. 7445 on the Amendment of the Enforcement and Bankruptcy Code and Certain Codes, in disputes arising from the lease relationship, except for the provisions regarding the evacuation of

leased immovables through execution without judgement according to the Code No. 2004, the application to the mediator before filing a lawsuit is a condition of litigation. Because of this provision, it is necessary to apply initially for mediation, which is a mandatory condition of litigation, before filing a lawsuit after the eviction proceedings without judgement due to non-payment of the rent. Although there is a regulation stipulating a lawsuit cannot be filed before the thirty-day payment period expires, there is no regulation on whether or not mediation can be conducted during this period. The debtor tenant can still make his payment within the thirty-day payment period, even if he/she has objected within this period. With this payment, the condition of eviction ceases. Therefore, the elapse of this thirty-day period must be awaited. On the other hand, mediation is an alternative dispute resolution which is based on the reconciliation of the parties before filing a lawsuit. It is of great importance to emphasize issues such as whether it is possible to apply to mediation within the thirty-day period in question, and if so, whether this application will ensure that the mandatory mediation condition will be deemed to have been duly fulfilled when the lawsuit is filed after the expiry of thirty days.

Keywords: Non-payment of rent, Mediation as a condition of litigation, Eviction.

ÖN İNCELEME DURUŞMASINA ELEKTRONİK ORTAMDA KATILIMIN MÜMKÜN OLUP OLMADIĞI MESELESİ

Mustafa Okur

Dr.Öğr.Üyesi, Nuh Naci Yazgan Üni., mokur@nny.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0211-8187

Özet

7251 sayılı Kanun ile Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 149. maddesinde yapılan değişiklikle, duruşmalara ses ve görüntü nakli suretiyle elektronik ortamda katılım imkânı getirilmiştir. Hukuk Muhakemelerinde Ses ve Görüntü Nakledilmesi Yoluyla Duruşma İcrası Hakkında Yönetmelik ile de elektronik ortamda yapılacak e-Duruşmaya ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Tarafların duruşmaya e-Duruşma Sistemi yoluyla katılmayı istemeleri halinde, bu yöndeki taleplerini gerekçesiyle birlikte UYAP mobil uygulamaları, avukat veya vatandaş portalı üzerinden duruşma gününden en az iki iş günü önce mahkemeye iletmeleri gerekir (m. 8, I-II). Tarafların e-Duruşma taleplerinin de hakim tarafından duruşma gününden en az bir iş günü önce kabul veya ret yönünden kesin olarak karara bağlanması gerekir (m. 9, I). Talebin süresinde yapılmaması, talebin hakkın kötüye kullanılması veya yargılamayı sürüncemede bırakma amacını taşıması veyahut e-Duruşma yapılmasını zorlaştıran hukuki, fiili veya teknik engellerin bulunması halinde ise e-Duruşma talebi gerekçeli olarak reddedilebilir (m. 9, I).

Uygulamada ön inceleme duruşmasının elektronik ortamda yapılmasına ilişkin taleplerin karşılanamadığı, bazen uyap sisteminin "Ön inceleme duruşmalarına talep gönderilemez" şeklinde talep gönderilmesine izin vermediğini, bazen de talebin gönderilebildiği, ancak bu kez de talebin "duruşmanın ön inceleme duruşması olması sebebiyle" reddedildiği belirtilmektedir. Oysa, gerek Kanunda gerekse ilgili Yönetmelik'te ön inceleme duruşmasının elektronik ortamda yapılmasına yönelik herhangi bir engel yoktur.

Önceden, https://edurusmabilgi.adalet.gov.tr/kullanim-kilavuzu adresinde yayınlanan kılavuzlarda "Ön İnceleme gibi imza zorunluluğu gereken duruşmalarda şu an için e-Duruşma yapılamamaktadır" şeklinde bir bilgi notu yer almaktaydı. Söz konusu bilgi notuna

aynı adreste yayınlanmakta kılavuzda artık yer verilmediği görülmektedir. Zira duruşmada imza atılması gereken tek hal ön inceleme duruşmasında ortaya çıkmamaktadır. Kaldı ki ön inceleme tutunağının elektronik imza ile imzalanması mümkündür. Elektronik İmza Kanunu m. 5'e göre güvenli imza, elle atılan imza ile aynı sonucu doğurduğu gibi, ilgili Yönetmelik hükümlerinde duruşma sırasında imza gerektiren hallerde, imzanın fiziki ve elektronik ortamda alınabilmesine ilişkin kurallar getirilmiştir. Yani ön inceleme duruşmasında gerekli imza işlerinin elektronik ortamda gerçekleştirilmesine yönelik herhangi bir hukuki engel yoktur. Tahkikat duruşmaları elektronik ortamda yapılabildiğine göre ön inceleme duruşmasının elektronik ortamda yapılması için teknik bir engel de yoktur.

Hukuki ve teknik bir engel yokken, ön inceleme duruşmasına elektronik ortamda katılmaya yönelik taleplerin alınmaması veya ön inceleme duruşması olduğu gerekçesiyle reddedilmesi ilgili Yönetmelik hükmelerine aykırıdır. Bununla birlikte tahkikata hazırlık niteliğindeki ön inceleme duruşmasının önemine binaen mümkün olduğunca fiziki ortamda yapılmasında fayda vardır. Bu nedenle mevcut Yönetmelikte ön inceleme duruşmasına ilişkin uygun görülmeyen e-Duruşma taleplerinin de reddedilebileceği yönünde bir değişiklik yapılması uygun olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ön İnceleme, Ön İnceleme Duruşması, Ses ve Görüntü Nakli Suretiyle Duruşma, Elektronik Duruşma.

THE ISSUE OF WHETHER ELECTRONIC PARTICIPATION IN PRELIMINARY EXAMINATION HEARING IS POSSIBLE

Abstract

With the amendment made to Article 149 of the Code of Civil Procedure by Law No. 7251, the possibility of participation in hearings electronically by means of audio and video transmission has been introduced. The Regulation on the Conduct of Hearings by Means of Audio and Video Transmission in Civil Proceedings has also determined the procedures and principles regarding e-Hearings to be held electronically. If the parties wish to attend the hearing via the e-Hearing System, they must submit their requests to the court with their reasons via UYAP mobile applications, lawyer or citizen portal at least two business days before the hearing date (Art. 8, I-II). The parties' e-hearing requests must also be definitively decided by the judge at least one business day before the hearing date, in terms of acceptance or rejection (Article 9, I). If the request is not made on time, if the request is an abuse of rights or aims to prolong the trial, or if there are legal, factual or technical obstacles that make it difficult to hold an e-hearing, the e-hearing request may be rejected with justification (Article 9, I).

It is stated that in practice, requests for the preliminary examination hearing to be held electronically cannot be met, sometimes the Uyap system does not allow requests to be sent with the statement "Requests cannot be sent to preliminary examination hearings", and sometimes the request can be sent, but this time the request is rejected "because the hearing is a preliminary examination hearing". However, there is no obstacle to the holding of the preliminary examination hearing electronically, either in the Law or in the relevant Regulation.

Previously, the guides published at https://edurusmabilgi.adalet.gov.tr/kullanim-kilavuzu included an information note stating that "E-Hearing cannot be held for the time being in hearings requiring signatures, such as Preliminary Examination." It is seen that the information note in question is published at the same address and is no longer included in

the guide. Because the only situation where a signature is required at the hearing does not arise at the preliminary examination hearing. Moreover, it is possible to sign the preliminary examination report with an electronic signature. According to Article 5 of the Electronic Signature Law, a secure signature produces the same result as a handwritten signature, and in cases where a signature is required during the hearing, the relevant Regulation provisions have introduced rules regarding the physical and electronic signature of the signature. In other words, there is no legal obstacle to the electronic execution of the necessary signatures at the preliminary examination hearing. Since the investigation hearings can be held electronically, there is no technical obstacle to the electronic holding of the preliminary examination hearing. While there is no legal or technical obstacle, not accepting requests to participate in the preliminary examination hearing electronically or rejecting them on the grounds that they are preliminary examination hearings is against the provisions of the relevant Regulation. However, considering the importance of the preliminary examination hearing, which is a preparation for the investigation, it is beneficial to hold it in a physical environment as much as possible. Therefore, it would be appropriate to make an amendment to the current Regulation stating that e-Hearing requests that are not deemed appropriate for the preliminary examination hearing can also be rejected.

Keywords: Preliminary Examination, Preliminary Examination Hearing, Hearing via Audio and Video Transmission, Electronic Hearing.

HUKUK SEÇİMİ İLKESİNİN AKİT DIŞI BORÇ İLİŞKİLERİ BAKIMINDAN UYGULANMASI

Aynaz UĞUR

Dr.Öğr.Üyesi İnönü Üni. Hukuk Fak. aynazugur@gmail.com ID:0000-0003-1934-1051

Özet

Akit dışı borç ilişkileri MÖHUK m. 34-39 arasında düzenlenmektedir. Yasanın ilgili kısmında haksız fiile, özel haksız fiil türleri ve sebepsiz zenginleşmeye uygulanacak hukuk düzenlenmiş olup, vekaletsiz iş görme ve culpa in contrahendo sorumluluğuna uygulanacak hukuk hakkında Türk hukukunda kanun boşluğu olduğu kabul edilmektedir. Bu hususta uygulamada haksız fiil ya da sebepsiz zenginleşmeye ilişkin kanunlar ihtilafı hükümlerinin kıyasen uygulanması yoluna gidilmekteyken, AB hukukunda Roma II Tüzüğü ile akit dışı borç ilişkilerinin temel türleri bakımından mümkün mertebe hiçbir boşluğa izin verilmemiştir. Çalışmamızda bir yandan akit dışı borç ilişkilerine yönelik kanunlar ihtilafı kurallarında yer alan hukuk seçimi hükümleri Türk ve AB hukuku bakımından kıyaslamalı olarak incelenecek olup diğer yandan hukuk seçimi ilkesinin uygulanmasının akit dışı ilişkilerin yapısına uygun düşüp düşmediği hakkında kanaat bildirilecektir.

Türk hukuku akit dışı borç ilişkilerine uygulanacak kanunlar ihtilafı kuralları meselesini büyük oranda AB hukukunun çizgisini takip ederek düzenlemiştir. Akit dışı borç ilişkilerinde hukuk seçimi düzenlenirken, akdi ilişkilerden farklı olarak hukuk seçiminin ancak ilişkinin doğumundan sonra ve açık olarak yapılabileceği hüküm altına alınmıştır. Kanun koyucunun bu hükümle akit dışı borç ilişkileri için sınırlı bir hukuk seçimine imkan tanıdığı, bir diğer deyişle tarafların irade muhtariyetini sınırladığı açıktır. Bu tercih akdi ve akit dışı borç ilişkilerinin tabiatına uygun olandır. Zira örneğin haksız fiil ilişkisi meydana gelmeden önce bu ilişkinin fail ve mağdurunun hukuk seçimi sözleşmesi yapmaları hayatın

olağan akışına uygun görünmemektedir.

Hukuk seçimi imkanı devam eden hükümler ile düzenlenen özel haksız fiil türleri olan kişilik hakkı ihlali ve imalatçının sorumluluğu bakımında da benzer sınırlamaya tabi olarak kabul edilmiştir. Hatta kanun koyucu bu iki maddede (MÖHUK m. 35-36) sadece zarar görene hukuk seçimi yapma imkanı tanımış ve seçebileceği ihtimal hukukları da sınırlı olarak saymıştır. Ancak haksız rekabet ve rekabetin sınırlanmasına ilişkin özel haksız fiil türleri bakımından (MÖHUK m. 37-38) tıpkı Roma II Tüzüğünde olduğu gibi hukuk seçimi imkanı tanınmamıştır. Zira bu konular ekonomik kamu düzenini ilgilendirdiğinden, irade serbestisi prensibinden daha büyük bir öneme sahiptir.

AB Hukukunun akit dışı borç ilişkilerine ilişkin temel düzenlemesi olan Roma II tüzüğü m.14 hükmü ile bu borç ilişkilerinin tümü için kural zarara neden olan olayın meydana gelmesinden sonra ve fakat tarafların tümünün ticari iş yürüttükleri durumda ve açıkça müzakere edilmek koşuluyla olmak üzere zarara neden olan olayın meydana gelmesinden önce hukuk seçimi yapma imkanı bağımsız bir madde ile tanımıştır. Tüzük hukuk seçimi iradesinin makul bir kesinlikle dışa yansıtılmasını aramıştır. Ancak bu, Tüzüğün 16. maddesinde düzenlenmiş bulunan lex fori'ye ait müdahaleci hukuk kuralları açısından geçerli olmayacaktır. Bu kurallar geçerli bir hukuk seçimi ile dahi bertaraf edilemeyecek kurallardır. Hukuk seçimini düzenleyen 14. madde, seçimin sınırlarını aynı maddenin 2. ve 3. fıkralarında belirtmiştir. Buna göre, haksız fiilin unsurlarından birinin veya hepsinin bulunduğu ülkenin emredici kuralları hukuk seçimi ile bertaraf edilemeyecektir. Haksız fiil ile ilgili unsurlardan birinin veya hepsinin Birlik üyesi devletlerden birinde gerçekleşmesi halinde, taraflar hukuk seçimi ile Topluluk hukukunun hükümlerinin uygulanmasına engel olamazlar. Bu durum, tarafların Birlik üyesi olmayan bir ülkenin hukukunu seçmeleri ihtimalinde önem taşıyacaktır. Yine Tüzüğün m. 6 hükmü ile getirilen haksız rekabet ve rekabetin kısıtlanmasına ilişkin düzenlemesinin ve m.8 hükmü ile getirilen fikri mülkiyet haklarının ihlaline ilişkin düzenlemesinin hukuk seçiminden muaf olduğu ilgili hükümlerde açıkça ifade edilmiştir. Ticari iş yürütenler bakımından hukuk seçimi imkanının haksız fiile konu olay öncesinden de kullanılabilmesi imkanının tanınması kanaatimizce faydasız değildir. Zira örneğin imalatçının sorumluluğunda taraflar olası zarar ihtimallerini öngörerek bunların çözümüne yönelik baştan bir hukuk seçimi yapabilirler. Bu durum doğası gereği fiziksel ya da kişilik haklarına ilişkin zarar doğuran haksız fiil hallerinden daha farklıdır.

Temelinde özgür irade bulunan sözleşmesel ilişkiler bakımından hukuk seçimi ilkesinin zayıf tarafı gözetecek şekilde en esnek haliyle uygulanabilmesi akla uygun görünürken, akit dışı ilişkiler bakımından hukuk seçimine izin verilmesinin yerindeliği irdelenebilir. Zira temelinde kusur kaynaklı zarar oluşumuna dayanan ve bir tarafın diğer taraftan kaynaklı mağduriyet yaşadığı akit dışı ilişkiler de karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarını yakalamak pek mümkün görünmediğinden hukuk seçimine olanak tanınması işlevsiz görünebilir. Zaten Alman Profesör Jurgen Basedow bu tercihi piyasa edebiyatı olarak tanımlamış ve uygulanabilir olmasının çok zor olduğunu savunmuştur. Ancak hukukun üstünlüğünün artık tartışmasız olduğu, insanların sorunlarına ihkak-ı haktan sakınarak mahkemelerde çözüm aradığı ve hatta alternatif uyuşmazlık çözümlerinin giderek yaygınlaşmasıyla husumete dayanan dava ilişkisinin yerini giderek dostane çözüm yöntemlerinin almaya başladığı düşünülürse, toplumsal uzlaşı kültürünün sağlıklı ve sağlam işlemesi bakımından akit dışı borç ilişkileri için de sınırlı bir hukuk seçimi imkanının tanınmasının faydalı ve yerinde olduğu kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Akit dışı borç ilişkileri, hukuk seçimi, kanunlar ihtilafı, alternatif

uyuşmazlık çözümleri.

APPLICATION OF THE PRINCIPLE OF CHOICE OF LAW IN NON-CONTRACTUAL OBLIGATIONS

Abstract

Non-contractual obligations are regulated under Articles 34-39 of the Turkish Private International Law (MÖHUK). This section of the law outlines the rules applicable to torts, specific types of torts, and unjust enrichment, while it is acknowledged that there is a legal gap in Turkish law regarding the rules applicable to agency without authority and *culpa in contrahendo* liability. In practice, the conflict-of-law rules regarding torts or unjust enrichment are applied by analogy, while in EU law, with the Rome II Regulation, the fundamental types of non-contractual obligations are regulated comprehensively, leaving little room for gaps.

In this study, we will comparatively analyze the choice-of-law rules in non-contractual obligations under Turkish and EU law and evaluate whether the principle of choice of law is compatible with the nature of non-contractual obligations. Turkish law has largely followed the approach of EU law in regulating the conflict-of-law rules applicable to non-contractual obligations. When regulating the choice of law in non-contractual obligations, it is stipulated that the choice of law can only be made explicitly and after the occurrence of the relationship, unlike contractual relationships. It is evident that the legislature has allowed only a limited choice of law for non-contractual obligations, thereby restricting the autonomy of the parties. This preference is appropriate for the nature of both contractual and non-contractual obligations. For example, it does not seem reasonable for the perpetrator and the victim of a tort to agree on a choice of law before the tortious act has occurred.

The possibility of choosing the law is similarly restricted for specific types of torts, such as personality rights violations and product liability, which are regulated in detail. The legislature has granted the right to choose the applicable law only to the injured party and has also limited the possible laws that can be selected. However, no choice of law is allowed for specific types of torts related to unfair competition and the restriction of competition, just as in the Rome II Regulation. This is because these issues are of public economic interest and take precedence over the principle of party autonomy.

The EU's Rome II Regulation, which is the primary regulation concerning non-contractual obligations, allows for the choice of law after the event causing the damage has occurred but also provides the possibility for parties engaged in commercial activities to choose the law before the event occurs, as long as it is explicitly negotiated. The Regulation requires that the expression of the choice of law must be reflected with reasonable certainty. However, this will not be valid for interventionist rules of *lex fori* as stated in Article 16 of the Regulation, which cannot be overridden by a valid choice of law. Article 14, which regulates the choice of law, limits this choice in its 2nd and 3rd paragraphs. According to this, the mandatory rules of the country where one or more elements of the tort occurred cannot be overridden by a choice of law. If one or more elements of the tort occur in an EU member state, the parties cannot prevent the application of Community law through a choice of law. This is particularly important if the parties choose the law of a non-EU country. Furthermore, the provisions related to unfair competition and intellectual property rights in Articles 6 and 8 of the Regulation are explicitly stated to be exempt from the choice of law.

The possibility of choosing the law before a tort occurs, especially for commercial parties,

is not without merit. For example, in product liability, the parties may foresee potential damages and choose a law in advance to resolve these issues. This situation is different by nature from tort cases involving personal or physical harm. While the application of the choice-of-law principle seems appropriate in contractual relationships, where there is free will, the appropriateness of allowing choice of law in non-contractual relationships can be questioned. In non-contractual relationships, which are typically based on fault and where one party suffers due to the actions of another, it may not be feasible to establish mutual and corresponding declarations of intent, rendering the choice of law ineffective. German Professor Jurgen Basedow has even described this preference as market rhetoric and argued that its applicability is very limited. However, given that the rule of law is now undisputed, that individuals are seeking legal resolution through courts rather than self-help, and that alternative dispute resolution methods are becoming increasingly common, it can be argued that allowing limited choice of law in non-contractual obligations is beneficial and appropriate for the healthy functioning of a culture of societal compromise.

Keywords: Non-contractual obligations, choice of law, conflict of laws, alternative dispute resolution.

HUKUK VE SOSYAL BİLİMLER İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA ANAYASAL KURUMLARIN TARİHSEL EVRİMİNİN İNCELENMESİNİN ÖNEMİNE DAİR BİR ÖRNEK OLARAK İNGİLTERE BANKASININ KURULUŞU VE GELİŞİMİ

Ali SAÇAR

Arş.Gör.Dr Tekirdağ Namık Kemal Üni. ali.sacar01@gmail.com 0000-0002-2984-0543

Özet

Hukuk öğretisinde, özellikle anayasal meseleler gibi sosyal, siyasi ve iktisadi pek çok değişkenin devreye girdiği konularda, yazılı belgelerdeki kuralları, ilgili oldukları hukuk öncesi veya dışı koşulları da dikkate alarak yorumlamak ve uygulamak gerekmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin yürürlükteki anayasası dahil bütün liberal anayasaları etkileyen İngiliz anayasal ilke, kural ve kurumları, devrimci değil evrimci olarak nitelendirilen tarihsel gelişim çizgisi dolayısıyla bu yönde incelemeler için oldukça verimli bir düzlem sağlamaktadır. Bu durum, aynı zamanda diğer sosyal bilim dallarının bünyesinde incelenen kurumların anayasal meseleler başta olmak üzere hukuki yönlerinin göz ardı edilemeyeceğini de ortaya koymaktadır. Hukuk ve sosyal bilimler arasında kurulacak ilişkinin karşılıklı olması gerekmektedir.

İngiltere Bankası (Banka), XVII. yüzyılın sonunda, Kral'ın değişimiyle sonuçlanan devrimci gelişmelerin hemen sonrasında kurulmuştur. Şirket formundaki Banka, temelde Fransa ile savaşlarını finanse etmeye çalışan Kral'a, yeni anayasal düzene yani sınırlı monarşinin parlamenter hükümet sistemine uygun biçimde, Parlamento'nun denetimi altında finansman sağlamaktadır. Dolayısıyla, ticarete dayalı sermayesini Kral'a karşı korumak için taht değişimini sağlamış bir sınıfın yeni Kral'a daha kurumsal yöntemlerle destek sağlaması işlevini yerine getirmek için kamu gücünün doğrudan müdahale edemediği bir özel mülkiyet alanını temsil etmektedir. Ancak savaşlar başta olmak üzere zorlayıcı koşullar, bir yandan Devleti Banka'ya daha bağımlı hale getirirken diğer yandan da Banka'ya Devletin müdahalesini artırmıştır. Bu ilişki, liberal anayasal yönetimlere karakterini veren, özel mülkiyet başta olmak üzere hak ve özgürlüklere dayalı sınırlandırılmış anayasal yönetimi

somutlaştırmaktadır.

Banka kurulduğunda, merkez bankası olarak nitelendirilmemiştir. Ancak erken dönem siyasi tartışmalarda da Banka'nın üstlendiği kamusal işlevin anayasal yönü tespit edilmektedir. Tarihsel süreçte, XVII. yüzyıl anayasal gelişmelerinin sürükleyicisi olmuş bir sermayeye dayanan Banka, yeni anayasal düzenin unsuru haline gelmiştir. Temsil ettiği çıkarlar ve ilişkiler yoluyla başından beri istikrarlı bir gelişim çizgisiyle, bugün bilinen merkez bankası formuna ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: İngiliz Devrimi, İngiltere Bankası, Anayasa.

THE FOUNDATION AND DEVELOPMENT OF THE BANK OF ENGLAND AS AN EXAMPLE OF THE IMPORTANCE OF ANALYSING THE HISTORICAL EVOLUTION OF CONSTITUTIONAL INSTITUTIONS IN THE CONTEXT OF THE RELATIONSHIP BETWEEN LAW AND SOCIAL SCIENCES

Abstract

In legal doctrine, it is necessary to interpret and apply the legal rules, especially in constitutional matters where many social, political, and economic variables come into play, by considering the pre-legal or extra-legal conditions to which they relate. The British constitutional principles, rules, and institutions, which have influenced all liberal constitutions, including the current constitution of the Republic of Turkey, provide a very fertile ground for such analyses due to its historical development line, which is characterised as evolutionary rather than revolutionary. This situation also reveals that the legal aspects, especially constitutional issues, of the institutions analysed within other social sciences cannot be ignored. The relationship between law and social sciences should be reciprocal.

The Bank of England (Bank) was established at the end of the XVIIth century, immediately after the revolutionary developments that resulted in the change of the King. The Bank, in the form of a company, provided financing to the King, who was basically trying to finance his wars with France, in accordance with the new constitutional order, that is, the parliamentary system of government of limited monarchy, under the supervision of the Parliament. Therefore, it represents a sphere of private property in which public power could not directly intervene to fulfil the function of providing support to the new King through more institutionalised methods by a class that had secured the change of throne to protect its trade-based capital against the King. However, the compelling circumstances, notably the wars, made the State more dependent on the Bank, while at the same time increasing the State's intervention in the Bank. This relationship embodies the limited constitutional government based on rights and freedoms, especially private property, which characterises liberal constitutional governments. The Bank has developed steadily from the beginning into the form of the central bank.

Keywords: British Revolution, Bank of England, Constitution.

MANSPLAİNİNG'İN TÜRKÇELEŞTİRİLMESİ

Pelin Ekşi

Dr.Öğr.Üyesi İstanbul Gelişim Üniv., ID: 0000-0003-1240-6043 peksi@gelisim.edu.tr

Özet

Kadına yönelik şiddet ve manipülasyon biçimlerinin terimleşmesi, bu tür davranışları daha görünür kılmakta ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine karşı farkındalık yaratmaktadır. Sosyolinguistik bağlamda, bu tür terimler, kadınların yaşadığı baskı ve ayrımcılığı tanımlayarak toplumsal cinsiyet adaletine dair tartışmaları derinleştirmektedir. Bu terimleşme süreci, yalnızca kavramların adlandırılması değil, aynı zamanda bu davranışların eleştirel bir şekilde yeniden değerlendirilmesini de sağlamaktadır.

"Mansplaining" terimi, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri bağlamında erkeklerin kadınlara yönelik bilmiş tavırlarını tanımlamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Bu kavram, özellikle erkeklerin kadınların deneyimlerini küçümseyerek veya onlara akıl verir tarzda konuşmalarını ifade eder. Terim, Rebecca Solnit'in 2008 yılında yayımladığı *Men Explain Things to Me* başlıklı yazısından sonra popüler hale gelmiştir. Mansplaining, kadınların seslerini bastıran, deneyimlerini göz ardı eden ve erkeklerin üstün bilgi sahibi olduğu varsayımına dayanan bir davranış biçimi olarak yaygın şekilde tartışılmaktadır. Türkçeye "erkek aklı" veya "erkeklerin bilmişliği" gibi çeşitli şekillerde çevrilen bu terim, Türkiye'de de toplumsal cinsiyet tartışmalarında önemli bir yer tutmuştur. Ancak, Türkçeye çevirisi ve kullanımına yönelik tartışmalar hâlâ devam etmektedir. Özellikle, "mansplaining" teriminin özgün anlamını ne ölçüde yansıttığı, yerel kültürel bağlamda hangi yeni anlamlara büründüğü ve Türkçeye uygun bir şekilde çevrilip çevrilmediği konularında çeşitli eleştiriler bulunmaktadır.

Bu bildiride, "mansplaining" teriminin Türkçeye çevirisi ve kullanımındaki kültürel farklılıklar ve bu terimin Türkiye'deki toplumsal cinsiyet tartışmalarına olan etkisi ele alınacaktır. Bildiri kapsamında, dilbilimsel, sosyolojik ve kültürel bir bakış açısıyla feminist dilbilim çerçevesinde bu terimin Türkçeye aktarım süreci ve algılanışı değerlendirilecektir. Çalışma, özellikle Solnit'in metni üzerinden gelişen tartışmalar ile "mansplaining kavramının farklı sosyal ve kültürel bağlamlarda nasıl şekillendiğine odaklanacaktır. Terimin etimolojik kökeni, çeviri stratejileri ve sosyal yansımaları ele alınacak, bu kavramın kadın deneyimleri açısından ne tür sonuçlar doğurduğu gibi sorulara yanıt aranacaktır.

Anahtar Sözcükler: mansplaining, çeviri, dil, kültür

THE TRANSLATION OF MANSPLAINING INTO TURKISH

Abstract

The introduction of new terms defining the different types of gender-based violence and manipulation.makes such behaviors more visible and raises awareness of gender inequality. In a sociolinguistic context, such terms deepen discussions on gender justice by defining the oppression and discrimination that women face. This process not only provides names for these behaviors but also allows for their critical reevaluation.

The term "mansplaining" emerged to describe the condescending attitude of men toward women within the context of gender inequality. This concept particularly refers to situations where men belittle women's experiences or explain things to them in a patronizing manner. The term gained popularity after Rebecca Solnit's 2008 essay *Men Explain Things to Me*. Mansplaining is widely discussed as a behavior that silences women's voices, dismisses their experiences, and assumes men hold superior knowledge. In Turkish, it has been translated into phrases like "erkek aklı" or "erkeklerin bilmişliği," and it has also become an important part of gender discourse in Turkey. However, debates about its translation and usage continue. Criticisms focus on how well the original meaning of "mansplaining" is reflected, how it takes on new meanings in the local cultural context, and whether it has been

appropriately adapted to Turkish.

This paper will address the cultural differences in the translation and usage of the term "mansplaining" into Turkish and analyze its impact on gender discourse in Turkey. From a linguistic, sociological, and cultural perspective, the presentation will evaluate the process and perception of transferring this term into Turkish within the framework of feminist linguistics. The study will focus on discussions surrounding Solnit's text and how the concept of mansplaining has evolved in different social and cultural contexts. It will explore the term's etymology, translation strategies, and social implications, and seek answers to questions about the consequences of this term for women's experiences.

Key words: mansplaining, translation, language, culture

ÖZBEK TÜRKÇESİ'NDE AKRABALIK ADLARI[7]

Hafıza Şeyma KOCAKERİM

Dr Öğren., Gaziantep Ün., seymakocakerim@hotmail.com, ID: 0009-0009-8264-9703

Özet

Özbek Türkçesi akrabalık içeren söz ve söz grupları açısından zengin bir dildir. Özbek Türkçesi'nde çoğu zaman akrabalık ilişkilerini karşılayan birden fazla kelime dikkati çekmektedir. Bu çalışmada Özbek Türkçesi'ndeki akrabalık adları ve bunların sınıflandırılmasının yapılması amaçlanmıştır. Bu amaçla öncelikle Özbek Türkçesi üzerine hazırlanan sözlükler taranmıştır. Taranan sözlükler içinde "Özbekistån Respüblikäsi Fänlär Äkädemiyäsi Älişer Nävåiy Nåmidägi Til vä Ädäbiyät İnstitüti" tarafından 2006-2008 yıllar arasında basımı tamamlanan beş ciltlik "Ö'zbek Tilining İzähli Lügäti" seksen binden fazla söz ve söz öbeği ile en kapsamlı sözlük olarak belirlenerek taramalar bu sözlükten yapılmaya başlanmıştır. "Özbekistån Fänlär Äkädemiyäsi" tarafından hazırlanan ve 1981'de basılan iki ciltlik "Ö'zbek Tilining İzähli Lügäti"ndan da taramalara devam edilmiştir. "Özbekistån Respüblikäsi Väzirlär Mähkämäsining Mänäviyät vä Dävlät Tilini Rivåcläntiriş Mäsäläläri Depärtämenti Özbekistån Respüblikäsi Fänlär Äkädemiyäsi Özbek Tili, Ädäbiyåti vä Fålklåri İnstitüti" tarafından 2022'de çıkarılan beş ciltlik "Ö'zbek Tilining İzähli Lügäti"nın da ulaşılabilen kısımlarından eklemeler yapılmıştır. Bunların dışında da çeşitli sözlükler taranmış, tespit edilen kelime varsa eklenmiştir. Taranan sözlükler sonucunda 209 kelimenin akrabalık adı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Sonrasında bu kelimeler "Kan Bağıyla Akrabalık Bildiren Adlar" ve "Evlilik Yoluyla Akrabalık Bildiren Adlar" olmak üzere iki ana başlığa göre sınıflandırılmıştır. "Kan Bağıyla Akrabalık Bildiren Adlar" başlığında 154 kelime bulunurken "Evlilik Yoluyla Akrabalık Bildiren Adlar" başlığında 55 kelime bulunmaktadır. Akrabalık adları bu başlıkların içinde de ayrıca sınıflandırmaya tabi tutulmuşlardır. Çalışmanın sonunda Özbek Türkçesi'ndeki tüm akrabalık adlarının yer aldığı bir sözlüğe de yer verilmiştir. Bu çalışma ile Özbek Türkçesi'ndeki akrabalık adlarının kapsamlı olarak ortaya konması sağlanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özbek Türkçesi, Türkiye Türkçesi, Akrabalık Adları, Söz Varlığı, Akrabalık.

[7] Bu çalışma Hülya ARSLAN EROL danışmanlığında tarafımca hazırlanmakta olan "Özbek Türkçesi Söz Varlığı" isimli doktora tezinden üretilmiştir.

KINSHIP TERMS IN UZBEK TURKISH

Abstract

Uzbek Turkish is rich in terms of words and phrases related to kinship. In Uzbek Turkish, multiple words often stand out to describe different kinship relations. This study aims to examine and classify the kinship terms in Uzbek Turkish. For this purpose, dictionaries compiled on Uzbek Turkish were initially examined. Among the dictionaries reviewed, the five-volume "Ö'zbek Tilining İzähli Lügäti", which began with the publication of its first volume in 2006 and was completed with the publication of its final volume in 2008 by the "Özbekistån Respüblikäsi Fänlär Äkädemiyäsi Älişer Nävåiy Nåmidägi Til vä Ädäbiyät İnstitüti", has been identified as the most comprehensive dictionary, containing over eighty thousand words and phrases. The reviews were initiated using this dictionary. Reviews were also continued using the two-volume "Ö'zbek Tilining İzähli Lügäti", prepared by the "Özbekistån Fänlär Äkädemiyäsi" and published in 1981. Additions were also made from the accessible sections of the five-volume "Ö'zbek Tilining İzähli Lügäti", published in 2022 by the "Özbekistån Respüblikäsi Väzirlär Mähkämäsining Mänäviyät vä Dävlät Tilini Rivåcläntiriş Mäsäläläri Depärtämenti Özbekistån Respüblikäsi Fänlär Äkädemiyäsi Özbek Tili, Ädäbiyåti vä Fålklåri İnstitüti". In addition to these, various other dictionaries were reviewed, and any identified words were added. As a result of the reviewed dictionaries, it was determined that 209 words are used as kinship terms. Following this, these words were classified into two main categories: "Terms Indicating Kinship by Blood" and "Terms Indicating Kinship Through Marriage". Under the heading Terms Indicating Kinship by Blood, there are 154 words, whereas the heading Terms Indicating Kinship Through Marriage' contains 55 words. Kinship terms have also been subject to further classification within these headings. At the end of the study, a dictionary containing all kinship terms in Uzbek Turkish is also included. This study aims to comprehensively present the kinship terms in Uzbek Turkish.

Keywords: Uzbek Turkish, Turkey Turkish, kinship terms, vocabulary, kinship.

KLASİK TÜRK ŞİİRİNDE HALDEN ŞİKÂYET VE SOSYAL DÜZEN ELEŞTİRİSİ: 19. YÜZYIL SONU ŞAİRİ YOZGATLI FENNİ ÖRNEĞİ

Nurettin Çalışkan

Doç.Dr., Burdur M.Akif Ersoy Ü., ncaliskan@mehmetakif.edu.tr, 0000-0002-6255-0871

Özet

Klasik Türk şiirinin şekilden dizgeye araştırma ve incelemeye değer bulunan hususiyetlerinden birisi de şairlerin gerek gözlem gerekse şahsi yaşanmışlıkları üzerinden sosyal hayat ve genel ahlaktaki bozulmaya dair eleştirileridir. Fuzuli'den Şeyhülislam Yahya'ya, Baki'den Nef'i'ye, Nabi'den Haşmet'te, Koca Ragıp Paşa'dan Keçecizade İzzet Molla'ya, Şair Eşref'ten Neyzen Tevfik'e meşhurlardan az bilinenlere hemen her şair, bizzat yaşadığı veya toplumsal hayatın seyrinde tanık olduğu sıkıntıları bilgece ve şairine biçimde nazma dökmüştür. Böylece şiir yoluyla Osmanlı'da hemen her yüzyılda sosyal hayatın bir kesiti ortaya konulmuş ve Divan şiirinden hareketle Osmanlı'da iktisadi ve sosyal zihniyetin özü ve değişimine ilmi bir çerçeve kazandırmak dahi mümkün olmuştur.

19 ve 20. yüzyılda divan şairi ve mürettep divan sayısının azaldığının iddia edilse de yapılan

çalışmalar bunun çok doğru olmadığını, aksine Osmanlıdan Cumhuriyet'e geçiş yüzyılında dahi çok sayıda divan tertip edildiğini göstermektedir. Bu dönem şairlerinden ve şiirlerinde Fenni ve Said mahlasını kullanan Yozgatlı Mehmed Said, yaşadığı dönemde devlet idaresi ve işleyişindeki aksaklıkları, haksız tasarruf ve kayırmaları çok sayıda manzumesinde işlemiştir. Şairin Divan şiirinde bir gelenek olan şikâyetnamelerini ilginç kılan hususlardan biri nazmın hala üst makamlara hali arz için bir araç olarak kullanılıyor olması, Osmanlı devletinin çözüldüğü ve tarih sahnesinden silinmesine ramak kaldığı mağlubiyetlerin ve ağır kayıpların ard arda yaşandığı buhranlı 1900'lü yıllarda dönemin tanığı olan Fenni'nin divanında bundan bahsedilmemiş olmasıdır. Diğer bir ilginç husus ise Fenni'nin Anadolu sahasındaki çağdaşı diğer şairlere kıyasla fıtratının bir özelliği olarak yaşadığı mağduriyet ve haksızlıkları ve bunları düzeltme taleplerini çok sayıda manzumesine konu edinmiş olmasıdır. Bu bildiride divanlar arası inceleme ve karşılaştırma yolu ile sosyal bozulmanın izinin sürülmesi ve Fenni'nin şikâyetlerinden hareketle son devir Osmanlı devleti taşrasında sosyal hayatın değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Sosyal bozulma, Klasik Türk şiiri, Yozgatlı Fenni.

COMPLAINTS ABOUT THE LIFE CONDITIONS AND CRITICISM OF SOCIAL ORDER IN CLASSICAL TURKISH POETRY: THE EXAMPLE OF THE LATE 19TH CENTURY POET FROM YOZGATLI FENNİ

Abstract

One of the features of classical Turkish poetry that is worth researching and examining from form to system is the criticism of the poets regarding the deterioration in social life and general morality, both through observation and personal experiences. From Fuzuli to Şeyhülislam Yahya, from Baki to Nef'i, from Nabi to Haşmet, from Koca Ragıp Paşa to Keçecizade İzzet Molla, from Şair Eşref to Neyzen Tevfik, many poets, from the famous to the lesser known, have written wisely and poetically about the troubles they have personally experienced or witnessed in the course of social life, and a section of social life has been presented through poetry in almost every century in the Ottoman Empire. It has even been possible to provide a scientific framework for the change in the economic and social mentality in the Ottoman Empire by making use of Divan poetry. Although it is claimed that the number of divan poets and composed divans decreased in the 19th and 20th centuries, studies show that this is not true, on the contrary, many divans were organized even in the century of transition from the Ottoman Empire to the Republic. One of the poets of this period, Yozgatlı Mehmed Said, who used the pen names Fenni and Said in his poems, dealt with the deficiencies in the state administration and functioning, unfair savings and favouritism in his period in many of his poems. One of the issues that makes the poet's complaints, which are a tradition in Divan poetry, interesting is that verse is still used as a tool to appeal to higher authorities, and this is not mentioned in Fenni's divan, who witnessed the period of the crisis in the 1900s when the Ottoman state was disintegrating and on the verge of being erased from the stage of history, when defeats and heavy losses were experienced one after another. Another interesting issue is that Fenni, compared to other contemporary poets in the Anatolian field, has addressed the victimization and injustices he experienced as a characteristic of his nature and his demands for correction of these in many of his poems. This paper aims to trace the social deterioration through the examination and comparison of the divans and to evaluate the social life in the provinces of the late Ottoman Empire based on Fenni's complaints.

Key Words: Ottoman, Social deterioration, Classical Turkish poetry, Yozgatlı Fenni.

KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA BİR MÜKEYYİFAT UNSURU OLARAK ENFİYE

Fatih TIĞLI

Dr.Öğr.Üyesi İstanbul Üni. Edebiyat Fak,ftigli@istanbul.edu.tr, 0000-0002-6763-1582

Özet

Bir tütün mamulü olan enfiye, tütünün Osmanlı topraklarına ulaşmasından sonra tüketilmeye başlamış ve yakın geçmişe kadar toplumun geniş bir tabakası tarafından kullanılmıştır. TEKEL'in 80'li yılların sonuna kadar ürettiği enfiye, tiryakilerinin zamanla azalması sonucu gözden düşmüş ve kullanımı sona ermiştir. Enfiye, toz hâline getirilmiş tütünün çeşitli mayalanma aşamalarından geçirildikten sonra kullanıma sunulmaktadır. Buruna çekilerek kullanılan bir tütün ürünü olduğu için Arapça (enf:burun) kelimesinden Türkler tarafından türetilmiştir.

Tütünün kullanımının fıkhi açıdan tartışmalara konu olmasından dolayı enfiyenin de bu tarz dinî tartışmalarda yer aldığını görmekteyiz. Bunun yanı sıra imalatı, satışı, yasakları, vergileri gibi konularda iktisat tarihi; kutuları ve mendilleri ile sanat tarihi; çeşitleri, terbiyesi, tarifleri, tiryakileri ve ikram teşrifatı ile sosyal tarih alanlarında bir kültür dünyası teşekkül etmiştir. Bu kültür dünyasının içinde edebiyat da yerini almıştır. Gerek klasik gerekse de modern edebiyat ürünlerinde edebiyatçıların enfiyeyi çeşitli yönleriyle ele aldıklarını görmekteyiz. Klasik Türk şiirinde nargile, çubuk gibi kullanımlarıyla tütünün ve kahvenin en çok zikredilen mükeyyifat ürünleri olduğunu görmekteyiz. Enfiyenin de edebiyatta kendisine yer bulduğunu görmekteyiz. Buna rağmen enfiyenin kullanımı ile ilgili araştırmalar oldukça sınırlıdır. Mazmun düzeyinde birkaç sözlük maddesi dışında enfiyenin klasik şiirdeki yeri yeterince incelenmemiştir. Bu sebeple bu çalışmada enfiyenin ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır.

Hazırlanan bu bildiride enfiye ve etrafında teşekkül eden kültür hakkında bilgi verildikten sonra Osmanlı edebiyatı eserlerinden tespit edilen enfiye ile ilgili nazım şekilleri (mısra, beyit, bend, rubai, gazel vd.) üzerinde durulacaktır. Enfiyenin edebiyattaki konumu ve seyri takip edilecek ve mükeyyifat unsuru olarak nasıl ele alındığı tespit edilecektir. Enfiyenin yer aldığı metinler bir bütünlük hâlinde incelenerek diğer mükeyyifat unsurlarının kullanımı ile bir karşılaştırma yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tütün, enfiye, mükeyyifat, Klasik Türk edebiyatı.

SNUFF AS AN ELEMENT OF STIMULANTS IN CLASSICAL TURKISH LITERATURE

Abstract

As a tobacco product, snuff is the powdered tobacco which is used after various fermentation stages. The word in Turkish "enfiye" was derived from the Arabic word (enf: nose) by the Turks because it is used by snuffing. It started to be consumed after tobacco reached the Ottoman lands and was used by a large layer of the society until the recent past.

After its usage in last centuries, one can mention snuff in the fields of economic history with its production, sale, prohibitions and taxes; art history with its boxes and handkerchiefs; and social history with its varieties, manners, recipes, smokers and serving. A literature has also

taken its place in this cultural world. In both classical and modern literary works, we see that authors have dealt with various aspects of snuff. Except for a few dictionary entries at the level of metaphor, the place of snuff in the Turkish classical poetry has not been sufficiently analyzed. For this reason, this study aims to examine snuff in detail.

In this paper, after giving information about snuff and the culture formed around it, the verse forms related to snuff written in the Ottoman literature is discussed. The status of snuff in literature is examined by looking at how it is handled as an element of pleasure.

Key Words: Tabocco, snuff, stimulants, the Classical Turkish Literature

İBN RÜŞD'ÜN GÖRÜŞLERİ IŞIĞINDA EĞİTİMLİ İNSANIN YERİ

Veysel Karani ALTUN

Dr.Öğr.Üyesi Kilis 7 Aralık Üni, veysel.altun@kilis.edu.tr, 0000-0002-4128-5394

Özet

Fikirleriyle yaşadığı çağı aşan bir düşünür olan aynı zamanda hem Doğu hem Batı dünyasındaki düşünürleri etkilediği için Doğu-Batı Filozofu olarak da adlandırılan Endülüslü İbn Rüşd'ün insan ve eğitim ile ilgili görüşleri dikkate değerdir. İbn Rüşd'ün düşünce sistemine bakıldığında varlık âlemi ile birlikte insan üzerinde ayrıca durduğu görülmektedir. Filozof insan için ise eğitimli ve eğitimsiz kavramını kullanmakta ve eğitimli insanın özelliklerini sıralamaktadır. Filozof buradan hareketle eğitimin insan için ne anlam ifade ettiği hususu üzerinde de durmaktadır. Bu çalışmanın temel konusu İbn Rüşd'ün görüşleri çerçevesinde eğitimin insanı konumlandırdığı yeri tespit etmektir. Eğitimle insanın varlık âleminde konumlandığı yerden hareketle eğitimin insan için önemini ortaya çıkarmak bu çalışmanın amaçlarından biridir. Asırlar öncesinde dile getirilen eğitim gibi kavramlarla alakalı fikirlerin günümüz düşünce dünyasına katkı sunacağı düşünülmektedir. Filozofa göre insan eğitim yoluyla edindiği bilgilerle kapasitesini geliştirirken kendi yetkinliğini de kazanmış olur. İbn Rüşd'ün eserleri incelendiğinde Filozofun eğitimden kastının din eğitimi olduğu anlaşılmaktadır. Filozofun yaşadığı dönem itibariyle dinden arınık bir eğitimden söz edilemeyeceği göz önünde bulundurulduğunda eğitim ve dinin hedefler açısından ayrılmaz bir bütünlük oluşturduğu görülmektedir. Filozofa göre din insanlığın ortak ihtiyaçlarıyla ilgilenmektedir. İbn Rüşd, bireyin her yaşta eğitme ihtiyaç duyduğunu belirtmekte ancak özellikle çocukluk ve gençlik çağında eğitim ve öğretimin elzem olduğunu dile getirmektedir. Filozofa göre her insanın kabiliyetleri birbirinden farklı olduğundan eğitimin de bu perspektifle yapılması gerekmektedir. Eğitimde ilk hedef bireyin kendi kabiliyet ve potansiyelinin farkına varmasıdır. Eğitim bireye yaşam pusulası sunarken eğitim olmadan insanın maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılaması oldukça güçtür. İbn Rüşd'e göre eğitimli insan akıl ve iradesi sayesinde öğrendiklerini kalıcı halen getirendir.

Anahtar Kelimeler: İbn Rüşd, İnsan, Eğitim, Din Eğitimi

THE PLACE OF THE EDUCATED PERSON IN THE LIGHT OF IBN RUSHD'S OPINIONS

Abstract

The main subject of this study is to determine where education positions people within the framework of Ibn Rushd's views. One of the aims of this study is to reveal the importance

of education for humans, based on where education and humans are positioned in the world of existence. According to the philosopher, a person gains his own competence while improving his capacity with the knowledge he acquires through education. When Ibn Rushd's works are examined, it is understood that what the philosopher means by education is religious education. Considering that it is not possible to talk about an education free from religion in the period in which the philosopher lived, it can be seen that education and religion form an inseparable integrity in terms of goals. According to the philosopher, religion deals with the common needs of humanity. Ibn Rushd states that the individual needs education at all ages, but he also states that education and training are essential, especially in childhood and youth. According to the philosopher, since each person's abilities are different, education should be done with this perspective.

Keywords: Ibn Rushd, Human, Education, Religious Education

OTONOM SİLAH SİSTEMLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Selin ERKUL ÇAY

Dr. Akdeniz Üniversitesi, selinerkul@akdeniz.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-3537-6908

Özet

Bu bildirinin amacı, otonominin silah sistemlerinde artması ile birlikte son derece otomatik hale gelen fakat insan gözetimi altında çalışmaya devam eden otonom silah sistemlerinin öncüllerini ortaya koymaktır. Bunun nedenle yarı otonom yetenekler içeren ve otomasyon seviyesi her geçen gün artan silah sistemlerinin varlıkları ile ilgili olarak açık kaynaklardan elde edilen örnekler derlenmeye çalışılmıştır. Askeri meselelerde devrim niteliğindeki insansız sistemlerin yükselişi bilim kurgunun bilimsel gerçekliğe dönüşmesi anlamına gelmektedir. Artan otonomi derecesi, gelecekteki sistemlerin sadece planlanmış görevleri ifa etmekle kalmayarak; hedef seçmesine ve bir rota oluşturarak onu izlemesine izin verecek şekilde çalışabileceği anlamına gelmektedir. Otonom silah sistemlerinin olasılığını mümkün kılan teknolojik gelişmeler yakın zamanda gerçekleşmiştir. İnsansız sistemler ve otonom silahlar arasındaki fark, insanların bunlara ne ölçüde müdahale edebileceğine bağlı olarak değişmektedir. Yarı otonom silahlar, hayati işlevlerini yerine getirirken insan kontrolünde kalan sistemleri ifade etmektedir. İnsansız sistemlerin bilgisayarlar tarafından otonom olarak kullanıldığı, ölüm ve yıkımın yarı bağımsız çalışan makineler tarafından gerçekleştirildiği bu yeni dönem, "savaşta geniş kapsamlı sonuçları olması muhtemel bir paradigma değişimi" olarak tanımlanmaktadır. Otonominin askeri sistemler içerisindeki kullanımı ve savaş alanında görünür olmaya başlaması Birinci Dünya Savaşı ile mümkün olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sırasında geliştirilen otonominin askeri sistemlerde kullanımı, Soğuk Savaş ile durgunlaşmıştır. Bu dönemde özellikle askeri fon ve girişimlerin daha çok bilgisayar ve yazılım alanına yöneldiği görülmüştür. Otonom silahların henüz genel olarak ortaya çıkmadığı savunulmasına rağmen bazı var olan otonom sistemlerin bu silahların öncüleri olduğu konusunda görüşler mevcuttur. Amerika Birleşik Devletleri'nin bir dizi kara, hava ve denizde kullanılmak üzere otonom silah sistemi geliştirdiği bilinmektedir. İsrail, Rusya Federasyonu ve Güney Kore'nin sınırlarında ve üslerinde devriye gezen nöbetçi otonom silah sistemlerini, Birleşik Krallık'ın bağımsız olarak hedefleri seçen ve ateş eden füzelere sahip olduğu bilinmektedir. ABD Savunma Bakanlığı'nın yayınladığı yol haritaları, otonom bir savaş alanı geliştirme ve robotları kullanma arzusunu açıkça ortaya koymaktadır. Sonuç olarak teknolojik gelişmeye paralel olarak tam otonom sistemler döngüde insan operatörün

olmadığı ve herhangi bir müdahalede bulunulmadan hedefleri kendi başlarına seçebilecek yeteneklere sahip oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Otonom Silah Sistemleri, Teknoloji, Yapay Zekâ.

HISTORICAL DEVELOPMENT OF AUTONOMOUS WEAPON SYSTEMS

Abstract

This paper aims to present the precursors of autonomous weapon systems, which have become highly automated with the increase in autonomy in weapon systems, but continue to operate under human supervision. For this reason, examples obtained from open sources have been tried to be compiled regarding the existence of weapon systems that include semi-autonomous capabilities and whose automation level is increasing day by day. The rise of revolutionary unmanned systems in military affairs means that science fiction is turning into scientific reality. The increasing degree of autonomy means that future systems will not only perform planned tasks; they will be able to operate in a way that allows them to select a target and create a route and follow it. Technological developments that make the possibility of autonomous weapon systems possible have recently occurred. The difference between unmanned systems and autonomous weapons varies depending on the extent to which humans can intervene in them. Semi-autonomous weapons refer to systems that remain under human control while performing their vital functions. This new era, in which unmanned systems are used autonomously by computers and death and destruction are carried out by semi-autonomous machines, is defined as “a paradigm shift that is likely to have far-reaching consequences in warfare.” The use of autonomy in military systems and its visibility on the battlefield became possible with the First World War. The use of autonomy in military systems, which was developed during the Second World War, stagnated with the Cold War. During this period, it was observed that military funds and initiatives were directed more towards computers and software. Although it is argued that autonomous weapons have not yet emerged in general, there are views that some existing autonomous systems are the forerunners of these weapons. It is known that the United States has developed a series of autonomous weapon systems for use on land, air and sea. It is known that Israel, the Russian Federation and South Korea have autonomous weapon systems patrolling their borders and bases, and the United Kingdom has missiles that independently select and fire targets. The roadmaps published by the US Department of Defense clearly reveal the desire to develop an autonomous battlefield and use robots. As a result, it has been determined that fully autonomous systems do not have a human operator in the loop and have the ability to select targets on their own without any intervention in parallel with technological development.

Keywords: Autonomous Weapon Systems, Technology, Artificial Intelligence.

KUR'AN-I KERİM PERSPEKTİFİNDEN HAYVANLARIN YARATILIŞ AMACI VE TOPLUMDAKİ KONUMU: İNSANA VERİLEN DEĞER VE SORUMLULUKLAR BAĞLAMINDA BİR İNCELEME

Fatıma Nur Ferda Günlü

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens., nurferda@hotmail.com, 0009-0000-8039-2937

Özet

Bu bildiride, Kur'an-ı Kerim'deki insan-hayvan ilişkisi ile ilgili ayetler incelenmiş, hayvanların yaratılış gayesi, insanlara hizmet etme rolü ve İslam'daki yeri ele alınmıştır. Çalışmanın ana amacı, insanın "eşref-i mahlûkat" olarak üstünlüğünü vurgulayan ayetleri inceledikten sonra, hayvanların bu hiyerarşideki konumunu ve yaratılış gayesini açıklamaktır. Hayvanların yaratılışı, sadece biyolojik bir varoluşun ötesinde, insanlar için hikmet ve ibret kaynağı olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, hayvanların insanlara karşı sorumluluklarını yerine getirmesi ve bu doğrultuda yaratılışlarının hikmetini gerçekleştirmeleri, İslam'ın tefsir geleneği çerçevesinde detaylandırılmıştır.

Kur'an-ı Kerim'de hayvanların insanlara hizmet etmek üzere yaratıldıkları belirtilirken, bu bağlamda insan refahı tehlikeye girdiği durumlarda İslam'ın hayvanlara bakış açısının farklılaştığı ifade edilmiştir. Hayvanların insan yaşamındaki işlevleri, İslam'ın adalet, merhamet ve denge ilkeleri çerçevesinde ele alınmıştır. Bununla birlikte, bazı ayetlerde hayvanların kimi insanlardan daha aşağı varlıklar olarak konumlandırıldığı ve bu bağlamda tahkir edildikleri örneklerle ortaya konmuştur. Ancak bu tahkirin, hayvanların yaratılış amacını ve onlara yönelik adaletli yaklaşımı gölgede bırakmadığı vurgulanmıştır.

Çalışmada, klasik tefsir yöntemleri kullanılarak konuyla ilgili ayetler detaylı bir şekilde incelenmiş ve İslam'ın hayvanlara yönelik genel yaklaşımı geniş bir perspektiften değerlendirilmiştir. Hayvanların insanların refahına zarar verdiği durumlarda itlaflarının caiz olduğu, bu yaklaşımın İslam'ın adalet anlayışı çerçevesinde nasıl şekillendiği de tartışılmıştır. Aynı zamanda, hayvanların korunması ve onlara karşı merhametli davranılması, İslam'ın temel ahlaki ilkeleri arasında yer almakla beraber, onların insanlar için hizmet etmek üzere yaratıldıkları gerçeği göz ardı edilmemelidir.

Sonuç olarak, bu bildiri, Kur'an-ı Kerim'deki insan-hayvan ilişkisini ve hayvanların yaratılış gayesini ortaya koyarak, İslam'ın bu konuda adaletli ve dengeli bir yaklaşım sergilediğini göstermektedir. İslam'ın hayvan haklarına verdiği önem, onların hem insanlara hizmet etmeleri hem de hak ettikleri şekilde muamele görmeleri arasında dengeli bir anlayış sunduğunu göstermektedir. Hayvan haklarının korunması ve onlara karşı adaletli davranılması, İslam'ın temel ilkeleri arasında yer almakla beraber, onların insanlar için hizmet etmek üzere yaratılmış varlıklar olduğu gerçeği de göz ardı edilmemelidir. Bu çalışma, İslam'ın hayvanlara yönelik yaklaşımını günümüz sorunların çözümüne katkı sunmak amacıyla tefsirî bir bakış açısıyla değerlendirmiştir

Anahtar Kelimeler:

Kur’an-ı Kerim, hayvanlar, yaratılış amacı, insan sorumluluğu, tefsir

THE PURPOSE OF ANIMALS' CREATION AND THEIR PLACE IN SOCIETY FROM THE QUR'ANIC PERSPECTIVE: AN ANALYSIS OF HUMAN VALUE AND RESPONSIBILITIES

Absract

This paper examines the Qur'anic verses concerning the relationship between humans and animals, focusing on the purpose of animals' creation, their role in serving humans, and their place in Islam. The main objective of the study is to investigate the verses emphasizing the superiority of humans as "the most honored of all creation" (ashraf al-makhluqat) and to explain the position and purpose of animals within this hierarchy. The creation of animals is considered not only a biological phenomenon but also a source of wisdom and reflection for humans. Additionally, the responsibilities of animals in fulfilling their purpose for humans, in accordance with the wisdom behind their creation, are elaborated within the framework

of Islamic exegesis.

The Qur'an highlights that animals were created to serve humans, and it is stated that Islam's perspective on animals shifts in situations where human welfare is at risk. The functions of animals in human life are discussed within the principles of justice, mercy, and balance in Islam. Furthermore, some verses present examples where animals are portrayed as inferior beings compared to certain humans and are treated with disdain. However, it is emphasized that this derogation does not overshadow the purpose of their creation or the just approach that Islam maintains towards them.

This study uses classical tafsir methods to analyze the relevant verses in detail, providing a broad perspective on Islam's general stance on animals. The permissibility of animal culling in cases where animals harm human welfare and how this approach aligns with Islam's understanding of justice is also discussed. While the protection of animals and treating them with compassion are central moral principles in Islam, the fact that they were created to serve humans must not be overlooked.

In conclusion, this paper illustrates the Qur'anic perspective on the relationship between humans and animals and the purpose of their creation, demonstrating that Islam adopts a balanced and just approach on the matter. The importance Islam places on animal rights presents a balanced understanding between their service to humans and the proper treatment they deserve. This study evaluates Islam's approach to animals with a tafsir-based perspective, aiming to contribute to the resolution of contemporary issues.

Keywords: Qur'an, animals, purpose of creation, human responsibility, tafsir

POLITICAL TEACHINGS OF AN ISLAMIC STATE: AN ANALYTICAL STUDY IN LIGHT OF THE STATE OF MADINAH

Noor Hayat KHAN

Prof. Dr., NUML, University, Islamabad – Pakistan, nhayat@numl.edu.pk

Abstract

Human beings have been endowed with unique individual and collective qualities that distinguish them from other creatures. These qualities, including the ability to discern between good and evil, have elevated humans to the status of "the best of creation" (Ashraf al-Makhluqāt). Throughout history, efforts have been made to improve human life both individually and collectively, organizing societies around tribal, regional, linguistic, communal, and state-based foundations to promote welfare and stability. The Prophet Muhammad (PBUH) also focused on organizing society, starting with individuals and eventually establishing a state based on elevated political principles. The state he founded in Madinah was not just an administrative entity, but one built on distinct political and ethical values that set it apart from other states. This study explores the political principles that underpinned the State of Madinah, which went through two transformative phases—Meccan and Medinan—culminating in a model of governance that combined individual welfare with collective, state-level organization. This paper critically examines the unique political teachings and features of this state, exploring how it was distinguished from other contemporary states. The analysis is conducted in light of the hadith: *"The Israelites were governed by the Prophets,"* as narrated by Abu Hurairah and recorded by Imam al-Bukhārī,

to understand the foundational principles that defined the Islamic state established by the Prophet Muhammad (PBUH).

Keywords: Seerah, Political teaching, Islamic state, Qualities, State of Medina

KUR'ÂN DIŞI VAHYİN KUR'ÂNİ TEMELLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME

Muhammed Sait Hatipoğlu

Dr., muhammedsaidhatipoglu2@gmail.com, Orcid, 0000-0003-3339-7297

Özet

İslam dinin de en önemli bilgi kaynağı olan Vahiy, Allah'ın dilediği hüküm, emir ve bilgileri peygamberine bildirmesi anlamına gelmektedir. Hz. Peygamber(sav)'e gelen vahiy, vahy-i metluv ve vahy-i gayri metluv şeklinde meydana gelmiştir. Buradan hareketle Kur'ân da yer alan vahiy metluv vahiy: Kur'ân da yer almayan vahiy ise gayri metluv vahiy olarak bilinmektedir. Kur'ân dışı vahyin imkanı, nasıl olduğu ve bağlayıcılığı hususunda ilim adamları arasında günümüze kadar tartışmalar meydana gelmiştir. Genel kabul gören görüşe göre, Hz. Peygamber'e Kur'ân dışında vahiy inmiştir. Hz. Peygamber'in Kur'ân dışında vahye muhatap olduğunu bildiren hadislerde bu durumu teyit etmektedir. Peygamberin Allah ile Kur'ân dışında iletişim halinde olmadığını düşünmek mümkün değildir. Kur'ân'da da bütün vahyin Kur'ân da yer aldığına yönelik bir ifade bulunmamaktadır. Dolayısıyla nebevî sünnet vahyin bir parçasıdır. Nitekim birçok hükmün farziyyeti Kur'ân da yer alırken, bunun nasıl uygulanması gerektiğine yönelik tafsili bilgilerin hadisler ile bildirilmesi nebevi sünnetin önemini göstermektedir. Nebevî sünnetin bir tür vahiy çeşidi olduğuna yönelik Kur'ân'da da birçok delil bulunmaktadır. Hz. Peygamber'e hikmetin verilişi, ilk kıblenin Mescid-i Aksâ oluşu, Bedir savaşında meleklerin yardım edeceğinin bildirilmesi gibi âyeti kerimeler bu durumu yansıtmaktadır. Nitekim bu âyetlerde kapalı ifadeler ile anlatılan konular nebevî sünnet ile anlaşılmaktadır. Birçok ilim adamı Kur'ân da yer alan bu âyetlerin nebevi sünnetin bir tür vahiy olduğuna delil olduğunu savunmuştur. Bu durum aynı zamanda nebevi sünnetin Kur'ân'dan sonra islam dinin aslî kaynağı oluşunu da göstermektir. Bu çalışmada amacımız Hz. Peygamber'in sünnetinin vahiy olduğuna yönelik Kur'ân'dan getirilen delilleri tefsir ilimleri bağlamında incelemektir. Böylece tefsir tarihi boyunca bu âyet-i kerîmelerin müfessirler tarafından nasıl anlaşıldığını anlama imkanı bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân, Vahiy, Sünnet, Hadis

A REVIEW OF THE QUR'ANIC FOUNDATIONS OF EXTRA- QUR'ANIC REVELATION

Abstract

There have been debates among scholars until today regarding the possibility of extra Quarinc revelation, how it occurs, and its binding nature. According to the generally accepted view, Hz. Revelation other than the Quran was sent down to the prophet.This situation is confirmed by the hadiths stating that the prophet received revelation other than the Quran. While many mandatory provisions are included in the Quran, the fact that explanatory information about their implementation is provided through hadiths shows the imporance of the probhetic sunnah. There is also many evidence in the Quran that the probhetic sunnah is a type of revelation. Scientists have used these verses as evidence that the prophet's hadiths are a kind of reveation. This also shows that the sunnah of the prophet

is the source of ıslam after the Quran. Our aim in this study is The aim is to examine the evidence brought from the Quran regarding the revelation of the prophet's sunnah in the context of tafsir sciences. Thus, it will be possible to understand how these verses were understood by commentators throughout the history of tafsir.

Keywords: Quran, Revelation, Sunnah, Hadith

İ'RÂBÜ'L-KUR'ÂN LİTERATÜRÜ

Yusuf Akçay

YL Öğrencisi, Selçuk Üniv., yusufakcay4763@gmail.com, 0009-0001-8775-490X

Özet

Kur'ân-ı Kerîm, İslâm dininin temel kaynağı olup Müslümanlar için ilâhi bir rehber niteliğindedir. Kur'ân'ın doğru anlaşılması ve yorumlanması hem bireysel hem de toplumsal hayatın şekillendirilmesinde büyük bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, Kur'ân ilimleri, kutsal kitabın doğru anlaşılmasını sağlamak amacıyla çeşitli disiplinlerden faydalanır. İ'râbül-Kur'ân ilmi de bu disiplinlerden biridir ve Kur'ân âyetlerinin gramatik yapısını analiz ederek anlamın doğru bir şekilde kavranmasına yardımcı olur.

İ'râbü'l-Kur'ân, Arapça dil bilgisinin incelikleri üzerinden Kur'ân metnini çözümler ve âyetlerin gramatik yapılarını ortaya koyar. Bu analizler, âyetlerin doğru anlaşılması ve yorumlanmasında kritik bir rol oynar. Kur'ân'ın nâzil olduğu dönemin dil yapısı, kelimelerin kullanım şekilleri ve cümle içindeki yerleri, âyetlerin anlamını derinlemesine kavramak için önemli ipuçları sunar. Bu nedenle i'râbü'l-Kur'ân ilmi sadece dilbilimsel bir yöntem olmanın ötesinde tefsir ilminin de vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilir. Tarih boyunca i'râbü'l-Kur'ân çalışmaları, Kur'ân tefsirinin temel bileşenlerinden biri olarak kabul edilmiştir. Bu çalışmalar, Kur'ân'ın dil yapısının inceliklerini ortaya koyarak metinlerin anlam katmanlarını daha derinlemesine analiz etmeyi mümkün kılmıştır. Bu da Kur'ân'ın çeşitli konulardaki mesajlarını daha iyi anlamamıza yardımcı olmuştur.

Bu çalışma, Kur'ân'ı Kerîm'in dilbilimsel analizine yönelik bir alan olan i'rabü'l- Kur'ân ilminin tarihsel gelişimini, önemini ve literatürünü incelemeyi amaçlamaktadır. İ'râbü'l-Kur'ân ilmi, Kur'ân'ın doğru anlaşılması ve yorumlanmasında büyük bir öneme sahiptir. Bu doğrultuda, çalışmada hem klasik hem de modern dönem i'râbü'l-Kur'ân literatürü ele alınacak ve bu literatürün Kur'ân'ın anlaşılmasına olan katkıları değerlendirilecektir.

Çalışmada kullanılan yöntem, literatür taraması ve analitik inceleme yöntemi olmuştur. İlk olarak i'râbü'l-Kur'ân ilminin kavramsal çerçevesi oluşturulmuş ve bu ilmin tarihsel gelişimi incelenmiştir. Ardından, i'râbü'l-Kur'ân literatürü, klasik ve modern dönem olarak iki ana başlık altında ele alınmış, bu dönemlerde yazılan eserler icmâlî, tahlîlî, mevzûî ve diğer yöntemler çerçevesinde analiz edilmiştir. Literatür taraması kapsamında ilgili kaynaklar toplanmış ve bu kaynaklar üzerinden i'râbü'l-Kur'ân ilminin Kur'ân'ın anlaşılmasına olan etkileri değerlendirilmiştir. Bu bağlamda çalışmada yer alan analizler, mevcut literatürün incelenmesi ve karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi sûretiyle gerçekleştirilmiştir.

Sonuç olarak, i'râbü'l-Kur'ân ilmi, Kur'ân'ın anlaşılması ve doğru bir şekilde yorumlanması açısından hayati öneme sahiptir. Bu ilmin literatürü, Kur'an metinlerinin dilbilgisel açıdan doğru anlaşılmasını sağlayarak İslâm düşüncesinin ve tefsir geleneğinin zenginleşmesine

katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İ‘râbü’l-Kur’ân, Dilbilimsel, Literatür, Tefsir

THE LITERATURE OF I’RAB AL-QUR’AN

Abstract

The Qur’an al-Karim, as the fundamental source of the Islamic religion, is considered a divine guide for Muslims. Understanding and interpreting the Qur’an correctly is of great importance in shaping both individual and social life. In this context, Qur’anic sciences benefit from various disciplines to ensure the correct understanding of the sacred text. I’rab al-Qur’an is one of these disciplines, analyzing the grammatical structure of Qur’anic verses and contributing to a deeper understanding of their meaning.

I’rab al-Qur’an analyzes the text of the Qur’an through the intricacies of Arabic grammar, revealing the grammatical structures of its verses. These analyses play a crucial role in understanding and interpreting the meanings of the verses. The language and structure of the Qur’an during its period of revelation, as well as the analysis of its words and their contextual meanings, help in grasping the broader message. In this regard, ı’rab al-Qur’an is considered not only a linguistic method but also an interpretative approach that clarifies the text. Throughout history, ı’rab al-Qur’an has been accepted as one of the essential methods of ıslamic studies, helping to deepen the undertsanding of the layers of meaning within the Qur’anic text and revealing various messages within it.

This study aims to examine the historical development, importance, and literatüre of ı’rab al-Qur’an, which focuses on the linguistic analysis of the Qur’an al-Karim. I’rab al-Qur’an plays a significant role in understanding and interpreting the Qur’an correctly. In this respect, both the classical and modern literature of ı’rab al-Qur’an will be reviewed, and its contributions to the understanding of the Qur’an will be evaluated.

The method used in this study is literature review and analytical examination. Initially, the conceptual framework of the science of ı’rab al-Qur’an and its historical development were examined. Subsequently, the literature of ı’rab al-Qur’an was addressed under two main headings, analyzing works written in these periods through summarization, analysis, thematic, and other methods. Within the scope of the literature review, relevant sources were gathered, and the effects of the science of ı’rab al-Qur’an on understanding the Qur’an were evaluated based on these sources. In this context, the analyses included in the study were carried out by examining and comparing the existing literature.

In conclusion, ı’rab al-Qur’an holds a significant place in the understanding and correct interpretation of Qur’anic verses. This field’s literature contributes greatly to ıslamic thought and the tradition of exegesis by providing a linguistic foundation for accurately comprehending the Qur’anic text.

Keywords: I’rab al-Qur’an, Linguistics, Literature, Exegesis

TEFSİRLERDE İMRUU’L-KAYS’IN ŞİİRLERİNİN İSTİŞHADI MESELESİ

Fikri GÜNEY

Dr.Öğr.Üyesi Gümüşhane Üniv., fikriguney@gumushane.edu.tr, 0000-0002-3697-5884

Özet

Şiir Arap Edebiyatının ana kaynağıdır. Kur'ân-ı Kerim'in nüzulü ile ilk dönemlerde mesafeli olunsa da Hz. Peygamberin şairi Ka'b. Malik ve Hassan b. Sâbit şiirleri ile Müslümanların müşrikler karşısında dirençli olmalarını sağlamıştır. Kur'â-ı Kerim'in lafızlarının anlaşılması ve doğru yorumlanabilmesi için ilk dönem ve ilk tefsircilerden İbn Abbas (r.a.) ile birlikte şiirle istişhad yapılmış ve sonraki alimler de bunu takip ederek şiir istişhadında bulunmuşlardır. Müphem ve muğlak olan, müşkil ya da müteşabih olan lafız ve ayetlerde Hz. Peygamber'in delaletiyle anlaşılmaya çalışılmıştır. Ancak daha sonraları ayet ve lafızların anlaşılmasında ihtilafların çoğalması lügat/sözlük biliminin ortaya çıkmasına kadar alimlerin sözlü anlatımıyla(rivayetiyle) lafızların delalet ettiği anlamlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte müfessirler lafızların delalet ettiği anlamları belirlemekte şiir istişhadını kullanmışlardır. İstişhadda kullanılan şiir ve beyitler genellikle cahiliyye dönemine ait olması Arapların kullandıkları dile ne kadar önem verdiklerinin bir göstergesidir.

Şiirle istişhad yapan ilk müfessir olarak Başta Abdullah b. Abbas olmak üzere Übey b. Kâ'b ve Abdullah b. Mes'ûd ashap içinde bilinen meşhur müfessirlerdir (Mustafa Müslim, s. 64-164). Ancak eser olarak da Süfyân es-Sevrî'nin et-tefsir adlı eseri kaynaklarca belirtilmektedir. Tâbiîn devrinde müfessirlerin sayısı bir hayli çoğalmıştır. Saîd b. Cübeyr, Mücâhid b. Cebr, İkrime el-Berberî, Tâvûs b. Keysân, Atâ b. Ebû Rebâh, Ebü'l-Âliye er-Riyâhî, Muhammed b. Kâ'b el-Kurazî, Zeyd b. Eslem, Alkame b. Kays, Mesrûk b. Ecda', İbrâhim en-Nehaî, Hasan-ı Basrî ve Katâde b. Diâme bunların önde gelenleridir. İlk dönem müfessirler sadece lafızların delalet yönüyle ve gramer (sarf-nahiv) açısından şiirle istişhadı önemsemiş olmaları cahiliyye şiirinin de değerini belirtme açısından önemlidir. Çünkü İslam öncesi yani cahiliyye dönemi arapları fasih bir dil kullanıyorlardı. Bu yüzden de Kur'ân-ı Kerim'in anlaşılmasında onların dillerine ihtiyaç vardı. Daha sonraları islam coğrafyasının genişlemesi ile arap olmayan topluluklarun islama girmesi ile Kur'ân lafızlarını hem sarf-nahiv hem belagat ve hem de manaya delaleti açısından Arap dilinin ana kaynağı olan şiire başvurma zorunluluğu doğmuştur.

İşte çalışmamızda Kur'ân ayetlerinin lafız ve mana açısından anlaşılmasına katkıda bulunacak cahiliyye dönemi şairlerinden İmruu'l-Kays'n şiirlerinin istişhadı meselesi ele alınmaktadır. İlk dönem tefsirlerde olsun sonraki dönem tefsirlerde olsun şiirle istişhad konusu önem arzetmektedir. Çünkü müfessirler cahiliyye şiirlerinden çokça delil getirerek dil, gramer ve manaya delalet açısından istişhadda bulunmuşlardır. Zaman zaman belagat açısından teşbih, kinaye, isti'are, mecaz ve diğer maani konularını içeren yorumlarında cahiliyye dönemi şiirlerini şahid olarak kullanmışlardır. İmruu'l-Kays da şiirleri şahid olarak gösterilen şairlerin başında gelmektedir.

Tefsirlerde şiir ya da beyitlerin, dil, sarf, nahiv ve belagat açısından şahid gösterilmelerini ele almakla birlikte şiirin şahid olarak kullanılıp kullanılmasında müfessirlerin tutumu konusu da işlenecektir. Özellikle de cahiliyye şairlerinin ve özelde İmruu'l-Kays'ın şiirlerinin şahidliği konusu ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, İstişhad, İmruu'l-Kays,

THE ISSUE OF EXPERIENCE OF IMRUL QAYS' POEMS IN COMMENTARIES

Abstract

Poetry is the main source of Arabic literature. Although the revelation of the Holy Quran was kept at a distance in the early periods, the Prophet's poet Ka'b. Malik and Hassan b. Sabit enabled Muslims to be resistant to the polytheists with their poems. In order to understand and correctly interpret the words of the Holy Quran, istishhad was made with poetry together with Ibn Abbas (r.a.), one of the first period and first commentators, and later scholars followed this and made istishhad with poetry. In ambiguous and vague, ambiguous or ambiguous words and verses, it was tried to be understood with the indication of the Prophet. However, later on, the increase in disagreements in understanding the verses and words and until the emergence of the science of lexicography, the meanings indicated by the words were tried to be determined with the verbal narration (narration) of the scholars. However, commentators used poetic istishhad to determine the meanings indicated by the words. The fact that the poems and couplets used in istishhad generally belong to the period of ignorance is an indication of how much importance the Arabs gave to the language they used. The first commentators who made istishhad with poetry were Abdullah b. Abbas, Ubey b. Ka'b and Abdullah b. Mas'ud, who were famous commentators known among the companions (Mustafa Muslim, pp. 64-164). However, Sufyan al-Sawri's work called et-tafsir is also mentioned in the sources as a work. The number of commentators increased considerably during the Tabi'in period. Sa'id b. Jubayr, Mujahid b. Cebr, Ikrima al-Berberi, Tawûs b. Keysân, Atâ b. The most prominent of these are Abu Rabah, Abu'l-Aliyah al-Riyâhi, Muhammad b. Ka'b al-Kurazî, Zayd b. Eslem, Alqama b. Kays, Masruq b. Ajda', Ibrahim an-Nahai, Hasan-ı Basri and Qatada b. Diamah. The fact that the early commentators only gave importance to istishhad with poetry in terms of the meaning of words and grammar (sarf-nahiv) is also important in terms of indicating the value of pre-Islamic poetry. Because the Arabs of the pre-Islamic, i.e. pre-Islamic, used an eloquent language. Therefore, their language was needed to understand the Holy Quran. Later, with the expansion of the Islamic geography and the conversion of non-Arab communities to Islam, it became necessary to resort to poetry, which is the main source of the Arabic language, in terms of both grammar and grammar, eloquence and meaning of the Quranic words. Here, in our study, the issue of istishhad of the poems of Imru'l-Qays, one of the poets of the pre-Islamic period, which will contribute to the understanding of the Quranic verses in terms of wording and meaning, is discussed. The issue of istishhad with poetry is important both in the early and later commentaries. Because the commentators made istishhad in terms of language, grammar and meaning by bringing a lot of evidence from the pre-Islamic poems. From time to time, they used the pre-Islamic period poems as witnesses in their interpretations that included simile, allusion, metaphor, simile and other meanings in terms of rhetoric. Imru'l-Qays is also one of the leading poets whose poems are shown as witnesses.

In the commentaries, the presentation of poems or couplets as witnesses in terms of language, grammar, grammar and rhetoric will be discussed, as well as the attitude of the commentators in using poetry as witnesses. In particular, the subject of the witnessing of the poems of the pre-Islamic poets and in particular Imru'l-Qays will be discussed.

Keywords: Tafsir, Istishhad, Imru'l-Qays

VAHYİN LAFZÎ BÜTÜNLÜĞÜ VE PEYGAMBERÎ TELAŞIN İLÂHÎ DÜZENLENİŞİ: KIYÂMET SURESİ 75/16-19 AYETLERİNİN FİLOLOJİK VE TEOLOJİK DEĞERLENDİRMESİ

Büşra ÖZDEMİR

Arş.Gör.Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniv., bozdemir@agri.edu.tr. 0000-0001-8157-656X.

Özet

Kıyâmet Suresi'nin 75/16-19. ayetleri, Hz. Peygamber'in vahyi alma sürecindeki psikolojik durumuna ve Allah'ın bu süreçteki rolüne dair önemli ipuçları sunar. Rivayetlere göre, Cebrâil'in Kur'ân ayetlerini Peygamber'e indirdiği esnada Hz. Peygamber, unutmaktan endişe ederek lafızları hemen ezberlemeye çalışmış ve bu nedenle aceleyle dilini kıpırdatmıştır. Bu ayetler, Hz. Peygamber'in vahyi almak için gösterdiği yoğun çaba ve endişeyi yatıştırmak amacıyla indirilmiştir. Abdullah b. Abbas'tan aktarılan rivayetlerde, Hz. Peygamber'in bu endişesini önlemek adına, ayetlerin korunması ve ona doğru şekilde öğretilmesinin Allah'ın garantisi altında olduğu vurgulanır. Âlûsî, "فَإِذَا قَرَأْنَاه" ifadesinin Allah'a izafe edilmesini mecazî bir anlatım olarak yorumlamış ve Cebrâil'in tilavetinin Allah'ın okuması anlamında kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir. İmam Buhârî de bu ayetlerin, Hz. Peygamber'in vahyi aldığı sırada gösterdiği telaşı engellemeyi amaçladığını belirtir. Tabersî ise bu ayetleri, Kur'ân'ın lafızlarının korunmasına dair güçlü bir delil olarak yorumlamış ve vahyin eksiksiz şekilde Peygamber'e aktarıldığını vurgulamıştır.

Bu ayetler, vahyin lafızlarının doğrudan Allah'a ait olduğuna işaret ederken, vahyin zihinsel ve lafzî süreçlerinin ilâhî kontrol altında olduğunu açıkça ortaya koyar. Peygamber'e düşen görev ise acele etmeksizin vahyi anlamak ve Cebrâil'in tilavetini dikkatle takip etmektir. Böylelikle Kıyâmet Suresi'nin bu ayetleri, vahyin korunmuşluğu ile peygamberin telaşı arasındaki ilişkiye dair önemli bir tasvir sunar ve Kur'ân'ın tahrif edilmemiş bir şekilde aktarıldığına dair güvence sağlar.

Araştırmada, nitel içerik analizi yöntemiyle ayetler ve bunlarla ilgili rivayetler değerlendirilmiştir. Ayrıca, filolojik ve teolojik yaklaşımlar bir arada ele alınarak, ayetlerin kavramsal boyutları derinlemesine incelenmiştir. Vahyin Peygamber'e iletiliş sürecinde Cebrâil'in rolü ve Hz. Peygamber'in gösterdiği hassasiyet ayrıntılı olarak yorumlanmıştır. Sonuç olarak, Kıyâmet Suresi 75/16-19 ayetlerinin, vahyin lafzî olarak korunmasının Allah'ın garantisi altında olduğunu vurguladığı görülmüştür. Ayetler, Peygamber'in aceleci davranışına yönelik ilâhî bir uyarı niteliğindedir. Çalışmada elde edilen bulgular, vahyin lafızlarının özgünlüğünün ve zihinsel-dilsel aktarımının tamamen ilâhî irade doğrultusunda gerçekleştiğini göstermektedir. Bu tespit, Kur'ân'ın tahrife uğramadığına dair güçlü bir kanıt sunmakla birlikte, Hz. Peygamber'in vahyi sükûnetle dinleyip içselleştirmesinin gerekliliğine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lafzî Vahiy, İlâhî Koruma, Kıyâmet Suresi 75/16-19, Peygamberî Telaş, Teolojik ve Filolojik İnceleme

THE LEXICAL INTEGRITY OF REVELATION AND THE DIVINE REGULATION OF PROPHETIC ANXIETY: A PHILOLOGICAL AND THEOLOGICAL EVALUATION OF SURAH AL-QİYAMAH 75:16-19

Abstract

The verses 75:16-19 of Surah al-Qiyamah offer significant insights into the psychological state of the Prophet Muhammad during the process of receiving revelation and the divine role in that process. According to narrations, while Gabriel was delivering Qur'anic verses to the Prophet, he anxiously attempted to memorize the words immediately, fearing that he might forget them, and thus hurriedly moved his tongue. These verses were revealed to ease the Prophet's anxiety and efforts to retain the revelation. Narratives attributed to Abdullah b. Abbas emphasize that the preservation and accurate teaching of these verses were

guaranteed by Allah, relieving the Prophet of his concerns. Al-Alusi interprets the phrase "فَإِذَا قَرَأْنَاه" (When We recite it) as a metaphorical expression, suggesting that Gabriel's recitation represents Allah's recitation. Imam al-Bukhari also explains that these verses were intended to curb the Prophet's anxiety during the reception of revelation. The Shi'a scholar al-Tabarsi regards these verses as strong evidence of the preservation of the Qur'an's words, affirming that the revelation was transmitted to the Prophet without any omission.

These verses indicate that the words of revelation belong directly to Allah, and the mental and verbal processes involved in transmitting the revelation are entirely under divine control. The Prophet's task was to comprehend the revelation calmly and attentively follow Gabriel's recitation. Thus, these verses of Surah al-Qiyamah provide a vivid depiction of the relationship between the preservation of revelation and the Prophet's anxiety, offering assurance of the Qur'an's unaltered transmission.

In this study, the relevant verses and narrations have been evaluated through qualitative content analysis. Additionally, philological and theological approaches were employed together to explore the conceptual dimensions of the verses in depth. The role of Gabriel in conveying the revelation and the Prophet's sensitivity in receiving it were analyzed in detail. As a result, it was concluded that these verses emphasize the divine guarantee of the Qur'an's lexical preservation. The verses serve as a divine warning against the Prophet's hastiness, affirming that the preservation of the revelation was under divine control. The findings indicate that the originality of the Qur'an's wording and the mental-linguistic transmission were entirely directed by divine will. This conclusion provides strong evidence against the possibility of textual corruption and underscores the necessity for the Prophet to listen to and internalize the revelation with tranquility.

Keywords: Lexical Revelation, Divine Preservation, Surah al-Qiyamah 75:16-19, Prophetic Anxiety, Theological and Philological Analysis

MODERN İSTANBUL'UN OLUŞMASINDA PERA'NIN ROLÜ

Musa DEMİR

Dr. Tokat Gaziosmanpaşa Üniv, musademir.gop@gmail.com id: 0009-0007-6609-3237

Özet

İstanbul, tarihi dönemler içinde çok farklı kültür ve medeniyeti bir arada barındıran ve bunlardan izler taşıyan nadir şehirlerden biridir. Doğu-Batı arasında din, dil, kültür, sanat ve daha birçok özelliği aynı potada eritebilmiş ve bu sayede birçok ilke sahne olmuştur. Farklılıkları bir arada harmanlayarak uzun dönemler sürecek bir kültür oluşumunu en iyi şekilde gerçekleştiren İstanbul semti günümüzdeki Beyoğlu, eski ismiyle Pera'dır. Dolayısıyla İstanbul'u bilmek veya tanımanın yolu Pera'yı bilmek ve tanımaktan geçer. Canlı bir ticaret merkezi olan Pera, Bizans egemenliğinden itibaren neredeyse her dönem ayrıcalıklı bir statüye sahip olmuştur. Cenevizler ile doruk noktasına ulaşan semt, II. Mehmed'in (Fatih) 1453'te İstanbul'u fethetmesiyle devam etmiştir. Pera, Doğu'nun kadim kenti İstanbul'da Batı yaşamın tarzının egemen olduğu Avrupa'nın küçük bir şubedir.

Pera, Osmanlı Devleti'nin batılılaşma serüveninde önemli bir rol oynamıştır. Avrupa tarzında kent modelinin oluşturulmasında pilot bölge seçilmiştir. Batı tarzı idari yönetim olan ilk belediye kurumu burada tesis edilmiştir. Pera'da 19. yüzyılda başta mimari olmak

üzere sosyal, kültürel ve sanatsal faaliyetlerde Avrupaî yaşam tarzı hâkim olmuştur. Modern bir kent oluşumunun tüm gereklerini barındıran kent İstanbul'un kalbi niteliğindedir. Dolayısıyla Pera, bir yandan modern İstanbul'un oluşumunda batılı yaşamın uygulandığı ilk bölge diğer yandan öncüsü olmuştur. Bu çalışma ile Pera'nın tarihsel süreçte geçirmiş olduğu değişimin Osmanlı başkentindeki dönüşümünde ne gibi etkileri olduğu ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Batılılaşma, İstanbul, Pera, Modern Şehir.

PERA'S ROLE İN THE MAKİNG OF MODERN ISTANBUL

Abstract

Istanbul is one of the rare cities that has hosted many different cultures and civilisations together in historical periods and bears traces of them. It has been able to melt religion, language, culture, art and many other features between East and West in the same pot and thus has been the scene of many firsts. The district of Istanbul, which blends differences together and realises the formation of a culture that will last for long periods in the best way, is today's Beyoğlu, formerly Pera. Therefore, the way to know or recognise Istanbul is to know and recognise Pera. Pera, a lively trade centre, has had a privileged status almost every period since the Byzantine rule. The neighbourhood reached its peak with the Genoese and continued after Mehmed II (Fatih) conquered Istanbul in 1453. Pera is a small branch of Europe, where the Western way of life is dominant in Istanbul, the ancient city of the East.

Pera played an important role in the westernisation adventure of the Ottoman Empire. It was chosen as a pilot region for the creation of a European-style city model. The first municipal institution, which is a Western-style administrative administration, was established here. In the 19th century, Pera was dominated by the European lifestyle in social, cultural and artistic activities, especially in architecture. It is the heart of the city of Istanbul, which harbours all the requirements of a modern city formation. Therefore, Pera, on the one hand, was the first region where western life was applied in the formation of modern Istanbul, and on the other hand, it was the pioneer. This study analyses the effects of Pera's changes in the historical process on the transformation of the Ottoman capital.

Keywords: Westernization, Istanbul, Pera, Modern City.

LGBTİ+'LARDA DİN ALGISI VE DİNDARLIK BİÇİMLERİ: DİYARBAKIR ÖRNEĞİ

Mehmet Ozan AHNAS

Dr. MEB Şair Sırrı Hanım Ortaokulu, ozanahnas@gmail.com, id: 0000-0003-2301-9057

Özet

Dinin cinsiyet ile teorik ve pratik teması, birçok araştırma için problematik bir alana karşılık gelmektedir. Cinsel yönelimlerin din ile karşılıklı ilişkisi, toplumsal cinsiyet çalışmaların ilgi alanına girmektedir. Din ve cinsel rollerin/yönelimlerin karşılıklı ilişkilerinden ortaya çıkan etki ve tepkiler, din sosyolojisi alanında yapılan toplumsal cinsiyet temalı çalışmalarda irdelenen konular arasında sayılabilir. Çünkü dinin toplumsal cinsiyet normlarını etkilemesi, ona müdahale etmesi ve ondan etkilenmesi, sosyal bilimler disiplininde problematik bir alana işaret etmektedir. Dinden etkilenen ve dinin etkilediği birçok kurum ve olgudan bahsetmek mümkündür. Nitekim dinin cinsiyet normlarını etkilemesi, cinsel tutum ve

davranışların belirlenmesindeki işlevselliği bu araştırmalarda irdelenen konular arasındadır. Bu araştırma eşcinsel kişilerin din/dindarlık algılarına ve biçimlerin odaklanmaktadır. Araştırmanın yürütüldüğü Diyarbakır kenti özelinde eşcinsellerin gerek dinsel gerek ataerkil yapıdan kaynaklı karşı karşıya kaldığı dışlanma, damgalanma ve suçlanma gibi sıkıntı ve zorlukların üstesinden gelirken din ile kurmuş oldukları ilişkisel bağın olup olmadığının tespiti amaçlanmaktadır. Nitel bir yöntemle toplanan veriler saha görüşmeleri aracılığıyla elde edilmiş, belli temalandırmalar yapılarak betimsel ve derinlikli bilgi setlerine ulaşılmıştır. Araştırmada katılımcıların tanrı tasavvurları, din tarifleri, cinsel yönelimlerini nasıl tanımladıkları, nazar, büyü, türbe ziyareti gibi dindarlık biçimlerinin nelerden oluştuğu ve namaz, oruç ve zekât gibi dindarlık görünümlerinin nasıl tezahür ettiği sorgulanmaktadır. Eşcinsellerdeki öznel Tanrı tasavvurları ve Allah inançlarının varlığı, eşcinselliğin ateistlikle doğrudan bir ilişkisinin olmadığı şeklinde yorumlanmasına neden olmaktadır. Allah inancının eşcinsellerin zihin dünyalarında araçsallaştırıldığı, Allah'ın varlığını kabul etmenin kendilerine güven verdiğini düşünmeleri bu durumun tespitindeki önemli bulgulardır. Dine, ibadetlere ve dindarlık biçimlerine olumsuz bir tavır içinde olmayan eşcinseller, bu olguların sosyal işlevlerinden faydalanmaktadırlar. Nitekim dinin meşrulaştırma gücü, eşcinsellerin zihin dünyasında da yer edinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Sosyolojisi, Dindarlık, Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları, LGBT, Eşcinsellik ve Din

PERCEPTION OF RELIGION AND FORMS OF RELIGIOSITY IN LGBTI+'S: DIYARBAKIR CASE

Abstract

The theoretical and practical contact of religion with gender corresponds to a problematic area for many researches. The mutual relationship of sexual orientations with religion is of interest to gender studies. The effects and reactions arising from the mutual relations of religion and sexual roles/orientations can be counted among the issues examined in gender-themed studies in the field of sociology of religion. Because the fact that religion affects, interferes with and is affected by gender norms points to a problematic area in the discipline of social sciences. It is possible to talk about many institutions and phenomena that are affected and influenced by religion. As a matter of fact, the influence of religion on gender norms and its functionality in determining sexual attitudes and behaviours are among the issues examined in these studies. This research focuses on the perceptions and forms of religion/religiosity of homosexual individuals. It is aimed to determine whether there is a relational bond that homosexuals have established with religion while overcoming the problems and difficulties such as exclusion, stigmatisation and accusation that they face due to both religious and patriarchal structure in the city of Diyarbakır where the research is conducted. The data collected with a qualitative method were obtained through field interviews, and descriptive and in-depth information sets were reached by making certain thematizations. In the research, the participants' conceptions of God, their definitions of religion, how they define their sexual orientation, what their forms of religiosity such as evil eye, magic, visiting shrines consist of, and how their forms of religiosity such as prayer, fasting and zakat are manifested are questioned. The existence of subjective conceptions of God and belief in God in homosexuals leads to the interpretation that homosexuality is not directly related to atheism. The fact that the belief in God is instrumentalised in the minds of homosexuals and that they think that accepting the existence of God gives them confidence are important findings in determining this situation. Homosexuals who do not have a negative attitude towards religion, worship and forms of religiosity benefit from the

social functions of these phenomena. As a matter of fact, the legitimising power of religion has a place in the minds of homosexuals.

Keywords: Sociology of Religion, Religiosity, Gender Studies, LGBT, Homosexuality and Religion

BİR KAPI VE EŞİK OLARAK SANAL MEKÂNDA DİNDARLARIN VAR OLMA SORUNU

Harun GEÇER

Dr.Öğr.Ü., Niğde Ömer Halisdemir Ün., gecerharun@gmail.com, 0000-0002-9736-9730

Özet

Bu çalışma dindarların taşıdığı kültürel bagajın yeni bir tecrübe alanı olarak sanal mekânda mahrem sınırlar oluşturma/oluşturamama sorununa odaklanmaktadır. Dindarlar sanal mekânı geleneksel sosyokültürel normların aşılabileceği bir eşik, toplumsal normların oluşturduğu ilişki biçimlerinden çıkılabilecek bir kapı olarak mı görmektedirler? Sorusu bu çalışmanın temel problemini oluşturur. Dindarların yaslandığı bir otorite şekli olarak geleneksel yaşam biçimlerinin sembolik varlığı, sanal mekânın yarı gerçekliği içinde amorf bir görünüme bürünür. Hiyerarşik olarak kurulan toplumsal ilişki biçimlerini seküler-yatay ilişki biçimlerine dönüştüren sanal mekân, dinin sembolik sistemlerinin muhkem sınırlarını bulanıklaştırmaktadır. Çalışma Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde okumakta olan yirmi sekiz öğrenci ile yapılmış mülakat sonucu elden edilen nitel verilere dayanmaktadır. Saha araştırmasından elde edilen bulgular ışığında, dindarların en çok sanal mekândaki bedeninde İslami göstergelerle var olan kadınları eleştirdiği, fotoğraf ve video paylaşımlarında bu mekândaki mahrem sınırlar olarak yatak odası ve banyoyu gördüğü ve kadınların hamilelikleri ile ilgili paylaşımlarından rahatsız olduğu tespit edilmiştir. Yine bulgulara göre dindarlar, genel olarak sanal mekânda var olmayı günümüz sosyal hayatı açısından bir zorunluluk olarak görürken buradaki varlıklarının işlevsel olması gerektiğini düşünürler. Böylece, sanal mekân dindarlar için dini inançlarını "öteki" insanlara doğru bir şekilde anlatabilecekleri kullanışlı bir enstrüman olarak algılanır. Dindar kişiler genel olarak teknolojinin doğru insanların elinde doğru amaçlarla kullanıldığında insanlığa yararlı olacağına inanmaktadır. Bu da dindarların teknolojiye genel olarak atfettikleri tarafsızlıkla koşutluk oluşturur niteliktedir. Ancak sanal mekânın gerçek bir alan içinde ve bedene bağlı olarak tortulaşan toplumsal katılıkların oluşmasına izin vermeyen yapısı karşısında dindarların bu mekandaki mahrem eşikler oluşturma çabaları boşa çıkar. Dindarlar tarafından üretilen sembolik sistemlerin, sanal mekân içinde imge ve işaret düzeyinde karşılaştıkları yarı gerçek unsurlarla bir araya gelerek yatay bir düzlemde oluşturdukları kolajlar seküler biçimlere dönüşerek süreksizleşirler. Bu süreksizlik belli bir şaşkınlık haline sebep olsa da sanal mekân dindarlar için vaz geçilmez bir alan olarak görülür. Bu çalışma dindarların sanal mekânı, içinde bulundukları ve her geçen gün kendini masseden modern toplumsal katılıklara karşı bir kapı ve eşik olarak kullanma çabalarını açığa çıkarmaya çalışması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanal Mekân, Mahremiyet ve Eşik, Dindarların Sembolik Sistemleri, İslami Göstergeler.

THE PROBLEM OF RELIGIOUS EXISTENCE IN VIRTUAL SPACE AS A DOOR

AND THRESHOLD

Abstract

This study examines the issue of establishing or not establishing intimate boundaries in virtual spaces, which have emerged as a new experiential field for the cultural baggage carried by religious individuals. The central question driving this research is whether religious individuals perceive virtual space as a threshold where traditional sociocultural norms can be transcended—a gateway to break free from relationship patterns shaped by these norms. In the quasi-reality of virtual space, the symbolic authority of traditional lifestyles on which religious individuals rely takes on an amorphous form. Virtual space, by transforming hierarchical structures of social relations into secular-horizontal forms, obscures the rigid boundaries of religious symbolic systems. The study draws on qualitative data gathered from interviews with twenty-eight students enrolled in the Faculty of Theology at Gümüşhane University. Based on field research findings, it was observed that religious individuals predominantly criticize women who present themselves in virtual spaces adorned with Islamic symbols, particularly in photo and video posts where the boundaries of privacy—especially in bedrooms and bathrooms—are blurred. Additionally, they express discomfort with posts related to women's pregnancies. The findings also indicate that while religious individuals generally view participation in virtual spaces as a necessary aspect of contemporary social life, they believe their presence in these spaces should serve functional purposes. Virtual space is thus perceived as a useful tool for religious individuals to accurately convey their beliefs to the "other." Furthermore, there is a prevailing view among the religious that technology, when used correctly by the right individuals for appropriate purposes, holds the potential to benefit humanity. This reflects the neutrality they ascribe to technology in general. However, the nature of virtual space, which lacks the social rigidities embedded in physical space and body-centric interactions, ultimately undermines religious efforts to establish intimate thresholds. The symbolic systems produced by religious individuals, when combined with the semi-real elements of image and sign encountered in virtual space, form collages that tend to fragment into secular forms on a horizontal plane. This fragmentation, while generating a certain sense of disorientation, does not negate the perception of virtual space as indispensable for religious individuals. This study is significant in revealing the attempts of religious individuals to use virtual space as a threshold or gateway to navigate the growing rigidities of modern social structures, which increasingly constrain and homogenize them.

Keywords: Virtual Madia, Privacy and Threshold, Symbolic Systems of the Religious, Islamic Indicators.

ERDEMLİ TOPLUMUN TEMEL DİNAMİKLERİ-2

Nedim ÖZ

Doç.Dr., Kilis 7 Aralık Üni., İlahiyat Fak., nedimoz@kilis.edu.tr, 0000-0002-4481-0297

Özet

Bireyler ve toplumların yaşamı için gıda ne kadar önemli ise, onların sosyal hayatı için dini, ahlaki değerler ve erdemler de en az o kadar önemlidir. Erdemler ile dini, ahlaki değerler genellikle insan hayatına rehberlik eden, yol yordam gösteren ölçülerdir. Söz konusu değerler, çoğunluk tarafından beğenilir, yararlı bulunur ve arzu edildiği için onaylanır. Her

bir bireyin ve toplumun davranışlarının mutlaka bir "değer" veya "erdem" ile ilişkilendirilmesi bu yüzdendir. Her hangi bir kişinin "dürüst ve güvenilir" olmaya çalışması, bir biçimde onun dürüstlük ve güvenilirliği bir değer olarak görmesinden kaynaklanır. Zira insan, fıtrat itibarıyla çevresine güven duymayı ve diğer insanların kendisine güvenmesini arzu eden bir varlıktır. İnsanın yaşamını sürdüreceği güvenli ortam da, erdemlerle inşa edilen bir toplum biçiminde ancak mümkündür. Söz konusu toplum biçimini inşa edecek olan insan tipi, kendisiyle, yaratıcısıyla, hemcinsleriyle ve diğer varlık kategorileriyle barışık olmalıdır. Bu itidal çizgisinin dışındaki kişilerin, böylesine dengeli bir toplum modeli kurması imkân dâhilinde değildir. Aslında, insan hayatı, tarih boyunca hep bu erdemli insanı ya da erdemli toplumu inşa etme mücadelesiyle geçmiştir. Ne yazık ki modern yaşamın, insanı bireyselleştirmeye çalışması onun bencilleşmesine neden olmuştur. Bu da onu zevklerini tatmin için yaşayan bir varlığa dönüştürmüştür. Buna göre ahlaki değerlerin zayıflamasıyla birlikte eğlenceye, lükse düşkünlük, sürekli hoşlanılan şeyleri yapmak, haz ve hıza yönelmek, parçalanmış aileler ve okul cinayetlerinin, gasp, şiddet ve suç oranlarının artması, tesadüfi değildir. Günümüzün bu '*yeni dünyası*', bireyselleştirme-bencilleşme sürecine uygun olabilir fakat erdeme dayanan '*yardımlaşma sistemine*' aykırıdır. Çünkü evrende insanlar ve hayvanların birbirleriyle yardımlaşarak beslendikleri bir sistem vardır. Bu ilişkinin insanlar arasında erdemler olmadan sürdürülmesi imkânsızdır.

Bireyler, toplumsal yaşamın aktif üyeleridir. Onlar aile, eğitim ve diğer kurumsal ortamlarda toplumsallaşma süreçlerini tamamlamaktadırlar. Eğer bu sosyalizasyon süreci, Nahl Suresi 90. ayette belirtilen üçü olumsuz, üçü de olumlu olan erdemler çerçevesinde gerçekleştirilirse, erdemli toplumu inşa edecek olan ahlaki olgunluğa sahip kişiye ulaşılmış olur. Bu kişilerin hem nitelik hem de nicelik olarak artması, gündelik ilişkilerin ya da sosyal davranış örüntülerinin erdemlerle bezenmesine neden olacaktır. Dolayısıyla dokümantasyon yöntemiyle ele alınan bu çalışmanın amacı, altı erdem çerçevesinde iyi bir fert ve toplum olarak yaşanabileceğini ortaya koymaktır. Çalışmanın bu kısmında fahşa, münker ve bağy kavramları analiz edilmiştir. Bu manada; sonuç olarak her platformda adaleti işleten, başta insan olmak üzere bütün mahlûkata ihsanda bulunan ve özellikle akrabayı görüp gözeten erdemli kişiler, aynı şekilde bireye ve topluma zarar veren her tülü aşırılık, kötülük ve azgınlıktan kaçındıkları için toplum daha müreffeh bir hayat yaşar. Erdemli yaşayış kurallarına göre kurulan böyle bir toplum ya da dünyada ise, doğal olarak bütün mahlûkat bundan olumlu yönde etkilenir.

Anahtar Kelimeler: Din sosyolojisi, Erdem, Fahşa, Münker, Bağy.

BASIC DYNAMICS OF VIRTUOUS SOCIETY-2

Abstract

As important as food is for the lives of individuals and societies, religious, moral values and virtues are at least as important for their social lives. Virtues and religious, moral values are generally the measures that guide and guide human life. The values in question are appreciated, found useful and approved by the majority because they are desired. This is why the behaviors of each individual and society are definitely associated with a "value" or "virtue". Any person's efforts to be "honest and trustworthy" stem from the fact that they see honesty and trustworthiness as a value in some way. Because, by nature, man is a being who desires to trust his environment and for other people to trust him. The safe environment in which man can live is only possible in a society built with virtues. The type of man who will build the society in question must be at peace with himself, his creator, his fellow men and other categories of beings. It is not possible for people outside this moderation line to

establish such a balanced society model. In fact, throughout history, human life has always been a struggle to build this virtuous man or virtuous society. Unfortunately, modern life's attempt to individualize man has caused him to become selfish. This has turned him into a being who lives to satisfy his pleasures. Accordingly, with the weakening of moral values, the indulgence in entertainment and luxury, constantly doing things one likes, turning to pleasure and speed, broken families and the increase in school murders, robbery, violence and crime rates are not coincidental. This 'new world' of today may be suitable for the individualization-selfishness process, but it is contrary to the 'mutual aid system' based on virtue. Because there is a system in the universe where people and animals help each other and feed. It is impossible for this relationship to continue without virtues among people.

Individuals are active members of social life. They complete their socialization processes in family, education and other institutional environments. If this socialization process is carried out within the framework of the three negative and three positive virtues mentioned in the 90th verse of Surah Nahl, a person with moral maturity who will build a virtuous society will be reached. The increase in both quality and quantity of these individuals will cause daily relationships or social behavior patterns to be adorned with virtues. Therefore, the aim of this study, which is handled with the documentation method, is to reveal that it is possible to live as a good individual and society within the framework of six virtues. In this part of the study, the concepts of fahşa, munkar and bağy are analyzed. In this sense; as a result, virtuous people who practice justice on every platform, who do good to all creatures, especially humans, and who especially look after and care for relatives, live a more prosperous life because they avoid all kinds of excesses, evil and debauchery that harm the individual and society. In such a society or world established according to the rules of virtuous living, all creatures are naturally affected positively by this.

Keywords: Sociology of religion, Virtue, Fahşa, Munkar, Bağy.

ALGORİTMİK KÜLTÜR TÜKETİMİNİN TOPLUMSAL ETKİLERİ

Hatice DURAN OKUR

Dr.Öğr.Ü. Gümüşhane Üni. haticeduranokur@gumushane.edu.tr 0000-0002-5899-2407

Özet

Sosyal medya platformları günümüz dijital dünyasında zaman ve mekân sınırlandırmalarına takılmadan her an ulaşılabilirliği olan, bireylerin dünya çapında iletişim kurduğu, sosyalleştiği, anlık gelişmeleri takip ettiği mecralardır. Bu mecraların kullanım sıklığı ve yaygınlığı dikkate alındığında, bireyler ve toplumlar üzerindeki etkilerinin bilinmesi önem arz etmektedir. Sosyal medya platformları, günümüzün gelişen yapay zekâ teknolojileriyle giderek daha fazla iş birliği içinde, algoritmik sistemler ile işlemektedir. Algoritmik sistemin işleyişi genel olarak bu mecralarda var olanın tarafsız ve eşit bir şekilde iletilmesinden çok, kullanıcıların platformlardaki ilgi ve deneyimlerinin gözetlenmesi sonucu oluşturulan kişiselleştirilmiş içerik akışının bireye sunulmasıyla olmaktadır. Kişiselleştirilmiş içerik akışına, takipçi, beğeni, görüntülenme sayısı gibi etkileşim oranlarına yönelik olarak da belirli algoritmik önceliklendirme, sıralama, ilişkilendirme ve filtreleme süreçleri eşlik etmektedir. Kullanıcıların platformun kendisine sunduğu içerik akışına göre bir iletişim ve bilgilendirme deneyimi yaşadıkları ve bu doğrultuda uygulanan algoritmik işleyişin kullanıcıların olayları kavrama, anlamlandırma, ilgi, davranış ve düşüncelerini, üretim ve tüketim tercihlerini şekillenmesinde ve/veya yönlendirilmesinde etkili olduğu, böylece

algoritmik bir kültürün oluştuğu söylenebilir. Oluşturulmaya çalışılan bu kültür bireysel ve toplumsal açıdan pek çok riski içinde barındırmaktadır.

Bu doğrultuda çalışmanın amacı sosyal medya platformlarında oluşturulmaya çalışılan algoritmik kültürün, manipülasyona açık bilgi akışı ile gündelik hayatta var olan özellikle ırk, cinsiyet, etnik köken, din, siyasal görüş gibi konularda ayrımcılık ve eşitsizliklerin dijital ortamlarda dolaşıma sokulup yeniden üretildiğini, bireylerin algoritmalarla şekillenen popüler içeriklerle uyuşturulup, tüketime yönlendirildiğini ve bu durumun ortaya çıkardığı toplumsal sorunları eleştirel bir bakış açısıyla ortaya koymaktır.

Sonuç olarak bireylerde sanal mecralardaki ve özellikle sosyal medya platformlarındaki algoritmik kültürün muhtemel olumsuz etkilerine karşı duyarlılıkların ve farkındalıkların oluşturulması önem arz etmektedir. Bu amaçla bireylerin algoritmik mekanizmaların işleyiş süreçleri hakkında bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapılarak, bu platformları bilinçli bir şekilde kullanmaları sağlanmaya çalışılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Algoritma, Algoritmik Kültür, Sosyal medya

SOCIAL IMPACTS OF ALGORITHMIC CULTURE CONSUMPTION

Abstract

In today's digital world, social media platforms are channels that are accessible at any time without time and space limitations, where individuals communicate, socialize and follow instant developments around the world. Considering the frequency and prevalence of use of these channels, it is important to know their effects on individuals and societies. Social media platforms operate with algorithmic systems in increasing cooperation with today's developing artificial intelligence technologies. The functioning of the algorithmic system is generally based on the presentation of personalized content flow created as a result of monitoring users' interests and experiences on the platforms, rather than impartial and equal communication of what exists on these platforms. The personalized content stream is accompanied by certain algorithmic prioritization, ranking, association and filtering processes for interaction rates such as the number of followers, likes and views. It can be said that users experience a communication and information experience according to the content flow offered by the platform, and that the algorithmic functioning applied in this direction is effective in shaping and/or directing users' comprehension, understanding, interest, behavior and thoughts, production and consumption preferences, thus creating an algorithmic culture. This culture that is being created involves many individual and social risks.

Accordingly, the aim of the study is to critically reveal that the algorithmic culture that is tried to be created on social media platforms, the flow of information that is open to manipulation, and the discrimination and inequalities that exist in daily life, especially on issues such as race, gender, ethnicity, religion, political opinion, are circulated and reproduced in digital environments, individuals are numbed with popular content shaped by algorithms and directed to consumption, and the social problems caused by this situation.

As a result, it is important to create sensitivities and awareness among individuals against the possible negative effects of algorithmic culture in virtual media and especially on social media platforms. For this purpose, efforts should be made to inform individuals about the functioning processes of algorithmic mechanisms and to ensure that they use these platforms consciously.

Keywords: Algorithm, Algorithmic Culture, Social Media

İLAHİYAT EĞİTİMİ ALAN SURİYELİ ÖĞRENCİLERİN SOSYAL UYUMU ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA (KİLİS ÖRNEĞİ)

Mehmet Su

Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, mhmtsu@gmail.com, 0000-0001-9037-8901

Özet

Göç ve sosyal uyum arasındaki ilişki karmaşık ve çok yönlüdür. Göç, bir yerden başka bir yere yerleşme sürecidir ve bu süreç sırasında göçmenlerin yeni topluma uyum sağlaması gerekmektedir. Sosyal uyum ise bireylerin ve grupların toplumun normlarına, değerlerine ve kurallarına uyum sağlaması sürecidir. Göçmenlerin sosyal uyum süreci, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde ele alınabilir. Bireysel düzeyde, göçmenlerin gittikleri toplumun dilini öğrenme, iş bulma, eğitim alma ve sağlık hizmetlerine erişim gibi pratik ihtiyaçlarına uyum sağlamaları gerekir. Aynı zamanda, yeni toplumun kültürel normlarına, yaşam tarzına ve sosyal ilişkilerine adapte olmaları beklenmektedir. Toplumsal düzeyde ise, göçmenlerle yerli toplum arasındaki etkileşim ve uyum süreci önemlidir. Bu süreç, hem göçmenlerin hem de yerli toplumun karşılıklı olarak birbirini anlaması, kabul etmesi ve bir arada yaşaması ile ilgilidir. Ülkemize son yıllarda yaşadıkları savaş yüzenden göç eden Suriyeli gençlerin tercih ettiği eğitim kurumlarının başında ilahiyat fakülteleri gelmektedir. Birçoğunun ülkemize gelişinin on yılı bulduğu bu süreçte bu bireylerin sosyal uyumunun hangi düzeyde olduğu sorusu önem kazanmaktadır. Bu çerçevede araştırmamızın amacı yüksek din eğitimi alan Suriyeli öğrencilerin sosyal uyum düzeylerini incelemektir. Suriyeli ilahiyat öğrencilerinin sosyal uyum düzeylerinin ele alındığı bu çalışmada göç ile birlikte gündeme gelen, dışlanma, aidiyet, psikolojik ve sosyal destek, gelecek umudu gibi olgular Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde okuyan 51 Suriyeli öğrenci üzerinden ele alınmıştır. Elde edilen sonuçlara göre katılımcıların genel sosyal uyum puanlarının yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Betimsel tarama modelinin kullanıldığı araştırmada veriler, Göçmenler için Sosyal Uyum Ölçeği'nden elde edilmiştir. Verilerin analizi aşamasında SPSS programı kullanılarak betimsel istatistik analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Sosyal Uyum, İlahiyat Fakültesi, Suriyeli Göçmenler.

A RESEARCH INVESTIGATION INTO THE SOCIAL COHESION AMONG SYRIAN STUDENTS ENGAGED IN THEOLOGICAL STUDIES (KILIS EXAMPLE)

Abstract

The intricate and multifaceted nature of the relationship between migration and social cohesion is well recognized. Migration, characterized by the relocation from one place to another, necessitates a period of adjustment for migrants as they integrate into a new societal setting. Social adaptation, involving the assimilation of individuals and groups to the societal norms, values, and regulations, is a pivotal aspect of this process. Addressing the social adaptation of migrants entails considerations at both the individual and societal levels. On an individual scale, migrants must navigate the practical requirements of their new environment, which may include acquiring language proficiency, securing employment, pursuing education, and accessing healthcare services. Concurrently, they are expected to

conform to the cultural standards, lifestyle patterns, and social dynamics of the host society. At the societal level, the interaction and integration between migrants and the indigenous population play a crucial role. This dynamic underscores the significance of fostering mutual comprehension, acceptance, and harmonious coexistence between migrants and host communities. The theological faculties are highly favored educational institutions by Syrian youths who have migrated to our country in recent years as a result of the conflict they have endured. During their approximately decade-long presence in our nation, the issue of the extent of social integration of these individuals becomes a significant concern. The primary objective of our investigation is to assess the levels of social cohesion among Syrian students pursuing advanced religious studies. This examination focuses on the social cohesion status of Syrian theology students, exploring topics such as marginalization, sense of belonging, as well as psychological and social support, and aspirations for the future, all of which are brought to the forefront by the experience of migration. The research involves 51 Syrian students enrolled at the Faculty of Theology at Kilis 7 December University. The findings reveal that the overall social cohesion scores of the participants are notably high. Employing a descriptive survey model, data was collected utilizing the Social Cohesion Scale for Immigrants. The data analysis involved descriptive statistical techniques conducted through the utilization of the SPSS software program.

Keywords: Migration, Social Cohesion, Faculty of Theology, Syrian Migrants.

KONUMSAL ALGILARIN BELİRLEYİCİLERİ

Tuğçe KAYAGİL

Dr.Öğr.Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniv, tyontem@kilis.edu.tr, ID: 0009-0002-4122-8709

Özcan ÖZKAN

Dr.Öğr.Üyesi Kilis 7 Aralık Üni., , ozcanozkan@kilis.edu.tr, ID: 0000-0002-8170-0556

Özet

Bireyler, ekonomik durumlarını değerlendirirken yalnızca gelirlerine değil, aynı zamanda kazançlarının sosyal referans grupları içindeki diğer bireylerle nasıl karşılaştırıldığına da dayanmaktadır. Konumsal algılar, yaşam memnuniyetini şekillendirmede, ekonomik davranışları etkilemede ve daha geniş sosyal dinamiklere katkıda bulunmada önemli bir rol oynar. Bireyler, gelirlerini sosyal gruplarıyla karşılaştırdıklarında, gelirleri yeterli olsa bile, düşük konumda hissettiklerinde yoksunluk duygusu yaşayabilirler. Gelirlerini daha yüksek algılayanlar ise daha memnun ve statü sahibi hissederler. Konumsal algılar, ekonomik refahın yalnızca kazanılan miktarla değil, kendimizi başkalarıyla nasıl karşılaştırdığımızla da bağlantılı olduğunu gösterir. Konumsal algılara bağlı yoksunluk, özellikle bireyler kendilerini aşağı bir konumda algıladıklarında stres, kaygı ve yaşamdan memnuniyetsizlik gibi olumsuz psikolojik sonuçlara yol açabilir. Konumsal algılar, sosyoekonomik statüden psikolojik önyargılara ve ekonomik eşitsizliğe kadar çeşitli faktörler tarafından şekillendirilir. Kendimizi başkalarıyla karşılaştırmak doğal olsa da, bu algıların altında yatan belirleyicileri anlamak ve bu belirleyicilerdeki iyileşmeler sayesinde ekonomik ve toplumsal algılarımızın nasıl pozitife evrileceğini ve konumsal kaygıların üstesinden nasıl gelinebileceğini değerlendirmek önemlidir.

Çalışmada, gelir karşılaştırmaları bağlamında konumsal algıları etkileyen belirleyiciler ve

bu algıların neden önemli olduğu incelenmektedir. Bu kapsamda, konumsal algılarımızı etkileyen faktörler ve özellikle eğitimin rolü Türkiye özelinde ele alınmıştır. Dünya Değerler Araştırması'nın yedinci dalgası, bireylerin sosyoekonomik ve demografik birçok değişkeninin kontrol edilmesine olanak sağlamaktadır. Araştırmanın bulgularına göre, eğitim seviyesi ve özellikle ebeveyn eğitimi, bireylerin konumsal algılarını önemli ölçüde etkilemektedir. Ebeveyn eğitim seviyesinin etkisi her eğitim düzeyinde geçerli olmasa da, daha yüksek eğitim seviyeleri karşılaştırma standartlarını yükseltmekte ve bireylerin gelirlerini başkalarıyla daha fazla karşılaştırmalarına yol açmaktadır. Bu bulgular, konumsal kaygılardan kaynaklanan olumsuz psikolojik süreçleri ve bireylerin statü yükseltme amacıyla aşırı tüketim yapma motivasyonlarını daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Konumsal Algılar, Karşılaştırma, Eğitim

DETERMINANTS OF POSITIONAL PERCEPTION

Abstract

In assessing their economic status, individuals rely not only on their income, but also on how their earnings compare to other individuals within their social reference group. Positional perceptions play an important role in shaping life satisfaction, influencing economic behavior and contributing to broader social dynamics. When individuals compare their income with their social group, even if their income is adequate, they may experience feelings of deprivation if they feel low in status. Those who perceive their income to be higher feel more satisfied and have more status. Positional perceptions show that economic well-being is linked not only to the amount earned but also to how we compare ourselves to others. Deprivation due to positional perceptions can lead to negative psychological consequences such as stress, anxiety and dissatisfaction with life, especially when individuals perceive themselves as inferior. Positional perceptions are shaped by a variety of factors, from socioeconomic status to psychological biases and economic inequality. While it is natural to compare ourselves to others, it is important to understand the underlying determinants of these perceptions and to consider how improvements in these determinants can lead to positive economic and social perceptions and overcome positional anxieties.

This study examines the determinants affecting positional perceptions in the context of income comparisons and why these perceptions are important. In this context, the factors affecting our positional perceptions and especially the role of education are analyzed for Turkey. The seventh wave of the World Values Survey allows for the control of many socioeconomic and demographic variables of individuals. According to the findings of the study, the level of education and especially parental education significantly affect individuals' positional perceptions. Although the effect of parental education level is not valid at all levels of education, higher levels of education raise comparison standards and lead individuals to compare their income more with others. These findings may help us better understand the negative psychological processes stemming from positional concerns and individuals' motivations to overconsume for status enhancement.

Keywords: Positional Perceptions, Comparison, Education

PATOLOJİK NARSİSİZM BAĞLAMINDA LÜKS TÜKETİM: TEORİK BİR MODEL ÖNERİSİ

Bilal ÇELİK

Dr.Öğr.Üyesi, Bayburt Üniversitesi, bcelik@bayburt.edu.tr, ID: 0000-0001-6253-3177

Özge VARLI

YL Öğrencisi, Bayburt Üni., ozgeyilmaz616161@gmail.com, ID:0009-0000-4354-4962

Özet

Tüketici davranışında kişilik özellikleri etkili olabilmektedir. Benmerkezci, kendini yücelten, baskın ve manipülatif bir yönelimi yansıtan narsisizm kişilik özelliği de bunun bir örneğidir. Temelde, benlik algısının ve özgüvenin sağlıksız bir biçimde şişirilmesine dayanan narsisizm, normal ve patolojik olmak üzere ikiye ayrılır. Patolojik narsisizm ise kendi içinde büyüklenmeci ve kırılgan narsisizm olmak üzere ikiye ayrılır. Büyüklenmeci narsistler kendilerini üstün görür ve rekabetten hoşlanırlar. Kırılgan narsistler ise duygusal olarak hassas olup içe dönüktürler. Teşhircilik ve kibir ile karakterize edilen narsistler gösterişli benlik imajlarını doğrulamak için prestijli ürünler satın alırlar, ürünlerin faydacı değerinden çok sembolik değerine daha fazla ilgi gösterirler ve maddi mülkiyetleri aracılığıyla kendilerini diğerlerinden olumlu bir şekilde ayırırlar. Bu bağlamda narsisizm ve lüks tüketim arasındaki ilişki, narsist bireylerin kendilerini öne çıkarmak ve statü elde etmek için lüks ürünlere yönelmeleriyle belirginleşir. Bu ürünler, narsistlerin sosyal statülerini vurgulamalarına yardımcı olur. Ayrıca, narsistler, lüks tüketim yoluyla benlik saygılarını artırmaya çalışırlar. Öte yandan lüks ürünlere duyulan ilgi, narsist bireylerin gösteriş yapma ve dikkat çekme isteklerini tatmin eder. Sonuç olarak, narsisizmin bireylerin lüks tüketim alışkanlıklarında ve sosyal statü elde etme arayışlarında etkili olduğu düşünülebilir. Buradan hareketle çalışmanın amacı narsist özelliklerin bireylerin benzersizlik ve statü elde etme ihtiyaçları doğrultusunda lüks tüketim kararlarını nasıl şekillendirdiğini mevcut literatür kapsamında araştırmaktır. Oluşturulan araştırma modelinin konuyla ilgili daha sonra yapılacak çalışmalara yön gösterici olması ve mevcut literatüre katkı yapması beklenmektedir. Ayrıca, oluşturulan araştırma modelinin farklı tüketici gruplarında test edilmesi sonucunda elde edilecek sonuçların pazarlama uzmanlarına, tüketicilerin lüks tüketim alışkanlıklarını daha iyi anlamaları ve hedef kitlelerine daha etkili bir şekilde ulaşmaları konusunda yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Narsisizm, Narsisizm Türleri, Lüks Tüketim

LUXURY CONSUMPTION IN THE CONTEXT OF PATHOLOGICAL NARCISSISM: A THEORETICAL MODEL PROPOSAL

Abstract

Personality characteristics can be effective in consumer behavior. The personality trait of narcissism, which reflects an egocentric, self-aggrandizing, dominant and manipulative orientation, is an example of this. Narcissism, which is basically based on unhealthy inflation of self-perception and self-confidence, is divided into two: normal and pathological. Pathological narcissism is divided into two: grandiose and fragile narcissism. Grandiose narcissists see themselves as superior and enjoy competition. Fragile narcissists, on the other hand, are emotionally sensitive and introverted. Characterized by exhibitionism and vanity, narcissists purchase prestigious items to validate their flamboyant self-image, pay more attention to the symbolic value of products rather than their utilitarian value, and distinguish themselves positively from others through their material possessions. In this context, the relationship between narcissism and luxury consumption is related to narcissistic

individuals' ability to highlight themselves and It becomes evident when they turn to luxury products to gain status. These products help narcissists emphasize their social status. Additionally, narcissists seek to increase their self-esteem through luxury consumption. On the other hand, interest in luxury products satisfies narcissistic individuals' desire to show off and attract attention. As a result, it can be thought that narcissism is effective in individuals' luxury consumption habits and their quest to achieve social status. Based on this, the aim of the study is to investigate within the scope of the existing literature how narcissistic characteristics shape luxury consumption decisions of individuals in line with their needs to achieve uniqueness and status. It is expected that the created research model will guide future studies on the subject and contribute to the existing literature. In addition, the results obtained as a result of testing the created research model on different consumer groups may help marketing experts to better understand the luxury consumption habits of consumers and reach their target audiences more effectively.

Key Words: Narcissism, Types of Narcissism, Luxury Consumption

BAYBURT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN 2023 -2024 AKADEMİK YILI HARCAMALARININ ANALİZİ VE BAYBURT EKONOMİSİNE KATKISI

Alirıza AĞ

Doç.Dr., Bayburt Üniv., alirizaag@bayburt.edu.tr, ID: 0000-0001-5345-6245

Bahar DURMUŞ

Lisans Öğr., Bayburt Üniv., bahardurmus678@gmail.com, ID: 0009-0005-7020-7079

Özet

Günümüz dünyasında üniversiteler bilimsel faaliyetlerin yürütüldüğü yerler olmakla beraber bulundukları coğrafyada gerek ülke ekonomisine gerekse de yerel ekonomiye büyük ölçüde katkı sağlayan kurumlardır. Dolayısıyla küreselleşen dünyada üniversitelerin ekonomiye sağladıkları katkıların belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın temel amacı Bayburt Üniversitesinde 2023-2024 akademik yılında eğitim ve öğretim gören öğrencilerin yaptıkları harcamaların il ekonomisine sağladıkları katkıyı tespit etmektir. Ayrıca öğrenci harcamalarının kategorize edilmesi, bu harcamaların çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesi ve öğrencilerin Bayburt ili yaşam maliyetlerine yönelik düşüncelerinin ortaya koyulması çalışmanın amaçlarındandır. Araştırma Bayburt Üniversitesinde öğrenim gören ön lisans ve lisans öğrencilerini kapsamaktadır. Bayburt Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığından alınan bilgilere göre üniversitenin lisans ve ön lisans programlarında eğitim ve öğretim gören öğrenci sayısı 15.058'dir. Araştırmanın en büyük kısıtı ise lisansüstü öğrencilerinin eğitim öğretim döneminin belirli periyotlarında Bayburt'ta bulunmaları nedeniyle araştırmaya dahil edilmemeleridir.

Araştırmada, veri toplama aracı olarak anket yöntemi benimsenmiştir. Anket soruları oluşturulurken literatür taramasındaki çalışmalardan yararlanılmış olup 502 adet anket uygulaması yüz yüze ve online olarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS programı yardımıyla çeşitli istatistiksel analiz yöntemleri ile değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin bir aylık ortalama harcamalarının 4.964,14 TL olduğu ve il ekonomisine toplamda 598.000.160,96 TL katkı sağladıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte en fazla

harcamanın %32,9 oranıyla beslenme ihtiyacına, en az harcamanın %2,4 oranıyla iletişime yönelik olduğu ve harcamaların çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Yapılan araştırmada öğrencilerin harcama kalemleri ve yaşam maliyetleri açısından Bayburt ili yaşam maliyetlerine yönelik düşünceleri incelendiğinde ise Bayburt'ta konaklama, beslenme, ulaşım, sosyal aktivite harcamalarının çok kötü düzeyde olduğu, bununla birlikte giyim, sağlık, kişisel bakım, iletişim harcamalarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Harcamaları, Bayburt Üniversitesi, Ekonomik Katkı

ANALYSIS OF BAYBURT UNIVERSITY STUDENTS' 2023-2024 ACADEMIC YEAR EXPENDITURES AND THEIR CONTRIBUTION TO BAYBURT ECONOMY

Abstract

In today's world, universities are places where scientific activities are carried out, and they are institutions that contribute greatly to both the national economy and the local economy in the geography where they are located. Therefore, it is important to determine the contributions of universities to the economy in a globalizing world. In this context, the main purpose of the study is to determine the contribution of the expenditures made by students studying at Bayburt University in the 2023-2024 academic year to the provincial economy. In addition, the categorization of student expenditures, determining whether these expenditures differ according to various variables, and revealing the students' thoughts on the cost of living in Bayburt are among the aims of the study. The research covers associate and undergraduate students studying at Bayburt University. According to the information received from the Bayburt University Student Affairs Department, the number of students studying in the undergraduate and associate degree programs of the university is 15,058. The biggest limitation of the research is that graduate students were not included in the research due to their presence in Bayburt during certain periods of the academic year.

In the study, the survey method was adopted as the data collection tool. While creating the survey questions, studies in the literature review were used and 502 surveys were conducted face-to-face and online. The obtained data were evaluated with various statistical analysis methods with the help of SPSS program. As a result of the study, it was determined that the average monthly expenditure of the students was 4,964.14 TL and that they contributed 598,000,160.96 TL to the provincial economy in total. However, it was determined that the highest expenditure was for nutritional needs with a rate of 32.9%, the lowest expenditure was for communication with a rate of 2.4% and that the expenditures varied according to various variables. When the students' opinions about the living costs of Bayburt in terms of expenditure items and living costs were examined in the research, it was determined that accommodation, nutrition, transportation, social activity expenditures in Bayburt were at a very low level, however, clothing, health, personal care, and communication expenditures were at a moderate level.

Keywords: Student Expenditures, Bayburt University, Economic Contribution

BURSA'DA KADIN'IN İŞ GÜCÜNE KATILIMI: 1945-1960

Gökçe SÜZGÜN IŞIK

Öğr.Gör.Dr., Bursa Teknik Üniv., gokce.suzgun@btu.edu.tr, Id: 0000-0002-4679-2862

Özet

Bu çalışmada, II. Dünya savaşı sonrasında, ülkede değişen siyasi konjonktürle birlikte, 1945-1960 yıllarında ortaya çıkan koşulların, kentlerde sosyoekonomik yapıya etkileri, Bursa ve kadın istihdamı örneği ele alınarak irdelenmektedir. Araştırma sürecinde yerel tarih alanında, döneme ilişkin gri literatür, sosyal ve ekonomik, resmi ve istatistiki verilerden yararlanıldığı gibi bu yılları konu alan çok sayıda telif eser üzerinde çalışılmıştır. Böylece 1950 yılında çok partili döneme geçişle ortaya çıkan sürecin ekonomik dinamizmi Bursa sanayisinde kadın istihdamı açısından ortaya konularak, bu dönemdeki bütüncül ekonomik kalkınma tablosuna katkıda bulunmak hedeflenmiştir.

II. Dünya savaşının etkisiyle 1940'lı yıllar boyunca ülkede yaşanan koşullar, Cumhuriyet Halk Partisi yönetimine karşı tepkileri artmıştır. Savaş sonrasına denk gelen süreçte, Türkiye'nin çok partili hayata geçişi Demokrat Parti'ye yoğun halk desteğiyle sağlanmıştır. Savaş yıllarında Cumhuriyet Halk Partisi'nin uyguladığı olağanüstü politikalar, toplum üzerinde dejeneratif etkiler yaratmış ve bu durum ülke genelinde olduğu gibi Bursa'nın sosyoekonomik yapısına da yansımıştır. Bu dejeneratif tablo Demokrat Parti'nin seçim propagandasına sıkça konu olmuş ve iktidarın el değiştirmesinde önemli bir etki yaratmıştır. Savaş ekonomisinin izlerini taşıyan süreçte ortaya çıkan Demokrat Parti zaferi, sadece Türk siyasetinin liberalizasyonu ve demokratikleşmesi alanında etkili olmamış, Türk insanının hayatında her alanda bir değişim ve gelişimi beraberinde getirmiştir. 1945-1960 yılları arasında meydana gelen ekonomik dinamizm de bu gelişim alanlarından birini oluşturmuştur.

Bursa, söz konusu dönemde Türkiye'nin önde gelen beş büyük kenti arasında yer alıyordu. Yıllar içerisinde Bursa'nın iktisadi açıdan gösterdiği büyük ölçekli gelişim nüfus artışını beraberinde getirmiş, söz konusu nüfus kent ekonominin çeşitli alanlarında istihdam olmuştur.1960 yılı genel nüfus sayımında Bursa nüfusu 695 bini geçmiştir. Bu miktar Türkiye nüfusunun yaklaşık %2,5 oluşturuyordu. 1940 ve 1960 yılları arasında Bursa nüfusunun yaklaşık %67 oranında artış gösterdiği görülmektedir.

1945 yılı nüfus sayımında kentte toplam nüfus 491.899 iken bu rakamın 249.172 sini kadınlar oluşturuyordu. 1955' kent genelinde nüfus 598.898'e yükselmiş, kadın nüfusu ise 300.098'e ulaşmıştır. 1965 yılında ise Bursa nüfusu 756.664'e ulaşırken kadın nüfusu 376.358' olmuştur. Yukarıda sunulan veriler genel olarak değerlendirildiğinde kadın nüfusunun 1945 yılında kent nüfusunun yaklaşık olarak yarısını oluşturduğu görülürken 1965 yılına ulaşan süreçte bu oranın giderek daha da artığı söylenebilmektedir. 1950 yılında Bursa genelinde faal iş gücü (15 yaş üzeri çalışan ve iş arayan kesim) toplamda 215 bin iken bu sayının yaklaşık %39'unu (83 bin) kadınlar oluşturmaktaydı. Fakat kent merkezinde faal iş gücü toplamda 38 bin iken bunların ancak %19'u (7 bin) kadınlardan oluşuyordu. 1960 yılına gelindiğinde ise Bursa genelinde faal iş gücü %55 oranında (332 bin) artmasına rağmen kadınların faal iş gücü içerisindeki oranı ancak %43 (126 bin) olabilmiştir. Yine kent merkezinde faal iş gücü %34 oranında (50 bin) artmasına rağmen kadınların faal iş gücü içerisindeki oranı 1950 yıla göre azalarak %11'e (5740) düşmüştür.

Buna göre ele alınan yıllar içerisinde il geneli ve şehir merkezinde takip edilebilen nüfus artmasına rağmen kent merkezindeki kadın faal iş gücü sayısı azaldığı, taşrada ise bu rakamın arttığı görülmektedir. Dolayısıyla kent merkezinde sanayi ve zanaat alanındaki, taşrada ise tarım alanındaki iş kollarının bulunduğu dikkate alındığında bu tablo kadının tarım alanında daha fazla iş gücüne katılım sağladığı biçiminde yorum yapabilmeyi imkanlı kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bursa, 1945 – 1960, Kadın, İstihdam.

WOMEN'S PARTICIPATION IN THE LABOR FORCE IN BURSA: 1945-1960

Abstract

In this study, the effects of the conditions that emerged between 1945 and 1960, together with the changing political conjuncture in the country after World War II, on the socioeconomic structure in the cities are examined by taking the example of Bursa and women's employment. In the research process, gray literature, social and economic, official and statistical data related to the period were used in the field of local history, and many copyrighted works on these years were studied.

According to the 1945 census in Bursa, the total population in the city was 491,899, while 249,172 of this number were women. In 1955, the population in the city increased to 598,898, and the female population reached 300,098. In 1965, the population of Bursa reached 756,664, while the female population was 376,358. When the data presented above is evaluated in general, it can be said that the female population constituted approximately half of the city population in 1945, while this rate gradually increased in the process reaching 1965.

In 1950, while the total active labor force (those over the age of 15 working and looking for work) in Bursa was 215 thousand, approximately 39% (83 thousand) of this number were women. However, while the total active labor force in the city center was 38 thousand, only 19% (7 thousand) of these were women. In 1960, although the active labor force in Bursa increased by 55% (332 thousand), the rate of women in the active labor force was only 43% (126 thousand). Again, although the active labor force in the city center increased by 34% (50 thousand), the rate of women in the active labor force decreased compared to 1950 and fell to 11% (5740).

Accordingly, despite the population increase that can be followed in the province and city center during the years considered, it is seen that the number of female active labor force in the city center has decreased, while this figure has increased in the countryside. Therefore, when it is taken into account that there are industrial and craft sectors in the city center and agricultural sectors in the countryside, this picture makes it possible to comment that women participate in the workforce more in the agricultural sector.

Key Words: Bursa, 1945 – 1960, Women, Employment.

VARLIK VERGİSİ UYGULAMASI: BURSA ÖRNEĞİ[8]

Gökçe SÜZGÜN IŞIK

Öğr.Gör.Dr., Bursa Teknik Üniv., gokce.suzgun@btu.edu.tr, Id: 0000-0002-4679-2862

Özet

Bu çalışmada, 1939 -1945 yılları arasında tüm dünyayı etkisi altına almış olan II. Dünya Savaşı'nın Türkiye'de ortaya çıkardığı ekonomik sorunlara paralel olarak hükümet tarafından uygulamaya konulan Varlık Vergisi'nin Bursa'da ortaya çıkardığı etki ele

[8] Bu çalışma, "II. Dünya Savaşı Yıllarında Bursa: Siyasal, Toplumsal, Ekonomik ve Kültürel Yaşam 1939-1946" başlıklı Doktora Tezi çalışmasından yararlanılarak üretilmiştir.

alınmıştır. Vergi uygulamasının kentte ortaya çıkardığı olağanüstü tablonun bütünüyle değerlendirilmesi noktasında araştırma süresince soruların tespiti ve cevapların ortaya çıkarılması amacıyla nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Bunun yanında Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivlerinden elde edilen arşiv belgeleri başta olmak üzere, döneme ilişkin resmi kaynaklardan ve yerelde etkili olan pek çok süreli yayından yararlanılmıştır. Konu ile alakalı pek çok telif eser de çalışmada ayrıntılı bir biçimde incelenen kaynaklardan olmuştur.

Savaş şartlarının gün geçtikçe daha fazla hissedildiği 1940'lı yıllarda Türkiye, ulusal savunma alanında yapılan harcamaların artışı ve yurt genelinde giderek daha fazla hissedilen ekonomik bunalımın etkisiyle olağan üstü bir vergi niteliğinde olan Varlık Vergisi'ni 12 Kasım 1942'de yürürlüğe koymuştur. Buna göre kentte vergi mükellefiyeti açıklanan 1.261 kişilerin toplumun çeşitli zümrelerine mensup olduğu görülmüştür. Yerel gazetelerde ismi açıklanan toplamda 112 vergi mükellefinden atmış üçü gayrimüslim iken elli tanesi ise Müslümanlardan oluşuyordu. Bunun yanında mükellef olarak açıklanan isimler arasında kentin nüfuzlu ve bilinen simaları da yer almıştır.

Şubat 1943 itibariyle Bursa genelinde tahsil edilen vergi meblağı 3.229.450 liraya ulaşmıştır. İlerleyen süreçte ise bu rakam 3,5 milyonu bulmuştur. Borcunu ödeyemeyen mükellefler hakkında haciz işlemlerine başlanılmış, hacizli malların satışlarından elde edilen gelirlerle vergi tahsilat miktarı artmıştır. Bu süreçte hala borcunu ödeyemeyen mükelleflerden 25'i, 1943 Nisan ayında Aşkale'ye sevk edilmek üzere toplama kampına gönderilmiştir. Toplama kampına gönderilen mükellef sayısının ilerleyen günlerde 100'e ulaştığı görülmektedir. Çalışma kamplarına gönderilen mükellefler için, hükümet daha sonra, kalan borçlarını kendi şehirlerinde çalışarak ödeme imkânı tanımış, bu sebeple mükelleflerden bazıları Bursa'ya geri dönmüştür.

Varlık Vergisi'nin Bursa yerelinde uygulaması, maddi durumu iyi olan tüm vatandaşları uygulama alanına almış ise de vergi mükelleflerinin çoğunluğunun gayrimüslim kökenli vatandaşlardan oluştuğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: II. Dünya Savaşı, Bursa, Varlık Vergisi.

WEALTH TAX IMPLEMENTATION: CASE OF BURSA

Abstract

This study examines the impact of the Wealth Tax, which was implemented by the government in parallel with the economic problems that emerged in Turkey from World War II, which affected the entire world between 1939 and 1945, on Bursa. In order to fully evaluate the extraordinary picture that the tax application created in the city, qualitative research methods were used throughout the research in order to identify questions and reveal answers. In addition, official sources related to the period, primarily archival documents obtained from the Presidency State Archives, and many periodicals with local influence were used. Many copyrighted works related to the subject were also among the sources examined in detail in the study.

In the 1940s, when war conditions were increasingly felt, Turkey put the Wealth Tax, which was an extraordinary tax, into effect on November 12, 1942 due to the increase in national defense expenditures and the economic crisis that was increasingly felt throughout the country. Accordingly, it was seen that 1,261 people whose tax liability was declared in the city belonged to various groups of society. Of the total of 112 taxpayers whose names were declared in local newspapers, sixty-three were non-Muslims, while fifty were Muslims. In

addition, influential and well-known figures of the city were also among the names declared as taxpayers.

As of February 1943, the tax amount collected in Bursa reached 3,229,450 liras. In the following period, this figure reached 3.5 million. Seizure procedures were initiated for taxpayers who could not pay their debts, and the amount of tax collection increased with the income obtained from the sales of seized goods. During this period, 25 of the taxpayers who still could not pay their debts were sent to a concentration camp in April 1943 to be transferred to Aşkale. It is seen that the number of taxpayers sent to the concentration camp reached 100 in the following days. For the taxpayers sent to labor camps, the government later provided the opportunity to pay off their remaining debts by working in their own cities, and for this reason, some of the taxpayers returned to Bursa.

Although the application of the Wealth Tax in Bursa included all citizens with good financial status, it was seen that the majority of taxpayers were citizens of non-Muslim origin.

Key Words: World War II, Wealth Tax, Bursa.

CROWDING-OUT OR IN? NEW EVIDENCE FOR TÜRKİYE ECONOMY

Onur ÇELİK

İstanbul Gelişim University, onucelik@gelisim.edu.tr, 0000-0002-5990-6128

Abstract

Investment decision is influenced by various shocks in economies. In lastest period, the world encountered a shock which had economic effects extremely and was called as Covid-19 outbreak. Therefore it can be assumed that investment decision was effected by developments during this period. As following to appearance of effects of outbreak, fiscal policies started to be applied to provide recovery in economy by policy-makers, especially in developing countries. In terms of fiscal policy, governments preferred to increase spendings and reduce tax rates as expansionary policies. In this direction, with this study, effect of government spendings on investments was re-investigated for Türkiye economy by including the latest dataset. Namely, as a contribution to empirical literature, 1990-2022 period covering epidemic year was investigated in the context of an empirical model. For this purpose, firstly unit root and diagnostic tests and in order to see co-integration relationship among variables, ARDL (Autoregressive Distributed Lag Model) method were used. According to empirical results, government spendings and investments are co-integrated in short and long run. Any shock in government spending reaches on equilibrium in the seventh period (1/-0,154). Also, Dynamic Ordinary Least Squares (DOLS) test results indicated that there is no crowding-out effect but crowding-in effect on investments. In other words, increasing of government expenditure has positive effect on the investments. All findings showed that -ceteris paribus- expansionary government expenditure policy can be applied for increasing output. Furthermore, active role of government in economy was determined as one of key elements supporting investments and suggested for Türkiye economy.

Keywords: Türkiye economy, Government Expenditure, Investment, Crowding-out effect, Crowding-in effect.

DIŞLAMA ETKİSİ (CROWDING-OUT) VEYA CROWDING-IN: TÜRKIYE

EKONOMISI İÇİN YENİ KANITLAR

Özet

Yatırım kararı ekonomilerdeki çeşitli şoklardan etkilenir. Son dönemde dünya, ekonomik etkileri aşırı derecede olan ve Covid-19 salgını olarak adlandırılan bir şokla karşı karşıya kalmıştır. Dolayısıyla yatırım kararının bu dönemdeki gelişmelerden etkilendiği varsayılabilir. Salgının etkilerinin ortaya çıkmasının ardından, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, politika yapıcılar tarafından ekonomide toparlanmayı sağlamak için maliye politikaları uygulanmaya başlanmıştır. Maliye politikası açısından hükümetler, genişleyici politikalar olarak harcamaları artırmayı ve vergi oranlarını düşürmeyi tercih etmişlerdir. Bu doğrultuda, bu çalışma ile hükümet harcamalarının yatırımlar üzerindeki etkisi en güncel veri setini kapsayacak şekilde Türkiye ekonomisi için yeniden incelenmiştir. Yani ampirik literatüre bir katkı olarak, salgın dönemini kapsayan 1990-2022 dönemi ampirik bir model bağlamında incelenmiştir. Bu amaçla öncelikle birim kök ve tanı testleri yapılmış ve değişkenler arasındaki eşbütünleşme ilişkisini görebilmek için (Autoregressive Distributed Lag Model) yöntemi kullanılmıştır. Ampirik sonuçlara göre, hükümet harcamaları ve yatırımları kısa ve uzun vadede eşbütünleşiktir. Hükümet harcamalarındaki herhangi bir şok yedinci dönemde dengeye ulaşmaktadır (1/-0,154). Ayrıca, Dynamic Ordinary Least Squares (DOLS) testi sonuçları yatırımlarda dışlama etkisi olmadığını, aksine kamu harcamalarının yatırımları artırdığını (crowding-in veya pozitif dışsallık) belirtmiştir. Elde edilen bulgular, -diğer faktörler sabitken- genişleyici hükümet harcama politikasının ekonomik çıktıyı artırmak için uygulanabileceğini göstermiştir. Ayrıca, hükümetin ekonomideki aktif rolü, yatırımları destekleyen temel unsurlardan biri olarak belirlenmiş ve Türkiye ekonomisi için önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye ekonomisi, Kamu harcaması, Yatırım, Dışlama etkisi, Pozitif dışsallık.

AFET DURUMUNDA TANRI'YI HATIRLAMAK: DEPREMZEDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TANRI TASAVVURLARI ÜZERİNE METAFORİK BİR ARAŞTIRMA

Mustafa Doğan KARACOŞKUN

Prof.Dr. Kilis 7 Aralık Üniv. mkaracoskun@kilis.edu.tr / 0000-0002-7413-340X

Yasin Samet KAZEL

Arş.Gör. Kilis 7 Aralık Üniv.yasinsamet.kazel@kilis.edu.tr / 0000-0003-1182-071X

Özet

Bu araştırma, 6 Şubat Kahramanmaraş depremini yaşamış üniversite öğrencilerinin Tanrı tasavvurlarına odaklanmaktadır. Dini tecrübenin merkezinde yer alan Tanrı tasavvuru, insanların duyuşsal ve bilişsel dünyalarında bireysel tecrübelerine dayanan bir görünüm arz etmektedir. Özellikle deprem gibi yaşamın olağan akışını alt üst eden olaylar karşısında insanlar, aşkın bir varlığa sığınma eğilimine sahip olabilmektedir. Bu durum, depremi tecrübe etmiş olan insanların, yaşadıkları afet krizi karşısında var olan duyuşsal ve bilişsel birikimleri aracılığıyla Tanrı'yı nasıl tasavvur ettiklerini incelemenin önemine işaret etmektedir. Din psikolojisi alanında yapılan deprem ile ilgili çalışmalar incelendiğinde depremzedelerden bazılarının depremi anlamlandırırken yaşanılan olayı ''Allah'tan gelen

bir afet'' şeklinde nitelendirdikleri görülmektedir. Depremzedelerin bu eğilimi onların nasıl bir Tanrı tasavvuruna sahip olduklarının incelenmesinin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bununla birlikte insanların duyuşsal tepkileriyle yakından ilişkili olan ve bireysel tecrübelere dayanan Tanrı tasavvuru, afeti yaşayan bireylerde anlam dünyalarını düzenleme noktasında yeni yorumlar açığa çıkarabilmekte ve yeniden bir inşa sürecini başlatabilmektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgubilim) desenin kullanıldığı bu araştırma, depremzedelerin Tanrı tasavvurlarını deneyimleri aracılığıyla ortaya koymayı hedeflemektedir. Depremzedelerin Tanrı hakkında ne düşündükleri ve Tanrı'nın onlar için ne ifade ettiği, başka bir ifadeyle Tanrı'ya dair algıları metaforlar yoluyla tespit edilmiştir. Depremzede üniversite öğrencilerinin Tanrı tasavvuruna ilişkin metaforik algılarını tespit etmek, onların dini inançlarını ve Tanrı'yı nasıl sembolize ettiklerini anlamak için etkili bir yöntem olarak düşünülmektedir. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formuyla, ''Benim için Allah……..'dır, çünkü……'' ifadesiyle toplanmıştır. Çalışma grubu, Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler (n=50) olarak belirlenmiştir. Elde edilen verilerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Böylelikle araştırmada, deprem felaketini yaşayan üniversite öğrencilerinin Tanrı tasavvurlarına ilişkin hangi metaforları geliştirdikleri tespit edilmiştir. Buna göre araştırma sonucunda 26 farklı metafora ulaşılmış ve bu metaforlar beş kategori altında toplanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen kategoriler şu şekildedir: Güç İmgesi; Sevgi İmgesi; Koruyucu ve Yol Gösterici İmgesi; Dini Sembol İmgesi; Soyutluk İmgesi. Gerçekleştirilen analizler sonucunda üniversite öğrencilerinin kullanmış olduğu metaforların en çok ''Güç İmgesi''nin altında toplandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Tanrı Tasavvuru, Deprem, Metaforik Algı, Üniversite Öğrencileri

REMEMBERING GOD IN DISASTER: A METAPHORICAL RESEARCH ON EARTHQUAKE SURVIVOR UNIVERSITY STUDENTS' IMAGES OF GOD

Abstract

This research focuses on the images of God held by university students who experienced the February 6 Kahramanmaraş earthquake. At the center of religious experience, the image of God presents a perspective rooted in individuals' affective and cognitive worlds, shaped by personal experiences. In the face of life-altering events such as earthquakes, people may develop a tendency to seek refuge in a transcendent being. This situation underscores the importance of examining how those who have experienced an earthquake envision God through their existing affective and cognitive accumulation in the face of a disaster crisis. When examining studies on earthquakes within the field of psychology of religion, it is observed that some survivors interpret the event as "a disaster from God." This tendency among survivors highlights the need to explore what kind of image of God they hold. Furthermore, the image of God, closely tied to affective responses and grounded in individual experiences, can reveal new interpretations for individuals affected by disaster, serving to re-organize their worlds of meaning and potentially initiating a reconstruction process. This research, employing the phenomenological design, a qualitative research method, aims to reveal survivors' images of God through their lived experiences. What earthquake survivors think about God and what God means to them, their perceptions of God, were determined through metaphors. Identifying the metaphorical perceptions of earthquake survivor university students about their image of God is considered an effective

approach to understanding their religious beliefs and symbolic representations of God. The study data were collected through a semi-structured interview prompt, “For me, God is ....., because.....”. The sample group consisted of 50 students studying at the Faculty of Theology at Kilis 7 Aralık University. Content analysis was used to analyze the data, allowing identification of the metaphors these students employed in conceptualizing God. Based on the research, 26 distinct metaphors were identified and grouped into five categories: Image of Power, Image of Love, Image of Protector and Guide, Image of Religious Symbol, and Image of Abstractness. The analysis showed that the metaphors used by university students were primarily grouped under the “Image of Power.”

Keywords: Psychology of Religion, God Image, Earthquake, Metaphorical Perception, University Students

DKAB ÖĞRETMENLERİNİN DEPREM SONRASI KARŞILAŞTIKLARI OKULA UYUM VE SINIF YÖNETİMİ PROBLEMLERİ

Yunus TÜKEN

Arş.Gör. Kilis 7 Aralık Üniversitesi yunus.tuken@kilis.edu.tr 0000-0002-9192-2670

Özet

Deprem gibi doğal afetler, insan hayatında derin izler bırakmaktadır. Depremden etkilenen ve depremzede olarak nitelendirilen bireyler hayatın olağan akışına uyum sağlamada bir süre problem yaşayabilmektedirler. Problemlerin görüldüğü alanlardan biri de okullardır. Depremzede öğreciler, yaşadıkları travmanın etkisiyle okula uyum noktasında bir takım problemler yaşayabilmektedirler. Bu problemlerin tespiti depremzede öğrencilerin psikolojik, sosyal ve akademik hayatlarında karşılaştıkları zorlukları aşma yolunda önemli bir adımdır. Bu doğrultuda araştırmada, DKAB öğretmenlerinin gözünden öğrencilerin deprem sonrasında karşılaştıkları okula uyum problemlerini tespit etmek ve bu süreçte öğretmenlerin sınıf yönetimi açısından yaşadıkları problemleri ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma nitel bir yaklaşımla tasarlanmış olup olgu bilim deseninde gerçekleştirilecektir. Çalışmada veriler, farklı okullarda görev yapan hem deprem öncesi hem de deprem sonrası aynı okulda görev yapan 10 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretmeni ile yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilerek elde edilecektir. Bu görüşmelerde, öğretmenlerin deprem sonrası öğrencilerin okula uyum süreçlerinde karşılaştıları problemler ele alınacaktır. Ayrıca sınıf yönetimi açısından karşılaşılan problemler üzerinde durulacaktır. Öğrencilerin psikososyal durumlarının sınıf içi davranışlarına olan etkisi, öğretmenlerin deneyimleri ve gözlemleri doğrultusunda değerlendirilecektir. Çalışmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilecektir. Araştırmada, deprem sonrası öğrencilerin okula uyum süreçlerinde psikolojik ve sosyal zorluklarla karşılaştıkları, bu zorlukların öğrencilerin sınıf içi davranışlarını ve genel okul performansını olumsuz etkilediği sonuçlarına ulaşılacağı beklenmektedir. Ayrıca, sınıf yönetiminde disiplin sorunlarının artması, öğrencilerin dikkat dağınıklığı ve motivasyon eksikliği gibi problemlerin ön plana çıkacağı düşünülmektedir. Bulguların, deprem sonrası eğitim süreçlerinin iyileştirilmesine yönelik öneriler sunacağı ve okullarda afet sonrası karşılaşılan sınıf yönetimi problemlerine çözüm noktasında yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Din Eğitimi, Sınıf Yönetimi, Okula Uyum

ADAPTATION TO SCHOOL AND CLASSROOM MANAGEMENT PROBLEMS OF RELIGIOUS EDUCATION TEACHERS AFTER THE EARTHQUAKE

Abstract

Natural disasters such as earthquakes leave deep traces in human life. Individuals who are affected by the earthquake and characterized as earthquake victims may have problems for a while in adapting to the ordinary flow of life. One of the areas where problems are seen is schools. Earthquake survivor students may experience some problems in school adaptation due to the trauma they have experienced. Identifying these problems is an important step towards overcoming the difficulties earthquake victims face in their psychological, social and academic lives. In this direction, the aim of this study is to determine the problems of students' adaptation to school after the earthquake from the perspective of the RCM teachers and to reveal the problems experienced by teachers in terms of classroom management in this process. The research is designed with a qualitative approach and will be carried out in a phenomenological design. The data in the study will be obtained by conducting semi-structured in-depth interviews with 10 Religious Culture and Moral Knowledge teachers working in different schools, both before and after the earthquake. In these interviews, the problems faced by teachers in the adaptation process of students to school after the earthquake will be discussed. In addition, the problems encountered in terms of classroom management will be emphasized. The effects of students' psychosocial conditions on classroom behaviors will be evaluated in line with teachers' experiences and observations. The data obtained in the study will be analyzed by content analysis method. It is expected that the results of the study will show that post-earthquake students face psychological and social difficulties in their adaptation to school, and that these difficulties negatively affect students' classroom behavior and overall school performance. In addition, it is thought that problems such as increased discipline problems in classroom management, students' distraction and lack of motivation will come to the fore. It is thought that the findings will provide suggestions for improving post-earthquake education processes and will help to solve classroom management problems encountered in schools after disasters.

Keywords: Earthquake, Religious Education, Classroom Management, School Adaptation

BİR DEĞER OLARAK ALÇAKGÖNÜLLÜLÜK: POZİTİF PSİKOLOJİ BAĞLAMINDA ALÇAKGÖNÜLLÜLÜK ÜZERİNE YAPILAN ARAŞTIRMALARA DAİR BİR DEĞERLENDİRME (2000 – 2024)

Metin GÜVEN

Dr.Öğr.Üyesi Kilis 7 Aralık Üni, metin.guven@kilis.edu.tr ID: 0000-0002-2188-1375

Özet

Alçakgönüllülük teolojik, felsefi ve psikolojik değerlendirmelere konu olmuş çok yönlü bir değerdir (Tangney, 2000). 2000'li yılların başında ortaya çıkan Pozitif Psikoloji Ekolü, insanın olumlu yönleri ve özellikleri üzerine araştırmalar gerçekleştirmiş ve alçakgönüllülüğü de bireylerin karakter ve kişiliğini daha dirençli ve güçlü hale getiren erdemlerden biri olarak kabul etmiştir (Exline&Geyer, 2011; Seligman and Peterson, 2004).

Alçakgönüllülük hem bir kişilik özelliği hem de bir ruh halinin ifadesi olarak bireyin tüm dünya ile paylaşabileceği özel kabiliyet ve becerilerle yaratıldığını bilmesi, kusurlarının

farkında olarak kendisini her şeyin kaynağı olarak görmemesi ve kendisini olduğu gibi kabul edip mutlu olmayı becerebilmesidir (Bollinger and Hill, 2012; Emmons, 1999). Bu bağlamda araştırmacılar, alçakgönüllülüğün bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak bir bütün halinde bireyin hayatına etki eden bir unsur olduğuna vurgu yapmıştır (Peterson&Seligman 2004, Tangney, 2009). Son çeyrek yüzyıla ait literatür, içinde yaşanılan inanç, toplum ve kültür yapılarının olası etkilerini de dikkate alarak alçakgönüllülüğü farklı açılardan incelemiştir. Bu çalışmalarda, alçakgönüllülüğün araştırılmasında karşılaşılan farklı zorluk ve problemler söz konusudur. Bunlar arasında alçakgönüllülüğün tanımlanması, kavramsallaştırılması, evrensel ya da yerel bir kavram olarak ölçülmesi, ölçülmesinde karşılaşılan zorluklar, alçakgönüllülük türlerinin kavramsallaştırılması ve ölçülmesi, vb. önemli hususlar yer almaktadır (Chancellor&Lyubomirsky, 2013; Van Tongeren vd., 2019). Buradan hareketle bu araştırma, alçakgönüllülük üzerine gerçekleştirilen alan yazını ve alçakgönüllülüğün modern psikoloji bakış açısı ile incelenişini mevcut kavram, teori, yöntem ve bulgulardan hareketle ele almayı amaçlamıştır. Arşiv araştırması yöntemi kullanılarak (a) geride kalan son çeyrek yüzyıllık süreçte, alçakgönüllülük erdeminin nasıl ele alındığı, (b) alçakgönüllülüğün hangi sosyo-kültürel bağlamlarda incelendiği, (c) karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri, (d) alçakgönüllülük erdemi üzerine geliştirilen ölçme araçları, (e) alçakgönüllülük türleri ve bunlar arasındaki farklar ve (f) literatürün mevcut sorunlarından hareketle alçakgönüllülük hakkında yerel kültürde ileride yapılabilecek psikoloji çalışmaları için öneri ve prensipler belirlenmiştir. Tüm bunlar, pozitif psikoloji ve din psikolojisi alanında Türkiye'de çalışma yapacak akademisyenlerin bilgi ve kullanımı için etraflıca değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alçakgönüllülük, Değer, Erdem, Akçakgönüllülük Türleri, Pozitif Psikoloji, Din Psikolojisi.

HUMILITY AS A VALUE: AN EVALUATION OF THE STUDIES ON HUMILITY IN THE CONTEXT OF POSITIVE PSYCHOLOGY (2000 – 2024)

Abstract

Humility is a multidimensional value subject to theological, philosophical, and psychological assessments (Tangney, 2000). The positive Psychology Approach, which emerged in the early 2000s, conducted studies on the positive aspects and features of human beings and considered humility as one of the virtues, that make the character and personality of individuals more resilient and strengthen (Exline&Geyer, 2011; Seligman and Peterson, 2004). As both a personality trait and a mental health situation, humility is to know that the individual is created with special abilities and talents that can be shared with the whole world, not to see oneself as the source of everything by recognizing one's shortcomings, and is the ability to accept oneself as is and to be happy. (Bollinger and Hill, 2012; Emmons, 1999). In this context, researchers emphasized that humility is a cognitive, emotional, and behavioral factor that affects the individual's life comprehensively (Peterson&Seligman 2004, Tangney, 2009). The literature over the last quarter century examined humility from different aspects by considering the possible impacts of beliefs and societal and cultural structures where they live. These studies addressed various difficulties and problems in the exploration of humility, which are the definition and conceptualization of humility, the measurement of humility as a universal or local concept, the measurement issues, the conceptualization and measurement of humility types, etc. (Chancellor&Lyubomirsky, 2013; Van Tongeren vd., 2019). From this point of view, this study aims to investigate the recent psychology literature focusing on humility by taking into account the existing concepts, theories, methods, and findings. By reviewing the literature, in this study, I

highlight (a) how the researcher examined humility as a virtue in the last quarter century, (b) in which socio-cultural context the researcher investigated humility, (c) problems and solutions related to the exploration of humility as a value, (d) the measurement tools on humility, (e) types of humility and their differences, and (f) implications for studies that will focus on humility within the local cultural context based on the existing literature issues. Thereby, I address future avenues for Turkish researchers who will explore humility through the lenses of Positive Psychology and the Psychology of Religion.

Keywords: Humility, Value, Virtue, Types of Humility, Positive Psychology, Psychology of Religion.

BELİREN YETİŞKİNLİK VE GENÇ YETİŞKİNLİKTE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI VE SOSYAL ANKSİYETE İLİŞKİSİ

Melike İLERİSOY

Dr.Öğr.Üyesi İstanbul Ticaret Üni., milerisoy@ticaret.edu.tr ID: 0000-0001-9466-0410

Selin DEMİR

İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü

Özet

Hızlı teknolojik gelişmelere paralel olarak iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla birlikte insanların bilgiye ve diğer insanlarla iletişime erişimi oldukça basit ve hızlı bir hale gelmiştir. İnternetin Web 2.0 tabanına geçmesi sonucu sosyal medya platformları ortaya çıkmış, böylece kullanıcılar için bireysel içerik oluşturma ve bunları paylaşma fırsatı doğmuştur. Özellikle ergenler ve genç yetişkinler, sosyal medya platformlarında giderek daha fazla zaman harcamaktadır. Sosyalleşme ve iletişim kurma amacının yanında sosyal medya, çeşitli olumsuz etkileri de beraberinde getirmektedir. Özellikle yaşamın rutin akışını etkileyecek biçimde sosyal medyadan uzak kalmanın yarattığı kontrol edilemez duygusal güçlüklerle karakterize sosyal medya bağımlılığı ve bunun sonucu oluşan anksiyete başta olmak üzere diğer ruhsal sorunlar, psikolojide önemli bir araştırma alanı haline gelmiştir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı, beliren ve genç yetişkinlik dönemlerinde sosyal medya bağımlılığı ile sosyal anksiyete arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Amaca yönelik olarak araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. 18-30 yaş ile 30 yaş ve üzeri 244 kişilik örnekleme sahip araştırmada, Demografik Bilgi Formu'na ek olarak Sosyal Kaygı Ölçeği Kısa Formu ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişki Pearson Korelasyon Testi ile incelemiştir. Katılımcıların demografik özelliklerine göre araştırma değişkenlerinin karşılaştırılmasında ise Bağımsız Örneklem T Testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre sosyal anksiyete ve sosyal medya puanlarının anlamlı düzeyde ve pozitif yönde ilişkili olduğu; sosyal anksiyete puanlarının beliren yetişkinlik döneminde yüksek olmak üzere yaşa göre farklılık gösterdiği; sosyal anksiyete puanlarının kadınlarda daha yüksek olmak üzere cinsiyete göre farklılaştığı ve sosyal medyada geçirilen süre arttıkça sosyal anksiyete puanlarının da artış gösterdiği görülmüştür. Bu araştırmanın giderek artan bir biçimde hayatlarımıza ödülleri ve bedelleriyle nüfuz eden sosyal medya platformlarının, özellikle genç yetişkinlikte yol açtığı sosyal medya bağımlılığı ve sosyal anksiyete olguları arasındaki ilişkiye yönelik literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya Bağımlılığı, Sosyal Anksiyete, Beliren Yetişkinlik, Genç Yetişkinlik

RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL MEDIA ADDICTION AND SOCIAL ANXIETY IN EMERGING ADULTHOOD AND YOUNG ADULTHOOD

Abstract

Parallel to rapid technological developments and the widespread use of communication tools, access to information and communication with others has become quite simple and fast. Especially with the transition of the internet to the Web 2.0 base, social media platforms have emerged, creating opportunities for users to produce and share individual content. Adolescents and young adults, in particular, are spending more and more time on social media platforms. Besides the purpose of socializing and communicating, social media also brings along various negative effects. Especially, social media addiction, characterized by uncontrollable emotional difficulties stemming from the inability to stay away from social media in a way that affects the routine flow of life, and resulting mental health issues, particularly anxiety, have become significant research areas in psychology. In this context, the aim of this research is to examine the relationship between social media addiction and social anxiety during emerging and young adulthood. The relational survey model was used for this purpose in the study. In the research, which has a sample of 244 individuals aged 18-30 and above 30, the Social Anxiety Scale Short Form and the Social Media Addiction Scale Adult Form were used in addition to the Demographic Information Form. The relationship between the variables was examined using the Pearson Correlation Test. For the comparison of the research variables based on the participants' demographic characteristics, the Independent Sample T-Test and ANOVA test were used. According to the research findings, social anxiety and social media scores were found to be significantly and positively related; social anxiety scores varied according to age, being higher in emerging adulthood; social anxiety scores also differed based on gender, with higher scores in females; and as the time spent on social media increased, social anxiety scores also increased. This research sheds light on the rewards and costs of social media platforms, which are increasingly penetrating our lives. In particular, it is expected that this research will contribute to the literature on the relationship between social media addiction and social anxiety, especially in young adulthood.

Keywords: Social Media Addiction, Social Anxiety, Emerging Adulthood, Young Adulthood

DOOMSCROLLING (FELAKET KAYDIRMASI) KONUSUNU İÇEREN MAKALELERİN İNCELENMESİ

Dilek ATICI

Arş.Gör., Aksaray Üniv., dilek.atici.pdr@gmail.com ID:0009-0009-6864-3903

Gülçilem ŞAHİN ÇELİK

Arş.Gör.Dr., Aksaray Üniv., gulcilemsahin@aksaray.edu.tr ID:0000-0003-3317-0746

Özet

Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte sosyal medya kullanımı ve bilgiye erişim olanakları

artmıştır. Sosyal medya kullanımının artışı bireylerin olumsuz duygusal içeriklere maruz kalmasına ve "doomscrolling" (felaket kaydırması) adlı kavramın ortaya çıkmasına yol açmıştır. Felaket kaydırması sosyal medya platformlarında üzücü, can sıkıcı, rahatsız edici olmasına rağmen olumsuz haberler arasında sürekli gezinme ve buna aşırı zaman harcama olarak tanımlanmaktadır. Felaket kaydırması bireylerin duygusal durumlarını ve zihinsel sağlıklarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. COVID-19 pandemisi, yerel düzeyde savaşlar, 2023 Şubat depremleri ve şiddet olaylarıyla ilgili sosyal medyada yayılan haberler felaket kaydırmasına yol açabilmektedir.

Alanyazında doomscrolling konusunu ele alan sadece bir derleme çalışmasına ulaşılmıştır ve söz konusu çalışmada makalelerin derinlemesine incelenmediği gözlemlenmiştir (Güme, 2024). Bu çalışmada Güme'den (2024) farklı olarak ulaşılan 26 makale derinlemesine incelenmiştir.

Bu kapsamda 2020-2024 yılları arasında yayınlanmış "doomscrolling" konusunu içeren makalelerin yıllara, veritabanlarına, araştırma yaklaşımlarına ve desenlerine, konularına göre dağılımı, ilişkili değişkenlerin neler olduğu ve konuyu içeren çalışmaların ulaştığı sonuçlar ele alınmıştır.

Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizine başvurulan bu çalışmada, Web of Science, PubMed, ScienceDirect ve TR Dizin veritabanlarından "doomscrolling" anahtar kelimesi kullanılarak ulaşılan 26 makale derinlemesine incelenmiştir. Makalelerin seçiminde "doomscrolling" kavramını içermesi, hakem değerlendirmesinden geçmiş olması, yayın dilinin İngilizce olması, tam metin erişilebilir makale olması ölçütleri kullanılmıştır.

Erişilen 26 makale incelendiğinde, doomscrolling ile beraber COVID-19 pandemisi, 06 Şubat Depremleri, ruhsal iyi oluş, kaygı/varoluşsal kaygı, kişilik özellikleri, problemli internet kullanımı gibi değişkenleri içerdiği belirlenmiştir. Felaket kaydırmasının ruhsal iyilik halini olumsuz etkilediği görülmüştür. Ayrıca Covid-19 pandemisinin ilk aylarında genç yetişkinlerin sosyal medyaya maruziyeti sonucu artan depresyon ve TSSB belirtileri arasında bir ilişki bulunmuştur. İncelenen araştırmaların çoğunlukla 2020 yılından sonra yapıldığı ve daha çok nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doomscrolling, social media, news

REVIEW OF ARTICLES ON DOOMSCROLLING

Abstract

With the advancement of technology, social media use and access to information have increased. This rise has led to exposure to negative emotional content and the concept of "doomscrolling". Doomscrolling is defined as constantly scrolling through negative news on social media platforms despite it being upsetting, annoying, and disturbing, and spending excessive time on it. Doomscrolling can negatively affect individuals' emotional states and mental health. News about the COVID-19 pandemic, local wars, the February 2023 earthquakes, and violent events can lead to doomscrolling.

In the literature, only one review study on doomscrolling was found and it was observed that the articles were not analyzed in depth (Güme, 2024). In this study, unlike Güme (2024), 26 articles were analyzed in depth.

In this context, the distribution of articles on "doomscrolling" published between 2020-2024 according to years, databases, research approaches and designs, topics, related variables; and

the results of the studies are discussed.

In this study, using document analysis, one of the qualitative research methods, 26 articles accessed from Web of Science, PubMed, ScienceDirect and TR Index databases with the keyword “doomscrolling” were analyzed in depth. The selection criteria for the articles included the concept of “doomscrolling”, being peer-reviewed, having English as the language of publication, and being an article whose full text could be accessed.

When the 26 articles accessed were examined, it was determined that doomscrolling included variables such as COVID-19 pandemic, February 06 Earthquakes, mental well-being, anxiety/existential anxiety, personality traits, problematic internet use. It was observed that disaster shifting negatively affected mental well-being. Additionally, a relationship was found between increased depression and PTSD symptoms due to young adults' exposure to social media in the first months of the Covid-19 pandemic. It was concluded that the analyzed studies were mostly conducted after 2020 and mostly used quantitative research methods.

Keywords: Doomscrolling, social media, news

BİR DİJİTAL PAYLAŞIM TOPLULUĞU OLARAK İRAN TÜRKLERİ: TELEGRAM ÖRNEĞİ

Nurullah Gözcü

Öğr.Gör.Dr. Ankara Sos. Bil. Üni., nurullah.gozcu@asbu.edu.tr, 0000-0003-2148-8124

Özet

Dijital çağda internet, bilgi ve kültürel içeriklerin yönetimi açısından merkezî bir rol oynamaktadır. Bu platform, geniş kapsamlı bir dijital arşiv olarak işlev görmekte ve bilgiye erişimi, paylaşımı ve üretimini büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır. Sosyal medya ve diğer dijital araçlar, kültürel ifadelerin geniş kitlelere ulaşmasını sağlarken aynı zamanda bu ifadelerin yeniden şekillenmesine ve gelişmesine zemin hazırlamaktadır. İnternet hem bireysel hem de toplumsal kültürlerin dijital ortamda varlık bulmasına olanak tanırken kültürel mirası koruma ve aktarma işlevini de sürdürmektedir.

Sosyal medya, folklorik ifadelerin sadece bir tüketim aracı olarak değil, aynı zamanda bu ifadelerin biçimlendirilmesi ve paylaşılmasında merkezî bir işlev üstlenmektedir. Özellikle Telegram üzerinden yapılan grupların analizi, İran’ın en büyük etnik grubunu oluşturan Türkler için küresel sosyal medyanın avantajlarını ve sınırlamalarını keşfetmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada, İran Türklerinin dijital platform kullanımının kültürel ifadeler üzerindeki rolü detaylı bir şekilde incelenecektir. Rusya menşeli bir uygulama olan Telegram’ın, İran Türkleri için bir kültürel alanın genişletilmesi ve bilgi paylaşımının teşvik edilmesi açısından sağladığı potansiyel yetkinlikler, kültürel kısıtlamalarla mücadelede nasıl avantajlı bir araç olarak kullanıldığı, dijitalleşmenin kültürel uygulamaların sürekliliği üzerindeki etkisi ve amatör araştırmacılar için paylaşım noktası olarak Telegram’ın rolü ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: İran Türkleri, Dijital Paylaşım, Telegram.

IRANIAN TURKS AS A DIGITAL SHARING COMMUNITY: THE CASE OF TELEGRAM

Abstract

In the digital age, the internet plays a central role in the management of information and cultural content. This platform functions as a comprehensive digital archive, significantly facilitating the access, sharing, and production of information. Social media and other digital tools not only enable cultural expressions to reach broad audiences but also provide a foundation for their reshaping and development. While the internet allows both individual and collective cultures to thrive in the digital realm, it continues to play a crucial role in preserving and transmitting cultural heritage.

Social media serves not only as a means of consumption for folkloric expressions but also plays a central role in their formation and dissemination. The analysis of groups on Telegram, a platform originating from Russia, explores the advantages and limitations of global social media for the Turks, who constitute the largest ethnic group in Iran. Therefore, this study will provide a detailed examination of the role of digital platform usage by Iranian Turks in shaping cultural expressions. It will explore the potential capabilities of Telegram in expanding cultural spaces and promoting information sharing among Iranian Turks, its use as an advantageous tool in combating cultural restrictions, and the impact of digitalization on the continuity of cultural practices. Additionally, the role of Telegram as a point of sharing for amateur researchers will be discussed.

Keywords: Iranian Turks, Digital Sharing, Telegram.

DİJİTAL ÇAĞIN YENİ PARADİĞMASI: SOSYAL MEDYA ETKİLEYİCİLERİ (İNFLUENCER) VE İÇERİK ÜRETİCİLERİNİN VERGİLENDİRİLMESİ

Sebiha YILDIZ

Dr.Öğrenci. Tokat Gaziosmanp. Üni. 0009-0001-5740-8264 sebihasevgili@hotmail.com

Özet

Tüm dünyaya da etkili olan küreselleşme bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle birlikte her alanda kendini hissettirmiştir. Özellikle insanların hayat tarzı, iş hayatı ve toplumsal yaşamı, bu değişimden en önce etkilenenler arasındadır. Teknolojide yaşanan hızlı ilerlemeler ve internetin yaşamın tüm alanlarına girmesi hem sosyal hem de iş hayatına yeni kavramlar kazandırmıştır. Bunlardan biri de sosyal medya etkileyicileri (İnfluencer)'dir. Sosyal medya etkileyicileri, bloglar, tweetler ve diğer sosyal medya araçlarının kullanımı yoluyla hedef kitlenin tutumlarını şekillendiren yeni bir tür bağımsız, üçüncü taraf destekçi olarak tanımlanmaktadır. Sosyal medya etkileyicileri (İnfluencer) kurduğu bağlantı ve ağlar tarafından güçlendirilmiş sosyal medyada sürekli aktif olan ve bu sebeple ciddi etki alanı yaratan kişilerden oluşmaktadır. Etkileyiciler genellikle takipçilerin dikkatini çekerek, takipçilerin görüş ve önerileri doğrultusunda içerik üreten kimselerdir. Ürettiği şeylerin çoğu maddi kazanç sağlamak içindir. Sosyal medya etkileyicileri reklam, ürün tanıtımı ve pazarlamada dahil olmak üzere birçok alanda kazanç elde ederler. Sosyal medya platformları sayısının her geçen gün artması bu ağı milyonlarca kişinin kullanmasına ve içerik üretmesine olanak tanımıştır. Birçok içerik üreticisi kullanıcı sayısının artmasına bağlı olarak bu platformu çok sık kullanmakta ve gelir elde etmektedir. Bu ekonomik faaliyetlerin yeni olması bunların nasıl vergilendirileceği konusunu gündeme getirmiştir. Ülkeler bu tür gelir elde edenleri hangi tür vergiye tabi tutacağı konusunda ciddi oranda zorlanmaktadır. Bu çalışmada ilk olarak sosyal medya kavramı açıklanmış sonrasında, sosyal medya platformları üzerinden kişi ve firmaların reklamını yapmak ve içerik üretmek amacıyla gelir elde eden sosyal medya etkileyicilerinin (İnfluencer) vergilendirilmesi

konusu ele alınarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Sosyal Medya Etkileyicileri, Sosyal Medya Etkileyicilerinin Vergilendirilmesi

THE NEW PARADIGM OF THE DIGITAL AGE: TAXATION OF SOCIAL MEDIA INFLUENCERS AND CONTENT PRODUCERS

Abstract

Globalization, which has an impact on the entire world, has made itself felt in every field with the developments in information and communication technologies. In particular, people's lifestyle, business life and social life are among those most affected by this change. Rapid advances in technology and the penetration of the internet into all areas of life have brought new concepts to both social and business life. One of these is social media influencers. Social media influencers are defined as a new type of independent, third-party promoters who shape the attitudes of their target audience through the use of blogs, tweets, and other social media tools. Social media influencers consist of people who are constantly active on social media and therefore create a serious impact, strengthened by the connections and networks they establish. Influencers are people who create content that attracts the attention of their followers and is based on their opinions and suggestions. Most of what they produce is for financial gain. Social media influencers earn income in many areas, including advertising, product promotion, and marketing. The increasing number of social media platforms has enabled millions of people to use this network and produce content. Many content producers use this platform very frequently and earn income due to the increase in the number of users. The newness of these economic activities has brought up the issue of how they will be taxed. Countries have serious difficulties in deciding what kind of tax to subject those who earn this type of income to. In this study, firstly the concept of social media was explained and then the issue of taxation of social media influencers (Influencers) who generate income by advertising individuals and companies and producing content through social media platforms was discussed and evaluated.

Key Words: Social Media, Social Media Influencers, Taxation of Social Media Influencer

TÜRKİYE'DE STRATEJİK HALKLA İLİŞKİLER KONUSUNDA YAZILMIŞ TEZLERİN İÇERİK ÇÖZÜMLEMESİ TEKNİĞİYLE İNCELENMESİ

Zekeriya SARIHAN

Öğr.Gör.Dr. Gümüşhane Ü. zekeriyasarihan@gumushane.edu.tr 0000-0002-8278-005X

Özet

Günümüzde örgüt ve kurumların varlıklarını devam ettirebilmeleri açısından halkla ilişkiler bilim alanının önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Değişen koşullar ve şartlar bağlamında bilim alanında yeni anlayış ve yaklaşımların ortaya çıktığı görülmektedir. Klasik halkla ilişkiler yaklaşımından ziyade stratejik bir halkla ilişkiler anlayışının hem örgüt ve kurumların bulundukları pozisyonun ne olduğunu görmeleri hem de rakiplerine karşı önemli bir üstünlük sağlamaları ve de en önemlisi hedef kitlenin desteğini kazanmaları açısından önemli avantajlar sağlayacağı ileri sürülmektedir. Dolayısıyla örgüt ve kurumlara bu denli avantajlar sağlayan bir disiplin üzerine çok sayıda bilimsel çalışmaların yapılması beklenmektedir. Bu bağlamda; Türkiye'de stratejik halkla ilişkiler konusunda YÖKTEZ veri

tabanında yer alan lisansüstü tezlerin kapsamını içerik çözümlemesi tekniğiyle incelemek ve belirlemek çalışmanın amacını ifade etmektedir. Çalışmanın evrenini Türkiye'de stratejik halkla ilişkiler konusunda yapılan çalışmalar oluştururken, çalışmanın örneklemini ise Türkiye'de stratejik halkla ilişkiler konusunda yapılan 12 yüksek lisans ve 14 doktora tezi olmak üzere toplam 26 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Burada konu ile ilgili ilk çalışmanın 1993 yılında yapıldığı, çalışmaların daha çok 2016-2020 arasında yoğunlaştığı, alana en çok Atatürk Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'nin katkı sağladığı, tezlerin önemli bir çoğunluğunun sosyal bilimler enstitüsü halkla ilişkiler ve tanıtım ana bilim dalında yapıldığı, sayfa sayıları dikkate alındığında konunun derinlemesine incelenmeye çalışıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca çalışma kapsamındaki lisansüstü tezlerin konuyu kavramsal açıdan ele almakla birlikte yöntemsel açıdan da desteklediği görülmüştür. Halkla ilişkiler bilim alanında stratejik halkla ilişkiler kavramının önemi dikkate alındığında, konuya ilişkin daha fazla lisansüstü tez çalışmasının yapılması beklenmektedir. Bu doğrultuda bu bilim alanıyla uğraşanların konuya daha fazla eğilmeleri gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik Halkla İlişkiler, YÖKTEZ, İçerik Çözümlemesi.

ANALYSIS OF THESES SUBMITTED IN TÜRKİYE ON STRATEGIC PUBLIC RELATIONS USING CONTENT ANALYSIS METHOD

Abstract

Public relations is known to occupy a significant position in our day for organizations and institutions to maintain their existence. New understandings and approaches emerge in science in the context of changing terms and conditions. It is proposed that strategic public relations understanding, rather than a conventional public relations approach would ensure important advantages for organizations and institutions to observe which position they occupy and achieve a significant superiority compared to their competitors while most importantly, provide important advantages for achieving support of target audience. Therefore, it is expected that numerous scientific studies would be conducted on such a discipline that would ensure various advantages for organizations and institutions. In this context, purpose of this study is to analyze and determine contents of graduate theses in on public relations in YÖZTEZ database in Türkiye using content analysis method. Population of the study was studied conducted in Türkiye on strategic public relations while its sample was a total of 26 graduate theses conducted in Türkiye on strategic public relations including 12 master's and 14 PhD theses. It was concluded that the first study on the subject was conducted in 1993, the highest number of studies were conducted in 2016-2020 period, Atatürk University and İstanbul University contributed to the field the most, a majority of the theses were submitted to department of public relations and publicity of institute of social sciences, considering number of pages the studies tried to examine the subjects in depth. Likewise, master's theses in the scope of the study were observed to support the subject methodologically while also covering it conceptually. Considering the importance of strategic public relations concept in the field of public relations, a higher number of graduate theses are expected to be submitted. It is considered that those that are engaged in this scientific area must focus more on this subject.

Keywords: Strategic Public Relations, YÖKTEZ, Content Analysis.

DÖRT BÜYÜK SPOR ŞİRKETİNİN FİNANSAL YAPI ORANLARININ ANALİZİ

Selin COŞKUN

Dr.Öğr.Ü. Manisa CBÜ, Ahmetli MYO, selin.coskun@cbu.edu.tr 0000-0001-8114-5137

Özet

Son yıllarda büyük transfer ücretleri ve sporcularla yapılan yüklü tutarlardaki sözleşme ücretleri ile gündemde olan büyük spor kulüplerinin kısa ve uzun vadede düşük maliyet ile finans kaynağı bulması alınan yatırım kararlarında doğru finanslama politikasının seçilmesine bağlıdır. Diğer şirketler gibi ülke ekonomisinde değer yaratan ve azımsanmayacak taraftar kitlelerine sahip büyük spor kulüpleri yalnızca bir spor şirketi olmaktan çıkıp ülke ekonomisi için önemli bir endüstri haline gelmiştir. Bu bağlamda ülkemizde profesyonel olarak yönetilen büyük spor şirketlerinin borç yapılarının incelenmesi önem kazanmaktadır. Çalışmada Türkiye'deki 4 büyük spor kulübünün kaynak dağılımlarının analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede spor kulüplerinin borç ve özkaynak yapıları analiz edilmiş olup sektörel olarak sonuçlar değerlendirilmiştir. Spor kulüplerinin 2016-2023 yılları arasındaki finansal durum tabloları oran analizi yöntemiyle incelenerek karşılaştırılmıştır. Bu çerçevede araştırmada KVYK/Kaynak Toplamı, UVYK/Kaynak Toplamı, Özkaynak/Kaynak Toplamı, KVYK/(KVYK+UVYK), (KVYK+UVYK)/Özkaynak ve Finansal Borç Toplamı/(KVYK+UVYK) oranları analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda incelenen tüm yıllarda bütün spor kulüplerinin kaynak yapısı içerisinde negatif düzeyde özkaynaklara sahip olduğu, bununla birlikte Beşiktaş Futbol Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Trabzonspor Sportif Yatırım ve Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş.'nin varlıkların finansmanında daha çok uzun vadeli yabancı kaynakları kullandığı görülmüştür. Buna karşın Fenerbahçe Futbol A.Ş.'nin varlık finansmanında kısa vadeli kaynakları tercih ettiği belirlenmiştir. Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.'nin ise varlık finansmanında kısa ve uzun vadeli yabancı kaynak kullanım düzeylerinin yakın oranda olduğu tespit edilmiştir. Sektörel olarak sonuçlar incelendiğinde uzun vadeli yabancı kaynak oranın ortalamasının %53 olduğu, kısa vadeli yabancı kaynak kullanımının ise % 47 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan uzun vadeli yabancı kaynakların dağılımı içerisinde %80 oranında mali borç olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar spor kulüplerinin varlıkları üzerinde yüksek fonlama maliyetlerinin olduğuna işaret etmektedir. Kısa vadeli yabancı kaynaklar içerisinde ise bu oran % 34 düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu çerçevede spor kulüplerinin negatif özkaynaklarla ve daha çok uzun vadeli mali borçlarla varlıklarını finanse eden bir model tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Yapı Oranları, Spor Şirketleri, Borçluluk Analizi

ANALYSIS OF FINANCIAL STRUCTURE RATIOS OF BIG FOUR SPORTS COMPANIES

Abstract

Finding financial resources at low cost in the short and long term for big sports clubs, which have been on the agenda in recent years with large transfer fees and large contract fees with sportmen, depends on choosing the right financing policy in the investment decisions taken. Big sports clubs, which, like other companies, create value in the country's economy and have significant fan bases, have become an important industry for the country's economy rather than just a sports company. In this context, it becomes important to examine the debt structures of large professionally managed sports companies in our country.

The study aimed to analyze the resource distributions of Big 4 sports clubs in Turkey. In this context, the debt and equity structures of sports clubs were analyzed and the results were

evaluated sectorally. In the research, the financial statements of sports clubs between 2016 and 2023 were examined and compared using the ratio analysis method. In this context, the ratios of STFR/Total of Resources, LTFR/Total of Resources, Equity/Total of Resources, STFR/(STFR+LTFR), (STFR+LTFR)/Equity and Financial Debt Total/(STFR+LTFR) were analyzed in the research. As a result of the study, all sports clubs in all years examined had negative equity capital within their resource structure, however, Beşiktaş Football Investments Industry and Trade Inc. and Trabzonspor Sports Investment and Football Management Trade Inc. mostly used long-term foreign resources in financing their assets. On the other hand, it has been determined that Fenerbahçe Football Inc. prefers short-term sources of asset financing. It has been determined that Galatasaray Sportive Industrial and Commercial Investments Inc.'s short and long-term foreign resource usage levels in asset financing are at a similar rate. Examined the results sectorally, it is determined that the average long-term foreign resource ratio is 53%, while the short-term foreign resource utilization is at 47%. On the other hand, it has been determined that there is 80% financial debt in the distribution of long-term foreign resources. These results indicate that sports clubs have high funding costs on their assets. Among short-term foreign resources, this rate was found to be 34%. In this context, it has been ascertained that sports clubs adopt a model that finances their assets with negative equity and mostly long-term financial debts.

Keywords: Financial Structure Ratios, Sports Companies, Debt Analysis

GHSL: GLOBAL BUİLT-UP SURFACE VERİLERİ VE GOOGLE EARTH ENGİNE İLE İSTANBUL'UN KENTLEŞME DİNAMİKLERİ (1980-2030)

Büşra ERASLAN

Dr.Öğrencisi, İstanbul Üni., busraayan9555@gmail.com, ORCID:0000-0003-1822-2368

Özet

Bu çalışmanın temel amacı, İstanbul ilinin 1980 ve 2030 yılları arasındaki yerleşim gelişim dinamiklerini incelemek ve bu il için gelecekteki yerleşim projeksiyonlarını ortaya koymaktır. Çalışma, İstanbul'un yerleşim alanlarının mekânsal dağılımını analiz etmeyi, bu alanların nasıl geliştiğini anlamayı ve 2030 yılına yönelik öngörülerde bulunmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, kentsel planlama ve sürdürülebilir yerleşim stratejilerinin geliştirilmesi için bilimsel bir temel oluşturulması amaçlanmaktadır. Çalışmanın ortaya çıkmasını sağlayan araştırma sorusu ise "1980 ve 2030 yılları arasında İstanbul ilinin yerleşim alanlarındaki genişleme dinamikleri nelerdir ve 2030 yılına yönelik yerleşim projeksiyonları nasıl şekillenecektir?" şeklindedir. Bu araştırma sorusu, hem geçmişteki hem de gelecekteki yerleşim dinamiklerini anlamaya yönelik bir çerçeve sunmakta olup, İstanbul ilinin yerleşim gelişimini etkileyen faktörlerin incelenmesine olanak tanımaktadır.

Bu çalışmada yöntem olarak, Google Earth Engine üzerinden elde edilen GHSL: Global Built-up Surface 1975-2030 (P2023A) verileri kullanılacaktır. Çalışma, İstanbul ilinin alansal hesaplamalarını yapacak ve bu veriler kullanılarak ilin yıllara göre nasıl bir değişim gösterdiği analiz edilecektir. Çalışmanın temel istatistiksel yöntemi, regresyon analizidir. Regresyon analizi, yerleşim alanlarının genişleme dinamiklerini anlamak ve gelecekteki olası gelişim senaryolarını modellemek için kullanılacaktır. Bununla birlikte, istatistiksel analizlerin yanında, QGIS yazılımı kullanılarak haritalar oluşturulacak ve bu haritalar sayesinde yerleşim alanlarının mekânsal dağılımı görsel olarak da ortaya konacaktır. Analizler, 1980, 1990, 2000, 2010, 2020 ve 2030 yıllarını kapsayacak şekilde

gerçekleştirilecektir.

Çalışmanın sonunda, İstanbul ilinin yerleşim alanlarındaki büyüme dinamikleri ve bu büyümenin hangi faktörler tarafından etkilendiği ortaya konacaktır. Regresyon analiziyle desteklenen bu istatistiksel değerlendirme, İstanbul'daki yerleşim alanlarının yıllar içindeki genişleme eğilimlerini ve bu eğilimlerin gelecekte nasıl şekilleneceğini anlamamıza olanak sağlayacaktır. Elde edilen bulgular, İstanbul'da gelecekteki yerleşim projeksiyonlarının oluşturulmasına ve kentsel planlama süreçlerinin daha veriye dayalı ve sürdürülebilir bir şekilde yürütülmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, QGIS ile oluşturulacak haritalar, bu mekânsal değişimlerin görsel bir temsilini sunacak ve karar vericilere yol gösterecek nitelikte olacaktır. Sonuç olarak, çalışmanın sonuçları, İstanbul'un kentsel gelişim potansiyelini ve bu potansiyelin nasıl yönetilmesi gerektiğine dair öneriler sunacaktır.

Anahtar kelimeler: GHSL: Global Built-up Surface, Google Earth Engine, İstanbul

GHSL: GLOBAL BUILT-UP SURFACE DATA AND URBANIZATION DYNAMICS OF ISTANBUL WITH GOOGLE EARTH ENGINE (1980-2030)

Abstract

The primary objective of this study is to examine the urban development dynamics of Istanbul between 1980 and 2030 and to project future urbanization scenarios for the city. The study aims to analyze the spatial distribution of Istanbul's urban areas, understand how these areas have evolved over time, and provide projections for 2030. In this context, the study seeks to establish a scientific basis for urban planning and the development of sustainable settlement strategies. The research question guiding this study is: "What are the dynamics of urban expansion in Istanbul between 1980 and 2030, and how will urban projections shape by 2030?" This research question provides a framework for understanding both past and future urban dynamics, enabling the investigation of factors influencing the urban development of Istanbul.

In terms of methodology, the study will utilize data from the GHSL: Global Built-up Surface 1975-2030 (P2023A) obtained via Google Earth Engine. The research will conduct area calculations for Istanbul and analyze how the city has changed over the years using this data. The primary statistical method employed in this study is regression analysis. Regression analysis will be used to understand the dynamics of urban expansion and to model potential future development scenarios. In addition to statistical analyses, maps will be created using QGIS software to visually represent the spatial distribution of urban areas. The analyses will cover the years 1980, 1990, 2000, 2010, 2020, and 2030.

At the conclusion of the study, the dynamics of urban growth in Istanbul and the factors influencing this growth will be revealed. This statistical evaluation, supported by regression analysis, will provide insights into the expansion trends of urban areas in Istanbul over the years and how these trends might develop in the future. The findings will contribute to the formation of future urban projections for Istanbul and to the more data-driven and sustainable execution of urban planning processes. Moreover, the maps created with QGIS will offer a visual representation of these spatial changes and serve as valuable tools for decision-makers. Ultimately, the results of this study will provide recommendations on how to manage Istanbul's urban development potential.

Keywords: GHSL: Global Built-up Surface, Google Earth Engine, Istanbul

SİLAHLI ÇATIŞMALAR EKSENİNDE ZORLA YERİNDEN EDİLMELER

Muazzez HARUNOĞULLARI

Doç.Dr., Kilis 7 Aralık Üniv., muazzez@kilis.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9515-7833

21. yüzyılda siyasi istikrarsızlıklar, zulüm, şiddet, ülke içi silahlı çatışmalar veya ülkeler arası savaşlar zorunlu yerinden edilmelerin en önemli nedenlerinin başında gelmekte, küresel mülteci krizine yol açmaktadır. Orta Doğu'da meydana gelen çatışma ortamları, Suriye iç savaşı, Asya'da büyük güçlerin mücadelesine sahne olan Afganistan'da yaşanın insanlık dramları, Rusya- Ukrayna savaşı, Myanmar halkına uygulanan şiddet, İsrail'in Filistin halkına uyguladığı baskı, şiddet ve soykırım, Afrika kıtasındaki iç savaşlar ve çekişmeler dünya genelinde zorunlu yerinden edilmelerin ve mültecilerin sayısını büyük ölçüde arttırmıştır. Bu çalışmanın amacı, savaşlar/silahlı çatışmalar, dini baskı ve zulümlerin neden olduğu küresel mülteci krizi ve yerinden edilmişliği ele alarak dünyada yaşanan bu insani krize odaklanmaktadır. Çalışmada zulüm, siyasi şiddet, silahlı çatışmalar ve savaşların coğrafi dağılımı üzerinde durulmaktadır. ACLED çatışma endeksine göre 2022 yılında dünyada siyasi şiddette en büyük artışın yaşandığı ülkeler, Ukrayna, Myanmar, Irak, Suriye ve Filistin'dir. Şiddet olaylarına bağlı olarak bu ülkelerde binlerce insan hayatını kaybetmiş, milyonlarcası zorla yerinden edilmiştir. Çalışmada UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği), MPMI Migration Policy Institute (Göç Politikası Enstitüsü), ACLED (Silahlı Çatışma Lokasyonu ve Olay Verileri Projesi) gibi resmi kurum ve organların raporlarından ve bilimsel yayınlardan faydalanılmıştır. Farklı coğrafyalarda kendi topraklarından kültürlerinden yaşam alanlarından zorunlu veya zorla kopartılan insanlar varış ülkelerinde yeniden yaşama tutunmak için çaba içine girmekte, bu sancılı süreç farklı problemlere neden olabilmekte, insani açıdan ciddi sonuçlar doğurabilmektedir. Dünya barışını destekleyen ülkelerin ve özellikle Birleşmiş Milletler ve Güvenlik Konseyinin üzerine düşen önemli görevleri/rolleri bulunmaktadır. Zorla yerinden edilmelere ve mülteci krizine yol açan şiddet, zulüm ve savaşların sona erdirilmesine yönelik çalışmaların daha etkili hale getirilmesi ve bu çalışmalara uluslararası kurumlar ve devletler düzeyinde daha fazla katılımın sağlanması önemli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Savaş, Şiddet, Mülteci Krizi, Yerinden Edilme, Göç

FORCED DISPLACEMENTS IN THE AXIS OF ARMED CONFLICTS

Abstract

In the 21st century, political instability, persecution, violence, internal armed conflicts or wars between countries are among the most important causes of forced displacement, leading to a global refugee crisis. The conflicts in the Middle East, the Syrian civil war, the human tragedies in Afghanistan, which is the scene of the struggle of the great powers in Asia, the Russia-Ukraine war, the violence inflicted on the people of Myanmar, the oppression, violence and genocide inflicted by Israel on the Palestinian people, the civil wars and conflicts in the African continent have greatly increased the number of forced displacement and refugees worldwide. This study focuses on the global refugee crisis and displacement caused by wars/armed conflicts, religious oppression and persecution. The study focuses on persecution, political violence, armed conflicts and the geographical distribution of wars. According to the ACLED conflict index, the countries with the largest increase in political violence in the world in 2022 are Ukraine, Myanmar, Iraq, Syria and Palestine. Thousands of people have lost their lives and millions have been forcibly displaced in these countries

due to violent incidents. In the study, reports of official institutions and bodies such as UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), MPMI Migration Policy Institute, ACLED (Armed Conflict Location and Event Data Project) and scientific publications were utilised. In different geographies, people who are forcibly or compulsorily separated from their own lands, cultures and living spaces endeavour to hold on to life again in their countries of destination, this painful process may cause different problems and may have serious humanitarian consequences. Countries that support world peace and especially the United Nations and the Security Council have important duties/roles to play. It is considered important to make efforts to end the violence, persecution and wars that lead to forced displacement and refugee crisis more effective and to ensure more participation in these efforts at the level of international institutions and states.

Keywords: War, Violence, Refugee Crisis, Displacement, Migration

TARİHİ KENT MERKEZLERİNDE ULAŞIM AKSLARININ BÜTÜNLEŞMESİ: TOKAT, TÜRKİYE

Emine Saka AKIN

Doç.Dr., Karadeniz Teknik Üniv., eminesaka.akin@ktu.edu.tr, 0000-0001-5887-5553

Aygün KALINBAYRAK ERCAN

Doç.Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniv., aygun.ercan@gop.edu.tr, 0000-0002-8365-7088

Özet

İnsanoğlunun yaşaması için gerekli olan kan dolaşımı damarlar ile sağlanırken kentlerin iletişimi de sokak, cadde, köprü gibi ulaşım aksları ile sağlanır. Kentler büyürken mevcut yol akslarına bir yandan da yeni yol aksları entegre edilir. Ancak, bu yeni ulaşım akslarının mevcut akslarla kesiştiği düğüm noktaları her zaman sorunsuz bir şekilde bağlanamaz. Bu düğüm noktalarının, modern kentsel gelişimler içinde sınırlı kalmış tarihi bölgelerin, yeni kentsel dokularla kapsamlı bir şekilde bütünleşmesini sağlayarak, kentleşme çalışmalarında kilit noktaları olarak avantaja dönüştürülmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda, Türkiye'nin köklü tarihi kentlerinden biri olan Tokat'ta, tarihi ve yeni ticaret merkezlerini birbirine bağlayan önemli ulaşım akslarından Sulu ve Halit sokakları çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Danişmendliler döneminden beri varlığını sürdüren Sulu Sokak aksı, Osmanlı Dönemi geleneksel konutlarının bulunduğu Halit Sokak aksı ile yeni ticaret merkezi olan Gaziosmanpaşa Bulvarı'na bağlanmaktadır. Sulu Sokak'taki anıtsal yapıların neredeyse tamamının restorasyonu tamamlanmış, Halit Sokak'taki yapıların cephe sağlıklaştırma çalışmaları bitirilmiştir. Her iki sokakta da koruma ve yenileme girişimlerinin hayata geçirilmesine rağmen, her iki sokağın kesiştiği düğüm noktasının tanımsız kalması ile sokaklar arasında yeterli bir bütünleşme sağlanamadığı görülmektedir. Bu durum da tarihi ve yeni ticaret alanları arasındaki iletişimin kopmasına neden olmuştur.

Bu çalışmanın amacı, bu düğüm noktasındaki mevcut sorunları değerlendirmek ve her iki tarihi sokağın bütünleştirilmesine odaklanan çözümler önermektir. Bu nedenle, alan ve alanda yapılan koruma çalışmaları hakkında geniş kapsamlı bir literatür taraması ve saha çalışması yapılmıştır. Elde edilen bilgiler, binalar, sokaklar ve kentsel altyapı gibi çeşitli

düzeylerde sistematik olarak analiz edilerek mevcut sorunlar ortaya çıkarılmıştır.

Sonuç olarak, iki tarihi sokağın kesiştiği bu düğüm noktasında yapılan uygulamaların, ranta dayalı ve sağlam bir bilimsel temelden yoksun olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle, Sulu ve Halit sokaklarının kesiştiği düğüm noktası yeniden ele alınarak alanın tarihi dokusuna uygun yeni mekânsal ve peyzaj düzenlemelerine yönelik çözüm önerileri verilmiş, böylece kentin modern dokudan kopuk olan tarihi ana arterinin tekrar bağlanmasına çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Koruma, düğüm noktası, tarihi alanlar, bütünleşme, Tokat

INTEGRATION OF HISTORICAL AND MODERN FABRICS IN CITY CENTERS: TOKAT, TURKEY

Abstract

Just as blood circulation essential for human survival is facilitated through veins, the communication within cities is established through transportation axes such as streets, avenues, and bridges. As cities expand, new transportation routes are integrated with existing ones. However, the nodes where these new routes intersect with the existing axes do not always achieve seamless connection. These nodes should be transformed into key points in urban development by ensuring the comprehensive integration of historical areas, often constrained within modern urban developments, with new urban fabrics.

In this context, the study focuses on Sulu and Halit Streets, two significant transportation axes connecting the historical and new commercial centers in Tokat, one of Turkey's ancient cities. The Sulu Street axis, which has existed since the Danişmend period, connects with the Halit Street axis, known for its traditional Ottoman-era houses, and leads to the new commercial center, Gaziosmanpaşa Boulevard. While the restoration of nearly all monumental structures on Sulu Street has been completed and façade renovation works on Halit Street have been finished, it is observed that, despite the implementation of conservation and renovation efforts on both streets, the undefined node where the two streets intersect has prevented adequate integration between them. This situation has also led to a disconnection between the historical and new commercial areas.

The aim of this study is to evaluate the existing issues at the node and to propose solutions focused on integrating the two historical streets. To this end, a comprehensive literature review and fieldwork on the area and the conservation efforts undertaken have been conducted. The collected information has been systematically analyzed at various levels, including buildings, streets, and urban infrastructure, revealing the current issues.

As a result, it has been determined that the interventions at this node, where the two historical streets intersect, are profit-oriented and lack a solid scientific foundation. Therefore, the node has been re-evaluated, and solutions have been proposed for new spatial and landscape arrangements that align with the historical fabric of the area. This approach aims to reconnect the city's historic main artery, which is disconnected from the modern fabric.

Keywords: Conservation, nodes, historic districts, integration, Tokat

AKADEMİSYENLERİN DUYGUSAL EMEK DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ: GAZİANTEP İLİ ÖRNEĞİ

C. Gökçe ÖZMEN

Arş.Gör. Hasan Kalyoncu Üniv., cgokce.elkovan@hku.edu.tr 0000-0003-4983-915X

Mehmet TİS

Hasan Kalyoncu Üniv. Lisans Mezunu mehmettis@hotmail.com 0009-0003-1921-7509

Bekir Can NACAROĞLU

Hasan Kalyoncu Ü. Lisans Mez. bekircannacaroglu1@gmail.com 0009-0005-3698-4392

Özet

Yükseköğretim kurumlarının akreditasyon gibi belirli kalite standartlarına göre yönetilen bir hizmet sektörü işletmeleri olarak düşünülebilir. Çalışanların kurumlarında iletmeleri gereken duygu yönelimleri ve bunu gerçekleştirme becerileri olarak tanımlanabilen duygusal emek kavramına yönelik olarak bu çalışmada akademisyenlerin duygusal emek yönelimleri belirlemek amaçlanmıştır.

Duygusal emek davranışları yüzeysel rol yapma, derinden rol yapma ve doğal davranış olarak literatürde 3 ayrı başlık altında toplanmıştır. Bu nedenle bu çalışmada, Diefendorff ve arkadaşları tarafından geliştirilen Türkçe uyarlaması Basım ve Beğenirbaş (2012), tarafından yapılan "Duygusal emek ölçeği" kullanılarak 2023-2024 yılında Gaziantep ilinde çalışan akademisyenlerle kolayda örnekleme yöntemi ile veri toplanmıştır. 114 akademisyenin gönüllü katılım sağladığı bu çalışmada veriler IBM SPSS Statistics 23 paket programı ile frekans analizi, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizine tabi tutulmuştur.

Normal dağılım ve yüksek güvenirlik sağlayan verilerin analizinde akademisyenlerin cinsiyet, medeni hal, çalıştıkları kurum türüne ilişkin demografik ve bireysel özelliklerine göre duygusal emek düzeylerinde farklılık olup olmadığını tespit etmek üzere bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre derinden rol yapma boyutunda hem cinsiyetler arasında hem de akademisyenlerin medeni halleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmiştir ($p<0,05$). Diğer taraftan ikiden fazla alt gruba sahip olan yaş, unvan, mevcut kurumda çalışma süresi, toplam mesleki deneyim süresi ve çalışma alanları bakımından akademisyenlerin duygusal emek düzeylerinde farklılığı tespit etmek amacıyla öncelikle homojenlik varsayımı sağlanmış ardından tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. İstatiksel olarak anlamlı fark elde edilmesi durumunda Post Hoc Tukey testi ile farklılığın kaynağı tespit edilmiştir. Böylece varyans testi ile akademisyenlerin yaş gruplarına göre doğal duygular boyutunda istatiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiş ve bu farkın hem 21-30 yaş ile 51 yaş ve üzeri arasında hem de 31-40 yaş ve 51 yaş ve üzeri arasında oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda akademisyenlerin ünvanları ile doğal duygular arasında da istatiksel olarak anlamlı bir farklılık sonucuna ulaşılmış ve farklılığın Dr. Öğr. Üyesi ve Prof. Dr. ünvanlarından kaynaklandığı tespit edilmiştir ($p<0,05$). Akademisyenlerin mevcut kurumlarında çalışma süreleri göz önünde bulundurularak duygusal emek düzeyleri arasındaki farklılığı tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen ANOVA test sonucuna göre ise, doğal duygular boyutunda istatiksel olarak anlamlı bir fark oluştuğu görülmüştür ($p<0,05$). Bu farklılığın ise 1-5 yıl ve 21 yıl ve üzeri mevcut kurumda çalışma sürelerinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır ($p<0,05$). Diğer taraftan akademisyenlerin toplam mesleki deneyim süreleri ve çalışma alanlarına göre duygusal emek düzeyleri arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark sonucuna ulaşılamamıştır ($p>0,05$).

Çalışma lisans mezunu Mehmet TİS yürütücülüğünde, Arş. Gör. Cemile Gökçe ÖZMEN

danışmanlığında 1919B012214750numaralı TÜBİTAK 2209-A proje desteğiyle gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Emek, ANOVA, Betimleyici İstatistik

IDENTIFYING THE LEVEL OF EMOTIONAL LABOR OF ACADEMICIANS: THE CASE OF GAZİANTEP PROVINCE

Abstract

Higher education institutions can be considered as service sector enterprises managed according to certain quality standards such as accreditation. In this study, it was aimed to determine the emotional labor orientation of academicians regarding the concept of emotional labor, which can be defined as the emotional orientations that employees should convey in their institutions and their ability to perform it.

Emotional labor behaviors are grouped under 3 different headings in the literature as superficial acting, deep acting and natural behavior. For this reason, in this study, using the "Emotional Labor Scale" developed by Diefendorff et al. and adapted into Turkish by Basım and Beğenirbaş (2012), data were collected by convenience sampling method with academicians working in Gaziantep province in 2023-2024. 114 academicians voluntarily participated in this study and the data were subjected to frequency analysis, independent sample t test and one-way analysis of variance with IBM SPSS Statistics 23 package program.

In the analysis of the data, which provided normal distribution and high reliability, an independent sample t-test was applied to determine whether there was a difference in emotional labor levels according to the demographic and individual characteristics of academics regarding gender, marital status, and the type of institution they work in. According to the test results, a statistically significant difference was obtained both between genders and marital status of academicians in the deep-role playing dimension ($p<0.05$). On the other hand, in order to determine the difference in the emotional labor levels of academicians in terms of age, title, working time in the current institution, total professional experience and working areas, which have more than two subgroups. Firstly, homogeneity assumption was ensured and then one-way analysis of variance (ANOVA) applied. In the case of a statistically significant difference, the source of the difference was determined by Post Hoc Tukey test. Thus, with variance test, a statistically significant difference was observed in natural emotions dimension according to age groups of the academicians, and it was concluded that this difference occurred both between the ages of 21-30 and 51 and over. At the same time, a statistically significant difference was found between the titles of academicians and natural emotions, and it was concluded that the difference occurred between the titles of Dr. Lecturer and Prof. Dr. It was determined that the difference was caused by the titles of Prof. Dr. and Prof. Dr. ($p<0.05$). According to the ANOVA test result, which was conducted to determine the difference between the emotional labor levels of academicians considering their working time in their current institutions, it was seen that there was a statistically significant difference in the natural emotions dimension ($p<0.05$). It was revealed that this difference was caused by the working periods of 1-5 years and 21 years or more in the current institution ($p<0.05$). On the other hand, no statistically significant difference was found between emotional labor levels of academicians according to their total professional experience and working areas ($p>0.05$).

The study was conducted by Mehmet TİS, a Bachelor's degree graduate, and conducted by

Res. Asst. Cemile Gökçe ÖZMEN with support of TUBİTAK 2209-A project number 1919B012214750.

Keywords: Emotional Labor, ANOVA, Descriptive Statistics

AN ACTION RESEARCH METHODOLOGY ON BURNOUT

İpek Senem GEDİKOĞLU

M.A, M.Sc. University of Pecs, ipeksenem.g@gmail.com, 0000-0002-9902-9270

Abstract

Expatriates are known for being vulnerable to illnesses such as depression, anxiety, burnout and suicidal thoughts (Liu, et al., 2019; Halliday, et al. 2019; Barreira, et al. 2018, Barreto-Andrade, 2023). Due to the lack of a social support system, a double risk factor emerges for international PhD students.

The objective of this research is to diminish these symptoms by following an action research methodology. For this purpose, a multilayered approach is pursued, and psychological and social support is provided to tackle negative thoughts. Thus, psychological support was provided by the professionals in online group therapy, followed by seminars on mental health, aiming to teach coping mechanisms and healthy lifestyles from a therapist and a medical doctor. Then, a community was built among peers to deal with loneliness and isolation, one of the core issues for students seeking a PhD degree.

Furthermore, self-evaluation questionnaires are distributed to measure the success of these sessions, seminars and community gatherings. Success was measured if the number of negative thoughts after six months had diminished and been replaced by more positive ones.

Preliminary results indicate that peer communication, even as little as building groups on social media adds to the sentiments of support and battles the loneliness and helplessness experienced abroad.

Keywords: Action Research, Well-being, Mental Health, Work Conditions

TÜKENMİŞLİK SENDROMU ÜZERİNE BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

Özet

Göçmen çalışanlar, depresyon, anksiyete, tükenmişlik sendromu ve intihar düşünceleri gibi hastalıklara karşı savunmasız olmalarıyla bilinirler (Liu ve diğ., 2019; Halliday ve diğ., 2019; Barreira ve diğ., 2018; Barreto-Andrade, 2023). Sosyal destek sisteminin yokluğu nedeniyle, uluslararası doktora öğrencileri için bu çift risk faktörü ortaya çıkmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, bir eylem araştırma metodolojisi izleyerek bu semptomları azaltmaktır. Bu amaçla, çok katmanlı bir yaklaşım benimsenmekte ve olumsuz düşüncelerle başa çıkmak için psikolojik ve sosyal destek sağlanmaktadır. Bu bağlamda, çevrimiçi grup terapisi aracılığıyla profesyoneller tarafından psikolojik destek sağlanmış, ardından bir terapist ve bir doktor tarafından başa çıkma mekanizmaları ve sağlıklı yaşam tarzlarını öğretmeyi amaçlayan mental sağlık seminerleri düzenlenmiştir. Daha sonra, doktora derecesi almak isteyen öğrenciler için temel sorunlardan biri olan yalnızlık ve izolasyonla

başa çıkmak amacıyla akranlar arasında bir topluluk oluşturulmuştur.

Ayrıca, bu oturumların, seminerlerin ve topluluk buluşmalarının başarısını ölçmek için öz değerlendirme anketleri dağıtılmıştır. Başarı, altı ay sonra olumsuz düşüncelerin sayısının azalması ve daha olumlu düşüncelerle yer değiştirmesi durumunda ölçülmüştür.

Ön sonuçlar, sosyal medyada grup oluşturarak bile akran iletişiminin destek hissini artırdığını ve yurtdışında yaşanan yalnızlık ve çaresizlikle mücadele ettiğini göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Eylem Araştırması, Sağlık, Akıl Sağlığı, İş Koşulları

SOSYAL MEDYA PAZARLAMA ÇALIŞMALARINDA INFLUENCER ETKİSİ: BİR MODEL ÖNERİSİ

Ahmet TUZCUOĞLU

Dr. İstanbul Üniversitesi, atuzcuoglu@istanbul.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2972-2069

Özet

Teknolojik gelişmeler, insanların yaşam tarzlarına da etki etmektedir. İnternetin bireysel kullanımının başlamasıyla, fiziksel yaşam alanlarının yanında sanal yaşam alanları da oluşmuştur. İnternet kullanımın yaygınlaşması ile ve farklı cihazlardan erişimin de sağlanmasıyla internette geçirilen süre de artmaktadır. “We are social” tarafından hazırlanan “Digital 2024” raporuna göre; Temmuz 2024'ün başında dünya genelinde toplam 5,45 milyar insan internet kullanmakta; ve bu rakam dünya nüfusunun yüzde 67,1'ine denk gelmektedir. Dünyadaki internet kullanıcılarının %95,9'u internete girmek için cep telefonu kullanıyor ve cep telefonları şu anda dünyadaki web trafiğinin %60'ını oluşturmaktadır. Son veriler, dünya nüfusunun %70'inin artık cep telefonu kullandığını ve “tekil” mobil kullanıcı sayısının Temmuz 2024'te 5,68 milyara ulaştığını ortaya koymaktadır. Sosyal medya kullanımı da artmaya devam etmektedir. Temmuz 2024'te aktif sosyal medya kullanıcı hesabı sayısı 5,17 milyara ulaşmıştır. Bu, dünyadaki tüm insanların yüzde 63,7'sine eşittir ve internet kullanıcılarının yüzde 94,9'unun artık her ay sosyal medyayı kullandığını göstermektedir. Dünya genelinde aktif sosyal medya kullanıcı sayısı son 12 ayda %5,8 oranında artmıştır. Sosyal medyada günlük ortalama geçirilen zamanın 2 saat 20 dakika olduğu tespit edilmiştir. GWI'nin son verilerine göre, 16 yaş ve üzeri internet kullanıcılarının yüzde 54,5'i her hafta internetten bir şeyler satın almaktadır. Statista, dünya genelinde ortalama bir e-ticaret müşterisinin online tüketim malları satın almak için yılda 1.000 ABD Dolarından fazla harcadığını bildirmektedir.

Türkiye istatistiklerine bakıldığında; internet kullananların toplam nüfusa oranı %86,5; günlük ortalama internette 6 saat 57 dakika tüm cihazlar aracılığı ile, mobil telefonlardan ise 4 saat 7 dakika geçirdiği tespit edilmiştir. Sosyal medya kullananların toplam nüfusa oranı ise %66,8’dir. Sosyal medyada en fazla zaman geçirilen platformların; Instagram (aylık ortalama 32 saat 41 dakika), Tiktok (29 saat 25 dakika) ve YouTube (24 saat 40 dakika) olduğu tespit edilmiştir.

Bu verilerden hareketle, sosyal medyanın hayatımızdaki yerinin gün geçtikçe büyüdüğü söylenebilmektedir. Geleneksel yaşam düzeni içerisinde, fikir önderleri veya pazar kurtları diye tanımlanan kişilerin tavsiyeleri geleneksel pazarlama anlayışı içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Sosyal medyadaki yaşam düşünüldüğünde de; “influencer” olarak tanımlanan fenomenler aracılığı ile tutundurma çalışmaları yapıldığı görülmektedir. Bu hesapların

pazarlama faaliyetleri üzerine literatürde çalışmalar yer almaktadır. Ancak yapılan çalışmaların daha kapsayıcı, güvenilir ve geçerliliği tespit edilmiş araştırma modellerine ve ölçeklere ihtiyaç devam etmektedir. Bu çalışmada, literatürdeki bu ihtiyacın karşılanması adına araştırma modeli önerileri geliştirilmesi amaçlanmıştır. Literatürde yer alan araştırma modelleri incelenmiş, geleneksel pazarlama kapsamındaki benzer modellerle karşılaştırılarak, daha kapsamlı model önerileri geliştirilmiştir. Bu modeller ve ilgili ölçeklerin farklı örneklemlerde test edilmesi ile literatüre ve bu alandaki uygulamalara daha genellenebilir katkılar sunabileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Sosyal Medya, Pazarlama, Influencer, Reklam, Tutundurma.

INFLUENCER EFFECT IN SOCIAL MEDIA MARKETING STUDIES: A MODEL PROPOSAL

Abstract

Technological developments also affect people's lifestyles. With the start of the individual use of the Internet, virtual living spaces have emerged in addition to physical living spaces. With the widespread use of the Internet and access from different devices, the time spent on the Internet is also increasing. According to the “Digital 2024” report prepared by “We are social”; at the beginning of July 2024, a total of 5.45 billion people worldwide use the internet; and this figure corresponds to 67.1 percent of the world population. 95.9% of the world's internet users use mobile phones to access the internet, and mobile phones currently account for 60% of the world's web traffic. The latest data reveals that 70% of the world's population now uses mobile phones, with the number of 'unique' mobile users reaching 5.68 billion in July 2024. Social media use also continues to grow. In July 2024, the number of active social media user accounts reached 5.17 billion. This equates to 63.7 percent of all people in the world and shows that 94.9 percent of internet users now use social media every month. The number of active social media users worldwide has increased by 5.8% in the last 12 months. The average time spent on social media per day is 2 hours and 20 minutes. According to the latest data from GWI, 54.5 percent of internet users aged 16 and over buy something online every week. Statista reports that the average e-commerce shopper globally spends more than USD 1,000 per year to buy consumer goods online.

When the statistics for Turkey are analyzed, the ratio of internet users to the total population is 86.5%, and it is determined that the average daily internet usage is 6 hours and 57 minutes on all devices and 4 hours and 7 minutes on mobile phones. The ratio of social media users to the total population is 66.8%. The platforms where the most time is spent on social media are Instagram (32 hours 41 minutes on average per month), Tiktok (29 hours 25 minutes) and YouTube (24 hours 40 minutes).

Based on these data, it can be said that the place of social media in our lives is growing day by day. In the traditional life order, the recommendations of people defined as opinion leaders or market mavens have an important place in the traditional marketing understanding. When life on social media is considered, it is seen that promotion activities are carried out through phenomena defined as “influencers”. There are studies in the literature on the marketing activities of these accounts. However, there is still a need for more inclusive, reliable and validated research models and scales. This study aims to develop research model proposals in order to meet this need in the literature. Research models in the literature were examined, and more comprehensive model proposals were developed by comparing them with similar models within the scope of traditional marketing. It is thought that these models and related scales can make more generalizable contributions to the

literature and practices in this field by testing them in different samples.

Keywords: Social Media, Marketing, Influencer, Advertisement, Promotion.

KÜRESEL VE YEREL İŞLETMELERDEKİ PAZARLAMA YAKLAŞIMI VE UYGULAMA FARKLILIKLARI: İLAÇ SEKTÖRÜNDE BİR İNCELEME

Ahmet TUZCUOĞLU

Dr. İstanbul Üniversitesi, atuzcuoglu@istanbul.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2972-2069

Can OKTAY

Bağımsız Araştırmacı cannoktay@gmail.com, ORCID: 0009-0009-7986-2941

Özet

Türkiye'de birçok İlaç firması faaliyet göstermektedir. Bu firmalar yerli ve yabancı şirketlerden oluşmaktadır. Her geçen gün sayısı artan bu firmaların çalıştıkları terapotik alanlar birbirinden farklı veya aynı olabilmektedir. Bu firmaların iç işleyişleri ve pazarlama faaliyetleri aynı gibi gözükse de yönetimsel süreçlerde ve iş yapış şekillerinde birbirinden farklı oldukları görülmüştür. Bu çalışma kapsamında, Türkiye'deki yerli ve yabancı sermayeli ilaç firmalarının pazarlama stratejileri incelenerek, teorik bir çerçevede ele almıştır. Yerli bir ilaç firması olarak A ile yabancı bir ilaç firması olan B'nin uygulamaları karşılaştırılmıştır. Derinlemesine mülakat yöntemi ile her iki firmanın pazarlama yöneticilerine yöneltilen sorular aracılığıyla, pazarlama anlayışları ve uygulamalarındaki farklılıklar detaylı bir şekilde analiz edilmiş ve bu analizlerle ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Bu çalışma, yerli ve yabancı sermayeli ilaç firmalarının benimsediği pazarlama stratejilerini anlamamıza ve bu stratejiler arasındaki farklılıkları değerlendirmemize yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Bu çalışmanın sonuçları, belirlenen 32 farklı kriter kapsamında ortaya konmuştur. Hem global hem de yerel ilaç firmaları, Sağlık Bakanlığı'ndan farklı olarak kongre destek süreçlerine sahiptir. Global firmalar bu süreçleri haklı sebeplerle ancak direktörlük onayı ile esneklikle yürütebilmektedir. Özellikle kongre firmalarının sunduğu kongre sürelerinin kısa olması durumunda global firmaların direktörlük onayını almakta zorluk yaşayabilecekleri belirtilmektedir. Lokal ilaç firmaları ise kongre firmasından kaynaklı süre sorunlarını haklı bir gerekçe olarak sunarak onay alabilmektedir.

Özel sponsorluklar açısından; global ilaç firmalarının hekimin gelişimine katkı sağlamayan sponsorlukları kabul etmedikleri belirtilmektedir. Yerel ilaç firmaları ise kahve alanı, çanta veya yaka kartı sponsorlukları gibi daha geniş bir yelpazede sponsorluklar yapabilmektedir.

Son olarak, global ilaç firmalarının ürün tanıtım temsilcilerinin sunum yapma süreçleri belirli kurallara tabi olup kişi başı sınırlamalar içerirken, lokal ilaç firmalarının çalışanları daha esnek bir şekilde sunumlar yapabilmektedirler.

Anahtar kelimeler: Pazarlama, Pazarlama Yaklaşımları, İlaç Sektörü.

DIFFERENCES IN MARKETING APPROACHES AND PRACTICES IN GLOBAL AND LOCAL COMPANIES: A STUDY IN THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY

Abstract

Many pharmaceutical companies operate in Turkey. These companies consist of local and foreign companies. The therapeutic areas in which these companies, whose number is increasing day by day, work may be different or the same. Although the internal operations and marketing activities of these companies seem to be the same, it has been observed that they differ from each other in managerial processes and business conduct. Within the scope of this study, the marketing strategies of domestic and foreign capital pharmaceutical companies in Turkey are analyzed and discussed in a theoretical framework. The practices of A, a domestic pharmaceutical company, and B, a foreign pharmaceutical company, were compared. Through the in-depth transformation method, the differences in the marketing approaches and practices of both companies were analyzed in detail and evaluations were made about these analyses. This study aims to help us understand the marketing strategies adopted by domestic and foreign-owned pharmaceutical companies and to evaluate the differences between these strategies.

The results of this study are presented within the scope of 32 different criteria. Both global and local pharmaceutical companies have congress support processes different from the Ministry of Health. Global companies can carry out these processes flexibly for justifiable reasons only with the approval of the directorate. It is stated that global companies may have difficulty in obtaining directorate approval, especially if the congress duration offered by congress companies is short. Local pharmaceutical companies, on the other hand, can obtain approval by presenting the duration problems arising from the congress company as a justifiable reason.

In terms of private sponsorships, it is stated that global pharmaceutical companies do not accept sponsorships that do not contribute to physician development. Local pharmaceutical companies, on the other hand, can sponsor a wider range of sponsorships such as coffee area, bag or name badge sponsorships.

Finally, while product promotion representatives of global pharmaceutical companies are subject to certain rules and limitations per person, employees of local pharmaceutical companies can make presentations in a more flexible manner.

Keywords: Marketing, Marketing Approaches, Pharmaceutical Industry.

CRITIC TABANLI GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ YÖNTEMİ İLE BİST METAL ANA SANAYİ ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL PERFORMANS ÖLÇÜMÜ

Hasan AYAYDIN

Prof. Dr., Gümüşhane Üniv., hayaydin61@gumushane.edu.tr, 0000-0002-5395-1411

Onur ÖKSÜZ

Öğr.Gör. Recep Tayyip Erdoğan Ü., onur.oksuz@erdogan.edu.tr, 0000-0001-7316-1217

Özet

Amaç: Şirketlerin faaliyetlerini sürdürebilmeleri finansal performansları ile doğru orantılıdır. Şirket yöneticilerinden hissedarlara, tedarikçilerden borç verenlere kadar birçok çıkar grubu, paydaşı olduğu şirketlerin finansal performansını doğru şekilde ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada BİST Metal Ana Sanayinde faaliyet gösteren şirketlerin finansal performans analizinin CRITIC tabanlı Gri İlişkisel Analiz yöntemi ile

yapılması ve şirketlerin performansları dikkate alınarak sıralanması amaçlanmıştır.

Tasarım, Veri ve Metodoloji: Çalışma kapsamında BİST Metal Ana Sanayinde faaliyet gösteren şirketler, 2023 yılı yılsonu finansal tablolarına dayalı olarak hesaplanan ve korelasyon analizi sonucunda belirlenen 12 finansal oran kullanılarak değerlendirilmiştir. Şirketlerin likidite, sermaye yapısı, karlılık, büyüme ve faaliyet düzeyine ilişkin hesaplamaları içeren oranlar, objektif kriter ağırlıklandırma yöntemlerinden biri olan CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırılmış ve sektörde faaliyet gösteren şirketler Gri İlişkisel Analiz yöntemi kullanılarak sıralanmıştır.

Bulgular: Değerlendirmeye alınan oran arasında, esas faaliyet kar marjı, net satışlardaki büyüme oranı, alacak devir hızı, nakit oran ve toplam borç oranının en önemli kriterler olduğu görülmüştür. Aktif karlılık oranı ve toplam borçlar içerisinde kısa vadeli borç oranının nispeten daha düşük ağırlığa sahip olduğu görülmüştür.

Sonuç: Çalışma soncunda BİST Metal Ana Sanayinde faaliyet gösteren şirketler finansal performansları dikkate alınarak sıralanmıştır. Değerlendirmeye alınan oran arasında esas faaliyet kar marjının en önemli kriter olduğu; yüksek esas faaliyet kar marjına sahip olan ve net satışlarını artıran işletmelerin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma literatüre; CRITIC ve Gri İlişkisel Analiz Yönteminin birlikte kullanımı yönünden teorik, Metal Ana Sanayinde faaliyet gösteren şirketlerinin 2023 yılı finansal performansları dikkate alınarak değerlendirilmesi yönünden pratik katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: CRITIC, Gri İlişkisel Analiz, Çok Kriterli Karar Verme, Finansal Performans, Metal Ana Sanayi

FINANCIAL PERFORMANCE MEASUREMENT OF BIST BASIC METAL INDUSTRY COMPANIES USING THE CRITIC BASED GRAY RELATIONAL ANALYSIS METHOD

Abstract

Objective: The ability of companies to continue their business operations is directly related to their financial performance. Many stakeholders, from company managers to shareholders and from suppliers to lenders, seek to accurately measure the financial performance of the companies in which they have an interest. The purpose of this study is to analyze the financial performance of companies in the BIST Basic Metal Industry using the CRITIC based Gray Relations Analysis and to rank the companies based on their performance.

Design, data and methodology: As part of the study, the companies in the BIST Basic Metal Industry were evaluated using 12 financial ratios calculated on the basis of the 2023 financial statements and determined as a result of a correlation analysis. The ratios, which included calculations on companies' liquidity, capital structure, profitability, growth and activity levels, were weighted using the CRITIC method, one of the objective criteria weighting methods, and the companies operating in the industry were ranked using the Gray Relations Analysis method.

Findings: Among the ratios evaluated, the operating profit margin, the net sales growth rate, the receivables turnover rate, the liquidity ratio, and the total debt ratio proved to be the most important criteria. The return on assets and the ratio of current liabilities to total debt had a relatively low weighting.

Conclusion: As a result of the study, the companies operating in the BIST Basic Metal Industry were classified according to their financial performance. It was found that the operating profit margin was the most important criterion among the ratios evaluated and that companies with high operating profit margins and increasing net sales were more successful. The study makes a theoretical contribution to the literature by using the CRITIC and Gray Relation Analysis methods together, and it also makes a practical contribution by evaluating the companies in the Basic Metal industry considering their financial performance in 2023.

Keywords: CRITIC, Gray Relation Analysis, Multi Criteria Decision Making, Financial Performance, Basic Metal Industry

YAPAY ZEKÂ VE EĞİTİM

Mehmet Marangoz

Arş.Gör.Dr., Kilis 7 Aralık Ü., mehmetmarangoz01@gmail.com, 0000-0002-9193-7899

Özet

Yapay zekâ terimi 1950'li yıllarda hayatımıza girmiş ve bilgisayar kullanarak insan zekâsını taklit etme fikri ilk kez o dönemde ortaya atılmıştır. Özellikle son dönemde büyük veri, derin öğrenme ve makine öğrenimi gibi teknolojilerin gelişmesiyle yapay zekâ daha fazla dikkat çekmeye başlamış, otomasyon, sağlık, otomotiv, finans ve eğitim gibi birçok alanda etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Yapay zekânın ön plana çıkması ona olan ilgiyi arttırmış, bu durumdan eğitim de etkilenmiştir. Yapay zekânın kullanım alanlarının giderek yaygınlaşmasına rağmen bu teknolojinin eğitim alanında nasıl kullanılacağı, öğretmenlere ve öğrencilere ne gibi faydalar sağlayacağı ile ilgili bir belirsizlik söz konusudur. Bu nedenle yapay zekâ teknolojisinin olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin farkındalık oluşturulması, yapay zekânın eğitim alanında daha etkili kullanılmasına imkân sağlayacaktır. Bu çalışma kapsamında eğitimde yapay zekânın olumlu ve olumsuz yönlerinin araştırılması ve yapay zekâyı kullanırken dikkat edilmesi gereken unsurların açıklığa kavuşturması amaçlanmıştır.

Öğrenme sürecinin daha etkili ve verimli kullanılmasını sağlayabilecek yapay zekâ destekli uygulamaların sayısı giderek artmaktadır. Bu uygulamalar bireyselleştirilmiş (uyarlanabilir) öğrenmeyi destekleyerek öğrencilerin ihtiyaçlarına göre öğrenme ortamları sunabilmektedir. Ayrıca, öğrencilerin ilerlemesini izleyerek onların gereksinimlerine uygun içerikler önerebilmektedir. Yapay zekâ, bütün öğrencilere aynı içeriği sunmak yerine, her bir öğrenci için ayrı bir model oluşturmaktadır. Bununla birlikte, sınav sonuçlarını analiz ederek öğrenci başarısını değerlendirebilmekte ve öğretmenlere tavsiyelerde bulunabilmektedir.

Yapay zekânın birçok olumlu yönü olmasına rağmen olumsuz özellikleri de olabilmektedir. Yapay zekâ teknolojisi kullanılarak elde edilen bilgiler her zaman doğru sonuçlar vermeyebilir. Güvenilir olmayan kaynaklardan elde edilen ve güncel olmayan veriler, yapay zekâ algoritmalarındaki yanlılık, yapay zekânın bize sunduğu bilgilerin hatalı veya yanlış olmasına sebep olabilmektedir. Bu sebeple yapay zekânın sunduğu bilgiler kullanılmadan önce doğruluğu araştırılmalıdır. Yapay zekâ teknolojisi eğitim süreçlerini destekleyici bir unsur olarak görülmelidir.

Türkiye'de son zamanlarda yapay zekâ çalışmalarına büyük önem verilmeye başlanmıştır. Yapay zekânın verimli bir şekilde kullanılabilmesi için öncelikle bu teknolojinin

öğretmenler ve öğrenciler tarafından iyi tanınması ve eğitim öğretim sürecinde yapay zekâdan nasıl faydalanılacağı iyi bilinmelidir. Bu kapsamda üniversiteler ve okullar tarafından yapay zekâ ile ilgili bilimsel toplantılar düzenlenmekte ve birçok bilim insanı ve öğretmen bu alanda bilimsel çalışmalar üretmektedir. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından yapay zekâya yönelik ön lisans ve lisans programları açılarak bu alanda yetkin ve üretken bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Son olarak Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), eğitimin iyileştirilmesi için yapay zekâ uygulamalarından faydalanmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda yapay zekânın faydaları ve eğitimde kullanımı hakkında eğitimcileri bilgilendirmek için eğitimler vermektedir.

Yakın gelecekte yapay zekânın teknoloji alanında yeni gelişmelere sahne olacağı ve yapay zekâyı etkin kullanan devletlerin birçok alanda diğer devletlerden bir adım önde olacağı muhtemel görünmektedir. Bu çalışma kapsamında eğitimde yapay zekânın önemi ile ilgili bilgi verilmiş ve alan yazına katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yapay zekâ, eğitimde yapay zekâ, eğitim

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND EDUCATION

Abstract

The term artificial intelligence entered our lives in the 1950s and the idea of imitating human intelligence using computers was first put forward at that time. Especially with the recent development of technologies such as big data, deep learning and machine learning, artificial intelligence has started to attract more attention and has been used effectively in many fields such as automation, health, automotive, finance and education. The prominence of artificial intelligence has increased the interest in it, and education has also been affected by this situation. Despite the widespread use of artificial intelligence, there is an uncertainty about how this technology will be used in the field of education and what benefits it will provide to teachers and students. For this reason, raising awareness about the positive and negative aspects of artificial intelligence technology will enable more effective use of artificial intelligence in education. Within the scope of this study, it is aimed to investigate the positive and negative aspects of artificial intelligence in education and to clarify the factors that should be considered when using artificial intelligence.

The number of artificial intelligence-supported applications that can provide more effective and efficient use of the learning process is increasing. These applications can support individualized (adaptive) learning and provide learning environments according to the needs of students. In other words, artificial intelligence can monitor the progress of students and suggest appropriate content for their needs. That is, instead of offering the same content to all students, it creates a separate model for each student. It can also analyze exam results to evaluate students' achievement and make recommendations to their teachers.

Although artificial intelligence has many positive aspects, it can also have negative features. Information obtained using artificial intelligence technology may not always give accurate results. Outdated data obtained from unreliable sources, bias in artificial intelligence algorithms may cause the information provided by artificial intelligence to be inaccurate or incorrect. For this reason, the accuracy of the information provided by artificial intelligence should be investigated before using it. Artificial intelligence technology should be seen as a supportive element in educational processes.

In recent years, artificial intelligence studies have started to be given importance in Türkiye. In order to use artificial intelligence efficiently, first of all, this technology should be well

known by teachers and students and how to benefit from artificial intelligence in the educational process should be well known. In this context, universities and schools organize scientific meetings on artificial intelligence, and many scientists and teachers produce scientific studies in this field. The Council of Higher Education (YÖK) has opened associate and undergraduate programs for artificial intelligence, aiming to train competent and productive individuals in this field. Finally, the Ministry of Education (MEB) aims to utilize artificial intelligence applications to improve education. In this direction, it provides trainings to inform educators about the benefits of artificial intelligence and its use in education.

It is predicted that artificial intelligence will witness new developments in the field of technology in the near future and it seems likely that states that use artificial intelligence effectively will be one step ahead of other states in many areas. This study aims to provide information about the importance of artificial intelligence in education and to contribute to the literature.

Keywords: Artificial intelligence, artificial intelligence in education, education

KADIN-ERKEK İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA MARGARET ATWOOD ve NAZLI ERAY'IN HİKÂYELERİ

Zeynep ŞENER

Arş.Gör.Dr. Ank. Hacı Bayram Veli Ü., zeynep.sener@hbv.edu.tr 0000-0002-8440-3549

Özet

Edebiyat bireyin duygu ve düşüncelerini aktarmasında önemli bir araçtır. Anlatma ve nakletme ihtiyacından doğan tahkiyeli metinler ile kişi hissettiği ve düşündüğünü karşı tarafa aktarır. Bu bağlamda hikâye türü önemli bir konumda yer alır. Zamanla sayıları giderek artan kadın yazarlar ile edebiyata hem çeşitli içerik hem de farklı bir bakış açısı kazandırılmış olur. Özellikle kadın çalışmaları adı altında değerlendirebileceğimiz metinlerde yazarlar toplumun sadece ev hanımı yahut sadece anne sıfatıyla nitelendirdiği kadınların sorunlarını ele almaya başlarlar. Dünya çapında birçok başarılı kadın yazarın, feminist bakış açısıyla ele aldığı bu tarz hikâyeler dikkati çeker. Kadın yazarlar, yazdıkları eserlerde kimlik krizi, evlilik hayatındaki eşitsizlikler, kadınlar için biçilmiş zor roller ve aile içi şiddet gibi hemcinslerinin sosyal hayatta yaşadıkları sorunlara ışık tutmaya çalışırlar. Feminist ve postmodernist bir yazar olarak nitelendirebileceğimiz Margaret Atwood dünya edebiyatında isminden söz ettiren dikkate değer bir yazardır. Yazdığı birçok hikâye ve romanda kadını ve kadın olmanın zorluklarını okuruna anlatan yazar, kadın çalışmalarını ve kadını anlatmayı kendisine amaç edinir. Türk edebiyatında ise Nazlı Eray, eserlerinde kadın sorunlarına değinen önemli bir isimdir. Feminizm temelli hikâye ve romanlar kaleme alan Nazlı Eray sorunlarını dile getirmeye çalıştığı kadınların sesi olmayı hedefler. Bu çalışmanın amacı Margaret Atwood ve Nazlı Eray'ın seçilen hikâyelerinde kadın erkek ilişkilerini ve bu ilişki ağında kadının yerini saptamaktır. Bu bağlamda çalışmanın yöntemi olarak metin tahlili metodu kullanılacak ve Margaret Atwood'un "Happy Endings", Nazlı Eray'ın ise "Mutlu Yuvalar Sıcak Yuvalar" isimli hikâyeleri incelenecektir. Söz konusu çalışmada, incelenen bu hikâyelerde tespit edilen kadın erkek ilişkilerindeki sorunlar yazarların bakış açılarındaki ortaklıklar ve farklılıklar da dikkate alınarak sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Margaret Atwood, Nazlı Eray, edebiyat, hikâye, feminizm.

STORIES OF MARGARET ATWOOD AND NAZLI ERAY IN THE CONTEXT OF MALE RELATIONSHIPS

Abstract

Literature is an important tool for an individual to convey their feelings and thoughts. With narrative texts that arise from the need to tell and convey, a person conveys what they feel and think to the other party. In this context, the story genre has an important position. With the increasing number of women writers over time, both a variety of content and a different perspective are brought to literature. Especially in texts that we can evaluate under the name of women's studies, writers begin to address the problems of women whom society defines only as housewives or mothers. Many successful women writers around the world have drawn attention to such stories from a feminist perspective. In their works, women writers try to shed light on the problems their peers experience in social life, such as identity crisis, inequalities in marriage, difficult roles for women, and domestic violence. Margaret Atwood, who can be described as a feminist and postmodernist writer, is a remarkable writer who has made a name for herself in world literature. The author, who tells the reader about women and the difficulties of being a woman in many of the stories and novels she has written, aims to tell about women's work and women. In Turkish literature, Nazlı Eray is an important name who touches upon women's issues in her works. Nazlı Eray, who writes stories and novels based on feminism, aims to be the voice of women whose issues she tries to express. The aim of this study is to determine the relationships between men and women in the selected stories of Margaret Atwood and Nazlı Eray and the place of women in this relationship network. In this context, the textual analysis method will be used as the method of the study and the stories of Margaret Atwood named “Happy Endings” and Nazlı Eray named “Mutlu Yuvalar Sıcak Yuvalar” will be examined. In the study in question, the problems in the relationships between men and women determined in these examined stories will be presented by taking into account the similarities and differences in the perspectives of the writers.

Keywords: Margaret Atwood, Nazlı Eray, literature, story, feminism.

AFETLERDE KİŞİLERİN KORUNMASINDA DAYANIŞMA İLKESİ: ULUSLARARASI HUKUK KOMİSYONU’NUN TASLAK MADDELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Derya AYDIN OKUR

Doç.Dr. İstanbul Üniversitesi deryaaydinokur@istanbul.edu.tr ID:0000-0002-8568-5365

Özet

Doğal afetler sebep olduğu can ve mal kayıplarıyla hem bireyler hem de devletler için yıkıcı boyutlarda olabilir. Afet sonrası hayatta kalanların sağlığı ve refahı tehlikeye girebileceği gibi devletlerin de belirli bir süre etkisiz kalması söz konusu olabilir. Devletler genellikle büyük doğal afetler öncesinde çok sınırlı bir ön uyarı imkanına sahiptir. Siyasi sınır tanımayan afetler zengin ya da fakir tüm devletleri olumsuz etkileyip yardıma muhtaç hale getirebilir. Büyük afetler dayanışma ruhunun da somutlaştığı zamanlardır. Bu çalışmanın

amacı, Uluslararası Hukuk Komisyonu'nun Afet Durumlarında Kişilerin Korunmasına İlişkin Taslak Maddelerinin dayanışma ve iş birliği ilkeleri çerçevesinde nasıl ele alındığını incelemektir.

Doğal afetlere müdahaleye yönelik evrensel düzeyde sistematik ve kapsamlı bir uluslararası düzenleme bulunmamaktadır. Uluslararası Afet Müdahale Hukuku ya da Uluslararası Afet Hukuku olarak anılan hukuk parçalı bir yapıdan ibarettir. Bölgesel düzenlemeler, çok taraflı ve ikili anlaşmalar, Kızıl Haç ve Kızılay gibi uzman kuruluşlar tarafından hazırlanan materyaller, hükümetler arası örgütler ve sivil toplum kuruluşları ile devletler arasında imzalanan mutabakat zabıtları ve genel merkez anlaşmaları gibi çok sayıda esnek hukuk düzenlemelerinden oluşur. İnsan hakları hukuku afetten etkilenen kişiler için de uygulanabilirliğini sürdürmekle birlikte, afetlerin yarattığı zorluklara odaklanan düzenlemeler değildirler. Uluslararası Afet Hukuku içerik olarak, silahlı çatışma dışındaki afet zamanlarında uluslararası afet müdahale faaliyetlerine erişim, kolaylaştırma, koordinasyon, kalite ve hesap verebilirlik konularında geçerli hukuki düzenlemeler ve ilkelerden oluşur.

Uluslararası Afet Hukuku'nun dağınık ve parçalı yapısını sistematik olarak bir araya getirecek çerçeve bir çalışma yapılması ihtiyacı bulunmaktaydı. Afet Durumlarında Kişilerin Korunmasına İlişkin Uluslararası Hukuk Komisyonu'nun Taslak Maddeleri, bu ihtiyacı gözeten, referans alınabilecek çerçeve bir tasarı olma amacıyla başlanan bir çalışmadır. Taslak maddelerin temel amacı, bir afetten etkilenen devletlerin kendi topraklarında veya yargı yetkileri ya da kontrolleri altındaki topraklarda bulunan kişilere ilişkin hak ve yükümlülükleri ile üçüncü devletlerin ve hükümetler arası kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının ve iş birliği yapabilecek konumdaki diğer kuruluşların hak ve yükümlülüklerini tanımlamak ve açıklığa kavuşturmaktır.

Çalışmanın yöntemi, Uluslararası Hukuk Komisyonu'nun "Afet Durumlarında Kişilerin Korunmasına İlişkin Taslak Maddeleri"nin dayanışma ilkesi perspektifinden eleştirel bir şekilde incelenmesine dayanmaktadır.Uluslararası Hukuk Komisyonu'nun taslak maddelere ilişkin çalışmasına başlangıç aşamasında yön vermesi düşünülen bir dizi ilke arasında uluslararası dayanışma ve iş birliği özellikle vurgulanmıştır. Ancak çalışmalar süresince devletin egemenliğine müdahale edilmesi endişesi uluslararası dayanışma ve iş birliği ilkelerinin anlamlı bir şekilde taslak hükümlerde somutlaşmasına engel teşkil etmiştir. İş birliği ve dayanışma hem insanlar arasında hem de uluslar arasında temel ilkeler olarak kabul edilmiş olsa da, taslak maddelerin son halinde afetlerin bireysel mağdurlarına yeterince odaklanılmamış; neredeyse yalnızca afetten etkilenen devlet ile yardım eden devletler ve kuruluşlar arasındaki yatay ilişkiler düzenlenmiştir.

Çalışmanın sonucunda, taslak maddelerin devlet egemenliğine müdahale endişeleri nedeniyle dayanışma ve iş birliği ilkelerini tam olarak yansıtmadığı tespit edilmiştir. Taslak maddelerin bir esnek hukuk belgesi olarak mı kalacağı, yoksa bir antlaşmaya doğru mu evrileceğini zaman gösterecektir. Ancak taslak maddelerin eksik yönleri, giderilmesi gereken çelişkiler, açıklık getirilmesi gereken konular dikkatle ele alınmalıdır. Taslak maddelerde yapılacak iyileştirmelerin, afetten etkilenen kişilere en fazla koruma sağlayacak şekilde olmasına özen gösterilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Dayanışma, Uluslararası Hukuk, Afet

THE PRINCIPLE OF SOLIDARITY IN THE PROTECTION OF PERSONS IN DISASTERS: AN EVALUATION OF THE DRAFT ARTICLES OF THE

INTERNATIONAL LAW COMMISSION

Abstract

The occurrence of natural disasters can have a devastating impact on individuals and states alike, with the loss of life and property that they cause. In the aftermath of such events, the health and well-being of survivors may be jeopardized, and states may become incapacitated for a certain period. States typically have very limited early warning capabilities prior to major natural disasters. Disasters that transcend political boundaries can have a detrimental impact on all states, regardless of their socio-economic status, and render them in need of assistance. Major disasters are also times when the spirit of solidarity becomes tangible. The aim of this study is to examine how the International Law Commission's Draft Articles on the Protection of Persons in the Event of Disasters are addressed within the framework of the principles of solidarity and cooperation.

There is no universally applicable, systematic and comprehensive international regulatory framework governing the response to natural disasters. The body of law known as International Disaster Response Law or International Disaster Law consists of a fragmented structure. In addition to regional regulations and multilateral and bilateral agreements, it consists of numerous soft law arrangements, including materials prepared by specialized agencies such as the Red Cross and Red Crescent, memorandums of understanding and headquarters agreements signed between states and intergovernmental organizations, and non-governmental organizations. While human rights law maintains its applicability for persons affected by disasters, it does not focus on the challenges posed by disasters. International Disaster Law consists of legal instruments and principles that apply to access, facilitation, coordination, quality and accountability of international disaster response activities in times of disaster outside of armed conflict.

There was a need for a framework study that would systematically bring together the scattered and fragmented structure of International Disaster Law. The International Law Commission's Draft Articles on the Protection of Persons in the Event of Disasters is a work initiated with the aim of being a framework draft that can be taken as a reference. The main objective of the draft articles is to define and clarify the rights and obligations of States affected by a disaster with respect to persons on their territory or in territory under their jurisdiction or control, as well as the rights and obligations of third States, intergovernmental organizations, non-governmental organizations, and other entities capable of cooperation.

The methodology of this study is based on a critical examination of the International Law Commission's "Draft Articles on the Protection of Persons in the Event of Disasters" from the perspective of the principle of solidarity. International solidarity and cooperation were particularly emphasized among the set of principles intended to guide the initial phase of the Commission's work on the draft articles. However, concerns over interference with state sovereignty during the course of the work hindered the meaningful incorporation of the principles of international solidarity and cooperation into the draft articles. Although cooperation and solidarity are accepted as fundamental principles both among individuals and nations, the final version of the draft articles did not sufficiently focus on the individual victims of disasters; instead, it primarily regulated the horizontal relationships between the affected state and the assisting states and organizations.

This study reveals that the draft articles do not fully reflect the principles of solidarity and cooperation due to concerns over interference with state sovereignty. Whether the draft articles will remain as a soft law document or evolve into a treaty will be revealed over time.

However, the deficiencies in the draft articles, the contradictions that need to be resolved, and the issues requiring clarification should be carefully addressed. Improvements made to the draft articles should be carefully designed to provide the highest level of protection to individuals affected by disasters.

Keywords: Solidarity, International Law, Disaster

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE DİJİTAL VATANDAŞLIK YETERLİKLERİNİN KAZANDIRILMASI

Esra KILIÇ AFACAN

Arş.Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi, esrakilic@artvin.edu.tr, 0000-0002-2560-3452

Zafer İBRAHİMOĞLU

Doç. Dr., Marmara Üniv., zafer.ibrahimoglu@marmara.edu.tr, 0000-0002-4596-2743

Özet

Bu araştırmanın amacı ortaokul 5. sınıf öğrencilerine dijital vatandaşlık yeterliklerinin kazandırılmasıdır. Sosyal bilgiler dersi bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanı içerisinde öğrencilere altı haftalık bir dijital vatandaşlık yeterlikleri geliştirme programı uygulanmıştır. Dijital vatandaşlık, teknolojiyi uygun ve sorumlu bir şekilde kullanmak için tüm teknoloji kullanıcılarının bilmesi gerekenleri anlamamıza yardımcı olan bir kavramdır (Richardson & Milovidov, 2019, s.1). Dijital vatandaşlık yeterlikleri ise Council of Europe çatısı altındaki uzmanlar tarafından belirlenen on alanı kapsamaktadır. Bu alanlar: erişim ve dahil etme, öğrenme ve yaratıcılık, medya ve bilgi okuryazarlığı, etik ve empati, sağlık ve esenlik, e-buradalık ve iletişim, aktif katılım, haklar ve sorumluluklar, gizlilik ve güvenlik, tüketici farkındalığıdır (Council of Europe, 2019). Ortaokul öğrencilerine dijital vatandaşlık yeterliklerinin kazandırılmasının amaçlandığı bu çalışmanın yöntemi eylem araştırmasıdır. Eylem araştırması, kişilerin kendi mesleki eylemleri hakkında araştırma yapmaları ve değişim için eyleme geçmeleri temelinde gerçekleşen sistematik bir müdahale sürecidir. Bu yöntem uygulama ve araştırmayı bir araya getirdiğinden araştırma sonuçlarının uygulamaya aktarılmasını kolaylaştıran bir yaklaşımdır (Costello, 2007; Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 319). Bu araştırmanın katılımcılarını bir devlet okulunda 5. sınıfta öğrenim gören on beş öğrenci, bir sosyal bilgiler öğretmeni ve araştırmacı oluşturmaktadır. Araştırma süreci boyunca odak grup görüşmeleri, derslerin video kayıtları, öğrenci günlükleri, bilgi testi, araştırmacı günlükleri, saha notları, gözlem ve geçerlik komitesi görüşme kayıtları gibi veriler sistematik olarak toplanmıştır. Çeşitli veri toplama araçlarından elde edilen verilerin analizinde betimsel ve içerik analizleri kullanılmıştır. Dijital vatandaşlık yeterlikleri geliştirme programının uygulanması sonucunda öğrenciler çevrimiçi ortama erişimin dijital vatandaşlığın ilk adımı olduğunu, çevrimiçi ortamlarda nasıl iletişim kurulması gerektiğini, dijital sağlığın ne olduğunu ve dijital dünyadaki gerçek ve sahte haber ayrımını öğrenmişlerdir. Bunun yanı sıra öğrenciler siber zorbalığı, güvenli alışverişi, güvenli şifre oluşturmayı, dijital dünyadaki hak ve sorumluluklarının neler olduğunu, dijital dünyada kendi öğrenmelerini gerçekleştirmeyi ve empati kurmayı öğrenmişlerdir. Dijital vatandaşlık yeterliklerine ilişkin yapılan uygulama sonucunda ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin dijital vatandaşlık yeterliklerinin geliştiği raporlaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: dijital vatandaşlık yeterlikleri, sosyal bilgiler, ortaokul

PROVIDING DIGITAL CITIZENSHIP COMPETENCIES TO MIDDLE SCHOOL STUDENTS

Abstract

The purpose of this research was to provide digital citizenship competencies to 5th grade middle school students. A six-week digital citizenship competency development program was implemented for students within the scope of the science, technology and society learning area of the Social Studies lesson. Digital citizenship is a concept that helps us understand what all technology users need to know in order to use technology appropriately and responsibly (Richardson & Milovidov, 2019, p.1). Digital citizenship competencies cover ten areas determined by experts under the Council of Europe. These areas are: access and inclusion, learning and creativity, media and information literacy, ethics and empathy, health and well-being, e-presence and communications, active participation, rights and responsibilities, privacy and security, and consumer awareness (Council of Europe, 2019). The method of this study, which aims to provide digital citizenship competencies to middle school students, was action research. Action research is a systematic intervention process in which people conduct research on their own professional activities and take action for change. Since this method brings together practice and research, it is an approach that facilitates the transfer of research results to practice (Costello, 2007; Yıldırım & Şimşek, 2021, p. 319). The participants of this study consisted of fifteen 5th grade students studying in a public school, a social studies teacher, and the researcher. Throughout the research process, data such as focus group interviews, video lesson recordings, student diaries, knowledge tests, researcher diaries, field notes, observation and validity committee interview records were systematically collected. Descriptive and content analysis were used in the analysis of data obtained from various data collection tools. As a result of the implementation of the digital citizenship competence development program, students learned that accessing the online environment was the first step of digital citizenship, how to communicate in online environments, what digital health was, and the distinction between real and fake news in the digital world. In addition, students learned about cyberbullying, secure shopping, creating secure passwords, what their rights and responsibilities are in the digital world, how to carry out their own learning in the digital world, and how to empathize. As a result of the implementation regarding digital citizenship competencies, it was reported that the digital citizenship competencies of fifth-grade middle school students improved.

Keywords: digital citizenship competencies, social studies, middle school

PROBLEM SOLVING STRATEGIES APPLIED BY PRESERVICE TEACHERS DURING MICRO TEACHING SESSIONS

Mutlu AKSOY

Dr. Istanbul Medeniyet Univ., mutlu.aksoy@medeniyet.edu.tr, 0000-0001-6654-0198

Tugba ASLAN

Dr. Bayburt University, tugbaaslan@bayburt.edu.tr, 0000-0003-4576-2132

Abstract

Turn taking is an important element in classroom interaction research. Generally, there is a teacher authority in real classrooms where the turn-control heavily depends on the teacher

even if it is an interactive lesson. However, when the micro-teaching sessions run by student teachers are analysed from a conversation analytic perspective, it becomes clear that the classical roles in traditional classrooms change in favour of the students as they can seize the initiative to self-select or select the next speaker. In order to understand the turn taking procedures in absence of a strict teacher figure, this study aims to describe the turn allocation patterns in a semi-institutional context where there is a preservice teacher who is also the students' peer. In order to closely look at the conversation patterns between friends, this study focuses on the micro-group teaching experiences of 40 2nd grade English Language Teaching (ELT) department students at university. These students have Micro-Teaching Module as part of their curriculum and are expected to practice a short teaching session within a micro-group of 3-5 peers in the same department at the same grade. They video-record their sessions while they are doing being the teacher in a micro group where they are teaching something they know very well to their peers, generally close friends. At the end of the semester, there comes up a data set of around 80 sessions which make 12 hours in total. The interactions recorded are analysed at micro level with Conversation Analytic lenses to understand how the turns at talk are used by the participants to form the sequential organisation. This study specifically focuses on repair types; self-initiated and/or other-initiated self/other-repair. The initial findings suggest that there are slight differences in interaction and problem solving in these micro-teaching sessions when compared to classical teacher fronted classrooms in that students have more autonomy.

Keywords: micro teaching, turn taking, classroom interaction

ÖĞRETMEN ADAYLARININ MİKRO ÖĞRETİM OTURUMLARINDA KULLANDIKLARI PROBLEM ÇÖZME STRATEJİLERİ

Özet

Söz alma sınıf içi iletişim araştırmalarında ele alınan önemli unsurlardandır. Genel olarak, etkileşimli bir ders olsa bile söz alma-verme kontrolünün büyük ölçüde öğretmende olduğu gerçek sınıflarda bir öğretmen otoritesi vardır. Bununla birlikte, öğretmen adayları tarafından yürütülen mikro öğretim oturumları Konuşma Analizi ile değerlendirildiğinde, geleneksel sınıflardaki klasik rollerin öğrenciler lehine değiştiği, çünkü öğrencilerin kendi kendilerine söz alma veya bir sonraki konuşmacıyı seçme inisiyatifini ele geçirebildikleri açıkça ortaya çıkmaktadır. Kesin bir öğretmen figürünün olmadığı durumlarda sıra alma prosedürlerini anlamak için bu çalışma, aynı zamanda öğrencilerin akranı olan bir öğretmen adayının da bulunduğu yarı kurumsal bir bağlamda söz sırası dağıtım biçimlerini tanımlamayı amaçlamaktadır. İçlerinden bir tanesinin öğretmen rolünde olduğu arkadaşlar arasındaki konuşma kalıplarını yakından incelemek amacıyla bu çalışma, 40 tane 2. sınıf İngilizce Öğretmenliği (ELT) bölümü öğrencisinin mikro grup öğretmenlik deneyimlerine odaklanmaktadır. Müfredatın bir parçası olan Mikro Öğretim Dersinde öğrencilerden aynı sınıftaki 3-5 akrandan oluşan bir mikro grup içinde kısa bir öğretim oturumu yapmaları beklenir. Bu oturumlarda çok iyi bildikleri bir şeyi akranlarına öğretirken alınan video kayıtlar çalışmanın verisini oluşturmaktadır. Dönem sonunda yaklaşık 80 oturumdan oluşan ve toplamda 12 saat süren bir veri seti ortaya çıkmıştır. Kaydedilen etkileşimler, konuşma sıralarının katılımcılar tarafından sıralı organizasyonu oluşturmak için nasıl kullanıldığını anlamak amacıyla Konuşma Analizi yöntemiyle mikro düzeyde analiz edilmiştir. Bu çalışma özellikle konuşmada onarım türlerine odaklanmaktadır (kendi kendine başlatılan ve/veya başka biri tarafından başlatılan kendi kendine/öteki onarımı). Devam etmekte olan çalışmanın ilk bulguları, klasik öğretmen odaklı sınıflarla karşılaştırıldığında bu mikro öğretim oturumlarında etkileşim ve problem çözmede küçük farklılıklar olduğunu,

öğrencilerin söz hakkı alma-verme konusunda daha fazla özerkliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: micro öğretim, söz alma, sınıf içi iletişim

MİHMÂN-NÂME-İ BUHÂRÂ'DA RAMAZÂN AYI SOHBETLERİ

Remziye Karakum

Kilis 7 Aralık Üniv., remziyecelik1970@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4265-3176

Özet

Rûzbihân Huncî'nin önemli eseri olan Mihmân-nâme-i Buhârâ adlı eser Türk-Özbek tarih ve kültürü hakkında bizlere önemli bilgiler sunmaktadır. Bu eserde "Ramazan Ayı Sohbetleri" başlıklı bölümde yer alan konular incelenecektir. Ramazan ayında yapılan sohbetler; Buhâra'da genel kurultayın toplandığı ve başında Şeybânî Han, çeşitli valilerin yöneticileri, aile bireyleri ve Semerkant ve Buhârâ âlimleri eşliğinde gerçekleşen önemeli dinî içerikli konular ele alınmaktadır. Rûzbihân, Özbek lideri Şeybânî Han'ın hizmetinde bulunduğu sırada kendisinin de bulunduğu divan meclislerinde Ramazan ayında yapılan bu sohbetlerin önemli bölümünü eserinde zikretmiştir. Hanefî Muhammed Şeybânî Han sarayında Şâfiî âlimi başkanlığında ve Şeybânî Han yönetiminde geçen ilmî, itikâdî, fıkhî ve edebî konuların tartışılması o günkü dinî ve fıkhî içerikler ve gündemle ilgili bizlere bilgi sunması bağlamında o çağda insanların zihinlerindeki dinî sorunlar ve kültürel hayatı tanıma bakımından önem arzetmektedir. Türk geleneğinde önemli yer alan ilim meclislerinin Özbek sarayında da görüldüğüne şahitlik etmesi babında önemlidir. Ayrıca bu ilmî toplantılara liderlerin katılmaları ve görüş belirtmeleri Özbek devlet yönetiminin hem siyasi ve hem dinî bir otoriteye sahip olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada Ramazan ayında yapılan önemli konular gündeme getirilmiş ve çeşitli ilmî, itikadî ve fıkhî konulara aydınlık kazandırılmıştır. Özellikle dinî alanda yeterli delilin bulunamadığı konularda Cengiz Han yasalarından yararlanılması gerektiği dile getirilmiş, Özbeklerin, fıkhî konularda dinî kaynaklarda çözüm bulamadıklarında Cengiz Han yasalarına da yer verdikleri gözlemlenmiştir. Şuana kadar Özbekler hakkında bu alanda yeterince ilmî ve kültürel alanda bilgiye rastlanılmadığı için böyle bir çalışmanın yapılmadığını gözlemledik ve bu çalışmanın o günün önemli konuları arasında yer alan dinî konular bağlamında bizlere bilgi sunması bakımından da alana katkı sunacağı kanısındayız. Çalışmamızda bu sohbetler ele alınıp incelenecek ve elde edilen bulgular tespit edilip okuyucuya sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mihmân-nâme-i Buhârâ, Özbek, Şeybâni Han, Ramazan.

THE RAMADAN COLLOQUIES AS RECORDED IN THE MİHMÂN-NÂME OF BUKHARA

Abstract

Rûzbihân Huncî's significant work, the Mihmân-nâme-i Buhârâ, provides us with valuable insights into Turkic-Uzbek history and culture. This study will examine the topics discussed in the section titled "Ramadan Discussions" within this work. The conversations held during Ramadan were significant gatherings in Bukhara, attended by Shaybani Khan, various provincial governors, family members, and scholars from Samarkand and Bukhara. These gatherings focused on important religious topics. Rûzbihân, who served Shaybani Khan, mentioned a significant portion of these Ramadan discussions held in the divan assembly in

his work. The discussions of scholarly, theological, jurisprudential, and literary topics held under the leadership of the Shafi'i scholar at the court of the Hanefi Muhammad Shaybani Khan, and under the guidance of Shaybani Khan himself, provide us with information about the religious and jurisprudential issues and the agenda of the time, helping us understand the religious concerns and cultural life of the people of that era. This demonstrates that the scholarly assemblies, which hold a significant place in Turkic tradition, also existed in the Uzbek court. Furthermore, the participation of leaders in these scholarly gatherings and their contributions to the discussions indicate that the Uzbek state had both political and religious authority. This study will bring to the fore the important topics discussed during Ramadan and shed light on various scholarly, theological, and jurisprudential issues. It will be particularly discussed how, in matters where sufficient religious evidence was lacking, the laws of Genghis Khan were referred to, indicating the Uzbeks' use of these laws in jurisprudence. Given the lack of sufficient scholarly and cultural information about the Uzbeks until now, we have observed that such a study has not been conducted, and we believe that this study will contribute to the field by providing information about the religious topics that were among the important issues of that time. In this study, these discussions will be examined, and the findings obtained will be identified and presented to the reader.

Keywords: Mihmân-nâme-i Buhârâ, Uzbek, Shaybani Khan, Ramadan.

AVUSTURYA-MACARİSTAN YÖNETİMİNDE BOSNA HERSEK HALKLARINDAKİ DİNİ KURUMLARIN ÖZERKLİK MESELELERİ

Enes TURBIC

Dr.Öğr.Üyesi, Trakya Üniv., ORCID: 0000-0003-2871-9044, enesturbic@trakya.edu.tr

Özet

Avusturya-Macaristan'ın idari merkezi olan Viyana'nın siyasi ve idari çevrelerinde Bosna Hersek halklarının dini meselelerinin hukuk ve din boyutunun çözümüne önemli bir yer verilmiştir. Bu süreç, 1878'deki Berlin Kongresi'nden sonra, Bosna Hersek'in resmi olarak Avusturya-Macaristan yönetimi altına girmesi, Viyana'nın Monarşideki karmaşık idari çerçevesine istikrar kazandırılması ve yeni sisteme entegre edilmesi sorumluluğunu üstlenmesiyle hayati önem kazanmıştır. Müslümanlar, Ortodokslar ve Katoliklerden oluşan Bosna nüfusunun etnik ve dini zenginliği göz önüne alındığında, Viyana'nın idari öncelikleri arasında yer alan barış ve siyasi istikrarın korunmasında dini özerklik meselesi ve dinler arası ilişkilerin düzenlenmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Avusturya-Macaristan, 19. yüzyılda topraklarını genişleten diğer büyük güçler gibi, yerel halk arasındaki dini sorunların çözülmesini, etkili bir idari stratejinin şekillendirilmesinde önemli bir adım olarak görmüştür. İstikrarlı bir siyasi düzenin kurulması ve idare edilen toprakların Monarşi yapılarına uzun vadede entegre edilmesini sağlayacak yeterli bir yönetim politikasının oluşturulması için, dini ilişkilerin düzenlenmesi zaruriydi. Bu çalışma, mevcut arşiv materyallerini ve literatürü kullanarak, Bosna Hersek'teki din sorununu çözme yöntemlerini ve halkların dini kurumlarının hukuki statüsünü 1881 tarihli Konkordato'ya, Viyana ve Kutsal Makam arasında varılan anlaşmaya atıfta bulunarak incelemeye çalışmaktadır. Bu anlaşma Bosna'daki Katolik kilisesi hiyerarşisinin yeniden düzenlenmesini sağlamış, Avusturya-Macaristan ile İtalya'nın birleşmesinden sonra Roma'nın Borgo bölgesinde yer alan Vatikan arasındaki ilişkiyi resmileştirmiştir. Konkordato, Bosna Hersek'in Avusturya-

Macaristan yönetimindeki Katolik Kilisesi'nin yasal çerçevesinin belirlenmesinde önemli bir adımı temsil etmektedir. Hemen ertesi yıl Viyana, Müslümanların dini hayatıyla ilgili bir reformu uygulamaya koyarak Saraybosna şehrinde başında reisu-l-ülema bulunan bir dini kurum oluşturmuştur. Bu reformla Avusturya-Macaristan, Müslümanların dini statüsünü, dini haklarının kısmen korunmasına olanak tanıyan kurumsal önlemlerle, ancak sıkı devlet denetimiyle düzenlemeye çalışmıştır. Daha sonraki yıllarda yoğunlaşan vakıf-maarif özerkliği hareketi, bu meselenin nihai çözümünü, Müslümanlar ile Avusturya-Macaristan yetkilileri arasında belirli uzlaşmalara varılan 1909 yılına kadar uzatmıştır. Öte yandan, Ortodokslar arasında benzer bir hareket (Dini ve Eğitimsel Özerklik Hareketi) 1905'e kadar sürmüş, Avusturya-Macaristan, kilise özerkliğinin tanınması, kilise liderleri ve onların faaliyetleri üzerindeki devlet kontrolünün birleşimi yoluyla ülkedeki Ortodoks Kilisesi'nin statüsünü belirlemiştir. Çalışmamızda, Bosna Hersek ve Avusturya arşiv kaynaklarının yanı sıra, Berislav Gavranović, Đuro Kokš, Petar Vrankić, Nusret Šehić, Bože Madžar gibi tarihçilerin araştırmalardan da yararlanılmıştır. Avusturya-Macaristan'ın, yönetimini kolaylaştırmak ve dini ilişkileri istikrara kavuşturmak için, Bosna Hersek'te katı bir idari ve dini çerçeve oluşturmaya çalıştığı sonucuna varılabilir.

Anahtar kelimeler: Bosna Hersek, Boşnaklar, Sırplar, Hırvatlar, İslam, Ortodoksluk, Katoliklik, Balkanlar

PITANJA AUTONOMIJE VJERSKIH INSTITUCIJA NARODA BOSNE I HERCEGOVINE U VRIJEME AUSTROUGARSKE UPRAVE (Boşnakça)

Sažetak

Rješavanje vjerskog pitanja među bosanskohercegovačkim narodima dobilo je prominentno mjesto u političkim i administrativnim krugovima Beča, upravnog centra Austrougarske Monarhije. Ovaj proces je postao ključan nakon Berlinskog kongresa 1878. godine, kada je BiH formalno stavljena pod austrougarsku upravu, i kada je Monarhija preuzela odgovornost za stabilizaciju i integraciju ovih teritorija u svoj kompleksan administrativni okvir. S obzirom na etničku i vjersku raznolikost stanovništva, koje su činili muslimani, pravoslavci i katolici, pitanje vjerske autonomije i regulacija međuvjerskih odnosa postalo je neizbježno u održavanju mira i političke stabilnosti, što je Beč uvrstio među prioritete svoje upravne politike u zemlji. Austrougarska, slično drugim velikim silama koje su u 19. stoljeću proširivale svoje teritorije, smatrala je rješavanje vjerskog pitanja među lokalnim stanovništvom ključnim korakom u oblikovanju efikasne upravne strategije. Regulacija vjerskih odnosa bila je od suštinskog značaja za uspostavljanje stabilnog političkog poretka i kreiranje adekvatne politike upravljanja, koja bi omogućila dugoročnu integraciju osvojenih teritorija u strukture Monarhije. Ovaj rad, koristeći dostupnu arhivsku građu i literaturu, nastoji proučiti modalitete rješavanja vjerskog pitanja i pravnog statusa vjerskih institucija naroda u BiH, s osvrtom na Konkordat iz 1881. godine, sporazum postignut između Beča i Svete Stolice. Ovim je sporazumom regulisana reorganizacija crkvene hijerarhije u BiH te formalizovan odnos između Austrougarske i Vatikana, koji se, nakon talijanskog ujedinjenja, nalazio pod jurisdikcijom rimskog distrikta Borgo. Konkordat je predstavljao važan korak u definisanju pravnog okvira za katoličku crkvu u austrougarskoj upravi nad BiH. Već naredne godine, Beč sprovodi reformu koja se odnosi na vjerski život muslimana, osnivajući vjersku instituciju u Sarajevu sa reisu-l-ulemom na čelu. Ovom reformom Austrougarska je nastojala regulisati vjerski status muslimana putem institucionalnih mjera koje su omogućile djelimično očuvanje njihovih vjerskih prava, ali uz striktan državni nadzor. Pokret za vakufsko-mearifsku autonomiju, koji se intenzivirao u kasnijim godinama, produžio je konačno rješavanje ovog pitanja sve do 1909. godine, kada

su postignuti određeni kompromisi između muslimanskog stanovništva i austrougarskih vlasti. Sličan pokret kod pravoslavaca (Pokret za vjersku i prosvjetnu autonomiju) trajao je do 1905. a Austrougarska je riješila status pravoslavne crkve u BiH kroz kombinaciju priznavanja crkvene autonomije i državne kontrole nad crkvenim liderima i njihovim aktivnostima. Kada je riječ o literaturi, pored arhivski izvora iz BiH i Austrije, korištena je literatura poput radova Berislava Gavranović, Đuro Kokša, Petra Vrankića, Nusret Šehića, Bože Madžara. Može se zaključiti da je Austrougarska nastojala uspostaviti čvrste administrativne i crkvene okvire u BiH kako bi olakšala svoju vlast i stabilizovala vjerske odnose.

Ključne riječi: Bosna i Hercegovina, Bošnjaci, Srbi, Hrvati, Islam, Pravoslavlje, Katoličanstvo, Balkan

AUTONOMY ISSUES OF RELIGIOUS INSTITUTIONS OF THE PEOPLE OF BOSNIA AND HERZEGOVINA UNDER THE AUSTRIAN-HUNGARIAN ADMINISTRATION

Abstract

The resolution of the religious issue among the peoples of Bosnia and Herzegovina was given a prominent place in the political and administrative circles of Vienna, the administrative center of the Austro-Hungarian Monarchy. This process became crucial after the Congress of Berlin in 1878, when BiH was formally placed under Austro-Hungarian administration, and when the Monarchy assumed responsibility for the stabilization and integration of these territories into its complex administrative framework. Regarding to the ethnic and religious diversity of the population, which consisted of Muslims, Orthodox and Catholics, the issue of religious autonomy and the regulation of inter-religious relations became inevitable in maintaining peace and political stability, which Vienna included among the priorities of its administrative policy in the country. Austria-Hungary, similar to other Great Powers that expanded their territories in the 19th century, considered solving the religious question among the local population to be a key step in shaping an effective administrative strategy. The regulation of religious relations was essential for the establishment of a stable political order and the creation of an adequate management policy, which would enable the long-term integration of the conquered territories into the structures of the Monarchy. This paper, using the available archival materials and literature, tries to study the modalities of solving the religious issue and the legal status of the religious institutions of the people in BiH, with reference to the Concordat from 1881, the agreement reached between Vienna and the Holy See. This agreement regulated the reorganization of the church hierarchy in BiH and formalized the relationship between Austria-Hungary and the Vatican, which, after Italian unification, was under the jurisdiction of the Roman district of Borgo. The Concordat represented an important step in defining the legal framework for the Catholic Church in the Austro-Hungarian administration of BiH. The very next year, Vienna implemented a reform related to the religious life of Muslims, establishing a religious institution in Sarajevo with a reisu-l-ulema at the head. With this reform, Austria-Hungary tried to regulate the religious status of Muslims through institutional measures that enabled the partial preservation of their religious rights, but with strict state supervision. The movement for waqf-mearif autonomy, which intensified in later years, prolonged the final settlement of this issue until 1909, when certain compromises were reached between the Muslim population and the Austro-Hungarian authorities. A similar movement among the Orthodox (Movement for Religious and Educational Autonomy) lasted until 1905, and Austria-Hungary resolved the status of the Orthodox Church in BiH through a combination

of recognition of church autonomy and state control over church leaders and their activities. When it comes to literature, in addition to archival sources from BiH and Austria, different literature was used such as the works of Berislav Gavranović, Đuro Kokš, Petar Vrankić, Nusret Šehić, Bože Madžar. It can be concluded that Austria-Hungary tried to establish a solid administrative and ecclesiastical framework in BiH in order to facilitate its rule and stabilize religious relations.

Key words: Bosnia and Herzegovina, Bosniaks, Serbs, Croatians, Islam, Orthodox Christianity, Catholicism, Balkans

TÜRKİYE SELÇUKLULARI VE HAÇLILAR ARASINDA GERÇEKLEŞEN KALE MUHASARALARI

Filiz AKÇAY

Dr.Öğr.Üyesi Ordu Üniv., senolakcay@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-4292-5047.

Özet

Bu çalışma ile haçlılar tarafından muhasara edilen Türkiye Selçuklularına ait Anadolu'daki kaleler ile haçlıların kalıcı veya geçici olarak ikamet ettiği kalelerin Türkiye Selçukluları tarafından muhasaralarının ele alınması amaçlanmıştır. Bu bağlamda adı geçen kaleler dönemin kaynakları ışığında tespit edilerek olaylar ele alınmış, olayların sebep ve sonuçları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Türklerin Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'daki hızlı ilerleyişi karşısında çaresiz kalan Bizans İmparatorluğu çözümü Avrupa'daki dindaşlarından yardım istemekte bulmuştu. Bu yardım çağrısına kayıtsız kalmayan Avrupa devletleri papa öncülüğünde devrin en kalabalık ordularını toplayarak Bizans'a yardım etmek ve ilave olarak Hristiyanlar için Kutsal sayılan Kudüs'ü Müslümanların elinden kurtarmak maksatlı tarihe Haçlı Seferleri olarak geçen büyük hareketi başlatmıştır. Böylece sözde Kudüs'ü kurtarmak amacıyla başlatılan Haçlı Seferleri, görünürde dinî, gerçekte sosyal, siyasî, askeri ve ekonomik sebeplere dayalı olarak 1096 yılında başlamıştır. Bizans'ın esas olarak yaptığı profesyonel asker talebine karşılık Avrupa'da Papa'nın önderliğinde bir haçlı ruhunun oluşmasıyla yola çıkan büyük kitlelerin Anadolu'ya henüz yerleşmeye başlamış Türklere telafisi mümkün olmayan zararları olacaktır. Türk ve Müslüman âlemini derinden etkileyen haçlı seferlerinin Anadolu ayağındaki savunma ve püskürme savaşlarında o dönemde bölgedeki güçlü Türk devletlerinden olan Türkiye Selçuklularının büyük rolü olmuştur. Haçlılar Anadolu'ya ilk girdikleri esnada Türkiye Selçukluları tahtında I. Kılıç Arslan bulunmakta idi. I. Kılıç Arslan "Halkın Haçlı Seferi" olarak adlandırılan ilk haçlı kitlesi Anadolu'ya girdiği sırada doğuda fetihlerle meşguldü. Askeri deneyimden yoksun bu ilk kitlenin Selçuklu birlikleri tarafından Kibitos'ta büyük zarara uğratılması ve Kserigordon'da kolaylıkla püskürtülmesi nedeniyle I. Kılıç Arslan doğudaki faaliyetlerini sürdürmeyi tercih etmiştir. Ancak haçlılar tarafından İznik'in kuşatılması ile olayın vahametine eren I. Kılıç Arslan Selçukluların başkentini savunmak için son bir gayretle İznik önlerine gelmişse de başkentin Bizans tarafından ele geçirilmesine engel olamamıştır. Haçlıların Türklere ait Kserigordon Kalesi'ni muhasaraları ile başlayan Anadolu'da Selçuklulara ait kalelerin kuşatılması Anadolu üzerinden geçen son haçlı birliğine kadar devam etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Selçukluları, Haçlı Seferleri, Kale, Muhasara, Orta Çağ

CASTLE SIEGES BETWEEN THE SELJUKS OF TURKEY AND THE CRUSADERS

Abstract

The aim of this study is to discuss the castles in Anatolia belonging to the Seljuks of Turkey that were besieged by the crusaders and the castles where the crusaders resided permanently or temporarily. In this context, the mentioned castles were identified in the light of the sources of the period, the events were discussed, and the causes and consequences of the events were tried to be revealed.

The Byzantine Empire, which was helpless in the face of the rapid advance of the Turks in Anatolia after the Battle of Manzikert, found a solution in asking for help from its co-religionists in Europe. The European states, who did not remain indifferent to this call for help, gathered the most crowded armies of the period under the leadership of the Pope and started the great movement known in history as the crusades with the aim of helping Byzantium and additionally rescuing Jerusalem, which was considered sacred to Christians, from the hands of the Muslims. Thus, the crusades, which were supposedly initiated with the aim of rescuing Jerusalem, began in 1096 based on religious reasons in appearance but social, political, military and economic reasons in reality. In response to the demand for mercenaries made by Byzantium, the great masses that set out in Europe under the leadership of the Pope and with the formation of a crusader spirit would cause irreparable damage to the Turks who had just started to settle in Anatolia. The Seljuks of Turkey, one of the powerful Turkish states in the region at the time, played a major role in the defensive and repulsive wars in the Anatolian leg of the Crusades, which deeply affected the Turkish and Muslim world. When the crusaders first entered Anatolia, Kılıç Arslan I was on the throne of the Seljuks of Anatolia. When the first group of crusaders, known as the "People's Crusade", entered Anatolia, Kılıç Arslan I was busy with conquests in the east. Since this first group, which lacked military experience, was greatly damaged by the Seljuk troops in Kibitos and easily repelled in Xerigordon, Kılıç Arslan I preferred to continue his activities in the east. However, when the situation reached its gravest point with the siege of Nicaea by the crusaders, Kılıç Arslan I made a last effort to defend the Seljuk capital, but he could not prevent the Byzantines from taking over the capital. The siege of the Seljuk castles in Anatolia, which began with the Crusaders besieging the Turks Xerigordon Castle, continued until the last crusader force passed through Anatolia.

Key Words: Seljuks of Turkey, Crusades, Castle, Siege, Mediavel

PIETER LASTMAN'IN ESERLERİNDE İKONOGRAFİK TEMALAR[9]

Akın Tercanlı

Dr.Öğr.Üye., Kilis 7 Aralık Üni. Orcid: 0000-0002-8736-0126 akintercanli@kilis.edu.tr

Özet

Barok sanatın önde gelen isimlerinden biri olan Pieter Lastman (1583-1633), kişisel tarzıyla öne çıkan Amsterdam doğumlu ressamlardan biridir. Kardeşlerinden biri kuyumcu diğeri ise baskıcı olan Lastman, zengin ve aristokrat bir ailede dünyaya gelmiştir. İlk eğitimini

[9] Bu çalışma, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde 2021 yılında tamamlanan "Avrupa Tasvir Sanatlarında Hz. Davut İkonografisi (XVI.-XVII. Yüzyıl)" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

Amsterdam'da, Barok üslupta eser veren Gerrit Pietersz'den (1566-1612) almıştır. 1603 yılında İtalya'ya gittiği bilinen sanatçının Roma'da bulunduğuna dair kanıtlar da vardır. İtalya'da dört yıl kadar kalan ressam, burada Annibale Carracci (1560-1609) ve Michelangelo Merisi da Caravaggio (1571-1610) gibi Barok sanatın önde gelen ustalarının çalışmalarını yakından inceleme imkânı bulmuştur. 1607 yılında, hayatının sonuna kadar yaşayacağı ve aktif sanat yaşamını sürdüreceği Amsterdam'a geri dönen Lastman hem ressam hem de sanat eğiticisi olarak kariyerine burada devam etmiştir. Caravaggio ve ünlü manzara ressamı Adam Elsheimer'in (1578-1610) üslubundan etkilenen sanatçı İncil, mitolojik ve tarihi konular (özellikle Roma tarihi), tür resimleri ve manzara çalışmalarıyla çağdaşlarından ayrılmaktadır. Özel sipariş üzerine çalıştığı bilinen ressamın, tarihlenebilen belgelenmiş tek komisyonu 1619 yılına aittir. Komisyonda, Danimarka Kralı IV. Christian (1577-1648), saray ressamı Pieter Isaacsz (1569-1625) aracılığıyla, Lastman'dan Mesih'in hayatına ilişkin üç sahne çizmesini istemiştir. Tarihi konulardaki çalışmalarıyla öne çıkan ressamın bir diğer özelliği de Amsterdam'a bu türü tanıtması olmuştur. Işık ve gölgenin kontrastını başarılı bir şekilde kullanmayı bilen ressamın dramatik sahneleri dikkat çekicidir. Kendinden önce sadece baskı türünde çalışılmış konuları (David ve Uriah gibi) Barok üslup özellikleri içerisinde yeniden ele alarak tuvaline konu edinmiş olması da sanatçıyı çağdaşlarından ayıran özellikler arasındadır. *Hadım'ın Vaftizi* (1608), *Manzara* (1608-1610), *İsa'nın Dirilişi* (1611), *Yunus ve Balina* (1621) ve *Lazarus'un Yükselmesi* (1627) sanatçının gününüze ulaşan eserlerinden birkaçıdır. Bu çalışmada, sanatçının Hristiyan ikonografisini temel alarak tamamladığı bazı eserler üzerine odaklanılmıştır. Çalışmanın temel amacı, sanatçının Hristiyan ikonografisini temel alarak tamamladığı eserlerinde kullandığı üslup özelliklerini Batı resim sanatı açısından irdelemektir.

Anahtar Kelimeler: İkonografi, Barok, Pieter Lastman

ICONOGRAPHIC THEMES IN PIETER LASTMAN'S WORKS*

Abstract

Pieter Lastman (1583-1633), one of the leading figures of Baroque art, is one of the Amsterdam-born painters who stands out with his personal style. Lastman, whose brothers are a jewellery and a printer, was born into a wealthy and aristocratic family. He received his first education in Amsterdam from Gerrit Pietersz (1566-1612), who produced works in the Baroque style. There is also evidence that the artist, who is known to have gone to Italy in 1603, was in Rome. The painter, who stayed in Italy for about four years, had the opportunity to closely examine the works of leading masters of Baroque art such as Annibale Carracci (1560-1609) and Michelangelo Merisi da Caravaggio (1571-1610). In 1607, Lastman returned to Amsterdam, where he would live until the end of his life and continue his active artistic career and continued his career as both a painter and an art educator. Influenced by the style of Caravaggio and the famous landscape painter Adam Elsheimer (1578-1610), the artist distinguished himself from his contemporaries with his works on biblical, mythological and historical subjects (especially Roman history), genre paintings and landscapes. The only documented commission of the painter, who is known to have worked on special orders, dates back to 1619. In the commission, King Christian IV of Denmark (1577-1648) asked Lastman to paint three scenes from the life of Christ through his court painter Pieter Isaacsz (1569-1625). Another characteristic of the painter, who stands out with his works on historical subjects, was that he introduced this genre to Amsterdam. The dramatic scenes of the painter, who knows how to use the contrast of light and shadow successfully, are remarkable. Another characteristic that distinguishes the artist from his contemporaries is that he revisited subjects that had previously been studied only

in printmaking (such as David and Uriah) within the Baroque style and used them as subjects on his canvases. *The Baptism of the Eunuch* (1608), *Landscape* (1608-1610), *The Resurrection of Jesus* (1611), *Jonah and the Whale* (1621) and *The Raising of Lazarus* (1627) are some of the artist's works that have survived to this day. This study focuses on some of the artist's works based on Christian iconography. The main purpose of the study is to examine the stylistic features used by the artist in his works based on Christian iconography in terms of Western painting.

Keywords: Iconography, Baroque, Pieter Lastman

19. YY OSMANLI ARŞİV BELGELERİNE GÖRE KALOS KALFA

Musa ALPBOĞA

Dr. Öğrencisi, Dokuz Eylül Üni., alpbogamusa@gmail.com, ID: 0000-0003-0564-1491

Şenay ÖZGÜR YILDIZ

Prof. Dr., Dokuz Eylül Üni , senay.ozgur@deu.edu.tr, ID: 0000-0001-9771-0516

Özet

Kalos/Kalus Kalfa, 19. Yüzyılda Osmanlı mimarisinin Batı etkisiyle yeniden şekillendiği dönemde yaşamış, mimari ve inşaat alanlarında önemli hizmetler sunmuş gayr-i müslim kalfalardan biridir. Osmanlı İmparatorluğu'nun farklı kültürleri bir arada barındıran yapısı, mimarlık alanında da kendini göstermiş, Rum, Ermeni ve Yahudi kalfalar birçok sivil, askeri ve dini mimarinin inşa ve tamirinde rol almışlardır. Araştırma ve incelemelerimizde Kalos/Kalus Kalfa hakkındaki mevcut bilgilerin yetersiz olduğu ve bu konuda müstakil bir araştırmanın yapılmadığı tespit edilmiştir. T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı'na ait online arşiv sisteminde yapmış olduğumuz belge taramalarında 19. yüzyıla ait arşiv belgelerinin arasında Kalos/Kalus Kalfa ile ilgili 15 Aralık 1852 ile 21 Aralık 1874 tarihleri arasına kayıtlı 35 adet vesika tespit edilmiştir. Vesikalar, çeşitli nedenlerden dolayı zarar gören cami, dükkan, iskele, karakolhane, kışla, mektep, menzilhane, yangın kulesi gibi mimari eserlerin, duvar ve kaldırım gibi yerlerin inşa ve tamirleri ile Kalos Kalfa'nın alacak-verecekleri hakkında detaylı bilgiler içermektedir. Arşiv belgelerinde Kalos/Kalus Kalfa olarak geçen ismin Gümüşgerdanoğlu Kalos/Kalus Kalfa olduğu tespit edilmiştir. Doğum ve ölüm yeri ile tarihleri hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Belgelerden Ebniye Kalfası ve müteahhit olduğu da tespit edilen Kalos/Kalus Kalfa'nın 22 Ekim 1860 ile 13 Eylül 1864 tarihleri arasına ait alacak-verecek ile ilgili belgelerden hareketle özel mimarlık bürosu sahibi olması da kuvvetle muhtemeldir. Kalos/Kalus Kalfa'nın dönemin çok kültürlü toplumsal yapısı içerisinde farklı yapıların inşa ve tamir projelerinde iş yaparak Osmanlı mimarisine önemli katkılar sunduğu tespit edilmiştir. Söz konusu tamir ve inşa projeleri; İstanbul Üsküdar'daki Mihrimah Sultan Camii tamiri, Beşiktaş'ta bulunan Büyük Karakolhane'nin inşası, Kasımpaşa'da Sahaf Muhyiddin Mahallesi'nde bulunan cami ve mektebin tamiri, Hacı Kasım Günani Camii ve minaresinin tamiri, Haseki civarında bulunan Yavuz Mehmet Ağa Camii keşfi, Beyoğlu Kışla-i Hümayun'u tamiri, Galata Yangın Kulesi tamiri, Topkapı'da bulunan Ahmet Paşa Camii tamiri, Aksaray'da bulunan Cerrah Mehmet Paşa Camii keşfi, Çengelköy'de bulunan Kerime Hatun Camii keşfi, Davut Paşa dışında bulunan iskele ihalesi, Hacı Reşid Ağa'nın duvarının inşası, Tavukpazarı'nda bulunan Abraham berberin dükkanının tamiri ve Hasköy Arabacılar'da bulunan Ali Ağa'nın menzilinin inşasıdır. Söz konusu tamir ve inşa projeleri Kalos/Kalus Kalfa'nın 19.yy

ortalarında etkin bir isim olarak öne çıktığını ve Ebniye Kalfası ve müteahhit olarak devletin resmi tamir ve inşa işlerinden ihaleler aldığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: 19 yy, Osmanlı Arşiv Belgeleri, İnşa, Kalos/Kalus Kalfa, Müteahhit, Tamir.

KALOS KALFA ACCORDİNG TO 19TH CENTURY OTTOMAN ARCHİVE DOCUMENTS

Abstract

Kalos/Kalus Kalfa was one of the non-Muslim headworkers who provided significant services in the fields of architecture and construction during the 19th century, a period when Ottoman architecture was reshaped under Western influence. The multicultural structure of the Ottoman Empire was also reflected in the field of architecture, with Greek, Armenian, and Jewish master builders playing roles in the construction and repair of many civilian, military, and religious structures. Our research and examinations reveal that the existing information about Kalos/Kalus Kalfa was insufficient and that no dedicated study has been conducted on this subject. During our document searches in the online archive system of the Turkish Republic Presidential State Archives, we identified 35 documents dated between December 15, 1852, and December 21, 1874, related to Kalos/Kalus Kalfa. The documents contain detailed information about the construction and repairs of architectural structures such as mosques, shops, wharfs, police stations, barracks, schools, post offices (menzilhane), and fire towers, as well as walls and pavements that were damaged due to various reasons, as well as the financial dealings of Kalos Kalfa. It has been determined from the archival documents that the name recorded as Kalos/Kalus Kalfa refers to Gümüşgerdanoğlu Kalos/Kalus Kalfa. No information has been reached about the place and dates of his birth and death. It has also been determined from the documents that Kalos/Kalus Kalfa was a master builder and contractor. Based on financial documents dated between October 22, 1860, and September 13, 1864, it is highly likely that he owned a private architectural office. It was found that Kalos/Kalus Kalfa made significant contributions to Ottoman architecture by undertaking various construction and repair projects within the multicultural social structure of the period. These construction and repair projects include the repair of Mihrimah Sultan Mosque in Üsküdar, the construction of Büyük Karakolhane in Beşiktaş, the repair of the mosque and school in Sahaf Muhyiddin neighborhood in Kasımpaşa, the repair of Hacı Kasım Günani Mosque and its minaret, the inspection of Yavuz Mehmet Ağa Mosque in Haseki, the repair of Kışla-i Hümayun in Beyoğlu, the repair of Galata Fire Tower, the repair of Ahmet Paşa Mosque in Topkapı, the inspection of Cerrah Mehmet Paşa Mosque in Aksaray, the inspection of Kerime Hatun Mosque in Çengelköy, the tender for the wharf outside Davut Paşa, the construction of Hacı Reşid Ağa's wall, the repair of Abraham's barber shop in Tavukpazarı, and the construction of Ali Ağa’s post office (menzilhane) in Hasköy Arabacılar. These mentioned repair and construction projects reveals that Kalos/Kalus Kalfa emerged as a prominent figure in the mid-19th century and, as a headworkers and contractor, received official tenders for construction and repair work from the state.

Keywords :19th century, Ottoman Archive Documents, Construction, Kalos/Kalus Kalfa, Contractor, Repair.

YEŞİL YÖNETİM VE KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK ÜZERİNE

YAPILMIŞ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ (WOS:1997-2024)

Fetullah Battal

Dr.Öğr.Üyesi, Bayburt Üniv. fbattal@bayburt.edu.tr, ORCİD: 0000-0002-2895-0193

Şeymanur Yılmaz

YL Öğrenci, Bayburt Üniv., seymanur69@outlook.com, ORCİD:0009-0006-9597-524X

Özet

Gerçekleştirilen çalışma 1997-2024 yılları arasında Web of Science'da yayınlanmış olan çalışmaları içermektedir. Çalışmanın temel hedefi yeşil yönetim ve kurumsal sosyal sorumluluk (KSS) anahtar kavramlarıyla ilgili gerçekleştirilmiş olan araştırmaların kapsamını ve etkisini ortaya koymaktır. Web of Science veri tabanından belirtilen sürece dair toplam 1094 çalışma elde edilmiştir. 1094 çalışma, araştırmanın örneklemini ve evrenini sunmaktadır. Çalışmalar R stüdyo aracılığıyla bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Analiz, 277 kaynağı ve 1094 çalışmayı inceleyerek, bu alanların akademik dünyada büyük bir öneme sahip olduğunu ve geniş bir araştırmacı kitlesi tarafından aktif olarak ele alındığını göstermiştir. İncelenen çalışmaların büyük bir kısmının çoklu yazar iş birliğiyle gerçekleştirildiği, toplamda 2757 yazarın bu konularda aktif olduğu ve kullanılan 3152 anahtar kelimenin alanın derinliğini yansıttığı belirlenmiştir. Uluslararası iş birliği oranının %36,01 olması, kurumsal sosyal sorumluluk ve yeşil yönetimin küresel bir öneme sahip olduğunu göstermektedir. Çalışma başına düşen atıf sayısının 64,82 olması, yayınların akademik etkileşiminin yüksek olduğunu işaret etmektedir. Zamanla değişen atıf eğilimleri, yeşil yönetim ve KSS konularının akademik ilgideki dalgalanmalarını göstermektedir. En popüler yazarlar ve dergiler üzerinde yapılan analizler, bu konularda öne çıkan isimlerin ve dergilerin belirlenmesini sağlamıştır. Ayrıca, ABD ve Çin'in bu alanda merkezi bir rol oynadığı, araştırmaların küresel çapta önemli bir paya sahip olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak çalışmada görüldüğü üzere kurumsal sosyal sorumluluk ve yeşil yönetim kavramları ülkemizde çok çalışılmamıştır. Bu yönüyle çalışma gelecekteki potansiyel araştırmacılara rehberlik edecektir. İlerde yeşil yönetim ve kurumsal sosyal sorumluluk kavramları için sadece WOS'ta yapılan yayınlar değil aynı zamanda SCOPUS ve PUBMET indeksleri incelenerek karşılaştırma yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Yeşil Yönetim, Bibliyometrik Analiz

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF STUDIES ON GREEN MANAGEMENT AND CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY (WOS: 1997-2024)

Abstract

The study includes studies published in the Web of Science between 1997 and 2024. The main objective of the study is to reveal the scope and impact of the research carried out on the key concepts of green governance and corporate social responsibility (CSR). A total of 1094 studies on the specified process were obtained from the Web of Science database. The 1094 studies present the sample and population of the research. The studies were subjected to bibliometric analysis through R studio. The analysis examined 277 sources and 1094 studies, showing that these areas are of great importance in the academic world and are actively addressed by a wide audience of researchers. It has been determined that most of the studies examined were carried out in cooperation with multiple authors, a total of 2757 authors were active in these subjects and 3152 keywords used reflected the depth of the field.

The fact that the international cooperation rate is 36.01% shows that corporate social responsibility and green governance have a global importance. The fact that the number of citations per study is 64.82 indicates that the academic interaction of the publications is high. Time-varying citation trends illustrate fluctuations in academic interest in green management and CSR topics. Analyses of the most popular authors and journals have led to the identification of prominent names and journals on these topics. In addition, it has been determined that the USA and China play a central role in this field, and research has a significant share on a global scale. As a result, as seen in the study, the concepts of corporate social responsibility and green management have not been studied much in our country. In this respect, the study will guide potential future researchers. In the future, for the concepts of green governance and corporate social responsibility, comparisons can be made not only by examining the publications made in WOS, but also by examining the SCOPUS and PUBMET indexes.

Keywords: Corporate Social Responsibility, Green Governance, Bibliometric Analysis

ÇOCUK GELİŞİMCİ GÖZÜNDEN ÇEVRE EĞİTİMİ KAPSAMINDA HAYVAN SEVGİSİNİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Havva Nur Çelik

Öğrenci., Ank. Yıldırım Beyazıt Ü, havvanurdubus@gmail.com 0000-0002-8728-360X

Burçin Aysu

Doç.Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniv.,: baysu@aybu.edu.tr 0000-0003-3881-191X

Özet

Günümüzde insan yaşamını çevreleyen fiziksel, biyolojik veya kültürel her türlü etmen olarak karşılık bulan çevre kelimesi, çocuk açısından çok önemlidir. Özellikle fiziksel çevrenin önemi, öncelikle bir yaşam alanı olmasından gelmektedir. Çevresini tanıması ve buradaki yaşama yollarını ve ilkelerini öğrenmesi, gelişim süreci içinde her çocuğun başarması gereken hayat ödevlerindendir. Modern kent hayatının ve yapılaşmasının içinde canlı tabiatın üzeri neredeyse örtülmüştür. Bir bütün olarak parçası olunan canlı tabiatı hissetmek, çocukların hayata dair bilgilerini genişletmekte ve sağlamlaştırmaktadır. Bitkilerle ve hayvanlarla aynı hayatın paylaşıldığının farkına varılmalı, erken yaşlarda çocuklara diğer canlıların hayat için vazgeçilmez önemini anlatmalıdır. Bu kapsamda çevre eğitimi konusu içinde özellikle hayvan sevgisi çocukların duygusal ve sosyal gelişiminde önemli rol oynamaktadır. İnsanların hayvan davranışına olan ilgisi bilim tarihinde sağlık, eğitim, felsefe, sosyoloji, psikoloji, biyoloji ve hukuk gibi birçok alanın konusu olmuş ve birçok bilim insanının ilgisini çekerek onları insan-hayvan etkileşimi üzerinde düşündürmeye sevk etmiştir. Hayvanlarla birlikte yaşamak, kişileri iyi hissettirmektedir. Doğru ilişki kurulduğu takdirde, empati yeteneğinden ahlaki değerlerin gelişimine kadar pek çok olumlu sonuçlar görülebilmektedir. Hayvanı beslemek, onu sevmek, onun iyiliğini düşünmek çocuğun sadece hayvanlara olan olumlu duygularını beslemekle kalmamakta, başkalarının varlığının da kendisininki kadar değerli olduğunu hatırlatmaktadır. Tüm bunların yanı sıra küçük yaşlarda hayvanlarla bağ kuran çocukların yaratıcılıkları, bağlanma duygusu ve arkadaş ilişkileri, çevrelerindeki insanlara ve diğer canlılara karşı duyarlılıkları daha yüksek seviyede olmaktadır. Gelişim dönemlerinin en kritik aşamalarından biri olan çocukluk ve ergenlik dönemlerinde hayvanlar ile büyüyen çocuklar, daha dışa dönük,

çevresine karşı merhametli ve destekleyici olmaktadır. Bu çocukların duygusal zekaları daha yüksek, ruhsal dayanıklılıklarıda daha güçlü olma eğilimindedir. Bu düşüncelerden yola çıkarak bu çalışmanın amacı çocuk gelişimci gözünden çevre eğitimi kapsamında hayvan sevgisinin çocuklar üzerindeki etkisini ele almaktır.

Anahtar Sözcükler: çevre, çocuk, hayvan sevgisi, çocuk gelişimi

THE EFFECT OF ANIMAL LOVE ON CHILDREN WITHIN THE SCOPE OF ENVIRONMENTAL EDUCATION FROM THE PERSPECTIVE OF A CHILD DEVELOPMENT SPECIALIST

Abstract

The word environment, which means all kinds of physical, biological and cultural factors, is very important for children. The physical environment is important primarily because it is a living space. The child's recognition of his/her environment and learning the ways and principles of living there are among the life tasks that every child must accomplish during the development process. Feeling the living nature expands and strengthens children's knowledge about life. It should be realized that the same life is shared with plants and animals, and families should explain to children the importance of other living things at an early age. In this context, especially love of animals plays an important role in the emotional and social development of children in environmental education. Living with animals makes people feel good. If the right relationship is established, many positive results can be seen, from empathy to the development of moral values. In addition to all this, children who bond with animals at a young age have higher levels of creativity, sense of attachment, friendships, and sensitivity to people and other living things around them. Children who grow up with animals during childhood and adolescence are more outgoing, compassionate and supportive towards their environment. Based on these thoughts, the aim of this study is to address the effect of animal love on children within the scope of environmental education from the perspective of a child development specialist.

Key Words: environment, child, love of animals, child development.

SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM KAPSAMINDA GÜNEŞ ENERJİSİ KULLANMA İSTEKLİLİĞİNİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ[10]

Enes Çıtak

Yüksek Lisans Öğr. enescitaks@gmail.com, 0009-0007-5023-1324

Emre Çolakoğlu

Dr. Öğr. Üyesi Kilis 7 Aralık Üniv., emre.colakoglu@kilis.edu.tr, 0000-0002-0075-4684

Özet

Küresel ısınma, iklim değişikliği, ekosistemin geri dönüşü olmayan biçimde bozulması, adaletsiz gelir dağılımı, yoksulluk, hızlı nüfus artışı ve insan hakkı ihlalleri gibi olumsuz faktörlerin toplumsal ve ekonomik kalkınmayı etkilemesi, sürdürülebilirliği küresel boyutta önemli bir kavram haline getirmiştir. Bunun bir yansıması olarak 2015 yılında Birleşmiş

[10] Bu çalışma Enes Çıtak'ın Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde Dr. Öğr. Üyesi Emre Çolakoğlu danışmanlığındaki yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Milletler, 2030 yılına kadar sürdürülebilir kalkınmayı sağlayacak 17 küresel hedef belirlemiştir. Bu hedeflere ulaşılması sadece hükümetlerin, kurumların ve işletmelerin çabalarına değil, aynı zamanda hedeflerin benimsenmesinde tüketici olarak bireylerin azami katılımına da bağlıdır. Bu nedenle "erişilebilir ve temiz enerji" (hedef 7) ve "sorumlu tüketim ve üretim" (hedef 12) hedefleri, sürdürülebilir tüketimle ilgili önemli araştırma alanları olarak ortaya çıkmaktadır. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, sürdürülebilir tüketim bağlamında tüketicilerin güneş enerjisi kullanım istekliliklerini, demografik özellikleri açısından incelemektir. Bu kapsamda Türkiye'deki 18 yaşından büyük 305 katılımcı ile çevrim içi anket yapılarak veri toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada tüketicilerin güneş enerjisi kullanma isteklilikleri dört maddeli bir ölçekle ölçülmüştür. Yapılan faktör analizi sonucunda, orijinaline uygun olarak tek boyutlu bir yapı elde edilmiştir. İfadelerin faktör yükleri, açıklanan varyans ve Cronbach Alfa değeri gerekli kriterleri sağlamıştır. İfadelerin basıklık ve çarpıklık değerleri +2 ile - 2 arasında olduğundan verilerin normal dağıldığı ve bu nedenle parametrik testlerin yapılabileceğine karar verilmiştir. Eğitim, yaş ve gelir durumu değişkenleri, ikiden çok kategoriye sahip değişkenler olduğundan tek yönlü varyans analizi (ANOVA); cinsiyet değişkeni ise iki kategoriden oluşan bir değişken olduğundan bağımsız örneklem t testi analizleri kullanılarak oransal bir değişken olan güneş enerjisi kullanım istekliliğinin, bu demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Analizler sonucunda, güneş enerjisi kullanma istekliliğinin cinsiyet ve eğitim durumu açısından farklılık gösterdiği; yaş ve gelir durumu açısından ise farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Katılımcıların genel olarak güneş enerjisi kullanma isteklilikleri yüksek olmakla birlikte, kadınların erkeklere göre daha yüksek olduğu; lise, lisans ve lisansüstü mezunlarının ilköğretim mezunlarına göre daha yüksek olduğu araştırmanın temel bulgularıdır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Tüketim, Güneş Enerjisi, Sürdürülebilir Kalkınma

STUDY OF THE WILLINGNESS TO USE SOLAR ENERGY IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE CONSUMPTION IN TERMS OF DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS

Abstract

The impact of negative factors such as global warming, climate change, irreversible degradation of ecosystems, inequitable income distribution, poverty, rapid population growth and human rights violations on social and economic development has made sustainability a globally important concept. As a reflection of this, in 2015 the United Nations set 17 global goals to ensure sustainable development by the year 2030. Achieving these goals depends not only on the efforts of governments, institutions and businesses, but also on the maximum involvement of individuals as consumers in the adoption of the goals. The goals of "accessible and clean energy" (Goal 7) and "responsible consumption and production" (Goal 12) therefore emerge as important areas for research on sustainable consumption. Therefore, the aim of this study is to examine the willingness of consumers to use solar energy in the context of sustainable consumption in terms of their demographic characteristics. In this context, data was collected through an online survey of 305 participants over the age of 18 in Turkey. The collected data were analyzed using the SPSS program. In the study, the willingness of consumers to use solar energy was measured using a four-item scale. As a result of the factor analysis, a unidimensional structure was obtained in accordance with the original. Factor loadings, explained variance, and Cronbach's Alpha values of the statements met the required criteria. Since the kurtosis and skewness values of the statements were between +2 and -2, it was decided that the data were normally distributed

and therefore parametric tests could be performed. Since education, age, and income status are variables with more than two categories, one-way analysis of variance (ANOVA) was used; since gender is a variable with two categories, independent samples t-test analyses were used to determine whether willingness to use solar energy, which is a proportional variable, differs according to these demographic variables. As a result of the analyses, it was found that the willingness to use solar energy differs by gender and educational status, but not by age and income status. Although the willingness of the participants to use solar energy is high in general, the main findings of the research are that women are higher than men; high school, undergraduate and graduate graduates are higher than primary school graduates.

Keywords: Sustainable Consumption, Solar Energy, Sustainable Development

DIŞ GÖÇÜN KENT EKONOMİSİNE ETKİSİ: MANİSA ÖRNEĞİ[11]

Mustafa GÜLHAN

YL Öğrenci, Sivas Cumhuriyet Ü. mustafagulhan@outlook.com, 0009-0002-0808-7473

Özet

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu ilk yıllardan itibaren çeşitli şekillerde Balkanlardan göç almıştır. Makedonya, Balkanlardan gelen göçe kaynaklık eden ülkelerden biri olurken; Manisa da Türkiye'nin batı kesimini tercih eden göçmenlerin bir yerleşkesi haline gelmiştir. Manisa'ya yönelen bu göç hareketi beraberinde sosyokültürel ve ekonomik yapıyı etkileyen çok boyutlu dönüşüm meydana getirmiştir. Bu anlamda mevcut çalışma, Manisa özelinde göç ve ekonomi kesişimini ele almaktadır. Çalışmanın amacı, 1952-1967 yılları arasında Makedonya'dan gerçekleştirilen kitlesel göçün Manisa ekonomisi üzerindeki etkilerini göçmenlerin görüşlerine başvurarak ortaya çıkarmaktır.

Çalışma kapsamında nitel araştırma yöntemlerine başvurulmuş, araştırmanın deseni vaka çalışması olarak belirlenmiş ve veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış form üzerinden derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini Manisa'nın Şehzadeler ve Yunus Emre ilçeleri oluştururken; çalışma grubunu amaçlı örnekleme çerçevesinde ulaşılan 30 göçmen (22 erkek, 8 kadın) oluşturmaktadır. 1-30 Eylül 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilen saha çalışması kapsamında elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve Manisa'ya göç ve yerleşme süreci, göç öncesi ve sonrası iş kolları ve göçmenlerin Manisa ekonomisine etkisi olmak üzere üç kategoriden oluşan tematik çerçeve ekseninde sunulmuştur.

Araştırma bulguları, göç ve yerleşme süreçleri ile ilgili görüşülenlerin ağırlıklı olarak Makedonya'nın Mavrovo, Rostuşa ve Debre belediyeleri içinde yer Alan Jirovnisa, Boletin, Rostuşa, Trebişte, Velebrdo, Yançe köylerinden göç ettiğini göstermektedir. Göç etme sebepleri arasında bölgedeki aşırı milliyetçi yapı, Müslümanlara karşı izlenen politikalar, dil baskısı ve ekonomik nedenler öne çıkmıştır. Manisa'yı tercih etmelerinde ise önceki dönemlerde kente göç etmiş olan tanıdıklarının referansları ile kentteki inşaat potansiyeli etkili olmuştur.

Araştırma bulguları göç öncesi ve sonrası iş kolları ile ilgili görüşülenlerin Makedonya'da tarım, ormancılık, hayvancılık ile uğraştığını, ağırlıklı olarak da inşaat sektöründe faaliyet

[11] Bu bildiri, araştırmacının aynı başlıklı yayımlanmamış yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

gösterdiğini ortaya koymaktadır. Manisa'ya yerleştiklerinde de ilk kuşak inşaat alanında yoğunlaşmıştır. Her ne kadar ilk yıllarda günlük yevmiyeli olarak çalışmanın ekonomik zorluğunu yaşadılarsa da inşaat konusunda ustalıklarından dolayı işsiz kalmamışlardır. Diğer kuşaklarınsa meslekleri zamanla farklılaşmıştır. Sonraki kuşaklar, baba mesleği olarak tanımlanan inşaat sektöründen uzaklaşarak almış oldukları eğitim çerçevesinde meslek sahibi olmaya çalışmaktadır.

Araştırma bulguları göçmenlerin kent ekonomisine etkisinin özellikle inşaat sektöründe olduğunu göstermektedir. Görüşülenler, Manisa'daki inşaat sektöründe göç sonrası dönemde büyük değişimler yaşandığını belirtmiştir. Göç öncesi dönemde evler ilkel düzeyde iken (örneğin kerpiçten yapılması ve baca sisteminin olmaması) ilk kuşağın ustalığı ve yenilikçi bilgileri sayesinde göç sonrası dönemde modern yapılar (örneğin apartmanlar) inşa edilmiştir. Bu yapılara talep artmış; talep artışı arzı etkilemiş ve kentte inşaat malzemesi tedarik eden firmalar çoğalarak çevre illerden edinen mal tedarik zinciri kırılmıştır. Böylece Manisa ekonomisi canlanmıştır. Bugün müteahhitlikle uğraşanların yanı sıra organize sanayi bölgesinde fabrika sahibi olan, tarımla uğraşan, kuyumcu, pastane, lokanta, kahvehane işleten, terzilik yapan ve telekomünikasyonla uğraşan göçmenler mevcuttur.

Özetle Makedonya'dan göç edenler günümüzde inşaat başta olmak üzere birçok sektörde işveren ve çalışan olarak ekonomik çarkın bir dişlisi konumuna gelmiştir. Başka bir deyişle, dış göç Manisa ekonomisine olumlu katkı sağlamıştır.

Anahtar kelimeler: dış göç, ekonomi, Makedonya, Manisa

THE IMPACT OF IMMIGRATION ON THE CITY ECONOMY: A CASE OF MANİSA

Abstract

This study aims to address the impact of the mass migration from Macedonia between 1952 and 1967 on the economy of Manisa, through the views of migrants. Qualitative research methods, including in-depth interviews, were utilized as the primary data collection tool. The study group comprised 30 migrants (22 men, and 8 women) selected through purposive sampling. The data collected from September 1-30, 2024 underwent content analysis.

The study has revealed that migrants, largely involved in the construction sector before migration, continued to concentrate on this field upon settling in Manisa. It highlights an increased demand for modern buildings, which subsequently affected the supply chain of construction materials from neighboring provinces. Migrants have not only been involved in contracting but have also become significant contributors to various sectors of the local economy. Today, they have own factories in the organized industrial zone, engage in agriculture, run jewelry stores, bakeries, restaurants, coffee houses, tailoring and telecommunications. Overall, migration has had a positive impact on Manisa's economy.

Key words: immigration, economy, Macedonia, Manisa

AÇIK MUTFAK KONSEPTLİ YİYECEK-İÇECEK İŞLETMELERİNDE ÇALIŞAN MUTFAK PERSONELİNİN ÇALIŞMA MOTİVASYONU ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Yılmaz SEÇİM

Doç.Dr. Necmettin Erbakan Üniv., ysecim@erbakan.edu.tr, Orc-ID: 0000000291127650

Orhan MUTU

Necmettin Erbakan Üniv, orhan.mutu@rumeli.edu.tr, Orc-ID: 0000000151812533

Özet

Mutfak, geçmişten bugüne toplumların kültürlerini etkileyen önemli bir unsurdur. Günümüzde mutfağın farklı konseptleri evlerde ve işletmelerde kullanılmaktadır. Açık mutfak konsepti bunlar arasındadır. Yiyecek ve içecek işletmelerinde misafire açık bir şekilde üretimin yapıldığı açık mutfak konsepti kendi içinde avantaj ve dezavantajlar barındırmaktadır. Misafirin şeffaf bir şekilde yapılan yemekleri izleme şansının olması ve görünür olmasının hijyen kurallarının uygulanmasına olumlu yönde etki etmesi avantajlı yönleri olarak görülmektedir. Bunların yanı sıra ortamda pişirmeden dolayı oluşabilecek havaya saçılan partiküller ve sürekli göz önünde olmanın mutfak personeli üzerindeki yarattığı baskı açık mutfak konseptinin dezavantajları arasında sayılabilmektedir. Bu çalışmada açık mutfak konseptinin mutfak çalışanları üzerindeki etkilerinin tespit edilip olumsuz yönlerin giderilebilmesi için öneriler geliştirmek amaçlanmaktadır. Açık mutfakta çalışan şef ve aşçılarla yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde açık mutfak konseptinde çalışmanın çalışma motivasyonunu hem olumlu hem de olumsuz anlamda etkilediği tespit edilmiştir. Sosyal çalışma ortamı sağlaması, ön planda olmanın misafirlerle birebir etkileşim kurmaya olanak sağlaması ve stres yönetimi becerisinin gelişmesine katkıda bulunması açık mutfakta çalışmanın olumlu yönleri olarak bulgulanmıştır. Diğer yandan göz önünde olmanın verdiği baskı hissi, psikolojik yorgunluk ve hata yapma payının az olmasından dolayı stresin yüksek olması açık mutfakta çalışmanın olumsuz yönleri olarak ifade edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Açık mutfak konsepti, Mutfak tasarımı, Gastronomi.

A QUALITATIVE RESEARCH ON WORK MOTIVATION OF KITCHEN STAFF WORKING IN OPEN KITCHEN CONCEPT FOOD-BEVERAGE FACILITIES

Abstract

Kitchen is an important element that affects the cultures of societies from past to present. Today, different concepts of the kitchen are used in homes and businesses. Open kitchen concept is among them. The open kitchen concept, in which production is made openly to the guest in food and beverage establishments, has its own advantages and disadvantages. The fact that the guest has the chance to watch the dishes made transparently and that being visible has a positive effect on the application of hygiene rules are seen as advantageous aspects. In addition to these, the particles scattered into the air that may occur due to cooking in the environment and the pressure on the kitchen staff caused by being constantly in sight can be counted among the disadvantages of the open kitchen concept. In this study, it is aimed to determine the effects of the open kitchen concept on kitchen staff and to develop suggestions to eliminate the negative aspects. Interviews were conducted with chefs and cooks working in open kitchens using semi-structured interview technique. As a result of the findings, it was determined that working in the open kitchen concept affects work motivation both positively and negatively. Providing a social working environment, being in the foreground, enabling one-to-one interaction with guests and contributing to the development of stress management skills were found to be positive aspects of working in an open kitchen. On the other hand, the feeling of pressure caused by being in the public eye, psychological fatigue and high stress due to the low margin of error were expressed as negative aspects of

working in the open kitchen.

Keywords: Open kitchen concept, Kitchen design, Gastronomy**.**

BÜTÇE ŞEFFAFLIĞI VE KALKINMA: GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Nazlı KEYİFLİ ŞENTÜRK

Doç.Dr. İzmir Katip Çelebi Üniv., nazli.keyifli@ikc.edu.tr, 0000- 0002-0589-8089

Özet

Genel olarak kalkınma kavramı ekonomik bir bakış açısı ile ele alınarak ekonomik çıktıda ortaya çıkan artış olarak yorumlanmaktadır. Kavram genel itibariyle de kişi başına düşen GSYİH ile işlevseleştirilmektedir. Ancak, 1950'li ve 1960'lı yıllarda gelişmişlik düzeyi düşük ülkelerin Birleşmiş Milletlerin belirlemiş olduğu büyüme hedeflerini yakalayabilmelerine rağmen vatandaşlarının ekonomik refahının değişmediği deneyimlenmiştir. Dolayısıyla, ülkelerin vatandaşların ekonomik refahını iyileştirememesinin nedeni olarak çok sayıda vatandaşın büyüme sürecine katılmak için yeterli beceri ve deneyime sahip olamaması yani ülkenin beşeri sermaye birikimin düşük olmasına dayandığı görülmüştür. Böylelikle, kalkınma olgusunun sadece ekonomik büyümeye dayalı olamayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Kalkınmanın insani gelişme şemsiyesi altında eğitim, sağlık, barınma, gıda, giyim gibi temel insan ihtiyaçlarının güçlendirilmesi, gruplar arasında eşit dağılımı ve sürdürülebilirliği temin edebilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, insani gelişmenin temel amacı bireylere daha iyi bir yaşam için elverişli bir ortam oluşturabilmesidir. Bunun yanı sıra insani gelişmenin iyileştirilmesi kamu politikası sonuçlarının değerlendirilmesinde temel ilgi odağıdır. Bu çalışmada kamu politikasının belirli bir alanı olan bütçe şeffaflığına odaklanılmıştır.

Bütçeler, hükümetlerin politika hedeflerine ulaşmak için kamu kaynaklarının nasıl kullanıldığını/kullanılacağını gösteren finansal raporlardır. Dolayısıyla, bütçe şeffaflığı da politika niyetlerinin işlevselleştirilmesinin açık bir beyanı olarak görülmektedir. Bütçe şeffaflığı bütçenin hazırlanması, onaylanması, uygulanması ve denetlenmesi süreçlerine ilişkin bilgilerin güvenilir, zamanında ve anlaşılır şekilde kamuoyuna açıklanmasını ifade etmektedir. Bütçe süreçlerine ilişkin bilgilerin açıklanması vatandaşların hükümetin karar alma süreçlerini ve sonuçlarını gözlemleyebilmesine olanak tanır. Bütçelemeye katılım süreci kamu kaynaklarının hükümet tarafından vatandaşların belirli önceliklerine göre tahsis edilmesi açısından önem taşımaktadır. Şüphesiz, insani gelişimi iyileştiren öncelikler arasında yer alan eğitimli olmak, uzun ve sağlıklı bir yaşam sürdürmek, makul yaşam şartlarına ulaşmak için bireylerin kamu kaynaklarına sağlıklı ve etkin bir ölçüde erişmesi oldukça önemlidir. Şeffaflığın hesap verilebilirliği arttırarak daha iyi bir yönetişim kalitesiyle bireylerin yaşam kalitelerini arttırdığı varsayılmaktadır. Nitekim bütçe süreçlerinin şeffaf olması insani gelişim kavramının karmaşıklığını bir nebze azaltarak insani gelişmenin iyileştirilmesi açısından önemli bir rol oynamaktadır.

Bir ülkede şeffaflık düzeyinin yüksek olması insani gelişim düzeyini hangi yönde etkileyeceğini anlamak adına çalışmada bütçe şeffaflığı ve insani gelişim arasındaki ilişki incelenmiştir. Gelişmekte olan 67 ülke üzerine yapılan çalışmada 2006, 2008, 2010, 2012,

2015, 2017, 2019 ve 2021 yılları analize dahil edilmiştir. Bu amaca yönelik olarak çalışmada panel veri yöntemi kullanılmıştır. Zaman diliminin başlangıcı çalışmada temel bağımsız değişken olan bütçe şefaflığı endeksinin mevcudiyetine göre seçilmiştir. Bütçe şefaflık endeksi (Open Budget Index) International Budget Partnership (IBP) tarafından yıllık olarak değil genel itibariyle yılaşırı olarak hesaplanmaktadır. Çalışmada ülkelerin ekonomik gelişmişlik bütünlüğünün sağlanması arzu edilmiştir. Bu çerçevede çalışmaya konu olan ülkelerin ortak özelliği Dünya Bankası tarafından yapılan gelişmişlik sınıflandırmasında gelişmekte olan ülkeler kategorisinde yer almalarıdır. Çalışmada bağımlı değişken kalkınmanın göstergesi olarak kullanılan insani gelişim endeksidir. Bu endeks bireyin gelir ve yaşam standartlarına ek olarak eğitim ve sağlık boyutlarını da dikkate alır. Ekonometrik tahmin modelinde yer alan diğer değişkenler şunlardır: enflasyon, dış ticaret açığı, yatırım, gelir eşitsizliği, politik rekabet, devletin etkinliği, demokrasi kontrol değişkenleri ve seçim kukla değişkenidir. Değişkenler, Dünya Bankası'nın Dünya Kalkınma Göstergeleri, UNDP, International Budget Partnership, Database of Political Institutions, Transparency International, Ouality of Government Dataset ve IFES Election Guide veri tabanların temin edilmiştir.

Anahtar Kelime: Bütçe Şeffaflığı, İnsani Gelişme, İnsani Gelişim Endeksi, İnsan Hakları

BUDGET TRANSPARENCY AND DEVELOPMENT: AN EVALUATION ON DEVELOPING COUNTRIES

Abstract

In general, the concept of development is considered from an economic perspective and interpreted as an increase in economic output. The concept is generally operationalized with GDP per capita. However, it was experienced in the 1950s and 1960s that although countries with low levels of development were able to achieve the growth targets set by the United Nations, the economic well-being of their citizens did not change. Therefore, it has been observed that the reason why countries fail to improve the economic well-being of their citizens is that many citizens do not have sufficient skills and experience to participate in the growth process, that is, the country's low human capital accumulation. Thus, it was concluded that the phenomenon of development cannot be based solely on economic growth. Under the umbrella of human development, development should strengthen basic human needs such as education, health, shelter, food and clothing, and ensure equal distribution and sustainability among groups. In this context, the main purpose of human development is to create a conducive environment for individuals to have a better life. In addition, improving human development is a primary focus of attention in evaluating public policy outcomes. This study focuses on budget transparency, which is a specific area of public policy.

Budgets are financial reports that show how public resources are used to achieve government policy objectives. Therefore, budget transparency is also seen as a clear statement of the operationalization of policy intentions. Budget transparency means that information regarding the budget preparation, approval, implementation and auditing processes is disclosed to the public in a reliable, timely and understandable manner. Disclosure of information about budget processes allows citizens to observe government decision-making processes and outcomes. The process of participation in budgeting is important in terms of allocating public resources by the government according to the specific priorities of citizens. Undoubtedly, it is very important for individuals to have healthy and effective access to public resources in order to be educated, live a long and healthy life, and achieve reasonable living conditions, which are among the priorities that improve human development. It is

assumed that transparency increases the quality of life of individuals through better governance quality by increasing accountability. Indeed, the transparency of budget processes plays an important role in improving human development by reducing the complexity of the human development concept to some extent.

In order to understand in which direction a high level of transparency in a country will affect the level of human development, the study examined the relationship between budget transparency and human development. In the study on 67 developing countries, the years 2006, 2008, 2010, 2012, 2015, 2017, 2019 and 2021 were included in the analysis. For this purpose, panel data method is used in this study. The beginning of the time period is chosen according to the availability of the budget transparency index, which is the main independent variable in the study. The budget transparency index (Open Budget Index) is calculated by the International Budget Partnership (IBP), generally on an annual basis, rather than annually. In the study, it is desired to ensure the integrity of the economic development of countries. In this framework, the common feature of the countries subject to the study is that they are included in the category of developing countries in the development classification made by the World Bank. The dependent variable in the study is the human development index used as an indicator of development. This index takes into account education and health dimensions in addition to income and living standards. Other variables included in the econometric estimation model are: inflation, opennes, investment, income inequality, political competition, government effectiveness, democracy control variables and election dummy variable. The variables were obtained from the World Bank's World Development Indicators, UNDP, International Budget Partnership, Database of Political Institutions, Transparency International, Ouality of Government Dataset and IFES Election Guide databases.

Keywords: Budget Transparency, Human Development, Human Development Index, Human Rights

ORMAN KÖYLERİNE YAPILAN DESTEKLERİN SOSYAL HAYAT ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI: GÜMÜŞHANE İLİ ÖRNEĞİ

Mevla KUBAY

Gümüşhane Orm.İşl.Müd.lüğü, mevla3535@gmail.com ORCID: 0009-0001-9539-545X

Günay ÇAKIR

Gümüşhane Üniv. gcakir@gumushane.edu.tr ORCID: 0000-0003-4951-4283

Özet

İnsanların doğal kaynakları kullanma ilişkisi çok karmaşık bir yapı arz etmektedir. Özellikle en fazla etkileşim içerisinde olunan doğal kaynaklar ormanlardır. Ormanlar yaşadığımız çevrede hem bireysel hem de toplumsal yararları vardır. Bu çalışmada Gümüşhane ilinde yaşayan orman köylülerinin ormanlar üzerinde yaptıkları etkileri belirlenmiştir. Orman köylüleri üzerinde nicel araştırma yöntemi benimsenmiş ve veriler yüz yüze anket tekniği ile toplanmıştır. Seçilen aileler 2012-2022 yılları arasında Gümüşhane Orman İşletme Müdürlüğü tarafından ORKÖY desteğinden yararlanan toplam 16 adet orman köyünde ikamet etmektedir. Anketler 121 adet köy hanesinde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlar neticesinde yörede yaşayan halklara ORKÖY kredileri hayvancılıkta olumlu bir

ivme kazandığını göstermiştir. Ayrıca verilen krediler/projeler sosyal açıdan orman köylüleri üzerinde gelişme gösterse de bu oran olması gerekenden çok düşük olarak ifade edilmiştir. ORKÖY desteğinden yararlanan orman köylüsünün %85,1'inin orman köylüsü olmaktan memnun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Orman köylüsü olmaktan memnun olmayan katılımcıların buna sebep olarak; istihdam olanaklarının azlığını, geçim kaynaklarının yetersiz oluşunu, çocuklarının eğitimlerini tamamlayamamalarını ve tarım alanlarının yetersizliğini gösterdiği görülmüştür. Orman köylerinde işsizliğin ve eğitimin hala büyük bir sorun olduğunu ve buna yönelik iyileştirmeler yapılması gerektiği düşünülmektedir. Öte yandan kırsaldan kente göç etmelerinin en önemli sorunu eğitim olarak tespit edilmiştir. Yıllık gelir oranının düşük olması ve gelir getirici işlerinin yetersizliği çocukların eğitimini olumsuz etkilemiştir. Coğrafi olarak yörede yeterli tarım alanlarının olmaması da göçü etkileyen diğer bir faktördür. ORKÖY projelerinde çeşitliliğin artırılması ile yörede kadınlara yönelik yaşam standartlarının yükseltilmesi öncelikli yapılması gereken çalışmalardandır. Bu doğrultuda ORKÖY kredileri verilirken kadın istihdamına yönelik verilmesi gereğini doğurmuştur. Odun dışı orman ürünlerinden faydalanmayı artırmak ve bölgede yaşayan çocukların eğitimini sağlamak göçü azaltacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak orman köylülerinin refah düzeyi arttıkça ormanlar üzerindeki olumsuz baskılar da azalacaktır. Çevresel politikalar rahatlıkla orman köylüleriyle birlikte yürütülecektir.

Anahtar Kelimeler: Orman köylüsü, Sosyo-ekonomi, Kırsal kalkınma.

INVESTIGATING THE EFFECTS OF THE SUPPORTS PROVIDED TO FOREST VILLAGES ON SOCIAL LIFE: THE CASE OF SILVERHANE PROVINCE

Abstract

The interaction between humans and natural resources is exceedingly complex. Forests are one of the most valuable natural resources with which we interact. Forests have both personal and social benefits in our environment. This study looked into the impact of forest villagers in Gümüşhane province on the woods. The quantitative study approach was applied to forest villages, and data were obtained by a face-to-face survey procedure. From 2012 until 2022, the Gümüşhane Forest Enterprise Directorate will support chosen families in 16 forest village settlements through ORKÖY. Surveys were done in 121 village households. ORKÖY loans for the region's population had shown a positive trend in animal husbandry. Furthermore, while the loans/projects awarded have benefited the forest people socially, the rate is believed to be significantly lower than it should be. The study revealed that 85.1% of forest inhabitants who received ORKÖY assistance were satisfied with their lifestyle. Participants who were disappointed with being a forest villager claimed that it displays a lack of career opportunities, low livelihoods, their children's inability to complete their education, and limited agricultural land. Unemployment and education are recognized as key challenges in forest villages, and steps should be taken to improve these areas. On the other hand, education was considered as the most important factor in their transition from rural to urban settings. The low annual income rate and shortage of cash-generating occupations have had a negative impact on children's education. Another factor influencing migration is the region's lack of sufficiently large agricultural lands. ORKÖY loans are essential to promote female employment. ORKÖY should prioritize supporting diversity and improving women's living standards in projects in the region. It is claimed that increasing the usage of non-wood forest products and giving education to youngsters in the region will reduce migration. when a result, when the well-being of forest resident's increases, negative pressures on forests will decrease. Collaboration with forest settlements allows for the easy

implementation of environmental standards.

Keywords: Forest villages, Socio-economy, Rural development

ULUSLARARASI SOSYAL HİZMET EĞİTİMİ VE STANDARTLARI ÇERÇEVESİNDE İNSAN TİCARETİ MAĞDURLARININ TESPİT VE DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Emine DİNÇER SET

Doktora Öğrencisi, Türk Kızılayı, Sosyal Hizmet Uzmanı, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü eminedincer06@gmail.com, 0000-0002-0712-8117

Özet

Sosyal hizmet; bireyleri güçlendirici, özgürleştirici, sosyal sorumluluğu, sosyal gelişimi ve değişimi teşvik eden uygulama temelli bir meslek alanı ve disiplinidir. Bireylerin, ailelerin, grupların, organizasyonların, toplulukların ve toplumun biyopsikososyal nitelikteki ihtiyaçlarının giderilmesinde veya sorunlarının çözümünde etkin rol almayı ve müracaatçıların insan hakları ve sosyal adalet temelinde yaşam kalitesini ve sosyal işlevselliklerini artırmayı amaçlamaktadır. Sosyal hizmetin uygulama alanlarından birini, insan ticareti alanında mağdurlarının tespit ve değerlendirme süreçlerindeki müdahaleler oluşturmaktadır. Ülkemiz konumu nedeniyle geçmişten günümüze insan ticareti konusunda hem hedef (insan ticareti mağdurlarının geldiği/götürüldüğü yer) hem de transit (geçiş güzargahı) ülke olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsan ticareti çoğunlukla göç alanına yönelik bir konu olarak düşünülse de göç, insan ticaretinde bütünün yalnızca bir parçası olarak bilinmektedir. İnsan ticareti sınır aşan bir olgu olmamakla birlikte ülke sınırları içerisinde yerli toplum içerisinde de gerçekleşebilmektedir. Sosyal hizmet uzmanlarının insan ticareti alanında bilgi ve becerilere sahip olması, etik değer ve yasal sorumluluklarını daha iyi anlamalarına, mağdurların tespit ve değerlendirme süreçlerinde bütünleşmiş, insan hakları ve sosyal adalet temelli çok düzeyli müdahaleler gerçekleştirmelerine olanak sağlayarak sosyal hizmet amacının gerçekleşmesine önemli katkı sağlayacaktır. İnsan ticareti mağdurlarının tespit ve değerlendirme sürecinde rol alan sosyal hizmet uygulayıcılarının yerel, ulusal ve/veya bölgesel/uluslararası ihtiyaç ve öncelikler temelinde belirlenen eğitim müfredatlarında ve programlarında yapılandırılmış olarak alacakları eğitimler, sosyal hizmet mesleğinin etki alanına olumlu katkı sağlayacaktır. İnsan ticareti mağdurlarının özgürleştirilmesinde, güçlendirilmesinde, sosyal işlevselliklerinin yeniden kazanılmasında veya artırılmasında, etkin psikososyal destek hizmetlerinin sunulmasında, temel hak ve hizmetlerine erişimlerinin desteklenmesinde süreci yürüten sosyal hizmet uzmanlarının yetkinliklerinin ve niteliklerinin kritik öneme sahip olduğu bilinmektedir. İnsan ticareti mağdurlarının tespit ve değerlendirme sürecinde etkin ve faydalı müdahaleler gerçekleştirilebilmesi için söz konusu hizmet standartlarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda uluslararası sosyal hizmet eğitim programları ve müfredatları ile paralel olarak sosyal hizmet eğitiminde, öğrencilerin farklı koruma riskleri olan veya olma ihtimali olan müracaatçılara yönelik mesleki müdahalelerde yetkin profesyoneller olması amacıyla yürütülen eğitim-öğretim süreçlerine, hizmet standartlarının entegre edilmesi ve bu bağlamda öğrencilerin bilgi, beceri ve yetkinliklerinin artırılması amaçlanmalıdır. Uluslararası sosyal hizmet eğitimi ve standartları çerçevesinde eğitim alan ve insan ticareti mağdurlarının tespit ve değerlendirme sürecini yürüten sosyal hizmet uzmanlarının, mağdur davranışları, var olan tehditler ve insan ticareti göstergeleri, sosyo-kültürel yapı, ekonomik,

biyolojik ve psikolojik etkileri, mesleki sınırlılıkları, alana yönelik politikalar, uygun destek modelleri konularında bilgi sahibi olmaları beklenmektedir. İlgili alana yönelik birey, aile, grup ve toplum düzeyinde planlı müdahale yöntemlerini gerçekleştirme; analiz, sentez ve eleştirel düşünebilme becerilerine sahip olmayı gerektirmektedir. Buradan hareketle; uluslararası sosyal hizmet eğitimi ve standartları çerçevesinde öğrencilerin lisans, yükseklisans ve doktora eğitim-öğretim sürecinde alacağı "yetkinlik temelli eğitim" bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alabilme yetkinliği, öğrenme yetkinliği, iletişim ve sosyal yetkinlik alanlarına yönelik yetkinlik kazanmalarına katkı sağlayacaktır. Derleme niteliğinde yapılan bu çalışma; insan ticareti konusunun, uluslararası sosyal hizmet eğitimi ve standartları çerçevesinde sosyal hizmet eğitimine dahil edilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır. Böylelikle hem sosyal hizmet akademisyenlerine hem de insan ticareti mağdurlarının tespit ve değerlendirme sürecinde etkin rol alan sosyal hizmet uygulayıcılarına kaynak olması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hizmet, İnsan Ticareti, Uluslararası Sosyal Hizmet Eğitimi, Uluslararası Sosyal Hizmet Eğitimi Standartları

EVALUATION OF THE IDENTIFICATION AND ASSESSMENT PROCESSES OF VICTIMS OF HUMAN TRAFFICKING WITHIN THE FRAMEWORK OF INTERNATIONAL SOCIAL WORK EDUCATION AND STANDARDS

Abstract

Social work is a practice-based professional field and discipline that empowers and liberates individuals, encourages social responsibility, social development and change. It aims to take an active role in meeting the biopsychosocial needs of individuals, families, groups, organizations, communities and society or in solving their problems, and to increase the quality of life and social functionality of clients on the basis of human rights and social justice. One of the application areas of social work is interventions in the detection and evaluation processes of victims in the field of human trafficking. Due to its location, our country has been both a target (where human trafficking victims come from/are taken) and a transit (transit route) country in human trafficking from past to present. Although human trafficking is mostly thought of as a subject related to migration, migration is known as only a part of the whole in human trafficking. Although human trafficking is not a cross-border phenomenon, it can also take place within the local community within the borders of the country. The knowledge and skills of social workers in the field of human trafficking will make a significant contribution to the realization of the purpose of social work by allowing them to better understand their ethical values and legal responsibilities, and to implement multi-level interventions based on integrated human rights and social justice in the identification and assessment processes of victims. The trainings that social workers who take part in the identification and assessment process of human trafficking victims will receive in education curricula and programs determined on the basis of local, national and/or regional/international needs and priorities will positively contribute to the sphere of influence of the social work profession. It is known that the competencies and qualifications of social workers who carry out the process are of critical importance in liberating and strengthening the victims of human trafficking, regaining or increasing their social functionality, providing effective psychosocial support services, and supporting their access to basic rights and services. In order to carry out effective and beneficial interventions in the identification and assessment process of human trafficking victims, the service standards in question need to be determined. In this context, in parallel with international social work education programs and curricula, in social work education, the aim should be to integrate

service standards into the education-training processes carried out in order for students to become competent professionals in professional interventions for clients who have or are likely to have different protection risks, and in this context, to increase the knowledge, skills and competencies of the students. Social workers who receive education within the framework of international social work education and standards and who carry out the process of identifying and evaluating victims of human trafficking are expected to have knowledge about victim behaviors, existing threats and indicators of human trafficking, socio-cultural structure, economic, biological and psychological effects, professional limitations, policies for the field, and appropriate support models. Carrying out planned intervention methods at the individual, family, group and society levels for the relevant field requires having analysis, synthesis and critical thinking skills. Based on this; The "competency-based education" that students will receive during their undergraduate, graduate and doctoral education-training processes within the framework of international social work education and standards will contribute to their gaining competence in working independently and taking responsibility, learning competence, communication and social competence areas. This compilation study; It emphasizes the need to include the issue of human trafficking in social work education within the framework of international social work education and standards. In this way, it is aimed to be a resource for both social work academics and social work practitioners who play an active role in the identification and evaluation process of human trafficking victims.

Keywords: Social Work, Human Trafficking, International Social Work Education, International Social Work Education Standards

MESLEKİ EĞİTİM MERKEZLERİ VE ÇOCUK İŞÇİLİĞİ ÜZERİNE

Servet GÜN

Doç.Dr. Munzur Üniversitesi, servetgun@munzur.edu.tr, ID: 0000-0003-1582-8620

Özet

Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM'ler), ülkemizde, mesleki ve teknik Anadolu liselerinin yanı sıra mesleki ve teknik alanda orta öğretim düzeyinde öğrenci yetiştiren iki okul türünden biridir. Son yıllarda yapılan bir dizi düzenlemeyle giderek öğrenci sayısını arttırarak mesleki teknik alanda iddialı bir konuma yerleşen MESEM'ler, bugün bir milyona yakın öğrencisiyle sahada faaliyet göstermekle ilgili sektörlerin teknik ve ara elaman ihtiyacını karşılamak üzere mesleki eğitim vermektedir. Mesleki eğitimin istihdam ile bağını güçlendireceği ve mesleki istihdam kapasitesini arttıracağı yönünde yeni bir paradigma ile yapılandırılan MESEM'ler, son günlerde, çocuk işçiliğini meşrulaştırdığı ve çocuk işçi ölümlerine sebep olduğu yönünde yoğun eleştirilerle gündeme gelmiş; bu bağlamda dayandığı paradigmayla birlikte sorgulanmaya başlamıştır.

Amaç ve Yöntem: Bu tebliğ, MESEM'lerin dayandığı paradigma ile çocuk işçilik ve iş cinayetleri arasındaki ilişkiyi incelenmekte; aralarındaki illiyet bağını eleştirel bir yöntem ile tartışmaya açmayı hedeflemektedir.

Sonuç: Çocuk işçiliğini konu alan ulusal ya da uluslar arası düzeydeki tüm politika belgelerimizde çocuk işçiliğine yaklaşımımız evrensel standartları gözetir nitelikte olsa da; MESEM uygulaması, bu genel yaklaşımımızla çelişir niteliktedir. Okul ile işyeri arasında köprü olan ama çocuk işçiliğini arttırma potansiyeli taşıyan MESEM'leri artılarıyla ve

eksileriyle yeniden düşünmek gerekir.

Anahtar kelimeler: mesleki ve teknik eğitim, işyeri, çocuk işçiliği, iş cinayeti

ON VOCATIONAL TRAINING CENTERS AND CHILD LABOR

Abstract

Vocational Education Centers (VECs) are one of the two types of schools in our country that train students in vocational and technical fields at the secondary education level, alongside vocational and technical Anatolian high schools. VECs, which has gradually increased the number of students with a series of regulations in recent years and has settled in an assertive position in the vocational technical field, today provides vocational training to meet the technical and intermediate staff needs of the sectors related to the field with nearly one million students. VECs, which was structured with a new paradigm that it would strengthen the link between vocational education and employment and increase vocational employment capacity, has recently come to the agenda with intense criticism that it legitimizes child labor and causes child labor deaths; in this context, it has started to be questioned with the paradigm on which it is based.

Purpose and Method: This declaration examines the relationship between the paradigm on which VECs is based child labor and workl homicides, and aims to open the causal link between them to discussion with a critical method.

Conclusion: Although our approach to child labor is in line with universal standards in all national and international policy documents on child labor, the VECs practice contradicts this general approach. VECs, which are a bridge between school and workplace, but have the potential to increase child labor, should be rethought with their pros and cons.

Key words: vocational and technical education, workplace, child labor, work homicide

EV VE TOPLUM TEMELLİ UZUN SÜRELİ BAKIMDA YENİLİKÇİ HİZMET MODELLERİ: KÜRESEL YAKLAŞIMLAR VE STRATEJİLER

Hazal SWEARINGER

Dr.Öğr.Ü. Çankırı K.tekin Ü. hazalswearinger@karatekin.edu.tr 0000-0001-8573-641X

Özet

Amaç: Yaşam süresinin uzamasıyla birlikte, kronik hastalıklar ve fiziksel ile zihinsel engellerle geçirilen dönemler de uzamıştır. Bu durum, yaşlı bireylerin günlük yaşam aktivitelerini gerçekleştirme, güvenliklerini sağlama ve bakım koordinasyonunu içeren hizmetlere olan ihtiyacı artırmıştır. Bu hizmetler, huzurevleri gibi kurumsal bakım ortamlarında veya bireylerin evlerinde sunulabilir. 1990'lardan itibaren, yaşlıların evde kalma arzusu ve ekonomik avantajları nedeniyle ev ve toplum temelli bakım modelleri yaygınlaşmıştır. Bu çalışmanın amacı, son yıllarda ev ve toplum temelli uzun süreli bakım modellerinde dünya genelinde geliştirilen yenilikçi hizmet modellerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmektir.

Yöntem: Çalışmada, 2010 yılı sonrası uluslararası veri tabanlarında (PubMed, Scopus, Web of Science) yayımlanan araştırmalar incelenmiş ve veriler tematik içerik analizi yöntemiyle dört ana tema altında toplanmıştır: (1) politika ve finansman stratejileri, (2) hizmet sunumunda yenilikçi yaklaşımlar, (3) bakım sağlayıcı destek ve gelişim programları ve (4)

teknolojik inovasyonlar ve uygulamalar.

Sonuç: Politika ve finansman stratejileri arasında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki muafiyet ve tanıtım programları, ev ve toplum temelli bakımın yaygınlaşmasında kritik bir rol oynamaktadır. Hizmet sunumunda, *respit* hizmetlerinin yaygınlaştırılması, Hollanda'da çiftliklerde, Japonya ve Şile'de kamusal alanlarda uygulanan yenilikçi modeller ve CAPABLE gibi disiplinler arası hizmet modelleri öne çıkmaktadır. Bakım sağlayıcı destek ve gelişim programları arasında gönüllü yaşlılar, emekli sağlıkçılar ve Japonya'daki çift bakım modeli gibi uygulamalar dikkat çekmektedir. Son olarak, teknolojik inovasyonlar ve uygulamalar arasında ev güvenlik sistemleri, robot yardımlı navigasyon ve izleme teknolojileri gibi yenilikler önemli gelişmelerdir. Bu çalışma, uzun süreli bakım alanındaki bu yeniliklerin, yaşlanan nüfusun artan ihtiyaçlarını karşılamada ve bakım kalitesini iyileştirmede kritik bir rol oynadığını vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ev ve toplum temelli bakım, Uzun süreli bakım, Yenilikçi hizmet modelleri, Bakım sağlayıcı destek programları, Teknolojik inovasyonlar

INNOVATIVE SERVICE MODELS IN HOME AND COMMUNITY-BASED LONG-TERM CARE: GLOBAL APPROACHES AND STRATEGIES

Abstract

With the increase in life expectancy, the period spent with chronic diseases and physical and cognitive difficulties has also extended. This has heightened the need for services that support older adults in performing daily activities, ensuring their safety, and coordinating their care. Since the 1990s, home and community-based care models have become more prevalent to meet these needs of older adults. This study aims to comprehensively evaluate innovative service models developed worldwide in recent years within home and community-based long-term care. The study reviewed research published after 2010 in international databases (PubMed, Scopus, Web of Science) and categorized the data into four main themes: (1) policy and financing strategies, (2) innovative service delivery approaches, (3) caregiver support and development programs, and (4) technological innovations and applications. Some of the innovative care models are waiver programs, caregiver support initiatives and home safety systems and robots.

Keywords: Home and community-based care, Long-term care, Innovative service models, Caregiver support programs, Technological innovations

SCHIZOPHRENIA AS A POSTHUMANIST: NATURE-LIFE INTERACTION IN ANTI-OEDIPUS[12]

Özgür BOZAN

ITU Dept of Political Studies PhD Candidate bozan18@itu.edu.tr 0000-0002-7145-5059

Abstract

This study aims to analyze Deleuze and Guattari's focus on schizophrenia and their association of this concept with a nature-life interaction in their seminal work *Anti-Oedipus:*

[12] This study is derived from Özgür Bozan's ongoing PhD dissertation at Istanbul Technical University, Department of Political Studies, Political and Social Thought PhD Program.

Capitalism and Schizophrenia, in terms of posthumanist perspective. Deleuze and Guattari argue that Freud's mistake was to reduce the structure of unconscious repression to the Oedipal structure, daddy-mommy-I. The primary source of schizophrenia's emergence as a clinical patient lies in the repression of this process. What we observe in the person with schizophrenia is the unproductive unconscious, which generates false images, according to psychoanalysis. The point of view of psychoanalysis is that it presents the schizophrenic's conception of psychic life as a negative phenomenon. This negativity reduces schizophrenia to an oedipal structure, placing the motives of sexuality at the root of the illness instead of the capitalist historical process. On the contrary, Deleuze and Guattari's entire endeavor becomes legitimized by their uncovering of what they call the schizophrenic process. For this reason, given the critical view of psychoanalysis towards schizophrenia and Deleuze and Guattari's efforts to challenge this view, it is essential to consider two questions to grasp the significance of examining the concept of nature from the perspective of schizophrenia: Why is schizophrenia distinguished as a process separate from illness, despite attempts to reduce it to an Oedipal structure? Furthermore, how does schizophrenia, as a process, form a connection between nature and life? Schizophrenia is an intense and emotionally overwhelming experience that brings the individual as close as possible to the core of existence, to a fiery, vibrant center of existence or reality. Schizophrenia is not treated as a disease but as a process. As a process, the schizophrenic affirms the reality of nature as a process of production, which leads them to be posthumanist. Deleuze and Guattari emphasize this experience of the schizophrenic to offer a critical critique of capitalism and psychoanalysis. This method provides a fresh conceptual framework for interpreting the interconnectedness of nature and life, which enhances comprehension of nature as a dynamic process that engenders life.

Keywords: Schizophrenia, Deleuze and Guattari, Posthumanism, Nature, Life.

POSTHÜMANİST OLARAK ŞİZOFRENİ: ANTI-OEDIPUS'TA DOĞA-YAŞAM ETKİLEŞİMİ

Özet

Bu çalışma, Deleuze ve Guattari'nin Anti-Oedipus adlı ufuk açıcı eserlerinde şizofreniye odaklanmalarını ve bu kavramı doğa-yaşam etkileşimiyle ilişkilendirmelerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. *Kapitalizm ve Şizofreni* adlı eserlerinde doğa-yaşam etkileşimini posthümanist perspektif açısından incelemektedir. Deleuze ve Guattari, Freud'un hatasının bilinçdışı bastırma yapısını Oedipal yapıya, baba-anne-ben'e indirgemek olduğunu savunur. Şizofreninin klinik bir hasta olarak ortaya çıkmasının birincil kaynağı bu sürecin bastırılmasında yatmaktadır. Psikanalize göre şizofreni hastasında gözlemlediğimiz şey, yanlış imgeler üreten, üretken olmayan bilinçdışıdır. Psikanalizin bakış açısı, şizofrenin psişik yaşam anlayışını olumsuz bir fenomen olarak sunmasıdır. Bu olumsuzluk şizofreniyi ödipal bir yapıya indirgeyerek hastalığın kökenine kapitalist tarihsel süreç yerine cinsellik güdülerini yerleştirir. Aksine, Deleuze ve Guattari'nin tüm çabası, şizofrenik süreç olarak adlandırdıkları şeyi ortaya çıkarmalarıyla meşrulaşmaktadır. Bu nedenle, psikanalizin şizofreniye yönelik eleştirel bakışı ve Deleuze ve Guattari'nin bu bakışa meydan okuma çabaları göz önüne alındığında, doğa kavramını şizofreni perspektifinden incelemenin önemini kavramak için iki soruyu ele almak elzemdir: Şizofreni, Oedipal bir yapıya indirgenmeye çalışılmasına rağmen neden hastalıktan ayrı bir süreç olarak ayırt edilmektedir? Ayrıca, şizofreni bir süreç olarak doğa ve yaşam arasında nasıl bir bağlantı kurar? Şizofreni, bireyi varoluşun özüne, varoluşun ya da gerçekliğin ateşli, canlı merkezine mümkün olduğunca yaklaştıran yoğun ve duygusal olarak ezici bir deneyimdir. Şizofreni bir

hastalık olarak değil, bir süreç olarak ele alınır. Bir süreç olarak şizofren, doğanın gerçekliğini bir üretim süreci olarak onaylar ve bu da onları posthümanist olmaya yönlendirir. Deleuze ve Guattari, kapitalizm ve psikanalizin eleştirel bir eleştirisini sunmak için şizofrenin bu deneyimini vurgular. Bu yöntem, doğa ve yaşamın birbirine bağlılığını yorumlamak için yeni bir kavramsal çerçeve sunarak, doğanın yaşamı doğuran dinamik bir süreç olarak anlaşılmasını sağlar.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Deleuze ve Guattari, Posthümanizm, Doğa, Yaşam.

AYFER TUNÇ'UN KAYBETME KORKUSU HİKÂYESİ ÜZERİNE PSİKANALİTİK BİR TAHLİL DENEMESİ

Hülya ÖZCAN

Uzman, Gümüşhane İl MEM, hulyaozcan.1988@gmail.com, 0009-0009-9769-3096

Özet

Psikanaliz, Sigmunt Freud'un ruhsal hastalıkların tanısı ve tedavisi amacıyla geliştirdiği bir kuram olmuştur. Psikanalitik kuram bu hali ile kalmamış ve ilgi alanını giderek genişletmiştir. Sanat eserleri de psikanalizin kullanım sahası içinde yer almış ve psikanalistler tarafından çözümlenmesi heyecan verici öğeler haline gelmişlerdir (Serter, 2021).

Otto Rank, psikanalizin erken dönem duayenlerinden biridir. Özellikle mitolojinin psikanaliz ekseninde değerlendirildiği "Kahramanın Doğuş Miti Mitolojinin Psikolojik Yorumu" adlı eseri ile bu alanda çığır açmıştır. Ancak bu çalışmada Rank'ın doğum travması ve ondan beslenen yaşam ve ölüm korkusu nevrozu teorileri ekseninde bir edebi eleştiri gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Doğum travması temel olarak anne rahminden ayrılışın yarattığı dehşettir. Anne karnında rahat bir dönem geçiren fetüs, anne karnından zor ve zahmetli bir şekilde ayrılarak dünyaya gelir. İşte bu ayrılık kaygısı bebekte bir dehşet yaratır ve insanın birincil kaygılarının temelini oluşturur. Bu kaygı dünyada yeni ilişkilerle bastırılsa da her ilişkinin bitişi bu kaygının tetiklenmesine ve tekrar tekrar yaşanmasına neden olur. Otto Rank'a göre insanın yaşam boyunca sahip olduğu kaygıların temeli doğum esnasında ortaya çıkan ayrılık kaygısıdır. (Tutucu, 2019)

Doğum travmasının yanında ölüm korkusu ve yaşam korkusu kavramlarını da öne süren Rank'a göre insanın dölyatağından çıkarak bireyselliğini kazanması ve bunun için mücadele etmesi yaşama geçiş sürecidir. Bu süreçte insanın karşısına iki yol çıkmaktadır. İnsan ya bu mücadeleye katlanarak bireysel kimliğini kazanır ya da dölyatağına, zahmetsiz hayatına geri dönme özlemi içerisinde hayata tutunmaya çalışır.

Birinci tip insan bireyselliği kazanmış, kendi sınırlarını çizmiş ve bunun için bedel ödemeyi kabullenmiş insandır. Ancak bu insanın da yaşadığı travmalar mevcuttur. Korku ve suçluluk duyguları bu kez de ortaya çıkar. (Tanhan, 2017)Diğer insanlarla aynı olma, bireyselliğini, özgürlüğünü, kendi olma iradesini kaybetme endişesi olarak adlandırabileceğimiz *ölüm korkusu* yaşamaktadır ve bu onu çeşitli savunma mekanizmaları geliştirmeye iter. Ölüm korkusuna kapılan insan toplumdan kaçmakta, sosyal değer ve normlara uyum sağlayamamaktadır.

İkinci tip insan ise bireyselliğini, kendi olma iradesini kazanamamış insandır. Bu sebeple toplumla, çevresiyle ya da kişilerle bütünleşme eğilimine girerek aslında bir anlamda varlığın verdiği sorumluluktan ve acıdan kaçmaya meyleder. Yaşamak için adım attığında ayrılığa, sevgi yitirmelerine ve reddedilmelere maruz kalacaktır. Bu durumlara düşmemek için insanın sürekli kendi iradesini kullanmaktan, sorumluluk almaktan kaçınması *yaşam korkusu* olarak adlandırılır.

Rank'a göre Yaşam ve ölüm korkusu insanın temel çatışmasını oluşturur ve bu çatışma doğumun yaşattığı travmanın, ayrılık korkusunun sonucudur.

Çağdaş Türk roman ve hikâyesinin önemli isimlerinden biri olan Ayfer Tunç, öykü, roman, senaryo, araştırma ve yaşantı yazıları olmak üzere çeşitli türlerde eser vermiştir. Türk öykücülüğünde 1989'dan itibaren ortaya koyduğu eserleriyle kendi kimliğini ispat eden, etkileyici üslûbu, başarılı tahkiye kurgusuyla çağın insanının sevgisizlik, arayış, aile sorunları, yaşlılık, yalnızlık, ölüm, fanilik, intihar, aşk gibi temel sorunlarını tema olarak işlemiştir. (Altundaş, 2020)

Kaybetme Korkusu, Taş-Kağıt-Makas ismini taşıyan hikaye kitabında yer alan dört hikayeden biridir. Bu hikayenin kahramanları Süsen ve anlatıcı kahramanın yaşadıkları Otto Rank'ın doğum travması tezi ve ondan beslenen yaşam ve ölüm korkusu nevrozu ile uygunluk göstermektedir.

Anne, bir yere ait olma zorunluluğu ile baş başa kalan insanoğlunun ilk bağlantı noktasıdır. Bu bağlantı noktasının kopması veya bu bağlantının yeterince sağlıklı işlememesi bireyde kimi duyarlılıkların umulandan daha fazla gelişmesine yol açmıştır. (Metin, 2021) Süsen dünyaya gelişinden kısa süre sonra annesini kaybetmiştir. Rank'a göre insan ilk doğum travmasını normale yakın bir şekilde atlatabilmesi için uzun yıllara yani çocukluk boyunca geçen süreye ihtiyaç duymaktadır. (Rank, 2017, s. 33) Ancak doğumun ardından henüz annesine çok muhtaç bir yaşta annesini kaybetmesi bu süreyi ona tanımamıştır. Bu olay sonrasında travmanın etkisi ile babasının vücuduna adeta yapışmış ve onu bir daha asla bırakmamıştır. Baba kızını zorla vücudundan ayıracak olsa kız nefessiz kalarak morarmaktadır. Hayatının ilerleyen yıllarında travmayı ne zaman atlatacak gibi olsa yaşadığı olaylar silsilesi travmasının tetiklenmesine neden olmuştur. Yaşama korkusu içinde kıvranan Süsen, varlığını ancak zehirli bir sarmaşık gibi başka insanlara yaslamak mecburiyetinde kamıştır. Babasının ölümünden sonra ise eşine aynı şekilde bağlanan, ona dokunmadan yaşayamayan Süsen hikâyenin sonunda intihar ederek yaşamına son vermiştir.

Anlatıcı kahraman ise bireyselliğini kazanmış, özgür bir insan olarak kalmak için yalnızlığa sığınmış, toplumsal normların dışında kalan, yazarak yaşadığı ölüm korkusunu bastırmaya çalışan bir öykü karakteridir. Otto Rank'ın öne sürdüğü gibi artistik bir kişiliğe sahip olması, sanat eseri üreterek yani yazarak nevrotik yanlarını yapıcı bir yönde boşaltmayı başarmasını ve intihar etmesini engellemektedir. Çünkü Rank'a göre sanatçı bireysel ölümsüzlük fikrinin ardındadır. (Cebeci, 2015, s. 51) Ölüm korkusu sanatçıyı eser vermeye zorlar böylece yazar kendinden ölümsüz bir parçayı sonsuza dek yaşatabilecektir. O da kimsenin ilgilenmediği bu hikayeleri yazarak ölümsüzlüğe bir kapı aralamaya çalışır.

Anahtar Kelimeler: Psikaliz, Otto Rank, Doğum Travması

A PSYCHOANALYTICAL ANALYSIS ESSAY ON AYFER TUNÇ'S KAYBETME KORKUSU STORY

Abstract

Psychoanalysis was a theory developed by Sigmunt Freud for the diagnosis and treatment of mental illnesses. Psychoanalytic theory did not remain as it is and gradually expanded its area of interest. Works of art have also been included in the field of use of psychoanalysis and have become exciting elements to be analyzed by psychoanalysts (Serter, 2021).

Otto Rank is one of the early doyens of psychoanalysis. He broke new ground in this field, especially with his work titled "The Birth of the Hero Myth, Psychological Interpretation of Mythology", in which mythology is evaluated on the axis of psychoanalysis. However, this study aims to carry out a literary criticism on the axis of Rank's theories of birth trauma and the fear of life and death neurosis fed by it.

Birth trauma is basically the horror of leaving the mother's womb. The fetus, which has a comfortable period in the mother's womb, is born with a difficult and troublesome separation from the mother's womb. This separation anxiety creates terror in the baby and forms the basis of the human's primary concerns. Although this anxiety is suppressed with new relationships in the world, the end of each relationship causes this anxiety to be triggered and experienced again and again. According to Otto Rank, the basis of the anxiety that a person has throughout life is the separation anxiety that occurs during birth. (Tutucu, 2019)

According to Rank, who proposes the concepts of fear of death and fear of life in addition to birth trauma, the process of transition to life is when a person emerges from the womb, gains his individuality and struggles for it. In this process, two paths appear before a person. A person either gains his individual identity by enduring this struggle, or tries to hold on to life with the longing to return to his womb and his effortless life.

The first type of person is someone who has gained individuality, drawn his own boundaries, and accepted to pay the price for it. However, this person also has traumas. Feelings of fear and guilt emerge this time too. (Tanhan, 2017) He experiences a fear of death, which we can call the anxiety of being the same as other people, losing his individuality, freedom, and will to be himself, and this pushes him to develop various defense mechanisms. A person who is afraid of death escapes from society and cannot adapt to social values and norms.

The second type of person is someone who has not gained his individuality and the will to be himself. For this reason, by tending to integrate with society, environment or people, in a sense, they tend to escape from the responsibility and pain of existence. When he takes a step to live, he will be exposed to separation, loss of love and rejection. A person's constant avoidance of using his or her own will and taking responsibility in order to avoid falling into these situations is called fear of life.

According to Rank, the fear of life and death constitutes the basic conflict of humans, and this conflict is the result of the trauma of birth and the fear of separation.

Ayfer Tunç, one of the important names of contemporary Turkish novel and story, has produced works in various genres, including short stories, novels, screenplays, research and life writings. Proving his identity in Turkish storytelling with his works that he has produced since 1989, he has dealt with the basic problems of the people of the age such as lovelessness, search, family problems, old age, loneliness, death, mortality, suicide and love as themes with his impressive style and successful narrative fiction. (Altundaş, 2020)

Kaybetme Korkusu is one of the four stories in the story book titled Taş Kağıt Makas. The experiences of the heroes of this story, Süsen and the narrator, are in line with Otto

Rank's birth trauma thesis and the fear of life and death neurosis that feeds on it.

Mother is the first point of contact for human beings who are left alone with the necessity of belonging somewhere. The rupture of this connection point or the insufficient functioning of this connection has led to the development of some sensitivities in the individual more than expected. (Metin, 2021)

Süsen lost her mother shortly after her birth. According to Rank, a person needs many years, that is, throughout childhood, to overcome the first birth trauma in a near-normal manner. (Rank, 2017, p. 33) However, he lost his mother after birth, at an age when he was very dependent on his mother, and this did not allow him this time. After this incident, due to the trauma, she literally clung to his father's body and never let go of him again. If the father were to forcibly separate his daughter from her body, she would be breathless and bruised. In the later years of her life, whenever she seemed to get over the trauma, the series of events he experienced triggered his trauma. Writhing in fear of living, Süsen could only survive by having to lean on other people like poison ivy. After her father's death, Süsen, who was attached to her husband in the same way and could not live without touching him, committed suicide at the end of the story.

The narrator hero is a story character who has gained his individuality, taken refuge in loneliness to remain a free person, stays outside social norms, and tries to suppress his fear of death by writing. As Otto Rank suggested, having an artistic personality prevents him from committing suicide by managing to discharge his neurotic aspects in a constructive way by producing works of art, that is, by writing. Because, according to Rank, the artist is behind the idea of individual immortality. (Cebeci, 2015, p. 51) Fear of death forces the artist to create works so that the author can keep an immortal part of himself alive forever. He tries to open a door to immortality by writing these stories that no one is interested in.

Keywords: Psycholysis, Otto Rank, Birth Trauma

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE DEPREM SONRASI İKİNCİL TRAVMATİK STRES DÜZEYİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Burcu DAŞDEMİR

Psikolojik Danışman, 252206bd@gmail.com, ID: 0009-0006-8972-0136

Lokman KOÇAK

Dr.Öğr.Üyesi, Bayburt Üniv., lokmankocak@bayburt.edu.tr, ID: 0000-0002-5247-0974

Özet

Sosyal medyanın günlük hayatın bir parçası haline geldiği günümüz dünyasında travmatik anlatılarla karşılaşma sıklığı önemli ölçüde artmıştır. Bu durum başka bir kişinin yaşadığı travmatik olay hakkında bilgi sahibi olmanın yarattığı stres olarak ifade edilmektedir. Sosyal medyanın travmaya doğrudan maruz kalmayan bireyler üzerinde etkisinin olduğu düşünülmektedir. İnsanların sosyal medyadan gördüğü travmatik olaylar sonucunda oluşan stres düzeylerinin ciddi seviyelerde olduğu belirtilmektedir. Sosyal medya kullanıcılarının sayısında gözlemlenen artış, yaşadığı ikincil travmatik stres süreçlerinin önemini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, araştırmada depremi sosyal medya aracılığıyla ikincil olarak deneyimleyen üniversite öğrencilerinde stres düzeyinin çeşitli değişkenler açısından

incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 18 ila 26 yaş yer alan, 213 kadın (%72,7) ve 80 erkek (%27,3) olmak üzere toplamda 293 üniversite öğrencisinden olmaktadır. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ve Sosyal Medya Kullanıcıları için İkincil Travmatik Stres Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde ilişkisiz örneklemler için *t*-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Analizler sonucunda, üniversite öğrencilerinin ikincil travmatik stres puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılaştığı ve kadın puan ortalamalarının erkek puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer bulguda, üniversite öğrencilerinin ikincil travmatik stres puan ortalamalarının yaşanılan şehre göre anlamlı farklılaştığı ve deprem şehirlerinde yaşayan öğrencilerin puan ortalamalarının deprem şehirlerinde yaşamayan öğrencilerin puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğu belirlenmiştir. Son olarak üniversite öğrencilerinin ikincil travmatik stres puan ortalamalarının sosyal medya kullanım süresi değişkenine göre anlamlı farklılaştığı görülmektedir. Farkın kaynağını belirlemek amacıyla Tukey-HSD testi yapılmış ve sosyal medyayı 5 saat ve üzeri kullanan üniversite öğrencilerinin puan ortalamalarının, sosyal medyayı 1-2 saat arası kullanan üniversite öğrencilerinin puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ruh sağlığı alanında çalışan profesyonellerin, tedavi planlarını bu araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda hazırlaması önerilebilir. İkincil travmatik stresin, farklı örneklemlerde, ilişkili olabilecek diğer değişkenlerle ele alınması, kavramların etki gücünün keşfedilmesi açısından önemli olabilir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, ikincil travmatik stres, sosyal medya

INVESTIGATION OF POST-EARTHQUAKE SECONDARY TRAUMATIC STRESS LEVEL IN UNIVERSITY STUDENTS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Abstract

In today's world where social media has become a part of daily life, the frequency of encountering traumatic narratives has increased significantly. This situation is expressed as the stress caused by having information about the traumatic event experienced by another person. Social media is thought to have an impact on individuals who are not directly exposed to trauma. It is stated that the stress levels caused by traumatic events that people see on social media are at serious levels. The increase in the number of social media users reveals the importance of secondary traumatic stress processes. In this direction, the study aimed to examine the stress level of university students who experienced the earthquake secondarily through social media in terms of various variables. The study group consisted of a total of 293 university students, 213 female and 80 male, between the ages of 18 and. Personal Information Form and Secondary Traumatic Stress Scale for Social Media Users were used as data collection tools. Independent samples t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) were used to analyze the data. As a result of the analysis, it was determined that the mean secondary traumatic stress scores of university students differed significantly according to gender and the mean scores of female students were significantly higher than the mean scores of male students. In another finding, it was determined that the mean secondary traumatic stress scores of university students differed significantly according to the city of residence and the mean scores of students living in earthquake cities were significantly lower than the mean scores of students not living in earthquake cities. Finally, it is seen that the mean secondary traumatic stress scores of university students differ significantly according to the variable of social media usage time. Tukey-HSD test was performed to determine the source of the difference and it was determined that the mean

scores of university students who used social media for 5 hours or more were significantly higher than the mean scores of university students who used social media for 1-2 hours. It may be recommended that professionals working in the field of mental health should prepare their treatment plans in line with the findings obtained from this study. Addressing secondary traumatic stress with other variables that may be related to it in different samples may be important in terms of exploring the impact power of the concepts.

Keywords: Earthquake, secondary traumatic stress, social media

İLİŞKİSEL BELLEK MODELİ VE BEYİN FIRTINASI DÜŞÜNCE ÜRETİMİ PERFORMANSI

Gamze UYKUCU ARMUTCUOĞLU

Dr.Öğr.Üyesi Bartın Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, ORCID: 0000-0002-0844-2300

Hamit COŞKUN

Prof.Dr. Bolu Abant İzzet Baysal Üniv., Psikoloji Böl., ORCID: 0000-00002-5509-8717

Özet

Günümüzde gruplarda ya da bireysel süreçlerde yeni programların ve teknolojilerin geliştirilmesine daha fazla önem verilmektedir (Coskun, Paulus, Brown ve Sherwood, 2000). Beyin fırtınası yöntemi ise bu bağlamda çok sayıda düşüncenin eleştiri olmaksızın grup üyeleri tarafından ya da bireysel olarak geliştirilmesine dayanmaktadır (Osborn, 1957). Bu araştırmada, düşünce üretim performansı üzerinde isim türlerinden soyutluk/ somutluğun ve anlamsallığın (anlamsal olarak benzer / farklı) beyin fırtınasında performans üretimine etkileri incelenmiştir. Katılımcılara ilk olarak soyut anlamsal benzer, soyut anlamsal farklı, somutanlamsal benzer ve somut anlamsal farklı koşullarında sözcük üretimi görevi verilmiş. Katılımcılar bu görevlerini tamamladıktan sonra Osborn'un (1957) beyin fırtınası kuralları dahilinde düşünce üretimi görevleri verilmiştir. Bu görevi de tamamladıktan sonra beyin fırtınası düşünce üretimi ile ilgili olarak algı ölçeklerini doldurmuşlardır. Tüm denekler nominal koşullar altında düşünce beyin fırtınasına tabi tutulmuşlardır. Araştırmanın sonucunda, anlamsal olarak farklı sözcük çiftlerine tabi tutulan bireylerin anlamsal olarak benzer sözcük üretimine tabi tutulan bireylerden daha fazla düşünce ürettikleri bulunmuştur. Algı analizleri sonucunda ise, soyut kelime çiftleri alan bireylerin verilen problemden hoşlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bulgular ilgili literatür ışığı altında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beyin fırtınası, anlamsal benzerlik/farklılık, soyut isim, somut isim, ilişkisel bellek ağı

ASSOCIATIVE MEMORY MODEL AND BRAINSTORMING THOUGHT GENERATION PERFORMANCE

Abstract

Today, more importance is given to the development of new programs and technologies in groups or individual processes (Coskun, Paulus, Brown, & Sherwood, 2000). In this context, the brainstorming method is based on the development of a large number of ideas by group members or individually without criticism (Osborn, 1957). In this study, the effects of noun types such as abstractness/concreteness and semantics (semantically similar/different) on thought production performance in brainstorming were examined. First, the participants

were given word production tasks under the conditions of abstract semantic similar, abstract semantic different, concrete semantic similar, and concrete semantic different. After completing these tasks, the participants were given thought production tasks within the framework of Osborn's (1957) brainstorming rules. After completing this task, they filled out perception scales regarding brainstorming thought production. All subjects were subjected to thought brainstorming under nominal conditions. As a result of the study, it was found that individuals subjected to semantically different word pairs produced more thoughts than individuals subjected to semantically similar word production. As a result of perception analyses, it was concluded that individuals who received abstract word pairs enjoyed the given problem. The findings were discussed in the light of the relevant literature.

Keywords: Brainstorming, semantic similarity/difference, abstract noun, concrete noun, relational memory network

OTİZMLİ ÇOCUĞU OLAN AİLELERDE EVLİLİK UYUMUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ[13]

Ertuğrul HATİPOĞLU

Dr.Öğr.Üye., Gümüşhane Üniv.,drertugrulhatipoglu@gmail.com, 0000-0003-2153-4039

Şükran GEYİK

Lisans Öğrencisi, Gümüşhane Üniv..sukrangeyik63@gmail.com, 0009-0006-6137-0656

Ceren ÇAKIR

Lisans Öğrencisi, Gümüşhane Üniv.,.cerencakir366@gmail.com, 0009-0002-1003-4995

Hilal BAKAR

Lisans Öğrencisi, Gümüşhane Üniv., hilalbakrr34@gmail.com, 0009-0003-7911-8932

Özet

Otizm spektrum bozukluğu, sosyal etkileşim ve iletişimdeki bozuklukların yanı sıra alışılmadık şekilde tekrarlayan davranışlar ve sınırlı ilgi alanlarının varlığı, değişikliklere uyum sağlamada zorluklar ve aşırı duygusal duyarlılık ile karakterize edilen nöro-gelişimsel ve süreğen bir farklılıktır (DSM-5). Dünyada yaklaşık her yüz çocuktan birinde otizm tanısı olduğu bildirilmiştir (Zeidan vd., 2022). Otizm semptomları sadece otizmli çocukların yaşam kalitesini sınırlamakla kalmamakta, aynı zamanda ebeveynleri içinde bakım yükünü artırmakta ve tüm aile üzerinde stresi yükseltmektedir. Bu araştırmanın genel amacı çocuğu otizm tanısı almış olan çiftlerin evlilik uyumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. Bu çalışma, nicel araştırma deseni temelinde betimsel bir araştırmadır. Araştırma genel tarama modeline uygun şekilde yapılandırılmıştır. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya ulaşmak amacıyla, evreninin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan çalışmalarda kullanılan modeldir (Karasar, 2009). Araştırma için kolay örnekleme yöntemi belirlenmiştir. Katılımcıların belirlenmesi için dahil etme ve dışlama kriterleri belirlenmiştir. En az bir çocuğu otizm tanısı almış, 18 üstündeki, anadili Türkçe olan anneler ve babalar araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcılara

[13] Bu çalışma, TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında desteklenmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden ulaşılmıştır. Araştırmanın evreni temsil etme kabiliyetini artırmak ve araştırmacıların verimli olarak veri toplayabilmesi için 4 farklı ildeki özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden veri toplanmıştır. Bu iller arasında Şanlıurfa %62,8 ile en büyük katılımcı oranına sahiptir. Bunu sırasıyla; Samsun %19,8, Giresun %15,0 ve Gümüşhane %2,4 ile takip etmektedir. Veri toplama öncesinde Gümüşhane Üniversitesi Etik Komisyon'undan gerekli izin alınmıştır. Ayrıca her bir özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinin yöneticileri ile iletişime geçilmiş, araştırma amacı anlatılmış ve kurumlarındaki çocuğu otizm tanısı almış velilerden veri toplamak için izin alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından kâğıt kalem kullanılarak, yüz yüze yöntemle, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde toplanmıştır. Her bir katılıcı araştırmanın amacı ve verilerin anonim olarak bilimsel amaçlar için kullanılacağı konusunda bilgilendirilmiş ve onamları alınmıştır. Verilerin toplanma süresi her bir katılımcı için ortalama 20 dakikadır. Ocak 2023-Temmuz 2024 tarihleri arasında toplam 207 otizmli çocuğu olan anne-babaya ulaşılmıştır. Bu araştırmanın veri toplama araçları; araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyodemografik bilgi formu, Evlilikte Uyum Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Algılanan Stres Ölçeği, Baş Etme Stilleri Ölçeğidir. Analizler SPSS yazılımının 23.0 versiyonu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İstatistiksel analizler öncesinde normallik testi uygulanmıştır. Dışa düşen değerlerin varlığı boxplot ve Q-Q grafi ile incelenmiş üç gözlemin aykırı olduğu tespit edilmiştir. Standardize Z skorlarında bu iki gözlemin +3 ve -3 aralığı aştığı için bu üç gözlem veri setinden çıkarılarak analizler 204 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri +1 ve -1 aralığında olduğu için verilerin normal dağıldığı varsayılmış ve parametrik analizler uygulanmıştır (Büyüköztürk vd, 2011). İstatistiksel analizler tanımlayıcı istatistikleri, güvenilirlik testlerini, değişkenler arasındaki ilişki ve regresyon modelini içermektedir. Tanımlayıcı istatistiklerde, kategorik ve sayısal değişkenleri tanımlamak için sayı ve yüzde; sürekli değişkenleri tanımlamak için ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi analiz etmek için pearson korelasyon testi, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklama oranını belirlemek için hiyerarşik çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; otizmli çocuğu olan ebeveynlerin yaşı ile algılanan stres düzeyleri arasında negatif bir ilişki bulunmuş, yaş ilerledikçe katılımcıların stres düzeyinin azaldığını belirlenmiştir. Araştırmaya katılan ebeveynler arasında annelerin stres düzeyi babalara göre daha yüksektir. Otizmli çocuğun yaşı arttıkça ebeveynlerin stres düzeyi artmaktadır. Tanıdan geçen süre ortalama 63 aydır. Tanıdan geçen süre arttıkça ebeveynlerin stres düzeyinin azaldığı belirlenmiştir. Bazı baş etme yöntemlerinin daha sık kullanılması ile ailelerin düşük stres düzeyi arasında ilişki bulunmuştur. Duygusal sosyal destek arama (r=-.208), araçsal sosyal destek arama (r=-.299), kabul etme (r=-.584), duyguları açığa vurma (r=.-234), mizah (r=-.261) ile algılanan stres arasında negatif yönlü anlamlı ilişki vardır. Diğer taraftan bazı baş etme yöntemlerinin daha sık kullanılması ile ailelerin algıladığı yüksek stres arasında ilişki tespit edilmiştir. Planlama (r=.264), din (r=.282), kendini suçlama (r=.485) ve inkâr (r=.420) ile algılanan stres arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır. Algılanan sosyal destek düzeyi ile stres arasında da negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur ($r = -.245$, $p<0,01$). Otizmli çocuğu olan babaların annelere göre evlilik uyumu algısı daha yüksektir ($r=.155$, $p<0,01$). Aylık ortama gelir düzeyi yükseldikçe çiftlerin algıladıkları evlilik uyum düzeyleri arasında pozitif korelasyon tespit edilmiştir ($r=.212$, $p<0,01$). Ebeveynlerin sorun odaklı baş etme yöntemlerini kullanmaları ile evlilik uyumları artırmaktadır. Bazı baş etme yöntemlerini daha sık kullanan katılımcıların evlilik uyum puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Buna göre, aktif baş etme ($r=.221$, $p<0,01$), duygusal sosyal destek arama ($r=.223$, $p<0,01$), dikkati dağıtma ($r=.206$, $p<0,01$) ile evlilik uyumu puanları arasında pozitif ilişki bulunmaktadır. Öte yandan

katılımcıların kendini suçlama düzeyleri (r=-.152, p<0,01) ve davranış uzaklaşmaya başvurmaları (r=-.157, p<0,01) ile evlilik uyumu arasında negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Katılımcıların algıladıkları sosyal destek düzeyi ile evlilik uyumu puanları arasında da pozitif yönlü anlamlı ilişki tespit edilmiştir (r=.376, p<0,01). Çiftler arasındaki stres (β = -0.288, p < 0.001) arttıkça evlilik uyumları düşerken, sorun odaklı baş etme yöntemlerini kullanmaları (β = 0.232, p < 0.01) ve aylık ortalama gelir arttıkça evlilik uyumları artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Otizm, Otizmli Çocuk, Otizmli Çocukların Ebeveynleri, Evlilik Uyumu, Baş Etme, Sosyal Destek, Algılanan Stres.

INVESTIGATION OF FACTORS AFFECTING MARITAL ADJUSTMENT IN FAMILIES WITH CHHLDREN WITH AUTISM

Abstract

Autism spectrum disorder (ASD) is a neurodevelopmental condition characterised by impairments in social interaction and communication, as well as the presence of unusually repetitive behaviours and limited interests. Additionally, individuals with ASD may demonstrate difficulties in adapting to changes and excessive emotional sensitivity (DSM-5). It has been reported that approximately one in every one hundred children worldwide is diagnosed with autism (Zeidan et al., 2022). The presence of autism symptoms has been shown to have a detrimental impact on the quality of life of children with autism, as well as on the burden of care experienced by their parents and the stress levels within the family unit as a whole. The principal objective of this study is to ascertain the factors influencing the marital adjustment of couples whose children have been diagnosed with autism. This study employs a descriptive research design based on a quantitative research approach. The research is structured in accordance with the general survey model. The general survey model is the model employed in studies conducted on a population comprising a substantial number of elements with the objective of forming a general judgement about the population or a representative sample thereof (Karasar, 2009). A simple sampling method was identified as the most appropriate for this research. In order to determine the participants, inclusion and exclusion criteria were established. The study included mothers and fathers with at least one child diagnosed with autism, aged 18 or over, and native Turkish speakers. The participants were recruited from special education and rehabilitation centres that are affiliated with the Ministry of National Education. In order to enhance the representativeness of the study and facilitate data collection, data were gathered from special education and rehabilitation centres situated in four distinct provinces. Among these provinces, Şanlıurfa exhibited the highest participation rate, at 62.8%. This was followed by Samsun with 19.8%, Giresun with 15.0%, and Gümüşhane with 2.4%. Prior to the commencement of data collection, the requisite permission was obtained from the Gümüşhane University Ethics Commission. Furthermore, the managers of each special education and rehabilitation centre were contacted, the objective of the research was elucidated, and consent was obtained from the parents whose children were diagnosed with autism within their institutions to enable the collection of data. The data were collected by the researchers in the special education and rehabilitation centres using the paper-and-pencil, face-to-face method. Each participant was informed about the purpose of the study and the fact that the data would be used anonymously for scientific purposes, and their consent was obtained. The duration of the data collection process for each participant was approximately 20 minutes. A total of 207 parents of children with autism were contacted between January 2023 and July 2024. The data collection tools employed in this study were a sociodemographic information form, the

Marital Adjustment Scale, the Multidimensional Perceived Social Support Scale, the Perceived Stress Scale and the Coping Styles Scale. The data were analysed using the statistical software package SPSS, version 23.0. Prior to undertaking statistical analyses, a normality test was applied. The presence of outliers was investigated through the utilisation of a boxplot and a Q-Q graph, which revealed the existence of three observations that could be classified as outliers. As the two observations in question exceeded the +3 and -3 ranges in the standardised Z scores, the three observations were excluded from the data set, and the analyses were performed with 204 participants. As the skewness and kurtosis values fell within the range of +1 and -1, it was assumed that the data were normally distributed, and parametric analyses were applied (Boydüyüköztürk et al., 2011). The statistical analyses included descriptive statistics, reliability tests, the relationship between variables and regression models. In descriptive statistics, the number and percentage are employed to define categorical and numerical variables, whereas the mean and standard deviation are used to define continuous variables. The Pearson correlation test was employed to analyse the relationship between the variables, while hierarchical multiple regression analysis was used to ascertain the extent to which the independent variables could be explained by the dependent variable. The level of statistical significance was set at 0.05. The results of the study indicated a negative correlation between the age of parents of autistic children and perceived stress levels. It was further determined that the stress levels of the participants decreased with increasing age. The stress levels of the mothers who participated in the study were found to be higher than those of the fathers. As the age of the child with autism increased, the stress levels of the parents also increased. The average time elapsed since the diagnosis was 63 months, and it was determined that the stress levels of the parents decreased as the time elapsed since the diagnosis increased. A correlation was identified between the utilisation of certain coping strategies on a more frequent basis and the reduced stress levels experienced by the families in question. A significant negative correlation was observed between seeking emotional social support ($r = -0.208$), seeking instrumental social support ($r = -0.299$), acceptance ($r = -0.584$), revealing emotions ($r = -0.234$), humour ($r = -0.261$) and perceived stress. Conversely, a positive correlation was observed between the utilisation of certain coping strategies on a more frequent basis and elevated stress levels among the families in question. A significant positive relationship was identified between planning ($r=.264$), religion ($r=.282$), self-blame ($r=.485$) and denial ($r=.420$) and perceived stress. Additionally, a significant negative correlation was observed between perceived social support and stress levels ($r = -.245$, $p < 0.01$). The fathers of children with autism exhibited a higher perception of marital adjustment than the mothers ($r = .155$, $p < .01$). A positive correlation was identified between the perceived level of marital adjustment and the monthly average income level of the couples ($r = 0.212$, $p < 0.01$). The utilisation of problem-oriented coping strategies by parents has been identified as a significant predictor of enhanced marital adjustment. The results indicated that participants who employed certain coping strategies with greater frequency exhibited higher marital adjustment scores. Accordingly, a positive relationship was identified between active coping ($r=.221$, $p<0.01$), seeking emotional social support ($r=.223$, $p<0.01$), and distraction ($r=.206$, $p<0.01$) and marital adjustment scores. Conversely, a significant negative correlation was observed between the participants' levels of self-blame ($r = -0.152$, $p < 0.01$) and behavioural distancing ($r = -0.157$, $p < 0.01$) and marital adjustment. Additionally, a positive and significant relationship was identified between the level of social support perceived by the participants and their marital adjustment scores ($r = 0.376$, $p < 0.01$). The results indicated that as the stress between couples increased, there was a corresponding decrease in marital adjustment ($\beta = -0.288$, $p < 0.001$). Conversely, marital adjustment was found to increase as the use of problem-oriented coping

methods ($\beta = 0.232$, $p < 0.01$) and average monthly income increased.

Keywords: Autism, Children with Autism, Parents of Children with Autism, Marital Adjustment, Coping, Social Support, Perceived Stress.

EĞİTİM SİSTEMİNDEKİ DEĞİŞİM İLE İŞ MOTİVASYONU İLİŞKİSİ: ÖĞRETMEN DENEYİMLERİ

Neslihan CANBAZ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Gümüşhane Üniv., neslihancnbz@outlook.com

Osman BENK

Dr.Öğr.Üyesi, Gümüşhane Üniv. osmanbenk@gumushane.edu.tr 0000-0001-7395-1921

Özet

Değişim her zaman var olmuş ve tüm alanları etkilemiştir. Her saniyenin bir değişime dönüştüğü bilgi çağında örgütlerin durağan düzenlerine devam etmesi neredeyse mümkün değildir. Literatürde değişim kavramı farklı anlamlar yüklenerek ele alınmıştır. Toffler (1981: 11) değişimi "belirli bir zaman aralığına doluşmuş olaylar sayısı" olarak ifade ederken, Blake ve Jarvenpaa (1991: 33) ise değişimi "planlı ya da plansız herhangi bir sistemin, belli bir durumdan başka bir duruma dönüşmesi" olarak tanımlar. Nitekim Şişman ve Taşdemir (2008) sürekli değişen, dinamik bir dünyada, eğitim ve okul sistemlerinin birtakım değişim ve yeniliklerden etkilenmesinin kaçınılmaz olduğunu ve bu nedenle özellikle geçen yüzyılın son çeyreğinde eğitim ve okul sistemlerinde yeniden yapılanma konusunda çalışmalar yapıldığını belirtmektedir. Benzer şekilde, George vd. (2007) son yıllarda eğitime yönelik kapsamlı olarak planlanmış birçok değişim girişiminde bulunulduğunu, ancak bunların birçoğunun sınırlı oranda başarıya ulaştığını ifade etmektedir. Değişimin istenilen sonucu vermemesinde süreç yönetimi, örgüt kültürü, değişim türü planlaması, iş motivasyonu gibi etkenlerin var olduğu söylenebilir. Motivasyon, kültürel ve bireysel eğilimlerle ilgili olan bağlamsal unsurlarla ilişkilendirilmekte, "örgütsel amaçlara ulaşmak için yüksek düzeyde çaba sarf etmeye isteklilik" olarak tanımlanmaktadır (Latham ve Pinder, 2005: 486; Brislin vd., 2005: 88). İş motivasyonunu etkileyen değişkenlerden birisi de değişimdir. Eğitim sisteminde de sıklıkla irili ufaklı ve/veya büyük çaplı değişimler yaşanmaktadır. Araştırmanın amacı değişim ve motivasyon fenomenlerini sistem bakış açısıyla ele alarak eğitim sisteminde sürekli gerçekleşen değişimlerin okulun en önemli ögelerinden biri olarak görülen öğretmenlerin iş motivasyonuna etkisini ortaya koymaktır. Araştırma bir nitel araştırma yöntemi olan fenomenolojik yaklaşım, yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile değişimi deneyimlemiş Gümüşhane ilindeki öğretmenler homojen örneklemi üzerinde gerçekleştirilecektir. Literatürde örgütsel değişim ve iş motivasyonu başlıkları ayrı ayrı ve birlikte incelenmiş fakat bu iki değişkenin ilişkileri ile ilgili fenomenolojik araştırmaya az rastlanılmıştır. Literatüre bu anlamda katkı sunmak araştırmanın diğer amacıdır. Henüz son bulgularına ulaşılamamış fakat veri toplama ve analiz süreci devam eden bu araştırmada öğretmenlerin ani ve büyük değişimler sonucu iş motivasyonlarını zor da olsa korudukları ama içsel olarak gelişmelere eleştirel bir gözle baktıkları ve duygusal emek sergileyerek eğitim hayatlarına devam ettikleri ve olumsuzlukları öğrencilerine yansıtmadıkları varsayılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Örgütsel Değişim, İş Motivasyonu, Fenomenolojik Yaklaşım, Eğitim

Sistemi, Öğretmen

THE RELATIONSHIP BETWEEN CHANGE IN THE EDUCATION SYSTEM AND WORK MOTIVATION: TEACHER EXPERIENCES

Abstract

Change has always existed and affected all fields. In the information age, where every second is transformed into a change, it is almost impossible for organizations to continue their static order. In the literature, the concept of change has been handled with different meanings. While Toffler (1981: 11) defines change as *"the number of events packed into a certain time interval"*, Blake and Jarvenpaa (1991: 33) define change as *"the transformation of any system, planned or unplanned, from a certain state to another state"*. As a matter of fact, Şişman and Taşdemir (2008) state that in an ever-changing and dynamic world, it is inevitable for education and school systems to be affected by some changes and innovations, and for this reason, especially in the last quarter of the last century, studies have been carried out on restructuring in education and school systems. Similarly, George et al. (2007) state that in recent years, there have been many comprehensively planned change initiatives in education, but most of them have achieved limited success. It can be said that there are factors such as process management, organizational culture, change type planning, and work motivation in the failure of change to yield the desired results. Motivation is associated with contextual elements related to cultural and individual tendencies and is defined as *"willingness to exert high levels of effort to achieve organizational goals"* (Latham & Pinder, 2005: 486; Brislin et al., 2005: 88). One of the variables affecting work motivation is change. In the education system, there are often large and small and/or large-scale changes. The aim of the research is to reveal the effect of the continuous changes in the education system on the job motivation of teachers, who are seen as one of the most important elements of the school, by addressing the phenomena of change and motivation from a system perspective. The research will be conducted on a homogeneous sample of teachers in Gümüşhane province who have experienced change with a phenomenological approach, a qualitative research method, and a semi-structured interview technique. In the literature, the topics of organizational change and work motivation have been examined separately and together, but there are few phenomenological studies on the relationship between these two variables. Contributing to the literature in this sense is the other aim of the study. In this study, the final findings of which have not yet been reached, but the data collection and analysis process is ongoing, it is assumed that teachers maintain their work motivation, albeit with difficulty, as a result of sudden and major changes, but internally they look at the developments with a critical eye and continue their educational lives by exhibiting emotional labor and do not reflect the negativities to their students.

Keywords: Organizational Change, Work Motivation, Phenomenological Approach, Education System, Teacher

HEMŞİRE STRES ÖLÇEĞİ KISA FORMUNUN TÜRKÇEYE UYARLANMASI

Selahattin AKYÜZ

Sağlık Bakanlığı, selahattinakyuz74@gmail.com, 0000-0002-4591-546

Abide AKSUNGUR

Altındağ İlçe Sağlık Müdürlüğü, abideaksungur@hotmail. com, 0000-0002-8140-0289

Uğur UĞRAK

Sağlık Bilimleri Üni. Gülhane Sağ. MYO, ugur.ugrak@sbu.edu.tr 0000-0002-6043-835X

Özet

Sağlık sisteminin önemli bir parçası olan hemşirelik, doğası gereği çok stresli bir meslek olarak kabul edilmekte (Sansó, Vidal-Blanco, & Galiana, 2021, p. 311) ve iş stresi üzerinde çok fazla araştırma yapılan konuların başında gelmektedir (Cañadas-De la Fuente et al., 2015). İş stresi, işle ilgili faktörlerin çalışanın psikolojik ve/veya fizyolojik durumunu değiştirmek için etkileşime girdiği ve kişinin normal işleyişinden sapmaya zorlandığı bir durum" olarak tanımlanmıştır (Sarafis et al., 2016).

Stres, hemşirelerde iş doyumsuzluğuna sebep olan önemli bir nedendir (Keidel, 2002) ve işten ayrılmalara bile neden olabilmektedir (Flanagan ve Flanagan, 2002). Hemşirelerde yaşanan stresin genellikle iş performansını azalttığı ve buna bağlı olarak hasta bakım kalitesini ve hasta memnuniyetini olumsuz etkilediği bilinmektedir (Sarafis vd., 2016; Teng vd., 2010). İş stresinin çalışanlar arasında çatışmalarla, işe devamsızlıkla, azalan üretkenlikle, düşük moral ve tükenmişlikle ilişkisi olduğu görülmüştür (Iglesias ve Bengoa Vallejo, 2013). İş stresinin fizyolojik, psikolojik ve davranışsal yönlü etkileri olabilmektedir. Stres sonucunda baş ağrısı, yorgunluk, mide bulantısı, deri döküntüsü ve kilo dalgalanmaları gibi psikosomatik rahatsızlıkların yanı sıra (Levi, 1990) anksiyete, sinirlilik, gerginlik, depresyon gibi psikolojik semptomlarda görülebilmektedir (Olkinuora ve Lrappänen, 1987).

Hemşireler sıklıkla ölüm ve ölümle ilgili stresli durumlar yaşamakta ve etik konularla ilgili karar vermek durumuyla karşı karşıya kalmaktadır (Benbunan-Bentata vd., 2007; Stone ve Thorns, 2005). Bu zorluklar genellikle fiziksel, psikolojik ve duygusal sıkıntının yanı sıra iş stresini de artırmaktadır.

Bu çalışmanın amacı Sansó vd (2021) tarafından geliştirilen 6 soruluk Hemşire Stres Ölçeği kısa formunu Türkçeye uyarlamaktır. Stres konusunda çok fazla ölçek olmakla birlikte bu ölçek kısa ve kullanımı kolay bir ölçektir. Bu ölçüm aracının hemşirelerle ilgili bilimsel araştırmalarda kullanılabilmesi hedeflenmektedir.

Ankara ilinde bir kamu hastanesinde görev yapan hemşirelerden çalışmaya katılmayı kabul eden 280 kişiden veri toplanmıştır. Veri formunun birinci bölümü katılımcı özelliklerini, ikinci bölümü ise Sansó vd (2021) tarafından geliştirilen Hemşire Stres Ölçeği kısa formunun sorularını içermektedir. Ölçek 6 maddeden oluşmakta olup 1-4 Likert tipinde puanlanmaktadır. Ölçek tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler hem Türkçe hem de İngilizce diline hâkim akademisyenler tarafından çevrilmiştir. Ölçek maddeleri için Davis yöntemi ile kapsam geçerliliği değerlendirilmiştir (Davis, 1992). 30 kişi ile pilot çalışma yapılmış ve formun anlaşılırlığı ve uygulanabilirliği test edilmiştir. Veri analizinde SPSS 29 ve AMOS 24 programları kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliği Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile değerlendirilmiştir. DFA'da 20000 yeniden örneklemeli bootstrap yöntemi kullanılmış olup bulgular %95 güven aralığında incelenmiştir. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alfa (CA) katsayısı ile incelenmiştir. Ölçeğin zamana karşı güvenilirliği korelasyon analizi ve sınıf içi korelasyon katsayısı (ICC) ile değerlendirilmiştir. $P<0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlamasının yapılabilmesi için ölçeği geliştiren kişilerden izin alınmıştır. Bu

çalışma Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları ve Bilimsel Yayın Etik Kurul'unun 07.12.2023 tarih ve 98479 karar nolu onayı ile yürütülmüştür.

Araştırmaya dâhil edilen katılımcıların yaş ortalaması 39,76±6,212 olup 261 (%93,2) kişi kadın, 175 (%62,5) kişi evlidir. 216 (%77,1) kişi lisans mezunu olup çalışma süresi ortalaması 17,46±10,050'dir. Kapsam geçerliliği için KGİ ve KGO değerleri hesaplanmıştır. 9 uzman tarafından yapılan değerlendirme sonucunda soruların KGİ değerlerinin 0,888 – 1,000 (>0,750) aralığında olduğu, tüm sorulara ilişkin KGO değerinin ise 0,962 (>0,800) olduğu belirlenmiştir (Davis, 1992). Temel Bileşen Analizi yöntemi ile yapılan AFA'da faktör sınırlaması yapılmamıştır. KMO örneklem yeterliliğinin (0,812) ve Bartlett Küresellik Test değerinin (Ki kare=471,727; p=<0,001) faktör analizi yapılması için yeterli ve uygun olduğu görülmüştür. Ölçek maddelerinin bir boyut altında toplandığı, yamaç grafiğinin de bu bulguyu desteklediği, açıklanan toplam varyansın %50,710 olduğu ve faktör yüklerinin 0,672 – 0,795 aralığında olduğu belirlenmiştir. AFA sonrasında 1 boyuttan oluşan yapı için DFA yapılmıştır. DFA modelinin uyum indeks değerleri modelin veriler ile uyumlu olduğunu göstermiştir. Ölçek maddelerinin faktör yüklerinin istatistiki olarak anlamlı (p<0,05) olduğu görülmüştür. CA katsayısının 0,804 olduğu ve ölçeğin güvenilir olduğu belirlenmiştir. Ölçeğinin zamana karşı güvenilirliğini değerlendirmek için 67 kişiden iki hafta sonra tekrar veri toplanmış ve yapılan korelasyon analizi sonucunda iki ölçüm arasında pozitif yönlü anlamlı (r=0,801; p<0,001) ilişki olduğu belirlenmiştir. Tekrarlı ölçümler arasında mükemmel düzeyde uyum olduğu (ICC=0,852 [%95 GA: 0,760-0,909, p<0,001) belirlenmiştir. Bu bulgular Hemşire Stres Ölçeği kısa formunun geçerli ve güvenilir olduğunu göstermekte olup hemşirelerin streslerini ölçmede kullanılabileceği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Stres, Ölçek, Geçerlilik, Güvenilirlik.

ADAPTATION OF THE SHORT FORM OF THE NURSE STRESS SCALE INTO TURKISH

Abstract

Nursing, an essential component of the healthcare system, is inherently regarded as a highly stressful profession (Sansó, Vidal-Blanco, & Galiana, 2021, p. 311) and remains one of the most researched topics concerning job stress (Cañadas-De la Fuente et al., 2015). Job stress is defined as "a condition in which work-related factors interact to alter an employee's psychological and/or physiological state, forcing them to deviate from normal functioning" (Sarafis et al., 2016). Stress is a major contributor to job dissatisfaction among nurses (Keidel, 2002) and can even lead to job resignations (Flanagan & Flanagan, 2002). It is well known that stress among nurses often reduces work performance, which negatively affects the quality of patient care and patient satisfaction (Sarafis et al., 2016; Teng et al., 2010). Job stress has also been associated with conflicts among employees, absenteeism, reduced productivity, low morale, and burnout (Iglesias & Bengoa Vallejo, 2013). The effects of job stress can manifest physiologically, psychologically, and behaviorally. Stress can result in psychosomatic disorders, such as headaches, fatigue, nausea, skin rashes, and weight fluctuations (Levi, 1990), as well as psychological symptoms like anxiety, irritability, tension, and depression (Olkinuora & Lrappänen, 1987).

Nurses frequently encounter stressful situations related to death and dying and often face ethical dilemmas (Benbunan-Bentata et al., 2007; Stone & Thorns, 2005). These challenges typically increase both physical, psychological, and emotional strain, thereby exacerbating

work-related stress.

The aim of this study is to adapt the short form of the 6-item Nurse Stress Scale, developed by Sansó et al. (2021), into Turkish. Although there are numerous scales available for measuring stress, this particular scale is brief and easy to use. It is intended that this tool will be utilized in scientific research concerning nurses.

Data were collected from 280 nurses working in a public hospital in Ankara, who agreed to participate in the study. The first part of the data form included participant characteristics, while the second part contained the questions from the short form of the Nurse Stress Scale, developed by Sansó et al. (2021). The scale consists of six items, scored on a 1-4 Likert scale, and is unidimensional. The items were translated by academics proficient in both Turkish and English. Content validity of the scale items was evaluated using the Davis method (Davis, 1992). A pilot study was conducted with 30 participants to test the clarity and applicability of the form. Data were analyzed using SPSS 29 and AMOS 24 software. Construct validity was assessed through Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA). In the CFA, the bootstrap method with 20,000 resamples was applied, and findings were examined within a 95% confidence interval. The reliability of the scale was evaluated using Cronbach's Alpha (CA) coefficient. Test-retest reliability was examined via correlation analysis and the intraclass correlation coefficient (ICC). A p-value of <0.05 was considered statistically significant. Permission was obtained from the developers of the scale to adapt it into Turkish. This study was conducted with the approval of the Ethics Committee for Social and Human Sciences Research and Scientific Publications at Ankara Social Sciences University, dated 07.12.2023, decision number 98479.

The average age of the participants was 39.76±6.21 years, with 261 (93.2%) of them being female and 175 (62.5%) married. A total of 216 (77.1%) participants held a bachelor's degree, with an average work experience of 17.46±10.05 years. Content Validity Index (CVI) and Content Validity Ratio (CVR) values were calculated for content validity. Based on the evaluations of nine experts, CVI values of the questions ranged between 0.888 and 1.000 (>0.750), while the overall CVR value was 0.962 (>0.800) (Davis, 1992). No factor restrictions were applied in the EFA using the Principal Component Analysis method. It was found that the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) measure of sampling adequacy (0.812) and Bartlett's Test of Sphericity (Chi-square=471.73; $p<0.001$) were sufficient and appropriate for conducting factor analysis. It was determined that the scale items loaded onto a single factor, supported by the scree plot, explaining 50.710% of the total variance, with factor loadings ranging from 0.672 to 0.795. Following EFA, CFA was conducted for the unidimensional structure, and the model fit indices indicated that the model fit the data well. The factor loadings of the scale items were found to be statistically significant ($p<0.05$). The CA coefficient was 0.804, indicating that the scale is reliable. To assess the test-retest reliability, data were recollected from 67 participants two weeks later, and correlation analysis showed a significant positive relationship ($r=0.801$; $p<0.001$) between the two measurements. Excellent agreement was found between repeated measurements (ICC=0.852 [95% CI: 0.760-0.909], $p<0.001$). These findings suggest that the short form of the Nurse Stress Scale is a valid and reliable tool for measuring stress in nurses.

Keywords: Nurse, Stress, Scale, Validity, Reliability.

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE SAĞLIKLI BESLENMEYE YÖNELİK TUTUM İLE

PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Tuğba Nur TOPÇU

Psikolojik Danışman, nurtopcuu1071@gmail.com, ID: 0009-0001-1280-8328

Lokman KOÇAK

Dr.Öğr.Üyesi, Bayburt Üniv., lokmankocak@bayburt.edu.tr, ID: 0000-0002-5247-0974

Özet

Çocukluktan yetişkinliğe geçişte gelişimsel bir basamak olarak değerlendirilen ergenlik, birçok önemli değişim ve gelişimin yaşandığı ve bazen de karmaşanın yoğun olarak yer aldığı bir geçiş dönemi olarak ifade edilmektedir. Bu dönemde ergen bireyler, değişen fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik özelliklerine uyum sağlamaya çalışırken çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Bireyin karşılaştığı zorlu yaşantılara rağmen sağlıklı şekilde gelişim göstermesi veya bu risk durumlar karşısında olumlu bir tutum sergileyebilmesi alanyazında psikolojik sağlamlık olarak tanımlanmaktadır. Psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek olan ergen bireylerin olumsuz yaşantılar karşısında uyum sağlayabilme ve gelişim sürecini sürdürebilme kapasitesinin de yüksek olduğu belirtilmektedir. Ergenlik döneminde beden algısının, bireyin bedenindeki değişimlere uyum sağlaması ve bedeninin sağlıklı olması ile ilişki olabileceği düşünülmektedir. Sağlıklı beslenme ile ergenlik dönemindeki bazı olası fizyolojik problemlerin önüne geçilebileceği ve bu durumun da psikolojik sağlamlık düzeyine olumlu yansıyacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda, araştırmada lise öğrencilerinde sağlıklı beslenmeye yönelik tutum ile psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma grubu, 12 ile 19 yaş aralığında, 144 kız ve 108 erkek olmak üzere toplam 252 lise öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmada veriler, Kişisel Bilgi Formu Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutum Ölçeği ve Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ile toplanmıştır. Yapılan korelasyon analizi sonucunda psikolojik sağlamlık ile beslenme hakkında bilgi ve olumlu beslenme alt boyutları arasında pozitif; kötü beslenme alt boyutu ile negatif yönde ve anlamlı ilişki bulunmuştur. Psikolojik sağlamlık ve beslenmeye yönelik duygu alt boyutu arasında ise anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Regresyon analizinde ise, sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum düzeylerinin psikolojik sağlamlıktaki varyansın %41'ini açıkladığı ve beslenme hakkında bilgi ve olumlu beslenme alt boyutunun psikolojik sağlamlığın anlamlı birer yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Bulgular doğrultusunda, okullarda ergen bireyler ve ebeveynleri için psikolojik sağlamlık ve sağlıklı beslenmeye yönelik tutum başlıklarına yönelik farkındalık temelli seminerler düzenlenmesi, ergen bireylerle çalışan ruh sağılığı profesyonellerinin bu bulguları dikkate alarak tedavi planlarını hazırlaması ve ergenlik döneminde psikolojik sağlamlığa dikkat çekecek daha fazla araştırma yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik, psikolojik sağlamlık, sağlıklı beslenmeye yönelik tutum

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ATTITUDES TOWARDS HEALTHY EATING AND RESILIENCE IN HIGH SCHOOL STUDENTS

Abstract

Adolescence, which is considered as a developmental step in the transition from childhood to adulthood, is expressed as a transitional period in which many important changes and developments are experienced and sometimes intense confusion takes place. In this period,

adolescents face various difficulties while trying to adapt to their changing physiological, psychological and sociological characteristics. In the literature, resilience is defined as the ability of an individual to develop in a healthy way despite the challenging experiences they face or to exhibit a positive attitude in the face of these risk situations. It is stated that adolescents with a high level of resilience have a high capacity to adapt to negative experiences and maintain the development process. It is thought that body perception during adolescence may be related to the individual's adaptation to the changes in his/her body and having a healthy body. It is thought that some possible physiological problems in adolescence can be prevented with healthy nutrition and this situation will reflect positively on the level of resilience. Accordingly, the aim of this study is to examine the relationship between attitudes towards healthy eating and resilience in high school students. The study group consisted of a total of 252 high school students, 144 female and 108 male, between the ages of 12 and 19. Data were collected using the Personal Information Form, Attitudes Toward Healthy Eating Scale and Child and Adolescent Resilience Scale. As a result of the correlation analysis, a positive relationship was found between resilience and knowledge about nutrition and positive nutrition sub-dimensions, and a negative and significant relationship was found between resilience and poor nutrition sub-dimension. There was no significant relationship between resilience and the emotion towards nutrition sub-dimension. In the regression analysis, it was found that attitude levels towards healthy nutrition explained 41% of the variance in resilience and knowledge about nutrition and positive nutrition sub-dimension were significant predictors of resilience. In line with the findings, it may be recommended to organize awareness-based seminars on resilience and attitudes towards healthy nutrition for adolescents and their parents in schools, to prepare treatment plans for mental health professionals working with adolescents by taking these findings into consideration, and to conduct more research to draw attention to resilience in adolescence.

Keywords: Adolescence, resilience, attitude towards healthy eating

DOES NONCOGNITIVE SKILLS HELP TO SHORTEN YOUTH UNEMPLOYMENT AND INACTIVITY? EVIDENCE FROM ENGLAND

Nurjihan binti IDRİS

Dr., Univ. of Reading Malaysia, nurjihan.idris@henley.edu.my 0009-0006-0719-5535

Abstract

We are interested on the effect of noncognitive skills on shortening youth unemployment and inactivity. We analysed the data from a longitudinal study from England ‘Next Step’ and use locus of control and effort as determinants of noncognitive skills in shortening duration of young people who are Not in Education, Employment or Training (NEET). Given that noncognitive skills are measured in adolescence, years before the cohort members first entered the labour market, our methodology eliminates potential econometric issues of endogeneity between young people who are experiencing NEET and noncognitive skills. We use locus of control and grit as a measure of noncognitive skills at age pre-16 and we look at the effects to exit all spells of NEET, short-term NEET, which is less than 6 months, or longer-term NEET, which is more than 6 months. Our results show differences between the short term and longer-term measures of NEET. For example, boys in longer-term NEET with higher values for locus of control are statistically significant to reduce their chance to exit longer term NEET. This result is important as experience of longer-term NEET may

have negative effect to their longer-term educational and labour market outcomes later on. Using duration analysis, we found that locus of control is more significant compared to grit in determining NEET duration at age 16/17 to age 19/20. Our outcome is young people who are NEET, and as such, this selection bias of our sample may explain why locus of control is more significant when looking at this outcome. Our result further ascertains the importance of locus of control to young people at risk of youth unemployment and activity, as more actions can be done in schooling age to increase this noncognitive skill.

Keywords: behavioural economics, unemployment duration, labour supply, wage dynamics, human capital

TEORİ-PRATİK İKİLİĞİNİ İNSAN-HAYVAN AYRIMI PERSPEKTİFİNDEN OKUMAK: BİR PROGRAM ÖRNEĞİ OLARAK ISSIZ ADA

Mertcan SAKİYAN

Dr.Öğr.Üye., İst. Beykent Üni., mertcansakiyan@beykent.edu.tr, 0000-0003-3347-9217

Özet

Kurmaca metinlerdeki adaların ve bu adalar üzerindeki yaşantının kimi zaman korkunç ve öngörülemez tehlikelere gebe oluşuyla şekillenen (bir *Robinsonad* türü olarak değerlendirilebilecek distopyalar), kimi zamansa sonsuz ve bilinmezliklerine dayalı güzellikleri bağrında saklayan (bir *Robinsonad* türü olarak değerlendirilebilecek ütopyalar) tasvirleri, toplumsal yaşamın nasıl mümkün olabildiğiyle ilgili Antik Yunan'dan on yedinci yüzyıl kanonik metinlerine değin girişilen tefekkür çabasının bir ürünü olan doğal durum anlatılarına benzemektedir. T. Hobbes gibi düşünürlere göre yasanın ve dolayısıyla toplumsal yaşantının henüz mevcut olmadığı, doğanın kendiliğinden peydah olan devinimleriyle hayatına şekil veren canlıların (insanlar, hayvanlar ve bitkiler) yaşayışlarında onulmaz bir vahşet yatarken, J. Locke ve J. J. Rousseau gibi düşünürlere göreyse en uysal ve insan doğasına en münasip yaşantı söz konusu doğal yaşamın sunduğu içkinlikte mevcuttur. Ancak kurmaca metinler ve doğal durum anlatıları arasındaki benzerlik iyimser ve kötümser bakış açıları arasındaki karşıtlıkla sınırlı değildir, her iki türde de *a priori* olarak kabul edilen insan-hayvan ayrımı ve tartışılmaz bir biçimde vurgulanan insanın diğer canlı türlere göre olan üstünlüğü ortak dayanak noktasıdır. Kahramanın kendisinden başka hiçbir insanın mevcut olmadığı ıssız adada dahi vahşi hayvanlar üzerinden inşa edilen egemenlik buradaki doğal yaşamın sürdürülebilmesi için elzem gösterilmiş, doğal durum içerisinde *latent* bir biçimde mevcut olan toplumsal hayat hayvan imgelerinin tasviri ile açığa çıkarılmıştır. Ancak canlı türleri arasındaki farklar ya da kültürel ve gündelik yaşam pratiklerine dayalı toplumsal farklar düşünüldüğünde doğal olarak kurulabilecek bir *isthmus* mevcut olmadığından, tüm bu farklar yapay bir inşa sürecine tabi kalarak üretildiğinden, ya hiçbir sınırı olmayan ya da sonsuz bir sınıra sahip olan ıssız adalar doğal durum anlatılarındaki dünyanın (*welt*) yerini alabilir. Söz konusu kurmaca dünya (*welt*) insana özgü olan teknik ile birleştiğinde teori-pratik ikiliğini aşan bir dünya resminin (*weltbild*) icat edilmesini mümkün hâle getirecektir. Başlangıç noktası olan doğal durum, sivil durumun icadıyla terk edilecek, bir başka deyişle ıssız adadan medeniyete doğru yelken açılacaktır.

İnsan ve hayvan, canlı ve cansız, doğal durum ile sivil durum arasında teori ve pratik arasındaki ilişkinin bizatihi bulunur: Birbiriyle birlikte düşünülecek ya da bir arada hareket edilecek kutupların düzlemini değil, öncelik-sonralık ilişkisi içinde hangisinin daha pragmatik ve baskın olduğu tartışması düzleminde teori ve yaşam arasındaki mücadeleyi

imler. Issız bir ada içinde tek başına kalmış insanın vahşi bir hayvanla karşılaşması ya da yasasız (*friedlos*) olanın yasal olan ile yüz yüze gelmesi özellikle yazılı-kalıcı olanın, yani programlanmış olanın teori-pratik ikiliği ile kurduğu ilişkiye dayanmaktadır. Oysa program (*pro-gramme*) kalıplaşmış-kaydedilmiş olanı değil, bundan daha da öncesini, *yazı-öncesini* tanımlar. Gerçekten mevcut olduğu kanıtlanamayan, ancak farazi bir insan doğasını (teori öncesi pratiği) tanımlamaya çalışırken sıklıkla kullanılan ıssız ada metaforuna yalnız edebi metinlerde değil, siyaset sosyolojisinin kurucu metinlerinde de rastlarız. O hâlde teori-pratik, doğal durum-sivil durum, yaşam-politika ilişkisi edebi ve felsefi alanın sınırlarını esneten bir okumaya tabi tutularak söz konusu karşıtlıkların yerleşik hâle gelen yapısı sökülebilir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Durum, İnsan-Hayvan Ayrımı, Issız Ada, Sınır, Egemenlik, Program

THEORY-PRACTICE DUALITY FROM the PERSPECTIVE of HUMAN-ANIMAL DISTINCTION: DESERT ISLAND AS AN EXAMPLE of A *PROGRAM*

Abstract

The depictions of the islands and the life on these islands in fictional texts, which are sometimes shaped by being pregnant with terrible and unpredictable dangers (dystopias that can be considered as a type of *Robinsonad*), and sometimes hiding beauties based on their endless and unknown nature (utopias that can be considered as a type of *Robinsonad*), are about how social life is possible. It resembles natural state narratives, which are a product of the contemplative effort from Ancient Greece to the seventeenth century canonical texts. According to thinkers such as T. Hobbes, there is an incurable brutality in the lives of living beings (humans, animals and plants) who shape their lives with the spontaneous movements of nature, where the law and therefore social life do not yet exist, while according to thinkers such as J. Locke and J. J. Rousseau, the most docile and human beings live. The life most appropriate to nature exists in the immanence offered by the natural life in question. However, the similarity between fictional texts and natural state narratives is not limited to the contrast between optimistic and pessimistic perspectives; in both genres, the *a priori* accepted human-animal distinction and the indisputably emphasized superiority of humans over other living species are the common basis. Even on a deserted island where there is no human being other than the hero himself, the sovereignty built over wild animals is shown to be essential for the continuation of natural life there, and the social life that exists latently in the natural state is revealed through the depiction of animal images. However, when considering the differences between living species or social differences based on cultural and daily life practices, there is no *isthmus* that can be established naturally, and since all these differences are produced by being subjected to an artificial construction process, deserted islands that either have no borders or have an infinite border are the natural state. can replace the world (*welt*) in their narratives. When the fictional world (*welt*) in question is combined with the technique specific to humans, it will make it possible to invent a world picture (*weltbild*) that transcends the theory-practice dichotomy. The natural state, which is the starting point, will be abandoned with the invention of the civil state, in other words, sailing from the desert island towards civilization will be abandoned.

Between human and animal, animate and inanimate, the natural state and the civil state, the relationship between theory and practice is found in itself: not the plane of poles to be considered together or to act together, but theory and practice on the plane of the debate of which is more pragmatic and dominant in the relationship of priority and afterness. It indicates the struggle between life. The encounter of a person stranded alone on a deserted

island with a wild animal, or the confrontation of the unlawful (*friedlos*) with the legal, is based on the relationship between the written-permanent, that is, the programmed, and the theory-practice duality. However, the program (*pro-gramme*) does not define the formulaic-recorded, but even before that, the *pre-written*. We encounter the desert island metaphor, which cannot be proven to actually exist but is frequently used when trying to describe a hypothetical human nature (pre-theoretical practice), not only in literary texts but also in the founding texts of political sociology. Then, the established structure of these oppositions can be *deconstructed* by subjecting the theory-practice, natural state-civilian state, life-politics relationship to a reading that stretches the boundaries of the literary and philosophical field.

Keywords: Natural State, Human-Animal Discription, Desert Island, Border, Sovereignty, Program

KONUŞMA SESİ BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARIN ÖZELİNDE AİLE İÇİ KALİTELİ ZAMAN: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Elife BARMAK

Dr.Öğr.Üye. Ankara Yıldırım Beyazıt Ü., ebarmak@aybu.edu.tr, 0000-0002-6479-0553

Vildan TÜZÜN

Dil ve Konuşma Terapisti, vildantuzun43@gmail.com, 0009-0004-1623-0721

Neriman ARAL

Prof.Dr. Ankara Üniversitesi, aralneriman@gmail.com, 0000-0002-9266-938X

Fatih AYDOĞDU

Doç.Dr. Erzincan Binali Yıldırım Ü., faydogdu1985@gmail.com, 0000-0001-5123-0824

Burçin AYSU

Doç.Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniv., baysu@aybu.edu.tr, 0000-0003-3881-191X

Özet

Amaç: Aile içinde geçirilen zaman insanın gelişimi için gereklidir. Konuşma sesi bozukluğu olan çocukların konuşma üretimleri akranlarından belirli ölçüde farklılık göstermesi nedeniyle aile içi kaliteli zaman özel bir öneme sahiptir. Bu çocukların boş zaman etkinliklerine katılımını teşvik etmek için katılım şekilleri ve katılımın önündeki engellerin araştırılması gerekmektedir. Bu noktadan hareketle araştırmamızda konuşma sesi bozukluğu (KSB) olan çocuklarda aile içi geçirilen zamanın kalitesine ilişkin annelerin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmaya Ankara ilinde özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam eden ve KSB tanısı almış 4-10 yaş aralığında çocuğa sahip olan 20 anneden oluşmuştur. Araştırmacılar tarafından geliştirilen, KSB'li çocukların annelerinin aile içi geçirilen zamanın kalitesine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik yarı yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılmıştır. Görüşme Formu, konu ile ilgili alan yazın taranarak oluşturulacak, daha sonra alandan yedi uzmanın görüşüne sunulmuş ve son şekli

verilmiştir. Yapılan görüşmelerde verilen yanıtlar araştırmacılar tarafından kaydedilmiştir.

Bulgular: Araştırmamıza katılan çocukların büyük çoğunluğunu artikülasyon bozukluğu olan çocuklar oluştururken, diğer kısmını artikülasyon+fonolojik bozukluğu olan çocuklar oluşturmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Bu kapsamda araştırmacılar tarafından katılımcılar için A1, A2, A3…. şeklinde kodlamalar yapılmıştır. Elde edilen sonuçların açıklanmasında doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Örneğin; "Çocuğunuzun sizinle geçirdiği zamanın hangi gelişim alanlarını destekliyorsunuz? sorusuna ilişkin bulgular arasında ailelerin vermiş oldukları cevaplara göre annelerin çocuklarının dil ve konuşma becerilerini, bilişsel, sosyal-duygusal ve günlük yaşam becerilerini desteklendiği görülmüştür. Diğer sorulardan biri ise "Çocuğunuzla zaman geçirmede süre oluşturmada zorlanıyor musunuz?" sorusuna 13 anne evet cevabını vermiştir. Nedenler arasında çocuk sayısı, ebeveynlerin çalışması gibi durumlar belirtmişlerdir.

Sonuçlar: Araştırmamız alanda çalışan uzmanlara KSB çocuğu olan ailelere boş zaman faaliyetlerinin neler olduğu, gelişim alanlarına katkısı, planlanması, karar verme süreci ve karşılan güçlüklerle ilgili ailelerin farkındalık ve bilgi düzeylerinin bilinmesi noktasında önemli bilgiler sağlamıştır.

Anahtar Kelime: Aile-çocuk iletişimi, konuşma sesi bozukluğu, kaliteli zaman.

QUALITY TIME WITHIN THE FAMILY FOR CHILDREN WITH SPEECH SOUND DISORDERS: A QUALITATIVE STUDY

Abstract

Purpose: Time spent in the family is essential for human development. Since the speech production of children with speech sound disorders differs to a certain extent from that of their peers, quality family time is of particular importance. To encourage the participation of these children in leisure activities, it is necessary to investigate their participation patterns and barriers to participation. From this point of view, our study aimed to determine the views of mothers regarding the quality of family time spent with children with speech sound disorders (SSD).

Method: Case study design, one of the qualitative research methods, was used in the study. The participants of the study were determined using the criteria sampling method, one of the purposive sampling methods. The participants consisted of 20 mothers of children between the ages of 4 and 10 who attend special education and rehabilitation centers in Ankara province and who have children diagnosed with SSD. A semi-structured interview form developed by the researchers was used to determine the views of mothers of children with SSD on the quality of family time. The interview form was created by reviewing the literature on the subject, then it was presented to seven experts in the field and finalized. The researchers recorded the responses given in the interviews.

Results: While the majority of the children participating in our study were children with articulation disorders, the rest were children with articulation+phonological disorders. Content analysis was used in the analysis of the data. In this context, the researchers coded the participants as A1, A2, A3, etc. Direct quotes were used in the explanation of the obtained results. For example, according to the answers given by the families among the findings regarding the question "Which developmental areas do you support with the time your child spends with you?" it was seen that the mothers supported their children's language and speech skills, cognitive, social-emotional, and daily life skills.

Another question was, "Do you have difficulty making time to spend with your child?" 13 mothers answered yes to the question. They stated the number of children and working parents as reasons.

Conclusions: Our research has provided important information to experts working in the field about the leisure time activities of families with SSD children, their contribution to developmental areas, planning, and the decision-making process, and the awareness and knowledge levels of families regarding the difficulties encountered.

Keywords: Family-child communication, speech sound disorder, quality time.

RETHINKING CHILD WELFARE POLICIES IN THE CONTEXT OF URBAN SPACE AND CITIZENSHIP

Balkır UYSAL

Dr., Kastamonu University, balkiruysal@kastamonu.edu.tr, ID: 0000-0003-0684-002X

Abstract

In 1991, a movement was initiated in Fano, Italy, to enable children to play a more active role in city management and urban life. This initiative, led by Italian pedagogist Francesco Tonucci, created a model for making cities more livable by considering children's needs. Fano was the first city to encourage participation processes for children and ensured that children were included in decision-making processes in the city they lived in. Child-friendly cities respect children's rights to live in a safe, healthy, inclusive, and participatory environment. In these cities, local governments work to ensure children's participation in decision-making processes, create public spaces that are suitable for their needs, and provide services based on children's rights. Child-friendly cities aim to create spaces in the city where children can exercise their rights as active citizens, make their voices heard, and participate in decision-making processes. However, while these approaches centered on children's rights have become a global discourse, on the other hand, due to inequalities in cities, children have difficulties in accessing adequate nutrition, shelter, health, education, and social services. When examining reports published by the United Nations on the state of children worldwide, it is noted that child poverty in cities is increasing, that urban spaces fail to meet children's needs, expectations, and desires, and that safe environments are not provided for them. It is stated that children's needs and demands are generally ignored during urban planning. In this study, based on the example of Fano, an attempt will be made to discuss the evaluation tools that can be used in studies on designing child-friendly spaces based on approaches centered on children's rights and child welfare. The spatial dimensions of child welfare will be evaluated through a comparative analysis of global tool sets for measuring child poverty and criteria for establishing child-friendly cities.

Keywords: Child-friendly City, Children's Rights, Child Welfare, Urban Space, Citizenship

ÇOCUK REFAHINA YÖNELİK POLİTİKALARI KENTSEL MEKÂN VE YURTTAŞLIK BOYUTUNDA YENİDEN DÜŞÜNMEK

Özet

1991 yılında İtalya’nın Fano şehrinde, çocukların kent yönetiminde ve kentsel yaşamda daha aktif bir rol oynamasını sağlamak amacıyla bir girişim ortaya çıktı. İtalyan pedagog

Francesco Tonucci Tonucci'nin liderliğinde başlatılan bu girişim, çocukların ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak kentlerin daha yaşanabilir hale getirilmesi için bir model oluşturdu. Fano, çocuklara yönelik katılım süreçlerini teşvik eden ilk şehir oldu ve çocukların yaşadıkları şehirdeki karar alma süreçlerine dahil edilmelerini sağladı. Çocuk dostu şehirler, çocukların güvenli, sağlıklı, kapsayıcı ve katılımcı bir çevrede yaşama haklarına saygı gösteren şehirlerdir. Bu şehirlerde yerel yönetimler, çocukların karar alma süreçlerine katılımını sağlamak, onların ihtiyaçlarına uygun kamusal alanlar yaratmak ve çocuk haklarına dayalı hizmetler sunmak için çalışmalar yürütürler. Çocuk dostu şehirler, çocukların yalnızca korunan değil, aynı zamanda şehirde aktif birer yurttaş olarak haklarını kullanabildikleri, seslerini duyurabildikleri ve karar alma süreçlerine katılabildikleri mekanlar yaratmayı hedefler. Ancak bir yandan çocuk haklarını merkeze alan bu yaklaşımlar küresel bir söyleme dönüşürken, diğer yandan kentlerdeki eşitsizlikler sebebiyle çocukların yeterli beslenme, barınma, sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlere erişim gibi konularda zorlanmaları söz konusudur. Birleşmiş Milletlerin dünyada çocukların durumuna ilişkin yayınladığı raporlar incelendiğinde, kentlerde çocuk yoksulluğunun giderek artmasına, mekânların çocuğun gereksinimlerine, beklenti ve isteklerine cevap veremediğine, çocuğa güvenli ortamlar sunulamadığına dikkat çekildiği görülmektedir. Kentlerin planlanması sırasında, çocukların ihtiyaçları ve talepleri genellikle göz ardı edildiği belirtilmektedir. Bu çalışmada, Fano örneğinden yola çıkarak, çocuk haklarını ve çocuk refahını merkeze alan yaklaşımlar temelinde çocuk dostu mekânlar tasarlamaya ilişkin çalışmalarda kullanılabilecek değerlendirme araçları tartışılmaya çalışılacaktır. Çocuk yoksulluğunu ölçmeye yönelik küresel araç setleri ile çocuk dostu şehirler kurmaya yönelik ölçütlerin karşılaştırmalı analizi üzerinden çocuk refahının mekânsal boyutları değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Dostu Şehir, Çocuk Hakları, Çocuk Refahı, Kentsel Mekân, Yurttaşlık

YAŞLILIĞIN SİNEMATİK ANATOMİSİ: GASPAR NOÉ'NİN VORTEX FİLMİ ÜZERİNE TEMATİK BİR ANALİZ

Gül GÜRSOY

YL Öğrencisi, İstanbul Ticaret Üniv., ggursoy72@yahoo.com.tr, 0009-0004-3136-1578

Gözde SUNAL

Doç.Dr., İstanbul Ticaret Üniv., gsunal@ticaret.edu.tr, 0000-0002-9535-5714

Özet

İnsanoğlu için kaçınılmaz bir son olan yaşlılık toplum için önemli bir konudur. Teknolojinin ve dolayısıyla tıbbi olanakların gelişmesi insanların yaşam kalitesinin artmasına ve insan ömrünün uzamasına yardımcı olmuştur. Geçmiş dönemlerde yaşlı bireyler toplumda akıl danışılan, önemli deneyimlere sahip kişiler olarak bilinirken, günümüz toplumlarında hızla yenilenen düzene ayak uyduramayan ve teknolojinin gerisinde kalmış kişiler olarak görülmektedir. Kültürler arası anlatı aracı olan sinemada, yaşlılık olgusuna daha sık ve gerçekçi örneklerle değinildiğini söylemek mümkündür. Son yıllarda yaşlılıkla ilgili filmlere bakıldığında ilk akla gelenlerden bazıları, Haneke'nin 2012 yılında çektiği film "Aşk" (Amour), 2015 yılında Sorrentino'nun yazıp yönettiği "Gençlik" (Youth) ve 2021'de Zeller'in çektiği "Baba" (The Father)'dır. Çalışmanın örneklemi, Gaspar Noé'nin 2021 yapımı "Vortex" filmi ise yaşlılık, ölüm ve zihinsel çöküş temalarını derinlemesine işleyen,

yönetmenin alışılmış stilinden oldukça farklı, minimalist bir yapım olarak dikkat çekmektedir. Noé'nin "Vortex" filmindeki auteur yaklaşımı, onun diğer filmlerine kıyasla daha sakin ve sabırlı bir anlatıyı barındırmaktadır. Genelde şok edici, görsel olarak saldırgan filmleriyle bilinen yönetmen, bu filmde yaşlılık ve ölüm temalarını daha empatik ve derinlikli bir şekilde işlemektedir. Film, Demans'ın etkisiyle kadın kahramanın zihinsel kaybı, yaşlılıkla birlikte gelen bellek kaybını merkeze koymaktadır. Noé, bu çöküşü yalnızca kişisel bir kayıp olarak değil, aynı zamanda toplumsal bir sorun olarak da ele alır. Filmin teknik olarak anlatımı da görsel dili daha güçlü hale getirmektedir. Film, iki karakterin bakış açılarını yansıtmak için sık sık ekranı ikiye bölen bir anlatım dili kullanır. Bu "split-screen" tekniği, karakterlerin giderek artan izolasyonlarını, yalnızlıklarını ve birbirlerinden uzaklaşmalarını görselleştirmekte önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada, "Vortex" filmi örneklemi üzerinden yaşlılık, ölüm ve bellek gibi temaların işlenişi incelenerek tematik bir analiz yapılması hedeflenmektedir. Özellikle çalışmada filmin görsel dilinin ve sinematografisinin bu çerçevede nasıl kullanıldığı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gaspar Noé, Vortex, Yaşlılık, Tematik Analiz, Demans, Sinema

THE CINEMATIC ANATOMY OF ELDERNESS: A THEMATIC ANALYSIS OF VORTEX FROM GASPAR NOÉ

Abstract

Aging, an inevitable fate for humankind, is a significant issue for society. The advancement of technology and, consequently, medical capabilities has contributed to improving the quality of life and extending human lifespan. In past eras, elderly individuals were regarded as sources of wisdom and valuable experience in society. However, in modern societies, they are often perceived as individuals who cannot keep pace with the rapidly evolving order and who are left behind by technology. Cinema, as a medium of intercultural storytelling, increasingly addresses the phenomenon of aging with more frequent and realistic examples. Among the notable films about aging in recent years are Michael Haneke's "*Amour"* (2012), Paolo Sorrentino's "*Youth"* (2015), and Florian Zeller's "*The Father"* (2021). The focus of this study, however, is Gaspar Noé's 2021 film *Vortex,* a minimalist work that delves deeply into themes of aging, death, and mental decline. This film stands out as a significant departure from Noé's usual style. In *Vortex*, Noé's auteur approach adopts a calmer and more patient narrative compared to his other works. Known for his shocking and visually aggressive films, the director in *Vortex* explores themes of aging and death with greater empathy and depth. The film centers on the woman character's mental decline due to Dementia's, highlighting memory loss as a consequence of aging. Noé addresses this decline not only as a personal loss but also as a societal issue. The film's technical narrative further strengthens its visual language. To reflect the perspectives of the two main characters, the film frequently employs a split-screen technique. This approach serves as a vital tool in visualizing the increasing isolation, loneliness, and detachment between the characters. This study aims to conduct a thematic analysis of the themes of aging, death, and memory as portrayed in *Vortex*. Particular attention will be given to how the film's visual language and cinematography are utilized within this framework.

Keywords: Gaspar Noé, Vortex, Aging, Thematic Analysis, Dementia, Cinema

KÜRESELLEŞMENİN BİREY VE TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ:

KELEBEK ETKİSİ BAĞLAMINDA BİR ANALİZ

Gökçehan Aktürk

Arş.Gör. Ankara Sos. Bil. Üni.gokcehan.akturk@asbu.edu.tr ID: 0009-0009-5585-2474

Özet

Hızla gelişen ve değişen dünyamızda küreselleşme, bireylerin ve toplumların hayatının her alanını etkileyen en önemli olgulardan biri haline gelmiştir. Küreselleşme kavramı, çok farklı tanımlara sahip olmakla birlikte, insanların hayat felsefeleriyle paralel bir algıyla açıklanabilmektedir. Bu bağlamda, Lorenz'in "Kelebek Etkisi" teorisi, küreselleşmenin karmaşıklığını ve etkisini anlamada önemli bir örnek teşkil eder. Lorenz'e göre, "Amazon ormanlarında bir kelebeğin kanat çırpması, ABD'de fırtına kopmasına neden olabilir." Bu düşünce, hızla gelişen kitle iletişim araçlarıyla birleştiğinde, dünyanın bir ucunda gerçekleştirilen bir etkinliğin, başka bir ucundaki bireyleri nasıl etkileyebileceğini göstermektedir. Bu çalışmanın amacı, küreselleşmenin bireylerin dini, kültürel ve ekonomik yaşamları üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Küreselleşmenin, toplumların kültürel çeşitliliğini tehdit eden bir tek tipleşme sürecine yol açtığı ve bireylerin değer sistemlerini sorgulamalarına neden olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, bu araştırma, küreselleşmenin sosyoekonomik alanlardaki etkilerini derinlemesine incelemeyi hedeflemektedir. Araştırmamız, literatür taraması ve kavramsal analiz yöntemleri kullanarak yürütülmüştür. Küreselleşmenin tanımları, etkileri ve sonuçları üzerine mevcut akademik kaynaklar incelenmiş, örnek olaylar ve teorik yaklaşımlar üzerinden bir çerçeve oluşturulmuştur. Bu bağlamda, sosyolojik ve ekonomik verilerle desteklenen analizler yapılmış, çeşitli perspektiflerden küreselleşmenin etkileri değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, küreselleşmenin insan hayatını değiştiren, dünya üzerinde tek tip bir insan modeli oluşturma potansiyeline sahip olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca, belirli alt kültürlerin korunmasına yönelik çabaların, küreselleşme sürecinde varlığını sürdürmesi, toplumsal çeşitliliğin korunması açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışma, ulus devlet içinde yaşayan bireylerin, ya kültürel ve dini değerlerini koruyarak kendi kimliklerini sürdürecekleri ya da küreselleşmenin etkisi altında tek tip bir dünya düzenine entegre olarak yaşamlarını sürdürecekleri iki çıkış noktası arasında kalacaklarını gözler önüne sermektedir. Küreselleşmenin din, kültür ve sosyoekonomik alan üzerindeki etkilerinin derinlemesine incelenmesi, insanlığın bu süreci nasıl algılayacağı konusunda önemli ipuçları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Küreselleşme, Kültürel Çeşitlilik

THE EFFECTS OF GLOBALIZATION ON THE INDIVIDUAL AND SOCIETY:

Abstract

In our rapidly evolving and changing world, globalization has become one of the most significant phenomena affecting every aspect of individuals' and societies' lives. While the concept of globalization encompasses a variety of definitions, it can be explained through perceptions parallel to people's philosophies of life. In this context, Lorenz's "Butterfly Effect" theory serves as an important example in understanding the complexity and impact of globalization. According to Lorenz, "the flapping of a butterfly's wings in the Amazon rainforest can cause a storm in the United States." This idea illustrates how an event occurring at one end of the world can influence individuals at the other end, particularly when combined with rapidly evolving mass communication tools. The aim of this study is to reveal the effects of globalization on individuals' religious, cultural, and economic lives. Considering that globalization leads to a process of homogenization that threatens cultural

diversity within societies and prompts individuals to question their value systems, this research aims to delve deeply into the socioeconomic impacts of globalization. Our study has been conducted using literature review and conceptual analysis methods. Existing academic resources on the definitions, effects, and outcomes of globalization have been examined, and a framework has been established through case studies and theoretical approaches. In this context, analyses supported by sociological and economic data have been conducted, evaluating the effects of globalization from various perspectives. As a result, it has been demonstrated that globalization has the potential to transform human life and create a uniform model of humanity across the globe. Additionally, the efforts to preserve certain subcultures are critically important for maintaining societal diversity within the globalization process. This study reveals that individuals living within nation-states will find themselves at a crossroads: either they will preserve their cultural and religious values and maintain their identities, or they will integrate into a uniform world order shaped by the effects of globalization. A thorough examination of globalization's impact on religion, culture, and socioeconomic spheres provides significant insights into how humanity perceives this process.

Keywords: Religious Education, Globalization, Cultural Diversity

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNDE ÇOCUKLARIN CİNSİYETE GÖRE OYUN VE OYUNCAK SEÇİMİNİN İNCELENMESİ

Nurhan YAKAR

Milli Eğitim Bakanlığı

Eyup YÜNKÜL

Balıkesir Üniversitesi, eyunkul@balikesir.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6177-3766

Özet

Okul öncesi eğitim, çocukların bilişsel, duygusal, sosyal ve fiziksel gelişimlerinin temelini oluşturan kritik bir dönemdir. Bu dönemde oyun, çocukların hem kendilerini ifade etme aracı hem de öğrenme süreçlerinin en etkili yöntemlerinden biri olarak öne çıkar. Oyun ve oyuncaklar, çocukların hayal gücünü geliştirir, problem çözme becerilerini güçlendirir ve sosyal etkileşimlerini artırır. Bu bağlamda, oyun sadece bir eğlence aracı değil, aynı zamanda öğrenmeyi destekleyen bir süreçtir. Okul öncesi eğitimde serbest zaman etkinlikleri olarak tanımlanan oyun zamanları, çocukların yaratıcılıklarını sergiledikleri ve özgürce karar verebildikleri önemli zaman dilimleridir. Bu etkinlikler, çocuğun bireysel ilgi alanlarını keşfetmesine ve kendi seçimlerini yapmasına olanak tanır. Çocukların bu dönem boyunca sergiledikleri oyun ve oyuncak tercihleri, onların bilişsel ve sosyal gelişimlerine dair önemli ipuçları sunar.

Oyun ve oyuncak tercihlerinde cinsiyetin rolü de bu süreçte dikkat çeken unsurlardan biridir. Çocuklar, okul öncesi dönemde cinsiyet kavramını öğrenmeye başlarlar ve bu kavramın içselleştirilmesi, oyun ve oyuncak seçimlerini etkileyebilir. Örneğin, toplumsal cinsiyet kalıpları, kız çocuklarının bebeklerle oynaması, erkek çocuklarının ise arabalarla ilgilenmesi gibi belirli oyun ve oyuncaklara yönelmesini teşvik edebilir. Bununla birlikte, bu tercihlerin oluşumunda ebeveynlerin ve çevrenin etkisi büyüktür. Ebeveynler, çocukları için aldıkları oyuncaklar ve onlarla oynadıkları oyunlarla çocukların tercihlerinde belirleyici bir rol oynar. Ailelerin çocuklarına sundukları oyuncak çeşitliliği, onların farklı beceriler geliştirmesine

ve cinsiyet kalıplarının dışında seçimler yapmasına yardımcı olabilir.

Bu çalışmada, okul öncesi eğitimde oyun ve oyuncağın çocuğun gelişimi üzerindeki etkileri kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Serbest zaman etkinliklerinin, çocukların yaratıcılıklarını ve özgüvenlerini artırdığı, aynı zamanda sosyal etkileşimlerini geliştirdiği görülmüştür. Ayrıca, cinsiyetin oyun ve oyuncak seçimleri üzerindeki etkisi, toplumsal ve kültürel normlarla şekillenen bir süreç olarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak, okul öncesi dönemde oyun ve oyuncağın çocukların gelişiminde vazgeçilmez bir yere sahip olduğu, bu süreçte ebeveynlerin ve çevresel faktörlerin büyük bir etkiye sahip olduğu vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Serbest Zaman Etkinlikleri, Cinsiyet

AN INVESTIGATION OF CHILDREN'S CHOICE OF GAMES AND TOYS ACCORDING TO GENDER IN FREE TIME ACTIVITIES IN PRESCHOOL EDUCATION

Abstract

Preschool education is a critical period for children's cognitive, emotional, social, and physical development. During this time, play emerges as one of the most effective tools for both self-expression and learning. Play and toys stimulate children's imagination, enhance their problem-solving skills, and foster social interaction. Thus, play is not merely a form of entertainment but also a process that supports learning. In preschool education, free time activities, often referred to as playtime, are essential moments where children can showcase their creativity and make independent choices. These activities allow children to explore their individual interests and make decisions on their own, offering valuable insights into their cognitive and social development through their play and toy preferences.

Gender also plays a significant role in children's play and toy preferences during this period. As children begin to understand the concept of gender in early childhood, their internalization of this concept can influence the toys they choose and the games they play. For instance, societal gender norms often encourage girls to play with dolls and boys with cars, guiding children towards specific types of play. However, parents and the surrounding environment have a significant impact on shaping these preferences. Parents, through the toys they buy and the games they play with their children, play a decisive role in these choices. The variety of toys offered by families can help children develop diverse skills and make choices beyond gender stereotypes.

In this study, the effects of play and toys on children's development in preschool education are examined comprehensively. It has been observed that free time activities boost children's creativity, self-confidence, and social interactions. Additionally, the influence of gender on toy and play choices is analyzed as a process shaped by social and cultural norms. In conclusion, it is emphasized that play and toys hold an indispensable place in children's development during the preschool period, and that parents and environmental factors have a significant influence in this process.

Keywords: Pre-School Period, Free Time Activities, Gender

5. SINIF İNGİLİZCE KİTABINDA YER ALAN KAZANIMLARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ

Burcu DUMAN

Milli Eğitim Bakanlığı

Eyup YÜNKÜL

Balıkesir Üniversitesi, eyunkul@balikesir.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6177-3766

Özet

Günümüz eğitim sisteminde, eğitim ve öğretim faaliyetlerinde teknolojiye geniş yer verilmesine rağmen ders kitapları hala eğitimin vazgeçilmez bir parçasıdır. Ders kitapları, eğitimde önemli bir rol oynar; öğrenciler için bir bilgi kaynağı olarak belirli bir konu veya dersle ilgili temel kavramlar, teoriler, tarih bilgileri, matematik problemleri ve diğer ders içeriklerini aktarır. Müfredatın temel dayanağı olan ders kitapları, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve okullar tarafından müfredat gereksinimlerine uygun olarak seçilir veya hazırlanır ve öğretmenler için ders planlamada, içerik organizasyonunda ve derslerin öğrencilere sunulmasında rehberlik sağlar.

Öğretmenler, ders kitaplarını kullanarak derslerini organize eder, ek materyaller ve aktivitelerle öğrenme sürecini zenginleştirir. Ders kitapları, sadece bilgi transferi sağlamakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin derse daha fazla katılım göstermelerine ve öğrenme süreçlerini desteklemeye de yardımcı olur. Görsel ve metin içeriği aracılığıyla bilgilerin daha iyi anlaşılmasını sağlar ve öğrencilerin bilgiye erişimini kolaylaştırırken, eleştirel düşünme, sorgulama ve öğrendiklerini günlük hayata aktarma gibi beceriler kazanmalarına yardımcı olur. Bu nedenle, bilgilerin düzenli ve öğrenciye uygun bir şekilde aktarılması son derece önemlidir.

Bu araştırmanın amacı, 5. sınıf İngilizce ders kitabının öğrencileri Bloom Taksonomisi'nde yer alan üst düzey düşünme becerilerine ne kadar yönlendirdiğini incelemektir. Araştırma kapsamında doküman analizi tekniği kullanılarak 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılı Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayımlanan 5. sınıf İngilizce ders kitabı incelenmiştir. Kitapta toplam on ünite bulunmakta olup, her üniteden üç kazanım seçilerek bir dinleme (Listening), bir konuşma (Speaking) ve bir okuma (Reading) kazanımları Bloom Taksonomisi'ne göre analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçları, İngilizce dersi kazanımlarının büyük ölçüde bilişsel boyutun alt basamaklarında yer aldığını ve üst düzey bilişsel basamaklarda herhangi bir kazanıma rastlanmadığını göstermektedir. Ayrıca, kitapta yazma (Writing) becerilerine yer verilmediği için bu beceri değerlendirme dışı bırakılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, kitaptaki etkinliklerin daha çok öğrencilerin öğrendikleri kelimeleri ve dilbilgisi kurallarını hatırlamalarını, özetleme yapmalarını ve daha önce öğrendikleri bilgilerle yeni durumlara karşı kendilerini ifade etmeye yönelik olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak, 5. sınıf öğretim programında üst düzey düşünme becerilerine daha fazla yer verilmesi gerektiği ve İngilizce öğretim programının, öğrencilerin İngilizceyi daha aktif kullanabilecekleri ve günlük yaşamlarına entegre edebilecekleri şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bloom Taksonomisi, Yabancı Dil Öğretimi, Ortaokul

AN ANALYSIS OF 5TH GRADE ENGLISH TEXTBOOK LEARNING OUTCOMES ACCORDING TO THE REVISED BLOOM TAXONOMY

Abstract

In today's education system, although technology is widely integrated into educational activities, textbooks remain an essential part of learning. Textbooks play a crucial role in education as they serve as a primary source of information, providing students with essential concepts, theories, historical facts, mathematical problems, and other subject-related content. They are the backbone of the curriculum and are used as a fundamental resource in both determining and implementing the curriculum. National education authorities or schools select or prepare textbooks in accordance with curriculum requirements. Textbooks guide teachers in planning lessons, organizing content, and delivering it to students. Teachers use textbooks to structure their lessons and supplement them with additional materials and activities, diversifying the learning experience. They not only shape the learning process but also facilitate the transfer of knowledge. Textbooks support students' learning processes and encourage greater participation in lessons. Through visual and textual content, they help students comprehend information more effectively. Moreover, textbooks assist teachers in improving their lesson planning and classroom management skills.

While textbooks broaden students' access to knowledge, they also guide them in developing critical thinking, questioning, and applying what they have learned to real-life situations. It is crucial that the information is well-organized and effectively conveyed to students through these activities. Therefore, the aim of this research is to analyze how well the 5th-grade English textbook directs students toward higher-order thinking skills, as outlined in Bloom's Taxonomy.

For the research, the document analysis method was used, and the Ministry of National Education (MEB) textbook for the 2023-2024 academic year was examined. The textbook contains a total of ten units. Three learning objectives from each unit were selected, and listening, speaking, and reading skills were analyzed according to Bloom's Taxonomy.

The results indicate that the English learning objectives predominantly fall under the lower cognitive levels of the Cognitive Domain. No learning objectives were found at the higher cognitive levels. Furthermore, since the textbook did not include writing skills, these were not evaluated. Based on these findings, it is evident that the textbook activities primarily aim to help students recall vocabulary and grammar rules, summarize content, and express themselves when faced with new situations using previously learned knowledge.

In conclusion, it is recommended that higher-order thinking skills be given more emphasis in the 5th-grade curriculum, and that the English curriculum be revised to encourage students to use English more actively and in real-life contexts.

Keywords: Bloom Taxonomy, Foreign Language Teaching, Secondary School

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ OKULÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINDA YER ALAN SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS ÖGELERİNİN İNCELENMESİ

Halil BOLAT

Dr., Çorum Ölçme Değerlend. Merkezi, halil.bolat@gmail.com, 0000-0002-4726-5351

Özet

Okul öncesi eğitim ise eğitimin en önemli dönemlerinden biridir. Okul öncesi eğitim; zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 36–72 ay grubundaki çocukların isteğe bağlı eğitimini kapsar. Okul öncesi eğitimin amacı; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını, onların ilköğretime hazırlanmasını sağlamaktır. Çocuklara, okul öncesi dönemde somut olmayan kültürel miras ögeleri hakkında farkındalık kazandırmak ve gelecek kuşaklara aktarım sağlamak önemli görülmektedir. Somut olmayan kültürel miras, kültürel mirasın bir parçası olan uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlardan oluşmaktadır. Bu çalışmanın amacı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okulöncesi Eğitim Programında yer alan somut olmayan kültürel miras ögelerinin incelenmesidir. Araştırma programın sosyal alan becerileri ile sınırlıdır. Araştırmada Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okulöncesi eğitim programı kullanılmıştır. Bu nedenle araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle programda somut olmayan kültürel miras ile ilgili öğrenme çıktıları belirlenmiştir. Belirlenen öğrenme çıktılarının alt öğrenme çıktıları da incelenmiştir. Öğrenme çıktıları ile alt öğrenme çıktıları karşılaştırılarak, öğrenme çıktısının somut olmayan kültürel mirasa yönelik olup olmadığına karar verilmiştir. Daha sonra bir eğitim programları ve öğretim uzmanına aynı çalışma yaptırılmıştır. Araştırmacı ve uzman tüm ögeler açısından ortak bir karara sahip olmuştur. Programın sosyal alan becerilerinde 36-48 ay için iki, 48-60 ay için sekiz, 60-72 ay için yirmi iki öğrenme çıktısı bulunmaktadır. Araştırma ile sosyal alan becerilerinin, 36-48 ve 48-60 aylarında birer, 60-72 ayında iki öğrenme çıktısının somut olmayan kültürel mirasa yönelik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu öğrenme çıktıları, 36-48 aylarında coğrafi sorgulama, 48-60 ve 60-72 aylarında eleştirel ve sosyolojik düşünme alan becerisi ile ilişkilendirilmiştir. Aynı zamanda öğrenme çıktıları 36-48 ve 48-60 aylarında çözümleme, 60-72 aylarında çözümleme ve sorgulama bütünleşik becerileri ile ilişkilendirilmiştir. Duyarlılık, estetik, sevgi, vatanseverlik değerlerinde de somut olmayan kültürel mirasa yönelik eylemlerin yer aldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi programı, somut olmayan kültürel miras, maarif modeli

EXAMINATION OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE ELEMENTS INCLUDED IN THE CENTURY OF TURKIYE EDUCATION MODEL PRESCHOOL EDUCATION PROGRAM

Abstract

The aim of this study is to examine the intangible cultural heritage elements in the Century of Turkish Education Model Preschool education program. The research is limited to the social domain skills of the program. Century of Turkiye Education Model Preschool Education Program was used in the research. For this reason, document analysis method was used in the research. First of all, learning outcomes related to intangible cultural heritage were determined in the program. The sub-learning outcomes of the identified learning outcomes were also examined. By comparing the learning outcomes and sub-learning outcomes, it was decided whether the learning outcome was related to intangible cultural heritage. Then, the same process was carried out with an expert in curriculum and instruction. The researcher and the expert had a common decision in terms of all elements. In the social skills of the programme, there are two learning outcomes for 36-48 months,

eight learning outcomes for 48-60 months and twenty-two learning outcomes for 60-72 months. With the research, it was concluded that one learning outcome of social skills in 36-48 and 48-60 months and two learning outcomes in 60-72 months were related to intangible cultural heritage. These learning outcomes are associated with the skill of geographical enquiry in months 36-48, critical and sociological thinking in months 48-60 and 60-72. At the same time, the learning outcomes are associated with the integrated skills of analysing in 36-48 and 48-60 months, and analysing and questioning in 60-72 months. It was determined that actions related to intangible cultural heritage were also included in the values of sensitivity, aesthetics, love and patriotism.

Keywords: Preschool program, intangible cultural heritage, education model

TEZ DANIŞMANLARININ GÖZÜNDEN: LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERDEN BEKLENTİLER VE BAŞARIYA GİDEN YOL

Hanifi PARLAR

Prof. Dr., İstanbul Ticaret Üniversitesi, hparlar@ticaret.edu.tr , 0000-0002-6313-6955

Büşra YİĞİT

Arş. Gör., İstanbul Ticaret Üniversitesi, byigit@ticaret.edu.tr , 0000-0003-1179-0127

Özet

Lisansüstü eğitim, bir öğrencinin akademik kariyerinde kritik bir dönüm noktası olarak kabul edilir. Bu süreçte, tez çalışması öğrencinin bilgi, beceri ve yeteneklerini derinlemesine sergileyebileceği, akademik dünyaya katkı sağlayabileceği bir platform sunar. Ancak, bu süreç yalnızca öğrencinin bireysel çabalarıyla sınırlı değildir. Tez süreci, akademik yolculuğun en önemli parçalarından biri olan danışmanlarla yakın iş birliği içinde yürütülür. Tez danışmanları, öğrencilerin akademik başarılarını şekillendiren, onları yönlendiren ve bu zorlu süreçte rehberlik eden kilit figürlerdir. Tez danışmanları, öğrencilerden yalnızca akademik bilgi birikimi ve araştırma yeteneği beklemezler. Bunun ötesinde, öğrencilerin disiplinli çalışmaları, öz-yönetim becerileri, zaman yönetimi, bağımsız araştırma yapabilme kapasiteleri ve etik değerlere bağlılık gibi çeşitli özellikler de danışmanlar için büyük önem taşır. Bu özellikler, öğrencinin tez sürecinde karşılaşacağı zorlukların üstesinden gelmesine ve akademik kariyerinde başarıya ulaşmasına katkı sağlayacak önemli unsurlar olarak öne çıkar. Dolayısıyla, tez danışmanlarının beklentilerinin karşılanması, hem öğrencinin akademik başarısını garanti altına alır hem de danışman-öğrenci ilişkisinin verimli ve sağlıklı bir şekilde sürdürülmesini sağlar.

Bu çalışmanın amacı, tez danışmanlarının lisansüstü öğrencilerden ne tür beklentiler içinde olduklarını detaylı bir şekilde incelemek ve bu beklentilerin öğrencilerin akademik başarılarına nasıl katkı sağladığını ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda, danışmanların öğrencilerden hangi spesifik becerileri ve nitelikleri beklediklerini anlamak, bu beklentilerin tez sürecine ve genel olarak lisansüstü eğitime nasıl yansıdığını analiz etmek hedeflenmektedir. Böylece, öğrencilerin danışmanlarının beklentilerini karşılama sürecinde hangi stratejileri geliştirmeleri gerektiği ve bu stratejilerin akademik başarı üzerindeki etkileri ele alınacaktır.

Bu çalışmada kullanılacak olan araştırma yöntemi, durum çalışması olacaktır. Durum çalışması, belirli bir olgu veya durumun derinlemesine incelenmesine olanak tanıyan, nitel

araştırma yöntemlerinden biridir. Bu yöntemin seçilmesinin temel nedeni, tez danışmanlarının bireysel deneyimlerinin, beklentilerinin ve bu beklentilerin tez sürecine etkilerinin bağlam içinde ele alınarak detaylı bir şekilde analiz edilmesidir. Durum çalışması yöntemi, danışmanların bireysel görüşlerini, deneyimlerini ve gözlemlerini derinlemesine incelememize olanak tanır; bu sayede lisansüstü tez sürecinin dinamikleri ve danışman-öğrenci ilişkisi daha iyi kavranabilir. Ayrıca, bu yöntemin kullanılması, genel eğilimlerin yanı sıra danışmanlar arasındaki bireysel farklılıkları da ortaya koyma fırsatı sunar.

Araştırmanın önemi, lisansüstü eğitimde tez sürecinin daha verimli ve etkili bir şekilde yürütülmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesine katkıda bulunma potansiyelinde yatmaktadır. Tez danışmanlarının beklentileri, lisansüstü öğrencilerin akademik başarısına doğrudan etki eden kritik unsurlardır. Bu beklentilerin derinlemesine anlaşılması, öğrencilerin tez sürecine daha donanımlı ve bilinçli bir şekilde başlamalarına yardımcı olabilir. Aynı zamanda, danışmanların beklentilerini karşılamaya yönelik olarak geliştirilecek stratejiler, öğrencilerin akademik yeterliliklerini artırmanın yanı sıra, tez yazım sürecini daha yapılandırılmış ve yönetilebilir hale getirebilir. Bu araştırma, lisansüstü eğitimde kaliteyi artırmaya yönelik ipuçları sunarken, öğrencilerin akademik kariyerlerine sağlam bir temel oluşturmalarına da katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Özetle bu çalışma, tez danışmanlarının lisansüstü öğrencilerden beklentilerini derinlemesine analiz ederek, bu beklentilerin akademik başarıya olan etkilerini ortaya koymayı ve lisansüstü eğitimde kaliteyi artırmaya yönelik stratejiler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Durum çalışması yöntemi ile elde edilecek veriler, lisansüstü eğitimde hem öğrenciler hem de danışmanlar için daha verimli ve etkili bir süreç tasarlamaya yönelik önemli bulgular sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: lisansüstü eğitim, tez danışmanlığı, durum çalışması.

FROM THE THESIS ADVISORS' PERSPECTIVE: EXPECTATIONS FROM GRADUATE STUDENTS AND THE WAY TO SUCCESS

Abstract

Graduate education is considered a critical turning point in a student's academic career. In this process, the thesis work provides a platform where the student can showcase his/her knowledge, skills and abilities in depth and contribute to the academic world. However, this process is not limited to the individual efforts of the student. The thesis process is carried out in close cooperation with advisors, who are one of the most important parts of the academic journey. Thesis advisors are key figures who shape students' academic success, guide them and guide them through this challenging process. Thesis advisors do not only expect academic knowledge and research skills from students. Beyond this, students' disciplined work, self-management skills, time management, capacity for independent research, and commitment to ethical values are also of great importance to advisors. These characteristics are important elements that will help students overcome the difficulties they will encounter during the thesis process and achieve success in their academic career. Therefore, meeting the expectations of thesis advisors not only guarantees the academic success of the student but also ensures that the advisor-student relationship is maintained in a productive and healthy manner.

The aim of this study is to examine in detail what kind of expectations thesis advisors have from graduate students and to reveal how these expectations contribute to students' academic success. In line with this purpose, it is aimed to understand what specific skills and qualities

supervisors expect from students and to analyze how these expectations are reflected in the thesis process and graduate education in general. Thus, which strategies students should develop in the process of meeting the expectations of their advisors and the effects of these strategies on academic success will be discussed.

The research method to be used in this study will be a case study. Case study is one of the qualitative research methods that allows in-depth examination of a particular phenomenon or situation. The main reason for choosing this method is to analyze in detail the individual experiences and expectations of thesis supervisors and the effects of these expectations on the thesis process in context. The case study method allows us to examine the individual views, experiences and observations of the supervisors in depth, so that the dynamics of the graduate thesis process and the supervisor-student relationship can be better understood. Moreover, the use of this method provides an opportunity to reveal general trends as well as individual differences between supervisors.

The importance of the research lies in its potential to contribute to the development of strategies for a more efficient and effective thesis process in graduate education. The expectations of thesis supervisors are critical elements that directly affect the academic success of graduate students. An in-depth understanding of these expectations can help students to start the thesis process in a more equipped and informed way. At the same time, the strategies to be developed to meet the expectations of supervisors can make the thesis writing process more structured and manageable as well as increasing the academic competence of students. This study aims to provide tips for improving the quality of graduate education, while contributing to students' academic careers.

In summary, this study aims to analyze the expectations of thesis supervisors from graduate students in depth, to reveal the effects of these expectations on academic success and to develop strategies to improve the quality of graduate education. The data to be obtained with the case study method will provide important findings for designing a more efficient and effective process for both students and advisors in graduate education.

Keywords: graduate education, thesis advising, case study.

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN SMARTPHONE ADDICTION, MOOD DISORDERS, AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AMONG UNIVERSITY STUDENTS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Merve GÜÇLÜ-AYDOĞAN

Department of Psychology, Ibn Haldun University, Istanbul, Turkey

Pınar ÜNAL-AYDIN

Department of Psychology, International University of Sarajevo, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Orkun AYDIN

Department of Psychology, International University of Sarajevo, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Abstract

In contemporary society, addiction today extends beyond substance misuse to include behavioral addictions such as excessive gambling, internet use, gaming, and smartphone addiction. Smartphone addiction, particularly prevalent among university students, can disrupt daily life and negatively affect academic performance, relationships, and mental health. Smartphone addiction can lead to mood disorders as well as adverse effects on a person's psychological health. However, excessive dependence on cell phones may limit opportunities for introspection, mindfulness, and deep social interactions, ultimately lowering people's psychological well-being. It highlights how excessive screen time can worsen feelings of isolation, lead to unhealthy comparisons with others, and lower self-worth. The constant flow of messages and digital stimuli can also disrupt sleep cycles, causing stress and emotional instability. This makes individuals prone to mood disorders more susceptible to the harmful consequences of smartphone addiction. The object of the study was to investigate the relationship between smartphone addiction, mood disorders like anxiety and depression, and psychological well-being among university students in Bosnia and Herzegovina. By investigating these factors, the study seeks to provide insights into the mental health challenges faced by students and inform interventions to improve well-being and reduce addiction.

The study involved 489 university students from Bosnia and Herzegovina. Participants were selected using a convenience sampling method and completed the survey online. The Sociodemographic Scale, the Smartphone Addiction Scale short version (SAS-SV), Ryff's Psychological Well-Being Scales (PWBS), and Depression, Anxiety and Stress Scales (DASS) were administered. The data were analyzed using descriptive statistics Pearson correlations, and multiple linear regression analyses. The study was approved by the relevant ethics committee to ensure compliance with ethical research standards. The study received approval from the ethics committee.

The data analysis indicated that the sample consisted of male (45.2%, n = 221) and female (54.8%, n = 268) participants. Pearson correlation equation demonstrated that the all subtests of DASS were statistically significantly positively correlated with the SAS-SV. However, psychological well-being was statistically significantly negatively correlated with the SAS-SV. Results from multiple linear regression analysis yielded a significant and positive association between the DASS (anxiety) subtests. However, SAS-SV was not statistically significantly associated with psychological well-being, and DASS (depression and stress) subtests.

This study provides valuable insights into the complex relationships between smartphone addiction and psychological well-being, and particularly about anxiety, depression, and stress. This suggests that individuals with higher psychological well-being may be better equipped to manage the adverse effects of smartphone addiction, such as anxiety. Moreover, this study emphasizes the importance of understanding the nuanced interactions between psychological well-being, mood disorders, and smartphone addiction. The growing prevalence of smartphone addiction presents significant challenges to psychological well-being, with strong correlations to heightened levels of anxiety. As smartphone use becomes more integrated into daily life, its addictive potential and adverse effects on mental health cannot be overlooked. It is essential for future research to investigate these relationships further, focusing on the development of effective strategies to reduce smartphone addiction and mitigate its impact on anxiety and overall psychological health.

Keywords: Bosnia students; smartphone addiction; psychological well-being; mood

disorders; young adults